

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

OTTENDE RÆKKE

4. BIND

(46DE AARGANG)

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

VED

PAUL HENNINGS

I KOMMISSION HOS

J. H. SCHULTZ ^{A/S} og EINAR DANCKE

KJØBENHAVN

OSLO

1925

TRYKT I UNIVERSITETSBOGTRYKKERIET
(J. H. SCHULTZ A/S)

INDHOLD

	Side
Nogle nye Undersøgelser om H. C. Andersens Slægt og Fødested. Af Kontorchef <i>H. G. Olvik</i>	1
Generalkrigskommissær, Generalauditor og Generalmajor Christian de Tuxen, Christian VI. Spion og Swedenborgs Ven. Af Generalløjtnant, Dr. phil. <i>A. Tuxen</i>	16
Familien Hopp. Af Postmester <i>C. Klitgaard</i>	50
Nogle Kirkebogsnekrologer fra det 18. Aarhundrede. Af Kommunelærer, cand. phil. <i>Nirvs Steenfeldt</i>	52
Forpagter paa Nørkær Peder Christensen Vium og hans Efterkommere. Af Pastor emer. <i>Erh. Qvistgaard</i>	67
Tillæg til „Hvem var Fatter Nagel i Lille Kongensgade?“. Af Forfatteren <i>Carl C. Christensen</i>	71
Kancelliraad Anders Pilegaard Jessen. (Med Billede). Af Arkitekt, Løjtnant <i>L. P. Jessen</i>	73
Odense adelige Jomfrukloster. Ved Kaptajn <i>Th. Thaulow</i>	77
Spørgsmaal og Svar.....	87
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden	90
Rettelser og Tilføjelser	96
Tordenskjold og Abraham Lehn. Af fhv. Landsarkivar <i>G. L. Wad</i>	97
Uddrag af Danske Kancellis Registranter. Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1681—90. Af Underarkivar, cand. jur. <i>H. C. Roede</i> (fortsættes)	103
En „russ“, som holdt regnskap. Meddelt af fhv. Sorenskriver <i>P. N. Arentz</i>	118
Himmerlandske Slægter. Familien Klitgaard. Ved Postmester <i>C. Klitgaard</i>	136
Danske Studerende i Orleans i Tiden 1560—1688. Af Underarkivar, cand. mag. <i>Henny Glarbo</i>	151
Generalmajor Ivar Christian Lassons Autobiografi, indsendt til Ordenskapitlet i 1813, samt nogle Oplysninger om hans Slægt. Meddelt af Overretssagfører <i>Paul Hennings</i>	175
Personalhistoriske Meddelelser om Slægterne Pharo og Schancke. Meddelt ved Frk. <i>Aagaut Daae</i>	180
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden	186
Spørgsmaal	192
Admiral C. C. Zahrtmanns Optegnelser om Kong Christian VIII. Ved kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	193
Uddrag af Danske Kancellis Registranter. Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1681—90 Ved Underarkivar, cand. jur. <i>H. C. Roede</i> (fortsat).	199
Præsterne Peder Christensen Kragelunds og Hans Schack Kragelunds levnedsskildringer. Af afdøde Dr. med. <i>K. Carøes</i> efterladte Papirer	221

	Side
Sommersted Latinskole. Af Dr. phil. <i>T. O. Achelis</i>	233
En Ansøgning fra Johan Ludvig Heiberg. Meddelt af Arkivar <i>E. Marquard</i>	255
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden	258
Spørgsmaal.....	272
Bidrag til dansk Theaterhistorie. III. Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	273
Lidt om den norske Slægt „Grønvold“. En kritisk Undersøgelse Af flv. Statsarkivar <i>E. A. Thomle</i>	276
Hr. Holger Lauritssøn, sognepræst til Aafjorden 1562—1612, tilhørte han en slegt av navnet Buck eller Buch? Av Postekspediter <i>Olaus Schmidt</i>	297
Uddrag af Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1658—1708. Ved Postkon- trolør <i>H. Hjorth-Nielsen</i> (fortsættes)	301
Fortegnelse over den danske og norske genealogiske Litteratur i Aarene 1923 og 1924	333
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden	339
Samfundets Anliggender.....	346
Spørgsmaal og Svar	347
Medlemsfortegnelse.....	348
Register	355

Nogle nye Undersøgelser om H. C. Andersens Slægt og hans Fødested.

Af H. G. Olfrik.

For det paalidelige Kendskab til H. C. Andersens Slægt har Landsarkivar G. L. Wads fortrinlige lille Afhandling i Personalhistorisk Tidsskrift, 4. Række, 5. Bind (1902)¹⁾ været grundlæggende; yderligere Oplysninger — og det foreliggende Materiales Anvendelse paa Studiet af Digterens Værker — fremkom i Professor, Dr. Hans Brix' ypperlige Skrift om H. C. Andersen og hans Eventyr (1907). Ved Landsarkivar Wads Undersøgelser opnaaede man navnlig at faa klarlagt Digterens Farmoders Herkomst, hun der var »en født Nommesen«²⁾; til Supplering af de Oplysninger, om H. C. Andersens Oldefader, den sydfra indvandrede Nom[m]en Nommensen (Numen Numensen o. s. v.), der findes i Wads Afhandling S. 201 f., hvor der ikke meddeles noget om hans eller hans Hustru, Cathrine Sørensdatters senere Skæbne, kan nu anføres, at iflg. Odense St. Hans Kirkebog er »en gl. Stadstambour navnlig Numen Numensen, 80 Aar« død d. 6. Februar 1787 og begravet i de Fattiges frie Jord. »Cathrine Tambour Nomesens Enke, 84 Aar, kan intet bestille og er meget skrøbelig, har betlet [o: levet af at betle]«, hedder det i en »Fortegnelse over Odense Byes Fattige fra 1792 (Odense Provstearkiv); hun har da Ophold hos sin Svigersøn Skomagervend Anders Hansen, H. C. Andersens sindssyge Farfader; hun opføres blandt »4. Classes fattige à 3 Sk. daglig« og er formentlig død før 1801; hendes Navn er ikke fundet i Kirkebogen. Ogsaa dette gamle Ægtepars Navn har været knyttet til Hans Jensens Stræde; i »Mandtall over Odense Byes Indvaanere 1777« og i »Fortegnelse over Fattige i Odense, som bør nyde Almisse udi Aaret 1779« nævnes Nomen Nommensen Tambour som boende i bemeldte Stræde, nordre Side; en Søn af Ægteparret omhandles nedenfor, S. 6, Fodnote 1. Om Farfaderens, den sindssyge Anders Hansens Slægt, er derimod hidtil intet nærmere oplyst. Selv betegner H. C. Andersen sine Bedsteforældre paa fædrene Side som »velhavende Bønderfolk«, for hvem det var gaaet tilbage; Wad har paavist, at Farfaderen allerede ved sin Trolovelse i 1781 med Cathrine »Naamens«datter betegnes som Skomagervend og ved

¹⁾ G. L. Wad: »Om Hans Christian Andersens Slægt«, Pers. T. 4. R. V., S. 189—204. Optrykt med enkelte Tilføjelser under samme Titel i 1905 i Anledning af 100-Aarsdagen for Digterens Fødsel (Odense 1905 4to, 21 S.).

²⁾ »Mit Livs Eventyr«, Udg. 1859, S. 7.

sin Søns Anders Daab det følgende Aar i Aalsbo, Rørup Sogn, som Skomager. Folketællingslisten for 1787 (Vends Herred, Gjelsted m. Rørup Sogne, Taarup, 21. Familie) betegner ham dog som »H u u s m a n d og Skomager«; hans Alder opgives her som 31 Aar, hvilket stemmer med Opgivendet ved Folketællingen i Odense 1801, medens Kirkebogen ved hans Død i 1827 gør ham til 76 Aar gammel; Folketællingerne synes paalideligst.

Om H. C. Andersens mødrene Slægt har Wad slet ingen Oplysninger og Dr. Brix blot Hypoteser; om hans Moder, Anne Marie Andersdatters Fortid ved man endnu kun, at hun 5½ Aar før Digterens Fødsel, nemlig den 22. September 1799 »i H(ans) J.(ensens) Stræde hos Rasmus Iversen« som »1. Gang besøvet« fødte et Pigebarn udenfor Ægteskab, der den 27. s. M. blev døbt Karen Marie, og hvortil Pottemagersvend Daniel Jørgensen Rosenvinge blev udlagt som Fader. Men heller ikke om denne Halvsøster til Digteren, som han selv ikke nævner i »Mit Livs Eventyr«, og som dog har spillet en saa overordentlig Rolle for hans Digtning, ved man endnu ret Besked; kun at hun, der »havde haft de naturlige Kopper« og i 1814 blev konfirmeret i St. Knuds Kirke i Odense, o. 1822 forlod sin Fødeby for at drage til Kjøbenhavn, hvor hun i 1842 som gift med en Mand ved Navn Kaufmann(?) dukker op og faar nogen økonomisk Hjælp af Digteren. Naar Wad i sin ovenanførte Afhandling siger om Karen Marie, at hun »i det mindste i hans (o: Digterens) Barndom har været hos sin Moder og som halvsjette Aar ældre maatte spille en Rolle i hans Liv under de smaa Forhold«, saa er der egentlig ingen Hjemmel herfor, udover at Moderen i 1807 bestræbte sig for at indtale Faderens Underholdsbidrag; men derfor kan Barnet jo godt have været hos fremmede. Naar derhos Dr. Brix udtaler¹⁾, at Karen Marie ikke findes i Folketællingen for 1801 i Odense Købstad, er dette ikke rigtigt. Som ovenfor anført kom hun til Verden 1799 »i Hans Jensens Stræde hos Rasmus Iversen«, og i Folketællingen 1801 finder vi hende endnu i dette Stræde, nemlig i (Brandkasse-) No. 540 — nuværende Gade-No. 6 —, hvor følgende to Familier boer:

865. Familie: J ø r g e n I w e r s e n, Huusbonde, 38 Aar, Dragon, i første Ægteskab (med)
A n n a S ø r e n s Datter, 53 Aar, 2. Gang gift.
K a r e n M a r i a, deres Datter Datter, 2 Aar.
866. Familie: R a s m u s I v e r s e n, Huusbond, 60 Aar, Daglejer og afsk. Dragon med 16 rd. Pension aarlig
A n n a C a t h r i n e, hans Kone, 78 Aar, begge i første Ægteskab.

¹⁾ Hans Brix »H. C. Andersen og hans Eventyr«, S. 47, Anm. 2.

Paa dette Tidspunkt har Digterens Halvsøster da haft Ophold hos Mormoderen, — altsaa ogsaa H. C. Andersens Mormoder, om hvis Navn og Alder vi samtidig oplyses — og det ligger ikke fjernt at antage, at Karen Marie indtil videre, ogsaa efter at Moderen omsider har indgaaet Ægteskab, er blevet hos sin Bedstemoder. Om der er Slægtskab mellem Jørgen og Rasmus Iversen, har ikke kunnet oplyses; som nedenfor vil blive nærmere omtalt flytter Jørgen Iversen, der senere betegnes Daglejer, i Januar 1802 over i Lejevaaningen i gl. Matr. 3: Brandkasse No. 544 (Litr. F. ud mod Bangs Boder) og er forsvundet — død eller rejst bort — i April 1804, og i Januar 1805 er ogsaa hans Hustrus Navn udgaaet af Mandtallet i Odense; hun — H. C. Andersens Mormoder — er formentlig senere vendt tilbage til denne By og turde være identisk med det Hospitalslem Anne Sørensdatte, 82 Aar gammel, som 30. December 1829 dør i Graabrødre Hospital i Odense og begravnes 4. Januar 1830¹⁾. Om Rasmus Iversen kan oplyses, at han — trods Forskellen i Efternavnet — vel nok er identisk med den Dragon ved det fyenske Dragon Rgt. Rasmus Sivertsen, 52 Aar, som ved Folketællingen i 1787 boer i Odense St. Jørgens Stræde No. 653, og hvis Hustru anføres som Anne Cathrine Johans Datter, 62 Aar, begge i 1. Ægteskab; de har da to fælles Børn: Cicilia Magdalene, 24 Aar og Christian, 12 Aar; i Januar 1805 boer pens. Dragon Rasmus Iversen i Dandsestræde, vestre og søndre Side, No. 565; formodentlig er det hans Hustru, der som »Kalk-Slager Rasmus Iversens Kone«, 86 Aar gammel, den 26. September 1810 begravnes i de fattiges Jord²⁾, og selv jordes »Pensionist og Almisselem« Rasmus Iversen, 66 Aar gammel (sic) den 3. Maj 1811, ligeledes i de fattiges Jord³⁾.

De ovenfor meddelte Oplysninger om Jørgen og Rasmus Iversens Bopæl i Aarene 1802—05 skyldes et hidtil ikke benyttet Materiale, nemlig Odense Købstads Mandtal over Extra-Personal, samt Rangskatten for Aarene 1800—1809, der som Bilag til de til Revision indsendte Kæmner- o. a. kommunale Regnskaber nu opbevares i Rigsarkivet⁴⁾. Disse Mandtal er fortrinlig førte; de er optagne hvert Aars Januar og Juli og for de mellemliggende Månedes findes omhyggelige Af- og Tilgangslistes; de omfatter alle Byens Beboere, som har selvstændig Husstand, med Angivelse af dennes Overhovedes Navn og Stilling, medens Tjenestefolk, herunder Svende og Lærlinge, samt Logerende og Børn over 12 Aar

¹⁾ Kirkebog for Graabrødre Hospitals Menighed 1814—1836, Pag. 181 No. 111.

²⁾ Odense St. Knuds Kirkes Ministerialbog 1798—1814, Pag. 334 No. 44.

³⁾ l. c. Pag. 617, No. 23.

⁴⁾ Se »Rigsarkivet og Hjælpebidlerne til dets Benyttelse« 1923, S. 96.

kun opføres med Antal; Børn under 12 Aar tælles som ikke skattepligtige ikke med; Børn over 12 Aar nævnes oftere ved Navn¹⁾. Ved Hjælp af disse Lister er det nu muligt at følge Odense Bys Beboere i det ovennævnte Tidsrum med stor Nøjagtighed, og bl. a. kan vi ad denne Vej fastslaa, hvem der i Begyndelsen af forrige Aarhundrede har boet i (Brandkasse-) No. 544, hvis Litra F. er det nuværende Matr. No. 1345, Gade No. 45, i Hans Jensens Stræde, der betegnes som H. C. Andersens Fødested²⁾.

Nogle Oplysninger om Tidspunktet for Opførelsen af dette Hus m. v., hvorom man paa det Tidspunkt, da det overgik i offentlig Eje, ikke synes at have søgt nøjere Underretning, maa her forudskikkes.

Indtil 1760 udgør den Del af Hans Jensens Strædes søndre Side, der ligger længst mod Øst, hvor den begrænses af Bangs Boder, en ubebygget Grund, som ejes af Knapmager Christopher Adolph, hvis Datter da har faaet det første Hus — paa 3 Fag — i Arv og i 1773 er gift med Knapmager Christopher Franck³⁾. I 1799 tilhører Grunden — bortset fra Franck's Hus — Tømmermester Valentin Lund, der udstykker den og bebygger samt i det følgende Aar bortsælger Parcellerne. Den 16. December 1799 har han solgt Parcellen Litra D. til Raadstuetjener Christian Ring, og den 15. December 1800 skøder han de to ny opbyggede Huse No. 544 E og F ved 2 Dokumenter til Haarskærer (ogsaa betegnet som Parykmager), senere Oppebørselsbetjent Poul Poulsen. Ifølge Skøderne bestod det saaledes afhændede af »5 Fag Huus til Gaden et Loft højt« (Litra E) og »næstop til førømmeldte og under samme No. Litra F, der bestaar af 4 Fag Huus til Gaden, ligesaa et Loft højt«; det første »grændser til Christian Ring, Raadstuetjeners Hus paa den vestre Side i Hans Jensens Stræde, halv Stolpe« (nuværende Matr. No. 1343, Gade No. 43 og forenet med No. 45 til H. C. Andersen Museet), og det andet »grændser til Hr. Apoteqver Blumensaats Hauge ud til Bangs Boder paa den søndre Side⁴⁾«. I et Tingsvidne, optaget ved Odense Byting 7. Juli — 15. Juli 1800 til Brug ved den nye Ejers Laan af Stiftsøvrighedens Midler med Pant i Ejendommene, beskrives disse saaledes:⁵⁾.

¹⁾ Det er formentlig Dele af disse Mandtal (Kladder?) som under Betegnelsen »Hussøgningslister« findes for enkelte Aar i Landsarkivet i Odense og der er benyttede af Dr. Brix, se hans ovfr. S. 2, Fodnote ¹⁾ anførte Skrift S. 22.

²⁾ I »Odense Kommunes Regnskaber for 1905—06«, S. 308, 343 og 382 kaldes det »H. C. Andersens F ø d e h j e m« (!).

³⁾ Panteregister til Odense Købstads Skøde- og Panteprotokol No. 2, paabegyndt 22. Maj 1790.

⁴⁾ Odense Købstads Panteprotokol No. 17 (1797—1803) S. 318. Købesummen for de 2 Huse var 450 Rdl.

⁵⁾ Bilag ad Odense Bytings Protokol No. 28/1800; Tingsvidnets Be-

- »1. Litra E. bestaaende af 5 Fag een Etagee med Gesims under, Muur og Eege Bindingsværk, alt af nye opførdt og befandtes samme indrettet til 2de Stuer, Kiøkken og Spiisekammer, et lidet Gaardsrum og i Gaarden et Locum.
2. Litra F. bestaaende af 4 Fag ud til de saa kaldede Bangs Boder og er indrettet til en Leievaaning, et lidet Gaardsrum og i Gaarden et Locum og ved samme et lidet Skuur tilbygget«.

Ved Hjælp af Mandtalslisterne, der dog ikke nævner de nye Litra paa Hovednummerets Parceller, kan vi nu se, hvem der har boet i No. 544. I November er »Haarskiærer Poul Poulsen og Kone« tilflyttet, og i Januar 1801 ser Listen over Beboerne saaledes ud — de er øjensynlig optalte øst fra:

1. Parykmager Poul Poulsen og Kone
2. Christian Ring og Kone¹⁾
3. Hans Jacob Jensen og Kone
4. Ole Tolderlunds Enke
5. Skomager Schmidts Kone
6. Christopher Franck og Kone.

I Juli 1801 er Listen uforandret²⁾, i Januar 1802 er Ole Tolderlunds Enke erstattet med Jørgen Iversen og Kone (»heel fattige«); i Juli 1802 ingen Forandring; i Januar 1803 har Jørgen Iversen og Kone faaet Pladsen som 2. Familie, og Skomager Schmidts Kone

skrivelse er in extenso optaget i Pantebrevene til Fyns Stiftsøvrighed. Hele Ejendommen takseredes til 600 Rdl.; af Stiftsmidlerne ydedes et Laan paa 400 Rdl. og den assureredes for 440 Rdl.

¹⁾ Disse — og de følgende 4 Sæt Beboere — er i Mandtalslisten henførte til Gruppen: »heel Fattige over 16 Aar«, der fritages for Udredelse af Extra-Skatten (8 β pro persona).

²⁾ Til Sammenligning og Udfyldning anføres Beboerne af No. 544 efter Folketællingslisten for 1. April 1801.

878. Fam. Parykmager Poul Poulsen, 36 Aar, m. Hustru Pernille Cathrine, 38 Aar.
879. Fam. Raadstuetjener Christian Ring, 46 Aar og Hustru Kjerstine Hansdatter, 54 Aar.
Feldberedersvend Hans Erichsen, 27 Aar.
880. Fam. Raadstuetjener Hans Jacob Jensen, 54 Aar, m. Hustru Anna Nielsdatter. Logerende: Anna Cathrine Olsdatter, 40 Aar, i 1. Egteskab, ernærer sig ved Haandarbejde.
881. Fam. Enke Karen Olsen, 40 Aar, ern. sig v. Haandarbejde, med Børnene Hans Olsen, 13 Aar og Oline, 9 Aar.
882. Fam. afsk. Cornet Christopher Franck, 69 Aar, afsk. m. 30 Rdl. Pension aarlig, med Hustru Anna Adolph, 64 Aar.
Johan Franck, Cornet, 30 Aar, ugift.
Dorthea Franck, 21 Aar, ugift.
Cathrine Buch, 12 Aar, Tjenestepige.
Logerende Michael Fogh, 28 Aar, ugift, Cornet v. det fynske Reg, lette Dragoner.

er erstattet med Lars West og Kone som 5. Familie. I Januar 1804 har Listen følgende Udseende:

544. 1. Parykmager Poul Poulsen og K(one)
2. Jørgen Iversen og K.
3. Raadstuetjener C. Ring og K.
4. Raadstuetjener H. J. Jensen og K.
5. Smaahandler Lars West og K.
6. Knapmager Francks Enke og 1 Folk

af disse er No. 2—4 »helt fattige«. I April 1804 opføres Jørgen Iversen paa Afgangslisten; Listen for Juli 1804 viser Beboerne uforandrede, men som No. 2 kun »Jørgen Iversens Kone« (H. C. Andersens Mormoder), og Familien under 6. mangler. I Januar 1805 er Jørgen Iversens Kone ogsaa forsvundet og erstattet med »Anna Nomens¹⁾ og Johan Peter, afskediget Dragon«, (begge »helt fattige«), og samme Udseende har Listen for Juli 1805. I Januar 1806 har Fortegnelsen følgende Udseende:

544. 1. Wilschytz Enke²⁾
2. Stoelmager Rasmus Krag og Kone³⁾
3. Mads Jensen og Kone
4. Poul Poulsen betient og Kone
5. Hans Jacob Jensen og Kone
6. Smaahandler Lars West og Kone

idet Anna Nomens nu har faaet Bolig — antagelig i Pernille Lykkes Stiftelse — i Myntestræde; med denne Beboerliste fortsættes i 1807.

¹⁾ »Anna Nomens« er identisk med Anna Marie Nielsdatter, som ved Folketællingen i 1787 er 27 Aar gl. og g. m. Musqueter v. Prinds Frids. Rgt. Søren Nummesen, 35 Aar gl., med hvem hun har Ægtebarnet Lars Sørensen, 3 Aar gl.; de boer da i Hans Jensens Stræde No. 442; hendes Mand er vistnok en yngre Broder til H. C. Andersens Farmoder og Søn af den ovenfor S. 1 nævnte Stads-Tambur Nomen Nomensen.

Søren Nommesen maa være død før 1803, thi 7. December 1803 faar hans Enke Anne Marie Nielsdatter i Vor Frue -Kirke døbt et udenfor Ægteskab født Drengbarn, Frederik, til hvem Hanskemagersvend Søren Knudsen er Fader; 1. April 1840 begravnes Anne Marie Nielsen »Enke efter Almisselem Søren Nommesen« i Myntestræde, 95 Aar gl. En Lars Sørensen Nommesen — antagelig hendes ovennævnte o. 1784 fødte Søn — anføres i 1834 som »Byesens-tambor«; han har aabenbart arvet Færfaderens Talent og Embede.

²⁾ Afsk. Underofficer Jacob Wildschütz, 51 Aar, og Hustru Anne Kirstine, 40 Aar, boede 1801 i Hans Jensens Stræde No. 542 med en Datter Elisabeth Margrethe, 18 Aar gl. Manden døde 1. Maj 1804 (St. Hans Sogns Kirkebog S. 340). Enken lever endnu 1834 som Lem i »Doctors Bodere«.

³⁾ Stolmager Rasmus Pedersen Kragh har 17. December 1806 købt Parcellerne 544 E og F, som han 25. Marts 1811 sælger til Toldbetjent C. L. Milo; af dennes Datter Christiane Cathrine Milo, der betingede sig fri Bolig for Livstid, sælges Ejendommen 27. August 1855 til Tømmermester Andreas Chr. Rasmussen, efter hvem de 16. August 1869 arves af Tømmermester Hans Rasmussen (Kjerteminde). Ved Skøde af 23. December 1875 sælges de til Mur-

Men, vil man med nogen Føje spørge: hvor figurerer H. C. Andersens Forældre da som Beboere af nuværende No. 45 i Hans Jensens Stræde, hvor Digteren er født? Der er herpaa intet andet Svar, end at Digterens Forældre overhovedet ingensinde som gifte har boet i det Hus, der betegnes som Digterens Fødested, og overhovedet ikke i Hans Jensens Stræde.

Som oplyst af G. L. Wad blev Skomagervend Hans Andersen af Vor Frue Sogn den 5. Januar 1805 troløvet med Anne Marie Andersdatter, og den 2. Februar viedes de i St. Knuds Kirke (Brudens Sogn); den 2. April s. A. fødtes og hjemmedøbtes deres Søn Hans Christian og den 15. s. M. bekræftedes hans Daab i St. Hans Kirke, i hvilket Sogn han da antagelig er født. Men som Mand og Kone er hans Forældre ikke opførte paa Mandtalslisten før i Januar 1806 og har med andre Ord ikke før dette Tidspunkt sat Bo og haft egen Husstand; de boer da i No. 330 paa Holsedores østre Side (sidste Hus i Rækken), som 3. Familie efter 1. Johannes Møllers Kone og Datter og 2. Stine Pouls. Mulig er han identisk med den »Skoe^m. Hans Andersen«, der figurerer paa Mandtals-Tilgangslisten for November 1805 som flyttet ind i No. 247, Vestergades søndre Side hos Sporemager Peder Niensens Enke, hvor der tillige er »1 Søn og 1 Folk«, men sikkert er det ikke; han anføres iøvrigt fra Januar 1806 bestandig som Piber¹).

Digterens Forældre har herefter haft Bolig paa følgende Steder i Odense:

- 1806 Januar: Holsedore No. 330; Hans Andersen Piber og Kone
 — Maj : Claregade No. 310; Hans Andersen Piber og Kone
 — Juli : Claregade No. 310; Hans Hansen²) Piber og Kone

svend Hans Peter Nielsen; 4. Juli 1877 til Jmfr. Ane Marie Hansen og 20. September 1879 til Værtshusholder Niels Christiansen Fangel. I 1889 ejes de af Detajlhandler R. P. Rasmussen (ifølge »Vejviser for Odense«). Nuværende Ejer (siden 1905) er Odense Kommune.

Hoved-Panteregistret 1857 henfører Parcellerne, der nu har Gade No. 43 — fortløbende G a d enumre er først i Brug længe efter 1830 — til Rams-herred; det samme er Tilfældet i »Vejviser for Odense« indtil 1885.

¹) Muligt ved »de unge Karles Korps«, se herom Dr. Hans Brix' ovfr. S. 2, anførte Skrift S. 22; ved dette Korps var det at hans Morfader Nommen Nomnensen, se ovfr. S. 1, stod som Tambour.

²) Paa denne Veksel af Efternavnet har Dr. Brix allerede gjort opmærksom l. c. S. 22—23, uden at hans Forklaring af Forholdet dog kan anerkendes som rigtig. Hans Andersens Søn er slet ikke døbt med Efternavnet Andersen; paa Landet vilde han sandsynligvis have faaet Efternavnet Hansen;

- 1807 Januar: Claregade No. 310; Hans Hansen Piber og Kone
 — Maj : Klingenberg No. 646; Hans Hansen Piber og Kone
 — Juli : Klingenberg No. 646; Hans Hansen Piber og Kone
 1808 Juli : Klingenberg No. 646; Hans Hansen Piber og Kone
 1808 Juli : Klingenberg No. 646; Hans Hansen Piber og Kone
 1809 Januar
 og Juli : Klingenberg No. 646; Piber Hans Andersen og Kone

og paa sidstnævnte Sted har de antagelig fortsat til Mandens Død.

Hvorledes er det nu gaaet til, at nuværende Gade No. 45 (indtil Omnummereringen o. 1900 No. 43) er opfattet og fastslaet som H. C. Andersens Fødested?

Hermed forholder det sig antagelig saaledes:

Da Odense Kommunalbestyrelse, sidst i Aaret 1867, besluttede at gøre den berømte Digter til Æresborger i hans Fødeby, blev Spørgsmaalet om, hvor i Byen han var født, aktuelt, og »Fyens Avis« underkastede det en Drøftelse i en Række Artikler, der formentlig blev skrevet af Bladets dygtige Redaktør, J. Lauridsen. Det hedder nu her i Nr. 283 for 4. December 1867:

»Man ved ikke med Vished, i hvilket Hus og Gade her i Byen Digteren H. C. Andersen er født; ja der er endogsaa to Meninger

i Købstæderne har Begrebet fast Slægtsnavn allerede da begyndt at bide sig saa nogenlunde fast, og netop derfor er der intet som helst mærkeligt i, at Efternavnene Hansen og Andersen i dette Tilfælde veksler; se nedenfor S. 7 (Citatet af »Fyens Avis«, for 4. December 1867). En gift Kvinde i dette Samfundslag kunde have indtil 4 lige rigtige Sæt Navne, og saaledes gaar det til, at den ovenfor S. 6, Anm. ¹⁾ ommeldte Anna Marie Nielsdatter, gift med Søren Nommesen, kan findes betegnet — foruden ved sit anførte Pigenavn, der varieres til Anna Niels e n — ved Anna Søren s og Anna Nommens eller Nommesens med alle dette sidste Navns talrige forskellige Former og Stavemaader. Eksemplet er hentet fra Mandtal og Folketællinger i Odense; en pragtfuld Variant af Nommesen -Navnet frembyder H. C. Andersens Farmoder i Folketællingen 1787 for Gjelsted-Rørup, hvor hun er opført som: Kather(ine) M a m o n s d(atte)r.

Interessant er det, at Navnet Nommesen — formodentlig paa Grund af sin Fremmedartethed — ret tidligt i Odense er opfattet som et virkeligt Slægtsnavn, saaledes at Søren Nomme(n)sens Søn kommer til at hedde Lars Sørensen Nommesen. Hermed staar det da vistnok i Forbindelse, naar H. C. Andersen fremhæver, at Farmoderen var »en født Nommesen«. Usandsynligt er det ikke, at der ved hans Fortælling om hendes »fornemme« Herkomst spiller Reminiscenser ind om den i 1811 uddøde adelige Slægt von Numsen, hvis oprindelige Navn netop er Nummesen.

om, i hvilket Sogn han er født. Om han selv ved det, have vi ikke nogen Formodning. Nogle endnu levende Folk som have kjendt ham som Barn, paastaar, at hans Vugge har staaet i Pugestræde — tidligere St. Knuds Kirkestræde —, mens andre mene, at Munkemøllestræde, begge i St. Knuds Sogn, maa tilkomme Æren deraf. Disse Paastande ere vistnok kun Slutninger byggede paa den Kjendsgerning, at hans Forældre have boet i det ene eller andet af disse to Stræder, ja muligen ved Flytning i dem begge, mens H. C. Andersen var deres [sic!] Lege- og Skolekammerat. Faderen har næppe nogensinde selv eiet et Hus. Der er imidlertid mere end Sandsynlighed for, at han er født i St. Hans Sogn, eftersom han er døbt af den i dette Sogn da fungerende Præst og indført i dette Sogns Kirkebog. Klokkeren ved St. Hans Kirke har godhedsfuldt meddelt os følgende ordrette Afskrift af St. Hans Kirkebog:

»1805, Tirsdag Morgen Kl. 1, den 2den April, blev Hans Andersen Skomagersvend, og Kone Anne Marie Andersdatter en Søn født, samme Dag hjemmedøbt af Capellanen Hr. Ramsing i Vacancen og kaldet Hans Christian. Ved Daabs Confirm. 2den Paaskedag d. 16. April*) var Faddere: Madm. Breinberg bb, Jomfru Pommerghs., Hattemager Dorch, Skomagermester P. Valtersdorff, Snedkervend And. Jørgensen, Portner i Hospitalet Gomard«.

Man seer af denne Døbeseddel, at Digteren ikke er døbt Andersen. Det var før 1814 ikke almindelig Skik at give Barnet Tilnavn i Daaben. Et saadant fik det eller tog sig selv siden, i Reglen [efter] Faderens Fornavn. Digteren vilde derefter være kommen til at hedde Hans Christian Hansen. Det var som oftest Skolen, der gav Barnet Tilnavnet, og det var da ofte et reent Tilfælde som bestemte, om Vedkommende skulde føre Faderens For- eller Efternavn. [Artiklen giver et interessant Eksempel herpaa fra selve Odense]«.

Den 4. December — den Dag da denne Artikel stod i »Fyens Avis«, — ankom Digteren til Odense; den 6. fandt Festen Sted, og i sit Nummer for den 9. December (No. 287) afslutter Bladet sine Referater af Festlighederne med en Artikel, der som hele Rækken bærer den fælles Overskrift: »I Anledning af Digteren H. C. Andersens Optagelse som Æresborger i Odense«, og hvori det sluttelig hedder:

»Vi skulle, idet vi hermed rimeligvis slutte Meddelelserne

*) »Her maa Klokker Rosengaard¹⁾ have skrevet fejl, da 2den Paaskedag d. A. indtraf den 15. April, hvilket jo ogsaa fremgaar af, at Tirsdagen var den 2den April.«
(»Fyens Avis«' Anmærkning).

¹⁾ Johan Jørgen Rosengaard, f. 1. Februar 1753 i Odense Vor Frue Sogn; beskikket til Klokker ved St. Hans Kirke 14. September 1788; g. 8. December 1790 m. Marie Cathrine Haugsted; d. 13. April 1826. (Odense St. Hans Sogns Kirkebog over døbte og begravede 1848—72 (64).

under denne Overskrift, tilføje, at Digteren har oplyst os om, at hans Forældre ingensinde have boet i Pugestræde eller St. Knuds Kirkestræde, men fra han var $\frac{1}{2}$ Aar gammel i No. 28 i Munkemøllestræde. Dette Hus er imidlertid siden blevet ombygget og paasat en anden Etage, medens Nabohuset, hvorm Digteren ogsaa taler i »Mit Livs Eventyr«, endnu staar omtrent uforandret. Den urigtige Angivelse maa vistnok hidrøre fra, at H. C. Andersens Bedsteforældre paa fædrene Side boede i Pugestræde, og at Sønnen meget ofte besøgte dem. Sit Fødested kjender han ikke, men formoder, at det har ligget i Skulkenborg eller Ramsherred.

Det fremgaar af den ordrette Gengivelse i »Fyens Avis« af Kirkebogs-Udskriften, at der paa dette Tidspunkt — December 1867 — ikke har staaet noget i Kirkebogen om Fødestedet, hvorved Tvivlen jo straks vilde være afgjort¹⁾. Og endnu i den første Uge af Januar 1868 er denne Tvivl tilstede, thi i »Fyens Stiftstidende«, No. 6 for Onsdag den 8. Januar 1868 hedder det i Anledning af, at »Illustreret Tidende« i sit foregaaende Søndagsnummer har bragt et Billede af Huset i Munkemøllestræde, hvor Digteren boede som Barn:

»Man veed ikke, i hvilket Huus eller hvilken Gade Andersen er født, men der er al Rimelighed for, at det er i St. Hans Sogn, eftersom han der er døbt og indført i Sognets Kirkebog, som har optegnet alle hans Faddere«.

Men otte Dage efter er Tvivlen løst; da indeholder »Fyens Stiftstidende« for 15. Januar (Nr. 12) følgende Artikel, undertegnet »k«:

»H. C. Andersens Fødehuus skal nu, efter hvad der meddeles os, være opdaget. Digteren antog selv indtil for et Par Aar siden, at han var født i St. Knuds Sogn, indtil en herværende Lærer gjorde ham opmærksom paa, at han ifølge St. Hans Kirkebog maatte være født i St. Hans Sogn. Af en Svigermoder af en af Fadderne (Gomard) har man erfaret, at da Digteren blev døbt, boede hans Forældre i Hans Jensens Stræde, og en for 7 Aar siden afdød troværdig

¹⁾ Den i H. C. Andersen-Museet fremlagte Daabsattest mæler heller intet om Fødestedet; dens Ordlyd er følgende:

»I Aaret 1805 (Atten Hundrede og fem) Tirsdag den 2den April er Hans Andersen, Skomagervend og Kones Anne Marie Andersdatters Søn Hans Christian født, hvis Hjemmedaab er confirmeret den 16de April s. A. i St. Hans Kirke. Fol. 134 No. 19 i Ministerialbogen.

Odense den 27. Nov. 1823

testerer

J. J. Rosengaard
Klokker«.

Gratis.

Redaktør Lauridsen, »Fyens Avis«, har aabenbart ikke været opmærksom paa, at H. C. Andersens Daabsbekræftelse den 15. April er meddelt i Iversens »Fyens Avertissements-Tidende« No. 54 for Tirsdag den 16. April 1805.

gammel Mand, der i al sin Tid boede i dette Stræde, sagde altid, saa ofte Talen var om denne Digter, at han var født i et eetetages Sted paa Hjørnet af Hans Jensens Stræde og Bangsboder (Hans Jensensstræde No. 543, nu 43), der i en lang Aarrække eiedes af Bogbinder, siden Toldbetjent Milo, nu af Tømmermester Rasmussen i Kjerteminde, og beboes dels af Kobbersmed Brun, deels af Jfr. Milo, Datter af den nævnte Eier. Forholder dette sig saaledes, hvad der er al Grund til at antage, vinder det endmere Interesse derved, at dette lave Sted da i alt Væsentligt haade i sit Ydre og Indre og i sine Omgivelser maa være som da »Eventyrdigtningens Konge i Nord« for første Gang slog Øjnene op her.

Hjemmelmændene til denne Meddelelse, der let forstaaeligt maa have vakt nogen Sensation i Odense, er som det vil ses to: 1) en Svigermoder til H. C. Andersens Fadder, Portner ved Graa-brødrehospital Nicolaj Gomard (o. 1741—1822) og 2) en »for 7 Aar siden« (o: i 1861) afdød gammel Mand, stedse Beboer af Hans Jensens Stræde. En Gennemgang af St. Hans Sogns Kirkebogs Fortegnelse over døde i 1861 synes at vise, at der hermed maa sigtes til den d. 29. Maj 1861 ved Døden afgaaede fhv. Stadsmusikant David Jacob Sivert, der døde i Albanigade 13, 72 Aar gammel; han har ganske rigtig ifølge Folketællingerne for 1834 og 1845 boet i Hans Jensens Stræde (i No. 546), og han er iflg. St. Hans Sogns Kirkebog født i Odense den 2. Juni 1789 som Søn af afsk. Trompeter Daniel (Friderich) Sigvardt (Siwert, Sivert, Sigverdtzen), der ved Folketællingen i 1787 opføres som logerende i Hans Jensens Stræde No. 443 og i 1801 boer i samme Gade No. 542; han betegnes her henholdsvis som Daglejer og Teglmester.

Portner Gomard ægtede i 1810 (efter at hans 1. Hustru faa Aar forinden var død) Anne Sophie Buch, født i Odense 1782; Aaret efter døde hendes Moder, Skomager Niels Buchs 1. Hustru Marie Kirstine Laurits Datter; Buchs 2. Hustru døde allerede 1784, og hans 3. Hustru, Anna Margrethe Larsdatter, anføres ved Folketællingen i 1787 som 33, i 1801 som 45 Aar gammel; hun, der er den eneste, som nu kan betegnes som Gomards »Svigermoder«, maa antagelig være død flere Aar før 1867. Fra en mere indgaaende personalhistorisk Belysning af disse Personer er foreløbig set bort, thi det vil altid være en Skønssag, hvor megen Tiltro man nu vil skænke disse Vidnesbyrd af Personer, der, da deres Udsagn fremføres, forlængst var døde, saaledes at deres Forklaringer kun har kunnet have paa anden, maaske tredie eller fjerde Haand. Imidlertid har Føreren af St. Hans Sogns Kirkebog i 1868, Klokker og Kordegn P. J. Christensen (1815—1885, ansat i nævnte Embede 1857) ikke betvivlet Rigtigheden deraf, thi han, der flere andre Steder i Kirkebogen har foretaget Tilføjelser af lignende Art, har i Marginen

udfor Tilførslen om Hans Christian Andersens Fødsel den 2. April 1805 tilføjet »i H. Jens. Stræde« samt ovenover denne Tilføjelse Ordet »Nu« og under den »No. 43«; endvidere har han berigtiget den af hans Forgænger i Embedet, Klokker Rosengaard begaaede Fejl, som paapegedes af »Fyens Avis« (se ovenfor), og har rettet »16« April« til »NB. d. 15.«; dernæst har han tilført Foliet en Fodnote om at »ovenanførte Hans Christian blev Danmarks berømte Eventyr-digter Hans Christian Andersen, hvem hans Fødeby hædrede ved at udnævne ham til Æresborger« o. s. v., og endelig har han i Marginen tilført en Bemærkning om Digterens Død paa »Rolighed« v. Kjøbenhavn d. 4. August 1875. Tilføjelsen om Fødestedet synes efter en minutøs Undersøgelse at være gjort ad 2 Gange, idet Ordet »Nu« er skrevet henover S'et i »Stræde«; dette svarer ganske til Oplysningernes Rækkefølge i »Fyens Stiftstidende« for 15. Januar 1868, saaledes at Klokker Christensen antagelig først har bragt Gomards Svigermoders mere almindelige Udsagn om Gaden i Erfaring og tilføjet dennes Navn i Marginen, og derefter anført Resultatet af den gamle afdøde unavngivne Mands Erindring af selve Huset (Fødestedet).

Fra »Fyens Stiftstidende« og Tilføjelsen i St. Hans Sogns Kirkebog — hvis historiske Værdi nok burde være iøjnefaldende alene derved, at der i Forbindelse med en Fødsel i 1805 er anført et G a d e -Nummer, som først kom i Brug mere end en Menneskealder senere — er Fødsels Stedfæstelse gaaet over i flere ellers vederhæftige Skrifter og Haandbøger, saaledes til Biskop Dr. C. T. Engelstofts: Odense Byes Historie, 2. Udgave 1880, hvor det Side 451 ganske afgjort hedder: »Det Huus, hvori han (∴ H. C. Andersen) blev født, ligger i Hans Jensens Stræde Nr. 43«, og til I. P. Traps Danmark 3. Udgave, 3. Bind 1899, Side 338. Allerede faa Maaneder efter Artiklen i »Fyens Stiftstidende« forelaa det kendte Lithografi (af Nordahl Grove) fra Tegner og Kittendorffs Institut, der viser Huset paa Hjørnet af H. Jensens Stræde og Bangsboder med de — symbolske — Storke over Taget; det averteredes til Salg i Odense, hvor det udkom i Kommission hos Boghandler N. Hansen, den 15. Juni 1868, og i en For-Anmeldelse i »Fyens Stiftstidende« den 8. s. M. hedder det, at »Lithografiet viser Huset som det saa ud, da Digterens Forældre flyttede fra det(!)«. Den under Billedet anbragte Grundplan er utvivlsomt samtidig med Billedets Fremkomst; den stemmer, som man let vil kunne overbevise sig om, ikke med Vurderingsforretningen fra 1801 (se ovenfor S. 5) der udtrykkelig beskriver to Lejligheder (i to Huse), medens Grundplanen fra 1868, der er gengivet nedenfor Side 15, viser Huset indrettet som til en Familie; det er formentlig denne Plan og

Lithografiet, der ene er lagt til Grund ved Husets — eller rettere Husenes — Istandsættelse i Aarene 1905—08¹⁾.

Fra 1868 til 1875 har den sensationelle Opdagelse faaet Tid at slaa Rod i de modtagelige Sind; saaledes hedder det i Overlærer Strøms Prolog til Festforestillingen paa Odense Teater i Anledning af H. C. Andersens 70 Aars Fødselsdag den 2. April 1875:

Her blev han født, her i vor egen By
dog ej, hvor Pragt og Rigdom har til Sæde;
et lille Hus hist i Hans Jensens Stræde
hans spæde Barndom gav det første Ly²⁾.

Og paa dette Grundlag har Traditionen bygget videre til vore Dage; den er officielt anerkendt ved Odense Bys Anbringelse af en Sten i Muren, der melder om, at her fødtes H. C. Andersen, og sluttelig ved selve Købet af Huset og ved dets Indretning til Museum.

Sandsynligheden for, at H. C. Andersen virkelig skulde være født i gl. Brandkasse No. 544 E eller F — der kan dog vist rettelig kun være Tale om Lejevaaningen, Litra F, ud til Bangs Boder, thi Ejeren i Aarene 1800—1806, som i Modsætning til Naboerne ikke betegnes som fattig, har vel nok selv boet i det 5 Fags Hus, E, ud til Hans Jensens Stræde og Hjørnet og har lejet det 4 Fags Sidehus F ud til de forskellige fattige Mennesker — er efter det anførte grumme ringe. Umuligt er det naturligvis ikke, at Anne Marie Andersdatter har lagt sig ind til sin Mands Paarørende, Anna Nomens i Lejevaaningen og der født sit Barn, som lige akkurat naaede at blive ægtefødt ved hendes 2 Maaneder tidligere Vielse til Hans Andersen; af de i disse Aar i St. Hans Sogn udenfor Ægte-skab fødte Børn er c. 30 pCt. kommet til Verden i Hans Jensens

¹⁾ »Det kom nu først an paa at faa Bygningen saa vidt muligt ført tilbage til dens ældre Skikkelse, og dette voldte ingen Vanskelighed, da man var i Besiddelse saa vel af Billede af Husets tidligere Udseende som Tegning over de indre Rums Fordeling« (Borgmester Dithmers Tale ved Indvielsen af H. C. Andersen-Museet, Berl. Tidende for 3. April 1908 (Morgen). Talen foreligger ogsaa i Særtryk).

²⁾ Prologen er optrykt i »Odense Bys Bog om H. C. Andersen« 1905, S. 83.

I Johan Krohns Børnesang ved Æresborger-Festen 6. December 1867, se Fortsættelsen af »Mit Livs Eventyr« 1877, S. 173 f., er det derimod Huset i det bugtede Munkemøllestræde, der beskrives som »Fødested«:

Hist hvor Gaden slaaer en Bugt
ligger Huset indelukt,
der, har Skolemester sagt,
Storken Andersen har bragt o. s. v.

Stræde¹). Men hun kan for saa vidt lige saa godt have født det et hvilket som helst andet Sted i dette Sogn, og overfor denne Uvished har man egentlig kun Digterens egne Ord fra December 1867 at holde sig til, hvorefter han er født »et Sted i Skulkenborg eller Ramsherred²)«. Urimeligt var det heller ikke, om Anne Marie Andersdatter havde taget Ophold inden sin Nedkomst hos sin Moder, der ikke i 1805 findes i selve Odense By, men jo meget vel kan have taget Ophold i St. Hans L a n dsogn. Naar Digterens Forældre ikke har evnet før eller lige efter Barnets Fødsel at stifte eget Bo, er de formentlig hver især bleven i deres Plads, han antagelig hos Skomager Poul Breineberg i No. 86 udenfor St. Jørgens Port — Parrets ene Forlover; hun maaske hos den anden af disse, Kromand Rasmus Nielsen, der i Januar 1805 boede i No. 244 paa Vestergade søndre Side; men højst rimelig er det, at hun — som formodet af Dr. Hans Brix³) — foreløbig har taget en Ammeplads efter at have født sit Barn, der jo kan være anbragt hos hendes Slægt eller Venner; og her har man da den meget naturlige Forklaring paa, at hun og hendes Søns Fader først stiftede Bo c. ½ Aar senere, hvilket er i god Samklang med Digterens eget Udsagn om hans Forældres Flytning et halvt Aar efter hans Fødsel; de er blot ikke paa dette Tidspunkt flyttet f r a noget Sted, men simpelthen flyttet s a m m e n. Naar man i Modsætning til al denne Uvished ved saa god Rede paa, hvor Moderens første Barn, Karen Marie, er født, er det jo kun fordi Lejermaalsbødernes Inddrivelse gjorde Konstateringen af Fødestedet særlig vigtig til Brug ved Moderens Efterforskning; dette Hensyn eksisterede ikke ved ægte Børns Fødsel, og disse Børns Fødested findes derfor som Regel slet ikke angivet i Odense St. Hans Sogns Kirkebog før 1813.

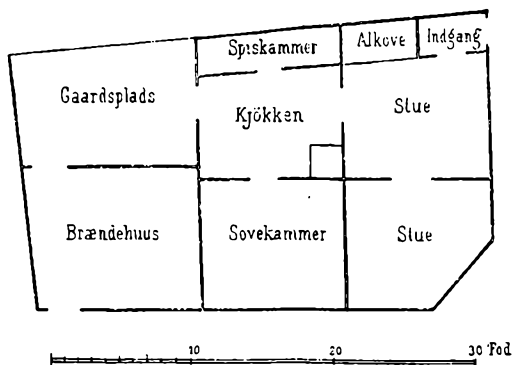
Men man forstaar nu meget vel, hvorledes Myten om Digterens Fødsel i Hans Jensens Stræde No. 43 (nu No. 45) er opstaaet: Folk i Gaden har kunnet erindre — hvad jo ogsaa er rigtigt — at Anne Marie fik et Barn engang dér i Strædet, og den gamle Stadsmu-

¹) Dette fremgaar af Klokkerens Indberetninger til Byfogedembedet, der danner Grundlag for Inddrivelse af Lejermaalsbødernes (Regnskab over Odense Byfogedembedes uvisse Indtægter i Aarene indtil 1812; Rigsarkivet). I Indberetningerne nævnes i 1805 Gjordemoder Stine West (Mursvend Hans Wests Hustru, Kierstine Larsdatter) i Hans Jensensstræde; 1806 Gjordemoder Maren Hansen ibid. Ogsaa hos en af H. C. Andersens Faddere, Skomager Waltersdorff i Nørre Gade, St. Hans Sogn, er der oftere bragt Børn til Verden af ugifte Kvinder.

²) Som ovenfor nævnt (S. 6. Fodnote 3) henfører i Aarene 1857—1882 baade Panteregistret og Odense Vejviser Mtr. No. 544 E og F, Gade No. 43 til Ramsherred.

³) I Artiklen: »H. C. Andersens Hus i Odense«, Gads danske Mag. 1908, S. 569.

sikant har tydelig kunnet huske, at hun — eller (altsaa) hendes Moder og Stedfader og hendes lille førstefødte Datter — engang i nogle Aar har boet i Lejevaaningen dér i gl. No. 544 F (han har nu husket det som No. 543). Af disse Minder er da, efterhaanden som Hans Christian fra at være en sær Dreng blev et berømt Bysbarn, groet en samlet Forestilling op om, hvor han har set Dagens Lys — i Strædet, hvor den gamle Mand med den gode Hukommelse selv i mange Aar havde boet. Og netop i denne Gade kunde Digterens eget Eventyr om den lille Fjer, der blev til fem Høns, jo saa aldeles fortræffelig være passeret!

Grundplanen fra 1868 af Huset paa Hjørnet af Hans Jensens Stræde og Bangs Boder.

**Generalkrigskommissær,
Generalauditor og Generalmajor Christian de Tuxen,
Christian VI. Spion og Swedenborgs Ven.**

Af **A. P. Tuxen.**

For at kunne afværge en Fare er det nødvendigt at kende den; for at værne om Statens Sikkerhed maa Regeringen skaffe sig Kendskab til Forholdene i Nabolandene og ikke blot i dem, men i alle de Lande, som paa en eller anden Maade kan faa Betydning for eget Lands Ve og Vel. Foruden den store Stab af Diplomater med officielle Hjælpere, hvem dette Hverv er overdraget, benytter Regeringerne en Mængde Agenter, der ad mer eller mindre skjulte Veje søger at komme i Besiddelse af de Oplysninger, som man ikke ad officiel Vej kan faa fat paa. De Midler, man maa anvende ved dette underjordiske Arbejde, er ikke altid særlig fine, og de Personer, der udfører det, nyder sjælden nogen høj Grad af Agtelse hos deres Arbejdsgivere og udsætter sig for alvorlig Fare ved Varetagelsen af deres Hverv; men der er dog nogle, der forstaar at balancere saa behændigt mellem Foragten fra den ene og Farerne fra den anden Side, at de erhverver sig deres Ofres Venskab og deres Foresattes Agtelse. Til dem hørte den Mand, af hvis Levnedsløb her skal gives en Fremstilling; hans Navn og hans fine Titler vidner om, at Kongerne var ham bevaagne, og dog fandt han sig ikke tilstrækkelig paaskønnet, hvad der — set fra et personalhistorisk Standpunkt — maa betragtes som et Held; de vigtigste Kilder til hans Historie er nemlig hans Beklagelser over ikke at have opnaaet de Belønninger, som han mente at have fortjent. Det skal dog straks tilføjes, at hans Udtalelser, som paa mange Punkter kan kontrolleres, har et særdeles paa-lideligt Præg og gør Indtryk af at være ret objektive.¹⁾

¹⁾ De Aktstykker, som vil blive citerede i det følgende, findes næsten alle i Rigsarkivet, dels under »Indkomne Sager til Kronprinsens«, dels i Gehejmeregistraturen, i russiske Gesandtskabsrelationer og i Korffs Papirer, i Bestallingsprotokollerne, Partikulærkassens Regnskaber og i Overkrissekretærens Arkiv. Under $\frac{9}{12}$ 1788 indsendte Christian de Tuxen en udførlig Supplik til Kronprinsens, bilagt med Afskrifter af tidligere Ansøgninger til Kongen, til Kronprinsens og forskellige Ministre, af disses Svar, af Breve til nogle russiske Stormænd, af Rapporter over udførte Hverv og endelig af en ret udførlig Fremstilling af »mit Levnedsløb og overdragne Hverv, indsendt 1786 til H. E. Statsminister Grev Bernstorff«. Af temmelig ringe Værd er de Optegnelser, hans Sønnedatter, Admiralinde Louise Charlotte Müller ($\frac{9}{10}$ 93— $\frac{10}{2}$ 83), har efter-

Christian Møller Friis, der først i 1749 fik Navnet de Tuxen, kom til Verden i Skanderborg den 17. Decbr. 1713. Hans Fader, Palle Møller,¹⁾ havde ved Salten Aa, hvor Katrinedal Vandmølle nu ligger, anlagt en Fabrik for Knive, Leer, Søm og andet Jærnkram. I 1716 omdannede han den nu forsvundne Bryrup Mølle til et lignende Etablissement, Møllersdal, som ved Privilegium af 1730 udvikledes til et Kobberværk; Virksomheden, der efter den Tids Forhold var ret betydelig og skal have beskæftiget henved 100 Arbejdere, nedlagdes 1767, 10 Aar efter Møllers Død.²⁾ Moderen hed Ide Sejdelin og var ældste Datter af Slotspræst paa Skanderborg Nicolai Jørgensen Seidelin³⁾ og Hustru, Cathrine Hansdatter Sundorph.⁴⁾ I en meget tidlig Alder blev Drengen sendt til Sommersted Præstegaard i Sønderjylland, hvor Præsten, Peder Wøldike, og efter hans Død (1725) hans Søn og Eftermand af samme Navn opdrog en Del unge Mennesker, som de demitterede til Universitetet. De mest bekendte blandt disse var den senere Biskop Andreas Wøldike og dennes Broder Marcus, der blev teologisk Professor ved Københavns Universitet; de var begge Sønner af den ældste af de nævnte Præster.⁵⁾ I sin Selvbiografi betegner Christian Møller Friis Privatgymnasiet i Sommersted som »en haard Skole med en dum og bedrøvelig Opdragelse«; men Dommen er vist for stræng; Undervisningen var næppe daarligere end i de bedste af den Tids, ganske vist efter vore Begreber slette, Latinskoler; Præsterne Wøldike var velstuderede Mænd, og deres Elever hævdede sig med Glans ved Hjemlandets og fremmede Universiteter; men Undervisningen foregik paa Tysk og i tysk Aand.

I 1727 blev Christian Møller immatrikuleret som Student ved Københavns Universitet;⁶⁾ skønt Matriklen angiver hans Alder til 17 Aar, var han kun 14 Aar gammel. Han gennemførte det teologiske Studium; men da han i 1732 havde holdt sin Demisprædiken, lod Faderen ham gennem Professor Wøldike vide, at han maatte sejle sin egen Sø, hvis han, som han havde slaaet paa, opgav Teologien.⁷⁾ I 3 Aar hutlede han sig saa igennem saa godt

laddt; de er et typisk Exempel paa Familietraditionens Upaalidelighed. Hun véd f. Eks. ikke bedre, end at hendes Farfader var Rektor ved Helsingørs Latin-skole og Søn af en Præst i Jylland, der hed Møller.

¹⁾ F. o. 1677, d. 1757.

²⁾ E. Fischers Afhdlg. i Saml. til jysk Hist. o. Topogr. 3. I. S. 140 ff.

³⁾ F. 1666; d. 12/7 1737.

⁴⁾ F. o. 1659, begr. 11/11 1757.

⁵⁾ Dsk. Biogr. Lex. B. 19. S. 253 f. og 257 f.

⁶⁾ Univ. Matr. II. S. 491.

⁷⁾ I »New Jerusalem Magazine« 1790 S. 264 f. udtaler han, at paa Grund af den Maade, hvorpaa han havde lært Religion, var han bleven mere angst for Gud end for Djævelen; Trosartiklerne forargede ham, og han var stærkt betaget af Voltaire.

han kunde, søgte at erhverve sig de Kundskaber, han manglede, og arbejdede bl. a. som Volontør i Generalpostamtet. Endelig fik han i 1735 Ansættelse som Kopist i det nylig oprettede General-Landets- Økonomi- og Kommercekollegium; men Gagen var saa ringe, at han ikke kunde leve af den. En Officer raadede ham til at søge det ledige Embede som Garnisonsauditør i København. Han fulgte Raadet og bad et Par af sine Venner, Sigismund Vilhelm v. Gähler¹⁾ og Gotthardt Albert Braem,²⁾ om at anbefale ham til Overkrigssekretæren (Krigsministeren), General Poul Løvenørn.³⁾ Gähler sagde ligefrem Nej, og Braem raadede ham til at skrive en versificeret Ansøgning, som han paatog sig at overlevere Generalen. Den joviale Herre morede sig over den uøvede Digtters Lovprisning af sig selv og udtalte sig venligt overfor Overbringeren. Møller Friis søgte saa Lejlighed til personligt at gøre Overkrigssekretæren sin Opvartning, men, da Løvenørn var syg, blev han ikke modtaget. Braem raadede ham saa til at takke for de venlige Udtalelser i danske Vers; disse gjorde lige saa megen Lykke hos Generalen som de foregaaende; men de vakte Forargelse andet Steds og »en høj Minister nedsatte en Gehejmekommission, hvortil Generalfiskalen blev kaldet for at afgøre, om denne Chartaque skulde anses som Paskvil«. Der blev dog ikke rejst Sag; men han maatte træde ud af Kommercekollegiet og »blev sværtet hos det kongelige Herskab«. Løvenørn derimod »overvældede ham med Naade og Høflighed«, gav ham frit Bord i sit Hus og indbød ham til sine smaa intime Soupéer, hvor hans traf sammen med Admiral Rosenpalm, Grev Christian Lerche, General Pretorius og andre af Generalens gamle Venner samt med hans yngre Protégéer, Sigismund v. Gähler og Henrich Wegner, Holbergs Henrik, hvem han havde kaldt over fra det lille Postmesterembede i Aarhus og ansat som Kancellist i Krigskancelliet.⁴⁾ Løvenørn vilde gerne ansætte Møller Friis som Auditør, naar den omtalte Undersøgelse var endt, men da det trak ud dermed, søgte han at faa ham anbragt som Legationssekretær i London eller Petersborg; Oversekretær i Tyske Kancelli (Udenrigsminister) Schulin gav gode Løfter, men herved blev det. For at give den unge Mand noget at leve af, ansatte Løvenørn ham i 1739 som Regimentskvartermester ved det nyoprettede Slesvigske Nationalregiment og gav ham en varm Anbefaling, idet han udtalte at han, paa Grund af at han beherskede baade det danske og det tyske Sprog, var særlig skikket til at beklæde netop denne Stilling. Obersten takkede

¹⁾ F. $\frac{20}{10}$ 1706, d. $\frac{28}{12}$ 1788. Overpræsident i Altona.

²⁾ F. $\frac{11}{2}$ 1710, d. $\frac{17}{1}$ 1788. Gehejmerraad og Præsident i København.

³⁾ F. $\frac{5}{4}$ 1786, d. $\frac{27}{2}$ 1740.

⁴⁾ A. P. Tuxen: P. V. Løvenørn, Kbhvn. 1924, S. 287 f.

Generalen for den dygtige unge Mand, der var sendt ham: »Blot han nu kan leve af sit Embede; thi som jeg er han rig paa Haab, men blutarm an Geld.«¹⁾ Længe blev den nye Regimentskvartermester ikke i Slesvig; henimod Slutningen af 1739 fik han et Brev fra Løvenørn, der opfordrede ham til at tage Orlov til København, hvor han haabede at kunne give ham en god Ansættelse; han rejste straks, men da han ankom til Hovedstaden, var Generalen dødssyg og den 27. Febr. 1740 udaandede han. Det blev ikke sidste Gang, at et Dødsfald ødelagde Møller Friis' Fremtidsudsigter.

Han opgav nu den militære Karriere, men blev gennem sin Oberstløjtnant, Conrad Greve af Ahlefeldt Eskilsmark²⁾, sat i Forbindelse med Grev Otto Didrik Schack til Schackenborg,³⁾ der tilbød ham en Stilling som Overinspektør over hans Godser. Han modtog Tilbudet med Glæde og giftede sig 8. Marts 1741 med sin Forlovede, den 19-aarige Christiane Elisabeth Hørning,⁴⁾ Datter af Kammerraad Andreas Jørgensen Hørning, der havde været Amtsforsvalter i København og var død 5. Aug. 1733 paa Vejen til Guinea, hvor han skulde være Guvernør.⁵⁾ Han var gift med Cathrine Sophie,⁶⁾ Datter af Justitsraad Severin Rasmussen⁷⁾ og dennes Hustru Sophie Amalie Tuxen,⁸⁾ eneste Datter af den fra Carl Gustavsfejden berømte Lorenz Tuxen. Om ham og hans Bedrifter vidste Christiane Hørning god Besked; hun var ganske vist kun 8 Aar gammel, da Mormoderen døde, men hendes Moder havde sat hende grundigt ind i Sagerne, og hendes Mand interesserede sig levende for Hustruens Slægt.⁹⁾

Fremtiden saa lys og lovende ud for det unge Par; Grev Schack og hans Hustru udtalte, at Overinspektøren og hans unge Brud altid skulde være velkomne hos dem, der levede saa ensomt, og

¹⁾ Overkrsekr. til Ob. Dehn $1\frac{9}{5}$ 39; Ob. Dehn til Overkrsekr. $2\frac{4}{10}$ 39.

²⁾ F. $1\frac{1}{12}$ 1705, d. $16\frac{1}{3}$ 1786. Gen. af Inf.

³⁾ F. $1\frac{9}{2}$ 1710, d. $7\frac{1}{10}$ 1741, g. 1731 m. Anna Ernestine Frederikke v. Gabel (1714—1748).

⁴⁾ F. $23\frac{2}{2}$ 1722, d. $27\frac{1}{3}$ 1796.

⁵⁾ Bobé: »Fra den Reventl. Familiekr.« VI. S. 525.

⁶⁾ F. 1696, d. 1769.

⁷⁾ F. o. 1658, d. $10\frac{1}{1}$ 1727.

⁸⁾ F. 1658, d. 1730; 1. Gang gift med den i 1681 afdøde Kgl. Fiskemester Heinrich Meincke.

⁹⁾ Skønt Lorenz Tuxen havde staaet i livlig Forbindelse med sin Fætter, Sognepræst Søren Pedersen Tuxen, fra hvem den nu blomstrende Slægt Tuxen nedstammer, synes deres Efterkommere ganske at have tabt Forbindelsen med hinanden, hvad der er saa meget mærkeligere, som Hr. Søren Datter, Sophie Margrethe, efter Faderens Død kom i Huset hos Sophie Amalie Tuxen. Først i 1895 lykkedes det mig at konstatere det ganske glemte Slægtskabsforhold mellem Slægterne Tuxen og de Tuxen (Pers. Tidsskr. 3. V. S. 260 ff.)

Stillingen var baade interessant og vellønnet; men Herligheden fik en brat Ende. Den 7. Oktbr., lige som Møller Friis skulde begynde sin Virksomhed, døde Greven; hans Stifmoder Anne Sophie, f. Komtesse Rantzau¹⁾, »hvem jeg ikke kunde drage i samme Reb med uden at handle mod min Samvittighed, drev sine Intriger saa vidt, at jeg maatte tage Afsked«. Atter et skæbnsvangert Dødsfald! Dér stod nu den unge Mand, uden Stilling, med en frugt-sommelig Hustru og en Gæld paa 2000 Rdl. Han rejste saa til København, hvor Grev Berckentin,²⁾ der nylig var bleven Gehejmerraad i Konseillet og Direktør i det Kollegium, hvor Møller Friis havde været Kopist, tog sig af ham og sendte ham til Norge med Baron Beust,³⁾ der skulde inspicere de derværende Saltværker. Det blev en ganske fornøjelig Rejse; Baronen var yderst elskværdig mod sin Ledsager og lovede at lægge sig i Selen for ham; men forelobig blev det materielle Udbytte kun ringe, Rejseomkostningerne blev ikke engang betalte, og, skønt Friis bragte sig selv i Erindring ved enhver Vakance, var »Naadens Dør altid lukket«. Den 9. Maj 1742 fødtes den første Søn, der efter Farfaderen fik Navnet Palle, og som kom til at gøre sin Fader mange Sorger, som denne rigtig nok selv havde forskyldt.

I 1741 ægtede Christiane Hørnings lidt ældre Søster, Sophie Amalie,⁴⁾ den russiske Adelsmand Adam Olsufiew, der dengang var Attaché ved det russiske Gesandtskab i København, men som ved sin Død 1785 var Gehejmerraad, Ridder, første Senator, og Kabinetminister, og dette Svogerskab fik stor Betydning for Møller Friis. I 1740 havde Baron Joh. Albr. Korff afløst Alexei Bestuscheff som russisk Gesandt ved det danske Hof, og her forblev han til sin Død 1766, idet han dog fra 1746—1748 var Minister i Stockholm. Han var ikke velstemt mod Danmark og optraadte, særlig i Begyndelsen, ved adskillige Lejligheder ret brutalt. Han var misfornøjet med, at hans Attaché havde giftet sig ind i en dansk Familie, men kom snart til at synes godt om den unge Frue og endnu bedre om hendes Søster og Svoger, hvem han tænkte paa at skaffe Ansættelse i Rusland, da han ikke kunde komme an herhjemme. Møller Friis havde imidlertid lovet sin Hustru, der gennem sin Søster havde faaet Nys om Sagen, ikke at tage mod et saadant Tilbud uden hendes Samtykke; hun vidste, at

1) F. $\frac{1}{9}$, 1689, d. $\frac{28}{9}$, 1760.

2) Chr. Aug. Berckentin. Greve, f. $\frac{8}{12}$, 1694, d. $\frac{2}{7}$, 1758.

3) Joach. Fr. v. Beust, f. 1696, var kurpfalzisk Oversaltminedirektør og Gehejmerraad, da han i 1737 indkaldtes til Danmark for at overtage Driften af samtlige Saltværker i Monarkiet; 1739 blev han Generaldirektør og Gehejmerraad, 1757 Gesandt i den nedersachs. Kreds. Død i Eisenach $\frac{26}{3}$, 1751 (L. Bobé: Rev. Pap. VI. S. 590).

4) F. $\frac{2}{3}$, 1721, d. 1751.

Frederik III og Christian V havde givet Lorenz Tuxen en skriftlig Forsikring om, at hans Æt kunde gøre sikker Regning paa kongelig Naade og Beskyttelse, saa længe det Oldenborgske Hus regerede i Danmark;¹⁾ Dokumentet var ganske vist gaaget op i Luer sammen med hendes Forældres og Mormoders Formue ved Københavns Ildebrand 1728; men det kunde dog maaske være heldigt, om Kongen blev mindet herom, og hendes Onkel besad et Manuskript, som bekræftede hendes Paastand. Friis begav sig da op til Overhofmarskalk Reitzenstein²⁾ og præsenterede ham en Supplik, hvori han blandt andet beraabte sig paa, at Gehejmerraad Beust havde lovet at skaffe ham Ansættelse; men da Overhofmarskalken havde faaet at vide, hvem Ansøgeren var, sagde han, at han ikke maatte modtage nogen Memorial fra ham. Harmdirrende erklærede Supplikanten, at en ildesindet Person maatte have bagvasket ham; ingen kunde bevise, at han havde begaaet nogen uædel Handling eller opført sig slet. Reitzenstein lovede saa at forelægge Kongen Sagen, og næste Dag meddelte han, at Hs. Majestæt tillod ham at indsende Ansøgninger baade gennem Departementet og gennem Overhofmarskalken; det gjorde han, men Resultatet blev stadigt negativt. Træt og ked af det hele tog han saa imod et Tilbud fra Korff om Ansættelse ved Regeringen i Kiel eller som russisk Resident i Lybæk, og der blev aabnet Forhandlinger med Storkansler Bestuscheff herom.³⁾

Saaledes stod Sagerne, da Møller Friis en Dag hos Olsufiew saa den preussiske Chargé Heusinger⁴⁾ staa i en Vinduesforfyndning i ivrig Samtale med den sachsiske Legationssekretær; han lyttede og hørte Preusseren sige, at hans Herre og Kejserrinden af Rusland havde sluttet en Alliance,⁵⁾ der vilde overraske de andre Hoffer, ogsaa det danske. Møller Friis meddelte sin Husvært og Ven, Prokurator Lowson,⁶⁾ hvad han havde hørt, og denne, der selv gav sig lidt af med Spionage, raadede ham til at meddele Hoffet den interessante Nyhed, og tilbød at overbringe den i hans Navn; det gjorde han da ogsaa, og Overkammerjunker v. d. Lühe⁷⁾

1) I 1670 blev der tilsagt Lorenz Tuxens Søn, Christian, en aarlig Pension paa 500 Rdlr. (Sjæll. Tegn. 14/9 1670).

2) Joh. Christoph v. Reitzenstein, f. 26/5 1698, d. 27/4 1767.

3) Alexei Petrowitsch Bestuscheff-Rjumin havde været russisk Gesandt i København fra 1734—1740 og blev derefter Minister; Kejserrinde Elisabeth gjorde ham i Decbr. 1741 til Kansler.

4) Daniel Ehrenfried v. Heusinger, f. 1693, d. 1766.

5) Se herom J. G. Droysen: *Gesch. d. preuss. Politik*, 5. Del, 1. Bind, S. 46. f.

6) Andreas Lowson, f. 1704, d. 1758. *Dsk. biogr. Lex. B. X. S. 406.*

7) Volrad August v. d. Lühe, f. 1705, d. 1778. *Dsk. biogr. Lex. B. X. S. 502 f.*

der var maître des requêtes«, bragte Meddelelsen til Kongen, der forelagde den for sit Konseil; men Schulin erklærede imidlertid, at det var løs Tale. Da Sandheden nogle Uger efter kom for Dagen, sendte Kongen sin højt betroede Kammertjener og Kabinetssekretær Schrøder¹⁾ til Møller Friis med 200 Speciesdukater og Paalæg om at udspionere Baron Korff og i direkte Breve meddele Kongen hans Ord og Gerninger, hvor betydningsløse de end kunde synes at være; Schrøder, og i hans Fraværelse den anden Kammer-tjener, skulde besørges Korrespondancen. Møller Friis frabad sig den farlige Kommission hos en Mand, der havde vist sig som hans Ven og Velgører og tilføjede, at han var ganske uskikket til dette Hverv, da han »ved Guds Naade af Naturen var ærlig, taknemlig, aabenhjærtig og uden Svig.« Schrøder maatte gaa med uforrettet Sag, og Madame Møller Friis takkede Gud for, at hendes Mand havde været saa standhaftig; men 2 Dage efter kom Fristeren igen, ringlede med Dukaterne og sagde, at Kongen ikke havde taget Afslaget ilde op, men mente at have Ret til at paalægge sin Arveundersaat et saadant Hverv; til Gengæld forsikrede han ham om sin Naade for ham selv og hans Familie, tilsagde ham et anstændigt aarligt »Gehalt« og lovede ham Forfremmelse. Han udbad sig nu 24 Timers Betænkningstid, raadførte sig med sin Hustru, som »havde faaet en skarp Forstand, megen Forsigtighed og Diskretion samt skarp Dømmekraft af Vorherre«, og de blev enige om, at man burde gaa den Vej, Himlen havde anvist; den viste sig siden at være tornestrøet og farlig for ham, Hustru og Søn; men han synes hele Livet igennem at have været fast overbevist om, at Vejen var hæderlig, og at han aldrig havde handlet ilde hverken mod dem, han udspionerede, eller mod dem, han arbejdede for, men at han havde tjent sin Konge og sit Fædreland som en ærlig Mand. Han modtog Pengene, og fra 1742 og næsten lige til sin Død, i samfulde 50 Aar, var han hemmelig politisk Agent.

For Christian VI var det af største Betydning at kende Ruslands Planer, der i 1742 var i Krig med Sverig, som blev saa haardt trængt, at det i September maatte rømme hele Finland. Da Kong Frederik af Sverig var gammel og barnløs, var Tronfølgerspørgsmaalet aktuelt, og baade i Danmark og i Sverig var der nogen Stemning for Tilvejebringelsen af en Personalunion mellem de nordiske Riger under den danske Konge. Svenskerne turde dog ikke støde Kejsrerinden af Rusland, der havde taget sin Søstersøn, den lille gottorpske Hertug Carl Peter Ulrik, under sine Vinger; da han tillige var Sønesøn af den nys afdøde Dronnings Søster, var hans Udsigter ikke daarlige. I Vinteren 1741—42 havde Korff uden

¹⁾ Joh. Chr. Schrøder, g. 1744 m. Abigaël Luja, var 1755 Etatsraad.

Held arbejdet for, at Rusland og Danmark som Fælleskandidat skulde opstille Carl Peter Ulrik, der skulde ægte Kong Christians Datter, Prinsesse Louise¹⁾; den 5. Novbr. 1742 valgte de svenske Stænder i deres Nød og Vaande Hertugen til Tronfølger i det Haab derved at vinde Kejserinden; men denne havde lige forinden valgt ham til sin Efterfølger, og han var gaaet over til den græske Kirke. Saa var hans Kandidatur opgivet; men den danske Kronprins Frederiks Chancer var ikke bleven stort bedre; Frankrig saa ham nødigt paa Sverigs Trone, og Kejserinden af Rusland interesserede sig levende for Carl Peter Ulriks Fætter, Adolf Frederik af Holsten.

Møller Friis gik grundigt til Værks, da han først havde paa- taget sig Hvervet; han begyndte med at studere Korffs Karakter og »smigre hans Faiblesses«; i Løbet af et Par Uger vandt han Baronens fulde Tillid og kunde give Kongen »et plausibelt Haab om hans Følelsers Forandring«; hidtil havde den russiske Gesandt og det danske Hof hadet hinanden af et godt Hjærte. Foreløbig mærkede man nu ikke noget til, at Korffs Følelser var bleven blidere, men Møller Friis vandt Terræn, og med faa Dages Mellemrum bragte hans flittige Pen Oplysninger om, hvor Gesandten færdedes, hvem han modtog o. s. v., og i Begyndelsen af Nvbr. 1742 kunde han levere Kongen en Kopi af den russiske Envoyés Skrivelse til Kejserinden af 30. Oktbr., der efterfulgtes af mange, mange flere; Spillet fortsattes i en lang Aarrække, stadig uopdaget; det vil sige, Korff vidste godt, at han blev udspioneret, og at hans Breve blev brudte;²⁾ det var jo dengang Brug i alle Lande, men han var ikke klar over, hvem der tog sig af det. »Korffs Papirer«, der gaar fra 1742—1761, udgør en statelig Række Pakker i Rigsarkivet; de første Aargange er for saa vidt de interessanteste, som de indeholder en hel Del Oplysninger om Baronens Privatliv; de senere bestaar saa godt som udelukkende af Kopier og Ekstrakter af ind- og udgaaende Skrivelser. Det hjalp ikke, at man skiftede Chiffer; den drevne Spion kunde altid faa fat paa Nøglen.³⁾ Nogen Hjælp har han jo nok faaet af Svogeren, men Olsufiew tog først fat for Alvor paa et senere Tidspunkt; som saa mange andre Russere i ældre og nyere Tid var han ikke ubestikkelig. Møller Friis færdedes ganske som Ligemand mellem Diplomaterne og vedblev hele Livet igennem at høre til det gode Selskab; en Dag var han med Korff i Taarbæk, en anden Dag deltog han med Olsufiew og Heusinger i en dundrende Middag paa et russisk Orlogsskib, hvor de to

¹⁾ F. 1726, d. 1756; g. ¹/₁₀ 1749 m. Hert. Ernst Fr. Carl af Sachsen-Hildburghausen.

²⁾ Møller Friis' Indb. af ²⁸/₇ 43. (Korffske Papirer).

³⁾ Møller Friis' Indb. ¹⁰/₁₀, ¹⁷/₁₁ 43.

fremmede Diplomater blev meget berusede; næste Dag var han efter Indbydelse til Morgente hos den preussiske Chargé og benyttede et ubevogtet Øjeblik til at læse og kopiere et Brev fra Kong Frederik II, som laa fremme paa et Bord.

Der var nok at gøre i 1743, for Ruslands Indflydelse paa skandinavisk Politik var vedblivende stor; den 26. Juni sluttedes Fredspræliminærer i Åbo, hvor Svenskerne bl. a. lovede at vælge Adolf Frederik til Tronfølger; Valget fandt Sted den 3. Juli; Dalkarlene, der havde rejst sig for at sætte Prins Frederiks Valg igennem, blev slagne; ved den endelige Fred blev der ikke givet noget Tilsagn om Slesvig og Holsten, og Adolf Frederik vilde ikke give Afkald. Christian VI besluttede da at bruge Magt mod det ved Krigen med Rusland stærkt svækkede Sverig; der blev truffet Forberedelser til Angreb baade paa Skaane og over den norske Grænse; men da Rusland stillede et Hjælpekorps til Sverigs Raadighed, og da saa at sige hele Europa var imod, at Freden blev brudt, blev der aabnet Forhandlinger, der førte til, at Sverig ved en Overenskomst af 24. Febr. 1744 lovede ikke at forstyrre Freden; men Adolf Frederik vilde ikke forbinde sig til ikke at indblande sig i det slesvigske Spørgsmaal, naar engang den ældre, af Carl Peter Ulrik repræsenterede, holsten-gottorpske Linie uddøde. Da det nu var afgjort, at Gottorperne skulde regere baade i Sverig og Rusland, var Danmarks Fremtidsudsigter ikke de allerlyseste. Gennem Møller Friis' Indberetninger, som fulgte paa hinanden med faa Dages Mellemrum, kan man ganske godt følge Begivenhedernes Gang i 1743; de Korffske Papirer yder for dette Aar en underholdende og afvekslende Læsning; de indeholder tillige Kopier af andre Diplomaters Papirer; den utrættelige Spion har ogsaa beskæftiget sig med den svenske Ambassadør, Carl Gustav Tessins¹⁾ Depecher; der blev fra svensk Side virket for et Giftermaal mellem Prinsesse Louise og den nye Tronfølger; men Christian VI vilde ikke indlade sig derpaa. Om Korffs Privatliv faar man adskillige Oplysninger; hans Pengesager var i en maadelig Tilstand, Gagen slog ikke til, hans Veksler blev protesterede, Kreditorerne plagede ham; hans Humør var langt nede, han blev hidsig og forløb sig, men tog villigt mod Friis Møllers Advarsler og Raad, skønt denne aldrig vilde besvare de intrikate Spørgsmaal om danske Forhold, som han rettede til ham.

Møller Friis' vanskelige og farlige Arbejde blev ikke overvætted godt betalt. »Müller trænger nu baade til Husleye og til Windter Provision«, skriver Lawson den 17. Sptbr. 1743 til

¹⁾ F. 1695, d. 1770, en af Sverigs mest ansete Diplomater og Statsmænd, en fintdannet og kunstelskende Personlighed.

Schrøder, »hand har ingen anden ressource end Kongens Naade og gracieuseté, og den appellerer han stadig til«. Det hjalp, og nogle Ugersenere takker Friis i et meget ydmygt dansk Brev Kongen for 100 Rdlr. til Husleje, Brændsel og Fødemidler. Christian VI var ellers meget tilfreds med sin Spion; han var under Tiden gennem ham bedre underrettet end Konseillet, hvad der vakte Mishag hos Excellencerne, der søgte at blive af med Konkurrenten ved at tilbyde ham gode Stillinger i Norge eller Oldenburg, men Kongen vilde ikke af med ham. Hans stadige Omgang med Korff havde imidlertid vakt Opsigt; Folk, der vilde ham vel, advarede ham, andre, der vilde ham ilde, angav ham og det baade for Hoffet og for Korff; den engelske Gesandt, Titley,¹⁾ sagde til Baronon, at han nærede en Slange ved sin Barm. Man søgte ogsaa at skræmme Madame Møller Friis ved at forestille hende, hvor farligt det var for hende og hendes Mand, at Korff og andre Fremmede saa hyppigt kom i deres Hjem. Sagen var jo den, at Christian VI. København var et af de kedsommeligste Steder paa Jorden; enkelte fornemme Damer holdt en Art »Salon«, hvor der blev spillet Kort og superet, men ellers var det smaat med Selskabeligheden; i Møller Friis' Hjem var der derimod livligt: hans Hustru og dennes Søstre, Fru Olsufiew og Christine Louise,²⁾ var unge, kultiverede og musikalske. Nogen helt behagelig Gæst var Korff dog ikke; en Dag da han sad inde hos Damerne, traadte Olsufiew ind i Stuen; Baronon spurgte ham, om han vidste, at man søgte at dechifrere hans Depecher, og at man dertil brugte en infam Kanaille, der kom i hans Hus; kunde han faa fat paa den Spitzbub, vilde han knække Halsen paa ham. Disse kraftige Udtryk gjorde et stærkt Indtryk paa den stakkels unge Kone, der ventede sit andet Barn; men hun betvang sig og lod sig ikke mærke med noget; fra den Stund blev hun imidlertid hjemsøgt af hysteriske Anfald, som hun aldrig blev af med. Korff gjorde dog ikke hendes Mand ringeste Fortræd, men viste ham stadig Tillid; hans Følelser overfor Christian VI blev stadig blidere; han ytrede endog engang ved sit Taffel, »at han hellere vilde brække en Finger end gøre denne gode Konge noget imod«.

Den gode Konge holdt stadig sin Agent hen med Forsikringer om sin Naade uden at give ham Beviser derpaa til stor Forbavselse for Gehejmerraad Beust, der i 1744 kom til København og ved sin første Audiens beklagede sig over, at hans gamle Ven, der havde været med ham i Norge, endnu ikke var bleven befordret. Kongen

¹⁾ Walter Titley, f. 1700, d. 1768, repræsenterede Storbritannien i Danmark fra 1750 til sin Død.

²⁾ F. ¹⁸/₁₂ 24, d. 1779, g. ²²/₇ 1748 m. Justitsraad, Kammeradvokat, Generalfiskal Jens Michael Sonne, f. ¹⁸/₁₂ 1724, d. ²⁵/₇ 1779.

erklærede da, at hans Ven skulde faa en saadan Stilling, at han kunde leve standsmæssigt og endda betale sin Gæld. Dette Løfte blev dog kun til Dels holdt: Kongen lod Møller Friis vide, at han skulde faa den indbringende Stilling som Byfoged i København; han maatte dog ikke fortælle det til nogen, før Konseillet havde udtalt sig. Embedet blev givet til en anden, og han fik den langt ringere Stilling som Notarius publicus i København, der var bleven ledig ved Rasmus Æreboes Død den 24. Oktbr. 1744. Konseillet forestillede Kongen, at dette Embede krævede en dygtig og sprogkyndig Mand og passede udmærket for Friis. Denne blev rasende, tilbagesendte Bestallingen,¹⁾ skrev flere Supplikker til Kongen, som dog aldrig fik dem at se, da Kancelliet holdt dem tilbage, og søgte Audiens; det kom til dramatiske Scener i Forgemakket; man maatte med Magt holde ham tilbage, og det lykkedes at undgaa Skandale. Prokurator Lowson blev sendt op til Møller Friis' Hustru, der for ikke længe siden havde faaet en lille Pige;²⁾ han forestillede hende, at hendes Mand havde baaret sig højst ubesindigt ad, og bad hende overtale ham til at føje sig i Skæbnen; gjorde han det, vilde han blive Assessor i Højesteret med Udsigt til den første vakante Gage; skulde det vise sig, at Notariatet ikke indbragte 1600 Rdlr. om Aaret, vilde Partikulærkassen tilskyde det manglende. Han lod sig da overtale; næste Aar fik han Lov til under eget Ansvar at lade Embedet bestyre af en Fuldmægtig, og i 1756 blev det tilladt ham at afstaa det til Christen Schmidt, der maatte betale ham 2 Tredjedele af Embedets Indtægter som Pension; denne Byrde hvilede paa ham, til baade Tuxen og hans Enke var døde, d. v. s. i 40 Aar.³⁾ I 1745 tog Kongens Helbred kendeligt af, og Møller Friis, der af sørgelig Erfaring vidste, hvor skæbnsvangert et Dødsfald kunde blive for ham, besluttede at gøre Skridt til at sikre sig sit aarlige Tilskud. Kongen stillede sig meget velvilligt, udtalte sin Tilfredshed med hans Redelighed og Flid og erklærede, at Tilskuddet skulde han faa; kun maatte han gøre ham den Glæde, at faa Korff til at anbefale det. Friis vilde jo nødtigt, men maatte dog tilsidst henvende sig til Baronen, der næste Kurdag »talte derom til Overkammerjunker v. d. Lühe med største Godhed og Velvilje og viste i Ansigt og Gebærder saa varm Deltagelse, at Kongen, der gennem et skjult Hul i Døren saa det hele, lod v. d. Lühe give ordret Rapport og derefter meddele Baronen, at Kongen paa Grund af hans ædle Forbøn opfyldte hans Ønske«. En kongelig Ordre, dateret Christiansborg 23. Marts 1746 tilstod Friis Møller et aarligt Tilskud af Partikulærkassen paa 400 Rdlr., indtil han

¹⁾ Dat. Frederiksberg ²⁰/₁₁ 1744.

²⁾ Ida Chatrine, f. ¹¹/₁₀ 44, d. ugift 1775, begr. ⁹/₃.

³⁾ F. 1721, d. 1810. Dsk. biogr. Lex. B. XV. S. 209 f.

var bleven befordret »zu einer andern convenabeln Bedienung«, altsaa som Ventepenge; efter Haanden voksede Beløbet til 700 Rdlr. Ikke længe efter fik Møller Friis Ordre til at indgive Ansøgning om at blive virkelig Justitsraad og Assessor i Højesteret; ogsaa denne Ansøgning skulde Korff, der var bleven rappelleret og ansat som Gesandt i Stockholm, give sin Anbefaling; det var Kongens eget Indfald; den fromme Monark var ikke uden Malice. Ved selve Afskedskuren skulde Baronen henvende sig til Gehejmeraad Schulin, med sin Forbøn, og de to Mænd, der hadede hinanden saa inderligt, skulde forsones i den fælles Omsorg for Friis, hvem Schulin i øvrigt heller aldrig havde kunnet døje. Alt gik fortræffeligt, og Korff rejste til Sverig, hvorfra han noget efter sendte sin Protégé et Brev med Forespørgsel om, hvorledes det gik med Udnævnelsen; dette Brev indsendte han og fik Ordre til at møde hos Schulin, som den 3. August modtog ham meget venligt paa Frederiksdal og velvilligt hørte paa hans Forsikringer om hans Karakters Renhed m. m., hvorefter han sagde, at baade Kongen og Korff havde anbefalet ham varmt, og at han selv ansaa ham for en ærlig og dygtig Mand. »I Overmorgen er Sagen ekspederet; paa mit Venskab kan De stole«. Men Konseillet kom ikke til Hirschholm den 5., og Dagen efter, den 6. August 1746, »døde den fromme Konge«.

Friis' Forsøg paa at komme i Forbindelse med den nye Konge syntes ikke at skulle krones med Held. Gehejmeraaderne i Konseillet holdt ham hen; men saa kom Korff ham atter til Hjælp; i et Brev, fuldt af Lovtaler over den afdøde Konge, udbad han sig nogle Oplysninger af privat og offentlig Art, og forsynet med dette Dokument drog Friis ud til Frederiksborg for at spørge, om han maatte besvare det. Overhofmarskalk A. G. Moltke¹⁾ overbragte Brevet til Kongen, der beholdt det og lod ham vide, at han endelig maatte blive ved med at dyrke Korffs Venskab; hans Fortjenester skulde blive rigeligt belønnede. Hermed var Friis introduceret hos Moltke, der viste ham megen »Huldsalighed, Mildhed og Godhed« og gav ham mange gode Løfter, som aldrig fuldt blev indfrieede. Erfaringen havde gjort Friis mistroisk; han tilskrev sig selv en Del af Skylden for sit ringe Held, idet han aldrig havde kunnet være »paatrængende, krybende, nederdrægtig og

¹⁾ Adam Gottlob Moltke (1710—1792), var straks efter Fr. V. Tronbestigelse bleven Overhofmarskalk og havde, saa længe Kongen levede, stor Indflydelse paa Statsstyrelsen og ikke mindst paa Udenrigspolitikken. Møller Friis forstod udmærket godt at lavere mellem ham og den virkelige Udenrigsminister.

begærlig«; men han havde et aabent Øje for sine egne Fortjenester: »For Gud og Mennesker kan jeg sige« hedder det i hans Auto-biografi fra 1786, »at jeg ofte har bragt de 2 senest afdøde høj-salige Konger de største og vigtigste Efterretninger, bilagt mange Tvistigheder, hævet Misforstaaelser, ændret Følelser, skabt Ven-skab og Tillid mellem Ministre, der nærede Afsky for hinanden, stadig bleven brugt i de mest kildne Affærer, altid bleven kaldt til Hjælp, naar Sagerne gik i Staa, udsaaet Tanker, der skulde slaa Rod o. s. v.« Man maa give ham Ret i, at det er umuligt at faa alle Enkeltheder med, og saa var Lønnen dog saa ringe, og Naades-bevisningerne saa sparsomme. Det var Forholdet til Rusland, som Friis særlig studerede, og her mente han at have indlagt sig stor For-tjeneste; i 1748, da Korff var kommet tilbage til København fra Stock-holm, hvor han ikke havde gjort ubetinget Lykke, fik Friis i Kommis-sion at meddele det danske Hof, at det russiske var villigt til i Mindelig-hed »at bilægge Stridighederne om Slesvig-Holsten paa Betingelser, som ikke tidligere var komne i Spørgsmaal«. Det er antagelig det Oldenborgske Mageskifte, der sigtes til; i øvrigt var Rusland i disse Aar særlig ivrigt for at sikre sig Danmarks Alliance mod Sverig; Tilnærmelserne blev dog køligt modtagne baade af Regeringen i København og af dens Repræsentanter i Stockholm og Petersborg, og det skønt man ikke var velvilligt stemt mod Sverig, særlig ikke mod Tronfølgeren; men man vilde ikke lade sig skubbe frem af Rusland. Schulin foretrak at læmpe sig frem ved Frankrigs Hjælp, hvad der ogsaa lykkedes; den 7. August 1749 blev der sluttet Præliminærer mellem Frederik V og Adolf Frederik, og den 25. April 1750 blev de til en Traktat, hvorved den svenske Tronfølger forpligtede sig til, hvis den gottorpske Del af Holsten tilfaldt ham eller hans Descendens, at afstaa den til Kongen af Danmark mod Oldenburg, Delmenhorst og 200 000 Rdlr. Hvis Carl Peter Ulrik døde uden Efterkommere, hvad der var god Udsigt til, vilde det holstensk-gottorpske Spørgsmaal være gaaet i Graven med ham; destoværrer var i hvert Fald hans Gemalinde ikke barnløs ved hans Død. Schulin, som havde været Sjælen i Modstanden mod Rus-land, var død 13. April 1750. Saa vel Kejsrerinden af Rusland som hendes Storkansler hadede ham inderligt, og det var maaske ikke helt let for Bestuscheff at tildele Korff en ordentlig Røffel, da han engang havde gjort et saare klodset Forsøg paa at faa Schulin styrtet. Den yderst forsigtige Møller Friis, der jo heller ikke elskede Schulin, har dog næppe haft noget hermed at gøre.

I 1749 tog Frederik V sig sammen og gav Møller Friis en Belønning, der ikke kostede ham noget. Han havde modtaget en Supplik fra Friis, der ansøgte om en Pension for et Par af sin Hustrus Kusiner og som Bilag havde ladet medfølge en Del Oplysninger

om Lorenz Tuxen og hans Efterkommere.¹⁾ Ved Gennemlæsningen af dette Skrift gik det op for Kongen, at de Beretninger om Dronningens Ridefogeds Bedrifter, som den gamle Berider Hartmann²⁾ havde fortalt ham, ikke var Æventyr, men virkelig Historie, og gennem Overhofmarskalken lod han Møller Friis sige, at han vilde ophøje ham i Adelstanden »i Betragtning af min Tjenestes Lighed med den, min Hustrus Oldefader havde ydet« (!). Han skulde indsende en Supplik, hvori hans eget, hans Hustrus og dennes Søkendes Navne var opførte, og fremtidig skulde han undertegne sine Skrivelser med Navnet Tuxen, skønt Patentet først kunde udfærdiges 4 Uger senere. Dette er dateret 31. Marts 1749. »Vaabenskjoldet, tværdelt ved en Sølvbjælke af Rødt, hvori en Krone, og Grønt. Hjælm med 4 Traller: en sortebrun Skansekurv, hvoraf opspringer en halv Guld-Løve og en halv Sølv-Mynde med Guld-Halsbaand, hver til sin Side. Skjoldholdere: 2 tilbageseende Sølv-Mynder med Guld-Halsbaand«. Den nye Adelsmand paastaar, at Konseillet af al Magt søgte at hindre hans Ophøjelse, men at Kongen satte sin Vilje igennem; Schulin levede jo endnu dengang.

I 1750 blev der paa Storkansler Bestuscheffs Forslag indledet Underhandlinger mellem Carl Peter Ulrik og den danske Regering, hvor Johan Hartvig Ernst Bernstorff nu ledede Udenrigspolitikken. Forhandlingerne førtes mellem den holstenske Minister Baron Pechlin³⁾ og den danske Gesandt Lynar⁴⁾. Paa sine Ministres Raad var den unge Storfyrste ved at gaa ind paa det foreslaaede Mageskifte, da Storfyrstinde Katharine lagde sig imellem og fik sin Mand til at afbryde Forhandlingerne. Lynar havde ikke søgt at vinde hende for Sagen, og det havde krænket hende dybt; forgæves prøvede han at faa Kejserinden til at tage Affære, hun afviste ham. Han blev rappelleret i 1751 og afløst af Kammerherre Moltzahn,⁵⁾ en elskværdig, smuk og taktfuld ung Diplomat, der var meget ivrig i Tjenesten; men han kunde ikke overvinde Storfyrstens Stædighed, skønt Bestuscheff gerne saa Mageskiftet gennemført, og skønt Katharina nu stillede sig mere velvilligt overfor Sagen.

Medens der saaledes forhandlede officielt i St. Petersborg, fortsatte Tuxen sit underjordiske Arbejde under store Vanskelig-

¹⁾ Det er ikke lykkedes at finde Supplikken eller Kusinernes Navne. I Ny Kgl. Saml. 2137⁴⁾, Kgl. Bibl. findes en Del Oplysn. om Lorenz Tuxen, som Møller Friis har samlet.

²⁾ Hans Hartmann, f. o. 1669, d. 1753.

³⁾ Johan Friherre Edler v. Löwenbach v. P., f. 1677, d. 1757. Dsk. biogr. Lex. B. XII. S. 606.

⁴⁾ Rochus Fr. Lynar, f. 1708, d. 1781. Dsk. biogr. Lex. B. X. 525—530.

⁵⁾ Joh. Lotharius Fr. v. Moltzahn, f. 1719, d. 1756. Dsk. biogr. Lex. B. XI. S. 437.

heder; Korff var nemlig i Miskredit hos sin Regering, der Maaneder igennem lod ham vente paa Svar paa Breve og Forespørgsler. En Del af Tuxens Virksomhed gik nu udenom Gesandten. Svogeren, Olsufew, der i 1751 havde mistet sin Hustru, blev kort efter kaldt tilbage til Rusland, hvor han indtraadte i Regeringskollegiet og snart efter blev Overceremonimester; med ham fulgte Tuxens ældste Søn, den 9-aarige Palle, der af Partikulærkassen fik en aarlig Pension »for at uddannes i Sprog«;¹⁾ Meningen var imidlertid, at han skulde være Adressat, naar Faderen skrev til sin Svoger. Den stakkels Dreng gik en sørgelig Fremtid i Møde; han fik en daarlig Opdragelse og gik i Stykker. Skylden var Faderens, som ofte jamrer over sin »opofrede« Søns Skæbne; men som ikke havde Øje for, at det var ham selv, der havde handlet uforsvarligt. Tuxen var i 1750 kommen i Forbindelse med Bernstorff, der syntes bedre om ham end Schulin, og i 1755 blev han sendt i Mission til Rusland, efter at være bleven pyntet med en Generalauditørs Tittel, som paa hans Rejsepas blev forhøjet til Generalkrigskommissær, der i Rusland var ligestillet med Generalløjtnant. Bestillingen fik han først i 1764, men saa var den til Gengæld gratis.²⁾ Hans Instruks er dateret Fredensborg 4. Juli 1755:³⁾ Kongen har ikke blot givet ham Lov til at rejse til St. Petersborg, men vil ogsaa under hans Ophold dær anvende ham i sin Tjeneste i Tillid til hans Troskab og Diskretion. Han maa ikke meddele nogen som helst noget om Hs. Majestæts Hensigt, men skal ufortøvet tiltræde sin Rejse. Ankommen til Petersborg skal han melde sig hos den danske Gesandt, men maa ikke give denne Anledning til at tro, at han rejser i kongeligt Ærinde. Samme Forsigtighed skal han udvise overfor alle; han maa gerne søge passende Selskab og komme i gode Huse; men han skal bestræbe sig for at undgaa at komme i Berøring med russiske og fremmede Ministre. Kun sin Svoger, Ceremonimester Olsufew, skal han, hvis han faar Sikkerhed for, at han er tilstrækkelig venligsindet og paalidelig, i dybeste Fortrolighed meddele, at Kongen vel ikke har sat ham ind i de Forhandlinger om en Venskabs- og Mageskifte-Traktat, der er fort mellem Allerhøjstsamme og Storfyrsten, men at han dog har bemyndiget ham til at love Hr. Olsufew, at hvis Sagen inden Aar og Dag kommer i Orden, vil Kongen den Dag, Udvekslingen af Landene sker, betale Rigsvicekansler Grev Woronzoff⁴⁾ og Overgeneral Peter Schuwaloff⁵⁾ hver 40 000 Rdlr., medens Ceremoni-

¹⁾ Partikulærkasseregnsk.. Kgl. Resolut. 3/4 1751.

²⁾ Aaben Ordre til Stempelpapirforvalteren af 26/8 1764.

³⁾ Geh. Registraturen 1755.

⁴⁾ Mikael Larisnowitsch, Gr. af W., f. 12/7 1719, d. Decbr. 1805.

⁵⁾ Peter Ivanowitsch S., d. 15/1 1762.

mesteren for sin Ulejlighed skal have 4 000 Rdlr. Da »General-auditørens« Kommission kun bestaar i at gøre sin Svoger denne fortrolige Meddelelse, behøver han ikke at blive længere i Petersborg, end til han har faaet Olsufiews Svar og gennem ham en Udtalelse fra de to Ministre, om de er villige til at gaa ind paa Sagen eller ikke. Skulde de ønske at tale med ham selv, skal han paa enhver Maade søge at undgaa det; Russerne er mistænksomme og særlig drevne i at trænge til Bunds i forborgne Sager. Skulde der komme noget ud om hans Ærinde, vilde det være meget »empfindtligt« for Hs. Maj. og til Skade for hans Tjeneste. Saa længe han er i Rusland, maa han slet ikke skrive hjem.

Umiddelbart før sin Afrejse skal han sætte Gesandten ind i Sagen, meddele, hvad der er opnaaet, og forevise ham sin Instruks, saa at han — om fornødent — kan fortsætte og afslutte de indledede Forhandlinger.

Forsynet med en pæn dansk Generalmajorsuniform afrejste Tuxen den 8. Juli 1755 fra Helsingør,¹⁾ ledsaget af sin Hustru, og en Uge efter kom de til Kronstadt, hvor hun forblev, medens han næste Dag drog til Petersborg for at træffe Svogeren; da han forekom ham noget »flygtig og overfladisk«, satte han ham ikke straks ind i Sagen, men opsatte det, til han havde studeret ham nøjere. Svogeren indbød ham til at bo nogen Tid paa hans Landsted, han tog med Tak mod Indbydelsen, hentede sin syge Hustru og tilbragte et Par Uger i Olsufiews smukke Hjem. Den 21. Juli var han hos den danske Gesandt og overrakte ham en Skrivelse fra Bernstorff af 4. Juli, hvori der stod, at Kongen ikke havde villet nægte »le sieur Tuxen« Tilladelse til at besøge sin Søn, som han lod opdrage i Petersborg; Ministeren bad Gesandten vise ham Venlighed og yde ham Beskyttelse; hvis hans Hustrus Helbred tillod det, vilde han rejse hjem i Løbet af Efteraaret, og Gesandten maatte da ikke forsømme denne Lejlighed til med Sikkerhed at afsende Breve til det danske Hof.²⁾

Under Samværet paa Landet blev det gamle fortrolige Forhold mellem Svogrene lidt efter lidt retableret. Da Olsufiew satte Tuxen ind i alle sine Forhold, begyndte denne ganske langsomt at trække Forhænget til Side; først lod han ham se et lille Glimt af Øjemedet med Sendelsen; men da Olsufiew ytrede, at han ønskede Sagen al mulig Fremgang, men at han af Hensyn til Storkansleren og Kejsrerinden ikke turde befatte sig med den, blev Forhænget atter trukket for; der herskede en trykket Stemning paa Landstedet: Tuxen var nedslaaet, hans syge Hustru dybt bedrøvet.

¹⁾ Sin Rejsefærd har han skildret udførligt i »Journal-Rapport ved min Retour fra St. Petersborg Sptbr. 1755«.

²⁾ Geh. Reg.

Olsufiew spurgte om Grunden til deres Sorg, og da han fik den at vide, bad han om et Par Dages Betænkningstid; da de var gaaede, erklærede han sig rede til at tale om Sagerne; det var akkurat en Uge efter Svogerens Ankomst til Rusland. Tuxen satte ham nu ind i sin Instruks; men han saa noget syrlig ud, da han hørte, at han kun skulde have 4 000 Rdlr.; det vilde jo dog ganske bero paa hans Overtalelser, om de andre gik med; han lod sig først berolige ved Forsikringen om, at han skulde faa meget mere; det var kun af Hensyn til de to høje Herrer, at Summen var sat saa lavt; de maatte have Indtrykket af, at man vurderede deres Fortjenester meget højt. Han fik nu Lov til at læse Instruksen; men da han kom til Grev Schuwaloffs Navn sagde han: »Han kan ingen Verdens Ting udrette, det er Broderen Ivan,¹⁾ Kejserindens Favorit, vi skal have fat paa, hvis der skal opnaas noget; men han tager sikkert ikke mod Penge«. Saa gik han ned i sin Have for i Ro at tænke over Sagen. Ivan Schuwaloff kunde sagtens være ubestikkelig; han havde jo hele den russiske Statskasse til fri Raadighed. For at vise ham en Opmærksomhed foranledigede den danske Regering senere, at han blev gjort til Medlem af »Det kgl. danske Videnskabernes Selskab«; skønt han var alt andet end videnskabeligt anlagt, havde han jo grundlagt Universitetet i Moskwa.

Efter et Par Ugers Ophold paa Landet, flyttede Tuxens ind til St. Petersborg, hvor de havde lejet et Par Værelser, og Olsufiew satte sig i Forbindelse med Ivan Ivanowitsch; han syntes meget forundret over, at man henvendte sig til ham, der hverken var Minister eller politisk interesseret; men da han fik at vide, hvorom det drejede sig, sagde han, at han godt forstod, at det var en for begge Riger vigtig Sag; han vilde gerne forebringe den for Kejserinden, hvis hun vilde høre ham, og det skulde være ham en Glæde at bidrage sit til, at Spørgsmaalet blev løst til begge Staters Tilfredshed. Han vilde imidlertid gerne gøre Bekendtskab med Kongen af Danmarks ekstraordinære Sendebud for at præsentere ham for Dronningen; men det kunde ikke lade sig gøre, da det stred mod Tuxens Instruks.

Imidlertid forhandlede Olsufiew med Vicekansler Woronzoff, der syntes meget interesseret og med Flid studerede Akterne, vedrørende Forhandlingerne med Lynar;²⁾ men Uge efter Uge gik hen, uden at han lod høre fra sig; Tuxen blev utaalmodig og bad om sit Pas; det hjalp for saa vidt, som Vicekansleren lovede ham Svar til 1. Septbr.; men først paa den Dag rejste han til Czarskoje

¹⁾ Ivan Ivanowitsch Schuwaloff, f. $\frac{12}{11}$ 1727, d. $\frac{25}{11}$ 1778. Han grundlagde 1755 Universitetet i Moskwa og 1758 Kunstakademiet i Petersborg.

²⁾ Side 014.

Zelo for at tale med Schuwaloff. Den 4. Septbr. blev Tuxen bogstavelig tvungen til at spise til Middag med Woronzoff, der efter Bordet i Olsufiews Nærværelse sagde til ham: »Jeg er fuldstændig inde i Sagen; Deres Svoger kender min Mening; De kan stole paa, hvad han i den Sag siger, som om det kom fra mig. Vi ønsker Sagen endt.« Samme Aften fik Tuxen Lov til at tage Afskrift af en Udtalelse, Woronzoff og Olsufiew i Forening havde opsat. Den gik ud paa, at et Forlig kun kunde finde Sted, naar Danmark gav Storfyrsten »Satisfaktion« for Slesvig; den Fuldmagt, han i 1751 havde givet Baron Pechlin, vidnede om hans gode Vilje; men Kongen af Danmarks Tilbud om Grevskaberne og 1½ Million Rdlr. for Afstaaelsen af alle hans Arvelande, var for ringe; vilde Kongen genoptage Sagen, maatte han udtale sig tydeligere om Ækivalentet for Slesvig. Vicekansleren (hvis Navn ikke nævnes) erklærede, at, da de to Hoffers fælles Interesse og Kejserindens Tjeneste var hans eneste Formaal, vilde han af al Magt arbejde paa at føre Sagen til en lykkelig Ende.¹⁾

Den 5. Septbr. var Tuxen hos Kammerherre Moltzahn, hvem han overrakte en Skrivelse af 5. Juli fra Bernstorff,²⁾ der udtalte, at »Generalauditøren« nu skulde give ham fuld Besked om sit Ærinde og om dets Udførelse; naar det ikke var sket tidligere, var det ikke paa Grund af Mistillid til Gesandten, men kun fordi man vilde sætte ham i Stand til med Sandhed at erklære, at han ikke vidste noget som helst om, at Tuxen havde nogen Art af Mission. Havde han Held med sig, skulde Gesandten forsigtigt arbejde videre paa Grundlag af de af ham opnaaede Resultater; var Sagen strandet, skulde dette Forsøg i Stilhed overgives til Forglemmelse. Kongen havde kun grebet dertil, da alle andre Veje syntes lukkede.

Gesandten sagde til Tuxen, at han i 11 Uger havde udrettet mere end de danske Envoyéer i 11 Aar, hvad der jo ikke vilde sige ret meget, og i en meget udførlig Relation,³⁾ som »Generalauditøren« fik med, fortalte han Bernstorff om deres Møder. Han advarede mod at sætte alt for megen Lid til de Udtalelser om Bestuscheff, som Tuxen vilde fremsætte ved sin Hjemkomst; de skyldtes Olsufiew og Woronzoff, som var hans Fjender; hans Stilling var stærkere, end de vilde give det Udseende af; Kejserinden var altfor overtydet om hans Dygtighed og Paalidelighed til at ville lade ham falde i Unaade; sammen med hende havde han lige ordnet den Traktat med England, som Woronzoff saa ivrigt havde bekæmpet. Gesandten raadede i øvrigt til at holde fast paa Olsufiews Velvilje, da han arbejdede for Vicekansleren og var yndet af Kammer-

1) Afskr. i Tuxens Skr. til Krpr. 6/12 1788.

2) Geh. Reg. 1755.

3) Russ. Ges. Rel. 10/9 1755.

herre Schuwaloff, hvad der var det allervigtigste; sluttelig bad han om en Bemyndigelse til at forhandle med »de 3 nyomvendte«; men enhver Mistanke om, at han kendte Tuxens Mission, maatte undgaas; der var Fare for, at Storkansleren, naar han fik at vide, at Vicekansleren var interesseret, vilde ødelægge Sagen, skønt han egentlig havde Sympati for den. »Man kan ikke vente sig noget af Folk her, som handler uden Principper, System og Ærlighed. De bryder sig ikke om at holde fast ved deres Beslutninger, selv naar de erkender, at Sagen er gavnlig; man kan faa dem til at love alt; men de glemmer det, naar de ser deres Fordel derved«.

Alt hvad Tuxen i heldigste Fald havde opnaaet, var, at Vicekansleren ikke vilde modarbejde Bestuscheff, hvis han fik den af Schuwaloff paavirkede Kejserrinde til at stille sig venligt overfor en for Danmark gunstig Afgørelse af den gamle Strid med det holsten-gottorpske Hus; men det Resultat var han uhyre glad og stolt over. Den 14. Septbr. afrejste han, den 21. landede han i Helsingør, og en Uge efter aflagde han Rapport til Moltke og Bernstorff. Efter Moltzahn's Udtalelser var Tuxen optraadt med stor Forsigtighed og megen Takt, og hans Sendelse gjorde i alle Tilfælde ingen Skade; stor Fordel høstede han selv ikke af den. Han fik 1800 Rdlr. for Rejsen og saa et Par fine »Kabinetposter«, med Ret til at bære Uniform. I 1764 fik han som omtalt Patent som Generalkrigskommissær og 1. Jan. 1775 Rang som Generalmajor, og saaledes benævnes han efter den Tid ofte i officielle Breve; han var alle Dage lige saa god Militær som sin lykkeligere Samtidige, Generalmajor Classen; han havde da staaet ved et Regiment. Tuxen havde ventet sig en hel Del mere; ved hans Hjemkomst havde Joh. Ludv. Holstein, der ellers ikke hørte til hans Velyndere, sagt til ham, at naar Forhandlingerne med Rusland engang blev lykkelig endte, kendte han ingen, der mere havde bidraget dertil eller »i højere Grad fortjent en eklatant Belønning« end denne ekstraordinære Gesandt. Men som sædvanligt blev det ved tomme Løfter. Korff modtog ham hjærteligt, omfavnede ham og takkede, fordi han havde virket for ham i Petersborg; hans Fætter, General og Ridder Nikolai Korff, havde meddelt ham, at den Mistillid, man en Tid havde næret til hans Troskab og Paalidelighed, nu var fuldstændig forsvunden. Han tilbød at skaffe ham St. Annaordenen inden Jul og desuden en Pengegave fra Kejserrinden. Tuxen meldte dette til Overhofmarskalken, men fik det Svar, at Kongen befalede ham at frabede sig de russiske Belønninger; naar Sagen var kommen i Stand, skulde han ikke komme til at savne hverken Ordner eller Penge, og saa ventede han videre. Olsufiew lovede at skaffe ham baade Penge og Ansættelse i Rusland, men han turde intet modtage. I Slutningen af 1756 døde Kammerherre Moltzahn, og i

hans Efterfølger, den langt betydeligere Siegfried v. d. Osten, fandt Bernstorff en Medarbejder, der havde gode Betingelser for at ordne Mellemværendet mellem Kongen af Danmark og Storfyrsten; han havde Øjet aabent for, at det gjaldt om at vinde Storfyrstinden, og det lykkedes ham i saa høj en Grad, at hun brugte ham som postillon d'amour. Nu blev der mindre Anvendelse for Tuxens underjordiske Arbejde; han mærkede, at man holdt noget skjult for ham og søgte at sværte ham hos Kongen, hvad han »tydeligt og med passende Respekt« meddelte Bernstorff; særlig syntes han at have bemærket en vis Uvilje, da han i 1756 søgte om Tilladelse til at afstaa Notariatet.

Selvfølgelig var Tuxen og hans Hustru i Petersborg sammen med deres Søn, der nu var 13 Aar gammel; men han omtaler ham ikke; først Aaret efter beretter han, at han fra Professor Modrach, hos hvem Drengen var i Huset, modtog nogle underlige Udtalelser om ham, som Olsufiew havde fremsat for Professoren, der saa meget daarligere kunde forstaa dem, som Onkelen netop nu begyndte at tage sig af ham. Tuxen bad da om Lov til at faa Drengen hjem, men fik intet bestemt Svar; fra Gesandten i St. Petersborg kom der Forespørgsel om, hvorfor Palle Tuxen ikke maatte blive i Rusland; han vilde gerne beholde ham. Bernstorff ansatte ham saa i Gesandtskabet, og v. d. Osten var i Begyndelsen tilfreds med ham. Da der imidlertid senere kom meget ufordelagtige Udtalelser om Drengen, der blev skildret som »en begyndende Cartouche,«¹⁾ sendte Tuxen en betroet Tjener til Rusland for at undersøge Forholdene og tage Drengen hjem med. Men Tjeneren kom aldrig tilbage; han blev til sin Død 1782 hos Olsufiew, der forbød ham at sætte sin Fod i det danske Gesandtskab eller at tale til den unge Tuxen om sit Ærinde. I nogen Tid bragte Palles Breve til Hjemmet kun gode Efterretninger om hans Behandling i Gesandtskabet. I Slutningen af 1760 blev v. d. Osten forsæt til Warschau, da han havde lagt sig ud med Ivan Schuwaloff, og Forhandlingerne om Mageskiftet gik i Staa. Den 5. Jan. 1762 døde Kejserinde Elisabeth, og hendes Efterfølger, Peter III, havde kun én Tanke: at hævne den Uret, Kongen af Danmark efter hans Formening havde tilføjet hans Fader. Tuxen fortæller, at det blev sagt ham, at han skulde sendes til Rusland, og at Bernstorff opfordrede ham til at fremsætte sine Betingelser. Han fik et Forskud paa 1 000 Rdlr. og Kongen lod ham forsikre om sin »Naade, Tillid og Belønning«. Der blev imidlertid ikke noget af det hele, og heldigvis kom det heller ikke til Krig mellem Danmark og Rusland; just i det Øjeblik, da Sammenstødet syntes uundgaeligt, blev Czaren styrtet

¹⁾ Louis Dominique Cartouche, f. 1693, d. 1721, berygtet fransk Røver.

og kort efter myrdet. Kejserinde Katharina lod Korff give Forsikring om sit venskabelige Sindelag; v. d. Osten kom atter til St. Petersborg og den 11. Marts 1765 sluttede Frederik V Forbund med Katharina II.

Palle Tuxen blev hjemkaldt i 1762, men kom dog først til København Aaret efter. De Udtalelser, Gesandtskabet sendte om ham, lød ikke godt; Faderen siger dog, at han endnu var et ufordærvet ungt Menneske, ikke uden Vid og fri for grove Fejl. Efter et Aars Ophold i København bad han om at maatte komme tilbage til Rusland; han rejste med Pas som »Kancellijunker«, blev ansat i det holstenske Kancelli i St. Petersborg, der et Par Aar efter blev ophævet, og nu gik det ham en Tid temmelig daarligt, indtil den yngre Broder, Louis, der i 1769 var indtraadt i den russiske Flaade, støttet af Olsufiew, fik ham anbragt som Eskadresekretær og Translatør.

Louis de Tuxen, som var født den 30. Oktbr. 1748, var 10 Aar gammel bleven Volontør og blev 10. Marts 1763 udnævnt til virkelig Søkadet; 6 Aar efter blev han Sekondløjtnant med Gage og fik Tilladelse til at gaa i russisk Tjeneste, hvor han forblev til 1776, da han efter Ønske blev afskediget med Rang som Kaptajn. Han fortalte siden, at han ved en Fest var bleven udmærket af Kejserinden; Natten derefter drømte han, at han stod i en stor Sal, iført en glimrende, ordensbesat Uniform, omgivet af Hoffolk, der højede sig dybt for ham; men henne i et Hjørne af Salen saa han sig selv knælende ved en Blok, medens Skarpretteren svingede Øxen over hans Hoved. Denne Drøm gav Anledning til, at han traadte ud af russisk Tjeneste,¹⁾ hvad han ikke kom til at fortryde, da han gjorde en god Karriere herhjemme. Allerede den 4. Septbr. 1776 blev han udnævnt til Inspektør ved Øresunds Toldkammer.²⁾

I de sidste Aar af Frederik V' Regeringstid havde Tuxen det ikke rigtig behageligt; han fik ganske vist sine Penge fra Partikulærkassen, men de blev ligesom slængt hen til ham, hvad der saarede ham dybt; da Forholdet til Rusland nu var meget mindre spændt, var der heller ikke megen Anvendelse for ham. Den 15. Januar 1766 døde Frederik V; som sædvanligt ved et Tronskifte skulde der nu foretages en Revision af Understøttelserne af Partikulærkassen; den nye Konge skulde lige til at stryge Tuxens Navn, da »den ærlige v. d. Lühe forfærdet udbrød: D. M. maa endelig holde inde; det er jo den Mand, som i saa mange Aar har været anvendt i de russiske Affærer«, hvorefter Kongen sagde: »Ja ja! saa maa han vel blive staaende.« Af Partikulærkassens Resolutions-

¹⁾ Admiralinde Müllers utrykte Optegnelser.

²⁾ Bestalling dat. Fredensborg. Dsk. Exped. prot. 1773—1776. 324.

protokol af 1767 fremgaar det, at de 696 Rdlr., Generalkrigskommissær Tuxen hidtil havde faaet derfra, fremtidig skulde betaales af Zahlkassen. Ved Kong Frederiks Død mistede Tuxen en Velynder, og da Baron Korff samme Aar ligeledes døde, mistede han én til. I de dansk-russiske Forhandlinger optraadte der lige efter hans Bortgang en ny Mand, den holsten-gottorpske Gehejmerraad Caspar v. Saldern, og til ham havde Baronen lovet at anbefale sin Protégé. »De skal intet tabe, De maa belønnes baade af Danmark og Rusland for Deres Redelighed og Troskab; jeg skal gøre v. Saldern alting klart«. Man véd ikke, hvad man mest skal beundre, Tuxens eller Baron Korffs Naivitet.

Med Bernstorffs Tilladelse traadte Tuxen i Forbindelse med v. Saldern, hvem det efter Haanden lykkedes ham at vinde, saa at han tilbød at tale hans Sag hos Kongen, hvad han dog frabad sig. Ogsaa Korffs Efterfølger, Generalmajor Michael Filosoffow, viste Tuxen Venlighed, men om Fortrolighed var der ikke Tale. Det var den dygtige russiske Udenrigsminister Nikita Panin, som havde taget Initiativet til de Forhandlinger om Mageskiftet, som førte til den foreløbige Traktat af 22. April 1767, der 6 Aar efter blev afløst af den endelige. Tuxen har sikkert ingen Del haft i disse Forhandlinger, og hans Ruslandsfærd har ikke sat synlige Frugter; Staten har altsaa nok sparet de Penge, Woronzoff skulde have haft; men v. Saldern fik i det mindste 10 Gange saa meget, og Tuxen fik slet ingen Ting. Med Bernstorffs Tilladelse indsendte han i 1768 en uhyre vidtløftig Supplik til Kongen, hvor han skildrede sine store Fortjenester og den ringe Løn, han havde faaet; Grev Moltke refererede Sagen for Kongen, der lovede at have Naade for ham og hans Familie og mindes ham ved Avancement og Ansættelse; men det blev ved Løfterne, og havde ikke Generaløjtnant Hauch,¹⁾ der var Kommandant paa Kronborg, hjulpet ham med et større Laan, havde det set ilde ud; Tuxen var — vistnok i 1764 — flyttet til Helsingør,²⁾ hvor han forblev til sin Død.

I sin Autografi priser Tuxen stadig den ældre Bernstorff, hvad der jo ikke er saa underligt, da den er stilet til hans Brodersøn; det synes dog, som om han har haft en virkelig Velynder i ham; han stod sig ogsaa ganske godt med den mægtige Overhofmarskalk Grev Moltke, selv om Forholdet mellem dem var noget mere køligt. Tuxen var imidlertid ikke den eneste Agent, der blev anvendt i de russiske Sager; i Generalkrigskommissær Beringskjold³⁾ havde

¹⁾ Andreas Hauch, f. 1708, d. 1782, var fra 1765—1780 Kommandant paa Kronborg. Dsk. biogr. Lex. B. VII. S. 139 ff.

²⁾ En Promemoria fra ham af 18. Septbr. 1764 er dateret Kronborg Ladegaard. (Krigs Direkt. Kgl. Resolut.)

³⁾ F. 1721, d. 1804. Dsk. biogr. Lex. B. II. S. 127—130.

han en Kollega, der var af et betydeligt grovere Stof, paagaende og hensynsløs. Han var en Købmandssøn fra Randers, var efter en ret bevæget Ungdom i 1756 bleven holsten-gottorpsk Hofraad; 2 Aar efter blev han af den tyske Kejser adlet under Navn af Magnus Bering v. Beringschild, og snart efter blev han af den danske Regering sendt til Petersborg som politisk Agent, da man mente, at han kunde gøre Gavn paa Grund af det Venskab, Carl Peter Ulriks Overkammerherre, Brockdorff, sagdes at nære for ham. I 1759 gjorde han Bekendtskab med Tuxen, som blev hans Ven;¹⁾ fra 1762 var han bosat i Danmark, hvor han købte og solgte Godser, hvad han ikke altid var rigtig heldig med. Fra Partikulærkassen havde han en Pension, der i 1766 steg fra 400 Rdlr. til 800 Rdlr., for i 1769 at gaa ned til 500 Rdlr.²⁾ I Struensee-Tiden blev den helt strøget, og samme Skæbne truede ogsaa Tuxen, der henvendte sig til Rantzau-Ascheberg efter Beringskjolds Raad, som kendte Greven fra dennes mislykkede Sendelse til Rusland 1762.³⁾ Greven raadede ham til at indsende en Promemoria til Struensee. Det gjorde han, og den almægtige Minister gav ham mange gode Løfter og sagde ham mange smigrende Ord.

Grev Rantzau viste Tuxen megen Fortrolighed og »havde en lang Samtale med mig om sin egen Person, og det med Taarer i Øjnene og tvang mig til at skrive til min Svoger og Panin⁴⁾ og sagde mig mange Smigrerier med sin bekendte flux de bouche«. I sit Brev til Panin udtaler Tuxen sin Kærlighed til det store Rusland og sin Beundring for dets endnu større Herskerinde, hvem han saa inderlig gerne vilde kunne kalde sin Beskytterinde og Velgørerinde; han kunde trygt sige om sig selv, at han trofast havde virket for Rusland, saa vidt Hensynet til eget Land tillod det; alt for 8—9 Aar siden havde han maattet lide, fordi han havde udbredt denne udmærkede Regentindes Ros; han vilde være uendelig lykkelig, hvis han havde kunnet føje blot en Gnist til den Glorie, der omgav hende. Han slutter med at anbefale sine 2 Sønner og udtaler Haabet om, at Ministeren nærer de samme Følelser for ham og hans Familie som i 1747—1748, da han var Gesandt i København. Brevet til Svogeren er langt udførligere; det begynder med Jeremiader over Fru Tuxens Svagelighed og hans egne økonomiske Vanskeligheder, »da den bedste Konge, for at bringe Ligevægt i Finanserne, ser sig nødsaget til Reforme, hvis Følger faar alle dem til at skælte, som skal leve af Hoffets Vel-

¹⁾ Hist. Tidsskr. 5. I. S. 218.

²⁾ Partikulærkassens Resolut.prot.

³⁾ Hist. Tidsskr. 8. V. ², S. 12 ff.

⁴⁾ Brevene, der er afsendte 6. Apr. 1771, ligger i Afskr. i Indk. Sag. til Krpr. ⁶/₁₂ 88.

gerninger. Har skrevet til Grev R., han svarede mig venligt og forsikrede mig om sin Velvilje; jeg haaber, at jeg ikke behøver at udvandre og benytte mig af Deres og andre russiske Ministres Løfter«. Da han boede i Helsingør, vidste han ikke rigtig Besked med, hvad der foregik i Hovedstaden; under et Besøg derinde havde han hørt, at R.(antzau) var mindre gunstig stemt mod Rusland; men denne forsikrede »at det var en latterlig Paastand, ingen havde større Ærbødighed for Kejserinden end han; han nærede Hengivenhed for hende og Storfyrsten, der var udgaaet af det Oldenborgske Hus, og havde særlig Agtelse for Grev Panin, Hr. von Saldern og Dem, kære Broder, og alle russiske Ministre, der havde vist ham saa megen Venlighed. Han elskede det russiske Folk, han havde tjent i den russiske Hær¹⁾ og kendte alt det gode, hvortil denne Nation var i Stand; en Alliance med Rusland var til største Ære og Fordel for vort Land«. Greven udtalte fremdeles, at hvis han kunde tale et Par Timer med Grev Panin, med Olsufiew eller en anden akkrediteret Minister, vilde han kunde bringe Sagen videre til Fordel for begge Hoffer, end andre ved lange Forhandlinger. »Det var Meningen af hans Ord; De véd, hvor glimrende han taler; hans Ord, hans Minespil, hans Stemme, alt vidnede om Renhed og Overbevisning. Han erklærede, at hvis han fik den Lykke at se vor Konge i Besiddelse af Holsten, vilde han, selv om Kejserinden forlangte ham fjærnet fra Hoffet og Forretningerne, med Glæde bringe dette Offer, ja endog forlade sit Fædreland og hosætte sig, hvor hun ønskede det, uden anden Løn end Bevidstheden om at have gjort sin Konge og sit Land lykkeligt og tilvejebragt evig Harmoni mellem begge Hoffer«.

Ved sin Forbindelse med Beringskjold og Rantzau-Ascheberg kunde Tuxen let være bleven draget ind i Sammensværgelsen mod Struensee; han fortæller da ogsaa, at Beringskjold allerede i Marts 1771 søgte at vinde ham, men at han i Betragtning af Beringskjolds hidsige og voldsomme Karakter ikke vilde have med den Sag at gøre; derimod lod han gennem General Hauch Enkedronningen faa lidt at vide om, hvad der var i Gærde. I Begivenhederne i Januar 1772 tog Tuxen altsaa ikke aktiv Del, men han fulgte dem som en stærkt interesseret Tilskuer. Til sin Efterfølger som Notarius publicus, Justitsraad Schmidt, skrev han paa Opfordring den 1. Juni et længere Brev, hvori han udførlig skildrede Caroline Mathildes Afrejse fra Helsingør, og hvad dermed stod i Forbindelse.²⁾ Tuxen saa sig imidlertid i Stand til ikke blot at sende Efterretninger fra den By, hvori han boede; han havde

¹⁾ Rantzau deltog 1742 i Felttoget mod Sverig.

²⁾ Hist. Tidsskr. 4, II. S. 818—825.

ogsaa skaffet sig gode Forbindelser i Sverig; han paastaar, at det var ham, der bragte den første Efterretning om Gustav III' Statskup 11. Aug. 1772, og samme Aar sendte han Regeringen en Del Oplysninger om Stemninger og Tilstande i Norge, særlig om Normændenes Holdning overfor Svenskerne. En ny Velynder havde han fundet i Guldberg, hvem han gav en Fremstilling af sin Skæbne, idet han bad ham virke hen til, at hans ældste Søn og han selv fik de Pensioner, de havde mistet. Guldberg var overordentlig elskværdig, skaffede Palle Tuxen 300 Rdlr. om Aaret og gav Faderen gode Løfter, som kun delvis blev holdte; men han fandt alligevel i ham en trofast Tilhænger og en paalidelig Agent.

Beringskjold, der efter sine Bedrifter i Januar 1772 var bleven Kammerherre, fandt, at denne Belønning ikke stod i Forhold til hans Fortjenester; fuld af Bitterhed mod de nye Magthavere indlod han sig i Intriger mod dem, knyttede Forbindelser med Personligheder, der stod Caroline Mathilde nær, og forsvandt fra Landet, uden at nogen vidste, hvor han var draget hen; i denne Forleghed kom Tuxen Regeringen til Hjælp. »Jeg opdagede hans Opholdssted i Skaane; Glæden herover var stor; man overøste mig med Ros, præsenterede mig med de mest smigrende Talemaader for Arveprinsen og Enkedronningen, overøste mig med de naadigste Forsikringer, beklagede min fattige Tilstand, min ulykkelige Søn o. s. v., bad mig gøre alt muligt for at lokke Beringskjold over fra Skaane, hvad der endelig lykkedes mig efter mange Breve og 2—3 Rejser«. Beringskjold var rømmet fra Landet til Hamborg den 25. Juni 1773, og samme Aar begav han sig til Sverig, hvor han under et opdigtet Navn tog Ophold paa Biersgaard i Skaane hos Baron Nils Gyllenstjerne;¹⁾ selv Folkene paa Gaarden vidste ikke, hvem han var. I sin store Biografi af Magnus Beringskjold²⁾ siger Joh. Grundtvig, at man ikke véd, naar han kom til Biersgaard, da det første bevarede Brev fra ham til General Eickstedt er af 10. Novbr. 1774, men at han selv senere har forklaret, at han kom dertil i Sommeren 1773.³⁾ Dette er sikkert ogsaa rigtigt; af et Brev fra Tuxen til Guldberg af 23. Marts 1774⁴⁾ frengaar det tydeligt nok, at baade denne og Eickstedt forlængst vidste Besked om Beringskjolds Opholdssted. Tuxen havde skrevet til Vennen, at Generalen havde talt om ham »med megen Venskab, Retsindighed og Ædelmodighed, fuld af Bekymringer over, at han ej vilde følge sine gode Venners Raad«. Til sidst fulgte han dem dog, og den 14. Septbr. 1775 skænkede Kongen ham sin Tilgivelse for hans Røm-

¹⁾ F. 10/5 1710, d. 22/1 1791.

²⁾ Hist. Tidsskr. 5. 1. S. 116—238.

³⁾ S. 217.

⁴⁾ I Arkivet paa Bregentved.

ning, gengav ham Kammerherreværdigheden, som han havde mistet ved sin Flugt, og gav ham Lov til at tage sit mønske Gods i Besiddelse. Det gik nu godt i nogle Aar, men han kunde i Længden ikke holde sig rolig; paa Angivelsen om, at han omgikkes med højforræderske Planer, blev han den 6. Juni 1781 arresteret i Næstved og paa meget svage Indicier dømt til at holdes i Forvaring Resten af sin Levetid. At Vennen Tuxen stadig har holdt Øje med ham og vel ogsaa har holdt Hoffet underrettet om hans Færd, fremgaar tydelig nok af hans Hjærtesuk over, at han »ej har profiteret andet end Bagvaskelse og ilde Omtale, da den stakkels Mand for et Par Aar siden blev paa saa slet en Maade arresteret i Næstved«.

Med Belønningen gik det kun saa som saa. Den 1. Juni 1773 afsluttedes Mageskiftetraktaten mellem Christian VII og Storfyrst Paul; den Sag, som Tuxen i 30 Aar havde kæmpet for, var ført lykkelig til Ende; rigtignok havde han i de senere Tider haft mindre med den at gøre; men, som Grev Moltke, den tidligere Overhofmarskalk, sagde til ham, ingen havde saa længe og i saa høj Grad været beskæftiget med den som de to.¹⁾ Det var jo lovet ham saa mange Gange, at, naar Sagen var bragt til en god Afslutning, skulde Lønnen ikke udeblive, og nu havde han tilmed indlagt sig saa megen Ære i den Beringskjoldske Sag; den kom da ogsaa, men svarede ikke til Forventningerne; en Gang fik han 200, en anden Gang 600 Rdlr., og tilsidst fik han Embedet som Kæmmerer ved Øresundstolden; Bestallingen var af 20. Decbr. 1773,²⁾ og det blev betydet ham, at dette var den eneste Maade, hvorpaa man kunde erstatte ham den Pension, han havde mistet. Ved Arveprinsens Bryllup 31. Oktbr. 1774 fik han Tilbud om Konferensraads Rang, som han afslog, og i 1775 fik han, som omtalt, Generalmajors Tittel. Men han var ikke tilfreds; han betragtede sig selv som den egentlige Ophavsmand til Mageskiftetraktaten, klagede over brudte Løfter og daarlig Behandling, gjorde endog Forsøg paa at faa sit Forhold undersøgt; »men herpaa svarede man mig: Nej, kære Ven! det maa De ikke tænke paa; det er umuligt, hvor falder De paa det? Sagen har jo længe været Hoffet og Ministeren bekendt; jeg beder Dem afstaa derfra«. Træt og mismodig indgav han i 1783 en Ansøgning om Afsked; men den blev afslaaet. Skønt Høegh-Guldberg ikke havde gjort saa overvættes meget for ham, sørgede han dog oprigtigt over hans Fald 14. April 1784.

Selvfølgelig forsøgte Tuxen, som saa ofte tilforn, sin Lykke hos de nye Magthavere. A. P. Bernstorff kendte han jo fra tidligere Tid, og til ham indsendte han da i 1786 den udførlige Levned-

¹⁾ Tuxen til Guldberg ²³/₃ 1774.

²⁾ Dsk. Exped. prot. 1773—1776.

beskrivelse, som har været Hovedkilden til nærværende Arbejde; Bernstorff svarede ham meget elskværdigt, men der skete ellers ikke noget. Den 15. Februar 1788 indsendte han da en længere Memorial til Kongen, hvori han mindede om sine Fortjenester af Ordningen af Forholdet til Rusland; da alt Haab nu var ude, og han var nær de 76 Aar, bad han kun om, »at min Afsked i Naade maa vorde allernaadigst gratis udfærdiget og desuden om muligt anført, at jeg herefter maa i Pension beholde det, som jeg hidtil ved Partikulær- og Zahlkammeret som Vartpenge har oppebaaret, og som efter 3 Kongers Resolution allernaadigst er bevilget«. I en Supplik til Kronprinsen af samme Datum skildrede han i ret moderate Udtryk sine Fortjenester. Fra Bernstorff fik han et »meget graciøst Brev«, hvori han lovede ham den ønskede Afsked og endvidere udtalte: »Alle, der kender Deres Fortjenester, gør sig en Glæde af at yde Dem Retfærdighed, og til dem hører jeg«.

Endnu en Gang henvendte Tuxen sig til Kronprinsen,¹⁾ skildrede sin kranke Lykke og udtalte: »Nu er mit Navn, som Høj-salig Kong Frederik V af egen Drift befalede mig at anlægge. . . , det eneste, jeg har at efterlade mine Børn. Selv er jeg udlevet og beder om intet for mig selv undtagen E. Kgl. Højheds specielle Naade og Protektion i den føje Tid, jeg har tilbage, og Højst-sammes uskatterlige Kontinuation efter min Død for min udsotede Kone, min opofrede ældste Søn, saa vel som min Yngste, Louis Tuxen. . .«. Denne Søn var Lyspunktet i Christian Tuxens triste Alderdom; det Embede, han i en ung Alder fik, var særdeles indbringende; han giftede sig 8. Decbr. 1776, kort efter at have tiltraadt det, med den 21-aarige Elisabeth v. Klingfelt;²⁾ i 1780 var han en ganske kort Tid ansat ved det lille russiske Hof i Horsens;³⁾ ellers forblev han i Helsingør til sin Død 21. Jan. 1828. Allerede i 1789 blev han Admiralitetsretsraad med Rang som Generalkrigs-kommissær. I Ægteskabet fødtes 6 Børn, deraf 5 skønne Døtre, men kun de 3 ældste var fødte inden Bedstefaderens Død; Parret var barnløst i de første 11 Aar af deres Ægteskab. Palle Tuxen »slap endelig paa en Maade, der endnu faar mit Hjerte til at bløde, udaf dette for ham saa ulykkelige store Rige. Gud ved, hvorfor det maatte gaa saaledes? Vi har derved mistet Sundhed, Munterhed og Glæde«. Hvornaar Hjemkomsten fandt Sted, skriver Faderen

¹⁾ Supplik af 6. Decbr. 1788.

²⁾ F. $\frac{5}{11}$ 1755 i Stockholm, d. $\frac{17}{8}$ 1819 i Helsingør. Datter af Ob. Claës Göran v. K. og Benedicte Catharina Ulfsparré; hun var $\frac{31}{7}$ 1770, knap 15 Aar gammel, bleven gift med Købmand Dan. Müller i Stockholm, fra hvem hun blev skilt. Admiralinde Müller siger, at det var med Swedenborgs Hjælp; men det er næppe rigtigt.

³⁾ H. E. Friis: Det russiske Fyrstehof i Horsens 1780—1807. S. 99, 105, 118, 128.

ikke, men 1780 fik han Tilladelse til at »hensætte« Sønnen paa Christiansø; 1. Juli 1790 døde han i Rønne, 2 Aar før Faderen; »den opofrede« kom saaledes ikke til at trænge til Kronprinsens Naade. Tuxens eneste Datter var allerede død 9. Marts 1775, kun 30 Aar gammel.

Endnu i 1788, det urolige Aar, blev Tuxen af Grev Bernstorff opfordret til at skaffe Efterretninger om Gustav III' Rustninger; men den 75-aarige Mand synes dog ikke at have indladt sig derpaa. Hans Hjem kan ikke have været særlig hyggeligt; hans Indtægter var smaa, og hans Hustru hysterisk; hun gjorde Dag til Nat, stod først op Kl. 6 E. M., spiste til Middag og modtog Visitter; hun var meget musikalsk, og i sit 70. Aar skal hun endnu have udmærket sig som Koloratursangerinde. Den 8. Marts 1791 fejrede Louis de Tuxen i Helsingørs berømte Klub sine Forældres Guldbryllup, »og da maatte hun vise sig paa en for hende usædvanlig Tid«. ¹⁾ Et Aar efter, 15. Maj, døde Christian de Tuxen og blev den 18. Maj bisat fra Mariekirken i Helsingør; hans Hustru overlevede ham til 27. Marts 1796.

»Min Bedstefader var Swedenborgianer, som man kaldte og endnu kalder det«, hedder det i Admiralinde Müllers Optegnelser, »min Fader formodentlig ogsaa, hvilket bragte en Forening af Overtro og Rationalisme ind i min Familie, der just ikke var god for den opvoksende Ungdom«. Sandheden er, at Christian de Tuxen var en af Emanuel Swedenborgs mest fremstaaende Tilhængere, der har kendt Mesteren personlig og fortalt en hel Del om deres Samvær. Man kan ikke undgaa at støde paa hans Navn i enhver nogenlunde udførlig Levnedsskildring af den berømte Mystiker. ²⁾

Paa sine hyppige Rejser til Amsterdam og London, hvor hans Bøger blev trykte, passerede Swedenborg Sundet og blev af og til liggende flere Dage uden for Helsingør. Den svenske Konsul tog sig da af den berømte Rejsende, og Tuxen fortæller, at han under

¹⁾ Admiralinde Müllers Optegnelser.

²⁾ Se f. Ex. Eug. Sierke: Schwärmer und Schwindler zu Ende d. 18. Jahrhundert, Leipzig 1874, Dr. E. A. G. Kleen: Swedenborg, Stockholm 1917—1920, og først og fremmest R. L. Tafel: Documents concerning Swedenborg, London 1875—1890, hvor alt, hvad Chr. Tuxen har meddelt om sit Forhold til Swedenborg, er optrykt. Det er denne Kilde, der vil blive anvendt i det følgende. Admiralinde Müller beklager, at hendes Farfaders Papirer efter hendes Faders Død blev sendte til Biskop Münter; dennes Papirer fordeltes mellem Rigsarkivet, Det kgl. Bibl., Univ. Bibl. og Frimurerlogen, men intet af disse Steder er der fundet noget om Tuxens Forhold til Swedenborg. Det maa bemærkes, at Tuxens Optegnelser stammer fra 1790; han var dengang 77 Aar gammel, og Swedenborg var død for 18 Aar siden.

et Besøg i Byen havde udtalt, at Carl XII i det andet Liv nærede samme Følelser som i det forrige. En anden Gang havde Konsul Kryger indbudt en Del Herrer af Byens bedste Selskab til Middag sammen med Swedenborg; da Stemningen var noget trykket, og Konversationen ikke rigtig vilde komme i Gang, spurgte Kryger, om han havde set Christian VI efter hans Død, der var indtruffet Aaret i Forvejen.¹⁾ Swedenborg svarede, at, da han første Gang saa ham i den anden Verden, var han ledsaget af en Prælat, der ydmygt bad ham om Tilgivelse, fordi han ved sine Raad havde vildført ham; da Kryger gjorde ham opmærksom paa, at en Søn af nævnte Biskop var med i Selskabet, svarede Swedenborg: »Det kan gerne være, men sandt er det.« Tuxen, der havde gjort sig bekendt med Swedenborgs Skrifter og følt sig stærkt grebet af hans Lære, brændte af Længsel efter at gøre Bekendtskab med ham, og i 1768 fik han Lejlighed dertil. Den svenske Generalkonsul, Peder Rahling, meddelte ham en Dag gennem sin Nevø, at Assessor Swedenborg spiste til Middag hos ham sammen med Skibskaptajnen; han maatte skynde sig, hvis han vilde træffe ham, da Vinden var god. Tuxen ilede da hen til Rahling og blev præ-senteret for Gæsten, som sagde: »Spørg mig om, hvad De vil, jeg skal nok svare«; jeg spurgte da, om Beretningen om, hvad der var foregaaet mellem ham og Dronningen af Sverig var sand; han svarede: »Fortæl mig, hvad De véd; jeg skal korrigere«. Da Tuxen mente, at det vilde gaa hurtigere, naar han selv fortalte, berettede han, hvorledes Dronning Ulrika af Sverig havde bedt ham sætte sig i Forbindelse med hendes afdøde Broder, Prins August Vilhelm, og hvorledes han havde udført denne Kommission.²⁾ Tuxen spurgte nu, om han havde set den nylig afdøde Konge Frederik V, og i Generalkonsulens og Kaptajnens Nærværelse svarede han, at han havde set ham, og at han var meget lykkelig ligesom de andre Konger af det Oldenborgske Hus; derimod var de svenske Konger mere uheldigt stillede, flere af dem gik det ret daarligt; men ingen gik det bedre end Kejserinde Elisabeth af Rusland. Med alle sine

¹⁾ Christian VI døde i 1646, og dengang var der ingen i Sverig, der kendte noget til Swedenborgs Omgang med Aanderne. R. Tafel antager derfor, at Tuxen har ment Frederik V, og at Begivenheden maa have fundet Sted i 1767; men i det Aar forlod Swedenborg ikke Sverig, og i Løbet af samme Aar døde Konsul Kryger; i alle Tilfælde blev der da udnævnt en ny Konsul (Tyske Kancellis Promemoria 21/1 67). Da Frederik V næppe har været særligt under Gejstlighedens Indflydelse, maa det snarere antages, at Tuxen har husket galt med Hensyn til Aaret, og at det virkelig er Chr. VI, der er ment. Besøget kan have fundet Sted i 1762 eller 1765; der skulde altsaa have staaet »nogle Aar« og ikke »Aaret«.

²⁾ Den udførlige Fremstilling er trykt hos Tafel som Dokument 274 A og hos Klee S. 483 ff.

Fejl havde hun et godt Hjærte; lad, som hun var, gad hun ikke læse de Sager igennem, der forelagdes hende, men saa bad hun til Gengæld Vorherre saa inderligt om Tilgivelse, hvis hun ved at underskrive Sager, som hun ikke havde sat sig ind i, kom til at gøre nogen Uret.¹⁾ Herefter tog Swedenborg Afsked og gik om Bord.²⁾

I Begyndelsen af Oktober 1769 kom Swedenborg tilbage til Stockholm. Under hans Fraværelse var der af forskellige Medlemmer af den svenske Gejstlighed fremsat den Mening, at det vilde være heldigt, om hans Lære blev officielt bekæmpet som stridende mod Lutherdommen; et Par göteborgske Lektorer havde nemlig udgivet Skrifter, hvoraf det fremgik, at de hyldede Swedenborg. I September 1768 blev der holdt et Møde i Göteborg, hvor Bølgerne gik højt; men nogen objektiv Undersøgelse blev der ikke foretaget; et Referat af Forhandlingerne, hvor der faldt mange skarpe Udtalelser, blev trykt, men Majoriteten i Konsistoriet erklærede sig inkompetent til at optræde som Højesteret i teologiske Sager.³⁾ Tuxen var den første, der gjorde Swedenborg opmærksom paa de trykte Referater fra Göteborg i et Brev af 4. Marts 1770, som Løjtnant Louis de Tuxen overbragte ham, og som Svar fik han et udførligt Brev af 1. Maj, det eneste han har faaet fra Mesteren.⁴⁾ Heri giver Swedenborg en udførlig Fremstilling af det Angreb, der var rettet mod hans Lære; han havde taget det hele med stor Ro i Forvisning om, at Regering og Rigsdag var enige om, at hans Person ikke maatte røres; Enden paa Sagen blev, at Justitskansleren, efter at der var indhentet en Mængde Erklæringer, og efter at Spørgsmaalet var bleven drøftet i ffere Møder i Gehejmraadet, tilstillede Konsistoriet i Göteborg en Skrivelse, som ikke var imod Swedenborg. Denne bad Tuxen tilstille Grev Bernstorff (vistnok Andreas Peter Bernstorff) og Grev Thott Kopier af hans Brev, for at de kunde se, hvorledes Sagen stod; de trykte Referater, der vrimlede af Skældsord, maatte ikke forstyrre den gode Mening, de hidtil havde haft om ham. Brevet slutter saaledes: »I Juni Maaned rejser jeg til Amsterdam for at udgive den nye Kirkes Universalteologi; bliver

¹⁾ Trykt bl. a. hos Siercke S. 19 f., hos Tafel S. 432.

²⁾ Dette Møde har ganske sikkert fundet Sted i Foraaret 1768. Den 16. Marts d. A. fik Postkommisær Peder Rahling Exekvatur som svensk Generalkonsul i Helsingør (Geh. Registraturen).

³⁾ Tafel B. II. S. 282 ff.

⁴⁾ Aftrykt hos Tafel B. II. S. 370 ff. I et Brev til Kongen af Sverig af 10/6 1770 skriver Swedenborg, at han intet havde kendt til den store Staahej i Göteborg, før han fik Besked derom af en Generalkrigskommisær i Helsingør og en Ven i Stockholm.

Skibet liggende nogen Tid ved Helsingør, skal jeg have den Glæde at besøge Dem og ønske Dem med Hustru og Børn al aandelig Velfærd.«

I Juni 1770 blev det da meddelt Tuxen, at Swedenborgs Skib paa Grund af Modvind havde maattet ankre i Sundet; han tog en Baad, sejlede ud til Skibet og blev af Kaptajnen ført ned i Kakhytten; her sad Assessoren i Slobrok med Albuerne støttede paa Bordet og med Hovedet i Hænderne; Ansigtet var vendt mod Døren, hans Øjne var aabne og vidt opspilede. »Jeg var dum nok til at tiltale ham; han kom til sig selv (thi han var, som hans Stilling udviste, virkelig i Ekstase), han rejste sig noget forvirret, traadte et Par Skridt frem fra Bordet med en paafaldende usikker Holdning, der gav sig et tydeligt Udtryk i hans Minespil og Gebærder, han kom helt til sig selv, bød mig Velkommen og spurgte, hvor jeg kom fra.« Tuxen bad ham nu om Æren af et Besøg; han tog med Glæde mod Indbydelsen, klædte sig om med en Hastighed, som om han havde været 28 og ikke 82 Aar gammel og fulgte med til Helsingør. Da Fru Tuxen bad ham undskylde, om ikke alt var i den Orden, som det burde være, da hun i mange Aar havde været svagelig, kyssede han hendes Haand og sagde, at hun skulde give sig Gud i Vold, saa blev hun nok rask. Han fortalte, at han for 12 Aar siden havde haft en meget svag Mave og kun kunnet nyde Kaffe og Tvebakker (!). Der blev talt om den göteborgske Sag og om Kong Adolf Frederiks venskabelige Holdning, og der blev vekslet adskillige Ord om Læren; Tuxen klagede over at han ikke kunde abstrahere fra Tid og Rum, og Swedenborg indrømmede, at det ogsaa var faldet ham vanskeligt; han kom ind paa en lang Forklaring; men den blev afbrudt af en Visit, han skulde aflægge i Byen. Da han kom tilbage, beklagede Tuxen, at han ikke havde andet Selskab at byde paa end en svagelig Kone, sin unge Datter og et Par af hendes Veninder; men den galante Olding svarede: »Det er jo netop udmærket, jeg har altid elsket Dameselskab.« I en spøgefuld Tone spurgte Tuxen, om han aldrig havde været gift; han svarede, at han havde været paa Vej dertil; Carl XII havde opfordret Polhem til at give ham en af sine Døtre, men hun vilde ikke have ham¹). Tuxen blev lidt flov, men da Swedenborg sagde, at han kunde spørge om, hvad han vilde, spurgte han,

¹) Den berømte svenske Ingeniør Christopher Polhem (f. 1661, d. 1751) havde af Carl XII faaet den Opgave at tilvejebringe en Vandvej mellem Kattegat og Østersøen; men Kongens Død hindrede Gennemførelsen af Arbejdet, som allerede var paabegyndt. Swedenborg, der oprindelig var Ingeniør, var af Kongen ansat som Polhems Medhjælper; i 1718 transportererede de en Del af den svenske Skærgaardsflaade paa Ruller over Land fra Strømstad til Iddefjord.

om han aldrig havde bukket under for Fristelser; han svarede da, at han i sin Ungdom havde haft en Mætresse i Italien.¹⁾

»Der blev nu en lille Pause; hans Øje faldt paa et Clavecin, han spurgte, om vi holdt af Musik; jeg svarede, at det gjorde vi alle, og at min Kone havde spillet meget; hun havde en smuk Stemme, maaske bedre end nogen i Danmark; flere, der havde hørt de bedste Sangerinder i Frankrig, England og Italien, havde forsikret det; ogsaa min Datter spillede godt. Paa Swedenborgs Anmodning spillede hun en meget vanskelig Sonate; han sagde: brava! meget smukt; saa spillede hun en anden af Ruttini; da hun havde spillet et Par Minutter, sagde han: den er af en Italiener; det var den første ikke. Da hun var færdig, applauderede han livligt og spurgte, om hun ogsaa sang; hun sagde, at hun holdt af at synge, men at hendes Stemme ikke var videre god; hun var dog villig til at synge sammen med sin Moder. De sang saa et Par italienske Duetter og nogle franske Sange til Fru Tuxens Akkompagnement; Swedenborg roste hendes Anslag og smukke Stemme, som hun trods sin Svalgelighed havde bevaret.«

Da Musikken var forbi, faldt Talen paa Aandeverdenen, og Tuxen spurgte, om Aander fra den anden Verden havde været til Stede, da hans Hustru og Datter sang; Swedenborg havde jo skrevet, at ethvert Menneske til enhver Tid var omgivet af gode og onde Aander. »Jo vist«, svarede han, »og da jeg spurgte om, hvem det var, og om jeg havde kendt dem, svarede han: »Det var den danske Kongefamilie«, og nævnede Christian VI, Sophie Magdalene og Frederik V, som gennem hans Øjue og Øren havde set og hørt det hele; jeg mindes ikke nøje, om han nævnede den afdøde, højt elskede Dronning Louise«. Hertil skal bemærkes, at Sophie Magdalene endnu levede i 1770; hun døde først Aaret efter. Tuxen spurgte, om der i Sverig var nogle, der yndede hans Lære; han svarede, at han kun havde faa Tilhængere og nævnede nogle Bisper og Rigsraader, bl. a. Grev Anders v. Höpken.²⁾ Efter at have drukket Kaffe tog Swedenborg Afsked. Tuxen fulgte ham om Bord, hvorefter de skiltes for bestandigt. »Dette er alt, hvad der er passeret mellem os, og deraf maa min kære Ven (Aug. Nordensköld) trykke,

¹⁾ Denne Udtalelse er faldet troende Swedenborgianere svært for Brystet; man beraaber sig paa, at Tuxen var 77 Aar gammel, da han sendte Aug. Nordensköld Skildringen af sit Møde med Swedenborg, der nu laa 20 Aar tilbage i Tiden; man anker over, at Originalen ikke kendes; man finder det urimeligt, at Tuxen skulde have talt om den Slags Ting i Damers Nærværelse, og endelig siges det, at Swedenborg var 50 Aar gammel, da han var i Italien for første Gang.

²⁾ Anders Joh. Greve Höpken, f. $\frac{31}{3}$ 1712, d. $\frac{9}{5}$ 1789, berømt svensk Statsmand, Videnskabsakademiets Stifter, kaldet den svenske Tacitus.

hvad han vil, og udelade, hvad han anser for mindre vigtigt.«
Saaledes slutter Tuxen sit Brev af 4. Maj 1790.

Swedenborg døde i London 29. Marts 1772; hans afsjælede Legeme førtes tilbage til Sverig og hviler nu i en prægtig Sarkofag i Upsala Domkirke. Hans Lære døde ikke med ham; den fik vel aldrig mange Tilhængere; men paa mangfoldige Steder — ogsaa i København — findes der endnu smaa swedenborgianske Menigheder. Tuxen sørgede dybt over Mesterens Død; han komponerede en Gravskrift, som lyder saaledes:

Swedenborg ferme et tranquille, à lui même rendu
Alla chercher au ciel le prix de sa vertu.

Han skal endogsaa, efter hvad R. Tafel meddeler,¹⁾ have forfattet et længere svensk Digt, der begynder saaledes:

»Du wittre Man, Du starcka Anda
Af Ålder och af Åra mätt,
Du lefde stilla, Ärbart, Rätt,
Och Dig i jordisk gräl ej blanda«

Synderlig poetisk er det hele ikke, skønt Grev A. Höpken i et Brev til Tuxen af 11. Maj 1772 udtaler sig rosende om det. Gennem den tidligere svenske Gesandt i København, Baron Carl Frederik v. Höpken,²⁾ var Tuxen kommen i Forbindelse med dennes berømte Broder; han skrev til ham den 21. April 1772 og bad ham være hans og hans Hustrus Fører og for deres Saligheds Skyld sætte dem ind i Swedenborgs System. Allerede den 11. Maj besvarede Höpken Brevet, og indtil 1781 førte de en venskabelig Korrespondance, der dog aldrig fik noget stort Omfang.³⁾ Fra 1782—1792 korresponderede Tuxen med C. F. Nordensköld,⁴⁾ Grundlæggeren af Exegetic Philantropic Society i London; hans sidste Brev er af 26. Marts 1792 og er fuldt af Klager over hans Lidelser; han døde 15. Maj samme Aar. I et af Tuxens Breve hedder det: »Jeg skal sende Deres Broder⁵⁾ en kort Beskrivelse af mit Samvær med Swedenborg, en Afskrift af det eneste Brev, jeg har faaet fra ham, Afskrift af hans Brev til Kongen af Sverig og af andre Dokumenter, som Swedenborg selv har givet mig, samt af de 5 mærkelige Breve, Höpken skrev til mig. Deres Broder vil oversætte dem paa Engelsk og anbringe dem i et Ugeskrift om Swedenborgianismen, som skal udgives i London.« Det var altsaa i »New Jerusalem Magazine«, at Beretningen om Tuxens Forhold til Sweden-

1) B. III. S. 1157. Aftrykt i sin Helhed med Originalens Retskrivning.

2) F. 1°/₈ 1713, d. 12°/₁₀ 1778; fra 1744—1748 Ges. i Kbh.

3) Der er bevaret 5 Breve, aftrykte hos R. Tafel B. II. S. 405—415.

4) Carl Fr. N., f. 3°/₃ 1756, d. 1828.

5) August N., f. 6°/₂ 1654, d. 1792.

borg blev publiceret; det fandt Sted i 1790; han levede endnu dengang, har sikkert læst Bladet og har kunnet protestere, hvis Referatet var urigtigt. C. F. Nordensköld skriver om Tuxen: »Han er en dygtig og elskværdig Mand, men han maa lide meget: I under en hysterisk Kone, II af for smaa Indkomster, III af Verden, fordi han har antaget den Nye Kirkes Religion«. De 10 bevarede Breve fra Tuxen til Nordensköld vidner baade om Dygtighed og om Elskværdighed; i et af dem omtaler han Swedenborg som »Vor Velgører, ikke blot vor, men alle deres, der alvorlig beskæftiger sig med deres Skæbne efter Døden. Jeg takker Herren, Himlens Gud, for at have ladet mig gøre Bekendtskab med denne store Mand og hans Skrifter; det er den største Velsignelse, der er bleven mig til Del i mit Liv, og den vil bidrage til at faa mig til at arbejde paa min Frelse«.

Skønt Christan de Tuxen fra sin Ungdom til sin Død levede under et haardt økonomisk Tryk, forpint af Familiesorger; skønt hans Haandtering ikke var den allerfineste, og skønt de Veje, han maatte gaa, ofte var dunkle og krogede, bevarede han dog en hel Del Idealitet. Naar man har gjort Bekendtskab med hans Forhold til Swedenborgianismen, ser man paa ham med mildere Øjne; det kan gerne være, at han har troet, at Vorherre har synes godt om den Maade, hvorpaa han tjente sit Fædreland, og at han som en anden Abraham har udført en Gud velbehagelig Handling ved at »opofre« sin ældste Søn. Den Velvilje, mange af Tidens bedste Mænd som Poul Løvenørn, Bernstorff'erne, A. G. Moltke, Høegh-Guldberg, Brødrene Höpken, Brødrene Nordensköld og først og fremmest Emanuel Swedenborg viste ham, tyder paa, at Bunden i ham, trods alt, har været god, og at hans Personlighed har været vindende.

Familien Hopp.

En lille Berigtigelse.

Af **C. Klitgaard.**

I »Personer og Familier af Navnet Hvass« I. S. 97 siger Udgiveren F. Hvass: »Efter en privat Meddelelse, hvis Rigtighed vist ikke kan paatvivles, havde Stamfaderen (∴ den hollandsk fødte Stamfader til den 1777 adlede Familie Hopp)¹⁾ en anden Søn ved Navn Knud Hansen Hopp(e), g. m. Anne Thomasdatter. Denne Knud Hansen Hopp(e)s Søn var igen Mag. Rektor Thomas Hopp(e), født 24. Jan. 1692.«

I »Program for Aalborg Skole« 1869, S. 45, siger F. E. Hundrup, at Rektor Thomas Hopps Fader, Knud Hansen Hopp, var Broder til Viceadmiral Iver Hansen Hoppe; Hundrups Kilde er utvivlsomt F. Hvass, men medens Hvass dog har ladet Plads for en Tvivl eller idet mindste refererer til en »privat Meddelelse«, er Hundrups Udtalelse saa bestemt, at man ikke faar Mistanke om dens mindre solide Grundlag, og fra Hundrup er dette angivne Slægtskab mellem den hollandsk-danske adelige Familie Hoppe og den jyske Rektorfamilie Hopp da ogsaa gaaet videre i forskellige Biografier af sidstnævnte Families Medlemmer.²⁾

Skønt det ikke har været mig muligt at føre Aalborg-Rektorens Familie længere tilbage end til Midten af det 17. Aarh., tror jeg dog bestemt at turde udtale, at det foregivne Slægtskab med den adelige Familie Hoppe er urigtigt, thi Rektorfamilien nedstammer fra en Borger i Skagen, som ikke synes at have hævet sig over sine Medborgeres almindelige sociale Niveau — Fiskere —, og intet tyder paa, at han var i Slægt med den samtidige hollandske Handelsmand og Brygger eller Møller paa Christianshavn, Hans Hop, Fader til Viceadmiral Ivar Hoppe; Navnet Hop var da heller ikke saa sjældent i det 17. Aarh., at det kunde begrunde et antaget Slægtskab.

Da Rektor Thomas Hopp har en ret betydelig Descendens og for en Del indenfor kendte Slægter, som Hvass, Ring og flere, skal nedenfor gives lidt Oplysning om hans Afstamning.

¹⁾ Se Bricka: Dansk biogr. Leksikon VIII. 73. Det er vel denne Handelsmand og Brygger Hans Hop, der i 1670erne af Kronen faar Skøder paa en Del Grunde i Kbh. og da kaldes Møller paa Christianshavn. (Kronens Skøder II 355, 364, 396).

²⁾ F. Eks. i »Jydske Saml. 4. III. 251.

I Aarene nærmest efter 1650 boede i Højen eller Gammel Skagen en Hans Madsen Hop, der var født c. 1632, og som levede af Fiskeri, Krohold og Handel med Fiskevarer samt Landbrug. Han blev 6. Febr. 1671 Raadmand i Skagen, hvor han idelig laa i Strid med Borgmester Feder Hansen Høyer, men om Hans Hop kunde vist ogsaa siges, som Biskop Bircherod sagde om Borgmester Høyer, at »han var i al sin Tid en saare urolig Mand, der gemenligen laa i Trætte og Kiv nu med en, nu med en anden der paa Stedet«.¹)

Hans Hop døde i Juni 1695 (begr. 19. Juni) efter at have haft et Sammenstød med Søkortdirektør Jens Sørensen, der endog havde pryglet ham med sin Pisk, og Tildragelsen medførte, at Søkortdirektøren ved Højesteretsdom af 21. April 1697 blev idømt Voldsbøde.²)

4. Søndag e. Tr. 1656 ægtede Hans Hop i Skagen Maren Knuds datter, f. c. 1627, begr. Skagen 30. Maj 1694, vist Datter af en Knud Jensen i Højen. I Ægteskabet var der i hvert Fald 8 Børn, af hvilke 2 Sønner, Mads og Knud, blev ret bekendte i det nordlige Jylland.

Mads Hop var ligesom Faderen Raadmand og Købmand i Skagen († 1713), og Knud Hop, der var døbt i Skagen 11. Marts 1666, blev efter i en Del Aar (1690—1700) at have været Forpagter paa Lerbæk i Elling Sogn Ejer af det halve af Hovedgaarden Kjærsgaard i Tornby, hvilken han dog atter solgte i 1711, og derefter boede han i Østergaard i Tornby, hvor han døde, begr. 3. Jan. 1739. Han var gift med Ane Thomasdatter, f. c. 1671, begr. Tornby 25. Juni 1743, med hvem han mindst havde 3 Børn, nemlig Aalborg-Rektoren Thomas Hopp, f. Lerbæk 24. Jan. 1692, død Aalborg 31. Jan. 1742 (11 Børn), Jens Jørgen Hopp, Kancelliassessor, Ejer af Irup i Thy og Svansø ved Skive m. m., samt en Datter, der 1724 var gift med Skipper Lorens (Lydert) Jansen af Merdø eller Stjernesund i Norge³).

¹) »Jydske Saml.« 1. V. 319.

²) Om hele denne Sag gives nærmere Oplysninger i Johannes Knudsen: Søkortdirektør Jens Sørensen.

³) Hjørring Tingbog 1724, fol. 403 ff. Elling Kirkebog haves ikke fra hin Tid, og der haves intet Skifte efter Knud Hansen Hop i Tornby eller Hustru.

Nogle Kirkebogsnekrologer fra det 18de Aarhundrede.

Ved **Niels Stenfeldt.**

Provst *Hans Hansen* (1682—1758.) har i Kirkebøgerne for de to Hovedsogne. Sørbymagle og Skelby, med tilhørende Annekser, Kirkerup og Gunnerslev, hvor han mellem 1717 og 1758 var Præst, forfattet nogle smaa Nekrologer over alle de Sognebørn, han stededede til Jorden. De fleste er tørre og lidetsigende; men nogle fortjener formentlig ved deres Sprogtone og Tidskolorit at kendes. Arkivfolk paastaar, det er et yderst sjælden forekommende Tilfælde, at en Præst har gjort sig den Uejlighed saaledes gennem en lang Aarrække at nedtegne biografiske Meddelelser om Sognefolkene; men der var megen Sans for Slægtshistorie hos flere Medlemmer af Provst Hans Hansens Familie, som ogsaa rummer adskillige ret kendte Personer. (Lige fra 1620 har Slægten stadig ført Navnet »Hansen« som fast Efternavn). En Onkel til Hans Hansen var den bekendte Etatsraad, Oberzahlmester *Ole Hansen*, der som Admirals Sideordnede paa Flaaden i 1710 fandt Døden om Bord paa Iver Huitfeldts Linieskib »Dannebrog«. En Søn af Provsten, *Jens Hansen*, var mellem 1746 og 1753 Guvernør paa St. Croix; hans Broder *Henning Hansen*, Provst ligesom Faderen, har i en Kalender forfattet en elskværdig Beskrivelse af sit Levned og Livet hos Faderen i den nu (i 1923) 270 Aar gamle Skelby Præstegaard (Personalhist. Tidsskr. III. 1882).— Hans Broder, *Christian Hansen*, en Bondefilosof fra Slutningen af det 18de Aarh., har skrevet en Bog om sit og Familiens Liv (Chr. Hansen: »Liv og Levnet«), og dennes Søn, *Hans Hansen*, Portrætmaler, Medlem af Kunstakademiet og Lærer der, har skrevet en værdifuld Dagbog om sin Færden blandt de mangfoldige adelige Personer i Datiden, som han har malet (Clausen og Rist: »Portrætmalerens Dagbog«). Han er iøvrigt Fader til den berømte *Constantin Hansen*.

Mag. *Hans Hansen*, efterfølgende biografiske Bemærkningers Forfatter, havde levet flere Ungdomsaar i Borchs Kollegium med den ganske samtidige *Ludvig Holberg*, var endda hans overordnede, da han var inspector collegii, medens Holberg var Alumnus; det vilde være for meget at forlange, at han skulde være saa morsom som Holberg i disse Levnedsrids over døde Bønderfolk; men hvis Holberg havde smittet ham lidt med sit Skarpsyn, sit lune Blik paa Mennesker og sin Fremstillingsevne, havde det gjort dette lille Forfatterskab mere værdifuldt.

I det følgende er medtaget alle Biografier over saadanne Personer, som har almindelig personalhistorisk Interesse, samt nogle enkelte over Bønder.

Uddrag af Sørbymagle Kirkebog (1717—31).

1718. 22 Nov.

Kirsten Albrets Daatter Sadelin. En gift Qvinde. Føed af Hr. Albret Christensen Sadelin, Sogne-Præst til Nestelsø Meenighed, og hans Huustrue, hafde tient hos fremmede, siden hun var 11 aar gammel, kom siden i ægteskab med hendis efterlevvende Mand Peder Jensen Smid i Sørbyemagle, aflede med ham 9 børn, af hvilcke 1 Søn og 4 døtre efterlefver, blev paa det sidste hart angreben af colica, som og blev en aarsag til hendis død d 14 Nov: Klocken 7 om aftenen efter at hun samme dag var blefven berettet i min Fraværelse af Hr. Daniel Hansen, Præst i Schørpinge. Hende blev barmhiertighed vederfaret, idet hun efter allis tycke fick et salig endeligt. Var gammel 49 Aar omtrent.

1719. 27 Nov.

Clemen Sivertsen. En Skourider af Sørbyemagle, føed A: 1657 d 27 April i den fyrstelige Stad Pløen af Jochum Sivertsen og Helvig Peders Daatter, oplært i Gartner Kunsten. Kom til Kiøbenhavn A: 1678 i tieniste hos Dronningens Gartner; blev siden Gartner ved Jomfrue Klosteret i Roeskilde, der efter hos Hr. Geh: Raad og Stiftamtmand Otto Krabbe paa Holmegaard her paa Selland i 12 aar, derefter begab hand sig til Andtvorschou Slot, og der forpagtede Hollenderiet, blev omsider A. 1698 af Hans kongl: Mayestet Allernaadigst beskicket at være Skourider ved Andtvorschou Grefskabs-district; hafde siden den tid forpagtet Sørbyemagle Præstegaard afling i min Salig Formands Mag: Jesse Hannibalsen Jessens tid, kom her fra til Schouse (Skovsø) og der fra igien hid til byen, og boede her i det saakaldede Skouriderhuus intil han døde. Hand var 3 gange gift. 1 Gang med Anna Chatrina Christens Daatter, aflede med hende 2 Sønner og 3 Døttre, hvor af igien lefver 1 Søn og 1 Datter. 2 Gang med Elisabeth Lards Datter, aflede med hende 5 Sønner og 5 Døttre, hvor af igien lefver 2 Sønner og 2 Døttre. 3 Gang med Maria Berthels Datter som ofverlevede hans Død, aflede med hende 1 Søn, og derforuden efterloed hende i en frugtsommelig tilstand. Et aars tid for hans død var hand incommoderet af Strenguria (Blærelidelse), hvor der omsider satte sig anden svaghed til, blev beredt om natten imellem d 18 og d 19 Nov: døde d 21 ejusd: om eftermiddagen Kl. 5. Var gammel 62 Aar 6 Maaneder 3 uger og 1 Dag.

1720. 21 Apr.

Christen Sørensen en gammel Mand af Bøstrup, fød i Vensyssel i Jylland, kom siden efter her til landet, var Rytter hen ved 14 aar, boede siden i et Præstehuus i Bøstrup, i ægteskab med Bodild Lars Daatter, aflede med hende 2 Sønner og 2 Døttre, af hvilcke den ene Daatter allene igienlefver. 2 Gang i ægteskab med Maren Hans Daatter (som var død et aars tid førend hand self, da de vare fløttede her fra sognet) efterat hand nogen Tid hafde boed i forbemelte Præste huus; ofverloed hand det til en anden, blev inderste med hans sidste huustrue hos gaardmand Christen Hansen i Bøstrup: hvor det skeede A: 1719 d 17 Maij, at der formedelst uagtsomhed kom ild i nogle spaaner, som laae uden for hans ildsted, hvilket tog ofverhaand, saa at 4 gaarder og 2 huuse blefve afbrente; og omendskiønt at bemeldte Christen Sørensen (af harm, at hans uagtsomhed hafde været aarsag til saa ulyckelig en ildebrand) reiste her fra sognet at søge sit brød og bolig andensted, saa skeede det dog, at hand paa det sidste kom half syg her til Bøstrup igien, og døde i Endvold Pedersens gaard af alderdom og svaghed d 14 Apr: gammel henved 85 aar. Var en alvorlig og sandruc mand, efterloed sig saa meget, som hand skickelig blef begrafven for.

1720. 29 Nov.

En døde fød pige-barn (25 Nov.). Forældrene (det drejer sig om Forfatterens eget Barn) vare Mag: Hans Hansen (Jani filius)—[hans Fader hed Jens Hansen og var Amtsforvalter i Thisted]] Sogne-Præst for Sørbyemagle og Kircherup Meenigheder og Ellen Christens Daatter Mule. Gud var meget naadig imod min Huustrue, i det Hand i slig tilfælde forunte hende en snært, mere end forventelig god, læt og hastig forløsning, hvorfore hans navn være evindelig æret.

1721. 23 Febr.

Sophia Antonies Daatter, en gift qvinde af Roested. Fød i Mechelburg, er siden kommen med hendis Forældre her til Danmark, hendis Fader var Rytter, og imedens hendis Forældre boede i Laaland kom hun i ægteskab med hendis efterlevvende mand Daniel Fridrichsen, som der var Dansk-Holder (Skoleholder), kom siden med ham her til landet, og boede i Roested bye. Anno 1720 gjorde hun barsel, da hun i 14 aar tilforn icke hafde faaed børn, hendis Mand var da ofver 70 Aar gammel, efter samme hendis barselseng var hun stedse svag, indtil hun d 20 Febr: døde Anno ætatis 49.

1721. 30 Marts.

Daniel Fridrichsen. En gammel Mand af Roested, fød i Slagelse, hvor hans Fader var Capellan til Snt. Michels Kircke, hafde stedse

holdet Dansk skole i Norge, i Laaland, hvor han kom i ægteskab med Sophia Antonies Datter, kom med hende til Roested, hvor hand og holt dansk skole, hans huustrue døde ham fra sidst d 20 Febr.; efter at hun hafde fød ham et ussel og vanføer barn (som foran er meldet) hand self blev kort der efter syg, og døde Anno ætatis 71 aar, var en gammel verckelig (gnaven) mand.

1722. 25 Jan.

Helvig Lards Daatter Høemand. En gammel Encke qvinde, fød af ægte forældre i Halland i Staانvalde Sogn. Efter at hun i nogle aar hafde tient hos fremmede, først i Schaane, siden i Kiøbenhafn, er hun kommen i ægteskab med Mads Jensen i Velløe (Vejlø), afledt med ham 3 Sønner og 4 Døttre, af hvilcke 3 Døttre allene ofverleffer, boede med samme hendis mand 1) i Kiøbenhafn, siden her ude i landet, sidst i Slagelse, og efter at hun der i nogle aar efter hendis Mands død hafde boet, kom hun omsider til huuse hos hendis Sviger Søn Nicolai Lange i Præstevænge huuset, hvor hun og i en høy Alderdom og mæt af dage fuldendede hendis dage, efter at hun var blefven beret, døde saaledis d 21 Janv: Klocken 9 om formiddagen, var gammel omtrent 93 Aar.

1722. 12. Apr.

Niels Knut Danielsen, et lidet barn ægteføed af Daniel Friedrichsen, Dansk Skoleholder, boendis hos Sognefogden Jacob Nielsen i Roested, og hans Huustrue Sophia Antonies Daatter. Forældrene ere døde begge, kort efter barnet var fød og efterloed det i en slet stand, thi det var vandføer og fattig, det voxte nok i lengden, men intet i drøyelsen, og kunde aldrig stytte noget paa sine fødder, formedelst dets fattigdom blev det ald sin tid underholdet af den fattige Blocks Penge ved Kircherup Kircke. Den Qvinde som hafde det til opsiun efter Forældrenes død fick ugentlig 1 M, men det sidste fierding Aar 1 M 6 Sk. til dets underholdning. Døde omsider d 8 April sidst afvigte, blev gammel 2 Aar mindre 3 maaneder.

1722. 15. Juli.

Jens Pedersen. En gammel Gaardmand i Roested, ægteføed i Fyen i Bogense bye af Peder Jørgensen og Anne Christens Daatter. Var hieemme hos hans Forældre til hand var 12 aar gammel, kom saa med hans forældre her til Sælland, og fra den tid freqventerede Slagelse skole i 3 Aar, gaf sig siden fra Skolen og efterat hand i nogle aar hafde tient hos fremmede, fick omsider Gaard i Roested hvor hand og forblef udi indtil hans død. Kom først i ægteskab med en Encke i samme gaard ved nafn Maren Niels Daatter, som lefvede med ham i 23 aar, fick i samme ægteskab 7 børn af hvilcke

1 Søn Peder Jensen (nu Gaardmand i Roësted og 1 Daatter Dorete Jens Daatter — Jørgen Hansens Gaardmands og Kirkeværges Huustrue i Esholte, allene efterlever. 2den gang i ægteskab med hans nu efterlevvende Karen Niels Daatter, i hvilket ægteskab, som varede 24 aar, de afledte 7 børn, af hvilke en Søn allene efterlever (som er vel ickun ung, men tegner dog vel til) omsider blev hand syg ved Juletider sidst afvigte af brøst syge, var meget hart syg og fuld af smerte, hafde liden roe og vidste icke hvor hand vilde være, blev imidlertid 3 gange berettet paa hans seng, sidste gang dagen før hand døde, var gammel omtrent 76 aar. Hafde ald sin tid været en paaholden mand, men maatte siden tære meget af det hand hafde samlet i sin sygdom, thi da vilde hand icke der maatte sparis noget for ham af alt det hand hafde lyst til, og hand siuntis der kunde være ham til Helbred.

1722. 24 Aug.

Ellen Christens Daatter Mule (Præstens egen Hustru) Mag: Hans Hansens, ægteføed i Kiøbenhavn af Christian Hansen Mule (Assessor i den Kongl: Høyeste Ræt og virckelig Secreterer i det Kongl: Danske Cancellie) og Margaretha Dysseldorph d 10 Sept: A: 1690, døbt d 13 Sept: nest efter i Hellig Geistis Kiercke. Hendis Moder døde hende fra da hun var 13 dage gammel, fick aaret derefter Stifmoder, Magrete Nansen, som var Hr. Præsident Nansens Daatter, forblef under hendis tilsuun til Aar 1699, da hun kom i Hendis Mosters Mad: Jacob Edelbergs Huus, A: 1705 døde hendis Fader, Hun imidlertid blev i Hendis Mosters Huus og holden som et barn, indtil Aar 1718, da hun kom i ægteskab med Mag: Hans Hansen, da beskicket Sogne-Præst for Sørbyemagle og Kircherup Meenigheder, der et Aar tilforn hemmelig hafde været forloftet med hende, i samme ægteskab, som varede allene 4 aar 1 maaned og 5 dage hafde hun faaed 1 Søn som sørgelig efterlever ved navn Jens og 1 døeføed pige barn. Foruden dette sidste foster, for hvilket dette timelige lifvis dør var blefven tillugt, thi hun døde i barselseng dermed og blev icke forløst, hun begynte at faae ont sidst afvigte 16 Aug:, som var en Søndag om eftermiddagen, fosteret fantis da at det var icke ret vent, og blev da den nat derpaa tilbragt for hende i megen vee og smerte, mandagen derpaa fantis fosteret at være dødt, hvor ved tilstanden blev jo slettere og slettere, om eftermiddagen merckede hun, at hendis død var for haanden, hvilken hun og beskicked sig til med den aller Christeligste beredelse, og efter at den nat der paa var blefven tilbragt i megen pine og angist, forlangede hun strax om tiisdag morgen at blifve beredt, hvor paa der da og strax blef sent bud efter Hr. Daniel i Schiørpinge, men som sygdommen toeg saa heftig til, at hun siuntis icke at kunde oppebie

hans ankomst blev forlanget af Hendis Mand Mag: Hans Hansen, at hand vilde paatage sig denne forretning at berette hende, hvilket hand og in casu necessitatis (i Nødsfald) maatte paatage sig (thi hun laae i sit sidste aandedræt da Hr. Daniel kom) men dog icke uden med største væmodighed og Hierte Klemmelse forrettede; der paa tog hun afskeed med hendis Mand og liden Søn, og alle andre hos værende Venner, og laae saa stille hen i fuld troe og tillid til Gud til om eftermiddagen Klocken imellem 1 og 2, da hun døde Salig i Herren, og hendis Siæl nu er i Hvile hos Gud. Var gammel 31 Aar 11 maaneder og 8 dage. Hun var et exempel af en Gudfrygtig, dydig og from Huustrue, som frygtede Gud, hadede Synden, elskede ret og gjorde got imod alle, saa hendis død derfor er blefven dis mere bedrøvelig for hendis efterladte mand og Søn. Vale anima dilectissima, desideratissima, incomparabilis (Far vel, du højtelskede, dybt savnede, uforlignelige Sjæl).

1722. 11 Okt.

Anders Nielsen. En vefvere og Huusmand i Bøstrup, ægteføed A: 1674 i Spiellerup i Hyllinge Sogn af Niels Andersen og Sidsel Peders Daatter. Var hiemme hos hans Forældre til hand var 16 aar, gaf sig siden ud at tiene iblant fremmede 12 aar, kom saa igien til hans forældre, og i 2 aar applicerede sig til vefver Handvercket, kom derpaa i ægteskab 1) med Gertrud Hans Daatter en Pige i Egisløvmagle, fick der paa et huus i Bøstrup i feste: aflede med Hende 5 børn hvor af 1 Daatter allene endnu lefver, bemeldte Hans Huustrue efter 14 aars ægteskab døde omsider i barselseng efter at hun var blefven beredt, og blef icke forløst. Kom anden gang i ægteskab med Hans Pedersens Huusmands Daatter i Sørbyemagle ved navn Bodild Hans Daatter, aflede med hende 3 børn, hvor af det sidste blef føed efter faderens død. Hand var syg 13 dage før end hand døde af en hidsig feber, bereede sig derpaa meget Gudelig og vel imod hans død, bereet natten imellem d. 5 og 6 Oct: da hand efter hans synders væmodige bekiendelse, hiertelige anger og ruelle og inderlige afbedelse annammede i fuld troe og tillid den Hellige absolution og blef derpaa bestyrket ved det Høyværdige Sacramente; strax derpaa falt hand i en heftig fristelse, saa ham siuntis, at hans synder vare saa mange, at hand icke kunde faae forladelse, hand siuntis, at hans omvendelse til den troe og tillid hand skulde hafve til Gud, var for sildig; denne fristelse var saa heftig at ieg ved en 2 timers strenge arbeide med at formane og opmuntre ham, udrettede ickun lidet, intil ieg omsider meget alvorlig holt ham fore Guds naade og barmhiertighed, hvor ved hand lidet begynte at opmuntris i sin troe og tillid til Guds bamhiertighed og derpaa omsider ganske ofvervant fristelsen og døde saa strax

derpaa i fuld troe og tillid til Guds naade, og i den rette troens bekiendelse i hans alders 48 aar. Salig er den mand som fristis, thi naar hand er blefven prøvvet, da skal hand faae liffsens Krone.

Bemelte Anders Nielsen hafde i sit lefnets maade været en Gudfrygtig, stille, ærlig og sanddrue mand, hvis lige ickun findis faae af. Hans dødsfald var meget bedrøvelig for hans efterlatte Encke, thi hun var samme tid frugtsommelig og forventede hvert øyeblik herrens time, og da manden var død om formiddagen, begynte hun at faae ont om eftermiddagen, og gjorde barsel samme nat der paa, samme barn blef døbt samme dag, da Faderen blef begrafven.

1723. 26 Aug.

Anders Byrgesen Berg. Degn ved Sørbyemagle og Kircherup Mcenigheder, ægteføed i Christiansand i Norge A: 1692 af Byrge Andersen Berg, borger og Skipper ibidem og Birgitte Niels Daatter (som formodentlig endnu lefver i Christiansand) blef holden i Latinske Skole i bemelte Christiansand indtil 1713, da Rector Scholæ Tobias Jensen dimitterede ham med Testimonio til det Kiøbenhafnske Accademie; Men ved hans ankomst fant hand det for got, for at blifve dis bedre perfectioneret i hans studeringer at begifve sig nogen tid udi Kiøbenhafns Skole, hvor hand freqventerede i 3 aar, indtil Aar 1716, da hand af Rectore Scholæ Prof: Frølund med Testimonio blef dimitteret til Accademiet. Kort derefter nemlig samme aar blef hand antagen og beskicket til at være Degn til disse 2 Meenigheder. Aaret derefter komme i ægteskab med hans salige Formands forrige Degnes efterladte Encke her ved stedet Magrete Amdis Daatter Longaa, lefvede med hende [Marie Andersdaatter Langaa] uden liifs arfvng 6 aar mindre nogle faae maaneder, hafde lenge været svag af brystsygge, hvilket formedelst alt for meget brendevins dricken falt omsider ud til blodspyttese, hvilket greb ham jo haardere og haardere an, i samme hans sygdom blef hand beret, og samme dag da hand døde (d 21 Aug:) lod hand mig en time tilforn kalde til sig, tackede mig for ald beviste Kierlighed, bad om forladelse for nogle smaae fortrædeligheder, som hand hafde giort mig, og da ieg hafde meddelet ham trøst af Guds Ord (hvilcket hand med megen andagt hørte, og med tydelig røst gaf tilkiende, den trøst hand fant derved, gick ieg fra ham, hvor paa hand døde et quarters tid derefter gammel 31 aar.

1724. 16. Febr.

Jacob Nielsen, Sognefoget og Gaardmand i Roësted, ægteføed i Vollerup bye, i Gimlinge Sogn af Niels Andersen og Birgitte Nielis, hvilcke i hans ungdom hafde ladet ham vel oplære i hans Catechismo, tillige med at skrifve og regne: da hand var 6 aar

gammel flyttede hand med hans forældre fra Vollerup til Roësted hvor de antog samme Gaard i Fæste, som hand til hans døde dag har beboed efter Dem, og forblef saa hos hans forældre, indtil hand efter deris død fick samme gaard i Fæste efter dem A: 1685 d 3 Febr: sad ugift ved gaarden i 3 Aar, kom derpaa i ægteskab med hans nu efterlevvende Mette Berthels Daatter (hvis Forældre vare Møllere i Halekevad Mølle (?). Samme ægteskab varede i 36 aar, aflede med hende 11 børn, hvor af allene igienlefver 6 Sønner og 2 Døttre; hvilcke alle tegne vel afsted, den ældste Søn Niels er Forvalter ofver Hans Excellences Cammer Herre Christian Carl von Gabels Gods. Den 2 Søn Berthel er Møller i Faaremarcks Mølle, den 3 Søn Peder er Borger og Handelsmand i Bergen i Norge, den 4 Søn er Fuldmægtig hos General Major og Amtmand von Donep paa Antvorschou Slot. Den 5 Søn Jacob gaar i Slagelse Latinske Skole, den 6 Søn er ickun liden og endnu hiemme hos Moderen, hvor hand vel forfremmis i lesning, regning og skrifven. Den ældste Daatter Bergite er i ægteskab med Lieutenant David Genant ved Landmilitien. Den yngste Daatter er ickun liden og endnu hiemme hos Moderen, et skickeligt lille barn (Det har icke været mig kiedsommeligt at skrifve alt dette, saasom det er et rart (sjældent) exempel at en bonde har opføed saa mange skickelige børn). Ellers hafde denne Salige Mand nogle aar været til og fra incomoderet af rosen i hans been, som omsider greb ham temmelig hart an. Hand var i Kircken dom: 3 post Epiph: (3 Sønd. eft. Helligtrekonger) sidst afvigte, og blef deelagtaggiort i det i Høyv: Alterens Sacramente, og saa snart hand kom af Kircken hiem, blef hand angreben af samme hans gamle svaghed, og maatte samme aften gaae til sengs, laa saa stille hen i god taalmodighed og andagt til d 8 Febr: sidst afvigte, og døde om morgenen Klocken 7. Var gammel 61 Aar 8 maaneder. Var en Gudfrygtig, ærlig og skickelig Mand, andægtig i Guds huus, ædruelig i hans eget huus, oprigtig og fredsommelig med hans Naboer, ærbødig imod ministerium (Kirkens Tjenere). Imedens hand boede i Roësted, hafde hand været Skoufoget i 6 aar og Sognefoget i 14 aar.

1726. 18 Febr.

Peder Marchusen en Gaardmand i Roësted, ægteføed i Lille Walbye A: 1665 af Marcus Jensen og Bodild Jens Daatter, i hans alders 3 aar kom hand til hans Faster i Torpe og var hos hende i 6 aar i hvor hand blef holden i Skole, kom siden der efter til hans Forældre, og blef hos dem intil 1707, da hand fick den Gaard i Roësted i feste, hvor hand siden boede, og paa det sidste døde. Kom i ægteskab med Encken i samme Gaard ved nafn Maren Peders Daatter, i samme ægteskab, som varede 16 aar, aflede

6 børn, af hvilcke 1 Søn og 2 Døttre igienlever, anden gang kom i ægteskab med Niels Andersens Daatter i Harrested ved navn Karen Niels Daatter, som ofverlevede hans død, afledede med hende en Daatter, som endnu lever, samme ægteskab var ickun til liden glæde for dem begge, thi hun hafde ickun maadelig Kierlighed for ham og hans børn, hand iligemaade tog dag for dag af baade i Kræfter og i midler (ordet gick, at hand hafde sat sine penge paa hans Søn, som hand hafde med den første Kone, hvilcken hand holt i Slagelse latinske Skole, men ingen kand blifve ret klog der paa, Gud veed alting), endelig blef hand omsider af en tærende sygdom sengeliggende, og siden Hellig Tre Kongers dag sidst afvigte holt ved sengen, blef berettet d 11 hujus og døde saa dagen der efter om aftenen, gammel 61 aar og nogle maaneder.

1729. 10 Maj.

*Peiter Schach*¹⁾ Muurmester, Sognefoget og Gaarmand i Roësted, ægteføed i Röye (Ry) i Bachendrup Sogn A: 1687 af Greges Schach Rytter, og Malene Simons Daatter, blef hiemme hos hans Forældre til hans Alders 14 aar, og imidlertid oplært i børnelærdommen og Schrifven, gaf sig siden i lære 1) hos Peder Muurmester i Flachebjerg, siden hos Claus Bartrumsen i Slagelse. Efter udstanden lære, tog han til sin Moder og Søstere, som da boede her i Sørbyemagle bye, og boede siden i Grønholte huus i 6 aar (samme huus med et Vænge fantis da imellem Hvilebjerg og Rappenborg-Venge, som hørte Raadmand Peder Jensen i Slagelse til, og for en 3 aars tid siden afbrente, og siden den tid endnu icke opbyggt). Kom der fra igien her til byen, og beboede her en fæstegaard i 3 aar, ofvergaf siden samme gaard, og begaf sig til Slagelse, kom saa i ægteskab med Lards Mølleres Daatter af Gudoms Mølle, Kirsten Lards Daatter, boede med hende først 3 aar i Slagelse, siden 4 aar i Schouse (Skovsø), sidst 5 aar i en fæstegaard i Roësted, hvor hand og døde, samme ægteskab varede i 12 aar, afledede med hende 6 Sønner og 2 Døttre, hvor af 3 Sønner allene nu lever, blef syg d 27 April: døde d 4 Maj, som var 8tend dagen efter om aftenen (der kom bud efter mig samme aften, at hand vilde berettes, og omendskiønt jeg i største hast kom der, saa var hand dog død, da ieg kom) gammel omtrent 42 aar. Hans Huustrue døde 3 dage derefter, og blefve begge en dag begrafne.

Kirsten Lards Datter (salig Peiter Schachs) en gift Kone af Roësted, ægteføed i Gudoms Mølle af Lars Christensen Møller og Maren Jacobs Daatter, var stedse hiemme hos hendes Forældre

¹⁾ Oldefader til Højesteretsadvokat, Etatsraad *Gregers Schack*, f. 1781 i Slagelse. S. af Muurmester Peter Greisen Schack.

(undtagen 1 eneste aar, som hun tiende hos Knud Nielsen privilegeret vershuus Mand i Soër) intil hun kom i ægteskab med nest foranmelte Peiter Schach Muurmester, boede med ham i Slagelse i 3 aar, i Schousøe 4 aar, i Roësted 5 aar, allede i 12 aars ægteskab 6 Sønner og 2 Døttre, hvoraf 3 Sønner allene efterleffer, var syg til og fra i nest afvigte Vinter, dog icke sengeliggende, endelig da hendis Mand var død, blef hun strax noget upasselig dagen der efter, som var d 5 Maij, gick saa til sengs d 6 ejud: og døde den 7 derpaa, som var 3die dagen efter hendis Mands død, blefve saa begge begrafvede paa en dag, nedsatte i en graf, og holdet en liig Prædicken ofver. Hun var gammel omtrent 32 aar.

Uddrag af Kirkerup Kirkebog (1717—31).

1722. 21 Juni.

Anders Knudsen. En gammel Mand og Skoufoget i Kircherup ægteføed i Schaane i Haslebye af Knud Andersen og Kirsten Knuds Daatter, blef hiemme til hand var 10 Aar gammel, tiende siden hos fremmede i Schaane nogle aar, og kom derpaa her til Sælland, og i tieniste hos Christen Hansen i Esholte, og efter samme Mands død, fick hans Encke til ægte og hans gaar i fæste, men det varede ickun kort, thi efter 4 maaneders forløb døde denne hans første Huustrue, hvorpaa hand og gaf sig fra gaarden paa nye igien at tiene; kom omsider i ægteskab anden gang med denne hans nu efterladte Encke Maren Christens Daatter, fick et huus i fæste i Kircherup bye, blef der Skoufoged, og lefvede i samme ægteskab 37 aar 3 maaneder og nogle dage; var omsider en gammel, dog sterck mand, elskede brendeviin noget mere end tilbørlig, blef syg den 14 Junij om aftenen, efter at hand samme dag hafde været i Slagelse og paa hiemveien veltede engang og kort efter falt igien af Vognen, blef berettet d 17 dito og døde saa dagen derefter nemlig d 18 Junij. Var gammel 73 aar 7 maaneder og nogle dage.

1723. 21 April.

Gustav Radeløf. En Skourider boendis i Kircherup, ægteføed i Mechlenburg paa en gaard kaldet Warmanhagen Anno 1682 d 11 Dec: af Christopher Radeløf og Luca Andersdaatter, blef hiemme hos hans Forældre til hans Alders 9 Aar, da hand blef antagen af den nu Salige Hr. Geheime Raad Vierech til at opvarte den Sal: Herris Sønner efter hans alders maade; 5 Aar derefter blef hand antagen til at være laqvei hos Hendis Høye Naade Grefinde Vierech, som da var Cammer Freuchen hos Hendis Maiest: Dronning Lovise; i hvilken tieniste hand forblef i 4 Aar. Siden antog forbemeldte Hr. Geheime-Raad Vierech ham til sin egen Cammer-Tiener, og da Hans Majestet hafde forlenet forermelte Grefinde

Vierech med Antvorschou Grefskab, blev hand af hende beskicket til at være Skytte og at hafve inseende med endeel af samme Grefskabets Skoufve; Endelig da Grefinden ved døden var afgangen, er hand af Hans Kongl: Mayestet beskicket til at være Skourider ofver forernefnte Grefskabets Skofve, A: 1717 kom hand i ægteskab med Hans nu efterladte Encke Kirstine Lards Daatter som var Lards Jensens Møllers Huustrue af Nyesøe Mølle, aflede med hende 1 Søn, som alt for hen er død, og 1 Daatter, som efterleffer, kaldet Lucia. Ved sidst afvigte Kyndelmesse tider blev hand svag af Hofvetpine og Legemets mattighed, som holt ham jefnligten ved sengen, blev imidlertid berettet, døde omsider d 16 April: Klocken 8 om aftenen, var gammel 40 aar 4 maaneder og 5 dage.

Uddrag af Skelby Kirkebog (1731—58).

1731. 15 Oktober.

Christiane Magrete Peders Daatter Rammel ægteføed i Jylland af Hr. Ernst Rammel, Capellan i Schagen i Vensyssel og Dorethe Jacobs Daatter Thangen, var stedse hiemme hos hendis Forældre, først hos ermeltē hendis Fader, siden hos hendis stiffader Hr. Johannes Mahler, som succederede i Embedet, og da hand og døde, reiste hun ofver til Kiøbenhafn med hendis Halfsøster, og da hun hafde været der en 14 dagis tid, reiste hun derfra hid til Schielbye for at besøge hendis Faster Madame Viborg, som var Degne-Encke, hvor hun samme dag, da hun var kommen der, blev syg d 7 Oct: og døde saa Taarsdagen nest efter d 11 Oct: gammel 31 aar. Det er trolig, at Hendes sygdom var en sterck forkølelse som hun hafde faaed paa reisen fra Jylland til Kiøbenhafn og derfra hid.

1734. 8 April.

Hans Hansen Høy, Sogne Degn fra Schielbye og Gundersløf sogner, ægteføed i Drysselbiereg bye af Hans Christensen og Sidsel Anders Daatter. Oplært i Slagelse Latinske Skole, indtil hand til Academiet blev dimitteret, fick derpaa condition 1) hos Hr. Friedrich Kiønig i Helsingør, 2) hos Regiments-Skrifver Lütken paa Pebringe, 3) hos Sr: Anders Pedersen i Nørre-Eschildstrup, blev saa kaldet til Degn i Hyllinge A: 1723, og kom i ægteskab med Frands Olsens¹⁾ Degn til Crommerup og Fuglebiereg Meenighed hans Daatter Maren Frands Daatter (som efterleffer med 1 Søn og 2 Døttre), fra Hyl-linge blev hand kaldet til Førsløf Degnekald A: 1728. Derfra blev hand atter kaldet hid til Schielbye og Gundersløf Sogner, at være Degn 1730, hvor hand omsider efter 7 og paa 8de ugers svaghed døde omsider, gammel 36 aar og nogle maaneder.

¹⁾ Dorph.

1735. 6 Februar.

Anne Magrete Ernst Datter Rammel, en Degne-Encke i Schielbye, ægteføed i Ringsted af Ernst Rammel Landstings-Hører her i Sælland (beskikket som Underskriver og Forsegler af Landstingsdomme — Titlen vilde svare til »Fuldmægtig ved Østre Landsret« nu til Dags) og Magrete Hans Daatter Puch, i hendis Alders 22 aar gaf hun sig ud at tiene, først hos Sogne-Præsten i Reesløf Hr. Knud Hansen (1 Aar) reiste der fra efter Skriftlig begiering til Hendis Broder Hr. Ernst Rammel da værende Sogne-Præst til Schagen Meenighed i Jylland, og forblef hos ham i 16 Aar; efter Hans dødelige afgang begaf Hun sig til en Strand-Inspecteurs Encke i Jylland, hvor hun forblef i 6 Aar; fick der paa i Sinde at reise her ofver til Sælland igien, var først et Aars tid hos Mag: Ottho Fersløf i Hyllested, siden en kort tid hos forermelte Sal: Hr. Knud Hansen i Reesløf, hvor fra hun kom i ægteskab med da værende Sogne-Degn til Schielbye og Gundersløf Menigheder Christen Christensen Wiborg, hvilket ægteskab varede paa 8tende aar; efter ermelte Christen Wiborgs dødelig afgang sad hun stedse Encke og boede her i Schielbye, og forholdt sig i Hendis Enckestand som en ret Encke i Guds frygt, ærbarhed og Stilhed. I de sidste 2 aar var hun til og fra Svag, indtil Sygdom omsider tog ofverhaand saa hun i de tvende sidste dage laae hen uden sands og følelse, ligesom i en sagte og stille søfn, og i denne søfn sof hun hen Natten imellem d 30 og 31 Janv: gammel 62 aar og nogle Maaneder.

1756. 27. April.

Ellen Jacobs Daatter Cofod, en Jomfrue her fra Schielbye Præstegaard, ægteføed i Nestved af Sal: Hr. Jacob Cofod Sogne-Præst til St. Peders Meenighed ibid: og Ingeborg Kirstine Fersløf, efter at hun i Hendis Forældris huus hafde haft en god og Christelig optugtelse til hendis 15 aar, og til sidst var blevet Fader- og Moder-Løs, blef hun antaget i mit Huus her i Schielbye Præstegaard, hvor Hun den øfrige tid af hendis Alder stedse blef æret og elsket som en kjær og yndig Daatter, der var begafvet af Gud med alle de Christelige og gode Dyder, der icke allene Ziirede hendis Stand og Kiøn, men end og gjorde hende yndig og behagelig for alle dem, som kiente Hende; I de første 11 aar efter ofvenermelte Salige Jomfrue var kommen i mit Huus, var Hun redbon til ald hielp og assistance for min Salige Huustrue i hendis svage Alderdom, og efter at det behagede Gud i aaret 1752 at bortkalde ved en Salig Død ermelte min Huustrue, forblef denne nu Salige Jomfrue bestandig hos mig, og i min Encke-Stand forestced mit Huus med saadan trofasthed, forstand og oprigtighed, saa at ieg i min taknemmelighed icke nocksom kand ære hende i hendis Graf. Og efter at hun i nogle aar hafde været hiemsøgt med en tærende Sygdom, hvor ved hendis

Kræfter jo mere og mere blev svækket, blev hun omsider sengelig-gende d 12 April: som var Mandagen i Dimmelugen [den stille Uge], Langfredag der paa gaf hun sin sidste vilie til kiende, som den der icke ventede sig her blifvende sted, blev der paa dagen for Paaske-dag betient og vederqvæget med det Høy-værdige Alterens Sacra-mente, holt siden de 3 Paaske-dage ud i stedsevarende andagt og i hellig beredelse at forvente en Sal: Skilsmisse, den Gud og forundte hende den første Søgne dag efter disse Hellige dage, da Hun ved en stille sagte og Salig død Hensov i Herren, gammel 30 aar mindre end 3 dage. Denne Salige Jomfruis Moder var fød her i Schielbye Præstegaard, hvor hendis Morfader havde været Præst i 46 aar, og det har behaget Gud, at denne voris Salige afdøde kunde og her fuldende sine dage.

— Lef vel Du Salig Siæl i Himlens Herlig glæde,
Men vi, som safner dig, maae suche, sørge, græde;
Dit Liiv var yndig her, Din død en salig Død,
Dit eftermæle er i vor Erindring sød.¹⁾

J. Hansen.

Uddrag af Gunnerslev Kirkebog (1731—58).

1739. 5 Maj.

Poffl Hansen. En Skoleholder fra Reinstrup fød af ægte ægte-forældre paa Møen, begyndte strax da aar og alder det kunde til-lade at tiene for sit brød, var Laqvei paa adskillige steder, sidst hos Hr. Justits-Raad Høyelse paa Wemmeltoft, hvilken tieniste hand omsider formedelst svaghed maatte qvitere, og fick derpaa en Skoletieniste i Reinstrup i den der af Hans Excellence Hr. Ober-Cammer-Herre von Plessen oprettede Skole, hvor hand og forblef, indtil hand døde. Hand var hiemsøgt med Svinsots Svaghed, der tærede ham ud saa lenge, indtil der omsider icke var mere kiød paa hans legeme, og efter at hand var beret paa sin syge Seng, døde omsider, gammel omtrent 40 aar.

1740. 18. Okt. (i Gundersløv Kirke begravet).

Engelchen von Bülow Ridder af Dannebrog, For hen Marschall ved Sal: Prince Carls Hof, og Amtmand ofver Tryggevelde Amt, var kommen fra Wemmeltoft (hvor hand boede) for at besøge Ober-Cammer-Herren Carl Adolph von Plessen paa Gundersløf-holm, hvor hand blev syg d 5 Oct.; d 8 dito loed sygdommen sig kiende at det var Smaakopper, blev og samme dag bereedt, Smaa-kopperne kom nock jo mere og mere ud, men til bedring loed det sig icke tegne, og laae saaledis hen i ald Stilhed og taalmodighed

¹⁾ Provst Hans (Johannes) Hansen, der her har skrevet saa kønt om sin Husbestyrerinde, glemte mærkværdigvis at anføre, at hun med hans Billigelse var forlovet med hans Søn, Henning, der var Kapellan hos ham.

indtil det behagede Gud ved en Sal: død at bortkalde ham d 15 Oct: om aftenen Klocken omtrent 10, gammel omtrent 48 aar. Hans Frue var imidlertid paa Wemmeltoft, hvor og nogle af den Salige Herris børn paa samme tid af Smaakopper vare sengeliggende.

1744. 7 September.

Jørgen Pisch, en gammel Karl fra Gunderløfholm, føed i Slesien, og da tiende Kongen i Sverig i den sidste Krig imod Dannmarck, blef hand fangen af de Danske, og siden den tid har opholdt sig her i landet, i begyndelsen tiende hand sit brød ved Safsquierie, det hand var temmelig vel oplærdt udi; imidlertid kom ham nogle urolige tancker ofver, saa at hand gick omkring i Skofven, som et forvildet Menniske, der neppe vidste noget af sig self, i den tilstand tog det fromme og Christelige Herskab sig ham an, forsiunede ham rigelig med forfleging og underholdning, saa at hand ved Guds Naade kom til sig self igien, og siden den tid blef hans antaget som extra Karl paa Gundersløfholm, hvor det fromme Herskab gaf 2 sk. om dagen til underholdning, hvor hand da til sidst efter nogle ugers Svaghed døde, gammel omtrent 60 aar.

1750. 25. Juni.

Frands Ebberhardt Gauerdt, Huusfoget paa Gunderlefholm føed i Weilø i Jylland, hafde først tient paa Høyris i Mors Land hos Salig Estats-Raad Klingenberg, reiste siden med hans Søn udenlands, efter hans hiemkost kom hand i Tieniste hos Hans Excellence Hr. Geheime-Raad og Ober-Cammer-Herre von Plessen, til sidst blef sat til at være Huusfoget paa Gundersløfholm, i hvilken tienist hand omsider døde, gammel omtrent 54 aar.

1756. 17. November.

Else Lards Daatter, Skiøtten Sign. Peder Hansens Hustrue fra Fuglesang Huuset, føed i Schibbye i Horns Herred, efter at hun i hendis opvext hafde tient paa adskillige Steder, kom hun i ægteskab med hendis efterlevvende Enckemand ermelte Sr Peder Hansen Aar 1727; Men de sidste aar af samme hendis ægteskab forfalt hun formedelst en paakommet tvistighed til saadan Sinds urolighed, der saaledis forvildede hendis tancker, saa Hun mistede ald lyst og lengsel at komme til Guds Huus og Herrens Bord, var icke at ofvertale der til, kunde icke taale, at nogen taledede hende til der om, saa at alle formaninger, erindringer og advarseler vare forgiefvis; I saadan jammerlig tilstand holt hun omtrent 4 aar, og imidlertid beklagede, at hendes Hofvet var saa fortunlet, og hendis Hierte saa bespendt af frygt og svare tancker, saa hun icke kunde hafve enten lyst eller andagt at komme til Guds Huus og at lade sig betiene med det Høyværdige Sacramente; Men da hende omsider paakom saadan en legemlig Svaghed, hvor af hun kunde

mercke at hendis død var for haanden, saa kom hun til sig self igien, fick lengsel efter at høre Guds Ord, tilstoed i allis paahør, som vare nærværende, sin forrige Daarlighed og forvildede tancker med inderlig anger og ruelse, bad Gud inderlig om Naade og sine forrige Synders forladelse i Troen til Christi Værskyld [Vederlag] og Fortieniste, længtis og hiertelig at blifve trøstet med det Høy-værdige Sacramente, hvicket og skeede, laae siden hen i stilhed, i tro og haab at forvente en salig Skilsmisse, den Gud og efter sin store barmhiertighed forundte hende den 5te dag der efter i hendis alders 64 aar.

— Til sidst anføres det korte Levnedssrids, som Provst Hansens Søn og Efterfølger Henning Hansen efter sin Faders Død indførte i Skelbys Kirkebog:

Hans Hansen Jani Filius (Jensen), Præpositus Honorarius i Øster-Flachebjerg Herred, Mag: Philos: og Sogne-Præst for Skielbye og Gundersløf Meenigheder, ægtefødt i Tisted Bye udi Jylland A: 1682 den 27 Octobr af Jens Hansen, Amts-Forvalter over Dueholm, Ørum og Westervig Amter, og hans Hustrue Karen Christens Daatter blev dimitteret fra vor Frue Skoele i Kiøbenhavn A: 1703; Kom ind i Collegio Borrichiano 1705, hvor han forblev i 5 aar, og var det sidste Aar Inspector. Coll. holt i den tid 5 Disputation: Philos: og i Aaret 1710 erholt Magistergraden. Blev derpaa d 20 Majj Ordineret til at være Skibs-Præst paa Floden A: 1711, var i dette Embede 3 aar; og 30 Nov: 1714 fik Ordre at Prædike for den fangne Grev Steinboch i Castellet, efter hvis Død han og fik lige saadan Ordre at forrette Prædike Embede for den Arretterede Krigs-Commissario von Platen sammesteds. A: 1717 d 11 Sept: blev han af Hans Kongelige Maj: Kaldet til at være Sogne Præst for Sørbyemagle og Kirkerup Menigheder; kom derpaa i Ægteskab med Jomfrue Ellen Mule i Kiøbenhavn; og efter hendes død med Jomfrue Malene Jort ibid.; i hvilke Ægteskaber ham blev født 4 Sønner, Een af det første og 3 af det sidste. A:1730 d 20 Dec: blev han af Hans Excellence Hr: Ober-Cammerherre von Plessen Kaldet til at være Sogne-Præst for Skielbye og Gundersløf Meenigheder, og omsider af Biskoppen beskikket til at være Provst i Øster-Flacheberg Herred A: 1748, hvilket Provste-Embede han igien nedlagde i Aaret 1756, da han og d 20 Majj 1758 besluttede dette Hans berømmelige liv i verden i sit Alders 76 aar, og (det, som han og kort for sin Død var videndes om) blev succederet af sin ældste Søn i det andet Ægteskab i Præste Embedet, efter at han siden Aaret 1754 hafde haft denne sin Søn til Capellan Pro Persona i Embedet.

Forpagter paa Nørkær Peder Christensen Vium og hans Efterkommere.

Ved **Erh. Qvistgaard.**

Under mine mange Undersøgelser efter nogle af Slægten Qvistgaards Forfædre, der havde levet i Sydøstsjælland, særlig i Egnen omkring Gisselfeld, i Midten af det 18. Aarh., stødte jeg atter og atter paa Navnene Vium og Wiimb, der blev baaret af Peder Pedersen Vium, Forp. paa forskel. Herregaarde der i Egnen og af Peder Lassen Wiimb, Birkeskriver i Faxestevns Herred. At disse to var i Slægt mod hinanden, og at de stammede fra Jylland, derom var jeg ikke i Tvivl, Navnet tydede jo ogsaa, selvom det var skrevet forskelligt, klart derpaa, men hvordan var de i Slægt med hinanden? Det interesserede mig efterhaanden mere og mere, og da jeg kendte temmelig godt den førstnævnte, der var en Halvbroder til min Tipoldefader Peder Mikkelsen Qvistgaard, Forp. p. Gisselfeld, senere Ejer af Vibygaard, kom mine Undersøgelser mest til at dreje sig om Peder Lassen Wiimb, hans Afstamning og eventuelle Forbindelse med Peder Pedersen Vium.

Mine Undersøgelser herom var længe forgæves, indtil jeg ved et Samfrændeskifte i Bregentved Gods Skifteprotokol 1756—64, som Peder Lassen Wiimb holdt efter sin første Hustru, læste følgende: »Til Stede var ved Skiftet Børnenes Morfader, Ole Andersen Bulpontan og Børnenes Farfader, Lars Nielsen Schophuus, Forp. p. Lindersvold«. Ved saa at forfølge Sagen videre, konstateredes Slægtskabet mellem Peder Pedersen Vium og Peder Lassen Wiimb, idet sidstnævnte viste sig at være en Søstersøn af førstnævnte.

Skønt ingen af de ovennævnte Personer har spillet nogen større Rolle i Samfundet, saa er de dog gennem deres Efterkommere kommen i Slægt med flere kendte Familier, at det maaske kan have Interesse ogsaa for andre at kende deres Oprindelse, hvorfor jeg har tilladt mig at forelægge Resultatet af mine Undersøgelser for Tidsskriftets Læsere.

Peder Christensen Vium¹⁾ f. $\frac{5}{1}$ 1665 (Gudum) † $\frac{19}{5}$ 1710 (Rønbjerg), Forp. p. Tvis Kloster, Ejer af Krogsdal 1704. Forp. p. Nørkær, g. $\frac{26}{9}$ 1697 Dorte Lauridsdatter fra Siir Sogn, f. $\frac{12}{4}$ 1670 † $\frac{20}{2}$ 1744 (Ydby). (Gift 2° 1711 Mikkel Pedersen Qvistgaard, se Stamtavlen over Slægten Q. fra Veirum).

1) Jydske Reg. 1697. Ægteskabsbevil. for P. C. Vium af Gudum og D. L. dt., da de vare beslægtede med hinanden — Fødsels- og Vielsesaar og -Dato skyldes afd. Læge Mynster, Kilderne kendes ikke. — Hjerm-Gind. Her. Tingbog 1716—26, Fol. 758, 782 og 785. Viborg Landstings Prot.s Domme og Varselssedler 1719—31, Fol. 240. Viborg Landstings Skøde- og Panteprot., 1704. S. 380. Nr. 39. Fol. 738.

2) Dronningborg, Silkeborg og Mariager Amters Ekstraskat 1744 (Lysgaard Sogn). Bisgaard: Stamtavle over Slægten Lassen. Afkommet af Las Christensen af Skophus, Sunds Sogn. I Følge Oplysn. heri blev Gaarden Skaaphus i Beg. af det 17. Aarh. oprettet af Grev Chr. Rantzau til Herningholm til Faarehold, deraf rimeligvis Navnet, Schafhaus, Skaaphus, Schophus. Til Gaarden

- A. Helvig Pedersdt. Vium f. † g. c. 1722 (Sinding?) Lars Nielsen Schophuus²⁾ f. 1688, begr. $\frac{24}{8}$ 1768 (Tostrup). Forp. p. Aunsbjerg, Ørnhoved (1731). Marsvinslund (1732—40), senere Forp. p. Lindersvold c. 1760.
1. Peder Lassen Wiimb, f. $\frac{25}{8}$ 1723 † $\frac{24}{5}$ 1804 (Roskilde), exam. jur. Birkeskriver i Stevns-Faxe H. $\frac{18}{10}$ 1748, Forp. p. Thurebyholm, Ejer af Bonderup (1768—96) Overauditor, g. 1) c. 1754 Sofie Amalie Bulpontan¹⁾ f. † $\frac{18}{10}$ 1759 (Thureby). Dt. af Degn Ole Andersen Bulpontan i Vollerslev-Gjorslev, g. 2) $\frac{13}{9}$ 1762 (Fred. Hosp. K.) Mette Ring, f. 1746.... † $\frac{22}{2}$ 1812 (Roskilde), Dt. af Inspektør ved Fred. Hosp. Hieronymus Ring.
- a) Hedvig W. d. $\frac{30}{1}$ 1755 (Thureby) † $\frac{20}{11}$ 1777 (Tostrup).
- b) Adam Gottlob W. d. $\frac{16}{9}$ 1759 (Thureby) † $\frac{21}{2}$ 1836 (Kbhavn), Forp. Ringsted Kloster, Ejer af Lundbygaard, senere Frydenlund, Kammerraad, g. 1) $\frac{6}{10}$ 1786 (Sneslev) Cathrine Kirstine Astrup, f. 1769 (Lundby), Dt. af Justitsraad A., Eskilstrup, g. 2) $\frac{29}{5}$ 1788 (Kallundborg) Claudine Marie Plum, f. $\frac{4}{1}$ 1768 (Sæby) † $\frac{8}{6}$ 1797, Dt. af Krigsraad P. Kallundborg²⁾, g. 3) $\frac{7}{3}$ 1799 Marie Magdalene (Molly) Ranøe, f. 1781 † $\frac{23}{7}$ 1836 (Kbhavn), Dt. af Prof. R., Kbhavn.
- I. Peder Lassen W.³⁾, f. $\frac{17}{4}$ 1793 (Lundby) † $\frac{31}{1}$ 1864 (Lyngby), Cand. jur. 1816. Petersminde i Virum, g. $\frac{24}{4}$ 1826 (Brahetrolleborg) Henriette Plum, f. $\frac{8}{10}$ 1786 (Slagelse) † $\frac{30}{4}$ 1864 (Lyngby).
- II. Anna Elisa W. f. efter 1800, † $\frac{11}{12}$ 1866, g. Johan Holstein⁴⁾, f. 1774 † $\frac{17}{11}$ 1832, Birkedom. i Kbhavns søndre Birk.
- III. Anders Ranøe W., f. $\frac{5}{11}$ 1804 (Lundby) † $\frac{26}{12}$ 1883. Ugift. Kopist i Kbhavn.

hørte c. 8000 Tdr. Land, større Areal end til nogen anden Gaard i Danmark og i 1759 blev den faldt for 8 000 Rdl., den havde da 226 Htk. I 1764 beskrives Skaaphus som en Bondegaard, hvis 4 Længer dannede et Indelukke og hvortil kom hele Karavaner nordfra med Heste og Vognlæs med røgede Aal og tørret Havfisk og sønderfra med »Rækker af Hjul, Træskoe og lidt Alenkram, samt Humleførere, hvis Læs er som smaa Huse«. En Broderson af Lars Nielsen Schophuus er maaske den Niels Jacobsen Schophuus, Degn p. Lyø, der 1771 blev viet i Jordløse Sogn, Nyborg Amt til Anne Martine Christoffersdt.

1) Bregentved Gods Skifteprot. 1756—64, Samfrændesk. $\frac{20}{9}$ 1762.

2) Stamtavle o. Slægten Plum.

3) Richter: Jurid. Stat.

4) Hauch-Fausbøll: Slægtshaandbogen S. 409.

- c) Sofie Amalie W., d. $\frac{9}{1}$ 1769 (Tostrup) † $\frac{1}{8}$ 1791 (Tostrup).
- d) Karen Sophie W., d. 1772 (Tostrup) † $\frac{1}{8}$ 1791 (Tostrup).
- e) Lars Hieronymus W., f. $\frac{3}{9}$ 1772 (Tostrup), Cand. jur. $\frac{19}{6}$ 1798, Løjtnant, Sproglærer i Kbhavn, † $\frac{10}{3}$ 1846 (Kbhavn).
- f) Frederikke W., f. $\frac{5}{11}$ 1773 (Tostrup), † $\frac{30}{6}$ 1832, g. $\frac{14}{10}$ 1791 (Tostrup) Niels Lassen, f. 1757, † $\frac{11}{5}$ 1826 Kongsdal, senere Hjortespring, Kammerraad, Landvæsenskommissær, S. af Cancelliraad Lorentz Lassen, Kongsdal,
2. Jacob Larsen Schophuus, f. c. 1735, † 1749 (Haslev).
- B. Maren Pedersdatter Vium, f., †, g. 1) $\frac{29}{9}$ 1728 (Sinding) Kjeld Larsen Eggeriis, f., † 1744 (Lysgaard). 2) 1745 Daniel Lysgaard i Viborg f. †
1. Lars Kjeldsen E. f. 1732 † 1783 (Kbhavn). Hosekræmmer. Ugift.
2. Peder Kjeldsen E. f. 1734 † inden 1783.
3. Dorthé Marie E. f. 1735 † efter 1804 (Kbhavn?) Ugift.
4. Laurits Kjeldsen E. f. 1739 † efter 1794 (Kbhavn?) g. Anna Jensdt. Sand, Dt. af Jens Sand, Fuglsig f. † Eget i Vendsyssel. Efter 1784 Hosekræmmer i Kbhavn.
- C. Christence Pedersdatter V., d. $\frac{14}{2}$ 1706 (Rønbjerg) † $\frac{8}{10}$ 1763 (V. Hassing), g. $\frac{8}{10}$ 1738 (Boddum) Olaf Mynster, f. $\frac{27}{8}$ 1692 (Hvilsager) † 1767 (V. Hassing) Birkeskriver. (Børn).
- Ø. Margrethe Pedersdatter V., d. $\frac{20}{7}$ 1707 (Rønbjerg), † 1732 (Tyregod), g. $\frac{29}{9}$ 1728 (Sinding) Peder Paaske, f. 1696 (Stege) † $\frac{26}{4}$ 1753¹⁾. Karstofté Mølle, Birkeskriver i Hastrup Birk. g. 2°, $\frac{5}{7}$ 1733 Magdalene Kristensdt. Møller fra Aale Sogn.
- E. Peder Pedersen V., f. $\frac{29}{6}$ 1710 (Rønbjerg) † 1764 (Aarby). Forp. Juellund, Bavelse, Billesborg, Lerchenborg, g. $\frac{29}{6}$ 1740 (Aversie) Marie Michelsdatter f. 1715, † $\frac{1}{5}$ 1786 (Bakkendrup). Dt. af Forp. Michel Rasmussen, Assendrup.
1. Dorthé V., f. 1743 † $\frac{13}{8}$ 1762 (Kallundborg), g. c. 1761

1) Koldinghus Amts Skifteprot. 1753, S. 752.

- Hans Christian Langemack, Overmaaler i Kallundborg, f. $\frac{1}{9}$ 1731 † $\frac{16}{1}$ 1778.
2. Margrethe V., d. $\frac{22}{4}$ 1748 (Herfølge) † $\frac{29}{1}$ 1787 (Følleslev), g. c. 1769 Mikael Rasmussen, f. 1734 †, Forp. Egemark, Ejer af Helsingegaard 1791—1805, g. 2° $\frac{4}{8}$ 1790, Elisabeth Falk, Dt. af Amtsf. Niels Falk, Kallundborg. 7 Børn.
 3. Christiane V., f. 1747, begr. $\frac{2}{11}$ 1808 (Gjørlev), g. $\frac{19}{6}$ 1764 (Aarby) Lorents Hammond, f. 1738 † $\frac{6}{4}$ 1808 (Gjørlev), Spr. Gjørlev-Bakkendrup, Provst. S. af Commerceraad W. H. Aagaard.
 4. Birgitte V., f. $\frac{7}{7}$ 1752 (Bavelse) † $\frac{3}{5}$ 1829, g. $\frac{29}{5}$ 1776 (Kallundborg) Peder Nissen Halck, f. 1742 (Herlufmagle) † $\frac{2}{8}$ 1825. Amtsf. i Nyborg.
 5. Christence Caroline V., f. $\frac{12}{7}$ 1757 (Aarby) † $\frac{2}{8}$ 1813 (Holbæk), g. c. 1791 Jens With, f. $\frac{30}{6}$ 1741 (Stubbekøbing) † $\frac{8}{8}$ 1814 (Kbhavn). Amtsf. i Holbæk. S. af Pastor J. W. i Stubbekøbing. Enkemand.
 6. En Søn?
-

Tillæg til
„Hvem var Fatter Nagel i Lille Kongensgade?“

Af **Carl C. Christensen.**

Naar jeg i min Afhandling om »Fatter Nagel« skrev, at denne var blevet Enkemand, er dette efter de videre Undersøgelser, jeg har anstillet, ikke ganske korrekt. Jeg har nemlig i Danske Kancellis 2det Departements Registratur for 1806 Nr. 1118 Pag. 384 fundet, at Nagels første Ægteskab blev opløst ved kongelig Bevilling af 19. September 1806 med Tilladelse for hver af Parterne til at maatte »indgaa andet lovligt Ægteskab«. Ægteparret var den 10. November 1802, altsaa samme Aar som Nagel var blevet dømt for Overfald og Ran, blevet separeret paa Hustruens Begæring.

I Følge Helligaandskirkens Daabsprotokol fik Borger Christian Nagel og Hustru (altsaa i 2det Ægteskab) Maric Elisabeth (som her kaldes Nicolajsen) den 19. August 1810 døbt en Datter, Kirstine Severine, og blandt Fadderne findes : Skibscapt. Aage Hansen, Styrmand Jeppesen og Prisemester Lund.

Det ligger derfor nær at antage, at Nagel er blevet »Kaperkast«, siden der blandt Fadderne figurerer en »Prisemester«, der jo var et nødvendigt Appendiks under Kaperkrigen, men jeg har dog ikke i Kay Larsens Bog om denne fundet nogen Kaperkaptajn Aage Hansen. Derimod har jeg i Kay Larsens haandskrevne Samlinger i Rigsarkivet fundet anført en Carl F. Nagel, der den 14. November 1797 indrulleredes som 4de Styrmand for en Ostindierejse med det private Skib »Caninholmen« for 18 Rdlr. mdl. Dette Skib, der havde en Besætning paa 64 Mand, blev i 1798 opbragt af en fransk Kaper, men blev ved Priseretsdom i Paris frigivet uden Erstatning for Forsinkelsen. Muligvis er denne Styrmand Nagel beslægtet med »Fatter Nagel«.

Ved Barnets Daab angives Nagels Bopæl at være paa Gammel-mønt Nr. 244 (det senere Nr. 3, nu en Del af »Kvindelig Læseforenings« Bygning), ligeledes ved Barnets Død 1¼ Aar efter, ved hvilken Lejlighed Nagel angives at være Sømand.

Den 10. Januar 1813 faar Ægteparret atter en Datter døbt i Helligaandskirken, men da anføres Nagel som Værtshusholder, og den eneste maritime Fadder ved denne Lejlighed er »Kanonerer Holbech.«

Kancelliraad Anders Pilegaard Jessen,
død 1851 som Raadmand og Byskriver i Roskilde.
Af **L. P. Jessen.**

I »Personalhistorisk Tidsskrift« for 1899 har Hrr. Bibliotekar Jul. Clausen gengivet nogle Dagbogsuddrag — af P. V. Jacobsens Dagbøger »1827—33« — i hvilke bl. a. skrives Side 72: »Den næste i Kontoret, en gammel Kancellist, der af Skæbnen og sine Foresatte er meget tilsidesat, og som derfor har lagt sig efter et vist Kattvæsen mod begge og andre, der dog ikke hjælper ham videre frem o. s. v.«; samme Sted, Side 239, meddeler den senere afdøde Arkivar G. N. Kringelbach, at den nævnte »gamle Kancellist«'s Navn var A. P. Jessen!

Om denne, min Bedstefaders Fætter og Plejebroder, vil jeg gerne have Lov til her nedenstaaende at meddele et Par Ord; jeg forudskikker, at min Grandonkel var sær, var »gammel«, det er fuldstændig rigtigt! Men af hvad Aarsag? og hvorledes var det aparte Væsen kommet? — ja det spørges der jo saa sjældent om. — Han havde alligevel, trods alt, et »Hjerte«, hvad jo ikke alle har!

Herr Michel Clausen, død 1743 som den fjerde i Rækken af Dynastiet Mule i Nørre Broby Præstegaard paa Fyn, var gift med Anna Cathrina Dorcheus, Stiftsprovstens Datter fra København, og da dette Ægtepars Datter Mette Michelsdatter Mule kort før Faderens Død ægtede Anders Larsen Pilegaard, købte »Madame Muhle, née de Dorchæus«,

som der skrives i en samtidig Kirkebogsindførsel, »Pilegaarden« i Vester Aaby Sogn til sin Datter og Svigersøn.

Anders Pilegaard og Mette Mule havde 3 Børn: to Døttre hvoraf den ældste, Conradine ægtede en Peder Hellen, om hvem nu intet vides, og Mette, den yngste, der 1778 blev gift med sin Oldefader, daværende Købmand Hans Jessen, senere Overformynder og Fattigdirektør i København, »32 Mand« m. m.; samt endelig Sønnen Michel Pilegaard, der arvede Gaarden efter Faderens Død og selv døde 1789, som Enkemand og kun 43 Aar gammel.

Michel Pilegaard og Hustrus Frederica Christiane Lund's eneste Barn var den her omtalte Anders Pilegaard, døbt 10. August 1787 i Vester Aaby; ikke to Aar gammel, og da allerede forældreløs, kom han i Huset hos Fasteren Mette og hendes Mand i København og blev opdraget hos dem sammen med deres da ca. 10-aarige Søn og eneste Barn; med denne sluttede Anders Pilegaard et »Broderskab« der varede ved gennem hele Livet.

Min Farfader¹⁾ tog teologisk Attestats 1806, men søgte ikke straks Embedsvejen; han var med de andre Studenter paa Københavns Volde 1807, var en speciel Ven af Nachtegall, var interesseret Tilhører til Henrik Steffens' Forelæsninger og — vegeteredel! 1810 købte Faderen Proprietærgaarden Marienberg ved Vordingborg til ham, og han blev Landmand.

Plejebroderen, Anders Pilegaard, — der allerede som ganske ung antog Navnet Jessen — blev Student 1809 og juridisk Kandidat fem Aar efter; senere Underkancellist 1818, Kancellisekretær 1820 og sluttelig Kancellist 1823; i Tiden mellem de to sidstnævnte Aar led han sit Skibbrud, det der gav hans Liv en skæv og noget sygelig Retning og som allerede tidlig gjorde ham til — »en gammel Kancellist«.

Før den Tid var han munter og livlig, rigtig en »glad Sjæl«; han tog, ligesom Fætterten, Livet fra den behagelige Side. Det tog en rum Tid, inden han fik Artium og Embedsexamen (denne med Laud. I.); men der var ogsaa mange andre Ting, der skulde passes og som optog meget af hans Tid; han var meget søgt og skattet som »Fornøjelsesraad« ved Selskabeligheder i og udenfor Familiens Omgangskreds, han dansede godt, var musikalsk, havde en lille, men ganske køn Sangstemme og, hvad der ikke blev sat mindst Pris paa i hine Tider, han havde et ret udpræget Skuespillertalent, skal navnlig have været en fortræffelig Fremstiller af Holbergske Figurer; det blev hans Evner for og Lyst til Optræden paa de ofte

¹⁾ Jes Andreas Jessen, født 1779, Ejer af Marienberg 1810—28 og 1831 Sognepræst til Thorslunde og Ishøj, hvor han døde 1850.

saa forræderiske skraa Brædder, der i saa høj Grad bidrog til at give ham hans Banesaar!

Efter at min Oldefader i Aarene 1810—11 havde trukket sig tilbage fra sin Forretning og fra alle sine mange offentlige Hverv og Tillidsposter her i Byen og var flyttet til sin Ejendom »Gamle Iselingen«, ogsaa ved Vordingborg, lige op til Marienberg, tilbragte Anders Pilegaard Jessen alle sine Ferier dernede, saaledes ogsaa Julen 1821.

Der skulde i Dagene mellem Jul og Nytaar spilles Dilettantkomedie hos en af Byens »Spidser«, Toldkasserer I. P. Christensen¹⁾ der, sammen med sin smukke Hustru Charlotte Amalie født Ballauf »førte Hus« i stor Stil. Alle gode Venner var indbudte som Tilskuere: Wassard's fra Marienlyst, Assessor Aagaard med Frue født Koës fra Iselingen, mine Bedsteforældre, »Madam« Howitz²⁾ med saamange af hendes Børn og Svigerbørn, der var hjemme i Julen o. s. v., kort sagt hele den velhavende Toldkassererfamilies Omgangskreds. Til at spille Elskerrollen var som noget selvfølgelig Sekretær Jessen udset og som Elskerinden skulde Toldkassererens Broder- og Steddatter, den 22-aarige Christiane Marie Christensen optræde for første Gang. Hun og min Grandonkel var gennem adskillige Aar kommet sammen hos Honoratiorene i Vordingborg og Alle »vidste aldeles sikkert« at han var stærkt forelsket i hende; i August Maaned nævnte Aar havde de begge været Faddere ved min Onkel Carl Jessen's³⁾ Daab og nu skulde de altsaa »agere« sammen paa en noget anden Maade!

Naa! Forestillingsaftenen kom og, som ventet var af hele Selskabet, spillede Kancellisekretæren sig ret langt ind i Elskerrollen, men alligevel tog han, straks efter Nytaar, tilbage hertil Byen, NB. uden at have erklæret sig! saa kom Paaskeferien og den gik paa samme Maade! — i Sommerferien kom min Grandonkel slet ikke til Vordingborg, da var Christiane Christensen forlovet med en anden! Det kom sig saalunde:

En Aften i Slutningen af Juni Maaned, 1822 altsaa, ved en lille Sammenkomst hos Familien Howitz for Venner fra Byen, var der kommen en Gæst til, ikke fremmed men uventet og langvejs fra: Pastor Mathias Repsholtz fra Saxkøbing⁴⁾; han var blevet

¹⁾ Jfr. L. P. Iessen »Den Christensenske Legattavle 1913«.

²⁾ Frhv. Købmand og Stadsmægler i København I. H. Howitz's Enke, Ollegaard Christiane, født Kreutzfeldt, død 1831.

³⁾ Carl Anders Jessen født 1821 og død 1880 som Distriktslæge her i København; gift med Anna Lorentze Repholtz (1823—1863), Christiane Christensen's Datter.

⁴⁾ Mathias Georg Peter Repholtz, Sognepræst i Saxkøbing 1820, døde 1825; hans første Hustru Anna Lorentze Mørck døde 1821.

Enkemand nogle Maaneder forud, efter kun eet Aars Ægteskab, og var nu paa en lille Rundrejse for at besøge Bekendte og Venner. Hos Howitz's, hvor en af Husets Sønner var gift med hans Søster, traf han sammen med Familien Christensen, fik Jomfru Christiane tilbords, friede til hende samme Aften og et Par Maaneder efter stod deres Bryllup i Vordingborg.

Sekretær Jessen! ja han kom først til Vordingborg igen i Oktober samme Aar til min Oldefaders Begravelse, og allerede da var han ikke sig selv lig mere: han var faldet sammen og rettede sig aldrig helt mere.

Der gik saa 4—5 Aar i hvilke han nok kom til Vordingborg, men kun paa ganske korte Besøg og med lange Mellemrum; men efter at Toldkasserer Christensens i 1827 var flyttet til København — og med dem Datteren der, efter kun fire Aars Ægteskab var blevet Enke og med sine to Børn¹⁾ var taget tilbage til sine Forældre — genoptog han atter sine regelmæssige Feriebesøg hos mine Bedsteforældre.

Anders Pilegaard Jessen blev, som nævnt Kancelist 1823, Kancelliraad blev han først 1831. Samme Aar var det saa, at mine Bedsteforældre kom til Thorslunde, og seks Aar efter tog min Grandonkel sin Afsked fra Kancelliet, idet han søgte og fik Embedet som Raadmand samt By- og Raadstueskriver i Roskilde. Her lavede han en Del op, han kom under bedre økonomiske Kaar og var Plejebroderen med Hustru og Børn paa ganske nært Hold; til Thorslunde Præstegaard kom han, spadserende paa sine Ben, ialtfald én Gang hver Uge og, som min Fader²⁾ skriver i sit »Testament«: »altid var han velkommen i Præstegaarden, ikke mindst hos Ungdommen.«

Saaledes gik der en halv Snes Aar, saa blev min Grandonkel virkelig »gammel«; min Bedstemoders Død i 1848 tog han sig meget nær, og efter at min Bedstefader ogsaa var gaaet bort et Par Aar efter, faldt han aldeles hen; Døden kom for ham som en Befrielse den 10de Maj 1851.

For min Oldefaders Minde nærrede min Grandonkel en dyb Veneration; det Venskabsbaand, der i Barnearene knyttedes mellem ham og min Bedstefader, afbrødes aldrig, og Børnene fra Marienberg og Thorslunde var for ham al hans »Slægt! Ved Aabningen af hans testamentariske Bestemmelser viste det sig, at han til det sidste havde tænkt paa dem — og paa sin Ungdoms Kærlighed!

¹⁾ Datteren Anna Lorentze der, som nævnt, blev gift med min Onkel Carl Jessen, hendes Moders Gudsøn, samt Sønnen den senere Højesteretsassessor, Konferentsraad Mathias G. P. Repholtz, død 1909

²⁾ Hans Medor Laurits Jessen, født 1813 paa Marienberg og død 16. 1. 1876 som Sognepræst i Taagerup og Thorslunde paa Lolland.

For min Fader blev Onklen en Velgører, som kun faa har Hjerte til at være det: mange giver jo, meget eller lidt, af deres Overflod paa jordisk Gods, Anders Pilegaard Jessen havde kun uendelig lidt, — men gav gerne alt, hvad han havde.

Da min Fader i 1831 blev Student og kom til København, maatte han, som alle fattige Studenter dengang »gaa paa Omgang« hos Familien for at faa Middagsmad, alt andet fik han af Onklen: frit Ophold, Lomme- og Bøgepenge og Klæder; altid var Onklen glad ved at have min Fader hos sig, altid interesseret saavel i Faders Studier som i hans smaa Fornøjelser.

»Baade Onkel«, skriver Fader, »og den Mand, der udgjorde hans saa godt som eneste Omgang¹⁾ var begge Pebersvende; det var to elskværdige Særlinge, som Verden nu sikkert vilde have meget at udsætte paa, men mit Samliv med dem i ca. 5 Aar hører til mine kæreste Ungdomsminder, trods Ensformigheden og de yderlig smaa Kaar, hvorunder vi levede.

Verden vil nok kalde min Onkels Liv, saadan som det formede sig, for et spildt Liv! Om det var et Liv i Gud, skal jeg ikke kunne sige; men at hans Liv var et Liv i andre, for andre, for dem der havde taget ham til sig som eget Barn, for deres Søn og Sønnebørn, det kan jeg vidne om; har Verden end glemt ham, saa har jeg det ikke.

Og naar jeg nu tænker tilbage paa den Tid for fyrretyve Aar siden²⁾, da erindres jeg om Biblens Ord: »Saa vil jeg sige til dem paa den højre Side: jeg var nøgen og I klædte mig — jeg var syg og I besøgte mig — hvad I have gjort mod den Mindste af mine Brødre, det have I gjort imod mig.«

Med disse Ord slutter min Fader sine Meddelelser om Onklen, men i taknemmelig Erindring om dennes Velgerninger mod ham havde Fader i sin Tid ladet sin ældste Søn døbe med Pilegaard-Navnet; dette er hos os bevaret i tredie Generation.

¹⁾ Amanuensis ved det Kgl. Bibliotek cand. phil. S a l o m o n S a l o m o n s e n, død 1ste Januar 1838. Han var, efter min Faders Meddelelser, meget belæst, særlig i Græsk og Hebraisk. »Han var Jøde«, skriver Fader, »og den ærligste Sjæl af Verden.«

²⁾ Min Faders fornævnte »Testament«, indeholdende Erindringer fra hans Barndoms- og Ungdomstid, er skrevet i Tiden mellem 1871 og 1875.

Originalen til ovenstaaende Billede af min Grandonkel — Tegning i Sepia og signeret »Poul Ipsen 1793« — er i mit Eje.

Odense adelige Jomfrukloster.

Ved **Th. Thaulow.**

Ved Testamente af $\frac{8}{11}$ 1716 (confirm. $\frac{15}{3}$ 1717) skænkede Frk. **Karen Brahe** sin fra sin Bedstefader og Fader arvede Gaard i Odense — Bispegaarden kaldet, fordi den tidligere havde været katolsk Bisperesidens — til et Kloster for adelige Jomfruer. Karen Brahe var født paa Østrupgaard den $\frac{1}{12}$ 1657 og havde fra sin Barndom levet under forholdsviis smaa Kaar, hvad der havde bragt hende paa Tanken at hjælpe de af sine Standsfæller, som ligesom hun var henvist til at skulle leve i ugift Stand af smaa Midler. Lyst havde hun fra Barndommen haft til at lære noget, kunde endog Latin, og ivrig havde hun været til at samle paa Bøger, hvoraf hun efterhaanden kom til at eje en Del. En betydelig Udvidelse fik dette hendes Bibliotek ved en stor Bogarv efter hendes Moders Fæster, Jomfru **Anne Gjøre** (Museum 1895, I). Bispegaarden, hendes nu saa velkendte Bibliothek og en meget beskeden Sum Penge var det, hun havde at begynde sit Kloster med. Men hun regnede med, at der var Trang til en saadan Stiftelse og at Adelen derfor hurtigt vilde træde hjælpende til og tegne sig for Pladser. Selv stiftede hun de tre første, Nr. I—III, som hun selv og efter hende de kommende Patronesser eller Patroner besatte. Iøvrigt kunde en Adelsmand for 3,000 Rdl. oprette en Plads med samme Ret til at besætte den for sig og sine Efterkommere, mod at der betaltes 100 Rdl. i Indskrivningspenge for den første og 300 Rdl. for de efterfølgende Jomfruer. Enhver adelig Jomfru kunde indskrives for 300 Rdl. i Indskrivningspenge og blev da Klosterjomfru, efterhaanden som der blev Plads ledig. For 2 Søstre betaltes kun 500 Rdl., for 3 ialt 600 Rdl.

Nogen større Interesse vakte Karen Brahes Kloster dog ikke hos Adelen, hvad vel delvis skyldes de daarlige økonomiske Tider efter den store nordiske Krig. Kun Plads V oprettedes af den grevelige Slægt Scheel, som endnu besætter den, og Plads VI oprettedes saaledes, at den 2 Gange i Træk besattes af den Scheel-Plessenske Familie, 3. Gang af Klosterets Patron og derefter igen forfra paa lignende Maade.

Karen Brahe ledede selv sit Kloster til sin Død den $\frac{8}{11}$ 1736. Til sin Efterfølger som Patronesse havde hun valgt sin Broderdatter **Susanne Brahe**, gift med Etatsraad **Hein** til Steensgaard og Grubbesholm, en dygtig Dame, som administrerede Klosteret saa godt, at der ikke blot kunde oprettes flere Pladser, men at ogsaa Klosterjomfruerne kunde faa mere Hævning. Under

hendes Patronat, nemlig i 1746, fik disse endvidere Rang i Rangforordningens 4. Klasse Nr. 3, medens Priorinden hævedes op i 3. Klasse Nr. 3. Endelig skænkede hun Klosteret — ved Testamente af 1760 — Nabogaarden som Patronatsbolig.

Efter Susanne Brahe blev Fru Caroline Agnes Raben Patronesse, da Slægten Brahe nu var uddød. Hun var gift med Geheimekonferensraad Henrik Bille-Brahe til Hvedholm og Patronatet er derefter lige til vore Dage blevet hos dennes Efterkommere af Slægten Bille-Brahe. En af disse, Geheimekonferensraad, Greve Bille-Brahe til Grevskabet Brahesminde, skænkede den $\frac{8}{11}$ 1856 som Patron Klosteret en Sum af 21,600 Rdl., saa hele dets Formue kom til at udgøre ialt 100,000 Rdl. I 1918 var Klosterets Formue 313,445 Kr.

I Fundatsen for Klosteret (Hofmann, Fundats I) bestemte Karen Brahe, at Priorinden skulde vælges af Patronen og skulde enten være Enke og af den danske Adel eller en af de 4 ældste Jomfruer, som forstod sig paa Regnskab og som havde de nødvendige Evner til denne Stilling. Hun skulde aarlig nyde 80 Rdl., desuden frit Bord, et Kammer og et Kabinet, som hun selv skulde møblere og vedligeholde. Klosteret gav hende Kosten til en Tjenestepige, som hun iøvrigt selv maatte lønne. Hver af Jomfruerne fik 40 Rdl., frit Bord, Kammer med Ild og Lys, men de skulde selv møblere Kammeret. For alle gjaldt det, at deres Efterladenskaber tilfaldt Klosteret ved deres Død.

De aarlige Pengedydelser voksede dog jævnt og under Fru Susanne Brahes Patronat naaede de op til 60 Rdl. for Jomfruerne og det dobbelte for Priorinden.

Alle spiste ved samme Bord. Til Opvartning havde hver 2 Jomfruer 1 Pige, som Klosteret betalte. Ønskede en Jomfru privat at holde Pige, var det hende tilladt mod at betale Klosteret 24 Rdl. aarlig for hendes Kost. Religiøs som Karen Brahe var, fastsatte hun strenge Bestemmelser for Livet i Klosteret. Ingen kunde optages før sit 14 Aar, medmindre de kunde betale selv for deres Skoleuddannelse. Jomfruerne skulde være ærbare og skikkelige samt forliges godt indbyrdes. De skulde have Respekt for Priorinden og lystre hende. Var de studse eller uvillige mod hende, var Bøden 1. Gang 20 Rdl., 2. Gang 30 Rdl. Hændte det oftere, udvistes de af Klosteret. Ingen maatte være overdaadig i Klædedragt og Guld, Sølv eller kostbare Bræmmer var forbudt. I selve Klosteret skulde den bedste Dragt være af sort Silketøj. Ingen maatte forlade Klosteret uden Priorindens Vidende og Tilladelse og daglig skulde alle holde Andagt sammen, Morgen og Aften. De strenge Regler udstraktes ogsaa til at gælde Tyendet. Klosterets Piger og Karle maatte ikke gaa ud uden Priorindens eller Jomfruernes Tilladelse og de skulde være hjemme igen, naar

Klosterporten lukkedes, hvilket skete om Sommeren Kl. 9 Eftm. og om Vinteren Kl. 4. De skulde deltage i de daglige Andagter og blev de grebne i Løsagtighed, betaltes Bøder efter Loven og desuden straffedes Karlene med 1 Aar paa Bremerholm, Pigerne med 1 Aar i Spindehuset.

Indskrivningssummer og Hævninger er jævnt stegne med Aarene. De nuværende Hævninger (se Statshaandbogen) naaedes i 1898, da den fælles Husførelse blev opgivet. Nuv. Patron er Kmjkr., Baron D. Bill-Brahe-Selby til Rønningesøgaard paa Fyn.¹⁾

I Klosterarkivet findes endnu Klosterets Regnskabsprotokol, hvorfra efternævnte Oplysninger om de indskrevne og optagne Jomfruer udelukkende er tagne og mere giver Protokollen ikke. Fra de tidligere Aar findes disse Oplysninger spredte i Bogen og førte uden Orden, idet der for hver enkelt er tilføjet, i hvilken Klasse Jomfruen er optagen. I Plads X og II er kun opført de hernævnte 3 Jomfruer og Pladserne har derefter ikke været besatte.

Damerne er her delte i de optagne Jomfruer og de indskrevne. Af Forkortelserne betyder: I, indskrevet, Kj, Klosterjomfru.

De optagne Klosterjomfruer.

I. Plads I. (Patronplads):

Susanne Parsberg. Indsat af Karen Brahe selv, blev 1740 Priorinde, † Marts 1758.

Anne Brahe Rosenkrantz. I sammen med 2 Søstre Kj 1740 † 1747 ²⁰/₁.

Sophie Amalie Ahrenfeldt. Kom i Roskilde Kloster d. ¹¹/₆ 1759.

Henrica Amalie Parsberg † 1785.

Johanna v. Leth, I og Kj ³⁰/₃ 1785. Blev Priorinde 1808 † ¹³/₃ 1825. Datter af sal. Generalløjtn. L.

Frederica Lovisa Wilhelmine v. Lüttichau, Kj. ³⁰/₁ 1809 gift den ²³/₈ 1823 med Stiftamtmand Castenskjöld i Ribe.

Helena Kirstine Klenau I ¹⁸/₉ 1811, Datter af Major K, Kj ²³/₈ 1823, † ²/₆ 1857.

Maria Margrethe Elisabeth v. Hyde, Kj ¹¹/₆ 1857, † ²⁰/₆ 1917.

Baronesse Tove Birgitte Bille-Brahe-Selby, født ²³/₁₀ 1915, Kj ²⁹/₇ 1917.

Plads II (Patronplads):

Hylleborg Arenfeldt, † Oct. 1758.

Anna Sophie Urne, Kj ¹¹/₆ 1760, † ¹⁴/₆ 1763.

¹⁾ Angaaende Adgangen til Klosteret for Døtre efter Embedsmænd i de 3 første Rangklasser se A. Thiset: Begrebet Dansk Adel i Hist. Tidsskr. 7. R. 2. Klosterets Historie se Engelstoft: Odense Bys Historie. Hjort Lorenzen og Salicath: Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark III, Side 107 f. Schack: Fortsættelse af Hofmans Fundatsamling V, Side 109 f.

- Christiane Charisius, I med 2 Søstre $^{11}/_6$ 1742, Datter af Justitsraad Constantinius Augustus C. til Constantinsborg og Fru Kirsten Gyldenkrone, Kj $^{14}/_6$ 1763.
- Hedvig Margaretha Lasson. I $^{22}/_7$ 1745 med to Søstre, Datter af Justitsraad Tøger Lasson til Aakær og Fru Benedicte Anthonette Rosenørn. Hun frasagde sig Pladsen 1772.
- Sophie Amalie de Rosenørn, I med to Søstre $^{11}/_6$ 1746, Datter af Conferensraad og Amtmand over Falster Peter Otto de R og Fru Eva Margrethe Grüner. Hun frasagde sig Klosteret den $^{11}/_9$ 1772.
- Anna Lasson, I med 2 Søstre $^{18}/_3$ 1747, Datter af Mathias L til Bjørnsholm og Fru Birgitte Cathrine Rosenkrantz. Kj 1783, † $^{3}/_{10}$ 1813. En Søster i Plads V.
- Louise Catharine Sophie Hyde, Kj $^{11}/_6$ 1814, blev Priorinde 1825, † $^{18}/_3$ 1856.
- Isabella Eleonora v. Stemann, I 1787 med 1 Søster, Datter af Geheimeraad S., Kj $^{13}/_2$ 1825. Hun frasagde sig Klosteret, da hun den $^{15}/_8$ 1829 kom i Vallø.
- Emilie Caroline Christiane Astrup, Kj $^{11}/_6$ 1829, gift $^{3}/_9$ 1849.
- Terence Caroline Wilhelmine Falbe, Kj $^{3}/_9$ 1849.
- Nelly Falbe. Hun frasagde sig Klosteret d. $^{17}/_{12}$ 1864. Pladsen stod derefter ubesat til hun igen indtraadte den $^{11}/_{12}$ 1868, † $^{13}/_1$ 1874.

Plads III (Patronplads):

- Dorthe Elisabeth Rosenkrantz, † $^{23}/_{11}$ 1779.
- Christine Lützou, Kj 1780, † 1816. Pladsen ikke besat i Følge kgl. Skrivelse af $^{11}/_9$ 1842, atter oprettet i Følge Rescript af $^{27}/_3$ 1856.
- Caroline Frederikke Bruun, Kj 1856, † $^{8}/_6$ 1891.
- Baronesse Hedevig Bille-Brahe, født $^{11}/_8$ 1885, Datter af Baron Ludvig B-B, Kj $^{1}/_8$ 1891.

Plads IV (Pladsen besættes 2 Gange af Familien Scheel-Plessen, den 3. Gang af Patronen):

- Christence Sophie Rosenkrantz, † $^{23}/_2$ 1758.
- Mette Sophie Rosenkrantz † 1777.
- Aletta Margarethe Wind, Kj 1777, blev Priorinde 1793, † $^{8}/_{12}$ 1808.
- Margrethe Cathrine Elisabeth Roepstorff — indsat af Geheimeraad Scheel-Plessen, frasagt sig Klosteret $^{12}/_{10}$ 1811.
- Lovise Henriette Roepstorff, indsat af Kmjkr. Scheel-Plessen i hendes Søsters Sted, † $^{26}/_5$ 1870.
- Baronesse Frederikke Augusta Wedell-Wedellsborg, I $^{8}/_{10}$ 1845, Datter af Baron W-W. paa Nebelgaard, Kj $^{11}/_6$ 1870, gift $^{3}/_{12}$ 1875.
- Baronesse Maria Maja Gyldenkrone, født den $^{23}/_5$ 1842, Datter af Kmjkr., Amtsforvalter Christian Baron G., Kj $^{7}/_2$ 1876, gift $^{4}/_{10}$ 1878 med Dr. Berlin fra Palermo.
- Betty Martine Krabbe, født $^{2}/_{11}$ 1864, Datter af Kpt. og Komp.chef ved 12. Batl. O J K, I $^{2}/_{12}$ 1878, gift $^{4}/_1$ 1889 med Prmlt. Hoff.

- Amalie Caroline v. Wimpflen, født $19/4$ 1847, Datter af Friherre, Kmh, forhv. Overførster v. W., I $5/6$ 1889, Kj $4/10$ 1889, † $25/2$ 1898.
- Sophie Birgitte Emerentze Elne Karoline Benzon, født $2/9$ 1773, indsat $24/6$ 1898 af Grev Scheel-Plessen, gift $6/4$ 1906 med Assistent i Magistraten H. P. C. Hansen.
- Mathilde Nannestad, født $8/8$ 1859, Kj $7/8$ 1906, indsat af Grev Scheel-Plessen.

Plads V (Besættes af den grevelige Familie Scheel):

- Ide Pentz, † Maj 1743.
- Fredericia Levino v Eichstedt, Kj 1743, † 1765.
- Christiane Sophie Magdalene Juul I med 2 Søstre $19/1$ 1743, Datter af Generalløjtn. Ove Juul og Sophie Hedvig Comtesse Friis, Kj 1765, blev Priorinde 1786, † $12/9$ 1793.
- Karen Lasson, Kj 1786, † $15/3$ 1815 Se Søsteren i Plads II
- Caroline Cornelia Vleugel, I med 1 Søster d. $24/1$ 1783, Datter af Kommandør-Capt. V., Kj 1815, † $21/11$ 1817.
- Maria Helena Amalie de Cederfeldt, I $11/6$ 1785, Datter af Kmjkr. de C. de Simonsen til Erholm, Kj 1817, † 1839 efter Anmeldelse af $1/7$ s. A. af Broderen, Cancelliraad og Borgmester C. i Kallundborg.
- Anna Elisabeth Treschow, I $14/11$ 1811, Datter af Conferentsraad T. Kj $10/6$ 1839, † 1843 i Følge Etatsraad T's Anmeldelse af $29/4$ 1843. Søster til efterfølgende:
- Sophie Christine Treschow, I $14/11$ 1811. Søster til forannævnte. Kj $2/4$ 1843, † $7/1$ el. $9/1$ 1857.
- Sophie Elisabeth Cederfeldt de Simonsen, I $2/4$ 1823, Datter af Stiftamtmand C. de S., Kj $30/1$ 1857, † $20/5$ 1873.
- Christine Elisabeth Helene Treschow, I $15/1$ 1826, Datter af Krigsraad T. Kj $21/8$ 1873, † $16/4$ 1889.
- Thyra Catharina v. Rosen, født $8/3$ 1864, Datter af Kmjkr., Assistent i Indenrigsministeriet Carl v. R., I $4/6$ 1888, Kj $17/4$ 1889, † $21/1$ 1918.
- Karen Harriet Lützhöft, født $27/11$ 1904, Datter af Stiftsprovst L. i Odense, I $15/7$ 1913, Kj $25/1$ 1918.

Plads VI:

- Johanne Sophie Pentz, † Nov. 1758.
- Frk. Rabe, som i 1777 kaldes salig, vistnok død s. A.
- Christiane Frederica Charlotte Amalie Wormskjold, I sammen med en Søster $14/10$ 1776, Datter af Fru W. i Jylland, Kj 1799, † $24/12$ 1802.
- Ingeborg Christiane Rosenørn, I $25/8$ 1781, Datter af Kmh. Chr. R. til Hersomgaard, Kj 1803, frasagt sig Klosteret $9/7$ 1818.
- Christiane Friderikke Falkenskjold, I $12/6$ 1786 sammen med 2 Søstre, Datter af Oberst F., Kj $11/6$ 1818, † 1873.
- Wilhelmine Charlotte Bielefelth, I $4/5$ 1811, Datter af Generalmajor B., Kj $16/12$ 1832, † 1873.
- Olga Marie Sehested, I $5/1$ 1836, Kj $14/2$ 1874, udtraadt af Klosteret i Følge Fundatsens Pkt. 5 d. $11/12$ 1887 (at de skal forblive i den lutherske Religion og være dansk fødte).

Jenny Sophie Meyer, født den $10/4$ 1866, Datter af Højesteretsassessor Fr. M., I $30/9$ 1875, Kj $25/2$ 1888 (at regne fra $11/12$ 1887).

Plads VII:

Ottonette Warenstedt, gift 1743.
 Juliane Warenstedt, blev Priorinde, † 1781.
 Christ A. S. Schleppegrell, † $5/1$ 1788.
 Comtesse Juliane Marie Scheel, frasagt sig Klosteret 1819.
 Comtesse Marie Elisabeth Knuth, gift 1823 med Grev W. Moltke.
 Nicoline Marie Marcussen, gift 1835.
 Dorothea Frederikke Braem, Kj 1855, gift den $28/4$ 1879 med Pastor D. C. Prior.
 Nicoline Anna Marie v. Föns, f. T. i Grenaa, født den $20/7$ 1839, Datter af Christian H. B. Føns i Grenaa, Kj $24/6$ 1879, † $10/5$ 1921.
 Comtesse Alice Emena Scheel, Datter af Lensgreve S.

Plads VIII:

Amalie Urne, † $3/6$ 1788.
 Wibike Charlotte Trolle, I $11/6$ 1771, Kj 1788, gift $4/2$ 1790.
 Berthe Sophie Bille, I med en Søster d. $18/9$ 1775, Datter af Geheimeraad B., Kj $4/2$ 1790, gift $23/9$ 1791.
 Edel Dyre Løvenhjelms, I $11/12$ 1775, Datter af Major L. til Weirup, Kj $23/9$ 1791, gift $21/10$ 1798.
 Margrethe Christoffine, Friderikke Sehested, født $3/11$ 1761, I 1776 med 1 Søster, Datter af Kmh. S. til Bierre, Kj $22/10$ 1798, gift $17/8$ 1804 med Cancelliraad Hedegaard.
 Eva Margrethe Rosenørn, I $25/8$ 1781, Datter af Kmjkr. Mathias Peter R. til Katholm, Kj 1804, † $24/4$ 1851.
 Christiane Magdalene v. Schmittens, I $28/3$ 1823, Datter af Johan Frederik v. S., Kj $8/5$ 1851, † $7/7$ 1871.
 Georgine Hansine Sporon, født den $20/6$ 1820, I sammen med en Søster $6/12$ 1825, Datter af Amtmand S., Kj $25/7$ 1871, † $17/5$ 1901.
 Maria Comtesse Trampe, født $11/12$ 1885, Datter af Overretssagfører Greve T., I 1890, Kj $7/6$ 1901, gift $22/7$ 1911 med Fabrikant Max Lange.
 Bodil Elisabeth Leunbach f. $9/4$ 1879, Datter af Sognepræst Jørgen Høegh Leunbach (p. t. Vesterskerlinge), I $25/10$ 1892, Kj $15/8$ 1911, gift den $28/5$ 1912 med Sognepræst, lic. theol. Svend Aage Becker, Snodstrup.
 Margrethe Antoinette Baronesse Bille-Braheselby, født $13/8$ 1909, Datter af Prmlt. Kmjk. Baron D. B.-B.-S. til Rønningesøgaard, I $28/6$ 1912, Kj $5/7$ 1912.

Plads IX:

Sophie Amalie Sehested, gift 1759.
 Christiane Sophie Magdalene Knuth, † $20/4$ 1799.
 Christine Charlotte Louise v. Schleppegrell, Kj 1799, † $19/12$ 1849.
 Augusta Wilhelmine Thorveiga Comtesse Moltke, Datter af Stiftamtmand Grev M. paa Island, I Okt. 1822, Kj $30/12$ 1849, udtraadt til Vallø $12/2$ 1864.

Sophie Laura Lövensøn, I $^{10}/_7$ 1823 med en Søster, adopteret Datter af Kmh. Danneskjold Lövendahl, Kj $^{10}/_2$ 1864, † $^{10}/_2$ 1875.

Sophie Catharina Emilie Wulf, I med en Søster $^6/_9$ 1836, Datter af Kommandør W., † Novemb. 1863.

Hertha Stæger, I med en Søster $^2/_7$ 1852, Datter af Etatsraad S. i Kbhvn., Kj $^{11}/_7$ 1875, † $^{15}/_{12}$ 1902.

Dagmar Caroline Cathrine v. Huth, født $^{10}/_1$ 1888, Datter af Maskiningeniør Viggo Frederik Johan Theodor v. H. i Nakskov, I 1891, Kj $^{28}/_1$ 1903.

Plads X:

Geromine Henriette de Lamare (de la Maire); Efter Generalinde Devitz's Skifte testamenteredes der en Sum Penge til Klosteret, mod at Frk. de Lamare kom ind. Dette skete 1744.

Marie Hedvig Pentz, Kj 1746, Priorinde 1781, † $^{11}/_2$ 1786.

Plads XI:

— — — — — Høegh, † $^{27}/_3$ 1786.

Efternævnte have været Priorinder i Klosteret uden at have været Klosterjomfruer:

Baronesse Elisa Schaffelitzsky de Muckadell, født del Borgo di Primo, † $^8/_{12}$ 1891 og efter hende blev der den $^{24}/_{12}$ 1891 meddelt Datteren, Baronesse Wilhelmine Charlotte Henriette Louise Schaffelitzsky de Muckadell, foreløbig Konstitution som Priorinde, Baronessen døde den $^{18}/_{11}$ 1913 og den $^{11}/_1$ 1914 udnævntes derefter Enkebaronesse Anna Sophia Frederikke Augusta Vibeke Rosenkrantz, født Juel, til Priorinde (Approberet af Justitsministeriet ved Skrivelse til Fyns Stiftamt af $^{12}/_2$ 1914).

Efternævnte Damer har været indskrevne til Klosteret uden at blive optagne:

Anne Margrethe Holsten, kom i Preetz Kloster.

Elisabet Bille Rosenkrantz	} Søstre til Anne Brahe R. i Plads Nr. I. Jomfru Elisabeth kom i Harreboes Kloster, Jomfru Henrica blev gift.
Henrica Sophie Rosenkrantz	

2 Søstre Kaas, hvoraf den ene døde og den anden gjorde sig uværdig til at blive optaget i Klosteret

Margrethe Dorothea Charisius	} I den $^{11}/_8$ 1742, Søstre til Jomfru Christiane C i Plads II, Døtre af Justitsraad Constantinus Augustus C til Constantinsborg og Fru Kirsten Gyldenkrone. De to Søstre blev gifte.
Charlotte Amalie Charisius	

- Øllegaard Charlotte Juul
Anna Juul
- I $1^{10}/_1$ 1743, Søster til Christiane Sophie Magdalene Juul i Plads V, Døtre af Generalløjtn Ove Juul og Sophie Hedvig Comtesse Friis. Jomfru Øllegaard blev gift og Jomfru Anna døde.
- Anna Lasson, I $2^{22}/_7$ 1745, Søster til Jomfru Hedevig Margrethe L. i Plads II, Datter af Justitsraad Tøger Lasson til Aakar og Fru Benedicte Anthonette Rosenørn. Begge frasagt sig Klosteret.
- Abel Mariede Lichtenberg
Elisabet Catharine de Lichtenberg
Georgine de Lichtenberg
- I $1^{13}/_8$ 1745, Døtre af Justitsraad Gerdt de L. til Engelsholm. Frøken Abel døde, de to andre Søstre blev gifte.
- Adelheide Hedevig Margrethe Rosenørn
Antonette Elisabeth Rosenørn
- I $1^{11}/_6$ 1746, Søster til Jomfru Sophie Amalie R., i Plads II, Døtre af Conferentsraad og Amtmand Peter Otto de R og Fru Eva Margrethe Grüner. Begge Søstre gifte.
- Maria Lasson, I $1^{18}/_3$ 1747, Datter af Mathias L til Bjørns-
holm og Fru Birgithe Cathrine Rosenkrantz,
Søster til Jomfruene Anne L. i Plads II og Karen L. i Plads V.
- Christiane Mette Bille, I $1^{18}/_9$ 1775, Søster til Jomfru Berthe Sophie Bille i Plads VIII, Datter af Geheime-
raad B.; gift den $25/_8$ 1790.
- Elisabet Noline Sehested, født $1^{16}/_8$ 1760, I $1^{11}/_6$ 1776,
Søster til Jomfru Margrethe C. F. S. i Plads VIII, Datter
af Kmh. S. til Bierre; gift 1788.
- Antoinette Margrethe Giersdorff, I 1776, Datter
af Kmh. G. til Vosnæsgaard, gift 1797.
- Christine Marie Wormskiold, I $1^{14}/_{10}$ 1776, Søster til
Jomfru Christiane Frederikke W. i Plads VI, Datter
af Fru W. i Jylland; gift med Kmh. Rosenørn paa Hersom-
gaard.
- Margrethe Benzon Teilmann, I $1^{14}/_{10}$ 1776, Datter af
Capt. T. til Endrupholm; død.
- Sophie Elisabeth Kaas, I $1^{17}/_2$ 1777, Datter af Kmh. og Kom-
mandør Frederik Christian K.; gift. Søster, se senere.
- Sophie Hedevig Kaas
Susanne Birgitte
Sophie Kaas
- I $1^{30}/_3$ 1779, Døtre af Admiral Friederich Christ. Kaas. Frk. Sophie Hedvig K. gift 1797, Frk. Susanne Birgitte Sophie gift 1794.
- Anne Margrethe Hof, I $1^{27}/_4$ 1779, Datter af Capt. Hof
paa Silkeborg i Jylland; gift.
- Augusta Mathilde Andrea Kaas, I $1^{29}/_8$ 1772, Datter
af Kommandørkapt. Ulrich Christ. Kaas; gift 1802.
- Henriette Valentine Kaas, I $1^{29}/_1$ 1780, gift, Søster til
Frk. Sophie Elisabeth Kaas, se ovenfor.

- Adelheide Hedevig Margrethe Lüttichau, I $\frac{26}{8}$ 1781, Datter af Kapt. Hans Helmer L. til Skierildgaard; † 1795.
- Anna Beate Adeler }
 Karen Christiane } I $\frac{11}{6}$ 1782, Døtre af Kmh. Theodor
 Adeler } rus Adeler paa Ullerup. Frk.
 Anna gift efter hendes Broders An-
 meldelse i Brev af $\frac{24}{6}$ 1805, Frk.
 Karen gift.
- Comtesse Wivike Christiane Haxthausen, I $\frac{21}{7}$,
 1782, Datter af Geheimekonferentsraad Grev H.; † 1788.
- Maria Sophie Vleugel, I $\frac{24}{1}$ 1783, Søster til Jomfru Ca-
 roline Cornelia V i Plads V, Datter af Kommandørkapt.
 V.; † $\frac{30}{11}$ 1794.
- Sara Marie Schubart, }
 gift $\frac{20}{6}$ 1803 }
 Anna Sybille Schu- } Alle I $\frac{1}{6}$ 1785, Døtre af General-
 bart, gift $\frac{6}{3}$ 1802 } Adjutant S.
 Benedicte Henriette }
 Schubart, gift i No- }
 vember 1803 }
- Arnodine Elisabet } I $\frac{12}{6}$ 1786, Søstre til Jomfru Chri-
 Falkenskjold } stiane Frederikke F. i
 Edel Margrethe Fal- } Plads VI, Døtre af Oberst F.; Frk.
 kenskjold } Arnodine F. døde, Frk. Edel
 F. gift 1808 med Løjtnant Berre-
 gaard.
- Christiane Lovisa Pauline v. Stemann, I 1787,
 Søster til Jomfru Isabelle S. i Plads II, Datter af Geheime-
 raad S.; hun blev gift (med Ritm. Lillienkjold d. $\frac{18}{10}$
 1809?).
- Charlotte Claudine Christiane de Cederfeld,
 I $\frac{26}{7}$ 1788, Datter af Kmjkr. C. de Simonsen, Erholm;
 gift 1808.
- Berthe Georgine Henriette Juul fra Ravnholt, I
 1788, Datter af Geheimeraadinde J.; døde.
- Caroline Kirstine Cederfeld de Simonsen, I
 $\frac{11}{6}$ 1806, Datter af Kmjkr. C. de S.; gift i 1820 med Apotheker
 Albinus.
- Anna Caroline Lövenson, I $\frac{19}{7}$ 1823, Søster i Plads IX,
 adopt. Datter af Kmh. Danneskjold Lövendahl;
 gift $\frac{9}{6}$ 1843 med Sognepræsten til Nakskov og Brenderlev.
- Margrethe Albertine Charlotte Sporon, født
 $\frac{15}{11}$ 1818, I $\frac{6}{12}$ 1825, Datter af Amtmand S., Søster i Plads VIII;
 gift 1839 med — — — secretair Fudler.
- Mimmi Treschow, I $\frac{31}{12}$ 1825, Datter af Amtmand T; gift
 efter Anmeldelse af $\frac{15}{8}$ 1834.
- Caroline Antoinette Cathrine Elisabet Casten-
 skjold, I $\frac{6}{6}$ 1826, Datter af Kmh. og Stiftamtmand C. i Ribe;
 Efter Anmeldelse af $\frac{14}{2}$ 1871 gift med Kmh., Amtmand Carl
 Benzon.
- Christiane Conradine Sophie Elisabet Tres-
 chow, I $\frac{15}{1}$ 1826, Datter af Amtmand T.; Efter hendes Faders
 Anmeldelse af $\frac{19}{11}$ 1859 gift med Kapt. Stochfleth.

- Clara Johanne A. v. Falbe, I $15/4$ 1831, Datter af General og Krigsminister F.; gift i Vinteren 1840 med Kmjkr. R o t h e. Søster til følgende.
- Ida Louise Mathilde v. Falbe. I $15/4$ 1831, Søster til forannævnte, gift i Efteraaret 1841 med Kapt. Trepka.
- Anne Marie Christine Wulff, I $8/9$ 1836, Søster i Plads IX, Datter af Kommandør W.; gift i Efteraaret 1843 med — — — Mellerup. Søster, se nedenfor.
- Thora Wulf, I $8/9$ 1836, Søster til forannævnte, gift 1857 med Pastor Brandt.
- Martha Cornelia Georgine Stæger, I $2/7$, 1852, Søster i Plads IX, Datter af Etatsraad S. i Kbhvn.; I Følge Skrivelse af $4/2$ 1888 afstod hun Klosteret, da hun havde faaet Pensionsplads i Vallø.
- Lilli Margaret Hørring, født $4/9$ 1874, Datter af Kvæstor H. ved Universitetet og Sorø Akademi, I $4/6$ 1903; gift den $23/8$ 1910 med Cand. jur. Alb. Viggo Jørgensen, fra 1912 Overretssagf. i Kbhvn.
-

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

I.

Om Familien Sprechlers Stamfader, Georg Gerhard, vides, at han er født i Tyskland og fra 1751 bosat i København, hvor han først ernærer sig som The- og Porcelænshandler, senere som Politibetjent; omkring 1757—58 ansættes han under Københavns Magistrat som Broe- (Brolægnings-) inspektør, fra hvilken Stilling han afskediges omkring 1771 efter i 1768 at have faaet Udnævnelse som kgl. Broinspektør. Han ejer fra ca. 1775 en Gaard paa Værnedamsvej (nuv. Nr. 6) kaldet »Store Fortun«, hvor han bor til sin Død. Han begraves den $29/10$ 1806 fra Frederiksberg Kirke.

I Ægteskab med Margrethe Elisabeth Riiber (Datter af Raadmand Evert Riiber og Sofie Amalie Nørager) har han 7 Børn.

Ifølge ukendte Kilder skal han være født $9/12$ 1719, og hans Bryllup skal have staaet $22/4$ 1745, — hvor vides ikke.

Hans Forældre og Fødested kendes heller ikke.

I Familien er bevaret en mundtlig Overlevering om, at han stammer fra en adelig Slægt i Mecklenborg, og at han efter sin Indvandring her til Landet, for den lettere Udtales Skyld, har forandret sit Navn fra Sprecher til Sprechler.

Hos Underskriveren heraf opbevares et Signet, der skal have tilhørt Slægtens Stamfader. Signetet er i simpelt Udstyr udført i Jern og forestiller: et ovalt Felt delt med en Sølvkraabjælke opad fra venstre. I øverste Halvdel paa grøn Bund et laurbærkranset Mandshoved; i nederste Halvdel 3 røde Stjerner paa gylden Bund.

Samtlige alm. Kilder som Kirkebøger for Kbh. og Frederiksberg, Kopulations-, Skifte- og Borgerskabsprotokoller i Rigsarkiv, Raadstue- og Landsarkiv her i Byen er undersøgt uden Resultat, ligesom Magistratens Resolutionsprotokoller m. m. er gennemgaaet. Enhver Oplysning, der maatte kunne føre mig nærmere til Maalet: at finde Slægtens Oprindelse, modtages med Taknemmelighed, og den første dokumenterede Oplysning, der leder til at konstatere Stamfaderens Fødsel og Herkomst, honorerer jeg med 100 Kr.

H. W. Sprechler,
Forretningsfører, Premierløjtnant,
Sømarksvej 16 Hellerup.

II.

Kan nogen give Oplysning om og hvor der findes Portrætter af følgende Lagsmænd i Trondhjem:

1. Peder Mortensen Grum (Tjem(?) i Jemtland). (1623—1631).
2. Dr. Peder Alfsson (1631—53).
3. Nicolaus (Niels) Paulsson (1653—1658).
4. Hans Mortensøn Wesling (1659—1671).
5. Peter Dreyer (1671—1703). (Griffenfeldts ven).
6. Abraham Dreyer (1703—1736). Etatsraad.
7. Hans Collin. (1736—1742). Etatsraad.
8. Jens Bing Dons (1778— $11/8$ 1797) † 1802(?)

Trondhjem $7/1$ 1925.

Fridtjov Hegge,
Lugmand.

III.

Der ønskes Oplysning om Generalmajor Salomon Geddes og Hustru Catharina Elisabeth Quist's Levnedsløb udover, hvad der findes i Biogr. Lex.

En Datter af ovennævnte blev ca. 1795 gift med Sgr. Jens Henrik Fischer (1758—1828), hvis Fader Palle Henriksen Fischer, Degn til Vinding, Bryrup og Vrads Sogne (død 18/9 1779), var Søn af Henrik Fischer »ved Nørre Møllens Manufactur«.

Nærmere Oplysning udbedes om de to sidstnævnte og om disses formodede Slægtskab med Major Nicolai Daniel Fischer (ca. 1723—1790, Søn (?) af Stads- og Landfysikus Johan Fischer i Ribe), der 23/12 1743 blev gift i Toten K. med Øllegaard Sophie Gedde (Datter af Oberstlieutn. Fred. Vilh. Gedde, Broder til ovennævnte Salomon Geddes Fader, og hvis to Døtre Frederikke Christiane Fischer og Øllegaard Sophie Fischer begge blev gift med Salomon Geddes Broder, Generalmajor Hans Christof. G. (jfr. Stamt. over Familien Gedde i Pers. Tidsskr. 1 R. III Bd. S. 170).

Kommunelæge Arends.
Overby pr. Nykøbing Sj.

Svar.

Spørgsmaal 8 R. III. S. 245. II.

Skei, Skeid, Skeie og Skeide er et meget hyppigt forekommende Gaardsnavn i Norge. Der findes mindst 50 forskellige Gaarde af dette Navn spredt rundt omkring i det hele Land. Det er meget sandsynligt, at den tyske Slægt Scheyde kan udlede sin Herkomst fra en af disse Gaarde, men hvilken er det selvfølgelig umuligt at angive, uden næiere Oplysninger om, hvad Slægten selv maatte kjende til sine Forfædre (Navne og Aarstal) og specielt, om der skulde leve nogen Tradition om dens Udflytten til Tyskland.

E. A. Thomle.

Spørgsmaal 8 R. III S. 246, VII.

Peder Pedersen Sønderborg, uden Tvivl en dansk Mand, blev 15 Marts 1690 (Bestallingen confr. 25 Novbr. 1699) efter Ansøgning, dat. Kjøbenhavn 9 Marts 1690, udnævnt til Byfoged i Arendal og Risør. Han fik Embedet efter anbefaling af Statholder Ulrik Fredrik Gyldenløve og roses som en duelig Embedsmand. Han døde i Arendal 20 Mai 1726 (begr. 29 s. M.) og har vistnok været født før 1650. Thi han maa være den Peder Pedersen Sønderborg, der blev gift i Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn 28 Januar 1679 (uden Forlovelse og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 18 s. M.) med Sidsel Olufsdatter, der imidlertid maa være død, vistnok før Manden kom til Norge. Senere var Peder Pedersen Sønderborg gift med Sophia Catharina Mathiasdatter, begr. i Arendal 6 Aug. 1708, hvis Moder, Anna Sophie Hansdatter, 1696 levede i Kjøbenhavn. Om Peder Sønderborg har haft Børn i sit første Ægteskab er muligens tvivlsomt. En Anna Margrethe Pedersdatter Sønderborg, der 16 Febr. 1708 (Trol. 31 Januar s. A.) i Arendal blev gift med Arne Jensen Høgeli, blev begravet i Arendal 8 Januar 1753, »86 A. gl.« og kan muligens have været Peder Sønderborgs Datter af 1ste Ægteskab, skjøndt den opgivne Alder ikke passer. Men herpaa tør man dog ikke lægge nogen særlig Vægt, da Aldersangivelsen ved Begravelser i Kirkebøgerne kun er lidet at stole paa. Muligens kan hun dog være Byfogdens Søster. Manden Arne Jensen Høgeli blev begravet i Arendal 12 April 1712, 44 A. gl. Peder Sønderborgs øvrige Børn maa vistnok alle have været af hans 2det Ægteskab. Af disse kjendes for Tiden kun

1. Ulrik Frederik S., født i Arendal 14 October 1694, øiensynlig opkaldt efter Statholder Ulrik Fredrik Gyldenløve. Han blev 17 Oct. 1721 adjungeret Faderen som Byfoged i Arendal og Risør med Ret til at succedere ham og tiltraadte som Byfoged ved Faderens Død. Han druknede paa en Forretningsreise $\frac{1}{2}$ Mil fra Risør i Lyngørgabet 12 August 1733 (begr. i Arendal 18 s. M.). Han blev 23 Januar 1727 i Christianssand gift med Mette Cathrine Schrøder, født 1697, † i Arendal 1771 (begr. 21 Decbr. s. A.), Datter af Sorenskriver i Robygdelaget, senere Borgmester i Christianssand Mathias Christensen Schrøder. Som Enke blev hun 2) gift i Arendal 3 Marts 1735 med Forvalter Oluf Andreassen Malling, født i Randers 17 Febr. 1699, † i Arendal 1 Marts 1739 (begr. 9. s. M.), 40 A. gl. Sønderborg havde 3 Børn.
 - a. Ferdinand Peder S., døbt i Arendal 18 Febr. 1728, begr. der 9 Marts s. A.
 - b. Ulrikke Eleonore S., døbt i Arendal 23 Aug. 1729, † i Christianssand 15 Marts 1795 (begr. 20 s. M.), 66 A. gl.; gift i Christianssands Domk. 11 Novbr. 1756 med Peter Thomesen Fusmann, som hun overlevede.
 - c. Peter Mathias S., døbt i Arendal 5 Sept. 1732; »Madame sl. Sønderborgs lille Søn«, der blev begravet i Arendal 1 Juni 1734.
2. Mette Sophie S., der i 1735 var ugift.
3. Peter Petersen S., der var født i Arendal c. 1698. Han blev indskreven som Student ved Københavns Universitet 27 Aug. 1715, 17 A. gl., privat dimitteret; var Procurator og blev ved kgl. Resol. af 20 Novbr. 1727 efter Forslag fra Commissarierne i Stiftamtskriver, Kammerraad Molersens Opbudsko beskikket til Actor med en aarlig Gage af 200 Rdl. og Løfte om Kongens Naade, naar han udførte sine Forretninger paa en tilfredsstillende Maade. I 4 Aar var han beskæftiget i denne Stilling og udførte herunder 132 til dels vidtløftige Sager. I 1731 søgte han imidlertid om at blive Borgmester i Christianssand efter Mathias Schrøder, reiste i denne Anledning personlig til København og blev 19 Oct. 1731 udnævnt til Embedet. Da han imidlertid ved Christianssands Brand led adskillig Tab og han havde »mange uopfødte Børn«, kunde han ikke klare sig med Indtægterne, og det uagtet de to Borgmestere i Byen ved kgl. Resol. af 7 Mai 1735 af Kongens Kasse var bevilget 600 Rdl. aarlig i 10 Aar, som dog skulde bortfalde, naar de bleve befordrede eller døde. Han søgte derfor i 1737 om at blive Lagmand i Christianssands Lagdømme efter Rolf Balle, der var død paa en Forretningsreise i Arendal 2 April 1737. Den 26 Juli s. A. udnævntes han til dette Embede og blev 27 April 1739 virkelig Justitsraad mod at betale 500 Rdl. til Kongens Kasse. Han døde 2 Febr. 1743, vistnok paa Lagmandsresidentens Holmegaard i Holme Præstegjeld ved Mandal. Han var gift med Anna Nicolajdatter Adeler¹⁾, der overlevede Manden, og havde i dette Efteskab mange Børn, af hvilke for Tiden kun kjendes følgende:
 - a. Peder Nicolai S., der 30 Juli 1746, 20 A. gl., blev indskreven som Student ved Københavns Universitet, privat dimitteret fra Christianssand. Han findes ikke døbt i Christiania og er derfor muligens født i Danmark, før Faderen kom til Norge.
 - b. Ulrik Fredrik S., døbt i V. Frelzers K. i Christiania 2 Novbr. 1728. Han blev 18 A. gl. sammen med sin ældste Broder Student 1746. Blev Byfoged i Hobro.

¹⁾ Hun var muligens en Datter af Justitsraad, Landsdommer paa Laaland Nicolai Adeler (jfr. Norsk Tidsskrift for Genealogie. II. S. 320).

- c. Christian S., døbt i V. Frelsers K. i Christiania 19 Sept. 1729.
- d. Sophia Catharina S., døbt i V. Frelsers K. i Christiania 20 Marts 1731.
- e. Catharina Ernestine S., døbt i Christianssands Domkirke 17 Januar 1735.

- Formentlig har der været flere Børn, men Christianssands Kirkebøger før 1734 ere brændte, og Holme Præstegjelds Bøger begynder først 1756.
- 4. Dorothea Sophie S., født i Arendal c. 1701, † i Kjøbenhavn 15 Juni 1780, 78 A. gl. Hun blev c. 1744 gift med Auditeur Thomas v. Westen Engelhart, født paa Næssets Præstegaard i Romsdalen c. 1714, † i Skien 1777 (begr. 24 Marts s. A.), 63 A. gl., Søn af Vicepastor til Næset, senere Sognepræst til Veø, Nicolai Engelhart og Sara Tausen. Han var Plejesøn af Thomas v. Westen og blev 16 Mai 1730 indskreven som Student ved Kjøbenhavns Universitet, 16 A. gl., dimitteret fra Trondhjems Cathedralskole, studerede derefter i flere Aar Jus og var siden Hofmester for General Schultens Børn, blev 9 Mai 1744 Garnisonsauditeur paa Akershus Fæstning og 28 Januar 1757 Sorenskriver i Nedre Telemarken med Bopæl i Skien. Bestallingen blev confirmeret 8 Sept. 1766. Med Konen havde han ingen Børn. H v o r Engelhart og Hustru ere viede, vides ikke. Vielsen findes ikke i nogen af Christiania Byes Kirkebøger og heller ikke i Christianssands Kirkebog. Muligens kan han være gift i Danmark, før han kom til Norge. Det er dog ogsaa muligt, at Engelhart er viet i Oddernæs ved Christianssand, hvis Kirkebøger mangler Viede for det her omhandlede Tidsrum, da hans ældste Broder Hans Engelhart var Sognepræst her. Som det af det foranstaaende vil sees, er det ganske rigtigt, naar Byfoged Ulrik Fredrik S. kaldes Fru Engelharts Brodersøn.
 - 5. Antonette S., der 20 Januar 1712 »privat« (o: uden Lysning og Trolovelse efter kgl. Bevil.) blev gift i Arendal med Svensken Schaa-ning Nilsen Hartmann, † i Arendal 1712 (begr. 9 Sept. s. A.), 31 A. gl., var muligens ogsaa Byfoged Peter Sønderborgs Datter.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Vort korresponderende Medlem, den mangeaarige, udmærkede Leder af Geheime- og Hovedarkivet i Schwerin, Gehejme-Archivar Dr. Herman Grotefend fyldte den 18. Januar i Aar 80 Aar.

Vi bør ikke glemme, med hvilken sjælden Imødekommenhed Dr. Grotefend under sin lange Embedsvirksomhed er optraadt i Forholdet til Nabolandet Danmark, — officielt har han faaet Anerkendelsen herfor gennem Kommandørdekorationen af Dannebrogordenen, — men en Tak og Hilsen bør ikke udeblive fra den Kreds, der samles om vort Samfund, for hans aldrig svigtende Elskværdighed overfor de mangfoldige Henvendelser, der i dette Tidsrum er blevet rettet til ham fra hjemlige Genealoger, der har søgt — og ved hans Hjælp fundet — danske Slægters Oprindelse i Mecklenborg.

I Lausanne er under Indenrigsdepartementets Auspicier udkommen en »Livre d'Or du Famille Vaudoises« (af Hr. Delédevant og M. Henrioud) — et monumentalt Værk omfattende Kanton de Vauds samtlige 9882 Slægter med

Angivelse af Slægternes Oprindelse og Vaaben samt Biografier af fremtrædende Personer, tilhørende disse.

Et lignende Arbejde udkom for ca. 25 Aar siden under Navn af »Livre du Bourgeois« i Genf for denne Kanton.

Hvor demokratiske end Schweitserne politisk set er, er de gamle Schweitzer-Slægter dog overordentlig eksklusive, og intet Sted er Interessen for Slægten og dens Vaaben stærkere, — dette Værk er et talende Bevis herpaa og paa den Støtte, genealogiske og heraldiske Arbejder finder hos den demokratiske Stats Organer.

Samtlige betydelige tyske genealogiske Tidsskrifter har nu virkeliggjort den allerede for nogle Aar siden udkastede Tanke at udgive et fælles Spørge- og Avertissementsblad, saaledes at alle Spørgsmaal og lign. herefter kommer en mangedoblet Kreds af interesserede Læsere for Øje. Redaktøren af dette Spørgeblad er Peter von Gebhardt, Berlin-Wilmersdorf, Bingerstr. 87.

H. Ehrencron-Müller: Forfatterleksikon, omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814. H. Aschehoug & Co. København 1924.

At Udgivelsen af dette Værk hører til de store Begivenheder, ikke mindre for Personalhistorikeren end for Litteraturhistorikeren, og at det vil faa sin Æresplads i Litteraturen, skønt det er ganske stilfærdigt, saare upaaagtet af den store Almenhed, at det er begyndt at udkomme, derom vil ingen nære Tvivl, der har gjort sig bekendt med 1ste Bind's Indhold og drager en Sammenligning med Forgængerne Worms' og Nyerups Leksika (— hvilket iøvrigt ikke skal opfattes som en Forklejnelse af disse for deres Tid fortjenstfulde Arbejder; thi med de sidste halvtreds Aars Fremskridt paa Bibliotekvidenskabens Omraade maa det erkendes, at Bibliotekar Ehrencron-Müller har haft ulige lettere Arbejdsvilkaar end sine Forgængere).

Værket er, selv for meget kritiske Øjne, saa fortræffeligt fra Indholdets Side, at jeg uden videre kan betegne dette Forfatterens Livsværk som noget af en Bedrift i Henseende til Flid og Nøjagtighed. Der er paa ingen Maade Tale om, at Udgiveren begrænser sig til en simpel Angivelse af Titlerne paa Værkerne, tværtimod tager han hele det moderne Bibliotekapparat, som han kender ud og ind, til Hjælp og giver i kort og klar Form Oplysninger om særlige Forhold ved Skrifterne, den offentlige Polemik, de har givet Anledning til, trykte Anmeldelser af dem og alt lignende, som er af Betydning, — Oplysninger, der alle vidner om, hvilken Specialviden Forfatteren sidder inde med. Jeg kan ikke nægte mig Fornøjelsen af at nævne et Eksempel. Ved Omtalen af Thomas Bartholins Anatomie skriver Forfatteren saaledes:

»En indisk Oversættelse af hans Anatomia nævnes i Forordet og Dedikationen til: Neu-verbesserte künstliche Zerlegung desz menschlichen Leibes. Nürnberg 1677 og i Acta medica 1673 ff. III. p. 87—88. I 1906 købte Rentier P. Kierulf i Peking et mandschuisk Haandskrift, som han siden overdrog til det kgl. Bibliotek som Gave (jfr. Berl. Tidende ^{30/6} 1906). I dette har man med Urette villet se en mandschuisk Oversættelse af Bartholins Anatomie eller i det mindste en Gengivelse af Tegningerne i denne, udført for Kejser Khang-hi (jfr. Dr. Cox: [A. Clod-Hansen] i Gads danske Magazin. 10. Aarg., p. 531—38; K. G. Kring i »Politiken« ^{15/5} og ^{18/5} 1907 E. Ingerslev i Ugeskrift f. Læger 1907, p. 507—16) Dr. A. Clod-Hansen lod med Understøttelse af Carlsbergfondet Tegningerne reproducere af Kleinsborg; men Udgivelsen blev standset. Et Eksempel af disse Reproduktioner findes i det kgl. Bibliotek, hvor hele Oplaget er deponeret.«

Dette er blot et Eksempel blandt tusinde lige saa vægtige i dette første Bind af Leksikonet, og med berettiget Selvfølelse kan Forfatteren derfor ogsaa udtale, at hans Værk kan danne Grundlaget for Detail- og Specialundersøgelser.

Udgifveren indskrænker sig selvfølgelig ikke til at medtage egentlige Bøger fra Forfatterens Hænder; rationelt medtager han ogsaa deres Bidrag til Tidsskrifter og deres Arbejder i Manuskript, disse sidste dog vistnok næppe i mere end Udvalg.

Med Glæde konstaterer man, at Kilderne til de biografiske Oplysninger er nøje angivet; Forfatteren maa have haft et mægtigt Arbejde med Gennemgang af den forhaandenværende Tidsskrifts- og Stamtavlelitteratur og af de skjulte biografiske Kilder i denne; men paa den anden Side har Personalhistorikere Lov at beklage, at Udgifveren, selv hvor han har øst af utrykte Kilder, ikke medtager saa fyldige personalhistoriske Oplysninger om Forfatternes Slægter, som Erslew i saa rigt Maal har gjort.

Taknemmelighedsgælden, hvori Litteratur- og Personalhistorien staar til Carlsbergfondet, fordi det har muliggjort Udgivelsen af dette Værk, er stor, den staar kun tilbage for Taknemmelighedsgælden til Hr. Ehrencron-Müller, der ikke har ladet sig afskrække af Opgavens Størrelse; hvor stor den er, faar man ret et Billede af, naar man har set 1ste Bind paa halvsjette Hundrede Sider; maatte det lykkes ham at gennemføre Opgaven saaledes, som 1ste Bind lover.

I Nürnberger Gelehrtenlexikon findes den i Dansk biografisk Leksikon B. X, S. 299 omtalte Kommissariatsdeputeret Johan Gottlieb Linck nævnt; han kaldes her Jakob Link og angives at være født 31. Oktober 1693 i Altdorf som Søn af Professor v. Universitetet i Altdorf. Det anføres, at han studerede Jura i Altdorf med sin Fætter D. Hildebrand og blev Dr. juris 1717 og hedder det iøvrigt følgende om ham:

Nachdem Link unter seinem Vetter D. Hildebrand in Altdorf juris prud. disp. wurde er 1717 Dr. der Rechte. Nachderhand hat er mit einem Hr. Baron von Stockfleth aus Drontheim in Norwegen schöne Reisen durch Holland, England, Frankreich und andern Provinzen getan und sich zu hohen Bedienungen dadurch ungemein qualifiziert. Er wurde auch wirklich kgl. Dänischer Pagenhofmeister zu Kopenhagen und ferner Generalauditeur in Norwegen. Gegenwärtig aber ist er kgl. Dänischer Geheime-Conferenz — u. Commerzienrath und Generalauditeur, soviel man glaubt unvermählt.

Et af de mest levende Slægtssamfund herhjemme er utvivlsomt det Glahnske, og Hovedæren derfor har Samfundets energiske Kasserer, Sekretær i Indenrigsministeriet H. E. Glahn. Foruden de Møder, som Samfundet har haft, og som i høj Grad har bidraget til at styrke Samlingsfølelsen blandt Medlemmerne, har Samfundet ved P. B. Grandjean udgivet en Slægtsbog, et Tillæg med Suppleringer til Slægtsbogen og endelig Meddelelser fra Glahnsamfundet, hvis Udgivelse begyndte 1917. Det første Bind af disse i tvangfri Hæfter udkomne Meddelelser er nu afsluttet, dets righoldige Indhold skyldes Samarbejdet mellem Redaktøren, Overlærer Alfred Glahn i Sorø og Sekretær H. E. Glahn.

Disse Meddelelser er af et saa lodigt Indhold, at en større Kreds end Slægten vil have Interesse af dem; allerede tidligere er de omtalt her i Tidsskriftet, og det skal derfor nu kun nævnes, at det sidst udkomne, over Hundrede Sider store Hæfte bl. a. foruden adskillige smukt skrevne Nekrologer over Slægtens Bortgange o. a., indeholder et Brev fra Pastor P. E. Glahn med den Erklæ-

ring, som i Anledning af »Fangernes Ven« Elisabeth Fry's Besøg i København i 1843 afæskedes ham i hans Egenskab af Præst ved Stokhuset, endvidere nogle Erindringer fra Sognepræst Henrik Christopher Glahns Liv særlig i Ullersvang Præstegaard i Norge (1771—79) og endelig i Uddrag fire Glahners Breve og Optegnelser fra Krigen 1864 (Major Hans Otto Glahn, Camilla Glahn i Fredericia, Oberstløjtnant Paul Egede Glahn og Kaptajn Henrik Glahn); om disse end ikke bringer nyt Stof af større Betydning, giver de dog — og det gælder særlig Kaptajn Henrik Glahns Breve — et ingenlunde ringe Bidrag til Forstaaelsen af Begivenhederne og Stemningen fra hin betydningsfulde Tid.

I 1884 holdtes paa Gaarden Aasen ved Stathelle et Familiemøde. Det var Præstefruen Gustava Kielland, f. Blom, der samlede sine Børn, Svigerbørn og Børnebørn om sig i det anselige Antal af 84. I Fjor samlede paa Initiativ af hendes Sønsøn, Fabrikejer Erling Kielland, hendes direkte Descendenter. I Dagene 1.—5. Juli mødtes paa 4 Gaarde ved Borrevand ved Horten ikke mindre end 200 Personer i Alderen fra 8 Maaneder til 88 Aar. Sognepræst Alfred Hansen, Kraakstad, holdt et større Foredrag om Slægten. Foredraget ledsagedes af Lysbilleder.

I Aarene 1916—1920 foretog Bibliotekar Chr. Heilskov med Carlsberg Fondens Understøttelse en Række Undersøgelser rejser i Skaane. I et nu i det kgl. Bibliotek opbevaret Manuskript (Ny kgl. Saml. 2939 4to) har han som et Resultat af disse Rejser meddelt alle ham bekendte skaanske Indskrifter, hvori nævnes Personnavne fra den danske Tid, d. v. s. indtil Roskildefreden 1658, samt desuden alle senere Indskrifter, der er affattede helt eller dog hovedsagelig paa dansk Sprog. Som bekendt vedblev man jo i en længere Aarrække efter Provinsens Overgang til Sverige at skrive dansk i Skaane, og ved Heilskovs Undersøgelser af et stort Materiale af Indskrifter har det vist sig, at det danske Sprog præger disse indtil ca. 1680—90, ved hvilken Tid Sproget bliver et ubestemmeligt dansk-svensk, for endelig efter 1700 at blive rent svensk. Dog har Heilskov fundet en væsentlig dansk Indskrift saa sent som omkring 1720.

Indskrifterne omfatter, hvad der findes paa Epitafier, Gravstene, Kirkeklokker, Lysekroner, Døbefade, Alterstager og andet Kirkeinventar, desuden paa Mure, over Porte og Døre paa Herregaarde og borgerlige Huse, endvidere paa Museumsgenstande, der har været fast Tilbehør til Kirker og andre offentlige Bygninger, men Indskrifterne paa saadanne Museumsgenstande er anført paa de Steder, hvor de har hørt hjemme, ikke hvor de nu opbevares. Foruden de nu bevarede Inskriptioner har Heilskov over alt — fra trykte som fra utrykte Kilder — samlet saadanne, som nu er gaaet tabt.

I Manuskriptet meddeler Heilskov foruden Indskrifterne en Mængde Noter af personalhistorisk Art, alle med fornødne Kildehenvisninger, og til Manuskriptet er knyttet et alfabetisk Register over Personnavnene.

Det er et betydningsfuldt Arbejde, Forf. her har foretaget, og det vil i mangfoldige Tilfælde være til stor Hjælp for Historikere og Personalhistorikere.

En Indbydelse til Bryllup 1674.

Nest ald sielf begierlig Welstands Ønske bered willig Thienistes ærbydelse till ald angenehm Thieniste.

Eftersom det haffuer behaget dend aldsommeftigste Gud aff sin Guddommelige Providentz og forsiun det saaledis skiche at ieg mig med paarørende

Venners Sambtøcke till den Hellige Egteskabs Stand haffuer forloffuet og Indladt med den Erlige, Dyderige og Gudelskende Møe Annicke Hermandtz-dater, Huor Til Gud allermegtigste forlehne Lycke og Velsignelse, og eftersom woris Egteskabs Begyndelse med waanlige Kircke Ceremonier at fuldkommes, da er Woris Bryllups Høytied / Nest Guds Hielp / berammet at skal holdes her udj Wordingborg St Hans Dag som indfalder den 24 Iunij førstkommandes. Er derfor till hannem Min og Min Kieristes thienist pligtigste begiering at hand Wille til samme Tied w-besuerget Præsenterer ey allene med Hans Hæderlig Nærværelse Woris Bryllups høytied bepryde Medens end og med hans andegtige Bønner till Gud forhielp at det som allerede udj Gud er begynt, Motte lykkeligen fuldbyrdes og salligen endes. Sieden effter Guds Thienistens forrettelse wille were woris meget kierkomne giest tagendes til Tacke huis Gud og tieden wil beskere. Saadan hans store umage og Høye æres Beuisning kiendes Wi igien plicht skyldig at aufftiene, och nest Herrens trygge Beskermelse er Ønskning

forbliffuer
Hans Thienstskyldige
Lauritz Steffensen

Wordingborg
d. 28. May: Anno 1674

Originalen til den her meddelte Indbydelse til Bryllup er fundet i afdøde Lærer Anders Petersens efterladte Papirer.

Lauritz Steffensen, Borger i Vordingborg, blev begravet paa Byens Kirkegaard 30. Marts 1680 med begge Ligklokker, Kirkens Lys og Stager.

Det Kgl. danske Landhusholdningsselskabs Historie I—II. Af H. Hertel. Kbhvn. 1919—20.

Det er næppe rigtigt, naar Forfatteren beskedent paastaar, at en Historiker vilde have været mere paa sin Plads ved Udarbejdelsen af dette Skrift; thi det ligger i Sagens Natur, at denne, hvis Stoffet ikke ganske skulde overvælde, maatte indskrænke sig til at give en systematisk Fremstilling af de Opgaver, som Selskabet i Tidens Løb har taget op til Løsning, og til at give et Spejlbillede af Landbrugets storartede Udvikling paa det agrikulturelle, maskin- og mejeritekniske Omraade, og dette vilde en Historiker næppe have kunnet gøre tilfredsstillende.

Selvom det historiske og personalhistoriske Stof maaske nok kunde være blevet uddybet mere, end Tilfældet er, maa det dog i høj Grad paaskønnes, at Forfatteren ved Siden af sin fortræffelige Skildring af det landbrugstekniske har givet en sammentrængt Fremstilling af den interessante Periode i det 18. Aarhundrede, da Tanken om at hæve Bonden til en bedre Stilling i Samfundet vandt Raaderum, og Landhusholdningsselskabet, skønt det var stiftet som et »patriotisk« Selskab af en Kreds hovedsagelig bestaaende af københavnske Embeds- og Videnskabsmænd med det Formaal at opmuntre Bonden gennem Belønninger til Fremskridt paa Landbrugets Omraade, dog kom til at spille en saadan Rolle for det danske Landbrug, at der i de første Aar af dets Eksistens praktisk talt intet Skridt foretoges, uden at det blev en medbestemmende Faktor, angav Midler og viste Vej, ja i mangfoldige Tilfælde langt forud for sin Tid vakte Interesse for et Fremskridt, som endnu ikke var trængt ind i den almindelige Bevidsthed.

P. H.

Albert Schütthe: Aufzeichnungen aus der Vergangenheit des Geschlechts Schythe. Wilhelmsburg bei Hamburg 1923 (112 Sider).

Trods Dyrtid har denne ivrige Samler af sine Slægtsminder udgivet disse nye Optegnelser om Slægten, der slutter sig til de tidligere udkomne: Aus der Geschichte des »Oldesloer Landboten« (1914), Stammtafel der Familie Schythe — Schütthe — Schütthe — Schiøtt (1915), og hovedsagelig indeholder Postmestrene Peter og Thomas Schythes egne Livserindringer. Postmester Peter Schytte, født 1769 i København, død 1838 i Oldesloe, var Søn af Grosserer Jørgen Eilersen Schythe i København, blev Vagtmester i Husarregimentet og i 1808 Postmester i Oldesloe (Strækningen Hamborg-Lübeck), og hans Søn, Thomas Schythe, født 1803 i København, død 1869 i Flensborg, blev uddannet i Postfaget, 1825 Ekstraassistent i Slesvig-Holsten-Lauenb. Ministerium i København, derefter fung. Postmester i Flensborg, Postmester i Husum og tilsidst i Kiel. De vel ikke betydelige, men elskværdige Optegnelser har baade kulturhistorisk og historisk Interesse gennem Skildringen af Udviklingen af Postvæsenet og de ydre og indre Kampe, Thomas Schythe, der var dansk født, men tysk opdraget, havde at bestaa som Embedsmand i Hertugdømmerne i 1848—50.

P. H.

Norsk biografisk Leksikon, I. Bind. Kristiania 1921—23.

Første Bind af dette Værk, der begyndte at udkomme i 1921 under en saa anselig Redaktion som Professorerne Edv. Bull og Gerhard Gran samt Bibliothekar Anders Krogvig, foreligger nu afsluttet. Skønt Bricka som bekendt ogsaa medtager Nordmændene før Adskillelsen, viser en blot overfladisk Sammenligning, at dette biografiske Leksikon derfor ingenlunde er overflødig for Tiden indtil 1814, idet de enkelte Artikler er langt fyldigere, og Tallet af de biograferede Nordmænd eller Udlændinge, der har spillet en Rolle i Norge, er langt større, end det Brickas Leksikon medtager. Dette gælder i ganske særlig Grad det praktiske Livs Mænd, og Udgiverne har paa dette Omraade foresat sig at gøre et »Nyrødningsarbejde«, hvortil de har sikret sig Hjælp af et stort Antal betydelige, videnskabelige Penne, Værket er i det hele og store anlagt paa samme Maade som Brickas, levende Personer medtages, og de enkelte Artikler underskrives af Forfatteren, der altsaa har Ansvaret for denne, lige som hver enkelt Artikel indeholder de nødvendige Kildehenvisninger. Det foreliggende ca. 700 Sider store første Bind synes i enhver Henseende at love godt for Værket i sin Helhed. Den betydeligste Biografi er Bjørnstjerne Bjørnsons, hvis Levnedsskildring tæller ca. 70 Sider og Kildehenvisningerne alene 2 Sider.

At Værket vil blive ganske uundværligt for enhver Nordmand, der har historisk Interesse, er givet, men danske Historikere vil heller næppe i Længden kunne være det foruden. Den Kendsgerning, at alle biografiske Leksika, hvor de end har set Lyset, umiddelbart efter at være udkommet, er blevet udsolgt og straks derefter er steget til store Antikvarpriser, bør være et memento om at sikre sig Værket.

Værket paaregnes at ville udgøre 10 Bind à 5 Leveringer (9 paa ca. 128 Sider). Prisen pr. Hæfte er 7 Kr. 50 Øre, men Subskriptionsindbydelsen forjætter, at denne Pris vil blive reduceret, hvis Produktionsprisen ændres.

P. H.

Rettelser og Tilføjelser.

I.

Ved Gennemlæsning af »P. T.« 7. Række, 3. Bind 2. Hefte Side 100 ser jeg, at Amtmand Løbner skal have været to Gange gift, første Gang i Thors-havn ^{25/1} 1814 med Armgard Sophie Egholm o. s. v.

Da denne Oplysning er vildledende for dem, der skal bruge Heftet som Kildeskrift, tillader jeg mig at bede om Plads for følgende Berigtigelse:

Amtmand Løbner var kun en Gang gift, nemlig den ^{25/1} 1814 med Anne Sophie Kielnæs, født 23. Februar 1786, døbt 28. s. M. i Thors-havn, død sammesteds 13. Juni 1872, o. s. v.

Der har i Thorshavn overhovedet ikke eksisteret nogen Armgard Sophie Egholm, hverken i Slutningen af det 18. eller i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. Derimod havde Skibskaptajn Samuel Egholm (gift med Helene Kirstine Lund) en Datter, Armgard Maria Egholm, som den 28. September 1813 blev gift med est. Laugmand Jørgen Frantz Hammershaimb.

A. Degn.

II.

8 R. 3 Bind: S. 228 L. 11 f. o. I'ür, læs: sür, S. 229 L. 11 f. o. laud. ill., læs: haud. ill., S. 247 L. 4 f. o. geneol., læs: geneal., L. 3 f. n. Otso Munthe læs: Otto Munthe, L. 2 f. n. 29 Sept. 1721 (9), læs: 29 Sept. 1721(?), S. 248 L. 20 f. o. 1714, læs: 1780, S. 249 L. 10 f. o. Hunun, læs: Hurum, L. 23f. o. revidere, læs: residere, Brogernæs, læs: Bragernæs, L. 26 f. o. Folle, læs: Follo, L. 32 f. o. »Bama«, læs: »Barna«, S. 250 L. 25 f. o. 30 Kr., læs: 30 Rdl., L. 27 f. o. Tidsskrift T, læs: Tidsskrift 1, L. 11 f. n. Eggert Gabriel Stockfleth er døbt i Askim 29. Novbr. 1747, læs: Eggert Stockfleth, døbt i Askim 29 Juli 1747, L. 9 f. n. Captainlieutenant, læs: Lieutenant.

E. A. T.

Tordenskjold og Abraham Lehn.

Af G. L. Wad.

Blandt den 1745 som Landsdommer i Sjælland afdøde Justitsraad Peter Benzon Mylius' Sager i Landsarchivet i Odense findes en Del Papirer og en Journal vedrørende den Udenlandsrejse, som Mylius 1720 og følgende Aar foretog som Mentor for den rige Yngling Abraham Lehn, der af ham 1717 var dimitteret til Universitetet. Journalens første Sider ere bortkomne, men af Schades Afhandling om Lehn i Historisk Tidsskrift II ses, at de Rejsende, Lehn, Mylius og en Tjener ere afgaaede fra Kjøbenhavn 24. Juli; det kongelige Rejsepas af 15. April ligger mellem Mylius' Papirer. Journalen begynder i Korsør, hvorfra de den 6. August gik over Bæltet til Fyen; den 19. s. M. om Aftenen ankom de til Hamborg, hvor de logerede »udi de 3 Fasaner auf dem Mühlenbrücke«. Strax næste Morgen indfandt sig en Mand, som Mylius kalder Krone, men hvis rette Navn var Kroon, Indehaver eller Medindehaver af Handelshuset Poppe & Kroon; han kom for at gratulere de Rejsende til Ankomsten, efter at Mylius Aftenen forud havde afleveret hos ham et Brev fra Lehns Formynder, Commerceraad Abraham Kløcker. Med Kroon, hos hvem Lehn forsynedes med Penge, havde de Rejsende jævnlig Omgang under Opholdet i Hamborg, som de efter godt fem Ugers Forløb forlode den 25. September, altsaa samme Dag som Tordenskjold fra Kjøbenhavn tiltraadte sin Rejse, paa hvilken han ved Midten af October naaede Hamborg, hvorfra han drog til Hannover for der at finde sin Død 12. November (se E. Schøllers Afhandling i Personalhist. Tidsskr. 6. R. V, 158 ff.). Lehn og Mylius tilbragte ogsaa nogle Dage i Hannover¹⁾, fra den 26. til 29. September, da de fortsatte Rejsen over de interessanteste Stæder i Brunsvig og Sachsen til Berlin, hvor de ankom den 16. November. Tordenskjolds og Lehns Veje have saaledes ikke paa noget Punct krydsedes paa Rejsen.

Om Lehns Sammentræf i Hamborg med Tordenskjolds Bane- mand, Oberst Stael von Holstein, har Mylius i sin Dagbog følgende Notits:

23. September vare Mr. Lehn med Kelp og Krone utroque hos Seigr. Gumbrecht at see hans Skilderier; om Middagen spisede vi til Hr. Krones tillige med Licentiat Langenbek, en Ertzspillere og Bedrager, dog os uviidende, og mens ieg gik hiem at betale vor

¹⁾ Mylius omtaler, at de her traf Mr. Abroe fra Kjøbenhavn, der opholdt sig i Staden for at informeres af Mr. Denner, Portrait-Skildrer. Denne Abroe er formentlig den i Weilbachs Kunstnerlexikon nævnte Johan Christian Abroe.

Logemente og at indpakke, kørte Mr. Lehn, Kelp og Langenbek til Oberst Stahl von Holstein for at besee en Slange med 7 Hoveder, mens dend var der ikke; jeg blev til Kronen om Aftenen, og kom Mr. Lehn efter giordt Tour med Kelp et Krone juniore hiem Kl. XI.

Paa denne Tour maa det være, at Lehn er bleven trukken op i Spil af Staël; da Efterretningen om Søheltens Død naaede de Rejsende i Berlin, gjorde den naturligvis et stærkt Indtryk paa dem, saa meget mere som hans Drabsmand var den samme Person, Lehn havde tabt Penge til.

Mylius fortæller i sin Dagbog følgende:

18. November. Vare vi hos Mr. Günther Marchand, som vi havde Brev til fra Hr. Schmid i Leipzig. Om Eftermiddagen var hand hos os og berettede at have bestilled hos Castellanen paa Slotted, at vi kunde Morgenen derpaa faae det at see; imidlertid havde vi faaed dend bedrøvelige Tidende, at Mr. Tordenskiold var af Oberste Stahl udi Duell ved Hannover ihjelstukked.

25. November. Toege vi Afskeed med Hr. Günther, vi vare recommanderede til, som fortalte os, at Prince George af Hessen, Oberste i preussisk Tienneste, hans Major havde sagt ham, at Tordenskiold havde kaldet S. for en filoux, og S. derpaa vildet strax have været i Fær med T., mens blev hindred af Cavallererne; siden da T. vilde gaae bort, løb S. bag efter og slog T. over Nakken med sin Stok og sagde Du Schurk, hvorover T. attaqvered S. strax med Kaarden, mens som S. kunde for vist ey faae sin ud, smeed T. sin bort og slog S. i Gulffet, da S. fik dygtig Hug; derpaa bleve de skildte ad; siden skulde denne Major have fordred T., men som Prince George fik det at viide, toeg hand sin Major strax paa Vognen med sig og rejsde bort.

Den 26. November forlod Lehn og hans Ledsager Berlin for at rejse til Dresden, hvor Ankomsten var den 28. Næste Dag skriver Mylius i Journalen:

Siden kom Moritz George Weidemann og fortalte os, at han med Leipziger¹⁾ og Oberste Mejer havde været hos Hr. Seyffertz, Trabanten Hauptmand paa Slottet, om Aftenen og der fornummed af Thor Zedlen, at vi vare komne, da Leipziger havde sagt, det er just Lehn, som har haft dend Spillemaalheur i Hamburg; hand er et Menniske, ieg vel kiender, har altiid ført sig i Compagnie honett og doux op og er intet mindre end en Spillere, saa det var malhonet, at S. vilde vinde ham Penge af, sagde Seyffertz.

Om Lehns Pengesager, om hans Tab til Staël og om dennes Sammenstød med Tordenskiold drejer sig følgende Brev, som Mylius i Dresden modtog fra Poppe & Kroon i Hamborg:

¹⁾ Denne Mand kaldes af Mylius Kammerherre og Præsident; vistnok den samme, der var sachsisk-polsk Envoyé i Danmark 1717.

Monsieur.

Es sind unß dehero beyde geehrte vom 16ten und 19 Novb. beyde wohl geworden, worauf in dienstl. antwohrt erwiedern, daß mit des HERren Lehns erklärang sehr Contant, und gerne nach zahlung der vorgeschossenen Gelder biß künftigen 11 Juny 1721 warten wollen, wan solches alsdan nur gewiß, und der HErr Lehn vor Ostern nicht viel über 1000 Rth. aufnibt [sic], es ist niemahls unsere intention gewesen dem HERren Lehn zu quitiren ohder auf der Reyse mangel an Gelde leiden zu lassen, au contrer wir haben deswegen bey zeiten unsern gebrech geschrieben, damit im stande dem Herren Lehn allezeit zu dienen, ja wan unß künftigen Juny 1721 die alsdan vorgeschossene Gelder bezahlet werden, so wollen alsdan aufs neue biß den 11. Decemb. 3, 4 ja wohl 5000 Rth. vorschissen, und solches kann man allezeit von halbe Jahr zu halbe Jahr Continuiren, Waß den Credit anbelanget, so ist davon gar nicht zu sprechen, dan es eben keine Freundschaft einen HERren wie dem HERren Lehn zu fidiren, von dehm alle Weltt weiß wie Reich Er ist, und wie gerne Er bezahlet, darum wollen davon weiter nichtes gedencken, und werden es hinführo vor eine Injure halten, wan der HErr Lehn weiter davon das geringste erwehnet ohder unß solcherwegen Supsoniret, Sonsten sehen gerne, daß E. HochEdl. die adressen von dem HE. Schmidt, nur pro forma genommen, und sonsten keine Gelder als von unsere Correspondenten aufnehmen wollen, welches auch am besten.

Die Tonne gem $\frac{1}{2}$ H:C:N. ist bereith an HE. Jacob Trap gesand worden, und nun sollen auch den Koffer und die 2 Reise Küssen, so bey den Gärtner Henrich Böckman sind, nach folgen, imgleichen an den HE. Mynter den Kasten mit Bücher, so bey unß stehen geblieben. Die Sache warum der HE. Adm. Torenschild sich mit dem HE. Obr. Stahl geschlagen, wird mannigfaltig erzehlet, in zwischen vor die meiste wahrheit gehalten, daß sie beyde bey dem HE. Ober Schenck Goritz¹⁾ gespeiset, und der HE. Vice Admiral soll gesaget haben, daß sie in Hamburg eine gantz neue manier hätten, die Leute zum spiel zu bringen, daß man Ihnen nemlich weiß machte, eine Sieben Köpfigte Schlange zu zeigen, und davon were der Obriste Stahl der Vornehmeste Interessent, wie Sie dan noch gantz neulich einen Jungen Menschen von seiner Freundschaft auff solche ahr zu sich gebracht und braf waß abgewonnen hätten, worauf Er mit dem HE Obr. in wohrtstreit geraten, wegen die viele Leute aber nicht an ein ander kommen können, biß der HE. Vice Admir. weck gegangen, da Ihme der HE. Ob. Stahl gefolget und rückwärts mit den Stock übern Kopff

¹⁾ Baron Frederik Wilhelm Görtz, hannoveransk Statsminister.

geschlagen, worauf der Amir. den degen gezogen, wie der HE. Obr. seinen aber nicht aus kriegen können, weiln Er von dem Regen auf der Reyse verrustert, hat der HE. V. Adm. seinen auch weck geworffen und dem HE. Obr. Stahl auf der Erden geworffen und übel zu gerichtet, da sie dan separiret worden, und des andern Tages eine Meile von Hannover auf der Hildesheimschen Grentzen sich geschlagen, und der HE. Vic. Adm. von dem HE. Obriste Stahl gleich im Ehrsten Stoß erstochen. Der HE. Obr. Stahl hat sich darauf gleich hieher retiriret. A propo man will unß absolut weiß machen, daß der HE. Lehn in seiner Relation nach Copenh. selber soll gestanden haben, daß es 27000 Rth. so er verlohren, welches aber unmöglich glauben können, uns übrigen dienstl. empfehlende verharren

MHGEHErr¹⁾ W²⁾ Dienere
Poppe & Kroon.

Hamb. d. 22. Novb. 1720.

Wann Sie dieses gelesen, so bitten es zu zerreißen, weiln nicht gerne haben möchten, daß diß andere³⁾ könnte lesen.

Brevet er af Mylius paategnet: »det er usandfærdig, at Lehn havde tabt 27 000 rdr., hvilket ieg har svared dem«.

Om den virkelige Størrelse af Lehns Tab giver han selv Besked i et til en unævnt Adressat stilet Brev, hvis Concept ligger mellem Papirerne fra hans og Mylius' Rejse. Brevet, der skildrer, hvorledes han af den i Mylius' Optegnelse af 23. September nævnte Gavtyv Langenbek blev forført til Spil, er saalydende:

Monsieur très honoré & très cher Amy!

So gerne ich gewünscht das plaisir gehabt zu haben mit Ihnen mündlichen Abschied zu nehmen und vor erwiesene Güte den gebührenden Danck abzustatten, so habe doch zu zweyen mahlen dessen nicht profitiren können, weyl Sie beide mahl auf ihren Garten gewesen, und mir also leid, daß die Mägdé, mit denen ich auf der Diele gesprochen, nicht mein Gewerbe verrichtet, doch was damahls und zwar nicht durch meine Schuld unterwegs geblieben, wil hierdurch geziemend abgelegt haben; dHE. Klöcker hat mir eine copie von dero ersten Brief übersandt, welcher ein unwidersprechlicher zeuge meines wohlverhaltens, davor ich Ihnen auch dancke. Ihres letztern aber habe keine von bekommen, woraus ich

¹⁾ o: mein hochgeehrter Herr.

²⁾ Utydeligt.

³⁾ Et Stykke af Papiret afrevet.

denn garfüglich schliesse, selbiger werde nicht sonderlich zu meiner advantage seyn, und wie wil ich anders urtheilen? Der an mich abgelassene Brief zeigt ja gar ausdrücklich, es wolle der H. E. Lic. Langenbeck Ihnen persvadiren, ich sey selber Schuld am Spiel gewesen, Sie lesen aber mein examen über jeden punct, und sehen alsdann ob nicht dHE. Langenbeck sich vorgesetzt mich in Spiel zu bringen; denn ich setze den fal ich wäre hitzig gewesen, hätte nicht die bienseance erfodert, daß er mich zum wenigsten gewarnet, bey wem ich wäre, und mir dero Nahmen vorhero sagen sollen, da ich im gegentheil solches von ihme nicht habe erfahren können, auch nicht ehe als den andern Tag zu wissen bekommen; daß er mir angestossen ist mir unbewust, obschon dieses die schlechte Anführung gar elend bemänteln soll, zum wenigsten habe ich mich honetter gegen seinen Vetter aufgeführt, welchem ich in Kopenhagen, damit ihm kein tort wiederfahren mögte, 80 rd. vorgestretchet auch hernach geschenckt. Daß ich von der Schlangen schon vorhero gehöret, leugne gar nicht; daß ich aber dHE. Lic. gebethen mich da hin zu führen ja noch selbigen Abende, und zwar aus der raison weil ich des andern Tages reisen wolte, ist eine manifeste Unwahrheit; denn es können der HE. Rath. Kelp, dHE. Krone senior & junior, mit mir bezeugen, daß dHE. Lic. in der Stuben und zwar noch an der Tafel, da ich meinen Diener holen ließ um Mons. Mylius, der Sich zur ander Tägigen Abreise zu præpariren nach hause verfüget, wissen zu lassen, ich hätte mich auf dHE. Lic. und der andern persvasions überreden lassen noch einige Tage in Hamburg zu verweilen, viel mehr hat Er mir auf der opera, wie HE. Kelp und Krone junior sich von mir gewendet, ungefragt angestossen, sagende: Last uns gehen, denn es müssen keine andre mit seyn, sonst wird der Mann Sie (das Thier) uns nicht zeigen. Alß ich nun dahin gekommen, ist dHE. Lic. der erste gewesen, so die Carten auf den Tisch gebracht, und wie ich bate nach der opera wieder zu fahren, um mit den andern zugleich nach Hause uns zu verfügen, hat er 3 a 4 mahl gesagt: Ich wil mein Geld vor die opera (wo Er vor mir bezahlt) wider haben. Endlich ist es wohl wahr, daß er gesagt es ginge zu weit, aber da ich nur 4 a 6 Carten in der Hand hatte, da ich auch allererst ziemlich alterirt die Ducaten gesehen, doch um contenance zu halten fortfahren muste, und hernacher nach volbragtem Spiel in Wagen repetirt, da er fast durch die gantze Stadt, ich weis nicht warum, mit mir herumgefahren ohne mich ein mahl nach Hause zu führen. Die Carte darauf er geschrieben habe noch originaliter und ist Spaden zwei, die Summa aber nur 624 Duc., welches wiederum eine Anzeige des Verfahrens mit einer frembden Person, da die Summa sich nunmehr nach dem jetzigen Bericht dHE. Langenbecks auf 300 Duc. mehr betragen

soll. Zuletzt hat er ein gut Gewissen gehabt, warum hat er sich nicht eher zu justificiren gesucht? aber jetzo da sich höhere Personen in die affaire zu meliren scheinen, wird etwa das Gewissen nun rege? und auf Ausfluchte bedacht? Ich kan demnach nicht umhin alle Schuld eintzig und alleine dHE. Langenbeck zu zuschreiben, werde auch copei sowohl von ihrem als diesem meinem Brief dHE. Klöcker zustellen, damit Er sich nicht durch Ihren auf HE. Langenbecks falschen Bericht etwann gegründeten Brief überreden lasse anders zu gedencken, alß ich das vorige mahl geschrieben, auch daß dHE. Langenbeck vernehme ich lasse mich auf keine Art noch Weise weder durch dräuen noch andre mojens abhalten die Wahrheit fein, reine und derbe heraus zu sagen, Er mag nach ihrem Bericht so viel Gelt anwenden wollen alß er will, sintemahl ich nichts schreibe als was in der that würcklich ist, so wahr mir Gott helffen und meiner armen Seele gnädig seyn soll, und was ich bey verlust meiner Seeligkeit am jüngsten Tage zu verantworten gedäncke, dieses glaube ich ist hoch genug betheuret. Bitte demnach dHE. Langenbek anzurathen mich hinführo in frieden zu lassen, wodurch viel reden am fügligsten aufhören kan, als denn ich dieses blos allein aus respect gegen Sie nicht publiciren werde, woferne ich aber durch mehrere Schreiben in der verdrieslichen affaire oder nachrede von HE. Langenbeck soll beunruhiget werden, kan mirs niemand verüblen, daß ich nicht allein dieses so zur Rettung seiner honneur in denen vorigen relationibus unterlassen, männiglichen kund thue, sondern auch hohen Herrn diese Sache zur revange vortrage, und Er alßdenn mögte genöthiget werden in einen Sauren Apfel zu beissen. Ubrigens thut mir leid, daß an Sie von einem so nahen Anverwanten dergleichen verdrießliche Sachen zu schreiben durch dHE. Langenbeck selber genöthiget bin und will Dero und aller raisonnablen Leuten jugement anheim gestelt haben was von Ihm zu urtheilen, und mir dero beständige Freundschaft ausgebeten haben, der ich mich eine honneur mache zu seyn.

Monsieur mon tres cher & tres honnore Amy votre tres humble
& tres obéisant Serviteur

Abraham Lehn mppria.

Prag d. 14. Dec. 1720.

**Uddrag af Danske Kancellis Registranter.
Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1681—90.**

Ved **H. C. Roede.**

System og Forkortelser: se Tidsskriftets Aargange 1918, S. 161 og 1920, S. 168. I denne Artikel er Forkortelsernes Antal yderligere steget. Eksempler: Jørg. for Jørgen, Mog. for Mogens; andre Eksempler: Henr., Cath., Dav., Dan., Chrf., Joh., Joh.e o. s. v., lutter Tilfælde, hvor Tvivl om det forkortede Ord formentlig ikke kan opstaa.

1681.

3. Jan. Christensen, Claus, i rum Tid ∞ Anne Wessel. U. B. V.: Gert Krammer og Fr. Pet.sen. Udst. Bergen 24. Maj 1680. N. R. 1.
4. — Kolbye, Hans, i rum Tid ∞ Karen Olufsd. U. B. V.: Borgm. And. Chrf.sen og Hdlsm. Homfred Brüggman. Udst. Thronhj. 12. Juni 1680. N. R. 2.
4. — Glantz, Jac., Kpt. ved aggershusiske Reg., ∞ Inger Jensdt. U. B. Eneste Arving: Gen.aud. Zach. Lemfordt, ∞ Maria Rebeche Prise. V.: Gielsvandt Karre, Joh. Arnoldt, A. Meyer, Oluf Olufsen Skydt og Marquart Otto Mangelsen. Udst. Waadsen (!) 14. Mts. 1677. N. R. 3.
12. — Sør.sen, Ped., Amtskr., i Febr. 1677 i rum Tid ∞ Hedvig v. Vichelen. U. B. Br.: Jørgen Sør.sen; 2 Br.e ∞ 2 Ss.e. M.: Anne, Sør. Jørg.sens Enke, Anne Elisabeth, Dt.: af vor Ss., der døde, da hun diede Barnet, er Arving. V.: Øverste Kpl. Sør. [Nielsen] Lyngbye og Raadm. Hans Jac.sen. Indl. 4 U.skr., Ægtep. og V.e. Udst. Roskilde Bispegd. 16. Juli 1679. S. R. 22.
14. — Koplov, Henr., i lang Tid ∞ Karen Mort.dt. U. B. V.: Juveler Jørg. Stielke og Hdlsm. Robbert Maccollock. Indl. U.skr. og Segl: H. K., K. M. D. og V.e. Udst. Kbhvn. 1. Dec. 1680. S. R. 23.
15. — Nielsen, Jesp. af Lundø i Fjends Hrd. i Jyll., i 14 Aar ∞ Karen Graversdt. U. B. V.: And. Christensen i Bodsgaard og Chrf. Mog.sen i Svendstrup. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Lundø 4. Nov. 1680. J. R. 6.
15. — Sør.sen, And., ∞ Kirsten Ped.dt. U. B. V.: Jens Laursen og Joh. Gardner. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 4. Dec. 1680. S. R. 28.
20. — Lerche, Corn., død før 6. Jan. 1681, og i 16 Aar ∞ Hofmest.inde hos de kgl. Børn, Sidsel Grubbe. 3 S.r: Fr., Chr.

- og Jac. L. Sv.søn: Eggert Chrf. Knuth. Br.: Ped. Ped.sen Lerche. Formynder for Jac. L.: Lds.dommer Ped. Lerche. Bestyrer af Godset, Amtskr. i Nykøb., Hans Rosenfeld. V.: Overkmj. Adam Levin v. Knuth. 2 Kopier. Udst. Nielstrup 8. Dec. 1680. F. R. 4.
21. Jan. Andreas, Jochum, i rum Tid ∞ Catr. And.dt. U. B. V.: Holg. Parsberg til Eskjær og Hdls. Povl Nielsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 6. Juli 1680. S. R. 30.
29. — Engelhart, Dan., i rum Tid ∞ Margr. Laur.sdt. U. B. V.: St.amtsskr. Ped. Kasbøl og Hytteskr. Fr. Junghans. Udst. Løkkens Kobberværk 5. Okt. 1680. N. R. 15.
18. Febr. Varbjerg, Guttorm And.sen, f. i Apelvik ved Varberg i Halland, i rum Tid ∞ Anne Nielsdt. U. B. V.: Rektor Ped. Foss i Kbhvn. og Brygger Dav. v. Cøllen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 14. Febr. 1681. S. R. 61.
19. — Munch, Margr., Enke e. Mag. Joh. Steensdorph; tidl. afd. Mand: Joh. Radner, Borgm. i Nykjøbing p. F. M.: Maren, Erik Munch's Enke i Kbhvn. Ss.e: Anna og Catr. M. Sv.: Pr. Hans Sør.sen Liunge. V.: Herrfgd. Jens Madsen Hviid og Tingskr. Hans Hansen Kier. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Baarse Pr.gd. 13. Jan. 1680. S. R. 62.
5. Mts. Schøller, Anne Eilersdt., Enke e. Notar. Jens Jensen Friis, og tidl. ∞ And. Mikkelsen. Afd. Br.: Chrf. Eilersen Schøller. Gavebrev. Br.dt.: Maren Chrf.dt. S. ∞ Joh. Wessel. U. B. V.: Lavværgen, Bisp Chrf. Sletter og Pr. Oluf Chrf.sen Tønder. Udst. Thronhj. 6. Jan. 1681. N. R. 24.
9. Apr. Jac.dt. Anne, i mange Aar ∞ Wilh. Farenhuus. Han har Børn, hun ingen. V.: Pr. Justus Val. Steeman og Toldskr. Chr. Falck. Indl. 1 U.skr.: Test., 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Hels.ør 10. Jan. 1681. S. R. 120.
9. — Lauritsen, Mads, Borgm., ∞ Kirstine Jac.dt. Børnene er døde. V.: Pr. Christen Blichfeld og Advokat i Kbhvn., Hans Terkelsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ringsted 24. Febr. 1681. S. R. 121.
12. — Kirchhof, Joh.s, Apot., ∞ Mette Harders. U. B. V.: Kræmmerne i Kbhvn., Joh. Issing og Gert Pohlman. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. Udst. Kbhvn. 2. Apr. 1681. S. R. 132.
16. — Mort.sen, Jens, Sn., ∞ Margr. Hansdt. Gavebrev. Borgm. Corfits Bram, ∞ Ida Heister skal være Hustruens Lavværg efter Mandens Død; de arve Ægteparrets Gaard i Sudergade. Ægtefællerne er døde før 13. April 1681. V.: Skolem. Hans Ped.sen og Sn. Søren Laur.sen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Hels.ør 8. Nov. 1678. S. R. 141.
7. Maj. Bircherod, Jens, Dr., ∞ Karen Køler, Enke e. Bisp Erik Eriksen Pontoppidan. Ægtepagt. Børnene nævnes ikke ved Navn. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. Udst. Kbhvn. 1. Maj 1681. S. R. 164.
21. — Aarup, Christen Hansen, Hdls., i 16 Aar ∞ Dor. Ped.sdt. U. B. V.: Byfgd. Henr. Fr.sen og Byskr. Ped. Laur.sen. Udst. Skien 10. Dec. 1680. N. R. 54.

24. Maj. Povlsdt., Bente, Enke e. Jens Ped.sen. U. B. Eneste Arving: Assess. Jørg. Elers, hvis M.: Borgm. Eggert Elers' Hustru, Sofie, er Søkendebarn af Test. Manden begravet i Frue Kirke. V.: Domprovst Henrik Borneman, hendes Sv.: Ridefgd. Fr. Eisenberg og Stads-kæmmer Hans Jensen Stampe. Indl. 1 Segl: Test. (J. P. S.), 3 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 29. Apr. 1681. S. R. 172.
11. Juni. Klein, Joh. Dan., Vinhdl., ∞ Sidsel Jensdt. U. B. Hun har umyndige Børn. Br.e: Joh. Nic. af Kbhvn., Wilh. Wihrich og Fr. K. 3 Ss.e: Anna Margr., Ursula og Appolonia K., alle af Kirchheim an Donnersberg i Tyskland. V.: Eskild Jensen og Chr. Helt. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 2 U.skr.: Vidnerne. Udst. Kbhvn. 10. Juni 1681. S. R. 186.
25. — Turesen, Fr., Ob. Legat til Frue Skole i Kbhvn. Koncept til Fundats. Udst. Kbhvn. 11. Juni 1681. S. R. 216 b.
27. — And.sen, Rasmus, Skipper, ∞ Kirsten Sør.dt. U. B. V.: Søtøjmester And. Carlsen og Hdlsm. Lyder Ortman. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 17. Juni 1681. S. R. 220.
12. Juli. Golske, Jørg., Hdlsm. Stifm.: Joh.e Nielsdt. V.: Kir. Nic. Winechen og Maurits Christensen Bjerg. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 6. Juli 1681. S. R. 234.
16. — Beck, Herm. Christensen, Provst, i rum Tid ∞ Maren Knudsdt. Krag. Han er død før 28. Juni 1681; hun er ca. 70 Aar gl. da. U. B. V.: Rektor Niels And.sen Hals og Raadm. Christen Hansen. And. Madsen Beske har hjulpet Test. at underskrive. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og N. A. H. 1 U.skr.: C. H. Udst. Odense 12. Apr. 1681. F. R. 60.
23. — Friis, Thomas, ∞ Karen de Hemmer. U. B. V.: Kanc.r. Bolle Luxdorph og Oberzahlm. Pet. Brandt. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aarhus 22. Juli 1681. J. R. 85.
13. Aug. Carstens, Claus, Overinsp. ved Toldboden, ∞ Mette Melhorn. Hun har Børn. V.: Hans Sv.: Pr. Lars Larsen Rhode til Vestenskov og Just Kiørning. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Aug. 1681. S. R. 251.
13. — Hissing, Hans Nielsen, f. paa Hissingen i Bohus Len, i rum Tid ∞ Alhed Hansdt., f. i Sønder-Broby (Fyn). Hans Børn af forr. Ægtesk. er døde som smaa. V.: Kanc.forv. Rasm. Rasmussen og Renteskr. Peder Madsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 29. Juni 1681. S. R. 252.
16. — Bendzen, Knud, i rum Tid ∞ Maren Laur.dt. U. B. V.: Renteskr. Laur. And.sen og Brygger And. And.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 14. Juli 1681. S. R. 253.
3. Spt. Walgesteen, Thomas, ∞ Birg. Mandix. U. B. Han har Ss.- og Br.børn. V.: Sv.: Maurits Mandix og Jørgen Jørgensen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 29. Aug. S. R. 269.

10. Spt. Egebeck, Christen And.sen, ∞ Anna Arnskov. U. B. V.: Stadsekr. Michael Cornelissen, Pr. Gregorius Stuhr, Lyder Borch, And. Reycher, Lorents Jessen, Wolchert Pet.sen, Hans Melchiorsen, Broder Achsen og Jac. Hansen. Indl. 10 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e, 1 U.skr.: Sekr. M. C. Udst. paa Tysk, Flensborg 6. Aug. 1681. J. R. 118.
10. — Olsen, Enders Enke, Sidsel. U. B. Arving: Sætatskommis. Johan Sechman. V.: Jørgen Storm og Christen Christensen, begge af Kbhvn. Indl. 3 U.skr.: Test. og V.e. Not. publ.'s Segl. Udst. Kbhvn. 2. Spt. 1681. S. R. 275.
13. — Christensen, Niels, ∞ Anne Nielsdt. U. B. V.: And. Titke Hødsker og Frans Frandsen. Udst. Bergen 6. Aug. 1681. N. R. 96.
17. — Berendsen, Jørg., i 17 Aar ∞ Cathr. Jac.dt. U. B. V.: Provst Emmiche And.sen [Nedergaard] og Sv.: Raadm. og Hdlsm. Lyder Sivertsen. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Køge 26. Aug. 1681. S. R. 292.
1. Okt. Aasted, Thomas Christensen, i rum Tid ∞ Bodil Larsdt. U. B. V.: Stadskæmner Chr. Beverlin og Hdlsm. Just Schowert. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 19. Sept. 1681. S. R. 307.
11. — Schütz, Jok., ∞ Elisab., Enke e. Maj. Nic. Niclasen. Manden har 6, Hustruen 4 Børn. Hans Søn af forr. Ægtesk.: Joh. Joachimus S. Hans Sv.søn.: Joachim Burmeister. Hendes Søn af forr. Ægtesk.: Ditlev Niclasen. V.: Kpt. Henr. Bartram Reventlov, Pr. Christen Fischer, Pr. Knud Petersen (Dan) og Forp. paa Bramstrup Hans Jørgensen. Indl. 6 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. 3 U.skr.: J. J. S., D. N. og J. B. Udst. paa Tysk, Lindevit 2. Maj 1681. F. R. 74.
20. — Atche, Hans Diderich Carstensen. F.: Carsten Hansen A. Stifm.: Joh.e Muncgaard. F.br.: afd. fhv. Borgm. i Slangerup, Hans A. Sv.: Kanc.assess. Peder Hjort. V.: F. og Sv. Indl. 3 U.skr. og Segl.: Test og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Okt. 1681. S. R. 330.
22. — Olufsen, Børge, Kpl., i 4 Aar : Karen Jensdt. U. B. V.: Ass. i Adm.koll., Laur. Jac.sen og Fgd. o. Lier, Joh. v. Capelln. Udst. Bragernæs 4. Aug. 1681. N. R. 121.
25. — Bøcher, Giese Jansdt. Stifsøn: Pr. Niels Ped.sen Müller i Stange Pr.gæld i Hedemarken. V.: Hdlsm.e Niels Hofuelsen og Fr. And.sen. Udst. Chria 24. Juli 1681. N. R. 122.
29. — Klog, Morten Rasmussen, ∞ Bodel Christensdt. U. B. Hun har Børn af tidl. Ægtesk., han ikke før gift. V.: Jens Mog.sen Sehested t. Holmegd. og Pr. Laur. Willumsen Grave (Grove?). Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og J. M. S. 1 U.skr.: L. W. G. Udst. Østergd. i Gudum 18. Okt. 1681. J. R. 145.
17. Dec. Nielsen, And., en Tid lang ∞ Mette Laur.dt. U. B. V.: Oluf And.sen i Halby og Ped. Nielsen ved Rubæk. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Sønderbygd. 16. Okt. 1681. J. R. 161.
24. — Clemmendsen, Clemmend, ∞ Kirsten Madsdt. V.: Genfiskal Christen Ped.sen og Renteskr. Ped. Madsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Spt. 1671. J. R. 169.

- 1682.
7. Jan. Bille, Steen And.sen, Ob., ∞ Rebecca Elisab., f. Poppen, Enke e. kgl. Kommissarius i Fr.s.ort Peter Wichman. Ægtepagt. Han har Børn af tidl. Ægtesk. Hendes Kurator ad hoc: Landkommissarius Chr. Selmer. V.: M. Wibe og P. Brandt. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep., Kurator og V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 2. Nov. 1681. S. R. 4 a.
10. — Ped.sen, Svend, Pr., i 12 Aar ∞ Anne Hansdt. U. B. V.: Pr. i Sigdal, Niels Nielsen Griis og kgl. Fgd. i Modum og Sigdal, Troels Knoph. Udst. Eger Pr.gd. 16. Mts. 1681. N. R. 5.
18. Febr. Krabbe, Otto t. Holmegd., ∞ Cathr. Sus., f. Hahn. Ægtepagt. Konzept. Udst. Kbhvn. 11. Juni 1681. S. R. 37.
25. — Christensen, Mads, f. i Mariager Sogn, ∞ Gertrud Jensdt., f. i Bjerreby ved Randers. U. B. Test. før gift. Hustruens Børn af tidl. Ægtesk. er døde som smaa. Ægtepagt. V.: Christen Nielsen og Brygger Sør. Ped.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 18. Jan. 1682. S. R. 52.
25. — Juel, Henr. t. Lindberg, ∞ Ide Margr. Rosenkrands. V.: Jørg. Scheel t. Broholm og Preben Brahe t. Engelsholm. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og P. B. Udst. Brahesborg 16. Dec. 1681. J. R. 13.
25. — Gregersen, Wigel, Raadm., ∞ Mette Jensdt. U. B. Arvinger: deres Plejebørn: Gregers Jensen, Svenning Jensen og Anne Ruus. V.: Borgm. Børge Kahl og Raadm. And. Christensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Mariager 30. Aug. 1681. J. R. 14.
24. Mts. Møller, Ped. Ped.sen, f. i Ellerupsborg, i rum Tid ∞ Anne Mathiesdt., f. i Slesvig i Skovlund (Skaflund) i Kjær Herred. Børnene er døde. Hendes eneste Barn med tidl. Mand er død. V.: tidl. Stads-kæmner Sør. Rasmussen Hjorthøj og Kæmner Hans Bøyesen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 3. Mts. S. R. 81.
24. — And.sen, Hans, f. i Halland, Halmstad Herred, Getinge Sogn, ∞ Tyre Trudsdt., f. i Helsingborg. U. B. Ægtepagt. V.: isl.e Kbm. Guttorm And.sen Varbjerg og And. Børresen. Indl. 2 U.skr.: Ægtep., 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Kbhvn. 8. Mts. 1682. S. R. 82.
24. — Hansen, Ole, Vognm., ∞ Anne Jensdt. U. B. V.: Ped. Ped.sen Starp og Niels Jac.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 7. Mts. 1682. S. R. 83.
8. Apr. Elffers, Gert, Vinhdl., i rum Tid ∞ Ingeb. Børgesdt., Enke e. Vintapper Hans Philip Büchsenstein, der havde Børn i forr. Ægtesk. U. B. V.: Glarm. Povl Chrf.sen og Sn. Elias Lange. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 9. Juli 1681. S. R. 101.
8. — Thorlachsen, Giisle, Bisp, ∞ Ragneidur Jonsdt. U. B. Han 2 G. før gift. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. Udst. Holum 1. Aug. 1680. N. R. 64.
8. — Povlsen, Povl paa Island. Arvinger: hans Br.: Bjørn P.'s Børn: Joen, Mogens og Sifverder Bjørnsen, Sigridder, Holmfrider, Ingeb., Ellen og Anne Bjørnsdt.e. V.: Stephen

- Thommesen, Bjørn Haldsen, Sigfus Thordessen, Haldgrimmer Haldsen, Grimer Sigurdsen og Joen Steinsen. Udst. Grund, Øiefjord 8. Juni 1674. N. R. 62.
8. Apr. Hammer, Jørg. Laur.sen, Kommunitetsprovst, ∞ Margr. Simensdt. Han har 2 smaa Døtre af forr. Ægteskab, hun u. B. V.: Sivert Sivertsen og Mikkel Jonsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 6. Apr. 1682. S. R. 102.
11. Maj. Jæger, Joh., Slotsfgd., ∞ Margr. Garpen. U. B. Hans 4 Børn af forr. Ægtesk.: Magd., Anna Magd. Dor., Fr. Chr. og Charle Wilh. J. Ejer et Hus paa Frs.holm ved Nyhavn. V.: Lds.dommer Nicolaus Nissen og kgl. Km.tjener, Herman Weiberg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test og V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 22. Apr. 1682. S. R. 148.
12. — Slutter, Joh., ∞ Gundel Nielsdt. U. B. Hun før gift. V.: Ped. Ped.sen Starp og Hans Rasmussen. Udst. Kbhvn. 28. Apr. 1682. S. R. 149.
17. — Jensen, Niels, Sn., f. i Halmstad, i rum Tid ∞ Margr. Larsdt., f. i Viborg i Jyll. Han før gift. U. B. Ægtepagt. V.: Eskadronsskr. Bertel Christensen og Hans Villadsen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 1. Maj 1682. S. R. 147.
6. Juni. Erichsen, Joh., i rum Tid ∞ Anne Christensdt. U. B. Hun før gift. Hans M.: Kirsten Hansdt. V.: Provst Henrik Borneman samt Hdlsme Hans Nielsen og Sør. Jensen Holderuph. Indl. 5 U.skr., 3 Segl: Test. og V.e H. N. og S. J. H. Udst. Kbhvn. 20. Maj 1682. S. R. 172.
10. — Munthe, Joh.s, Borgm., i 18 Aar ∞ Zilla Volchartsdt. Riisbrick. U. B. V.: Borgm. Pet. Trojel og Raadm. Hans Jensen Ørbech. Udst. Bergen 4. Mts. 1682. N. R. 94.
24. — Jensen, Julius, Murm.sv., ∞ Lisbeth Christensdt. U. B. Ægtepagt. V.: Thomas Jensen og Garver Peder Ped.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 15. Juni 1682. S. R. 175.
4. Juli. Becher, Jac., ∞ Maria. Han u. B., hun 1 Søn, 2 Døtre af forr. Ægtesk. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 5. Maj 1681. S. R. 182.
8. — Elers, Hans, i rum Tid ∞ Malene Ditl.dt. Heche. U. B. V.: Hdlsm. i Kbhvn. Joh. Jørgen og Underfgd. i Kbhvn., Hans Hansen Smidt. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Nykøb. 26. Juni 1682. F. R. 43.
8. — Ild, Samuel Jensen, Pr., i rum Tid ∞ Maren Handsdt. U. B. Hustruen har før været gift. V.: Provst Oluf Andersen Tjæreby og Pr. Valentin Carstensen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Hunseby Pr.gd. 29. Maj 1682. F. R. 44.
12. Aug. von der Thie, Maurits, Assess. i Komm.koll., Enkem. 4 Børn: Else ∞ Jacob Hoe, Elisabeth ∞ Lorentz Mohr, Anna og Agnete v. der Thie. Annas og Agnetes Formyndere er Test.'s Sv.: Assess. Henr. Høyer og Jac Hoe. V.: Dr. Ole Borch og Pr. Michael H. Tisdorph. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 8. Aug. 1682. S. R. 205.

15. Aug. Gyldenstjerne, Helle, Enke e. Niels Parsberg t. Restrup. S.r.: Holger og Verner P. Dt.: Lisabeth P., ∞ Jørgen Høeg t. Skjærso. Deres Børn: Niels og Anna Høeg, er Arvinger. V.: Test.s 2 S.r. Indl. 2 U.skr. og Segl: Sønnerne. 1 U.skr. Test. Udst. Viborg 11. Mts. 1682. J. R. 89.
19. — Skielderup, Jens Ped.sen, fhv. Stiftskr., i rum Tid ∞ Throne Christensdt. U. B. Udst. Arendal 28. Juli 1682. N. R. 117.
26. Spt. Rosenkrantz, Elisab. t. Høgholt, ∞ Knud Guldenstjerne t. Møllerup og Damsgd. Hans M.: Hilleborg Bilde, Enke e. Predbiørn Gyldenstjerne t. Møllerup. Hendes Br.e: Holg. og Jørg. R. t. Liungholm og Erik R. t. Høgholt. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og Br.ne. Udst. 16. Juni 1682. J. R. 101 f.
14. Okt. Wilde, Reimer, ∞ Anna Sør.dt. 5 Børn døde. V.: Prok. And. Laur.sen Buch og Kbm. Hein Ditlofsen Fris. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Chr.havn 15. Aug. 1682. S. R. 248.
21. — Bryne, Christen, Betj. ved Admir.t., i lang Tid ∞ Signe Jørg.dt. U. B. Ægtepagt. V.: kgl. Søkpt. Roluf Petersen og Vejer ved Holmen Hans Svendsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 2. Okt. 1678. S. R. 252.
21. — Grave, Erik Mog.sen, Bisp, ∞ Anna Henr.sdt., Enke e. Mag. Chr. Melchiorsen. Hendes Søn af forr. Ægtesk.: Melchior Christiansen, nu død. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. Aarhus 14. Okt. 1682. J. R. 109.
21. — Holm, Pet. Jensen, ∞ Bente Nielsdt. U. B. V.: Lambert Mandel og Chr. Cornelissen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 26. Mts. 1679. S. R. 253.
21. Nov. Ribolt, Frands, Kælderm., død før 21. Nov. 1682. F.: Hans R., ∞ Susanna. 2 Br.e: Fr. og Wilchen R. 2 Ss.e: Anna Sophie og Cath. R. Sv.: Fr. Mønnichmeyer. Fætter: Hans Dreyer. Legatar: »min gamle Ven« Mathias Zeidthüeber. V.: Dr. Hans Leth, kgl. Kmtj. Herman Weiberg. Renteskr. Claus Jørgensen og Hofsn. Hans Balche. Indl. 5 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Juni 1682. S. R. 287.
25. — Didriksen, Christen, Bagerv., f. i Roskilde, ∞ Karen Hansdt. Hendes eneste Søn af forr. Ægtesk.: Jac. Henriksen. Han u. B. V.: Skom. Povl Götting og Messingarbejder Lorentz Carstens. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 22. Nov. 1682. S. R. 288.
28. — Gyldenstjerne, Knud t. Møllerup og Damsgd., død før 28. Nov. 1682, ∞ Elisab. Rosenkrandtz. Morgengavebrev. V.: Hilleborg Bilde, Vibeke Bille, Enke e. Oluf Brochenhuus, Fr. Ulr. Schult t. Findstrupgd. Morbr.e: Knud Bille t. Skjerrildgd. og Steen Bille t. Tirsbæk. Kopi. Udst. Møllerup 6. Juni 1682. J. R. 122.
1. Dec. Barner, Nic., Reg.sfeltskær i 18 Aar, i 22 Aar ∞ Cathr. Thormüllén. U. B. V.: Reg.sskr. Anthoni Barchman og Raadm. i Varde, Jens Madsen Rask. Indl. 3 U.skr. og

- Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Varde 8. Spt. 1682. J. R. 124.
2. Dec. Butienter, Joh., Kir. ∞ Karen Madsdt. U. B. V.: Raadm. Hans Hansen Spinck og Aud. ved vesterlehnske Reg., Georg Krüger. Udst. Chr.sand 14. Nov. 1682. N. R. 162.
8. — Pet.sen, Jens af Vibenshus, f. i Jylland, Børglum Herred. Understed Sogn, Skiftved By, ∞ Maren Christensdt. af Kbhvn. U. B. Ægtepagt. V.: Bager Richart Jorisen og Brygger Andr. Børresen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Nov. 1682. S. R. 297.
9. — Hansen, Niels, Flm. hos Fru Anne Rammel, ∞ Elisab. Christensdt. U. B. Hendes Ss.: Anna Maria C. V.: Raadm. Steph. Olufsen og Byskr. Niels Simensen. Tidl. konf. Test. af 2. Juni 1668. Kopi. Udst. Grenaa 14. Febr. 1668. J. R. 134.
9. — Nielsen, Laur., i rum Tid ∞ Maren Eriksdt. U. B. V.: Pr. Christen Jensen Kobberøe og Byfgd. i Thisted, Emiche Eriksen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Thisted 2. Nov. 1682. J. R. 135.
- 1683.
13. Jan. Solberg, Jonas Jensen, f. i Norge, Bohus Len, Romelanda Sogn, Solberg By, ∞ Anna Bendsdt., f. i Halland, Lindome Sogn, Duerø By. U. B. V.: Isl.e Kbm. Key Ped.sen og And. Børresen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 29. Dec. 1682. S. R. 7.
26. — Martens, Joh., ∞ Anniche Justis, da død for omtr. 14 Aar siden. Hun havde Børn af forr. Ægtesk. Han u. B. Ss.søn: Væver Rasmus Ped.sen, nu død; har Børn. Arvinger: Sv.e Andr. Knoch og Hans Henr. Grüner af Kbhvn. Legatarer: Rasmus Ped.sens Dt.e: Cath. og Lisbeth Rasmusdt., hans Enke: Margr. Vinche samt deres S.r: Joh. og Pet. Rasmussen. Test. konf. 10. Maj 1673. V.: Kobbersm. Lor. Badstuber og Buntm. Erh. Eckert. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Jan. 1683. S. R. 22.
6. Fbr. Meyer, Joh. Fr., Toldinsp. i Hels.ør, ∞ Dor. Margr. Sebalt. U. B. V.: Kanc.forv. Rasmus Rasmussen og Rentekr. Ped. Madsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 15. Jan. 1683. S. R. 35.
10. — Laur.sen, Niels, i rum Tid ∞ Magd. Olufsd. U. B. V.: Byskr. Laur. Rask og Hdlsm. Henr. Horneman. Udst. Throindhj. 20. Jan. 1683. N. R. 16.
10. — Lassen, Mikkell, i 28 Aar ∞ Sidsel Jensdt. U. B. V.: Kd.støber Hans Nielsen og Hans Sør.sen Gylling. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aarhus 22. Jan. 1683. J. R. 10.
24. — Marchedaner, Berthe, Jfr. Br.: Ldsdommer Hans Oldeland. Dennes S.r.: Hans og Chr. O.; den ene af dem blev Page, den anden kom til Artilleriet; de arve Test. Afd. Ss.: Anne M., Enke e. Hans Kaas t. Lindskov. Test.t nævner en Del Jordegods i Lunde Hrd. samt andetsteds. Test.s afd. Forældre hviler i Rønningesøgd. Kirke. V.: Gehr. Helmuth Otto, Frih. af Vinterfeldt og Bar. Rud.

- Abrah. v. Putbusch. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kappendrup 26. Jan. 1683. F. R. 5.
1. Mts. Tritdsler, Hans Ernst, ∞ Margr. Hvitfeldt. V.: Hendes M.: Margr. Hvitfeldt, Enke e. Thomas Dyre, Ob. Joh. Arnold, Ob. Casper H. Huusman og Maj. Hans Tritdsler. Udst. Tomsgd. 2. Juli 1682. N. R. 26.
6. — Siersløf, And. Hansen, Pr., i rum Tid ∞ Anna Rasmusdt. U. B. Ægtef. ikke før gifte. V.: Provst Henr. Bornemann og Pr. Rasmus Büssing. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Lille Lyndby 1. Mts. 1683. S. R. 61.
24. — Christensen, Jens, i rum Tid ∞ Mette Christensdt. Biering. U. B. V.: Jens Nielsen Himmerig og Christen Laur.sen Hobro. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 4. Mts. 1683. J. R. 20.
14. Apr. Bendsen, Svend, Brygger, f. i Pederstrup, Aarstad Herred. Halland, i rum Tid ∞ Margr. Rasmusdt. Munch, f. i Kbhvn. U. B. Han har ingen Børn med forr. Hustru; 2. Hustru ikke før gift. V.: Kanc.førv. Rasmus Rasmussen og Ped. Madsen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. (S. B. S.) og R. R. 2 U.skr.: M. R. M. og P. M. Udst. Kbhvn. 31. Dec. 1682. S. R. 97.
5. Maj. Eskildsen, Christen, Raadm., ∞ Sophie Christensdt. Bang. U. B. Test. har før været gift med Siri And.dt. Hach. M.: Marie Arildsdt. Stiff.: Christen Larsen i Fladeby i Enebak Pr.gæld. Ss.: Maren Gundersdt., Enke e. Jens Laur.sen. Stifsøn: Hans Carstensen. Gudsøn: Joh. Petter, Søn af Borgm. Fr. Bremmer. 4 Sv.e: Sivert Ped.sen [∞ Kirsten Hansdt.] — deres Søn: Eskild — [Forp.] Thomas Ped.sen [∞ Else Hansdt.]; — deres Søn: Eskild — Mikkel Nielsen [∞ Anna Hansdt.] — deres Dt.: Maren — og nu afd. fhv. Jernværksdir. Lars Hammer [∞ Marta Hansdt.] — hans Dt.: Sire. Fasterdt.: Margr. Sivertsdt. V.: Overform. Niels Hafvorsen, Fattigforst. Christen Chr.fsen, Pr. Ped. Evensen Leuthenius og Sorenskr. Jørg. Boye. Udst. Chr.ia 3. Mts. 1676. N. R. 48. Jfr. n. aab. Br. 49 f. af 5. Maj 1683.
19. — Cordes, Chr.f., ∞ Cath. Rigg (Rieken). U. B. V.: Herm. Schultz og Mikkel Ulrich. Udst. Bergen 13. Mts. 1683. N. R. 59.
2. Juni. Rasbech, Chr., i rum Tid, ∞ Karen Nielsdt. U. B. V.: Laur. Aldrop (Allerup) og Ped. Poulsen, begge Hdls.m. i Throndhj. Udst. Aresvig 12. Apr. 1683. N. R. 63.
4. — Chr.f.sdt., Lisbet, Enke e. Thomas Gilbertsen. Søskende-børn: Bernt Jansen, nu død, Oluf Mog.sen i Sundføre, Karen Mog.dt., Enke e. Jacob i Førde og Karen Cordtsdt., Dt. af afd. Dr. Cordt. V.: Pr. Jens Sør.sen Hofman og Kpl. Jens Jonæsssen. Udst. Bergen 23. Jan. 1677 med Tilføjelser af 19. og 20. Jan. 1680. N. R. 64 f.
8. — Lerche, Peder, Brygger, ∞ Anna Friis. U. B. V.: Hdls.m.e Fr. Werdelman og Joh. Georg Mercher. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 9. Fbr. 1683. S. R. 156.

16. Juni. Mog.sen, Willum, Skipper, i rum Tid ∞ Anna Christensdt. U. B. V.: Pr. Michael H. Tisdorph og Bager Nic. Steensen. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Kbhvn. 30. Maj 1683. S. R. 171.
16. — Rasmussen, Rasmus af Biørum, Enkem., 2 G. før gift, har mange smaa Børn. ∞ Alhed Joh.sdt., død før 20. Mts. 1683. Ægtepagt. Hendes Fætter: Forv. paa Elkjær, Arnoldus Dyssel. V.: Pr. Hans Tøgersen Rosenberg og Herr.fgd. Morten Kiærulf. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. A. D. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Elkjær 2. Nov. 1682. J. R. 56.
19. — Jensen, Henr., i rum Tid ∞ Maren Svendsdt. Børnene længst døde. V.: Provst Henr. Bornemann og Byskr. i Kbhvn., Chrf. Andreasen Tønder. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 11. Apr. 1682. S. R. 179.
23. — Hansen, Hans, Raadm., ∞ Karen Cornelisdt. de Lange. Ægtepagt. V.: Postm. Rutger Werdelman og Evert Robertsen. Udst. Bergen 5. Juni 1683. N. R. 80.
22. Aug. Nold, Chr., Prof., Ejer af Vibygd., ∞ Maria Elligers. Hendes Søn af tidl. Ægtesk.: Chr. Kurtz (skal fremtidig kaldes: Chr. Nold), desuden 4 S.r. og 2 Dt.e. 3 Ss.e: Side og Ellen samt afd. Birg. Nold; hun har 4 Børn. Br.s.: Jac. Gertsen. V.: Dr. Oluf Borch, Kpl. Laur. H. Hylling. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 18. Aug. 1683. S. R. 239 f.
6. Okt. Tellefsen, Jens, Tømmerm., forlovet med Kirsten Mort.sdt., Enke e. Jens Gertsen. Br.e: Iver og Sør. T. af Øiestad, Ss.e: Maren og Anne Tellefsdt. Test. døde i Okt. 1682.
1. Brev udst. Øster Riisøer 4. Okt. 1682. V.: Tolder Jens Smidt, Rasmus Clemendsen, Skipper Cornelius Dan.sen, Havnefgd. Jac. Adamsen Dahl og Barber Daniel Schleif.
2. Brev udst. af Br.e: I. og S. T. Øster Riisøer 16. Okt. 1682. V.: Tolder Jens Smidt, Jac. Preus, Rasmus Clemendsen og Mikkel Nielsen Bang. N. R. 111.
9. — Ruus, Christen Laur.sen, Byfgd. i Sæby, i rum Tid ∞ Joh.e Samuelsdt. Gesmels. U. B. Ped. Laur.sen Ruus og Byskr. Christen Olsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Sæby 24. Aug. 1683. J. R. 89.
3. Nov. Brandt, Casper Nielsen, i rum Tid ∞ Anne Kielsdt. U. B. V.: Mikkel Lassen og Hans Sør.sen Gylling. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aarhus 15. Okt. 1683. J. R. 94.
24. — Iversen, Niels, ∞ Kirsten (Kirstine) Jac.dt. U. B. V.: Kpl. Rasmus Olufsen (Thestrup?) og Tolder Ped. Schow. Indl. 4 U.skr. Ægtep. og V.e. Udst. Fredericia 12. Nov. 1683. J. R. 106.
- 1684.
5. Jan. Jensen, Joh., i rum Tid ∞ Kirstine Musel. U. B. V.: Byfgd. Peder Hansen Marop og Knud Bert.sen Brun. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Køge 3. Jan. 1684. S. R. 5.

5. Jan. Clemmendsen, Jørg., i rum Tid ∞ Maren Madsdt. U. B. V.: Nic. Svitzer og Laur. Bech. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og L. B. 2 U.skr.: M. M. D. og N. S. Udst. Kbhvn. i Dec. 1683. S. R. 6.
29. — Hansen, Niels, ∞ Gundel Nielsdt. U. B. V.: Anthoni Rents og Peder Bendsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 22. Jan. 1684. S. R. 20.
29. — Jensen, Ped., i rum Tid ∞ Kirsten Ellen And.sdt. U. B. V.: Borgm. Cort Plum og Jac. Bortigh. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Køge i Aaret 1684. S. R. 21.
9. Fbr. 3 norske Brødre: Torben, Ulrik og Jørg., kaldet Ryttere, nu døde tilligemed 2 andre Br.e. Arving: Chr. Bjelke, en Frænde af dem, til Betaling for Laan. Mundtlig bevidnet Testamente. N. R. 24.
26. — Thulesen, Steen, 61 Aar gl., i rum Tid ∞ Maren And.dt., 69 Aar gl. Han u. B. Hendes Børn af forr. Ægtesk. er døde. V.: Kpl. Jens R. Stud og Skipper Ped. Jensen Stiernsund. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 22. Fbr. 1684. S. R. 48.
3. Mts. Ped.dt., Anne, ∞ Borgm. Christen Henr.sen Hejdemarch. U. B. Han har Børn af forr. Ægtesk. V.: Carl Ped.sen og Oluf Mikkelsen. Udst. Fr.hald 27. Nov. 1683. N. R. 45 f.
4. — Laur.sen, Ped., f. i Skive, i rum Tid ∞ Maren Ped.dt. U. B. Ægtef. ikke før gifte. V.: Vinhdl. Math. Wessen og Karm. Morten Hansen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. (P. L. S.) og V.e. 1 U.skr.: M. P. D. Udst. Kbhvn. 1. Mts. 1684. S. R. 63.
19. — Essenbech, Hans Rasmussen, i rum Tid ∞ Karen Fr.sdt. U. B. V.: Brygger And. Rasmussen og Hørrk. Math. Jensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 7. Mts. 1684. S. R. 79.
22. — Cracowitz, Hans, ∞ Elisab. van Wickevoort. U. B. V.: Hans Pet.sen Schowert og Markus Kurtz. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 10. Mts. 1684. S. R. 80.
12. Apr. Hofgaard, Tyge, i rum Tid ∞ Malene (Magdalene) Thommesdt. Høeg. U. B. V.: Halvor Sør.sen Borse og Torkild Madsen. Udst. Porsgrund 4. Spt. 1683. N. R. 61.
15. — Rasmussen, And., f. paa Fyn, ∞ Anne Abrah.sdt., f. paa Gulland. U. B. Test. har Ss.børn her i Landet. V.: Hdsm. Joh. Pet.sen Klein og isl. Kbm. Oluf Jonsen Klov. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 3. Apr. 1684. S. R. 103.
19. — Wroe, Nic., ∞ Magd. Wigants, Kræmmer Povl Dønnichs Enke. Hun har Børn af tidl. Ægtesk. V.: Kir. Wilh. Blanchesheim og Prok. And. Laur.sen Buch. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 28. Dec. 1683. S. R. 104.
19. — Lund, Math. Hansen, Pr., ∞ Maren Nielsdt. U. B. V.: Ped. Clemmendsen og Ped. Christensen af Skelskør. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Aggersø 4. Mts. 1684. S. R. 105.

19. Apr. Hass, Hans Nielsen, i rum Tid ∞ Kirsten Jonsdt. U. B. V.: Hdlsm. Chrf. Jensen Dobbelsestein og Laur. Nielsen Bech. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 3. Apr. 1684. S. R. 106.
22. — de Pieta, Diderich Roderigo, Maj., ∞ Christina Elisab., f. v. Brandt. U. B. V.: Gr. Otto Didr. Schach, Gen.maj. Hans Schach og Ob. Ehrenreich v. Preen. Udf. af Not. publ. Kopi. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 29. Maj 1682. S. R. 117.
21. Maj. Svendsen, Niels, Tolder, ∞ Mette Jensdt. U. B. V.: Pr. Joh. Christensen Skipper og Byfgd. And. Christensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Mariager 19. Apr. 1684. J. R. 37.
28. — Olufsd., Bodil, Enke e. Brygger Jens Ped.sen. U. B. Tidl. Test. konf. 2. Apr. 1677. Jens Ped.sens Børn er eneste Arvinger. V.: Enkens Lavv., Brygger Hans Schrøder samt Eskild Jensen og Eilert Stuhr. Indl. 4 U.skr. og Segl. Test. (Mandens S.) og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Maj 1684. S. R. 171.
31. — Gandrop, Jens Madsen, ∞ Anna Gerber, Enke e. Ritm. Volf Ravn, skudt i Skaane-krigen. Hendes Børn af forr. Ægtesk.: Utilia Maria, Salomon og Volf R. Hendes F.: Postm. Salomon Gerber. Sv.: Amtskr. Pet. Klein. V.: S. Gerber og P. Klein. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Viborg 2. Maj 1684. J. R. 40.
10. Juni. Bugge, Henr. Laur.sen, ∞ Beate Sophie Hansdt. U. B. V.: Fætter, Pr. Niels Hansen Gram og Sv.: Forv. Fr. Ped.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Linderumgd. i Vendsyssel 24. Apr. 1684. J. R. 42.
20. — Danti, Pierre, i rum Tid ∞ Anne Pairot, f. i Langer i Burgund. Børnene er døde. V.: Pet. Holmer og Jac. Feltman. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 3. Juni 1684. S. R. 199.
20. — Holst, Evert, ∞ Marie Hylsemans. U. B. Hans 6 Børn i forr. Ægtesk. med Maria, Henr. Dreyers Dt.: Henr., Hans, Mathias, Else, Anna og Maria H. V.: Sv.e Assess.e Henr. Høyer og Hans Nielsen Aalborg. Konzept. Udst. Kbhvn. 24. Maj 1684. S. R. 200.
28. — Willadsen, Peder, Byfgd., ∞ Elsebeth Henr.sdt. U. B. V.: Pr. Rasmus Büssing og Byskr. Hans And.sen. Indl. 4 U.skr. : Ægtep. og V.e. Udst. Chr.havn 23. Mts. 1683. S. R. 205.
1. Juli. Lange, Chr. Rasmussen, f. i Rudkøb., ∞ Anne Povlsdt., f. i Skaarup, Ravnkilde Sogn i Jylland. U. B. Hendes Søn af forr. Ægtesk.: Povel Frøling. V.: Kpl. Laur. H. Hylling. Hendes Stifsøn: Jost Frøling og Gr.sm. Jokum Pet.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 19. Mts. 1684. S. R. 208.
1. — Angel, Lor. Mort.sen, ∞ Margr. Ped.dt., Enke e. Lauge Jensen. Han 2 G. før gift og har 8 S.r og 3 Dte. Udst. Thronhj. 7. Juni 1684. N. R. 90.
23. — Hofgaard, Steph. Rasmussen, Byskr. i Horsens, ∞ Karen Espensdt. U. B. V.: Tolder Chr. Nielsen og Forv. paa Stens-

- ballegd., Bertel Hansen Fæder. Koncept. Udst. Horsens 11. Juni 1684. J. R. 57.
8. Aug. Ped.sen, Laur., fhv. Tjener ved Køkkenskriveriet, f. i Sjøland i Vraaby, ∞ Joh.e Mathiasdt., f. i Skovby ved Haderslev og gift før. U. B. V.: Hans Jensen Vinding og Ebbe Levesen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2. U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 2. Aug. 1684. S. R. 226.
12. — Ped.sen, Niels, Mellemligger i Nørreport, ∞ Ingeb. Jørgensdt. U. B. V.: Garver Peter Dørg og Jens Ped.sen. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Kbhvn. 8. Aug. 1684. S. R. 228.
14. — Resen, Ped. Povlsen, i 15 Aar ∞ Maren Mikkelsdt. U. B. Udst. Grande i Overhalden 24. Juni 1684. N. R. 105.
16. — Schøller, Anne Eilersdt., Enke e. Jens Friis. Hans Br.: Wincents F. Hendes Br.dt.: Maren Schøller, ∞ Jan Wessel. Gavebrevet omfatter Fossum Saug og en Del Jordegods. V.: Enkens Lavv., Bisp Chrf. Sletter og Kommissarius Ped. Tønder. Udst. Kbhvn. 12. Apr. 1683. N. R. 106.
16. — Børgesen, Børge, boende paa Tøtland i Hjelmelands Skibrede, ∞ Maritte Laur.sdt. U. B. V.: Hendes F.br.: Bjørn Øchland, Joen Walde og Toer Fænold. Udst. Nesom (Næsse?) 24. Maj 1684. N. R. 109.
21. — Glob, Christen Christensen, Pr. ∞ Elisab. Nielsdt. Knoph. U. B. V.: Pr.e Christen Jensen Blichfeld og Ped. Villumsen Lange. Koncept. Udst. Bringstrup 16. Aug. 1684. S. R. 233. Kasseret og ikke registreret.
21. — Waltken, Philip, Silkefarver, ∞ Cath. Robbers (Robbius). U. B. V.: Chrf. Mathiesen og Abrah. Gras. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og Not. publ. 2 U.skr.: V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 17. Dec. 1682. S. R. 234.
1. Spt. Munk, Eiler Jensen, Pr., en Tid lang ∞ Inger Rasmusdt. U. B. V.: Bisp Søren Glud og Pr. Laur. Olsen Wroe. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Bjerregrav Pr.gd. 27. Apr. 1684. J. R. 69.
3. — Loss, And. Jensen, Hosp.pr., i rum Tid ∞ Karen Fr.sdt. Ægtef. har ikke været gift før. U. B. V.: Tolder Chr. Nielsen Toldorph og Toldbetj. Jonas Svendsen Halmstad. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Horsens 12. Aug. 1684. J. R. 70.
12. — Ernst, Jokum, i 16 Aar, ∞ Anna Catr. Nielsdt. U. B. V.: Hdlsm. Just Schowert og Fr. Knudsen Gamborg. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 8. Aug. 1684. S. R. 248.
16. — Brandt, Henr., Hatstofferer, i rum Tid ∞ Anna Margr. Pettkam. U. B. V.: Hans Jørg. Mensching og Joh. Dauw. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep., V.e samt Not. publ. Udst. Kbhvn. 25. Aug. 1684. S. R. 255.
19. — Ped.dt., Maren, Enke e. Mads Hansen og død før 19. Aug. 1684. Arvinger: Hans Ped.sen og Maren Mikkelsdt. (repr. ved Ped. Sør.sen). V.: Pr. Niels Hansen Arensberg og Borgm. Laurits Thorsen m. Frue Catr. samt Boel Hansdt, ∞ Simon Jac.sen, Maren Hans Nielsens og Karen Christensdt., ∞ Jac. Madsen. Indl. 2 U.skr. og Segl: N. H. A. og L. T. samt under Tilføjelsen 4 U.skr. og Segl: N. H. A., L. T.,

- Cath. L. T.'s og K. C. 3 U.skr.: Maren H. N.'s, Boel H. D. og P. Sør.sen. Udst. Varde 14. Maj 1684. J. R. 83.
20. Spt. Jac.sen, Knud, Pr., i rum Tid ∞ Anne Ped.sdt. U. B. V.: Provst Mathias [Davidsen] Reutze og Forp. paa Hellerup, Lor. Carstensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ringe Pr.gd. 2. Spt. 1684. F. R. 58.
23. — Schowert, Hans Pet.sen, ∞ Anna Madsdt. U. B. V.: Pr. Rasmus Büssing, Bernh. Thomassen og Math. Ped.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Chr.havn 18. Spt. 1684. S. R. 263.
27. — Fries, Joh., død inden 27. Spt. 1684. Arving: Test.'s afd. Ss.: Heilvig Fr.'s Søn: Lars Schiering. Legatarer: Gert Pohlman, Jokum Horn, Margr. Larsdt. og Lars Nielsens Dt., som er Test.'s Guddt. V.: Sv.: Gregorius Fleischer, Hans Frich og Gert Pohlman. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Spt. 1684. S. R. 265.
4. Okt. Olufsen, And., ∞ Mette Jensdt. U. B. V.: Kæmner Hans Levesen og Povl Hansen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og H. L. 2 U.skr.: Hustruen og P. H. Udst. Kbhvn. 5. Spt. 1684. S. R. 275.
7. — Aarøe, Samuel Nielsen, i 30 Aar, ∞ Else Gregersdt. U. B. V.: Pr. Jens R. Stud og Jens Jensen Klog. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 6. Spt. 1684. S. R. 284.
7. Okt. Rodsteen, Erik. 3 Ss.e Agata, Ingeb. og Vibeke R. V.: Steen Hondorph t. Frøslev og Hans Kaas t. Hastrup. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Spt. 1684. J. R. 95.
11. — Borregaard, Christine Mort.sdt., Enke e. Jørg. Rotchilt. U. B. Afd. S.: Laur. Jørg.sen R., dennes Enke: Dor. Thomasdt. Skrøder bliver eneste Arving. V.: Andr. Kellinghausen og Henr. Svitser. Indl. 3 U.skr.: Test og V.e. Udst. Kbhvn. 19. Aug. 1684. S. R. 285.
18. — Ibsen, Povl, ∞ Trine And.sdt. U. B. Hendes Søn af forr. Ægtesk.: Torkild Kiildsen. V.: Byskr. Mogens Laur.sen og Erik Vandel. Udst. Chr.ia 15. Aug. 1684. N. R. 141.
25. — Ped.sen, Niels af Chr.ia, ∞ Mette Jensdt. U. B. N. R. 142.
8. Nov. And.sen, Niels, i rum Tid, ∞ Anne Hansdt. Hagerup. U. B. V.: Rasmus Rasmussen og Richert Richertsen. Udst. Seltenes i Romsdalen 21. Mts. 1684. N. R. 149.
8. — Sør.sdt., Karen, Enke e. Niels Rasmussen. Søn: Henr. Jensen, ∞ Maren Svennisdt., nu begge døde. Legatarer: Holger Knudsen Kaabberrød og Anne Laur.sdt., Test.s afd. Søns Hustrus Br.dt. Lavv.: Povl Iversen. V.: Kpl. Laur. H. Hylling, Chr. Rasmussen Lange (Slange) og Ove Mikkelsen. Indl. 1 U.skr.: Test. 5 U.skr. og Segl: V.e, Lavv. og H. K. K. Udst. Kbhvn. 4. Maj 1684. S. R. 307.
22. — Abbesté, Michel, ∞ Maria Tingnagels. V.: C. Moering og Joh. Sechman. Konzept. Udst. paa Hollandsk. Kbhvn. 2. Okt. 1684. S. R. 317.
29. — de Wiggers, Wilh., Assess. i Komm.koll., i rum Tid ∞ Eleon. Christina de Merode. U. B. V.: Etr. C. M. Lund og Vicelavm. H. Stochfleth. Udst. Chr.ia 7. Nov. 1684. N. R. 161.

6. Dec. Terkelsen, Mads, Kleinsm., i rum Tid ∞ Maren Olufsd. U. B. V.: Jens And.sen og Niels Jensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 27. Nov. 1684. S. R. 330.
20. — Florsen, Joh. (Jan), i rum Tid ∞ Trine Svendsdt. U. B. V.: Claus Worm og Erik Ancher. Udst. Chr.ia 20. Nov. 1684. N. R. 170.
23. — Agrel, Niels And.sen. Principal: kgl. Køkkeninsp. Evert Kruse, der arver Boet. Test. har en M. og 2 Ss.e. V.: Chrf. Danchel og Wm. Robbens. Indl. 3 U.skr.: Test. og V.e. Udst. Kbhvn.'s Slot 16. Nov. 1684. S. R. 345.

(Fortsættes.)

En „russ“, som holdt regnskap.

Meddelt af **P. N. Arentz**.

Der har virkelig eksistert en saadan russ engang, men det er nu 160 aar siden han levet. Det var nemlig i aaret 1764 — altsaa i den seneste del av Fredrik V's regeringstid — at den unge Peter Arentz, som da drog fra Bergen til Kjøbenhavn for aa underkaste sig examen artium, innlot sig paa aa føre regnskap under sitt fravær fra hjemmet.

Til nærmere orientering forudskikkes følgende:

Peter Arentz var født i Askvoll i 1747 og levet sine barndomsdager der, inntil han i 1760 fulgte sin far til Bergen. Efter aa være flyttet til Bergen blev han ikke satt inn i latinskolen der, men fremdeles som tidligere undervist hjemme av sin halvbror, Michael Stub Arentz, ialfall til i 1762. Og han blev ikke dimittert fra latinskolen, men privat. Hverken han selv eller hans far eller søskende kunde i 1764, da han som russ reiste til Kjøbenhavn, ennu regnes som »bergensere«. De var alle innflyttere i Bergen. I 1764 deponerte Peter Arentz og blev senere teologisk kandidat, men døde i Bergen allerede 4. oktober 1771, altsaa bare 24 aar gammel.

Hans foreldre var prost i Søndfjord og sogneprest til Askvoll Fredrik Arentz¹⁾, som i 1760 blev sogneprest til Nykirken i Bergen og i 1762 biskop der, — og dennes annen hustru, Dru de Frimann, som var datter av prost og sogneprest til Selje, Claus Frimann. — Biskop Arentz hadde flere barn, hvoriblandt den nevnte Michael Stub Arentz og Susanne Arentz, som blev gift med prest ved Bergens domkirke, Johan Plathe Bruun, samt Fredrik Christian Holberg Arentz, som senere blev rektor ved Bergens skole og titulær professor, men som ved den tid, som det her er tale om, var lektor i matematik ved det efter biskop Erik Pontoppidans forslag oprettede Seminarium Fredericianum²⁾ i Bergen. En søster av biskop

¹⁾ Om ham se bl. a. L a s s e n s stamtavle over familien Arentz. L a m p e: Bergens stifts biskoper m. v. B a n g: Den norske kirkes historie, med der forekommende henvisninger.

Et malet portrett av ham tilhører hans sønns sønnesønns sønnesønn, Erik Arentz, generalkonsul i Melbourne.

²⁾ En institusjon som »fremstod nærmest i tilknytning til Franckes Pædagogium regium«, se E i n a r S i g m u n d i Bergens hist. forens. skrifter nr. 24, for 1918.

Arentz, Anna Schjelderup Arentz, blev annen gang gift med presten Herman Treschow¹⁾, som var sogneprest til Vaage, men — ved bytte med sogneprest Johan Storm (dikteren Edvard Storms far) — blev sogneprest til Karise i Sjælland og senere (1754) sogneprest til Søllerød. — Peter Arentz var altsaa fetter til sønnerne der i huset. Likesaa var han gjennem sin mor fetter til dikterne Claus Frimann og Peder Harboe Frimann; og han var omtrent jevnaldrende med den førstnevnte.

Det hele regnskap, titelsiden innbefattet, inntar ikke mer enn tre blader uttatte av en almindelig »stilebok« i kvartformat. Boken, som nu med sit øvrige innhold er overlatt Bergens museums bibliotek, var hovedsakelig brukt til avskrifter av sange og andre rimerier. Heriblant forekom ogsaa en avskrift av »Holbergs Hendelser i Plutonis Rige«. Det var jo noksaa naturligt at Arentz næret interesser for Holberg, den store mester, som var død ikke mer enn 10 aar før Arentz blev student. Holberg raked saa høit op, at han nødvendigvis maatte beskjefte sin nærmeste eftertid. Og hertil kom for Peter Arentz's vedkommende, at han paa en maate stod i personlig slektsforbindelse med Holberg, idet hans halvsøskende jo hørte med til mestrens nærmeste slekt. — Ennvidere inneholdt boken en gjengivelse av Nils Heibergs »Bonden i Brudlaupsgarn« (Nr. 251 i O. Vig: Sange og Rim) — en vise, der som bekjent blev skrevet til prestedatteren Sofie Heibergs bryllup med sogneprest Andreas Pedersen Heiberg i Sogndal den 28. juli 1734, og som har været holdt for et av de tidligste literære produkter paa norsk bygdemaal. Efter hvad godseier G. F. Heiberg velvillig har meddelt mig, er denne gjengivelse av visen den beste han har lest, idet Søndhordlandsdialekten, som visen er skrevet i, her synes aa være temmelig uforfalsket, mens der i de fleste andre avskrifter er kommet inn meget Telemarks-dialekt.

Den omstendighet at Peter Arentz har optatt denne vise i sin lille samling, kan tyde paa, at han har næret nogen interesse for bygdemaalene. Han var i saa fall ikke alene om saadanne interesser innfor det kull av studenter, som han tilhørte, for blandt dem treffer man ogsaa Edvard Storm, som jo antas allerede dengang

¹⁾ Han var sønn av den generaltollforvalter Herman Treschow i Trondhjem — som mottok Griffenfeld i sit hus da denne i 1698 endelig blev løslatt fra fengslet paa Munkholmen, — og en bror av den Gerhard Treschow (student 1720), som i 1726 ergret Ludvig Holberg ved under merket Michel Hansen, Brendevinsbrænder og Øltapper i Kalunborg, aa utgi et versificert angrep paa hans Metamorphosis. Gerh. Treschow stod i navnet som utgiver av Danske Jubellærere, men den egentlige samler var biskop P. Hersleb. (Se Bricka).

aa ha skrevet nogen av sine »døleviser« i Vaagemaal. — Og det er lett aa se at Peter Arentz's far og søskende ialfall hang sterkt ved bygdefolket i sin egen hjembygd¹⁾). Hans far hadde levet sammen med denne befolkning i over 30 aar, og det var kun motstrebende at han omsider lot sig overtale til aa forlate disse sine kjære bygdefolk, hvis livsvilkaar han saa godt kjente og forstod²⁾). Og ikke før var Peter Arentz's eldste halvbror Hans Arentz færdig med sine studier, før han gikk tilbake til de hjemlige trakter og blev sorensskriver i Søndfjord, hvor han saa forblev hele sitt liv, likesom han herfra i sin tid utga sin Søndfjordsbeskrivelse (inntatt i Topografisk Journal). Det er ellers trolig at dersom Peter Arentz hadde fattet saadanne interesser, saa kunde det ialfall i nogen grad skyldes innflytelse fra Pontoppidan's skrifter og virksomhet. Pontoppidan hadde jo i 1749 utgitt sin *Glosarium Norvegicum* eller samling av rare norske ord, — dialektuttrykk, som han ennog tildels vilde ha innforlivet i det danske sprog for saaledes aa redde dette mot oversvømmelse av fremmedord.

Ganske saaledes gikk det som bekjent ikke; men man maa her uvilkaarlig tenke paa at det i virkeligheten var en til Danmark avgitt norsk kraft, som i *Ludvig Holbergs* skikkelse tilførte det danske aandsliv den fornyelse, som det i saa høi grad tiltrengte. Til gjengjeld var det en dansk mann som igjennem lange tider fikk den største innflytelse paa aandslivet her i landet. Denne mann var netop *dr. Erik Pontoppidan*, i flere aar Bergens kraftige og virksomme biskop. Gjennem sin stilling i og til geistligheten og gjennem den forklaring³⁾ til Luthers kate-

¹⁾ Vel et hundre aar tidligere levet netop i denne hjembygd en prest, *Christen Jenssøn Askevold*, som er merkelig derved, at han var en av de meget faa, som i hin tid syslet med morsmaalet og navnlig samlet norske dialektord og talemaater. Han utga i 1646 »Den norske Dictionarium eller Glosebog, — Alle dem udi Danmarck og Norge, som haffve lyst at vide det Norske Lands Vjs oc Maal til en løstig tjds fordrift oc kundskab«. Der er dog intet som tyder paa, at erindringen om dette hadde holdt sig ned til Peter Arentz's tid. *Christian Jenssøn* druknet tillikemed sine baatsfolk *St. Hansdag 1653* paa hjemreisen fra en annexreise (*Lampe II*, s. 106).

²⁾ Jfr. det av *Lampe* efter biskop *Brun* gjengitte trekk: Arentz kom en søndag til et av annexene. Et sildebjerg hadde trengt sig inn i en bukt. »Gud signe dig, far«, sa nogen av almuen, »kort preken idag, at vi kan stenge med noten, før denne velsignelse gaar fra landet. »Nei«, sa presten, »flux ut med noten, kom saa i kirken, saa vil jeg preke om Ham som har nøkkelen til avgrunnen«. Og det skjeddde saa.

³⁾ Om den motbør den i begynnelsen møtte, se bl. a. *Agge Skavlan*: *Historiske billeder*, hvorefter biskop *Nannestad* i Trondhjem ennog vilde ha boken brennt. — Ogsaa *Fredrik Arentz* utga samtidig med *Pontoppidan* en katekismus-forklaring, som av *Bang* betegnes som et for sin tid fortrinlig arbeide; men den maatte vike for *Pontoppidans* forklaring. Langt senere utga den danske biskop *Peder Krog Meyer* (*Student fra Trondhjem*) en lærebok,

kismus, som han 1737 hadde utgitt, og som hos oss i mer eller mindre uforandret form blev pløiet og terpet av hver generasjon helt ned til vaare dager, formaadde han kanskje mer enn nogen annen siden Olav den hellige aa sette sitt preg paa aandslivet her i landet. Dette var naturligvis navnlig tilfellet paa teologiens og religionens omraade. Men ogsaa paa andre felter inntok han, som vi allerede har sett, en ledende plass, ikke minst i studiet av Norges land og folk. Og den begeistring, hvormed han uttalte sig herom, kunde ikke undgaa aa fenge i de unge sinn, hvor en særskilt norsk nasjonalfølelse hadde begyndt aa gro frem. Et bevis for at heller ikke den familje, hvortil Peter Arentz hørte, stod utenfor denne bevegelse, tør man vel se i det lille skrift, som hans halvbror, den ovenfor nævnte sorenskriver Hans Arentz, nogen aar senere utga under titlen »Grundtegning av den fornuftige Norske Patriotisme«. Det var da ogsaa denne spirende nasjonalfølelse, som dannet grunnlaget for den sterke innbyrdes sammenslutning av de studerende nordmenn i Kjøbenhavn til et slags fremmedkoloni, og som netop i Peter Arentz' studietid vokset sig frem til saadan bevissthet og kraft, at den i april 1772 — altsaa nøiaktig et halvt aar efter hans død — kunde sette sin blomst i stiftelsen av **D e t n o r s k e s e l s k a p**.

Ved den tid, da Peter Arentz blev student, var der paa mange hold en levende interesse for landets historie og natur. Det trondhjemske videnskapsselskap var stiftet 4 aar tidligere, og menn som Gunneruds, Schøning og Hans Strøm stod i sin videnskaplige produksjons blomstring. Paa poesiens omraade var det derimot fattig. Holberg var død, og Johan Nordahl Brun, som blev student aaret før Peter Arentz, traadte først senere frem som forfatter. Det samme var tilfelle med Johan Herman Wessel, som var blitt student 3 aar før Arentz. Ved det tidspunkt, da denne blev student, hadde man altsaa ingen særpreget norsk dikter, og det var ikke rart bevent med de danske heller. Av disse fikk Johannes Ewald i 1764 sitt første dikt »Lykkens tempel« optatt i selskapet for de skjønne videnskapers skrifter. — Den pietistiske retnings store salmedikter Hans Adolf Brorson døde samme aar i en alder av 70 aar, og nogen aar senere utkom Guldbergs av Klopstocks paavirkning pregede salmebok, som viste at nu var den rasjonalistiske retning

som skulde avløse Pontoppidan. Og det var i anledning herav at profs. Lauritz Engelstoft, som i sin tid stod i brevveksling med vaar Arentz's brorsøn Hans Severin Arentz (d. 1853 som prost og sogneprest til Skogn), i et brev til denne av 13. jan. 1821 uttalte følgende: Er det sandt, at det theol. Facultet i Christiania har erklæret afg. Biskop Meyers Lærebog for en uchristelig Lærebog, og at Pontoppidans usle Lærebog nu bruges i Norges lærde Skoler.

kommet til makten. I de dager Peter Arentz tok sin eksamen, fikk hans byesbarn O l e B r o s e (først skipperborger, senere politimester og borgermester i Bergen) privilegium paa aa oprette et »adressekontor« for Bergen og Bergen stift, og la derved grunnlaget for den første avis i Bergen; Kristiania derimot hadde allerede aaret i forveien faatt sine »Norske Intelligenssedler«.

Regnskapet lyder i sin helhet saaledes:

O p t e g n e l s e

saavel over det, som Jeg tager op og annammer hos Frue Jørgensen, som ogsaa over miine Udgifter, baade til Commissioner, og for mig selv.

Den

tager sin Begyndelse fra d. 10de Julii Ao. 1764.

og

gaar lige til d.

Ao. 176 .

Til

Efterretlighed for Vedkommende
sammenskrevet

af

Peter Arentz.

	Faaet hos Frue Jørgensen				Til Commis- sioner udlagt			Miine egne Udgifter		
	Rd'	Rd'	Ɔ	β	Rd'	Ɔ	β			
Ao. 1764										
<i>Julii Maan:d:</i>										
d. 21de: Til en Rude paa Skiibet								»	1	8
Til Skiibs-Folkene								1	1	8
d. 23de: Til en Vogn								»	1	8
d. 24de: Til en Stok og et par Hansker								»	3	4
d. 25de: Tillagt Skipperen i Fragt paa min Faders regning			2	»	»					
eod. die: udlagt for min Fader i Told			1	3	8					
eo. die: for at faae min Bagage i Land tillige med Told betalt								2	3	12
d. 27de: Min Lyst-Reyse til Fredensborg								5	4	»
Summa...	»	3	3	8	10	3	8			
<i>Augusti Maaned:</i>										
d. 2den: Sillerød-Reysen								1	1	1
d. 6te: faaet hos Frue Jørgensen & Comp. ...	50									
d. 7de: Betalt til Hr. Sahl for en Nankins Vest og 1 uges Spiise								3	3	»
eodem die: Betalt 2 Ugers Logis								»	4	»
d. 10de: et par hviide Silke-Strømper								3	4	»
eod. die: 6 par The-Kopper og 1 The-potte								1	4	10
d. 11te: Haand-Penger								3	»	»
d. 14de: 1 Favn Brænde								7	»	»
d. 18de: Haand-Penger								1	3	»

	Faaet hos Frue Jørgensen			Til Commis- sioner ndlagt			Mine egne Udgifter		
	Rd	Rd	β	Rd	β	β	Rd	β	β
d. 22de: en Hirtzfænger med Gehæng.....							3	1	12
d. 23de: Kiøbt Kratzen: Physica									
i raae Materie.....			»—3—8						
at indbinde			»—1—8						
d. 25de: Haand-Penger							3	»	»
d. 28de: kiøbt Baum: Elem. Phil.:									
i raae Materie.....			»—3—»						
at indbinde			»—1—8						
eod. die: kiøbt Pepliers Gram:								4	8
i raae Materie.....			»—3—8						
at indbinde			»—1—»						
eod. die: betalt 3 Ugers Spiise							3	4	8
Summa...	50	»	»	»	33	5	6		
<i>Septbr. Maaned:</i>									
d. 1ste: kiøbt Menosa									
i raae Materie.....			1—1—»						
at indbinde			»—4—8						
eod. die: kiøbt Montegieu							1	5	8
i raae Materie.....			»—3—»						
at indbinde			»—1—8						
ejud: faaet hos Frue Jørgns. & Comp.....	60								
d. 2den: Weisbachs Cuur							»	5	4
eod. die: Til Spiise og Haandpenger							2	»	»
d. 3die: leveret Frimand paa Br. Fridrichs Reg- ning, til at kiøbe et Stæl porcelain..		10	»	»					
die eod.: kiøbt:									
Dette er kiøbt paa Hr. Bruuns Regning:									
1 porcelains Kaffe-Kande.....		3	»	»					
1 Punce-Skaal		7	3	»					
8 \mathcal{C} Thee à 1 Rd 8 β		8	4	»					
1 casse til at have Theen udi		»	1	8					
ejud: kiøbt til at forære Hr. Witrup:									
1 douzin Tallerk. à 2 \mathcal{F} Støk 4—»—»								5	4
1 Fad av same sort								1	8
d. 5te: kiøbt Hr. Bruuns Prædiken							»		
die eod.: faaet hos Frue Jørgens. & Comp.....	40								
d. 7de: kiøbt von Aphelens Lexicon.....							5	»	»
ejud: en Top Sukker.....							1	»	9
d. 8de: kiøbt til Papa 12 Topper Sukker, vey. 63 \mathcal{C} à 21 β		13	4	11					

	Paaet hos Fru Jørgensen		Til Commis- sioner udlagt			Mine egne Udgifter		
	Rd	Rd	Ƴ	β	Rd	Ƴ	β	
smaa Omkostninger			»	1	8			
Paa Hr. Adels Regning: udlagt for Tøger Krog til at købe Schallers Tydske Gram. og Heumanns conspect. Recp. liter			1	2	»			
d. 10de: Til Spiise og Haand-Penger					3	»	»	
d. 17de: betalt Ullensvang for en Maaned					2	»	»	
d. 21de: kiøbt en Sax og en Kost					»	4	»	
kiøbt Buxtorphi Lexicon					»	2	»	
Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 24de: kiøbt et Gehæng					1	»	»	
Genesis i octavo					»	1	12	
Tabt i quadrille					1	»	»	
d. 25de: Til Kunst-Kameret for Mig og Hopstok Summa	100	44	4	11	28	3	1	
<i>Octbr. Maaned:</i>								
d. 1ste: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 3die: udlagt for Papa i Told og Fragt for Skrinet til Træschow			»	3	12			
d. 5te: kiøbt en Snuus-Daase					»	4	»	
d. 6te: Herrebows Astronomie indbunden					»	3	12	
d. 8de: Til Spiise og Haand-Penger					3	»	»	
d. 9de: kiøbt en Pult					2	»	»	
d. 15de: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 20de: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 29de: Til Sukker					»	5	7	
Summa	»	»	3	12	13	1	3	
<i>Novembr. Maaned:</i>								
d. 5te: betalt Ullensvang for 1 Maaned					2	»	»	
d. 7de: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 12te Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 14de: Leveret mit Testim. til Decano					5	1	8	
d. 16de: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 24de: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
Summa	»	»	»	»	15	1	8	
<i>Decembr. Maaned:</i>								
d. 3die: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 4de: for at lade stikke et Zignete					1	2	»	
d. 14de: Til Spiise og Haand-Penger					2	»	»	
d. 18de: Udgifter til Acad. ved min Exam. art.: inscriptionen 1—1—8 Præsten Hr. Olrog »—4—8								

	Paaet hos Frø Jørgensen			Til Commis- sioner udlagt			Mine egne Udgifter		
	Rd	Rd	β	Rd	β	Rd	β	β	
Bibliothecario »—3—»									
Testimonii Indløsning 1—»—»									
Til Ullens: for oration 5—»—»									
Til Pedell. i smaae Sportler . . »—4. 12									
-----						9	1	12	
d. 19de: Til Spiise og Haand-Penger						2	»	»	
d. 22de: Tabt i Quadrille						1	»	»	
d. 23de: Til Spiise og Haand-Penger						2	»	»	
Summa	»	»	»	»		19	3	12	
Ao. 1765									
<i>Januarii Maaned:</i>									
d. 1ste: Nye-Aars-Gaver						1	4	»	
d. 4de: Traiteret bort i Juulen						7	»	4	
d. 8de: Til Spiise og Haand-Penger						3	»	»	
d. 19de: Til Sukker						1	2	8	
d. 28de: Til Spiise og Haand-Penger						3	»	»	
Summa	»	»	»	»		16	4	8	
<i>Februarii Maaned:</i>									

I all sin knaphet gir dette regnskap et godt innblikk i, hvorledes en norsk studiosus hadde det, naar han i hine dager drog til Kjøbenhavn og der slog sig ned for aa studere.

Det er saa naturlig, at den omkring 17 aar gamle Peter Arentz paa forhaand var meget optatt av sin forestaaende reise ut i verden. Vi ser at han allerede i god tid før avreisen setter istand den regnskapsbok han skal føre. Den sirlig optegnede, meget lovende titelside viser at boken allerede var ordnet for bruk senest den 10. Juli, men regnskapet viser at han ikke kom til Kjøbenhavn før omkring 23. juli. Det var dog ikke bare han selv, som var optatt med den forestaaende reise. Ogsaa den faderlige omhu var itide paa ferde og ordnet det for ham, saaledes at han skulde heve penger i Kjøbenhavn hos Frue Jørgensen & Comp. Den gamle biskop, som selv hadde søkt sin universitetsutdannelse i Kjøbenhavn i de urolige tider under den store nordiske krig, fant det vel ikke raadelig aa gi sin unge sønn rett mange kontante penger med. Hvor stor reisekassen var, opplyser ikke regnskapet likefrem, men det synes aa ha dreiet sig om 13—14 daler; ti da han hadde brukt saa meget, gikk han for første gang og hevet penger hos Frue Jørgensen. Videre var det naturligvis itide ordnet

med skibsleilighet for ham til Kjøbenhavn; muligvis reiste han sammen med andre »russ« fra Bergen.

Nu finner vi at den første post i regnskapet, pr. 21. Juli lyder saaledes: »Til en Rude paa Skibet«. Man kunde tro at russen hadde, slaatt sig vill med det samme, saa det var gaatt ut over vindusrutene ombord. Men naar man tenker paa de farkoster de reisende dengang var henvist til at benytte, synes det lite trolig at russen, hvor munter den enn kan ha vært, har hatt lyst eller anledning til aa slaa istykker vindusruter ombord. Ordet »Rude« maa derfor her være brukt i en annen mening. Det er da paafaldende at noget fraktbeløp for passageren selv og hans eget gods ikke finnes i regnskapet, og det ligger derfor nær aa anta at en »Rude paa Skiibet« maa betegne den reiseplass som var tilmaalt den reisende og hans gods ombord. (Jfr. ogsaa K a l k a r om ordet rute). De seilende fraktebaater, som de reisende fikk skibsleilighet med, bød neppe paa særskilte passagerrum. Ofte fik vel de reisende bare anvist plass for sig og sitt gods i rummet, hvor de saa selv maatte sørge for aa gjøre sig det saa komfortabelt som mulig, aldeles paa samme maate som vaare utvandrere inntil fornylig hadde det paa sin lange ferd over verdenshavet. Betalingen blev naturligvis derefter, og her i dette tilfelle utgjorde den som nævnt 1 m. 8 β eller den svimlende sum av kr. 0,80 for hele reisen fra Bergen til Kjøbenhavn.

Den unge Arentz opholdt sig nok ikke i sin »Rude« mer enn nødvendig; han har aapenbart foretrukket aa ty inn i mannskapsrummet og holde sig til »Skiibs-Folkene«. Det viser sig nemlig at han til disse har betalt hele fire ganger saa meget som for den mystiske »Rude«. Reisen kom ham saaledes alt i alt paa 1 daler 3 mark, ca. kr. 4,80.

Hvorledes reisen forløp, vet vi ikke. Antagelig har skibet fulgt den almindelige led sydover og kanskje anløpt et og annet sted under veis. Vi maa tænke os at den unge Arentz har holdt sig mest mulig paa dekk og har sett sig om der han for saa meget som mulig. — Her saa han kanskje mot Skudesnes, hvor hans fars trofaste venn og meningsfelle, sogneprest Truls Kristian K r o g bodde, — han som senere opkaldte en av sine sønner efter biskop Arentz med den følge at navnet Fredrik Arentz Krog har gaatt nedover i slekten helt til nutiden. — Og da skibet passerte utenfor Ryfylke-fjordene, mintes han kanskje at derinne i Jelse bodde hans farbror, sogneprest H a n s H a n s s ø n A r e n t z. Det var den samme som senere forfattet en beskrivelse over Stavanger amt. Muligens anløp skibet ogsaa Kristiansand, saa Peter Arentz kunde overbringe hans høiærværdighet biskopen dr. Ole Tidemand og hustru Charlotte Eleonora f. Callundan en hilsen fra deres datter Elisabeth, som for mindre

enn en maaned siden var blitt gift med Arentz's halvbror Michael Stub Arentz, nyutnævnt sogneprest til Haus ved Bergen. — Men mulig er det ogsaa at skibet har seilt utenskjærs uten aa anløpe nogen plass, helt til kursen blev satt østlig nord om Skagens rev. og videre mot svenskekysten og Øresund. Det var fredelig paa havet nu. For et aars tid siden var syvaarskrigen endt med Pariserfreden, og England, som under William Pitts ledelse hadde blandet sig inn i krigen, gikk ut av kampen med et yderligere befestet koloni-herredømme. Fra Sverige var intet aa frykte. Der var nu gaatt omtrent et halvhundre aar siden Karl XII's og Tordenskjolds dager, og tvillingrikerne levet i den beste fred og forstaaelse med Sverige, hvor kunst og videnskap blomstret og særlig Linné's navn lyste utover verden. Han stod i videnskabelig forbindelse ogsaa med flere nordmenn som Gunnérus og Hans Strøm, og han samlet studenter om sit kateter ogsaa fra Norge. Blant dem finner vi nogen aar senere Martin Wahl, som blev student fra Bergen to aar efter Arentz. — Det er dog ikke rimelig at vaar unge venn ved denne leilighet har tenkt større paa saadant noget. Han har vel vært sterkest optatt av aa faa et glimt av Danmark. — Saa letter da pludselig morgentaaken, og det skjønne Kronborg slott med sine grønne voller ligger foran ham. Dette var den unge vestlendings første møte med Danmark, saa forskjellig fra hans eget land og især fra naturen der vest paa hans hjemsted. Og stadig traatte denne motsetning frem under seiladsen videre ned gjennom sundet med de yndige, bløte strandlinjer og det lavbygte land, som bak disse svakt hevet sig op og strakte sig bølgende bortover. Her var ikke tilværelsen omrammet av høie fjell, som kunde lune og trygge, blikket fanget ikke faste sikre holdepunkter; og den unge nordmann har vel følt det som om han var kommet ut paa noget grensesløst, uten faste konturer, noget utglidende, som kanhende uvilkaarlig brakte ham til aa ta et fast grep i rekken paa skibet der han stod.

Endelig nærmet sig den time, da skibet seilte inn til Kjøbenhavn. Sikkert har vaar unge venn staatt paa dekket og speidet spent mot byen og dens taarne, og sikkert har han følt sig noksaa beklemt da han endelig forlot sin lille »Rude« og satte foten paa land i den store og ukjente stad.

Vistnok kjente han jo byen godt av omtale. For ikke mer enn et aars tid siden blev her paa den 9. søndag efter trefoldighet hans far høitidelig innviet til biskop over Bergen stift. Her hadde før ham hans fire eldre brødre, — sorenskriveren i Søndfjord, lektoren i Bergen og to prester — faatt sin akademiske utdannelse, og her hadde før dem igjen igjennem mer enn et aarhundrede hans forfedre helt fra stamfaren Peder Henriksson Arentz

alle ligget aa studert. Men de hadde alle efter endt utdannelse vendt hjem igjen til Norge, til Vestlandets fjorde og kyster. Og som den unge russ nu steg iland i den ukjente stad, saa var der vistnok ikke bosatt en eneste av hans slekt, som han kunde ty hen til. Rimeligvis har han med en viss trygghetsfølelse tenkt paa at den som nu styrte universitetet, just var den gamle Bergens-bisp, prokansleren *Erik Pontoppidan*, som tidligere paa sine visitatsreiser hadde besøkt hans barndomshjem derute paa det kjære Askvoll, og som var saa høiaktet av dem alle der hjemme. Men om der saaledes blev noget trygt og hjemlig ved universitetet, en Alma Mater for ham, saa følte han utvivlsomt at han, en ekte Søndfjordsgutt, som han var, i alle deler ellers var en fremmed blant de livlige hovedstadsfolk med det ukjente, letflytende talesprog.

Desto nærmere har han saa sluttet sig til de landsmenn han traff. Hans regnskap viser da ogsaa at han fikk losji hos en *Ullensvang* og tog sine maaltider hos en *Sahl*, efter navnene aa dømme begge vestlendinger. Denne Ullensvang er maaskje identisk med den *Ivar Ullensvang*, hvorom det hos *Nyerup* og *Kraft* heter at han var føtt 1737 paa gaarden Ullensvang i Bergen stift og deponerte fra Bergen 1755. Da den brave biskop betrodde ham sin yngste sønn, var det ikke godt for ham aa forutse, at denne mann senere som redaktør av de paa brødrene *Berlings* forlag utkommende *Kjøbenhavnske Ny Tidender* om lærde *Sager* skulde stelle sig slik at han kom paa kant med selve det teologiske fakultet og maatte tilbakekalle sine uttalelser og derefter fratre redaksjonen.

Ennu før *Peter Arentz* hadde faatt sin bagasje fortollet og brakt hjem til sin hybel, ser vi ham gaa ut i byen. Og hvad var saa det første han kjøpte? Jo, selvfølgelig — en stokk. Hvad var vel en russ uten stokk! Russestokken er det mest uundværlige av alle russens emblemer, enten saa stokken efter *motens* luner er en mannshøi stav eller en liten tynn spanskørpinne, pyntet med knall-røde sløifer.

Det var forresten ikke bare med russestokken han ved denne leilighet utstyrte sig. Han kjøpte sig ogsaa et par hansker. Og saaledes rustet begav han sig paa en »*Lyst-Reyse til Fredensborg*«, bak hvilken betegnelse der muligens skjuler sig hvad vi vil kalde et lystig russelag. *Lyst-Reysen* kom paa 5 daler 4 mark eller næsten 4 ganger saa meget som hele reisen fra Bergen til *Kjøbenhavn*.

For losji hos Ullensvang betalte *Arentz* 2 daler pr. maaned. Imidlertid kan det ikke av regnskapet sees at Ullensvang har faatt mer enn en brøkdel av de losjipenger han skulde ha; men vi vil

for begges skyld gaa ut fra at dette stikker i en smule ufullstendighet i russe-regnskapet, og ikke betyder at den unge studiosus har »glemt« aa betale sit losji, slik som unge studenter undertiden skal ha gjort. I saa fall vilde vel forholdet mellem ham og Ullensvang ha faatt en bratt ende; men det er aapenbart at det har staatt ved makt den hele tid. Det kan forresten godt være at Ullensvang har faatt sit av de haandpenger som Arentz stadig bevilget sig. Han hadde en metode med aa opføre »Spiise og Haandpenger« underrett, saa selv det faderlige øie vistnok ikke hadde lett for aa se hvor meget de egentlige haandpenger utgjorde. Under Betegnelsen Spiise og Haandpenger er tilsammen opført mer enn 45 daler eller 7—9 daler pr. maaned. Lægges hertil innkjøp av sukker til eget bruk for tilsammen 3—2—8 og 1 favn »brænde«, som han betalte med 7 daler (= kr. 22,40), saa viser det sig at kost og losji med varmt rum har kostet ham omkring 13 daler, svarende til ca. kr. 42,00 pr. maaned.

Kort efter ankomsten til Kjøbenhavn ser vi at Peter Arentz reiser en tur til Søllerød; det var selvfølgelig for aa besøke onkelen *s o g n e p r e s t T r e s c h o w* (eller Træscho — som han kaldes i regnskapet). Der var tre sønner der i huset — altsaa fettere av Peter Arentz —, men det er vel tvilsomt om han der traff nogen av dem. Den ene av dem *H e r m a n T r e s c h o w*, som blev teologisk professor og derefter sogneprest, og som blev bekjent for sin store malerisamling, tok attestats netop samme aar som Peter Arentz blev student. Og samme aar tok en annen av dem, senere høiesterretsassessor og amtmann *M i c h a e l T r e s c h o w*, sin latinsk juridiske eksamen og begynte dermed den glimrende bane, som i 1812 skaffet ham hans adelsbrev. Fra ham nedstammer saa den linje, som atter søkte tilknytning til Norge. — Naar undtas denne ene reise til Søllerød, synes Arentz den hele tid aa ha holdt sig i ro i Kjøbenhavn paa sin hybel hos Ullensvang.

Regnskapet gir en anelse om hvorledes Peter Arentz levet sit hybel-liv. Han har aapenbart ikke sittet der og sturet i uavbrutt ensomhet, for allerede den $10\frac{1}{8}$ kjøper han 6 — seks — te-kopper. Men nogen vill turing har der da sikkert ikke vært, og man tør vist trykt gaa ut fra at posten »haandpenger« ikke dekker over vollsomme utskielser. Der stak jo en vordende teolog i vaar Arentz; og vi ser ham $5\frac{1}{9}$ kjøpe hr. Bruuns prediken, — hvad der jo tyder paa mer alvorlige interesser. Det er derfor trolig at det mest var tekopperne som fikk gjøre tjeneste. Derimot slog han ikke vrak paa et slag kort, skjönt han just ikke var heldig i kortspill. Vi finner at han den 24. september har tapt en daler i quadrille, hvad han omhyggelig utgiftsfører. Derimot vil man forgjeves søke i regnskapet efter nogen inntektspost for vunnet i quadrille, hvad

enten nu dette kom av at han aldrig vant, eller derav at han fant det maatte være en helt annen sak med gevinsten enn med tapet. — Hvem der hørte med til hans kameratskrets, kan man ikke se, men man tar neppe feil om man forutsetter at det ialfall fornemmelig var landsmenn og da særlig andre studerende fra Vestlandet. Regnskapet nevner enkelte navn hvis bærere antagelig hørte til kretsen. Vi møter saaledes en *H o p s t o c k*, hvem Arentz sees aa ha tatt med paa »Kunst-kammeret«, en *F r i m a n d* (vel egl. Frimann) og en *T ø g e r K r o g*. — Av aarets russ har vi før nævnt *E d v a r d S t o r m*. Videre kan nævnes *S ø r e n M o n r a d* (»Søren latiner«), student fra Kristiania, og trønderen *C a s p a r A b r a h a m B ø r c h*, som senere blev professor i historie ved Sorø akademi. Omtrent samtidig var vistnok ogsaa den *R e i e r G j e l l e b ø l* (senere prest), som nu av den østlandske maalreisning regnes som en av dens forløpere, idet han 1771 utga »Samtale mellem Einar Jermonsøn og Reiar Randulvsøn paa Opland i Aggershuus stift i Norge« paa sitt eget østlandsmaal. (Se Koth: Østlandsk reisning). Av eldre norske studenter, som da laa i Kjøbenhavn, blev *W e s s e l* den mest bekjente. *N o r d a h l B r u n* var vistnok reist hjem til Trøndelag, og *C l a u s F a s t i n g*, som var et aar eldre enn Arentz, opholdt sig i Bergen. Av de følgende aars studenter har vi allerede nevnt bergenseren *M a r t i n W a h l*, student 1766, hvem Arentz saaledes antagelig har truffet paa i sin studietid. Derimot var Arentz død, da *K r i s t i a n C o l b j ø r n s e n*, som bare var 2 aar yngre enn ham, blev student i 1773.

Til bruk paa sin hybel kan man ikke se at Arentz har anskaffet sig annet enn det omtalte te-stell, en kost (c: børste) og en saks samt den $\frac{9}{10}$ — en pult — som en manifestasjon av studium og flid. Ja, nu skulde der bli alvor i leken! Men før vi følger ham paa videnskapens bane, vil vi se litt paa de kommisjoner, han hadde aa utføre i Kjøbenhavn.

Det var selvsagt, at naar et ungt og letvint medlem av familien saaledes reiste inn til hovedstaden, fikk han diverse kommisjoner aa utføre. Og vi har sett at Arentz paa forhaand hadde innrettet sin egen rubrikk for disse i sin regnskapsbok. Allerede ved ankomsten hadde han aa betale frakt og toll for noget som »Papa« hadde sendt med skibet; men hvad dette var, vet vi ikke. Senere derimot ser vi at biskopen sendte et skrin til sin gamle svoger *T r e s c h o w*. Den $\frac{3}{9}$ kjøpte Peter Arentz endel te for hr. *B r u u n* (antagelig hans svoger presten *J o h a n P l a t h e B r u u n*) og betalte den med 1—8 pr. pund; og den $\frac{8}{9}$ kjøpte han til »Papa« en hel del sukker, nemlig hele 12 topper eller 63 pund à 21 β, og hadde for dette et utlegg av 14—3. Det ser altsaa ut til at

man paa den tid ikke var vel forsynt med kolonialvarer i Bergen, saa forbrukerne saa sig tjent med, naar leilighet bødes, aa ta hjem saadanne varer fra Kjøbenhavn. Men det maa erindres at Bergen ved de tider var en by nærmest i tilbakegang med neppe mer enn omkring 15 000 innbyggere. For sin halvbror *F r e d r i k A r e n t z*, lektoren, innkjøpte vaar Arentz et porcellæns-stell til 10 daler; det var vel til utstyr av huset i anledning av at lektoren samme aar holdt bryllup med *C h r i s t i a n e M e l d a l*. Og det var maaskje i samme anledning at Peter Arentz til samme tid for hr. Bruuns regning kjøpte en porcellæns kaffekanne til 3 daler og en »Punce-Skaal« til 7 dal. 3 mk. — Vi møter her en visse interesse for porcellæn, men har ingen nærmere opplysning om det porcellæn som blev innkjøpt. — Det var ikke bare som kommisjonær at Peter Arentz kjøpte present-gjenstander i Kjøbenhavn; han kjøpte saaledes engang for egen regning et dusin tallerkener og et fat av samme sort, som han skulde forære hr. Witrup (antagelig hans fars personelkapellan ved Nykirken *L a u r i t z W i t t r u p*, g. m. *C a t h r i n e F r e d e r i k k e S e m*, en søsterdatter av biskoppens første hustru.).

— — Hvordan nu russelivet kan ha artet sig for vaar Arentz, saa var det dog egentlig for aa studere og ta eksamen at han var kommet til universitetsstaden. Endel bøker hadde han naturligvis med sig hjemmefra, men den 23. august begynte han aa supplere disse ved innkjøp av forskjellige verker. Tildels kjøpte han dem »i raae Materie« og lot dem innbinde, hvad gjennomgaaende kostet 1 mk. 8 β (=kr. 0,80). Kun paa et enkelt verk spenderte han en innbinding til 4 mk. 8 β (= kr. 2,40). Det tør vel være betegnende for retningen av hans interesser, at han til privatpræceptor valgte astronomen professor *C h r. H a r r e b o w* (1718—1776), og at han den 23. august anskaffet sig hvad han kalder »Kratzen: Physica«. Hermed siktet han ganske vist til en bok av *C h r i s t i a n G o t t l i e b K r a t z e n s t e i n* (1723—95), som efterhvert var professor i Halle, St. Petersburg og Kjøbenhavn, og hvis yndlingsfag var elektricitetslæren. Kratzenstein har bl. a. utgitt: *Systema Physicæ experimentalis quod in usum auditorum suorum concinnavit*. Hafniæ 1758, ibid. 1761. *Edito altera et emendata* ibid. 1764; og det var antagelig denne Bok som Arentz nu anskaffet sig. Som lærebok i astronomi kjøpte han den 6. oktober en bok av »Horrebow«, hvormed han vel mener *Clavis astronomiæ* eller *Basis astronomiæ* av professor *P e d e r H a r r e b o w* (1679—1764). Realfagene hadde i de dager en meget liten plass i den ordinære undervisning, og spesielt hørte ikke fysik med til fagkredsen ved examen artium. Naar allikevel den nævnte lærebok i fysik var den første bok Arentz anskaffet sig efter ankomsten til Kjøbenhavn,

saa kommer man uvilkaarlig til aa tenke paa den iver hvormed de »pietistiske« kretse, hvortil saavel hans far som Pontoppidan hørte, arbeidet for aa faa realfagene inn i undervisningen, og særlig paa Pontoppidan, der som prokantsler hadde foreslaatt naturkunnskap som nyt fag for teologerne og ialfall vilde at de som befattet sig dermed, skulde paaskjønnnes i sin befordring¹). Til den samme gruppe av bøker maa antagelig ogsaa regnes Weisbachs Cuur, hvormed der vistnok siktes til »Die wahrhaffte und gründliche Cur«, av en medicus Christian Weisback (1684—1715).

Av de øvrige bøker Arentz anskaffet sig, kan merkes »Baum: Elem. Phil.«. Hermed antas han aa sikte til en bok av Alex. Gottlieb Baumgarten (1714—1762), som i 1740 var blit professor i Frankfurt a. O. Videre anskaffet han sig Pepliers grammatik, Genesis i oktav og Johannes Buxtorphs hebraiske leksikon (1607) m. v. Ennvidere kjøpte han »Heumanni conspect« (?). Det er mulig han hermed siktet til en bok av den tyske professor Johan Heumann v. Teutschenbrunn som 1744 var blitt ordentlig professor i rettsvidenskap i Altdorff, † 1760.

Skjønt heller ikke de levende sprog hørte med til fagkretsen ved eksamen, sees den unge Arentz aa ha tatt sikte paa aa dyktiggjøre sig i tysk og fransk. Han kjøpte professor Hans v. Aphelens franske leksikon og Johannes Schaller: »En dansk velgrundet og tydelig grammaticalisk Indledning til det høy-tyske Sprog cum præfatione Sever. Lintrupii, hvorudi ved fyndige Regler paa Dansk og tydelige Exempler paa Tydsk og Dansk dette skionne, nyttige, og nu i disse Tider meget nødvendige Sprog saa fremstilles og forklares, at hver flittig Elskere uden nogen mundtlig Sprog-mester kand lære baade at forstaae, tale og skrive det. Kjøbenh. 1716«. Hvorvidt den flittige Elskere fant boken saa utmerket som den selv roste sig av aa være, skal være usagt; men en viss rolle maa den ha spilt for tyskundervisningen i hine tider, for den blev optrykt gjentagende ganger, nemlig i 1742, 1751, 1760 og 1768.

Den 1. september sees Arentz aa ha anskaffet sig to bøker, som neppe har været i bruk som lærebøker. Han opfører dem i regnskabet som »Menosa« og »Montegieu«. Menosa betegner en i 1942 utkommet roman »Menotza«, som er helt ukjent for den dannede almenhet i nutiden, men som i sin tid gjorde stor lykke og utkom i flere oplag. Og det er betegnende, at det var denne bok Arentz spenderte en kostbarere innbinding paa. Boken handler om en asiatisk prins, som drog verden om og søkte kristne, og som

¹) Se J. Paludan: Det høiere skolevæsen, s. 38 og 55 og Aage Skavlan: Historiske billeder s. 143.

tilslutt endte i Kjøbenhavn. Forfatteren var ingen annen enn den allerede saa ofte nevnte Erik Pontoppidan, og vi har altsaa her et nytt bevis for den store innflytelse, som denne mann maa ha hatt paa vaar Arentz og vel ogsaa paa mengden av hans samtidige, ialfall blandt teologerne. — Med uttrykket »Montegieu« menes antagelig Montesquieu *Esprit des lois*, 1748. Kjøpet viser at Peter Arentz var blandt dem som ønsket aa gjøre sig bekjent med de franske tenkeres mening om samfundsforholdene. Rimeligvis har han her bare fulgt den retning tidens interesser i almindelig begynte aa ta. Det vil sees at han er blitt staaende ved Montesquieus samfundsstudie og ikke har foretrukket aa kjøpe et senere fransk verk f. ex. Rousseaus »*Contrat social*« eller »*Emile*«, som jo begge var utkommet i 1762. Nu, man befant sig jo ved dette tidspunkt enn nøiaktig et fjernedels aarhundrede forut for utbruddet av den franske revolusjon; de senere saa berømte Mirabeau, Robespierre og Danton var ikke kommet ut over barnealderen og den store Napoleon hadde ikke engang sett dagens lys.

Utover høsten maatte vel Peter Arentz flittig bruke sin nye lesepult, for eksamen stundet til. Den 14. november leverte han sitt testimonium til decanus, hvad der kostet ham 5—1—8. Om selve eksamen gir regnskapet — som rimelig kan være — ingen opplysning; dog ser man at kandidaten har hat sin oratio aa avlevere. Den var ikke hans eget verk, men utarbeidet av »Ullens«, hvormed han vel mener den tidligere nevnte Ullensvang, som herfor fikk sine 5 daler. Der var forresten ogsaa flere andre, til hvem kandidaten ved denne leilighet hadde aa betale forskjellige beløp, men ingen fikk tilnærmelsesvis saa meget som Ullensvang. For inscriptionen betaltes 1—1—8, til bibliotecario 3 mk. og til presten, som altsaa i den tid medvirket ved eksamen, 4 mk. 8 β. Presten navngis som hr. Olrog; det er antagelig den Jens Olrog, født 1697, som 1733 blev kapellan til Trinitatis kirke i Kjøbenhavn og døde 1766; han var i sin tid dekanus paa Communitetet, blev magister og holdt teologiske og filosofiske forelesninger. Videre skulde ogsaa pedellen ha sitt; han fikk nu bare »smaae Sportler«, men tilsammen blev det allikevel 4 mk. 12 β, altsaa 4 β mer enn presten fikk. Endelig betaltes for Testimonii Indløsning 1 daler. Ialt betalte Peter Arentz i anledning av eksamen, naar det nevnte innleveringsgebyr medregnes, 14—3—4 (= kr. 46,54). — Det var den 18. desember 1764 at han ifølge sin regnskapsbok betalte disse omkostninger og innløste sit eksamenstestimonium. Og dermed hadde da vaar unge venn svunget sig op fra russ til student.

I den tid som gikk forut, hadde Peter Arentz, trods pulten og de mange lærde bøker, dog ikke i den grad hengitt sig til studerin-

gene at han helt glemte aa sørge for sit ytre. Han hadde jo ogsaa aa ta visse hensyn til den stilling, som han efter samtidens mening ganske vist inntok som sønn av en forholdsvis velstillet biskop, mellem alle de prestesønner som det myldret av ved universitetet. Og det var jo ogsaa rimelig at han vilde optræde i standsmæssig antrekk ved den eksamen som forestod. Vi har sett ham allerede straks efter ankomsten anskaffe stokk og hansker, og det varte ikke lenge før han ogsaa skaffet sig en Nankins vest; den kjøpte han av hr. Sahl, som altsaa har drevet forretning med annet enn aa holde spisekvarter for studerende. Nogen dager senere fiffet han sig med et par »hviide Silke-Strømper« til 3—4—, = kr. 11,13. En smuk vest og fine hvite strømper, hvilken rolle spillet det ikke i den tids paakledning. I »Kjærlighed uden Strømper«, som jo netop dreier sig om de fatale hvite strømper, viser Mads, idet han skal ta sit liv, en særlig omhu for sin fortrolige Jespers kostbare vest og uttaler:

»— — Dog førend jeg mig stikker,
Ifald du haver kjær din Kalemankes Vest,
Saa staae mig ei saa nær, den ellers faaer sin Rest«.

Tøiet i en Nankings vest er fremstillet av et slags bomull og har en egen brun farve, mens en Kalemankes vest er av et ullent silkeaktig stoff. — Videre anskaffet Arentz en hirtsfånger med gehæng og senere atter et gehæng, som vel var beregnet for kaarde. Men endnu er den unge gentleman ikke komplet utstyrt; selvfølgelig maa han ha en »Snuus-Daase« og helst bør han tillike bære et stukket »Zignete«. Ogsaa disse ting blir da, som vi ser, ganske riktig anskaffet.

Saaledes utstyrt og med sit testimonium som student i lommen gaar han saa julen imøte. Da inntraff den 20. desember prokansler Erik Pontoppidans pludselige død; og det er rimelig det i øieblikket har gjort et vist inntrykk paa den unge Arentz, men saa særlig dypt har det vel ikke gaatt, og den 22. desember sees han atter aa forlyste sig med et slag kort. Det er ogsaa nu »Quadrille« som spilles, men lykken er ikke bedre denne gang, han taper sin daler, den han utgiftsfører i sitt regnskap likesaa omhyggelig som sit tidligere tap i kortspil.

Peter Arentz var ikke av de lykkelige studenter som hadde slike bekjente utenfor byen at de inviterte ham ut i julehelgen. Ikke engang hans gamle onkel sogneprest Treschow i Søllerød forbarnet sig over ham. Saa maatte han da selv sørge for aa gjøre sin hybeltilværelse saa hyggelig og munter som han kunde. Og vi kan forstaa at han har festet ganske bra med sine venner, for

vi ser at han har »traiteret bort i Juulen« for 7 dal. 4 mk. eller næsten like meget som han brukte til fortæring i en hel maaned. Julegaver nevnes ikke, derimot forærte han bort »Nye-Aars-Gaver« for 1 dal. 4 mk.

Med januar maaned er det pludselig slutt med regnskapet, ialfald i denne regnskapsbok, hvad nu enn grunnen hertil kan ha vært. Men det regnskap som er i behold, nedtegnet paa de 6 skriveboksider, har dog gitt os anledning til aa følge vaar unge venn hele hans russetid igjennem og ennu et lite stykke inn i studentertiden.

Himmerlandske Slægter.

Ved **C. Klitgaard.**

Familien Klitgaard.

Der har i Nibe og Omegn levet flere Familier af Navnet Klitgaard — antaget efter Gaarden og Fiskerlejet Klitgaard i Nørholm Sogn; men den Slægt, som her skal omhandles, synes baade at have været den ældste af Navnet og den i tidligere Tid i social Henseende højststaaende.

Den stammer fra Gaarden Klitgaard i Nørholm Sogn, af hvilken flere Medlemmer har været Fæstere eller Forpagtere¹⁾.

1546 nævnes en Christen Pugh i Klitgaard, der sammen med Mads Mouridsen i Nørholm, Christen Mouridsen i Mølgaard og Lars Nielsen i Mølgaard stævnes for Kongens Retterting i Aalborg af Christen Andersen i Hyllested for et Løfte, de havde lovet ham for nogen Mandebod efter Christen Christensen, men som de ikke havde holdt²⁾.

Denne Christen Pugh var antagelig gift med N. N. Mouridsdatter og var vel Fader til Mourids Puggi i Klitgaard, der var død før 1613. Mourids Puggi synes at have haft mindst 2 Børn, nemlig Niels Mouridsen i Klitgaard, der ca. 1604 ihjelslog Anders Jensen i Klitgaard og paa Nibe Ting blev svoret fredløs, hvilken Dom dog senere blev underkendt. Da Sagen var forældet, fik Søren Jensen, Foged paa Hegnet i Salling, 1. Okt. 1604 kongelig Bevilling til at forfølge Niels Mouridsen med Sandemænd³⁾, men Sagens Udfald kendes ikke. Mourids Puggis andet Barn var N. N. Mouridsdatter, der c. 1610 var gift med Jens Jensen i Klitgaard, Stamfader til den her omhandlede Familie Klitgaard. Han nævnes 1611 som boende i Klitgaard⁴⁾ og blev 29. Marts 1613 dømt paa Aalborg Byting til at betale salig Mourids Puggis Gæld, 15 Skilling, til en Købmandsenke i Aalborg. Da han desuagtet ikke betalte, betegnes han 1619 som

¹⁾ Jeg skylder Hr. Ingeniørarkitekt Vilh. Marstrand Tak for mangfoldige af Oplysningerne.

²⁾ Danske Magazin, IV. 168.

³⁾ Kancelliets Brb.

⁴⁾ Aalborghus Læns Regnsk.

»en lovforvunden Mand« og kunde ikke selv møde i Retten¹⁾. Hans Hustrus Navn er ubekendt, det har rimeligvis været Mette. Han levede endnu 1631²⁾.)

Jens Jensen havde 3 Børn, der antog Navnet Klitgaard, nemlig:

- A. Maren Jensdatter Klitgaard, f. o. 1610, død i Nørholm 21. Febr. 1679, gift o. 1640 med Søren Bertelsen Kjærulf, f. o. 1600, død i Nørholm 21. Febr. 1659, begge begravede i Nørholm Kirke. Efter Kjærulfs Død ægtede hun 21. Okt. 1660 i Nørholm Urban Andersen Gjedsman, f. 1629, død 10. Januar 1688, der ligeledes boede i Klitgaard og var Ridefoged til Restrup. Stor Efterslægt.³⁾
- B. Mourids Jensen Klitgaard, f. o. 1612, død o. 1685, Købmand og Brygger i Nibe 1647 og 1650⁴⁾. Stævnes 12. Januar 1650 af Jens Jørgensen i Aalborg, der mente, at Klitgaard og hans Hustru havde bemægtiget sig 5 Binding Hus ham tilhørende⁵⁾.

13. December 1669 paakom der »disver« den Dannemand Mourids Jensen Klitgaard en hastig Ildebrand, »som haver opbrændt hans Hus og mesten hans Gods og Formue, saa han fattig Mand derudover er geraaden i stor Armod, hvilket han ydermere med sin Sognepræsts Bevis, hæderlig og vellærde Mand, Hr. Niels Pedersen, Sognepræst til Voxlev og Nibe Sogner er med at bevise. Da paa det, han fattige Mand maatte besøge Godtfolk om nogen Hjælp udi Jesu Navn, haver han været denn vores skriftlige Kundskab begjærendes, hvilket vi ikke vidste ham at fornægte kunde, efterdi enhver slig hans elendige Vilkaar (desværre) er bevidst, hvorføre er til alle og enhver, forskrevne Mourids Jensen med denne vores Skrivelse besøger, vores venlige Bøn og Begjæring, at I ville velgjøre og meddele hannem noget af, hvis (o: hvad) den gode Gud allermægtigste Eder meddelt og forlenet haver, forventendes Eder derfor Løn af Gud, som alle Velgjærninger rigeligen belønne vil i de retfærdiges Opstandelse. Lovendes og for vores Personer at være lige affectionerit, om nogen af Eders os ved lige Certificatz forekommendes vorder.⁶⁾«

Med denne Attest samt nedenstaaende Anbefaling fra Sognepræsten i Nibe kunde Mourids Klitgaard saa gaa sin tunge Gang til Godtfolk om Brandhjælp — det var hin Tids Maade at komme over Følgerne af en Ildebrand paa.⁷⁾

1) Viborg Landst. Dombog B 1619 fol. 7 b.

2) Mandtal til Pengeskatten.

3) Se iøvrigt mine Kjærulfske Studier S. 88 ff.

4) Nibe Tgb. 1650 ¹²/₁₀.

5) a. St. 1650 ¹²/₁.

6) 24 Mands Tingsvidne. Nibe Tgb. 1670 ²⁹/₁, fol. 14.

7) 18. Febr. 1670 fik han af Borgmester H. de Hemmer i Aalborg Tilladelse til at gaa om Brandstød i denne By.

Præstens Skrivelse lød som følger: »Lecturo Salutem Amorem et Honorem!

Det er mig, gudfrygtige, kristne Læsere (desværre) alt for meget vitterligt, at den Dannemand, Mourids Jensen Klitgaard, min fattige Sognemand, som tidligere og for kort siden haver været en helhjulpent Mand, er nu formedelst den skadelige og altfortærende Ildebrand geraadet i Armod og Fattigdom, saa han ikke uden Guds og gode Venners Hjælp kan rette sig igjen, hvorfore min meget venlige og indstændige Begjæring er til alle af hvad Stand og Stat, han besøgendes vorder, de af en kristen Condolentz og Medlidighed vil rette noget paa hannem, at han dog omsider maatte komme til at rejse noget paa sig efter udstanden store Skade. Jeg for min Person forskylder det, og Gud selv skal recompensere og betale det her timelig og hisset evig. Den kristne og gudhjertige Læser nu og altid Gud befalet!

Nibe, d. 6. Februar 1670.

Niels Pedersen Aalborg.«¹⁾

Mourids Klitgaard synes dog ikke at være kommen ovenpaa ved denne Tiggergang; 1. Febr. 1673 maatte han pantsætte sit nye Hus for 110 Sldr. til Svogeren Urban Andersen Gjedsman i Klitgaard, som 20. April 1672 havde faaet Dom over ham til Betaling af et Pantebrev dat. 16. Decbr. 1665.²⁾ »Af god svogerlig Affektion« eftergav Gjedsman ham Renter og Omkostninger, men hvis det nye Pantebrev ikke var indløst inden Paaske 1676, skulde Gjedsman have Ejendommen³⁾, og 1678 lod han atter gøre Udlæg hos Klitgaard⁴⁾, og det samme gentog sig 1679.⁵⁾

24. Febr. 1683 fik Mourids Klitgaard Tingsvidne om, at hans Hus og Indbo og Formue ved ulykkelig Ildebrand for nogen Tid siden ganske var blevet opbrændt og fortæret, foruden at han tilforn ved Skibbrud havde lidt stor Skade, saa han nu var geraaden i største Armod. Var nu en gammel og meget skrøbelig Mand, som højlig behøvede medlidne Kristnes Hjælp og Undsætning.⁶⁾ Senere har jeg ikke truffet ham nævnt.

Han var gift 1. Gang med Anne Jakobsdatter⁷⁾, død o. 1650, der var Enke efter en Ove . . . , med hvem hun havde Sønnen Søren Ovesen og Datteren Maren Ovesdatter, gift med Jens Olsen i Sørby i Vemminghøj Herred i Borgkloster

¹⁾ Nibe Tgb. 1672, fol. 47 b ff.

²⁾ Gælden hidrørte fra 1647, da Klitgaard pantsatte sin Ejendom til Svogeren Søren Kjærulf for 70 Slettedaler. Tgb. 1665 fol. 164 b og 190 b.

³⁾ a. St. 1673 ⁸/₂.

⁴⁾ a. St. 1678 fol. 84.

⁵⁾ a. St. 1679 fol. 138 b.

⁶⁾ Nibe Tgb.

⁷⁾ a. St. 1652 fol. 6 b.

Læn, hvilke 1653 gav Mourids Klitgaard Afkald for Arv efter Moderen¹⁾. 2. Gang var Klitgaard gift med J o h a n n e J e n s d a t t e r G j e l s t r u p.²⁾ I første Ægteskab var der antagelig ingen Børn, i andet derimod mindst 1 Søn, der i Mandtal til Folkeskatten 1676 nævnes som værende hjemme hos Faderen.³⁾ Han hed J e n s M o u r i d s e n K l i t g a a r d, og han fæstede det ene af de Jordstykker, som hans Fader havde i Fæste af Generalmajor Levetzau til Restrup og Oxholm.⁴⁾ Han blev antagelig gift med J o h a n n e C h r i s t e n s d a t t e r, der 1679 (Tgb. fol. 135 b) kaldes hans Fæstemø; men de synes ikke at have efterladt sig Afkom i Nibe og er maaske flyttede fra Byen.

- C. J e n s J e n s e n K l i t g a a r d, f. o. 1615⁵⁾, død i Nibe 1664, Købmand og Sildealter i Nibe, hvor han boede 1643. Stævned 1647 sin Broder Mourids for nogle Sild og 1651 flere Folk til Betaling for Lægter, Øl, Øltønder og Sild.⁶⁾ Han forekommer ofte i Tingbøgerne, flere Gange som fungerende Birkedommer og synes at have været en anset og ret velstaaende Mand. Han døde antagelig i Juledagene 1664, thi hans Bo blev registreret 28. Decbr., og det viste et Overskud af 241 Dlr.⁷⁾

Var gift I med K a r e n C h r i s t e n s d a t t e r, død o. 1645 (levede 1643), Enke efter Anders Sørensen Bruun i Nibe, med hvem hun havde Datteren Else, død i Nibe 1653⁸⁾, og Sønnen Christen Andersen Bruun, f. i Nibe 1636, død i Nibe 6. Novbr. 1679, Herredskriver i Hornum Herred ca. 1670 og tillige Birkeskriver i Nibe 1678, kgl. Udn. 12. Aug.

Gift II med M a r e n C h r i s t e n s d a t t e r, der endnu levede 1680.

I første Ægteskab havde Jens Klitgaard Datteren Mette, i andet Ægteskab mindst 5 Børn:

Børn 1—6:

1. M e t t e J e n s d a t t e r K l i t g a a r d, f. i Nibe o. 1643, død . . . Arvede efter sin Halvsøster Else bl. a. 1 sort Klædeskaabe, 1 Barettes Trøje og 1 brunt Fløjelsliv. Efter Moderen arvede hun sammen med Halvbroderen Christen

¹⁾ a. St. 1653, fol. 95 b.

²⁾ a. St. 1651, fol. 30 b og 1676, fol. 28.

³⁾ a. St. 1676, II. Afd., fol. 4.

⁴⁾ a. St. 1678, fol. 14 b.

⁵⁾ Kan ang. en Eng mindes siden 1629; a. St. 1695, fol. 268 b.

⁶⁾ a. St. 1647, fol. 3,13 og 1651, fol. 70 b.

⁷⁾ Nibe Tgb. 1665 fol. 23 b ff.

⁸⁾ a. St. 1653 fol. 76 b. Anders Bruun havde 2 Brødre Oluf og Søren, der var Borgere i Grenaa, a. St. 1663 fol. 47 b og 55 b.

Bruun en Gaard i Nibe, som de solgte til Brødrene Simon og Johannes Christoffersen Weidemann fra Aalborg¹⁾. Var gift I med Jens Pedersen Eliassen i Nibe,²⁾ der gav Jens Klitgaards Enke Arveafkald paa sin Hustrus Vegne, og som døde ca. 1691. Mette Klitgaard ægtede da vist II Laurs Laursen Mallie i Nibe, som 1694 pantsatte 2 Huse nord i Nibe til sin Svoger Jens Klitgaard, som havde stævnet ham.³⁾

2. Jens Jensen Klitgaard, f. i Nibe o. 1647, død i Nibe o. 1725, Købmand, Fiskerireder og Gæstgiver i Nibe. Drev allerede Sildefiskeri i Vaaren 1665⁴⁾ og synes at have forestaaet Moderens Bedrift medens hun levede. Havde 1676 Kongetienden af Nibe Sogn i Fæste⁵⁾ og var fra 9. Okt. 1680 til 6. Novbr. 1680 i Birkedommers Sted i Nibe. Kaldes »velfornemme Mand«, købte 1706 ved Auktion Tranebolets Jord i Nibe af Præsten Laurs Kraas' Enke⁶⁾, nævnes 1710 (Tgb. fol. 346) sammen med sin Svoger Jens Sørensen Kjærulf, omtales i Taksationen til Krigstyr 1714 som Fisker, der har et Bols Avling og lidt Ølsalg, »af temmelig god Tilstand, har mange Børn og ved dem aftager«. Nævnes i Mandtallet til Krigstyr 1717 som Øltapper med Hustru og 1 Barn. Hans iboende Hus vurderedes til 100 Rdl., hans Fiskestader til 200 Rdl., Indbo og Varer til 250 Rdl., Fiskeredskaber og Kvæg 100 Rdl., og hos sin Svigersøn Peder Thybo havde han udestaaende 400 Rdl. Hans samlede Aktiver ansloges til 1260 Rdl., Gælden til 160 Rdl. Han var død før 1727. Henimod Aar 1700 var han med til at bekoste et Pulpitur til Nibe Kirke, paa hvis Rester hans Navn staar. Jens Klitgaard var o. 1670 gift med Kirstine Sørensdatter Kjærulf, Søster til Købmand Jens Sørensen Kjærulf i Nibe og vist Datter af Søren Hornsgaard (Kjærulf) i Nibe.⁷⁾ Hun takseredes i Brandstyr til Kbh. 1729 til 3 Rdl., og af Sildegarnsstadebøgerne ses, at hun ejede en Mængde Stader i Nibeegnen. Hun døde i Nibe 18. Marts 1742, antagelig i en Alder af over 80 Aar og efterladende sig 1535 Rdl.⁸⁾

¹⁾ a. St. 1658 fol. 155 b.

²⁾ a. St. 1671 fol. 101.

³⁾ a. St. 1694 fol. 226 og 1700 fol. 279 ff.

⁴⁾ Nibe Tgb. 1665 fol. 92 f.

⁵⁾ a. St. 1676 fol 133.

⁶⁾ a. St. 1706 fol. 223.

⁷⁾ Se mine Kjærulfske Studier S. 374.

⁸⁾ Nibe Overformynderipr. S. 71 og 154.

Børn a.—g.:

- a. **Jens Jensen Klitgaard**, f. i Nibe o. 1680, begr. i Kbh. (Frue) 4de Aug. 1747. Var 1707 Guldsmedesvend i Kbh. og fik gennem sin Morbroder Jens Sørensen Kjærulf i »Geburtsvidne« fra Nibe: Han var barnefødt i Nibe af »velfornemme, gudfrygtige Ægtefolk . . . Jens Jensen Klitgaard, Handelsmand i Nibe, og den dydsirede Matrone Kirsten Sørensdatter Kierulf«; han havde, medens han var hjemme hos sine Forældre, skikket og forholdt sig som et lydigt Barn og ligeledes i sin Opvækst. Guldsmedprofessionen havde han lært i Aalborg o. s. v.¹⁾ 8. April 1709 tog han Borgerskab som Guldsmed i Kbhavn, og her ægtede han i Huset 11. Okt. 1717 (Frue K.) **Karen Svendsdatter**, døbt Kbh. Frue K. 9. Aug. 1702, begr. Frue 11. Okt. 1728. Hans Hustru var saaledes kun 15 Aar 2 Maaneder ved Ægteskabets Indgaaelse, og hun var Datter af Brygger i Kbh. **Svend Andersen**, f. o. 1652, begr. Kbh. Frue 3. Novbr. 1719 i Egekiste, og Hustru **Johanne Pedersdatter**, f. o. 1662, begr. Kbh. Frue 3. Septbr. 1734.²⁾ I Anledning af Klitgaards Bryllup udkom trykt Bryllupsdigt af **Povl Joh. Phønixberg**.³⁾

1720—21 boede han paa Østergade, 1723—1728 paa Vestergade, og efter Branden 1728 boede han sammen med sin Husstand og Svigermoder hos Værtshusmand **Mogens Andersen** i Vestervoldgade 151.⁴⁾ Hans Begravelse 1747 foregik fra hans Bopæl Knapstedsgaard ved Vesterport og med Ligvogn, og her boede han allerede 1734. Børn 1)—7):

- 1) **Anders Jensen Klitgaard**, døbt Kbh. Nikolaj 21. Okt. 1718, begr. s. St. Marts 1719.⁵⁾
- 2) **Svend Jensen Klitgaard**, døbt Kbh. Nikolaj 19. Juni 1720, begr. s. St. Septbr. 1721.⁵⁾
- 3) **Jens Jensen Klitgaard**, døbt Kbh. Nikolaj 18. Juni 1721, vist den forarmede Guldsmedesvend, der 1763 logerede Vestervold 151.⁶⁾
- 4) **Kirstine Klitgaard**, døbt Kbh. Frue 17. April 1723, begr. s. St. 11. Marts 1724.

¹⁾ Nibe Tgb. 1707 fol. 11 b.

²⁾ Gift II med Bager Johannes Købke.

³⁾ Bibl. Danica III. 293.

⁴⁾ Grove: Kbh. Huse og Indvaanere efter Branden S. 196.

⁵⁾ Vor Frue Skoles Ligbog.

⁶⁾ Skattemandtal ²⁵/₁₀₀, 1763. IV 125.

- 5) Svend Jensen Klitgaard, døbt Kbh. Frue 2. Aug. 1724, død i Pilestræde Kbh. 12. Maj 1765 og begr. Nik., Borgerskab som Guldsmed 4. Decbr. 1752, boede 1757 i Skindergade, boede 1760 i Kannikestræde, gift i Huset Kbh. Frelers 23. Juli 1755 med sit Næstsøskendebarn Anne Elisabeth Jensdatter Klitgaard (se nedenfor). Børn a)—d):
- a) Jens Gregersen Svendsen Klitgaard, f. 1756, hjemmedøbt og begr. 10. Okt. s. A. i Helliggeist.
 - b) Margrethe Katrine Klitgaard, døbt Kbh. Frue 1. Dec. 1757, begr. Frue 5. Decbr. 1760, 3 Aar.
 - c) Jens Gregersen Svendsen Klitgaard, f. 7. Juli 1760, døbt Frue 10. Juli, begr. Nik. Februar 1765.
 - d) Gregers Svendsen Klitgaard, f. 5. Juni 1762, døbt Frue 9. Juni, begr. Nik. Marts 1765.
 - e) Margrete Katrine Klitgaard, døbt Kbh. Nikolaj 15. Marts 1765, begr. s. St. 14. April 1769.
- 6) Søren Jensen Klitgaard, døbt Kbh. Frue 23. Novbr. 1725, død af Brystsyege, begr. Kbh. Trinit. 13. Decbr. 1762, tog 5. Marts 1755 Borgerskab som Guldsmed i Kbh., boede 1756—60 i Pilestræde, 1761—62 i Gothersgade, gift o. 1755 med Magdalene Dessov, f. o. 1733, død af Forraadnelsesfeber, begr. Kbh. Nikolaj 30. Maj 1783, gift II December 1765 Kbh. Nikolaj med Arvid Hansen, f. o. 1738 paa Sjælland, død af Forraadnelsesfeber 10. Juni, begr. Kbh. Nikolaj 13. Juni 1783, Guldsmed i Kbh. 29. Juni 1765, boede i St. Grønnegade og senere i Dybenggade.
- I Ægteskab med Klitgaard havde hun 4 Børn, a)—d), og med Hansen 3.
- a) Jens Sørensen Klitgaard, døbt Kbh. Nikolaj 19. Maj 1756, begr. s. St. Aug. 1756.
 - b) Margrete Katrine Dessov Klitgaard, døbt Kbh. Nikolaj 2. Septbr. 1757, død Kbh. 11. Jan. 1783.
 - c) Karen Klitgaard, døbt Kbh. Nikolaj 5. Jan. 1760, begr. s. St. Febr. 1760.

- d) Karen Kirstine Klitgaard, døbt Kbh. Trinit. 23. April 1761, begr. s. St. 9. Aug. 1762
- 7) Johanne Kirstine Klitgaard, døbt Kbh. Frue 28. Jan. 1727, død før Faderen.
- b. Karen Jensdatter Klitgaard, f. Nibe o. 1682, død i Nibe efter 1744, gift (o. 1708) med Peder Sørensen Thybo, f. 16.., død Nibe o. 1735, Købmand og Gæstgiver i Nibe.¹⁾ Hendes Formue ansloges 1744 til 600 Rdl. Ægteparret havde mindst 1 Søn, Søren Pedersen Thybo, f. o. 1709, død Nibe 8. April 1769, gift Nibe før 9. Aug. 1745 med Mette Sigvardsdatter Altevelt, f. Nibe Degnebolig o. 1719, begr. Nibe 29. Okt. 1769, hvilket Ægtepar efterlod sig 2 Børn: Sigvard Altevelt Thybo, f. 1752, Student fra Aalborg 25. Juli 1771, 19 Aargl., og Karen Klitgaard Thybo, f. o. 1749, død Nibe 22. Maj 1785, gift Nibe 29. Sept. 1773 med Købmand Niels Nielsen Færch.
- c. Søren Jensen Klitgaard, f. o. 1685; død i Nibe efter 1744, Borger i Nibe, Købmand og Salter Var 1710 Korporal i Landmilitsen og var da hjemme hos Faderen, i hvis Beværtningsstue han kom i Klammeri med en Menig af Landmilitsen, som skældte ham ud for en Hundsvot, hvorfor de kom i Slagsmaal og hver maatte bøde 5 Rdl. til Skolehusets Reparation²⁾ Optaget paa Tillægslisten for Krigsskat 1717. Gav 1727 Klokker Peder Poulsen Attest for, at han »hverken over hans Forretning med Ringen eller Graven eller i andre Maader hans Tjeneste ved Kirken vedkommende mig have i ringeste Maade at besværg«. I Mandtal til Ekstraskatten 1744 anføres, at han beboede sit eget Hus med 1 Tjenestepige, men drev ingen borgerlig Næring hans Formue ansattes til 300 Rdl. Antagelig har han bestyret Moderens omfattende Forretning til hendes Død 1742.

Hans Hustrus Navn er ubekendt; hun er muligt død ung. Synes kun at have haft 2 Børn:

- 1) Kirstine Sørensdatter Klitgaard, f. i Nibe o. 1720, død i Nibe 13. April 1803, gift I Peder Sørensen Sund, død før 1747, gift II med . . . , gift III med Jens Knudsen Stræt, f. i Nibe

¹⁾ Søn af Søren Pedersen Thybo i Nibe og Maren Jensdatter Worm.

²⁾ Nibe Tgb. 1710 fol. 356 b, 358, 364 b, 367 og 376.

³⁾ Personalh. Tidsskr. 8. II. 88.

o. 1724, begr. i Nibe 4. April 1781¹⁾), Fiskerireder og Salter i Nibe. Ingen Børn.

- 2) Jens Sørensen Klitgaard, f. Nibe o. 1717, begr. Nibe 19. April 1773, Købmand i Nibe. Synes at have været daarligt stillet i økonomisk Henseende 1764, thi da pantsatte han sit Ind- og Udbo til sin Svoger Jens Knudsen Stræt, af hvem han lejede det igen. Svogeren underholdt vist ogsaa hans Familie. Gift o. 1748 med sit Søskendebarn Kirstine Marie Thomasdatter Klitgaard, f. Strømsø (Drammen) 5. Maj 1724, død Aalborg 15. Novbr. 1791, se senere. Børn a)—g):
- a) Søren Jensen Klitgaard, f. Nibe 1749, død Aalborg 19. Marts 1810, Toldskriver og senere Købmand og Brændevinsbrænder i Aalborg (Nørregade). Gift I Aalborg 15. Febr. 1775 med Marie Pedersdtr. Schott, f. o. 1745, død Aalb. 15. Novbr. 1777, gift II 14. Marts 1779 med Anne Marie Saabye, f. 17.., begr. Aalb. Frue 8. Novbr. 1794, gift III Aalborg 15. Marts 1797 med Andrea Christiane Engelbrechtsdtr. Brinch, døbt Aalb. Budolfi 28. Okt. 1765, død Aalb. Frue 24. Maj 1820. Ingen Børn.
- b) Anna Petrea Klitgaard, f. Nibe 2. Dec. 1752, død Astrup 27. Maj 1839, gift med Anders Sørensen, f. 6. Juli 1750, død Astrup 28. Febr. 1817, Sogndegn til Astrup, Rostrup og Storarden samt Skolelærer i Astrup.
- c) Sidsel Marie Klitgaard, f. Nibe o. 1753, død Aalborg 20. Marts 1829, gift Nibe 30. Septbr. 1803 med Adam Gotfred Møller, f. 17.., død Aalborg 29. Jan. 1813, Garvermester i Aalborg.
- d) Thomas Klitgaard, f. Nibe 1755, død Bradsted i Veggerby S. 10. Jan. 1815, Student, privat imm. Kbh. 20. Septbr. 1777, cand. phil., Sogndegn til Veggerby-Bislev 1783. En myndig og anset Mand, vaccinerede selv sine og andres Børn. Gift I 4. Novbr. 1786 i Vilsted Præstegaard med Hede vig Sofie Bang, f. 17.., død Bradsted 2. Jan. 1800. Gift II Louns Præstegaard 25. September 1800 med Sofie Amalie

¹⁾ Personalh. Tidsskr. 8. II. 88.

- Behmann, døbt Drejø 11. Decbr. 1776, død Aalborg 23. Juli 1829, Datter af Pastor C. F. Behmann og Johanne Juliane Struch. Klitgaards første Ægteskab var barnløst, i andet Ægteskab var der 5 Sønner og 1 Datter, fra hvem en ret talrig Efterslægt stammer, bl. a. Familierne Klitgaard fra Blokhus og Hals og Fam. Lewring fra Lundhof.
- e) Kirstine Katrine Klitgaard, f. Nibe o. 1756, død Nibe 2. Maj 1805, gift Nibe 20. Juli 1787 med Købmand Peder Knudsen (Stræt), f. Nibe 1751, druknet ved Anholt 24. Septbr. 1798 paa Hjemrejse fra Kbhavn.¹⁾
- f) Jens Jensen Klitgaard, f. Nibe o. 1760, druknede vist ved Staun 31. Okt. 1789 ved at falde over Bord.²⁾
- g) Et nyfødt, udøbt Barn, begr. Nibe, 2. Aug. 1765.
- d. Peder Jensen Klitgaard, f. Nibe o. 1688, død Christiania ? . . 17.., Student fra Aalborg, imm. 1707, Baccalaur 1710, boede 1727 i Magstræde i Kbh. og før Branden 1728 paa Gl. Torv, efter Branden i Lille Kongensgade.³⁾ Blev senere Klokker i Christiania. Gift Kbh. Helligg. 22. Maj 1726 med Marie Sofie Nørgen, med hvem han i hvert Fald havde 2 Børn, inden han drog til Norge:
- 1) Dortea Kirstine Klitgaard, døbt Kbh. Helligg. 4. Juni 1726, begr. Kbh. Frue 11. Marts 1727.
 - 2) Dortea Kirstine Klitgaard, døbt Kbh. Frue 30. Decbr. 1728.
- e. Thomas Jensen Klitgaard, f. Nibe o. 1690, tog 20. Decbr. 1721 Borgerskab i Strømsø (Drammen), hvor han endnu boede 1740; senere skal han have boet i Bergen, men var død 1742.
- Gift med ?
- Børn⁴⁾:
- 1) Jens Thomsen Klitgaard, født 1722, opholdt sig 1742 i Norge.
 - 2) Kirstine Marie Klitgaard, f. Strømsø (Drammen) 5. Maj 1724, død Aalborg 15. Novbr.

¹⁾ Personalh. Tidsskr. 8. II. 90.

²⁾ Jydske Efterretninger 45/1789.

³⁾ Grove: Kbh. Huse og Indv. efter Branden 1728. S. 122.

⁴⁾ Kirkebogens »døbte« begynder først December 1726.

- 1791, gift med sin ovenfor omtalte Fætter Jens Sørensen Klitgaard i Nibe.
- 3) Barn født 1726?, begr. Strømsø 14. Juni 1726.
 - 4) Karen Klitgaard, døbt Strømsø 24. Juli 1727, begr. 5. Novbr. 1727.
 - 5) Karen Antonette Klitgaard, døbt Strømsø 4. Jan. 1729, begr. 3. Maj 1730.
 - 6) Ursula Klitgaard, døbt Strømsø 3. Juli 1734, begr. 11. Decbr. 1734.
 - 7) Christiane Klitgaard, døbt Strømsø 3. Juli 1734, begr. der 25. April 1740.
 - 8) Anne Dortea Klitgaard, døbt Strømsø 22. Novbr. 1735, død Aalborg 7. Febr. 1798, gift o. 1761 med Christoffer Friederich Müller, f. 1721 eller 23 i Riga, død Aalborg 12. Aug. 1799; 1760 Stadskirurg og 1789 Distriktskirurg i Aalborg. 4. Børn.¹⁾
- f. Maren Jensdatter Klitgaard, f. Nibe o. 1697, død Nibe 18. Juli 1773, gift I o. 1732 med Conrad Poulsen Weidemann, f. Nibe o. 1700, død Nibe o. 1741, Købmand i Nibe, gift II o. 1741 med Niels Kjeldsen, Købmand og Vognmand i Nibe, Borger 1731, død imellem 30. Novbr. 1743 og 13. Marts 1744.²⁾
- g. Else Jensdatter Klitgaard, f. Nibe o. 1701, død Farstrup 1. Marts 1765, gift I 1725 med Peder Pedersen Bering, f. Veringe 29. Septbr. 1686, død Farstrup 1727³⁾, gift II 1728 med Kristian Kaalund, f. Volderslev 7. April 1696, død Farstrup 11. Novbr. 1759, begge Sognepræster i Farstrup-Aistrup.
3. Karen Jensdatter Klitgaard, f. Nibe o. 1650, død Nibe o. 1680 og opkaldt efter Faderens første Hustru. Var gift med Mikkel Poulsen Hersom i Nibe, der 23. Okt. 1680 fik Afkald af hendes Moder og Søskende for den Arv, de kunde tilfalde efter hende. I Arveafkaldet kaldes hun — utvivlsomt ved en Fejlskrift — Maren. Mikkel Hersom levede endnu 1714.
4. Else Jensdatter Klitgaard, f. Nibe o. 1652, d. . . ., var gift med Jørgen Christensen i Sven-

¹⁾ Se A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd S. 307 og K. Carøe: Kirurger, S. 46.

²⁾ Oplysninger om Hestene i Nibe i »Diverse vedr. Nibe« (Viborg Landsarkiv).

³⁾ Død ved at faa Rottekrudt i Stedet for sal volatile

strup¹⁾, Søn af Delefoged til Aalborghus Chr. Mortensen og Anne Poulsdatter Kraas²⁾, Student fra Aalborg, imm. 3. Maj 1664.

5. **Johanne Jensdatter Klitgaard**, f. Nibe o. 1655, levede i Nibe 1707, da Christen Nielsen Bagge tjente hende.³⁾ Gift ca. 1682 med **Peder Pedersen Gjedsted**, Selvejer i Gjedsted, hvor han døde 1699, 12. Marts Skifte under Hald Amt.

I Ægteskabet var der kun Datteren Anne Pedersdatter Gjedsted, f. o. 1683, der døde i Nibe 1737 som Enke efter Købmand Rasmus Mikkelsen Dybvad († 1734). Ved Testamente af 10. April 1737 gav hun 200 Rdl. til Fattige i Nibe, og ved Skiftet efter hende 1737 fordeltes ca. 5600 Rdl. til Arvinger efter hende og hendes Mand.

6. **Anne Jensdatter Klitgaard**, f. o. 1660, død . . . gift o. 1692 med **Gregers Jensen**, død 1717, Skifte 7. Jan. 1718⁴⁾, Kjøbmand i Nibe, med hvem hun havde 3 Børn (a.—c.), der antog Moderens Familienavn. Gregers Jensen var gift I med Dorte Madsdatter Tyrestrup, med hvem han havde Sønnen Jens Gregersen, der døde i Nibe 1705 uden Livsarvinger.⁵⁾

a. **Ide Gregersdatter Klitgaard**, f. Nibe o. 1693, begr. Kbh. Frelser 12. Febr. 1770. Gift 22. Febr. 1720 i Aalborg Frue med kgl. Till. med Skibsfører i Aalborg **Erland Jensen**, født c. 12. Marts 1682 paa Læsø, død 23. Aug. 1739 i Aalborg, begr. 28. Aug. i Frue, med hvem hun havde Sønnerne:

- 1) **Johannes Erlandsen**, døbt 30. Juli 1721 i Aalb. Frue, konf. 1739 i Kbh. Frelser, Pakhus-skriver ved Handelskomp. 1757, senere Kontrollør ved Banken i Kbhvn.
- 2) **Jens Erlandsen**, døbt 9. Nov. 1722 i Aalb. Frue, konf. 1740 i Kbh. Frelser, begr. Kbh. Frue 20. Marts 1760, Tobaksfabrikør i Vestergade, Kbh., gift Kbh. Frue 14. Maj 1755 med **Anna Katrine Olesdatter**, døbt 22. Marts 1720 i Kbh. Nikolaj, begr. Svendborg Frue 30. April 1768, senere bisat Kbh. Frue 10. Juli 1770. Hun var gift I med Tobaksspinder Chr. Nielsen Tromp og III med Byfoged

1) Nibe Tgb. 1695 fol. 281 b.

2) Personalh. Tidsskr. 7. IV. 210.

3) Nibe Tgb. 1707 fol. 30 b.

4) Nibe Byfogedregnsk.

5) Nibe Tgb. 1705 fol. 181 og 1706 fol. 242 b.

Peter Kristian Spliid og var Datter af Skipper Ole Olsen og Else Marie Holberg i Kbh.

- b. Karen Gregersdatter Klitgaard, f. Nibe 19. Okt. 1695, død Nibe 18. Decbr. 1778, gift I med Købmand i Nibe Søren Poulsen og II ca. 1750 med Pastor Mikael Pedersen Wittrup i Gislum, f. o. 1697, død Gislum 30. Aug. 1760.
- c. Jens Gregersen Klitgaard, f. Nibe o. 1697, død Kbh. (Frelsers) 3. April 1755, Borger og Købmand i Kbh. 17. Decbr. 1727¹⁾, Værge for Frelsers Kirke 1733, Medlem af de 32 Mænds Raad og Formand for Raadet, Raadmand 28. Marts 1749. Stor Ejendomsbesidder. Gift Kbh. Frelsers K. 17. Febr. 1730 med Margrete Andersdatter Bache, f. o. 1699, død Kbh. (Frelsers) 19. April 1737, gift I med Kontrollør Henrik Wichmann Hoffmann, begr. i Holmens K. 16. Juni 1729, Søn af Kommandør Wichmann H. og Bodil Rye. Til Klitgaards Bryllup blev der trykt Digt forfattet af Morten Seehus, og ved Margrete Baches Jordefærd blev forfattet Gravskrift af hendes Sønner Constantin Wichmann Hoffmann, døbt Holmens K. 13. Juni 1723 og Ferdinand Andreas Hoffmann, døbt Holmens K. 17. Decbr. 1726.²⁾ Børn: 1)—6).
- 1) Anna Birgitte Klitgaard, døbt Kbh. Frelsers 18. Novbr. 1730, begr. der 28. Decbr. s. A.
 - 2) Birgitte Klitgaard, døbt Kbh. Frelsers 25. Jan. 1732, død Kbh. Frue 31. Decbr. 1819, gift Kbh. Frelsers 23. Septbr. 1750 med Peter Discher, f. Kbh. Marts 1722, død 3. Novbr. 1783. Sognepræst i Bloustrød.
 - 3) Gregers Jensen Klitgaard, døbt Kbh. Frelsers 11. April 1733, blev Skibsassistent ved asiatisk Komp.³⁾, fallerede 1774⁴⁾. Nævnes 1781 som Supercargo og blev 16. Juni 1797 Materialskriver paa Kronborg, død Helsingør 17. April 1806. Gift Kbh. Frelsers 17. Septbr. 1766 med Anne Kirstine Bentzen. Søn:
 - a) Jens Gregersen Klitgaard, døbt Kbh. 25. Juli 1767, begr. Kbh. 18. Juni 1781.

¹⁾ Betalte 1721 Udførselspenge (Førlovspenge) for en Arvs Udførsel fra Nibe til Kbh. Boede ²⁸/₁ 1727 paa Købmagergade og var da Købmand.

²⁾ Bibl. Danica III. 293.

³⁾ Adresseavisen 66/1764.

⁴⁾ Skiftelysning ⁹/₁ 1775.

- 4) Anne Elisabeth Klitgaard, f. Kbh. (Frel-sers) 31. Juli 1734, død Kbh. 25. Juli 1787, gift I Kbh. Frelsers 23. Juli 1755 i Huset med sit Næst-søskendebarn Svend Jensen Klitgaard, Guldsmed i Kbh. (se ovenfor), gift II, kort efter 18. Maj 1771 Kbh. Nikolaj med Guldsmedsvend Heilig Hassing, f. o. 1745, død Kbh. Frue 6. Juni 1808. Heilig Hassing forlod Professionen og blev 26. Febr. 1776 Materialskriver i Frederikstad efter at have været Fuldmægtig, vist (1773) hos Faderen, Materialforvalter i Kbh. Christian Hassing; 1785 var han adj. Materialforvalter i Kbh. og efterfulgte ham 2. Okt. 1787, Afsked 16. Juni 1797. Med Anne Elisa-bet Klitgaard havde han Datteren Margrete Kristine Hassing, døbt Kbh. Nikolaj 23. April 1773, der døde før Moderen, og Ægteparret oprettede derefter reciprokt Testamente, konf. 10. Aug. 1787. 22. Maj 1798 ægtede Hassing Kbh. d. Garnison Jomfru Jøran Henriksdtr. Grimestad.
- 5) Henrik Jensen Klitgaard, f. Kbh. Frel-sers 10. Novbr. 1735, død s. St. 12. Decbr 1793, Student, imm. 16. Juni 1757, kaldes 1760 Thehandler, 1762 Fuldmægtig paa Tobaksfabrikken, senere Skibs-skriver og Supercargo, købte 1779 et Hus i St. Kongensgade paa Christianshavn. Gift I o. 1756 med Andrea Willer, f. o. 1731, begr. Kbh. Frelsers 25. Marts 1767; gift II Kbh. Frelsers 3. Maj 1769 (kgl. Till.) med Anne Marie Gorre, f. o. 1731, død Kbh. Frelsers 23. Aug. 1799. Børn: a)—g).
- a) Jens Henriksen Klitgaard, f. —Juni 1757, død ung.
- b) Herman Klitgaard, f. —Septbr. 1758, kaldes 1788 Fuldmægtig, men 1799 Arbejdsmand. En Datter af ham — Anne Marie Klitgaard, f. o. 1781 — levede 1787 hos hans Forældre.
- c) N. N. Klitgaard, f. 1759, begr. Kbh. Trin. Ass. Jan. 1761.
- d) Peter Klitgaard, døbt Kbh. Trin. 19. Sept. 1760, begr. s. St. 12. Okt. 1760.
- e) Anne Margrete Klitgaard, døbt Kbh. Trin. 18. Juli 1762, begr. Kbh. Frelsers 31. Decbr. 1762.
- f) Anne Margrete Klitgaard, døbt Kbh. Frelsers 26. Juni 1764, begr. s. St. 31. Aug. 1764.

- g) Anne Margrete Klitgaard, døbt Kbh. Frelser 27. Juli 1771, død uden Livsarvinger før 1799.
- 6) Andreas Jensen Klitgaard, f. Kbh. Frelser 3. Marts 1737, død . . . , var 1760 og 1765 Skriver paa Christianshavn hos Handelskompagniet, 1773 Negotiant i Kbh. og 1787 Underbogholder ved Islandske Kompagni; gift Kbh. Frelser 19. Okt. 1764 med Birgitte Katrine Aretecht, f. o. 1744, død . . . , fra hvem han 1772 søgte Separationsbevill., men dog samlevede med 1787. 1 Søn:
- a) Jens Gregersen Klitgaard, døbt Kbh. Frelser 28. Aug. 1765, begr. s. St. 13. Marts 1766.
-

Danske Studerende i Orleans i Tiden 1560—1688. Af Henny Gjarbo.

Trykte Kilder:

Eugen Bimbenet: Histoire de l'Université des lois d'Orléans, 1853.

Samme: Chronique historique extraité des Registres des Ecoliers Allemands en Orléans, 1875.

Marcel Fournier: La nation allemande à l'Université d'Orléans au XIV siècle, 1888.

Th. Cochard: Le jeu de paume à Orléans, 1889.

Utrykte Kilder:

Natio germanica's velbevarede Arkiv, der findes i »Archives departementales de Loiret« i Orleans.

Tønne Juels Rejsedagbog, der findes i Arkivet paa Ravnholt.

Matriklerne over den tyske Nation ved Universitetet i Orleans viser, at der i ovennævnte Tidsrum har studeret ikke mindre end 450 danske, norske og holstenske Studenter ved Universitetet. Før 1560 findes kun indskrevet tre, efter 1688 en.

Grunden til denne overordentlig store Tilstrømning var for en stor Del, at Orleans syntes de nordiske Rejsende et bekvemt Opholdssted, naar det drejede sig om at tilegne sig det franske Sprog. Af mange Grunde ønskede de ikke at begynde deres Frankrigsophold i Hovedstaden; for at gøre sig gældende der, var det nødvendigt at beherske Landets Sprog og Sæder, og, unge og uerfarne som mange af dem var, frembød Paris for mange Fristelser og Tillokkelser, der vilde drage dem bort fra Studierne. Man ser derfor mange af de adelige Rejsende, der kom til Paris ad Routen nord fra, forlade denne By efter nogle faa Dages Ophold og tage Bolig i en af Loires skønne Byer, Amboise, Blois, Saumur, Protestantismens faste Borg, eller endnu mere i Angers med dens berømte Rideskole¹⁾; og alleroftest i Orleans, hvor det gamle, berømte Universitet baade gav Anledning til Studier og til et højt udviklet Studenterliv. Det samme gælder de borgerlige Studenter, og de af dem, der vilde studere Jura, søgte i ganske særlig Grad til Orleans og dens verdensberømte Læresale.

Orleans' Universitet strækker sine Rødder tilbage til den tid-

¹⁾ I disse Byer studerede de unge Rejsende som Regel under friere Former uden for Universiteter og Akademier. Der findes derfor ingen Matrikler at søge til, men gennem Rejseskuldringer og Ligprædikener, der er grundet paa Familieoptegnelser, har jeg af Adelsmænd, der opholdt sig der i længere Tid, fundet 1 i Amboise, 8 i Blois, 5 i la Flèche (hvor de studerede paa Jesuitterskolen), 7 i Poitiers og 13 i Saumur; i Angers 52.

lige Middelalder, hvor det eksisterede som Retsskole («les grandes écoles d'Orléans») i Tilknytning til Bispesædet, og havde en saadan Anseelse, at Pave Bonifacius VIII i 1298 sidestillede det med Universitetet i Bologna, idet han overgav en Bog af sine Decretaler til Prøvelse ved disse to Institutioner. 1512 blev det af Philip den Smukke ophøjet til et Universitet, hvor der skulde doceres Romeret og canonisk Ret; fra Ludvig XIV' Tid tillige fransk Ret. Orleans havde, sammen med Poitiers Monopol paa at graduere Doktorer i Civilret i Frankrig, og da Henrik IV forsøgte og Ludvig XIV gennemførte at give Pariser-Universitetet den samme Ret, blev det Dødsstødet for Universitetet i Orleans, der i Længden ikke kunde tage Konkurrencen op med Hovedstaden. Det førte en hensygnende Tilværelse, indtil det blev ophævet ved Revolutionen.

Allerede fra Universitetets første Tid strømmede Studenter baade fra alle franske Provinser og fra de fleste europæiske Lande til dets Læresale, og de forenede sig her som ved andre Universiteter i Korporationer efter deres Hjemstavn. Oprindeligt fandtes der ti saadanne Nationer i Orleans, men i 1518 blev Antallet indskrænket til fire: den franske, den tyske, en for Picardie-Champagne og en for Normandiet.

Den tyske Nation havde Ærespladsen efter den franske, og den frembyder en ganske særlig Interesse ved sin faste Konstitution og store Privilegier. Den omfattede, foruden Tyskere, Studenter fra Danmark, Norge, Sverige, Holland, Belgien, England, Skotland, Artois, Franche Comté, Elsas, Lothringen, Schweiz, Venedig, Ungarn, Polen og Lifland. Da en Skotte i 1571 fik Adgang til at optages i Nationen, skete det med følgende Begrundelse »la nation reconnaît, qu'elle doit admettre dans son sein tous ceux qui sont sobres, érudits, studieux, et comme autrefois *l'empire romain* admettait aux droits de cité les hommes de toutes les nations, de même la nation germanique croit devoir admettre ces jeunes gens au milieu d'elle«. Denne Udtalelse kaster Lys over det Synspunkt, som baade Nationen selv og de franske Konger anlagde overfor den. Det var imperium Romanum, som den tysk-romerske Kejser sad inde med, der skabte Germanerne en Særstilling i Verden og ganske særlig i Orleans; en af dem udtrykte det højst smagfuldt i en Tale saaledes: Kejser Aurelian har grundlagt denne By (urbs Aurelianusensis), som blev indviet af Virgil (sic!); da den tysk-romerske Kejser nu besidder imperiet, tilhører Orleans' Universitet i Grunden ham, og natio germanica nyder med Rette en privilegeret Stilling der.

Hvilke disse Privilegier er, fremgaar bl. a. af det Testimonium, som medgaves hvert Medlem af den tyske Nation, naar han forlod Byen, og som var underskrevet af alle Nationens Embedsmænd. Deri opregnes Rettighederne saaledes:

- 1) Han har Lov at bære Kaarde, Dolk og Pistol til Selvforsvar i hele Frankrig.
- 2) Han er fri for enhver Skat og Afgift til Lands og til Vands.
- 3) Hvis han dør, maa han have disponeret over sine Ejendele ved Gave eller Testamente, skønt de for andre Fremmedes Vedkommende skulde tilfalde Kongen.
- 4) Han kan intetsteds i Riget tages til Fange eller afkræves nogen-
sommelst Løsepenge paa Grund af nogen Krig, indre eller ydre, ikke engang om han er Undersaat eller Vassal af den fjendtlige Fyrste. Heller ikke kan han forfølges eller fortrædiges paa nogen Maade paa Grund af sin Religion.

At disse Privilegier ikke altid respekteredes af Byens Øvrighed gav Anledning til mange Retstrætter og Kampe.

Nationens Stilling var meget selvstændig. Dens Studenter aflagde ved deres Immatrikulation Ed til Nationens øverste Embedsmand, le procureur, ikke til Universitetets Rektor, og i Eden sværger de i et og alt at adlyde Prokuratoren, at bevare Universitetets og Nationens Ære, ikke aabenbare de Hemmeligheder, de hører i Nationen, aldrig være med til at forandre dens Faner, Segl el. lign., men bevare dem under Kejserens Navn og Insignier, og hvis de søger at opnaa en Grad ved Universitetet, da at ville bede Prokuratoren medunderskrive og betale ham Gebyret derfor. Selve Immatrikulationen foregik ogsaa i Nationens, ikke i Universitetets Album, og Betalingen gik i Nationens Kasse; men mange undlod paa Grund af Omkostningerne at lade sig indskrive, og for ikke at gaa glip af denne Indtægt indskærpede Nationen i 1595, at det skulde ske senest tre Uger efter deres Ankomst, en Bestemmelse, der dog ikke blev overholdt.

Af Nationens Embedsmænd var Prokuratoren den fornemste. Han valgtes for 3 Maaneder og genvalgtes aldrig. Af hans Ed lærer man hans Stilling at kende. Han skulde udføre de Beslutninger, Nationens store Raad havde fattet, han kunde sammenkalde enten dette eller det lille Raad, seniores, til Raadslagning; han modtog de indtrædendes Ed og indførte Nationens Akter og Statuter i en Bog. Da Prokuratorerne i den her omhandlede Periode gjorde dette meget omstændeligt og tillige tilføjede Byens og Landets Begivenheder, er disse Prokuratorbøger en ypperlig Kilde, ikke blot til Nationens, men til Universitetets og Byens Historie. De er alle bevarede og er en Række pragtfulde Bind, indbundne i svært Læder og prydet med den tyske Ørn. Naar Prokuratoren fratraadte sit Embede, skulde han, og iøvrigt alle Nationens Embedsmænd, betale 5 Louisdorer eller Bøger til samme Værdi til Bibliotheket. Tidligere havde han i Stedet for givet en Fest for sine Landsmænd, men da disse Gilder havde bragt Nationen i

Miskredit, blev de forbudt. Over for Universitetet var han Nationens Repræsentant, medunderskrev Doktordiplomerne og optraadte ved alle Universitetsfester, Fyrstemodtagelser o. lign. ved Rektorens Side.

Nationens andre Embedsmænd var Quæstor, der forvaltede Kassen og indførte Nationens Indtægter og Udgifter i liber quæstorius. Assessoren, der kaldtes »la bouche et la plume de la nation«; han bistod Prokuratoren, talte for ham og fungerede i hans Sted, hvis han var forhindret. En eller flere Bibliothekarere forestod Bibliotheket. Otte seniores dannede det lille Raad, der afgjorde Nationens mindre Anliggender og var Domstol i disciplinære Sager mellem Nationens Medlemmer; ogsaa i Sager mellem disse og andre afgav Senioratet en Kendelse, der altid var en kraftig Støtte for den germanske Student. Det store Raad bestod af alle Nationens Medlemmer, og her afgjordes alle vigtigere Sager. Pedellerne besørgede alle de praktiske Forretninger og gik i Processionerne foran Prokuratoren.

Nationen havde sit eget Konventshus, hvor den samlede til Raadmøder og Festligheder af enhver Art. Her fandtes ogsaa Bibliotheket, som nød dens ganske særlige Interesse. I Rejsebeskrivelser nævnes det som en af de betydeligste Seværdigheder i Orleans. Da Tønne Juel første Gang rejste gennem Byen, skriver han »da vi havde saluteret Messieurs Landsmændene, som der vare, og beset Bibliotheket og Nationens Konventhus, begav vi os til Skijs ned ad Loire og kom til Blois«. En anden Rejsende, Corfitz Braems, skriver 1665 »Besaa til Orleans St. Petri, St. Crucis og Jesuiterkirken, Bibliothecam Nationis Germanicæ, hvor Procurator, Assessores, Quæstores og Bibliothecarii komme til os og viste os deres Consistorium og Nationals Bog.« En anden Rejsende, Lucas, fortæller, at han har set den samme Bog i Bibliotheket og tilføjer »thi de har et meget smukt Bibliothek«. En Inventarieliste fra XVII Aarhundrede fortæller, hvorledes det var udstyret: et Egetræsbord beklædt med et fint uldent Tæppe, og som lukkes med Nøgle; en Nøddetræsstol; et stort Egetræsbord, hvilende paa Søjler, hvorover der er bredt et stort Tæppe af gult Klæde; to store Egetræslæsepulte; en stor Ramme med Pergament, hvorpaa staar Nationens Privilegier, med et Gardin af gult Taft, der dækker det hele. Af andre Ejendele, som Nationen besad, og som sikkert fandtes i Konvents-huset, nævnes Billeder af Kejseren, Henrik IV, Ludvig XIII, Kongen af Ungarn, en Procurator, adskillige Kort over forskellige Lande, to Glober, Instrumenter, Segl, Faner og den store Sølvstav, Nationens Klenodie.

Bibliotheket oprettedes 1565, og efter en bitter Kamp for Tilværelsen i de første Aar voksede det sig snart stort. Hvorledes det

benyttedes, og hvor meget der værnedes om det og arbejdedes paa dets Forøgelse, fremgaar bl. a. af Studenternes Ed. De sværger ikke at borttage nogen af Nationens Bøger uden at have skrevet dens Titel under deres Navn i Bibliothekarens Bog i hans Nær-værelse, ikke at laane Bøgerne videre til Fremmede og ikke at føre nogen Fremmed ind i Bibliotheket uden Bibliothekarens Samtykke. Mange Forordninger blev i Tidens Løb udstedt om Udlaanet; f. Eks. 1627, at under Pesten skulde det kun være aabent 2 Gange om Ugen og kun 2—3 Bøger udlaanes til hver; 1627, at der skulde betales Bøde for at indføre Fremmede i Bibliotheket; 1631, at der maatte anvendes 120 livres om Aaret af Nationens Kasse til at købe Bøger for; 1632, at ingen maatte laane mere end 5—6 Bøger med hjem; 1646 blev der givet meget strænge Regler for Udlaanet, da saa mange Bøger forsvandt, og da »Nationens Bibliothek i denne By Orleans er en præcipuus thesaurus«. Det viste sig da ogsaa, at Bibliotheket trods alle Vanskeligheder bevaredes og i XVIII Aarhundrede ogsaa benyttedes af de andre Nationer, da Universitetsbibliotheket var omtrent forsvundet.

Professor Wrangel har i Personalhistorisk Tidsskrift 4. Række I. Bind givet en Liste over Navnene paa de danske og norske Studenter, der har været indskrevne i *natio germanica* i Orleans, og i et Tillæg til nærværende Artikel har jeg suppleret denne Liste, dels med enkelte i snævrere Forstand danske, som var blevet forbigaaet, dels med Navnene paa dem, der lod sig indskrive som Slesvigere og Holstenere. Af disse Lister fremgaar det, at lidt over Halvdelen af de 450 danske Studenter var adelige, Resten borgerlige, der kom til Universitetet enten som Præceptorer for Adelsmænd eller paa selvstændige Studierejser.¹⁾

Tilstømningen var naturligvis vekslende i de forskellige Perioder og for en stor Del afhængig af de indre Forhold i Frankrig, navnlig for saa vidt de berørte Orleans. 1561 blev Albert Beck som eneste Dansk indskrevet i Nationen, men hans Ophold har næppe været længe, da Borgerkrigen, der udbrød Aaret efter, gjorde Forholdene meget ubehagelige i Byen; den erobredes først af Katholikerne under Hertugen af Guise, saa af Protestanterne under Hertugen af Condé, og begge Parter vendte sig mod Tyskerne. Under den Billedstorm Condé's Folk anstillede d. 2. Maj 1562 var Nationens trésor i Fare, og de germanske Studenter med Undtagelse af 3—4 flygtede fra Byen, saa at det næsten ikke var muligt at faa valgt en Prokurator, indtil Holsteneren Poul Cypræus overtog

*) Hertil maa føjes, at mange Rejsende opholdt sig længere eller kortere Tid i Orleans uden at lade sig immatrikulere. Blandt andre tilbragte Christian V paa sin Udenlandsrejse som Kronprins i Foraaret 1663 en Tid i Orleans, som behagede ham meget, og hvorfra han gjorde Udflugter til Loirebyerne.

Hvervet i December 1563. I de følgende Aar var der kun ganske enkelte Danske ved Universitetet. 1566 indskreves bl. a. Historie-skriveren Arild Huitfeldt og hans Broder Jacob og Aaret efter Adelsmanden Karl Kjørning; men Vanskelighederne vedblev. Ediktet 1567 bestemte nemlig, at alle Fremmede skulde forlade Frankrig i Løbet af 24 Timer, og kun ved haardnakket Paaberaabelse af Nationens Privilegier lykkedes det Germanerne at faa Tilladelse til at blive og at opnaa et salva guardia af Kongen. De holdt sig da ogsaa klogelig udenfor enhver Deltagelse i de stadige Kampe i Byen, hvor Katholikerne og Huguenotterne skiftevis havde Magten, men i 1568 blev Forholdene alligevel saa brogede, at den tilbageblevne Rest af Nationen besluttede at deponere Bøger, Segl, Nøgler og andre Kostbarheder hos en anset Borger og rejse bort.

I tre Aar standser Prokuratorbøgerne, saa begyndte Germanerne at komme igen, men Bartholomæusnatten og dens Følger, der dog ikke ramte Germanerne, fordi de stod under Kongens Beskyttelse, afbrød al Undervisning ved Universitetet, og Antallet af germanske Studenter var lige til 1595 yderst ringe. Fra Danmark kom dog i Aarene 1581 og 1586 et ret stort Antal; det sidste Aar alene tolv; alle Adelsmænd med deres Præceptorer.

Da Forholdene efter Henrik IV's endelige Sejr 1595 efterhaanden blev roligere, voksede Tilstrømningen til Universitetet hurtigt. Prokuratorbogen nævner d. 29. Maj 1595 8 Studenter som »restauratores inclytæ nationis Alamaniæ«, deriblandt dog ingen Danske; men Juli 1596 blev den første danske Adelsmand, Christopher Lunge, valgt til Nationens Prokurator. Han var kommet til Byen Aaret før med sin Broder, den senere Rigsmarsk Jørgen Lunge til Odden, og deres Præceptor Jens Sørensen Ølgod.

I den følgende Tid kom der hvert Aar en Del Danske til Orleans, og Nantesediktet, der sikrede Protestanterne fri Religionsøvelse, gjorde dem endnu tryggere. Dog kunde der endnu opstaa Vanskeligheder; en uklar Paragraf i Ediktet angaaende Begravelser bevirkede f. Eks., at Germanerne maatte føre en afdød Kammerat til Landsbyen Jargeau et Par Mil fra Orleans for at faa ham begravet. Dette synes vel at have været et enestaaende Tilfælde, men Lucas nævner dog i sin Rejsebeskrivelse, at Protestanterne maatte holde deres Gudstjeneste i en Landsby en Mils Vej fra Byen, sandsynligvis i den samme gamle Kirke i Jargeau.

Da Henrik IV i 1599 kom til Orleans, gik Nationens Prokurator ham i Møde sammen med Universitetets Rektor, og han fortæller, at Kongen venligt spurgte ham, hvor mange Tyskere, der var i Byen? han svarede, at der var c. 130; om de alle var adelige? der var adskillige Nobiles og tillige en Del Grever og Baroner.

Kongen svarede, at de ved deres Nærværelse gjorde Universitetet stor Ære.

Dette lille Træk viser Germanernes ansete Stilling ved Universitetet og tillige, at de Adelige var særlig velkomne. Saa vidt det kan afgøres af Matriklerne, synes alle de Danske, der er indskrevne før 1608, at have været Adelige og Præceptorer, med en enkelt Undtagelse, Lægen Dankert Leill (1602). Efter 1608 blev Antallet af Borgerlige, der rejste for deres egne Studiers Skyld, større og tiltog stadigt, indtil det efter 1660 langt overgik Antallet af Adelige. Antallet af danske Studenter holdt sig nogenlunde jævnt; kun ganske enkelte Aar er ingen ny indskrevne. Efter 1688 standsede Besøget imidlertid helt med en enkelt Undtagelse, nemlig Henning Ahlefeld, der blev indskrevet 1727. Dette skyldes vel mest franske Forhold; dels at Studiet af fransk Ret blev indført og gjorde Studiet af Romerret mindre effektivt, dels at Universitetet i det hele taget kom i Forfald og dels endelig, at Nantesediktets endelige Ophævelse i 1685 formelt lukkede Universitetets Porte for Protestanter, og i Praksis i hvert Fald gjorde Opholdet mindre tillokkende for dem.

Prøver man nu at undersøge, hvorvidt de Danske har deltaget i Studenterlivet inden for Nationen, viser det sig, at de med Iver har sluttet sig til den og i visse Perioder har spillet en ikke ubetydelig Rolle.

Uddrag af Lister over Nationens Embedsmænd giver det bedste Indtryk heraf. Det viser sig, at 23 Danske i Tiden 1562—1673 har været valgt til Prokuratorer, nemlig:

Poul Cypæus, Dec. 1563—Marts 1564.

Poul Intelman, til Sept. 1566.

Christopher Lunge, Juni—Sept. 1596.

Joannes Albertus a Quitzow [Dansk?], Juni—Sept. 1608.

Tyge Brahe, Sept.—Dec. 1611.

Kaj Rantzow, Dec. 1614—Marts 1615.

Daniel Rantzow, Dec. 1617—Febr. 1618.

Chr. Rantzau til Breitenburg, Sept.—Dec. 1632.

Ove Ulfeld, Sept.—Dec. 1636.

Peder Charisius, Okt. 1639—Jan. 1640.

Laurits Below, Nov. 1640—Jan. 1641.

Peder Juel, Juni—Juli 1643.

Ove Thot til Irup, Jan.—Maj 1645.

Chr. Barnekov til Vitskøl, Marts—April 1649.

Hans C. Helverschou, April—Juli 1649.

Tage Krabbe, Nov. 1653—Jan. 1654.

Morten Skinkel, Aug.—Nov. 1654.

Marcus Giøe, Nov. 1655—Jan. 1656.

Niels Juel, Marts—Maj 1657.
 Peder Winding, Febr.—Maj 1662.
 Matthias Worm, Maj—Juli 1662.
 Johan Liem, Juni—Aug. 1672.
 Hans Benzon, 1673.

Quæstorer var i samme Tidsrum mindst 14 Danske, nemlig:

Poul Cypræus, c. 1564.
 Poul Intelman, 1566 »mort en charge«.
 Christopher Dybvad, 1609.
 Niels Willumsen, 1616.
 Johan Holsten, 1617--18.
 Niels Foss, 1618.
 Ivar Eilersen Schøller, 1642—43.
 Laurits Bording, 1645.
 Hans Faber, 1648—49.
 Jacob Ottesen Seeblad, 1649.
 Henrik Gyldenstjerne, 1661—62.
 Otto Rumohr, 1663.
 Peder Worm, 1671.
 Hans Benzon, 1672—73.

Assessorer var mindst 13 (Listerne fra 1585—1602 mangler), nemlig:

Joannes Sylvester, 1606.
 Hans Pedersen Kalundborg, 1636 og 37—38.
 Jacobus Pauli Husanus Holsatus, 1638.
 Morten Poulsen Grum, 1642.
 Vitus Bering, 1644—45.
 Chr. Lund, 1648.
 Peder Scavenius, 1648.
 Hans Clausen Mule, 1649.
 Niels Randulf, 1654.
 Matthias Olesøn Worm, 1661.
 August Frederik Dankwerth, 1664—65.
 Johan Olesøn Worm, 1672—73.
 Hans Benzon, 1673.

Bibliothekarere var i samme Tidsrum 22, nemlig:

Christopher Dybvad, 1609.
 Niels Willumsen, 1616.
 Niels Foss, 1618.
 Peder Iversen Munk, 1636.
 Hans Christensen Helverschou, 1648.
 Niels Bording, 1648.
 Niels Rasmus Nissen, 1648.
 Johannes Faber, 1648.
 Morten Scavenius, 1650.

Otto Seeblad, 1656.
 Hans Fr. Gloxin, 1658.
 Anders Engberg, 1658.
 Ditlev Steinmann, 1661.
 Peder Winding, 1661.
 Dankert Gruner, 1662.
 Hans Jacobsen v. Lossow, 1662.
 Emmik Nedergaard, 1663, (der udgav et Katalog over Bibliotheket, trykt 1664).
 Johan Olesøn Worm, 1672.
 Morten Rosenstand, 1672.
 Casper Bartholin, 1685 (valgt 3 Gange).
 Christopher Lunt, 1687.
 Severin Hjort, 1688.

Listerne viser, at med Undtagelse af Poul Cypræus og Poul Intelman, der spillede en betydelig Rolle i 1560erne, og Christopher Lunges Prokuratel i 1596, er det først fra c. 1606, at de Danske træder frem blandt Nationens Embedsmænd; de første Aar ret spredt, men fra 1630erne med stadig stigende Indflydelse i alle de forskellige Stillinger. I 1660erne og 70erne opnaaede alle nogenlunde fremragende danske Studenter et eller flere Embeder inden for Nationen, hvad der hænger sammen med det uhyre ringe Antal, der overhovedet lod sig indskrive i de Aar, saa at man søgte med Lygte efter de stadig skiftende Embedsmænd.

Listerne viser tillige, at med Undtagelse af Cypræus og Intelman og senere Hans Helverschou var de Danske, der valgtes til Prokuratorer før 1659, alle Adelsmænd. Efter 1660 indtoges Stillingen derimod af Borgerlige. De andre Embeder blev med faa Undtagelser besat med ikke-adelige. Endelig skal det nævnes, at det oftere ses, at den adelige Prokurator har faaet en borgerlig Landsmand, helst sin Præceptor, ind i en af de lavere Stillinger, eller i hvert Fald valgt ind blandt seniores, hvorved den ofte ganske uerfarne og lidet sprogkyndige Herre fik en gavnlige Støtte. Som Eksempler kan nævnes, at Hans Pedersen Kalundborg var Assessor under Ove Ulfelds Prokuratel; Johan Holsten var Quæstor under Daniel Rantzaus, Laurits Bording under Ove Thots, og Erik Bille og Vilhelm Mule var seniores under Morten Skinkels. Da Christopher Lunge som Prokurator skulde forhandle med Byens Guvernør om en Sag vedrørende Retten til at bære Vaaben, fik han bl. a. sin Præceptor, Magister Jens Sørensen Ølgod, udnævnt til sin Adjunctus.

Hvad de enkelte Mænd har betydet for Nationen, faar man trods deres lange Embedsberetninger kun et ringe Indtryk af. En

tre Maaneders Embedstid kan vel ogsaa vanskeligt sætte dybe Spor. — Tydeligst tegner Poul Cypræus' Embedsvirksomhed sig. Han kom i 1563 midt i den vanskeligste Tid, da Protestanter og Katholiker skiftevis havde Magten i Orleans, til Universitetet for at studere Romerret. Han holdt sig klogelig uden for alle Stridigheder og karakteriserer selv sin Optræden saaledes: »Ego hactenus ita me gesseram ut nemini adversus apud omnes gratiosus essem«. Derfor blev det ham, man samlede om i Nationens store Nød, da alt syntes at gaa i Stykker, og han blev valgt til Prokurator endnu samme Aar og fungerede til Marts 1564, hvorefter han valgtes til Quæstor for saa vidt muligt ogsaa at bringe Nationens Pengevæsen paa Fode. Endnu 1566 var han i Orleans, og under den Debat, der da førtes i Nationens Forsamling om Bevarelsen af Bibliotheket, gjorde hans Ord og Autoritet Udslaget. I Prokuratorbogen, hvor der yderst sjældent holdes Lovtaler over enkelte Personer, staar der Dec. 1566, da Cypræus fik Doktorgraden. »Paa denne Tid hædrede med den juridiske Doktorgrads Insignier, Ære og Titel den lærde Mand, vor Nations ypperste Medlem, Paulus Cypræus Holsatus, den germanske Nations Exprokurator, hvem jeg ikke kan undlade at omtale her, skønt han med sine straalende og ædle Dyder ikke trænger til vor Omtale, men dog har jeg ment, at dette Vidnesbyrd eller denne Lovtale her burde ydes ham saavel for hans overordentlige Fortjenester af vor Nation, som ogsaa for vor Kærlighed og vort private Venskabsforhold til ham. Thi baade genrejste han forud som den første vor sammenbrudte Nation, og nu nylig forsvarede og opretholdt han sammen med mig med Iver dette vort Bibliothek, skønt mange var af en anden Mening og gjorde Modstand«.

En anden Holstener, Poul Intelman, blev Procurator i 1566, og ogsaa han gik derfra over til Quæstorstillingen, men døde i Oktober s. A. Hans Begravelse skildres i Prokuratorbogen og giver et Indtryk af, hvordan Nationen hædrede en afdød Kammerat selv i den daværende Opløsningstid. Det beskrives saaledes: »Den 4. November blev et Medlem af den germanske Nation, den lærde Paulus Intelmannus Holsatus Receptor [fransk recepneur = Kasserer] begravet, mens hele Nationen, to Præster, Dr. juris Vilhelm Fornerius og en Del agtværdige Kvinder fulgte og hædrede Ligfærden. Han blev begravet paa den Kirkegaard, der var fælles for de Troende eller dem, der hørte til den sande almindelige Kirke [»in coemeterio seu communi Fidelium seu Eteocatholicorum«, her menes aabenbart Protestanterne] (thi han døde fromt i Herren), idet vor Nations Prokurator og tre andre af Kammeraterne berørte Baaren, da de andre Nations Prokuratorer ikke havde villet være til Stede, skønt de blev opfordrede dertil af vor Pedel, som selv høj-

tideligt gik foran og ligesom førte an bærende Sølvstaven, dog uden al Overtro og Afguderie.

Christopher Lunge indleder og slutter efter Tidens Skik sin Embedsskildring med nogle lærde Betragtninger hentede fra Plato og Cicero. Iøvrigt drejer Beretningen sig ikke om større Begivenheder. Interessantest er en Strid med Byøvrigheden, der havde paatalt, at nogle Germaner bar Vaaben, og da han paaberaabte sig Nationens Privilegier, erklærede Øvrigheden, at der var saa mange, der skød sig ind under Nationen, og som slet ikke hørte til den. Følgen blev en Indskærpelse af Loven om, »at *alle* vore (exceptis mechanicis [!]), der kommer til denne By enten for Studier eller for at lære Sprog eller andre Exercitier, skal melde sit Navn hos vor berømmelige Nations Prokurator inden 15 Dage eller i det højeste tre Uger«, for at Nationen kunde kende og beskytte sine Studenter.

I Tyge Brahes Prokuratortid indtraf en Del Stridigheder med de andre Nationer, der førte til Slagsmaal baade med disse og med Byvagten, hvorved Tyge Brahes Vinduer blev slaet ind. Det endte med en Fredslutning, hvorved alle Nationerne vedtog en »Forenings- og Sikkerhedsakt« om at føre et fredeligt Samliv.

Kaj Rantzau fortæller, at han endnu ikke var immatrikuleret, da han blev valgt, men af Kærlighed til Nationen modtog han Valget. Han traadte kraftigt op mod Universitetet, fordi man ikke havde tilkaldt ham til Rektorvalget, hvor Nationernes Prokuratorer havde Ret til at være med. Iøvrigt var han, som alle, der var Prokuratorer i Trimestret December—Februar, mest optaget af, hvorledes Nationens store aarlige Fest, Epiphaniifesten, skulde holdes og med at træffe Forberedelser til den.

Om Ove Ulfeld gælder det, at han allerede den 2. December henvendte sig til de to Apothekere, der skulde tilberede den særlige Drik »hypocras« til Festen d. 6. Januar. Skønt det i 1631 ved en Statut var blevet bestemt, at »hypocras« skulde afskaffes ved Festen »for at vi ikke skulde synes at bedrage Kassen ved vor Overdaadighed«, havde den saa mange Aars Hævd, at den var blevet uundværlig og ses her, fem Aar efter, at være blevet brugt igen. Ove Ulfeld var ogsaa virksom, for at Medlemmerne af Nationen ifølge et gammelt Privilegium skulde have gratis Adgang til Skuespillertruppernes Forestillinger, dog uden Resultat. Derimod fik han sin Vilje sat igennem, da han forbød en af Universitetets Professorer at laane Bøger i Bibliotheket, fordi han var »forsømmelig med dem, han havde laant«; et typisk Vidnesbyrd om Nationens Selvhævdelse over for Universitetet.

Laurits Below giver i sin Embedsberetning en begejstret Beskrivelse af den Epiphaniifest, han havde forestaaet, den samme

som Tønne Juel deltog i, og som senere skal omtales. Hans Quæstor var som nævnt Laurits Bording, og denne gjorde sig højt fortjent af Nationen ved paa dennes Vegne at føre Ordet baade hos Biskoppen og le lieutenant-général-criminel i en Sag angaaende et Medlem, der var blevet fængslet, fordi han ikke havde vist de hellige Ting Ære. Bording optraadte saa klogt og energisk, at det lykkedes ham at faa Tyskeren frigivet.

Mens vi saaledes har ret gode Kilder til at faa Indblik i de danske Studenters Deltagelse i Nationens Liv, er det vanskeligere at faa et nogenlunde tydeligt Indtryk af deres Deltagelse i Studierne.

Officielt forelæstes der ved Universitetet kun i civil og canonisk Ret. Cypræus nævner, at der i hans Tid var fem Professorer i jus civile, Professoren i canonisk Ret var lige død. Antallet af juridiske Professorer varierede mellem seks og otte, og desuden var der ofte en adjoint, der hvert Aar gennemgik institutiones med Begynderne. 1681 ansattes der for første Gang en Professor i fransk Ret, der netop udformedes paa denne Tid gennem Ludvig XIV' store Lovgiverarbejde Code Louis.

Fournier karakteriserer i sin Afhandling om »La nation allemande« det juridiske Studium i Orleans som en Modsætning til det i Bologna »Celle d'Orléans perpétuait les tendances des pré-glossateurs, cherchait à fusionner le droit romain avec le droit en vigueur, ne perdait pas de vue le côté pratique de l'étude, voulait faire entrer dans le droit coutumier la plus forte part de droit romain, qu'il pût s'assimiler, ouvrait ainsi aux juris doctores un vaste champ d'application et inaugurerait une méthode pratique, qui devait détrôner les traditions pures des glossateurs. Elle créa enfin un courant de fusion des différentes législations, qu'on n'a pas mis en relief, alors qu'il vivifiait l'école des glossateurs qui se desséchait«.

Mon det ikke har været netop denne friske, praktiske Anvendelse af den ærværdige Romerret og dens Tillempning paa de forskellige Landes særlige Retsforhold, der har draget saa mange Fremmede til Universitetet i dets bedste Tid? Desværre var dets juridiske Glanstid væsentligt forbi, inden de Danske i større Mængder begyndte at søge dertil. Rabelais satiriserer allerede 1532 over Studierne i Orleans. Da Pantagruel kommer til Byen, føres han straks af Kammeraterne ud paa Øerne i Loire for at spille Bold; at kunne indstille Bolden rigtigt erstatter nemlig den sørgelige Mangel paa juridisk Viden, siger han.

Særlig skæbnesvanger for det juridiske Studium blev som før nævnt, at ogsaa Pariseruniversitetet fik Ret til at graduere Doktorer i Civilret. Byen havde vanskeligt ved at konkurrere med Hovedstadens Tiltrækningskraft paa de Studerende, og Universitetet forsøgte da at drage dem til sig ved at nedsætte Fordringerne til

Opnaaelse af Graderne til et Minimum; det eneste, der opretholdtes i hele sin Udstrækning var Gebyret. En Skotte beskriver, hvorledes man i Ludvig XIII' Tid fik en Grad i Orleans, »avec une bourse d'or on sera mieux reçu qu'avec la thèse la plus savante« siger han, og fortsætter »je crois que le son de notre argent que l'on comptait derrière nous, pendant que l'on nous interrogeait fit la bonté de nos réponses«.

Rygtet siger, at Molière havde faaet Doktorgraden i Orleans, hvad der dog ikke kan konstateres; men en Satiriker, der vilde hævne sig for Molières Angreb paa Lægerne, benyttede Rygtet og skrev derom:

»En quarante ou fort peu de temps auparavant
Il sortit du collège, âne comme devant,
Mais son père ayant su que moyennant finance
Dans Orléans un âne obtenait sa licence
Il y mena le sien«.

Der findes ingen fuldstændig Liste over dem, der blev Dr. juris i Orleans, men fra 1637—79 har man i Supplikbogen Navnene paa dem, der indstillede sig dertil, og som sikkert alle fik Graden, og blandt disse Navne findes fem Holstenere, nemlig:

Jacobus Pauli Husanus Holsatus 1638 $\frac{4}{12}$.

Nicolaus Schwabe Rensburgo Holsatus 1655 $\frac{22}{9}$.

Nicolaus Harder Holsatus 1659 $\frac{9}{4}$.

Ebehard Schlaf Gluxstadius Holsatus 1665 $\frac{9}{6}$.

Nicolaus Henricus Michaelis Gluckstadiensis Holsatus 1668 $\frac{10}{7}$.

De var alle borgerlige. De adelige Studenter har næppe i nævneværdig Grad studeret Romerret i Orleans, dog er det ikke muligt at sige noget bestemt derom, men de, der omtaler deres Studier, nævner det ikke.

Foruden Jura doceredes der imidlertid uofficielt mange andre Fag ved Universitetet. Cypræus nævner, at der var en Professor i Græsk, en i Hebraisk og en i Theologi, skønt der intet theologisk Fakultet var ved Universitetet. Desuden fremgaar det af Studenternes Beretninger, at de er blevet underviste i Historie, Mathematik, Sprog og Skrivning. Denne Undervisning synes at være foretaget af de saakaldte maîtres de tutelle, en Slags Privatdocenter, der stod i en vis Tilknytning til Universitetet og docerede enten der, eller i deres egne Boliger i Universitetskvarteret. De havde desuden unge Studenter boende i Pension hos sig og spillede en betydelig Rolle.

En af disse maîtres de tutelle var Jean Marrois, professeur en mathématiques, der har efterladt sig et Album, hvori en Mængde Studenter, der næsten alle betegner sig som hans Elever, har indskrevet deres Navne. Blandt disse findes 23 Danske; de fleste er

Adelige, f. Eks. Ove Ulfeld i 1636, Brødrene Kaas Aaret efter, Tønne Juel i 1643 og Christopher Ulfeld i 1649, men der er ogsaa mange borgerlige bl. a. Hans Pedersen Kalundborg i 1635 og Mikkel Vibe i 1657. Indskrifterne er meget hjertelige, ikke mindst fra dem, der har boet hos ham, af hvem flere tillige omtaler hans Hustru.

En anden maitre de tutelle var Calligraphen Mr. Grysperre, der c. 1578 havde stor Betydning ved at indføre en ny og smukkere Skrivemaade i Orleans, som spores i en Mængde offentlige Registre. Det siges om ham, at han havde mange Elever blandt den tyske Nations Medlemmer, og dette hænger sikkert sammen med en Nationsbeslutning i 1566 om, at alle, der opnaaede en Embedsstilling inden for den tyske Nation, skulde skrive deres Beretninger i Embedsbøgerne med latinske Bogstaver, og »hvis nogen ikke var vant til disse, maatte han sørge for, at den blev skrevet af en, der var kyndig i at skrive dem«. Dette har sikkert medvirket til, at Germanerne har taget Skriveundervisning hos Mr. Grysperre.¹⁾

For de adelige Studenter var Sprogtilignelsen vigtigere end alle andre Studier, og den synes udelukkende at være foregaaet ved Hjælp af maitres de tutelle, men der foreligger ikke nærmere Oplysninger om under hvilken Form. Derimod ved man, at Orleans og Blois (hvor Hoffet ofte opholdt sig) i denne Periode havde Ry for at være de to Byer, hvor der taltes det rene Fransk. I den meget udbredte Rejsebog »Itinerarium Galliaë« hedder det om Orleans og Blois: »Linguæ Gallicanæ elegantia hic et Blaesii eo floret ut palmam facile præripiant omnibus«.

Endnu en Tiltrækning havde Orleans, nemlig dets udviklede Sportsliv. Dansen stod højt, men endnu mere dyrkedes Boldspillet, Byens Stolthed og Fryd. Det omtales allerede i den tidlige Middelalder, hvor Munke og Præster, ja selv Bisper og Ærkebisper drev det med Lidenskab; først i XVII Aarhundrede blev det de Gejstlige i Orleans forbudt at spille det offentligt, hvorefter man fortsatte inden for Klostermuren. Fyrster, der kom til Byen, spillede sammen med Borgerne, f. Eks. har man Beretninger om, at baade Ludvig XII og Frans I optraadte i Orleans' Boldhuse. Og endelig var det Studenternes Yndlingsbeskæftigelse. De spillede enten indbyrdes eller med Professorerne og Borgerne; Spillet forenede dem alle. En Kannik fra St. Aignan-Kirken skrev i 1598 et Digt, hvori han priser Boldspillet og dets sunde Indflydelse paa Legeme og Sjæl; det er opfundet af Romerne, siger han, og er lige værdigt for alle Apollons Disciple af enhver Klasse og Alder. Spillet opdragende Betydning for Karakteren bestaar i, at man vænnes til Lydighed mod Dommerens Afgørelser og til god Opførsel.

¹⁾ paavist af Arkivar ved Archives departementales de Loiret, Mr. Soyer, i la société archéologique i Orleans.

Men Boldspillet var paa den anden Side en stor Fristelse til at trække de unge bort fra Forelæsningerne. Allerede Rabelais havde som før nævnt satiriseret over det, og i det følgende Aarhundrede tog Spillelidenskaben saadan Overhaand, at Hertugen af Orleans i 1656 greb energisk ind og lod 18 af Byens 40 Boldhuse nedlægge »afin d'obliger les élèves de l'Université à ne pas s'absenter de leurs cours pour fréquenter ces lieux publics«. Flere af Boldhusene blev omdannet til Theatre, og under Ludvig XIV afløstes Boldspillet i Orleans som i det øvrige Frankrig lidt efter lidt af Billardspillet, som man sagde, fordi Kongen ikke kunde udmærke sig i Boldspillet for sin lange Paryk.

I den her omtalte Periode stod le jeu de paume endnu paa sit højeste i Orleans. Navnet stammer fra, at man oprindelig greb og kastede Boldene med de bare Hænder, senere beklædte man dem med en udpolstret Handske (gantelet), og endelig begyndte man i XVI Aarhundrede at anvende Boldtræ eller den haandformede Kætcher. Der spilledes enten i aaben Mark »la longue paume«, der nogenlunde svarede til vort Tennisspil, eller, hvad der var det almindeligste, i Boldhuse »la courte paume«. Man lagde megen Vægt paa Udstyrelsen af disse Boldhuse; de var indvendig sortmalede, for at de hvide Bolde kunde træde tydeligere frem, og ved Siden af Salen var en Café og et opvarmet Værelse, for at de op-hedede Spillere kunde forfriske sig og dog ikke for hurtigt blive afkølede. Boldhusene ejedes af Boldmestre, der dannede et anset Lav i Byen med Svende og Lærlinge, faste Læreaar og andre Statuter, og ogsaa de Haandværkere, der forfærdigede Redskaberne, dannede et særskilt og anset Lav.

At dette Spil i høj Grad har tiltrukket de danske Studenter og navnlig Adelsmændene er indlysende, og naar de i deres knappe Form omtaler, at de har drevet exercitia i Orleans, tør man gaa ud fra, at disse for en stor Del har bestaaet i le jeu de paume.

Endelig skal til sidst omtales den store aarlige Fest, Epiphanie-festen, der spillede en saa overordentlig Rolle i den germanske Nations Liv.

Hver Nation havde sin aarlige Fest, og Germanerne havde fra deres første Tid valgt Helligtrekongersdag til deres Festdag. Oprindelig betragtedes de tre Konger som Nationens Skytshelgener, men netop derfor rejste der sig i Reformationstiden Røster imod at afholde Festen den Dag, og i 1566 erklærede en protestantisk Prokurator, at fra nu af var Magerne afskaffet, »vi dyrker alene Christus som Nationens Beskytter«, og han fik vedtaget en Beslutning om, at denne Fest, der kun skulde være et Kærlighedsmaaltid for at fæstne Broderskabet, skulde henlægges til d. 1. Januar. De katholske Medlemmer af Nationen protesterede, men først mange

Aar efter (sandsynligvis 1602) blev Festen flyttet tilbage til Epiphaniedagen.

At omdanne denne oprindelige Helgenfest til en Fest, som baade Nationens protestantiske og katholske Studenter uden Anstød kunde deltage i, var et meget vanskeligt Problem, og det løstes kun ved en vidtgaaende og for den Tid forbavsende Tolerance fra begge Sider.

I 1547, da det religiøse Spørgsmaal allerede begyndte at blive brændende, har Prokuratoren givet en Skildring af de Forberedelser, han havde at træffe til Festen. Han aftalte med en Gæstgiver, at han skulde levere Maden, med en Apotheker, at han skulde tilberede det fornødne Kvantum »hypocras«; han lejede for første Gang to Fløjtespillere o. s. v. Vanskeligere var det med den religiøse Del af Festen. Han anmodede Prioren i Notre Dame de bonne Nouvelle om paa Nationens Bekostning at foranstalte en Gudstjeneste af en særlig Glans; den maatte ikke afholdes af »sacrifici gregarii quilibet«, men af »idonei«, et Spark til den katholske Gejstlighed, som man dog ikke kunde undvære ved Festen.

I de følgende Aar blev Festen stadig mere neutralt præget, og i 1627 bestemtes det, at Festtalen i Forvejen skulde holdes for seniores og approberes af dem, »for at der ikke i den skal være noget, der strider imod den offentlige Fred, Fyrsterne eller denne eller hin Religion«. Hvordan selve Festen foregik, har man en ypperlig Skildring af i Tønne Juels Rejsebeskrivelse. Han opholdt sig i Vinteren 1641 i Amboise, men rejste op til Orleans for sammen med sine Landsmænd at fejre Helligtrekongersfesten. Han fortæller, at Prokuratoren og seniores seks Uger før Jul samledes for at vælge en »Konge« til Festen. Det skulde være en højtstaaende og velhavende Student, da der paahvilede ham store Udgifter, og mange undslog sig derfor for at modtage Æren. Undertiden maatte man da holde Festen uden Konge, men man gjorde det nødigt, da Nationen ønskede at benytte denne Lejlighed til at manifestere sin Selvstændighed og sine Privilegier bl. a. ved at gaa offentlig gennem Gaderne med en udslaaet Fane, der bar det romerske Riges Vaaben, den flakte Ørn.

I 1641 lykkedes det at faa en polsk Student til at overtage Kongehvervet, og om Morgenen d. 6. Januar mødte Universitetets Rektor og Professorer og hele den germanske Nation med deres Prokurator i Spidsen hos Kongen og begav sig derfra i stort Optog med Fane og Orkester i Spidsen til Jakobinerkirken, hvor der skulde holdes Messe. Om denne skriver Tønne Juel: »Straks de ere komne i Kirken begynder Messen, midt i Messen træder en af Nationen op paa Prædikestolen og holder en latinsk Oration, udi hvilken han berømmer den tyske Nations Bedrifter og Mandighed, opregner de

mangfoldige Velgerninger og Privilegier, som de have af højlovlig Ihukommelse Kongerne af Frankrig og endnu ved nærværende Konges Gunst og Mildhed naadigst nyder og beholder. Naar den er endt, leges paa Orgelværket og adskillige Instrumenter, medens Kongen og saa mange, som ere af den papistiske Religion, gaar op at ofre. Thi de, som ere af den reformerte Religion, vil ikke ofre, fordi de skal kysse det Fag, i hvilket Pengene lægges, hvilket synes at have noget Superstition med at føre, som letteligen kan give nogen Stød i Samvittigheden. Siden continueres Messen med sædvanlige Ceremonier«.

Efter Messen fulgte Processionen atter Kongen hjem, og til Aftensang gentog det samme Optog sig. Om Aftenen fulgte Banketten, som Kongen indbød til, men som var arrangeret af Prokuratoren, og som Tønne Juel beskriver med faa malende Ord, »hvor de trakteres vel og blive sammen et temmeligt Tag ud paa Natten«.

Opholdet i Orleans var for mange unge Danske rigt paa Oplevelser af enhver Art, og da det var den By, hvor de som Regel standsede den længste Tid paa deres »grand tour de France«, har de, foruden positive Kundskaber, sikkert for en stor Del der faaet det vægtige Indtryk af fransk Aand og Kultur, som kom til at præge Overklassen i Danmark fra Midten af XVII Aarhundrede.

Tillæg til Listen over danske og norske Studenter i Orleans, uddraget af Matriklen for Natio Germanica.

I Listen over principes:

1599 Hans Adolf af Holsten¹⁾.

1614 Johan Frederik af Holsten²⁾.

I Listen over illustres:

1671 Oktober 6. S. Hoegh Danois³⁾.

I Listen over de øvrige Studenter:

1519 Baltasar Rantzow ex Holtzattia⁴⁾.

1559 Johannes Bruchtorff holtzattensis⁵⁾.

1563 Melchior Powisch⁶⁾.

¹⁾ 1576—1624.

²⁾ Søn af Johan Adolph, Biskop af Lübeck (1575—1616), selv udvalgt Biskop af Lübeck.

³⁾ Stygge Høg til Gjorslev, Landsdommer paa Laaland, afsk. 1665, kendt fra Marie Grubbes Historie.

⁴⁾ 1498—1547, Biskop i Lübeck, Chr. III' Raad.

⁵⁾ Hans Brockdorf til Rosenhoff?

⁶⁾ 1544—90.

- Balthasar Powisch⁷⁾.
 Paulus Cypræus⁸⁾.
 Martin Haggæus (husensis)⁹⁾.
 1565 Paulus Intelmann¹⁰⁾.
 1566 Johannes a Lindenau¹¹⁾.
 1572 Henrik Buchwald¹²⁾.
 Fr. Ahleveld¹³⁾.
 1583 Wulf Powisch¹⁴⁾.
 Kaj Rantzau¹⁵⁾.
 Godtskalk Vuensinn¹⁶⁾.
 1584 Anton Rantzow¹⁷⁾.
 1586 Geörgius Rantzau¹⁸⁾.
 Joh. v. Bocmalt¹⁹⁾.
 Antonius Battus²⁰⁾.
 1599 Henricus Lange²¹⁾.
 Adolph Boye vom Nortstranden²²⁾.
 Theodor Powisch²³⁾.
 1600 Herman Wertz²⁴⁾.
 1602 Johannes Moth Flensburgensis²⁵⁾.
 1603 Juli 18. Ivo Reventlouw²⁶⁾.
 1605 Aug. 9. Sigfrid Powisch²⁷⁾.
 1606 Marts 19. Joannes Sylvester Flensburgo Slesviensis²⁸⁾.
 Juni 9. Heinrich Rantzow²⁹⁾.
 1606 Juli 14. Simon Kruse(?)³⁰⁾.

⁷⁾ 1544—87.

⁸⁾ Kansler og Professor i Slesvig 1536—1609.

⁹⁾ indskreven i Rostock 1561.

¹⁰⁾ døde i Orleans Okt. 1566.

¹¹⁾ Hans Christophersøn Lindenov til Drenderup, d. 1610.

¹²⁾ til Sierhagen, var død 1616.

¹³⁾ til Sestermühe, 1551—16...

¹⁴⁾ til Bukhavn d. 1633?

¹⁵⁾ til Hanrau, 1566—1607.

¹⁶⁾ Goske Wensin til Rolofstorf.

¹⁷⁾ til Ahrensburg.

¹⁸⁾ til Nordsee, gift 1589.

¹⁹⁾ Johan v. Buchwaldt til Borstel, d. 1621.

²⁰⁾ Hofmedikus hos Enkedronning Sofie i Nykøbing F., d. 1602.

²¹⁾ til Oldager, d. 1651, rejste med Hans Adolph af Holsten.

²²⁾

²³⁾ Didrik Pogwisch til Petersdorf, 1582—1632.

²⁴⁾ indskreven ved Universitetet i Heidelberg 1595 ¹⁴/₇.

²⁵⁾ Rektor i Flensborg, d. 1642.

²⁶⁾ Iven Reventlow til Stocksee, 1588—1628.

²⁷⁾ Sivert Christophersøn P. til Haselau, 1587—1626.

²⁸⁾ Dr. juris.

²⁹⁾ til Schmol 1590—1644.

³⁰⁾

- Aug. 17. Adolf Blum³¹).
 1608 u. D. Johannes Albertus a Quitzowi³²).
 Juni 25. Wolfgang Buchwald³³).
 1609 Juni 12. Hinrich von Buchwaldt³⁴).
 — - Daniel von Buchwaldt³⁵).
 1610 Marts Ditlev v. Buchwaldt³⁶).
 Juni 22. Nicolaus v. Tinen³⁷).
 — - Henning v. Tinen³⁸).
 Dec. 3. Jacobus Siverus Eidestad³⁹).
 — - Ivarus Siverus Eidestad⁴⁰).
 — - Laurentius Hoyer⁴¹).
 — - Johannes Hoyer⁴²).
 1611 u. D. Casper v. Buchwaldt N.⁴³).
 1614 Okt. 22. Georgius Wind⁴⁴).
 Dec. 22. Kaj Rantzow⁴⁵).
 1616 Aug. 16. Nicolaus Busk Ringepoli-Cimber⁴⁶).
 1617 Febr. 11. Gotskalk Rantzow⁴⁷).
 [c. Sept.] Daniel Rantzow⁴⁸).
 [c. Dec.] Daniel Wensin⁴⁹).
 — Laurentius Wensin⁵⁰).
 — Franciscus ab Alefeld⁵¹).
 — Johann Holst⁵²).
 1618 Juni 12. Daniel Buchwald⁵³).
 Juli 4. Benedikt Brockdorf⁵⁴).

³¹) Søn af Hans Blome til Seedorf (1538—99).

³²) Dansk ?.

³³) til Pronstorf, 1588—1637.

³⁴) til Kronsburg, d. 1666.

³⁵) til Muggesfelde, var død 1634.

³⁶) til Høisbüttel, d. 1629.

³⁷) Claus v. Thienen til Grünholt, 1587—1640.

³⁸) til Wahlstorf, 1592—1636.

³⁹)

⁴⁰) indskreven i Rostock 1607.

⁴¹) og ⁴²) Sønner af Købmand Jürgen Hoyer i Husum.

⁴²) indskreven ved Universitetet i Siena 1616.

⁴³) til Sierhagen, 1589—1624, eller til Jersbek, 1591—1629.

⁴⁴) Jørgen Vind, Rentemester og Rigsadmiral, 1593—1644.

⁴⁵) til Ahrensburg, d. 1645.

⁴⁶) Niels Fredriksen Busch fra Ringkøbing, præceptor for Henning Podbusk.

⁴⁷) Goske R. til Westensee, d. 1650.

⁴⁸) til Trogeborg, d. 1658.

⁴⁹) Søn af Goske W., levede 1646.

⁵⁰) Lorents W., Hofjunker 1621, d. 1629.

⁵¹) til Königsförde, 1598—1638.

⁵²) indskreven i Rostock 1610.

⁵³) til Schierenensee, 1599—1674.

⁵⁴) f. 1590.

- Juli 4. Ditlev Brockdorf⁵⁵).
 Dec. Theodorus ab Oesede⁵⁶).
 1620 Marts 9. Paulus Rantzow⁵⁷).
 Juni 27. Huno Jonas Hunnius ab Eidora⁵⁸).
 Sept. 31. Heinrich Damm, Chilonov.⁵⁹).
 Nov. 7. Joh. Adolf Gutsloff⁶⁰).
 1623 u. D. Chr. Pentz⁶¹).
 1624 Febr. 8. Jacob Breyde⁶²).
 — - Bruder(!) Breyde⁶³).
 1625 Marts 29. Johannes Dow, Husanus⁶⁴).
 Juni 16. Chr. Ratlow aus Holstein⁶⁵).
 1626 Febr. 26. Ditlev Powisch eq.⁶⁶).
 — - Harderus Vake Flensb.⁶⁷).
 1627 [c. April] David Gloxinus Femariensis⁶⁸).
 — Daniel Powisch⁶⁹).
 1627 [c. Juni] Wolfgang Powisch No.⁷⁰).
 [c. Sept.] Johannes Widovius Tunderensis⁷¹).
 1628 [c. Sept.] Olaus Hunemarck, Hatterslebia⁷²).
 1632 u. D. Chr. Rantzow⁷³).
 — Petrus Voigt Rensburgensis⁷⁴).
 1635 — Heinr. von Alefeldt⁷⁵).
 — Christianus Fabricius⁷⁶).
 1636 — Hans Blum⁷⁷).
 1637 — Lorentz v. Thinen⁷⁸).

⁵⁵) hans Broder, til Rosenhoff.

⁵⁶) 1585—1641, Dr. juris 1623.

⁵⁷) til Stipsdorf, d. 1665.

⁵⁸) indskreven i Altdorf, 1614 ²⁰/₁₀.

⁵⁹) indskreven ved Universitetet i Heidelberg 1618 ²⁰/₄.

⁶⁰) (?) Søn af Dr. Jonathan Gutsloff.

⁶¹) g. m. Chr. IV' Datter, Sophie Elisabeth, d. 1651.

⁶²) og ⁶³) Frederik Breides Sønner Joakim til Axelvold og Benedikt til Donslund, der var i Frankrig 1625. («Bruder» betyder vist kun hans Broder),

⁶⁴) indskreven ved Universitetet i Siena 1624 ⁹/₁₂.

⁶⁵) Søn af Moritz R. til Lindau, d. 1631.

⁶⁶) til Oevelgønne, 1608—1644.

⁶⁷) indskreven ved Universitetet i Strassburg 1625 ¹⁸/₇.

⁶⁸) gottorpsk Raad, 1597—1671.

⁶⁹) til Ascheberg, f. 1608.

⁷⁰) til Farbe, 1606—35.

⁷¹) indskreven i Rostock 1619.

⁷²) = (?) Olaus Hennemark, indskreven i Rostock 1622.

⁷³) Overstatholder, 1614—63.

⁷⁴) Kancelliraad i Glückstadt, d. 1665.

⁷⁵) dræbt i Duel med Gersdorf, 1642.

⁷⁶) Dr. med. Læge i København, 1601—1666.

⁷⁷) til Seedorf 1619—89.

⁷⁸) Ritmester, d. 1647.

- 1638 u. D. Jacobus Paulus Husanus⁷⁹).
 — Joh. Blom⁸⁰).
 — Didericus Blom⁸¹).
 1642 Nov. 15. Johan v. d. Wisch.⁸²).
 — - Heinr. Rantzow⁸³).
 1643 Aug. 3. Oswald de Buchwaldt eques⁸⁴).
 — - Henricus de Buchwaldt Nobilis⁸⁵).
 — - Henricus Polmann⁸⁶).
 Okt. 27. Johannes Christophorus Schönbuch, Ha-
 derslebia⁸⁷).
 1645 Nov. 9. Ove Brockhorf⁸⁸).
 Nov. 13. Willichius Heister⁸⁹).
 1647 Maj 23. Goske v. Buchwaldt⁹⁰).
 Juni 1. Johan Fr. v. Holsten⁹).
 1648 Jan. 3. Christoffer Sehestedt⁹²).
 Juli 2. Nicol. Erasmus Nissen⁹³).
 1648 Juli 10. Rudolf Gerlach⁹⁴).
 — 14. Anselmus de Pudewels⁹⁵).
 1649 Aug. 9. Augustus Bussius⁹⁶).
 1650 Febr. 26. Benndix Pogwisch.⁹⁷)
 Juni 27. Petrus Pauli Eiderstadensis.⁹⁸)
 Juli 28. Peter Rantzow⁹⁹).
 1651 April 4. Wolfgang v. Buchwald¹⁰⁰).
 Maj 4. Nicolaus Brandt Sonderburgo¹⁰¹).

⁷⁹) Dr. jur. i Orleans 1638.

⁸⁰) til Hornstorf, 1618—89.

⁸¹) til Testorf, 1620—81.

⁸²) til Bosee og Guldenstein.

⁸³) (?) d. 1646 i fransk Tjeneste.

⁸⁴) til Høisbüttel, d. 1670.

⁸⁵) hans Broder.

⁸⁶) Kancelliraad i Glückstadt, d. 1720.

⁸⁷) til Vanddinggaard, 1616—1683.

⁸⁸) Søn af Joakim B. til Rixdorf.

⁸⁹) Præst i Nyhøllønderby 1652.

⁹⁰) til Olpenæs, 1624—1700.

⁹¹) Oberstlieutenant, 1615—87.

⁹²) til Nislevgaard, c. 1627—1699.

⁹³) (?) Krigskommissær Nikol. Nissen til Lerbæk.

⁹⁴) indskreven i det juridiske Fakultet i Strasburg 1644 ²⁰/₈.

⁹⁵) Hofmester i Østrig, 1625—95.

⁹⁶) Student i Basel 1649.

⁹⁷) til Stubbe og Kronsburg.

⁹⁸) Kammerraad i Husum, Søn af Paul Peter Gunneus, Dommer i Everschop.

⁹⁹) Rigs greve, f. 163 ..

¹⁰⁰) til Skovbølgaard, d. 1662.

¹⁰¹) Præst i Sønderborg 1613—80 el. Borgmester i Sønderborg c. 1626—74.

- Juni 6. Conrad Hesse¹⁰²).
- 1652 Jan. 4. Conradus Wasmer Meldorpia¹⁰³).
- 1654 Juli 17. Nicolaus Bennik¹⁰⁴).
- 1655 Jan. 17. Nicolaus Schwabe¹⁰⁵).
- 1655 Dec. 1. Otto Canuti f. Seebled¹⁰⁶).
- 1657 Juli 7. Georgius Viethen¹⁰⁷).
- Aug. 13. Joh. Henrik Kielman a Kielmanseck¹⁰⁸).
- - Fr. Kielman a Kielmanseck¹⁰⁹).
- u. D. Naaman Bensen Strandfrisius Cimber¹¹⁰).
- 1658 Marts 13. Fr. Hans Gloxin Slesvicensis¹¹¹).
- 1659 Marts 31. Nicolaus Harder¹¹²).
- April 21. Frederic de Gunteroth d'Holstein¹¹³).
- Okt. 31. Jacob Preuser Slesvicensis¹¹⁴).
- 1660 April 10. Henricus Hudeman Crempe¹¹⁵).
- Sept. 20. Petrus Moth¹¹⁶).
- 1661 Juli 20. Detlevus Steinmann¹¹⁷).
- Aug. 11. Nicolaus Frischerus¹¹⁸).
- Sept. 1. Fr. Antonii Schröder¹¹⁹).
- Nov. 3. Johannes Nieman Slesvicensis¹²⁰).
- 1662 Sept. 18. Ditlev Brockdorf¹²¹).
- - Otto Rumor¹²²).
- - Theodosius Rumor¹²³).
- Dec. 20. Henricus Reventlow E.¹²⁴).

¹⁰²) til Trudsholm, Dr. jur., 1622—1705.

¹⁰³) Vicekansler i Glückstadt, 1627—1705.

¹⁰⁴) (?) Generalproviantkommissær, præceptor for Erik og Enevold Bille.

¹⁰⁵) Dr. jur. i Orleans 1655.

¹⁰⁶) Otte Knudsen Seebled 1632—1674 el. 76, i k k e som af Wrangel læst Seeffelt.

¹⁰⁷) Landfoged i Nordditmarsken, d. 1701.

¹⁰⁸) Hans Henrik K. til Quarnbek, 1636—1686.

¹⁰⁹) Frederik Chr. K. til Satrupholm, 1639—1714.

¹¹⁰) Jurist, 1622—59.

¹¹¹) Kancelliraad i Glückstadt, 1635—84.

¹¹²) Dr. jur. i Orleans, 1659.

¹¹³) gottorpsk Hofmarskal, d. 1703.

¹¹⁴) Kancelliraad i Gottorp, Dr. jur. i Rinteln 1657.

¹¹⁵) (?) Søn af Johan Hudemann, Præst i Crempe 1645.

¹¹⁶) indskreven i Altdorf 1642 $\frac{7}{8}$, præceptor for Jacob Trolle.

¹¹⁷) Dr. jur. 1669; Borgmester i Itzehoe 1683.

¹¹⁸) i k k e som af Wrangel læst Fischerus.

¹¹⁹)

¹²⁰)

¹²¹) til Rohlsdorf, 1642—1732.

¹²²) til Hohenlied, død som hollandsk Kaptajn.

¹²³) hans Broder, død paa Korfu.

¹²⁴) til Bienebeck, 1638—1676 el. 84.

- Dec. 20. Henning Reventlow E.¹²⁵).
- 1663 Juli 31. Hans Rantzow eques¹²⁶).
- Aug. 13. Emmichius Andreæ Nedergardius Cimber¹²⁷).
- 1663 Okt. 1. Detlev Rantzow¹²⁸).
- - Petrus Müller¹²⁹).
- 1664 Sept. 5. Augustus Fridericus Dankwart Tønning¹³⁰).
- 1665 Maj 28. Rudbeck Gagge Danus¹³¹).
- Juni 6. Eberhard Schlaff Tychetolitano-Holsatus¹³²).
- 1668 Marts 21. Frederik Rumohr¹³³).
- Juni 26. Nicolaus Henricus Michaelis¹³⁴).
- 1671 Sept. 25. Jacob v. Anthen¹³⁵).
- 1676 Marts 16. Johan Georg Walter Tonninga¹³⁶).
- Juni 11. George Plønnies¹³⁷).
- Juni 4. Friderich Ebhard (?) Schach du pays d'Holstein¹³⁸).
- - Anthon Clemens Schach du pays d'Holstein¹³⁹).
- 1678 Aug. 22. Johannes Ehm Haffniensis¹⁴⁰).
- 1679 Maj 29. Chr. Ernest Ram¹⁴¹).
- 1680 Juni 25. Adolph Cunrad Langelott Slesvicensis¹⁴²).
- 1682 Juli 1. Henricus Helwerschou Haffniensis¹⁴³).
- 1684 Jan. 7. Ernestus Hendericus Dose¹⁴⁴).

¹²⁵) til Hemmelmark, 1640—1705.

¹²⁶) til Salzau, f. 164..

¹²⁷) har udgivet et Katalog over Bøgerne i Natio Germanica's Bibliothek i Orleans 1664, Præst i Køge, d. 1692.

¹²⁸) til Breitenburg, 1644—97.

¹²⁹)

¹³⁰) indskreven i Heidelberg 1659 ¹³/₁₀, Søn af Staller i Eidersted Theodor D. og Katrine Heidemann.

¹³¹) til Skovsgaard, 1642—1708.

¹³²) Dr. jur. i Orleans 1665.

¹³³) til Roest, 1643—1722.

¹³⁴) Dr. jur. i Orleans 1668.

¹³⁵)

¹³⁶) Dr. jur. 1681.

¹³⁷)

¹³⁸)

¹³⁹)

¹⁴⁰) Hans Ehm, Landsdommer paa Sjælland.

¹⁴¹) indskreven ved Universitetet i Siena 1678 ²⁸/₁₀. J. U. C.

¹⁴²) Dr. med. Læge, d. 1688.

¹⁴³) (?) Chr. Herman Henriksøn Helverskov til Irup 1655—1733.

¹⁴⁴) Ernst Ulrik Dose, Overkammersekretær, d. 1706.

- Maj 16. Johannes ab Ahlefeld eques¹⁴⁵).
— - Wolfgang Chr. Ahlefeld nobilis¹⁴⁶).
1685 Nov. 4. Johan v. d. Wich¹⁴⁷).
1727 Marts 2. Henning ab Ahlefeld Eques Sleswic. Hol-
satus¹⁴⁸).

¹⁴⁵) til Quarnbek, 1659—1732.

¹⁴⁶) til Lammershagen, 1663—1722.

¹⁴⁷) Hans Sivert v. d. Wisch til Lütjenhorn, d. 1708.

¹⁴⁸) Overjægermester paa Gottorp, d. 1778.

Generalmajor Ivar Christian Lassons Autografi,

indsendt til Ordenskapitlet i 1813, samt nogle Oplysninger om
hans Slægt.

Meddelt af **Paul Hennings**.

Ivar Christian Lasson, Generalmajor og Chef for det slesvigske Rytter Regiment, er født 20. Juni 1755 paa Uggerslevgaard i Fyen af Fader Major Jens von Lasson og Moder Ursula Dorothea Seue. Efter min Faders Død 1759 blev jeg opdraget hos min Faders Moder, Fru Hagedorn paa Harritslevgaard i Fyen indtil hendes Død 1769.

Bestemt til den militære Stand, blev jeg i Aaret 1764, som surnummerair Officeer ansat ved det nuværende fyenske Regiment lette Dragoner, i hvilket jeg indtraadte for at gjøre Tjeneste den 10. Juni 1770. Den 23. Juli 1772 avancerede jeg til virkelig Sec. Lieutenant i Nr. og Gage, e. d. 1776 til virkelig Pr. Lieutenant, den 17. Juli 1782 til Second Ritmester, den 19. September 1783 indlod jeg mig i Ægteskab med Anna Sophie v. Løvenørn, Datter af Confrd., Amtmd. de Løvenørn. Med hende har jeg to Børn:

1) en Søn Jens Frederik f. 31. Juli 1785, der nu staar som Pr. Lieutn. i det slesvigske Rytter-Reg. og allernaadigst er ansat som Brigade Adjudant ved danske auxilaire Corpses 2den Brigade¹).

2) en Datter Ursula Sophie, f. 3. August 1786, nu exspecterende i det adelige Kloster Vemmetofte²).

Denne min elskværdige og inderlig elskede Hustru tabte desværre sin Helbred ved denne Datters Fødsel og blev efter 10 Aars smertelige Lidelser i Aaret 1796 aldeles kastet paa Sygelejet af en Contraction, der uafbrudt og ulægelig vedholdt indtil 30. Januar 1801, da den Ejegode ved Døden blev mig berøvet.

Den 25. Januar 1785 blev jeg forfl. fra fyenske Regiment lette Dragoner til det sjæll. Rytter Regim. som Second-Ritmester. 3. Oktober 1788 blev jeg valgt til at være Brigade Major hos Hr. General Major Castenschiold, der kommanderede den Brigade

¹) † 9. Juli 1855 i Svendborg som Krigsraad; g. 1) Sept. 1821 m. Marie Magd. Elisab. Sidenius, f. 9. Juni 1791, † 17. Sept. 1850, D. af Købm. i Maribo Edv. S. og 1. Hustru Ekhardine Marie Dyssel, skilte 25. Febr. 1825. (Jfr. Imm. Barfod: Stamt. o. Fam. Sidenius. 1890.); 2) m. Mette Marie Nielsen; har efterladt sig agnatisk Descendens.

²) F. i Slagelse, † 16. Oktober 1838 i Horsens; g. 18. Juni 1824 m. Kon-sistorialraad Ulrik Frederik Rosing, Sognepræst til Horsens.

Cavallerie, der var bleven bestemt til at marchere mod Sverrig. 1. April 1789 mistede jeg min værdige Regim. Chef Hr. Generalmajor v. Wolfzeiel, der formedelst Svaghed tog sin Afsked, en særdeles højagtet Chef, der nu i 4 Aar havde givet mig saamange Beviser paa sin Bevaagenhed og sande Venskab, at hans Minde stedse vil blive bevaret hos mig med den taknemmeligste Erindring. 11. December 1789 avancerede jeg til Eskadrons Chef for den 2den Eskadron i det fyenske Regim. lette Dragoner. 1. Februar 1793 blev jeg benaadet med Majors Karakter. — 10. Maj 1803 blev jeg forfl. til det slesvigske Rytter Reg. som Premier Major under Kommando af Hr. General Major v. Bardenfleth, der var mit Søskendebarn og Svoger. 10. Juni 1803 blev jeg benaadet med Oberst-Lieutenants Karakter og den 14. Maj 1806 avanceret til virkelig Oberst Lieutenant i Regimentet for hvilket jeg blev Højstkommanderende 10. April 1807, da dets Chef blev benaadet med et højere Commando. Ved Krigens Udbrud 1807 marcherede jeg med det halve Regim. den 18. September til Langeland, for derfra videre at gaa til Laaland, under Hr. General Major v. Kardorffs Kommando, men formedelst Beltets Spærring blev dette en Umulighed førend 25. November, da jeg over Sjælland afgik til Lolland over hvilken Ø samt flere underliggende jeg nød den Lykke at anbetroses Kommandoen under Overkommandoen af salig General Major v. Warendorff, der som Divisions Kommandeur førte Overbefalingen over alle Øerne Lolland, Falster og Møen. 30. Juni 1808 blev jeg benaadet med Obersts Karakter.

2. December 1808 indlod jeg mig i andet Ægteskab med Anna Seehusen, ældste D. af Kammerraad S. til Øllingsøgaard i Lolland. I dette Ægteskab er jeg atter bleven glædet med to Børn:

1) en Datter Anna Sophie Diderikke, f. 16. Februar 1810, indskreven i Klostret Vemmetofte¹⁾.

2) en Søn Stie Tønsberg Christian²⁾, f. 12. August 1811 og jeg nærer det glade Haab snart at glædes med Efterretningen at min elskede Hustru har skjænket mig en 3die Tilvæxt i vort sandelig ubeskrivelig lykkelige Kreds.³⁾

Under 5. November 1809 havde Hans Majestæt min al'er-naadigste Konge den Naade at udnævne mig til Chef for det sles-

¹⁾ † 18. Februar 1854, ugift.

²⁾ † 14. August 1844 i Horsens, Købmand, g. m. Hansine Kirkegaard, f. 28. Marts 1814, † 31. Maj 1872; har efterladt sig agnatiske Descendens.

³⁾ Georg Henrik, f. 7. Januar 1814, † 18. April 1864 ved Dybbøl, Kammerherre, Oberst, g. m. Marie Zeuthen, f. 1826, † 26. Febr. 1881 i Kbhvn. Generalmajor J. C. Lasson fik senere endnu 3 Børn: Emilie, f. 24. Juni 1815, g. m. Cand. jur. Holger Christian Krøyer; Elisabeth, f. 1. Maj 18(?) , † 19. Decbr. 1842, g. m. Georg Krøyer, Engelsholm og Hans Peter, f. 19. Juli 1821, † 8. Oktbr. 1868, g. m. Louise Larsen, der har efterladt sig agnatisk Descendens.

vigske Rytter Regiment, hvilket efter General Lieutenant v. Bardenfleths Afgang fra Tjenesten i Begyndelsen af Aaret var bleven confereret Hr. General Major v. Bassenwitz. Denne højkongelige Naade var saa meget større som den aldeles stemmede med mit stille Ønske om aldrig at maatte forlade et Regiment, i hvilken jeg havde fundet saamegen sand Tjeneste Aand, saamange agtværdige Officerer, og været saa lykkelig at være forvisset om disse Retskafnes inderlige Tillid til og Venskab for mig. Med et Ord, denne kongelige Naade gjorde mig og mange med mig aldeles lykkelige.

Den 28. Januar 1812 blev jeg allern. udn. til General Major.

Den 2. April 1812 fik jeg allernaadigst Befaling til interimistisk at overtage Generalkommandoen over Nørre Jylland i hvilken Post jeg forblev indtil 3. Juni 1813, da jeg allern. blev udn. til Kommandeur for 1ste Brigade ved det danske auxilair Korps i Holsten min nye Bestemmelse jeg den 4. Juni afgik.

Saaledes har jeg, som disse korte Momenta af mit Curriculum vitæ udvise, oppebaaren saa mange Beviser paa min alledyrebareste Monarks Naade, at jeg manglende min inderlige Taknemmeligheds Følelse, saa levende, som jeg ønsker det, blot ønsker jeg Kraft til at gjøre Fyldest for den inderlige Attraa efter at vise mig denne kongelige Naade og Hyldest værdig i min nærværende Stilling, hvis Forpligtelser endmere ere forøgede ved det fornyede Bevis min allernaadigste Konge har givet paa sin Naade, ved Hans Højfyrstelige Durchlautighed Prinds Friederich til Hessen, Kommandeur en Chef for auxilair Corpset, hans bevaagne Forestilling den 8de Oktbr. d. A. at hædre mig med Dannebrogssordenens Ridderkors.

Inderlig elskende, med den dybeste Ærefrygt elskede Konge, inderlig glad ved at være født dansk og elskende mit kjære Fødeland, opfyldt med den taknemmeligste Følelse for den durchlauchtige Chef, under hvis Øjne jeg har den Lykke at tjene ved det danske auxilaire Corps, føler jeg tilfulde, at min Monarks fornyede Naade paalægger mig fornyede Forpligtelser og højere Pligter. Maatte det ikkun staae i min Magt at udføre disse! Maatte min inderligste Attraa efter at meddele Kraft og legemlig Styrke til at kunne udføre enhver af de mig paaliggende Pligter vorde opfyldt, da skal det sikkert aldrig mangle paa den allerbedste Villie til at opofre enhver mig evnet Kraft som et skyldigt Taknemmeligheds Gjengæld for Fødelandet, der opdrog, der underholdt mig, i hvilket jeg lærte at kjende Religionen og Pligten, men især for dette, for hver brav Dansk og elskede Fædrelandets uskattearlige Regent for hvis Skyld min sidste Blodsdraabe velvillig er opofret til at flyde efter hans stedse retfærdige Befaling.

Min Forsikkring herom er ikke alene grundet i min sande Pligtfølelse og inderligste Erkjendtlighed, men en Følge af mit fra Barndommen af indpræntede

Symbolum

recte faciendo neminem timeas.

Ivar Chr. Lasson.

Ratzeburg den 8. Novbr. 1813.

En hos fornævnte Generalmajor Ivar Chr. Lassons Descendenter opbevaret Stamtavle opregner Familien Lassons Forfædre tilbage indtil Midten af det 14. Aarh. Hovedindholdet af Stamtavlens Meddelelser om Ascendensen er følgende: Slægtens Medlemmer vare i sin Tid Selvejrbønder i N. Jylland, men kom ved Ægteskab Tid efter anden i Forbindelse med mange af de Tidens ansete og adelige Familier i Riget. De, som især udmærkede sig i de senere Aarhundreder vare:

Peder Lasson, f. 1605, † 1684. Justitsraad og Assessor i Højesteret, en Mand af den største Lærdom og Indsigt, rejste 24 Aar udenlands; han var af de fornemste Medarbejdere af den vigtige danske Lovbog, der udkom under Chr. V. Han var meget rig, og da han var uden Børn, skjænkede han store Summer til velgjørende Øjemed, saasom Stipendier for Studerende, Udstyr for fattige Piger og 9 Pladers Oprettelse i Vartov Hospital, over hvilke den ældste af hans mandlige Afkom ifølge Foundationen stedse skal beholde Disposition ved forekommende Vakancer.

Hans Broder: Jens Lasson til Harritzlevgaard, Renteskriver, udmærkede sig især under Kbhvns. Belejring 1658, da han paa egen Bekostning underholdt et Aar over 600 Mand til Statens Forsvar og forhindrede Fjenden fra at trænge ind udfør det nuværende Kastel, som dengang ej var, og til forbi Kalkbrænderiet. Desforuden laante han Fr. III. store Summer under Krigen. For disse Opofrelser blev Jens Lasson og hans ægte Descendenter af denne Konge ophøjede i den danske Adelsstand og erholdt i sit Vaaben et Janus Bifrons Hoved samt to Traner med en Kugle i den opløftede Klo, som Sindbillede paa hans under Belejringen udviste Aarvaagenhed¹⁾. Blandt de Godser, han erholdt af Kongen for de ham ydede Laan, var og Harritzlevgaard, der siden blev i de Lassoners Eje indtil Generalmajor Ivar Christian Lasson allerede i sit 5te Aar mistede sin Fader, og Godset da, paa Grund af denne Arvings store Ungdom, imod en Pengesum, gik over til daværende Ritmester Bardenfleth, der var gift med en Halvsøster til Jens Lasson, og blev saaledes dette i sin Tid, meget betydelige Gods, de Bardenflethers Eje. Af dem blev det 1827 solgt til Grev Bernstorff Gyldensteen.

Hans Søn: Kommandør Hans Lasson var gift med en Datter af salig Admiral Ivar Hoppe. Han døde 1717 og ligger begravet i Frue Kirke i Odense.

Hans Søn: Major Jens Lasson født 1713, var gift med Oberst de Seues Datter, han døde 1759, og ligger begravet i Holmens Kirke.

Hans Søn: den foran biograferede Generalmajor Ivar Christian Lasson døde 26. Januar 1823 i Horsens.

¹⁾ Dette Adelsbrev er apokryft; Arkiverne indeholder intet derom og ovennævnte (se Noten S. 176) Kmhr., Oberst Georg Henrik Lasson, der adledes 27. April 1863, var jo en direkte Descendent af Jens Lasson.

I en gl. dansk Bibel fra 1589 findes i øvrigt følgende Optegnelser af Fru Christiane Hagedorn født Hoppe, der er fortsat af General Johan Frederik Bardenfleth.

Min Fader var sl. Admiral Ivar Hoppe, f. i Kbh. af hollandsk Extraction, † 5. August 1693, var 44 A. mindre end 3 M. og 6 D. Min Moder var sl. Frue Margrethe Elisabeth von Bøie af Meldorf af Lüneborg Extraction af det blankenburgske Huus, døde 20. Maj 1719 var 70 Aar. Efterlod sig 4 Døtre og 1 S., hvoraf de tre Døtre ere i Herren hensovede.

Jeg Christiane Hoppe er født 4. Juni 1686 i Kbh. og døbt i St. Petri Kirke af sl. Johannes Cassenius. Den 2. Septbr. 1712 kom jeg efter Guds naadige Forsyn i Ægteskab med Kommandeur Hans von Lasson til Harritzlevgaard, og Gud velsignede os med tvende Børn en S. og 1 D. Den 28. Maj 1713 blev Sønnen født og døbt i St. Knuds Kirke i Odense og kaldet Jens; den 28. Januar 1715 velsignede Gud mig med Datteren, der blev døbt i St. Knuds Kirke i Odense og kaldet Anna Elisabeth.

Den 20. December 1717 behagede det den naadige Gud at bortkalde min Mand ved en salig Død udi Odense og der er han begr. i vor Frue Kirke. 1719 behagede det Gud, at jeg kom i Ægteskab med Oberstl. Philip Johan v. Hagedorn, der levede med mig 21 Aar og blev ved en sagte salig Død bortkaldt 1740 og hensat i Skovby Kirke i Familie Begravelsen.

Den 22. Januar 1740 blev en Datter gift med Ritmester Johan Frederik von Bardenfleth og fødte 2 Sønner til Verden, den første den 7. Oktober 1740, der blev døbt i Holbæks Kirke af Doctor Provst Brederberg og blev kaldet Johan Frederik; den anden Søn blev født den 7. Oktober 1741 og blev kaldet Hans Christian, døde 11. December 1749 og blev begr. i Holbæk Kirke i Kammerraad Hellegaards aabne Begravelse. Den 14. Maj 1751 blev min Søn Jens Lasson gift med Frøken Ursula Dorothea de Seue og udi samme Ægteskab blev af Gud velsignet med 5 Børn; den første Søn blev født den 21. Marts 1752 og blev i Daaben kaldet Hans Frederik, døde 1753; den anden blev født 2. Oktober 1753 som var en Datter og blev kaldet Christiane, døde den 5. Oktober 1758, den 3die som var en Søn blev f. 20. Juni 1754 og blev i Daaben kaldet Ivar Christian.

Den fjerde, som ogsaa var en Søn blev f. 24. Oktober 1755 og blev i Daaben kaldet Stie Tønsberg.¹⁾

Den femte var en D. og bl. f. 24. Oktober 1756 og blev kaldet Marie Elisabeth.

Den 5. Maj behagede det den almægtige Gud at bortkalde min kjære Søn Major Jens Lasson i Kbh. i Aaret 1759 ved en sagte og salig Død, og er han der bgr. i Holmens Kirke i sin Farbroder Cancelliraad Lassons Begravelse.

Den 11. Juni 1769 behagede det Gud ved en salig Død at bortkalde min kjære Mormoder Fru Oberstlieutenantinde Christiane Hagedorn f. Hoppe i sit Alders 82 Aar og 7 Dage hensat i Skovby Kirke i Familie Begr.

Den 25. April 1771 døde ligl. min kjære Fader Hr. Oberst Johan Frederik v. Bardenfleth, der var fød 30. Januar 1695 og hensat i Skovby Fam. Begr.

Den 19. Januar 1772 døde min kjære Moder Fru Anna Elisabeth Lasson hensat i Skovby Familie Begravelse.

¹⁾ † 13. April 1825 paa Gottorp som Oberst og Kammerjunker.

Personalhistoriske Meddelelser om Slegterne Pharo og Schancke.

Meddelt ved **Aagaat Daae.**

I det kgl. videnskapernes selskaps bibliotek findes »Doct Martin Luther / Tvende / Kraftfulde / Og ret / Evangeliske / Prædikener / ... Af det tydske i det Danske Sprog oversatte / ... Kjøbenhavn 1753, der paa titelbladet har følgende skrevne ord: »Ditlef Luth libri possessor Ao. 1754.«

I denne bok findes 6 tætskrevne sider, 3 foran og 3 bak i boken, der utvivlsomt skyldes Ditlef Luth og der er indførte 1756.

Forfatteren av disse meddelelser Ditlef Luth er fød i Kristiania 10. Mai 1723 av forældre branddirektør Johannes Luth og hustru Margrethe Walter. Han blev student 1742, var flere aar huslærer og begyndte saa det theologiske studium, han tok teologisk embedseksamen 1750, blev pers. kap. til Hjertdal i 1751, res. kap. til Valle 1766 og sogneprest til Tyrrisdal 1769, hvor han døde 17. Juni 1774.

I J. L. Qvislings bok: Fyrrisdals prestegjeld og præsters historier, findes en utførlig biografi om ham. Han kaldes endvidere af Hans Wille, stiftsprovst i Trondhjem: »den største Antiquar, som Norge maaske har eiet«.

Disse optegnelser er det, som her gjengives:

»Slægten Pharo.«

Den i Norge ikke ubekjendte Familie eller Slægt, der kalder sig med det Til-Navn Pharo skal efter Til-Navnet have saadan Oprindelse: Ao. 1557, da den store og saa kaldte Sorte Pest havde streifet Landet igiennem og henrivet de fleste Indbyggere, ankom til en Præst i det Prestegjeld Lier, beliggende en kort Distance inden for Bragnæs imod Xstiania, til den Præst, siger jeg ankom forbemeldte Tid en ung tilvoxende Dreng, enten for at indbede sig i Tieneste eller for at udbede sig en Almisse. Præsten spurgte ham til den Ende efter til Navn, hvortil han svarede, at han heder Jens, men den Præst blev ved at spørge efter hans Faders Navn, ved Drengen intet at svare, sigende allene, at hans forældre var ham berøvede ved Pesten og saaledes bleven ham ubekjendte, hvorpaa Præsten maaske af Medlidenhed, maaske ogsaa bevæget ved den Færdighed og Vittighed han sporede hos Drengen, optog ham i

sit Huus, og i Mangel af behørig Kundskab om hans Faders Navn kaldede ham paa contrairem ved Sammendragelse J e n s F a r s s ø n, det er Jens Faders Søn, der er Søn af sin Fader.

Omsider vandt Drengen saaledes Præstens Yndest og Godhed, at han satte ham til Studeringerne, hvori han gjorde den Fremgang, at han efter nogentiid blev Student; derpaa kaldede bemeldte Præst ham til sin Capellan, gav ham ogsaa sin Dotter og resignerede sit Embede for ham, saa at han efter sin Velgiører og Sviger-Faders Resignation leevdede sin Tiid som Præst i Liers Præstgield og bestandig skrev og kaldte sig med det Navn J e n s F a r s s ø n.

Om denne J e n s F a r s s ø n er det altsaa den gandske baade Præstelige og Anden Slægt, der i Norge kalder sig med det Navn P h a r o har sin Oprindelse. Vel synes der sig at viise stor Forskjel imellem P h a r o og F a r s s ø n, at man skulde tvivle om Beretningens Rigtighed, men foruden, at der er de i Familien, der med Anviisning af en fuldstændig Genealogie legitimere Rigtigheden heraf, saa er og Forskjellen ingenlunde større imellem disse Navne, ja mand finder den endog u-lige mindre end imellem de 2de Navne S m e d og F a b e r eller F a b r i t i u s, da dog Ingen, der veed det Ringeste af Historien, har nogen Tvivl om, at baade F a b e r og F a b r i t i u s udkommer af smed, fordi disse Slægters Stamfader var en Smed. Det er derfor tænkelig, at den Forskeel, der viiser sig, imellem det anførte P h a r o og F a r s s ø n har følgende Grund: En af J e n s F a r s s ø n s Descendenter, Søn eller Sønnesøn eller længere frem i Linien, har, da den Mode opkom at kalde sig med latinske Til-Navne kaldet sig F a r r o n i u s, hvilket en anden, der vilde gjøre det bedre, har omskiftet til P h a r r o n i u s og endelig den 3die afkortet til det nu brugelige P h a r o.

Saadan Oprindelse har da det Til-Navn P h a r o; hvorom Oplysning er at indhente hos de endnu Præstelige Mænd af samme Slægt, hvoriblandt er Hr. O l e H a n n i b a l H o f, Sognepræst paa Toten og Provst i Hadeland og Walders Provsti, der paa mødrende Side leder sin Herkomst av denne Slægt; og ligeledes Hr. J e n s P h a r o, der paa Fædrene Side nedstammer fra denne Slægt og som i Aaret 1746 blev sin Fader ordineret til Personell-Cappellan i Hølands Præstegjeld udi Aggershuus Stift, men nu da Faderen er død, opholder sig i Kjøbenhavn, ventende paa Guds og Kongens Naade til en god Befordring.

[Hr. Arkivar T h o m l e har i sin bok »Studenterne fra 1868« stamfarens Navn Ole, og at denne Ole blev som lidet barn en juledags morgen fundet paa kirkegaardsmuren og av sognepræsten der, Hr. P e d e r Ø y e s e n i Lier, der optog dette barn i sit hus. Og dette barn blev under navnet O l e F a r s s ø n, sognepræst i Lier til sin død 1605.]

»Zackarias Schanche.

Om den gamle Præstelige Slægt i Norge, kaldet Schanche, der som navnlig er endnu florerer i de 2de Mænd, Hr. Søren Schanche, Præst ved Lunds og Flekkefjords Meenigheder i Christiansands Stift og Hr. Jonas Jacobsen Schanche, Præst ved Gryttens Meenighed i Tronhiems Stift, har formentlig været een i forrige Seculo, der ved sin lange Embedstid er bleven temmelig mærkværdig.

Denne Mand meddeler selv i sin egenhændig skrevne Beretning om hans Levnets-Løb, at han er fød Ao. 1601 d. 4. Oktober paa Præstegaarden Langvald udi Indviigs Præstegield i Nordfjords Provstie under Bergens Stift. Hans Fader var Hr. Magister Jon Mogenssøn Schanche, Sognepræst udj bemeldte Indviigs Præstegield og Religions-Propst i Nordfjords Provstie, og hans Moder Magdalene Anders-Datter Foss, Hr. Magister Anders Fosses Dotter, Biscop udi Bergen.

Da hans Moder, som Beretningen lyder, hiemme havde lært ham at læse Dansk, og han tillige havde nydt nogen Undervisning i det latinske Sprog, blev han i sit 9de Aar forsendt til Bergens Skole, derfra kom han tilbage formedelst Sygdom. Efter 1 Aars Forløb og af udj den Svenske Krig samme Tiid indfaldt, forblev han hiemme indtil sit 12te Aar, da han paa nye blev forsendt til Bergens Skole, men neppe havde han aventeret lidt i Skolen, førend Skolen ved en grasserende Pest blev ophævet og han saae sig nødt til atter at begive sig hiem og forefandt da ikke andre end sin Moder, afdj hans Fader allerede var hensovet.

Endelig kom Skolen igien paa Fode, hvorfor han af Biscoppen Hr. Dot. Niels Paasche ved Skrivelse blev tilbagefordret og saaledes fornyede sin Skolegang i Bergen Ao. 1620.

3die Aar derefter eller 1623, da han var i sin Alders 22de Aar, blev han af Hr. Rector Mag. Engelbrecht Jørgensen dimitteret til Academiet. Der arriverede han d. 24de September hvor han strax efter sin Adkomst loed sig examinere in Philologicis et Philosophiis af Rect. Magnificio Dot. Casp. Brochmann, derpaa blev han inscriberet i Studenternes Tal og da ydermeere Decano Magister Johanni Alano, græcie linque Professore.

En kort Tid derefter eller in mense Decembris og underkastede han sig Examen Theologicis, hvorved til øverste Examinator Cort Aslaccson Bergensem. Siden da denne Examen var forbi og han derved havde staaet sig vel, fik han Kost paa Klosteret og saaledes forblev udi Kjøbenhavn i 2de Aar indtil 1625, da Academiets Gacrition formedels Pesten cesserede og han til den Ende retournerede først til Bergen og derfra til sin Moder i Nordfiord. Længe blev han dog ikke hiemme hos sin Moder, da

han forrejste strax til Gudbrandsdalen, hvor han opholdt sig noget i Waage og noget i Faabergs Prestegjeld; udi samme Aar endelig gjorde han paa nye en Rejse til sin Moder og kom derved i Handling / saa kalder han det selv i sin Beretning / med Sogne-Præsten i Selløe Præstegjeld udi Nordfiord Hr. K n u d B a n g om at blive hans Capellan, men førend nogen Ordination kunde skee, døde bemeldte Sognepræst, hvorved den ganske Handling eller den forh. Sag blev til Intet. Bedre gik det ham ikke heller, da han inden en kort Tiids Forløb begav sig i en nye Handling eller adresserede sig til P e d e r P e d e r s s ø n Sognepræst til Allestedshougs eller Alstadhougs Præstegjeld udj Trondhiems Stift med Begiering ogsaa at blive hans Capellan, thi hvorvel samme Præst ikke døde, saa vilde dog hans Begiering ikke gelinge ham.

Omsider, da han havde været adskillige Steder omkring og kun liden Roelighed, hvor han var, søgte han fremdeles hen til Bergen Ao. 1630, hvor han opholdt sig hos sin Broder, Hr. M o g e n s S c h a n c k e, indtil han forsynet med Biscoppen Doct. N i e l s P a a s c h e og Lector theologiae Mag. J o n a s S ø r e n s s e n (hvilken og havde hans Moster), deres Recomendationer, forføyede sig til Xiania, der at anholde hos Biscopen Hr. Magister N i e l s S i m o n s s ø n G l o r u p om Befordring. Ved Martini Tiider anførte Aar ankom han til Xiania, og i Følge sine Recomendationer nød strax den Yndest hos Hr. Biscop G l o r u p, at han affærdigede ham til Hr. J ø r g e n K n u d s e n, Sognepræst i Schill og Provst udi Tiende-Tageg, saa kaldtes da Nedre Tellemarken, med den Anmodning, at han vilde udnævne ham til sin Residerende Capellan ved Solimb og Melimb Meenigheder. Dertil fandtes og Hr. J ø r g e n K n u d s e n beredvillig, saa at neppe var Aaret 1631 begyndt, førend Candidatus Z a c h S c h a n c k e allerede var beskikket og ordineret til residerende Capellan ved forbemeldte Solim og Melim Meenigheder. Ordinationen skeede ved Biscoppen Hr. Magister G l o r u p der 25de Januar Di Conde Fioni Pauli og hans Introduction-Prædikken holdtes udi Solum Kirke Kyndelmisse-Dag.

Da 2de Aar vare fuldkommede i dette Embede og han indtraadte udi det 3die, afgik ved Døden Hr. M i c h a e l M a d s s ø n, Sognepræst i Sillejord Præstegjeld udi Skatlandet eller Øffre Tellemarkens Provstie under Christiansands da Stavanger Stift; herved yttrede sig nu nye Guds Forsorg for Hr. S c h a n c k e, idet han af menige Almue i Sillejords Præstegjeld efter den Skik, som da var almindelig blev kaldet og udkaaret til deres Præst og Lærer.

Samme Kald blev ham strax konfirmeret av hr. E i l e r t U r n e, Lehnsherre og Befalingsmand udi Bradsbergs Lehn, og da han ligeledes havde erholdt den sædvanlige Collatz fra Biscoppen i Stavanger Hr. Magister T h o m a s C o r t s e n W e g n e r blev

han Dom ia Missecordia indsat til Præst ved Menigheden i Sillejord af Hr. J e n s M i c h e l s s ø n, Sognepræst i Hvidesøe og Provst udi Skatlandet. Alt dette tildroeg sig med ham i Aaret 1633, i hvilket Aar han og i Mense Mai trolovede sig i Schien med Jomfru D o r o t h e a J ø r g e n s d a t t e r, født af Jørgen Nielsen, fordem Raadmand samme Steds. Dom ca XVIII post Trinitatis blev Troelovelsen fuldbyrdet, da han i Sillejords Kirke blev copuleret med sin Brud. Han levede i dette Ægteskab 10 Aar, da hans hustru efter Fødsel af 7 Børn, 2de Sønner og 5 Døttre qvitterede dette timelige.

I Aaret 1644 trolovede han sig paa nye i Schien med en anden Jomfrue, der opholdt sig hos Borgermester T r i n n e - P o l og hedde Z a r c h e J a n s d a t t e r. Copulationen gik og for sig samme Aar og blev atter offentlig forrettet i Sillejords Kirke ved Sogne-Præsten i Hvidesøe og Provsten udi Skatlandet Hr. P e d e r P o v e l s e n.

Hvor længe dette Ægteskab har varet og hvormange Børn deri er avlet, meddeles ikke, vel muelig derfor, at hans Hustru har været ham ufrugtbar, ligesom det og er tænkelig, at Gud maa have og vel opret ham. Dette ved man dog, at han i dette Ægteskabs 9de Aar, som var Aaret 1653 blev beskikket til Provst udi Skatlandet, efterdj Hr. P e d e r P o v e l s e n samme Tiid var ved Døden afgaaen.

Beretningen siger, at hans Kall til Provst skeede ved Brødrene i Hr. P e d e r s Begravelse, hvoraf maa sluttes, at det den Tid har været den smukke Skik, at alle Brødrene eller Præsterne i Provstiet comparerede, naar nogen Broder eller Præst var død at geleide ham til sit Grav-Sted. Eller vil man troe det gamle og almindelige Rygte om ham (S c h a n c k e) der udnævnte sig selv til Provst, thi da Brødrene, som maaskee ikke vare enige i deres Vall, overdrog ham, der ved samme Tiid var Senior blandt dem og i deres Tanke hverken var skikket til eller begjærlig efter det Provstelige Embede, ja, de overdrog ham den fulde Frihed at udkaare til Provst hvilken han vilde, loed han Lodden falde paa sig selv og sagde derhos disse Ord: »C r e o t h Z a c h a r i e a m S c h a n c h e Præpontiens Schatlandi«, det er: »Jeg beskikker dig Z a c h a r i a s S c h a n c h e til at være Provst i Schatlandet eller Øvre-Tellemarken«. Med hvilket Vall det og forblev, endskiøndt han følgende Aar 1654 betalte det temmelig dyrt, thi da han just var ude paa Visitats som Provst brændte ved St. Hans hans Præstegaard af, hvormed al hans Eiendom gik op i Ilden.

Til sidst, da denne gamle Mand nu og en Tiid have betient sig af Capellan, der var Hr. D a n i e l W o l f, en Sviger-Søn af hans Huus og vel fortient Sucæssor i hans Embede, døde han i en høi

Alderdom 1689 d. 22de Januar, da han havde levet over 87 Aar, været Præst i Sillejord imod 56 Aar, ved Solum og Melum paa 3die Aar og saaledes i Alt Præst i 58 Aar mindre end 3 Dage.

Han har været en Mand, der ikke har skaanet sig for Arbejde, saaledes foruden hans Præstelige og Provstelige Gierning fulgte han gemeenligen sine Drengene selv i Skoven at fælde Træer, hvorfor han havde det besynderlige Indfald, at ikkun En ad Gangen maatte hugge, da de andre imidlertid skulde hvile. Der siges og, at Ingen af hans Folk maatte staae op om Morgen, førend han selv vaagne dem, om det endog var langt paa Dagen. Ligeledes vide og Bønderne, hvoraf en stor Del udgik fra hans Døttre, der alle giftede sig med Bønder, den undtagen, der fik hans Capellan og Successor Hr. D a n i e l W u l f, de vide at fortælle, at der han engang var inviteret af en Præst i Sande Geld i Nedre Tellemarken, der at møde Stiftets Biscop, som sammetid visiterede, saa gik han derhen paa Landeveien efter Bøndernes Maade barfodet, havende Skoer og Hoser bærende over Skuldrene indtil han kom til Præstegaarden nær, da han førte sig dem paa.

Hans Eftermænd i Siljord indtil dette aar 1756 har været 4 i tallet: Den første var som formeldt Hr. D a n i e l W u l f, fød paa Kongsberg, den 2den Hr. P e d e r B r u u n født i Jylland, hvorfor han endnu af Bønderne bliver kaldet Jyden i Siljord. Den 3die er Hr. O l e S p å r c h født i Schien og den 4de, der endnu lever er den værdige og kjære Broder Hr. H a n s W i l l e født i Sjælland.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalthistoriens Verden.

Slægtskabet mellem Niels Steno og Jacob Winsløw.

I »Personalthistorisk Tidsskrift« 6. II. 42 ff. har Johannes Bapt. Metzler givet »nogle Bidrag til Winsløwernes Slægtshistorie«, og kommer paa de sidste Sider af sin Afhandling ind paa det hidtil uløste Spørgsmaal om, hvorledes Niels Steno og Jacob Winsløw var beslægtede. — Han paaviser, at alle hidtil opstillede Antagelser om dette Slægtskab er urigtige, og opstiller derefter selv en ny Antagelse, der dog synes at kræve lidt af en Skæppe Ærter for at kunne gøres sandsynlig.

Maa jeg faa Plads for en allersidste ny Antagelse, som jeg vil overlade til de Personalthistorikere, der sidder ved Kilderne, at føre det kildemæssige Bevis for.

Ny er den for øvrigt ikke; Metzler rører lige ved den Side 57 for derefter kort og godt at afvise den. Men den er alligevel den rigtige. Niels Stenos Fader og Jacob Winsløws Morfader var Halvbrødre.

Naar han alligevel maa afvise denne Antagelse, er Grunden den, at han og alle tidligere Granskere af dette Emne, har anset Jacob Winsløws Morfader, Magister Niels Pedersen Bruun i Odense, for en Søn af Præsten Peder Hansen Bruun og Karen Jørgensdatter i Torkildstrup paa Falster uden at agte paa, at Hundrup angiver Niels Pedersens Fødselsaar til ca. 1610, et Tidspunkt, der umuliggør Sønneforholdet til Peder Hansen Bruun, der endnu ikke den Gang var bleven Student.

Hvad véd vi om Niels Pedersen Bruun?

Vi ved, at han d. 4. Juni 1634 aflagde Ed for Biskop Hans Michelsen i Odense som Rektor i Assens (Khist. Slg. 3. V. 143); 1639 opholdt han sig sammen med Biskoppens Søn Ludvig i Belgien (Fynske Slg. 7. 141, 144), hvor de begge blev indskrevne i Universitetsmatriklen i Leyden (Pershist. Tidsskr. 1. II. 128). I September 1641 blev Biskoppens anden Søn Michel indskreven samme Sted, og da Niels Pedersen i de samme Dage rejste hjem, tog han Brev med til Biskoppen og afleverede det hos denne d. 29. September (Fynske Slg. 7. 194). Straks efter Nytaar blev han saa Rektor i Nykøbing.

Da Niels Pedersen blev Rektor i Assens, angives han at være 25 Aar, altsaa født 1609; da han blev indskreven i Leyden, siges han at være 28 Aar, altsaa født 1611. Hundrup siger derfor med Rette, at han er født ca. 1610. Jeg vil antage 1609 for det rette Fødselsaar.

Niels Pedersen Bruun kan da ikke godt være Søn af den senere Sognepræst i Torkildstrup. Hele hans Ungdoms Forhold peger hen paa Fyn som hans Fødeø. I Nærheden af Assens, hvor Niels Pedersen havde sin første Ansættelse, ligger Sandager og Holevad Pastorat; her var Peder Hansen Præst i Aarene 1591—1634; han var 2 Gange gift, første Gang vistnok med Formandens Enke; anden Gang ægtede han 1604 en Datter af Olu f Bager i Odense; hun var Enke efter en Købmand Bruun samme Steds, han kaldtes altid Bruun Kræmmer; de Børn, der fødtes i dette Ægteskab med Bruun Kræmmers Enke, kaldte sig siden Bruun, og en af dem var Niels Pedersen Bruun til Frue Kirke i Odense, Jacob Winsløws Morfader.

Om Peder Hansen i Sandager har haft Børn i første Ægteskab, véd jeg ikke; men det er ret antageligt, at Steen Pedersen, Niels

Stenos Fader, er født i det Ægteskab og er bleven opkaldt efter Steen Knudsen Bille til Kjærsgaard i Brænderup Sogn. Peder Hansen var født i Brænderup Præstegaard, og da hans Fader blev kaldet dertil, var Steen Bille som bedste Kaldsmand medvirkende ved Kaldelsen (Khist. Slg. 4. III. 150), og han har vel altid af Beboerne i Præstegaarden været betragtet som deres særlige Patron og Beskytter.

Steen Bille døde 1590, og den ældste Søn i Sandagerpræstens Ægteskab kan være født, inden Mindet er blegnet om den afdøde som den, der i Præstens Barndom og Ungdom maaske har støttet ham og hjulpet ham frem; derfor skulde hans førstefødte opkaldes efter ham og kom til at hedde Steen Pedersen.

L. Vesten,
Sognepræst i Sulsted.

En Berigtigelse.

I Bogen: »Det Suhrske Hus i København 1749—1899« staar S. 29.:

»I 1688 blev Christine Suhr (Dt. af Amtsskriver Fred. Suhr i Nysted) gift J o k u m B o l d t, Amtsskriver i Halsted Amt. Han maa være død allerede 1696, og hans Hustru samt deres Børn, hvis de har haft Børn, maa alle være døde før 1706, da Kammerraad Suhr og Hustru afgik ved Døden, thi de nævnes ikke mellem disses Arvinger«. og S. 30 staar, at der fra Skiftet efter disse foreligger et Andragende til Kongen af 14. Maj 1707 underskrevet af de fire Brødre samt to Svogre, Z i m m e n og H o r n e m a n, der fuldmyndige som enige skifte og dele selv.

Hertil skal jeg føje følgende Oplysninger.

1. I Smaalandske Reg. 1690—99, S. 265 anføres en kgl. Bevilling af 7. Jan. 1696 til J o k u m B o l d t s Ligbegængelses Opsættelse i 14 Dage udover den ordinære Tid. Dette tyder paa, at han maa være død, ikke i 1696, men allerede i Slutningen af 1695.
2. I Følge Halsted Kbg. havde han 3 Børn, A d a m L e v i n B o l d t, d. 25. Juli 1689 † 1726 som res. Cap. i Landet-Ryde, 1 Datter død som lille og F r i d e r i c h B. d. 10. Novbr. 1692 † som Student (Lengnick's Stamtm. med Rettelser). Endvidere: hans Enke K i r s t i n e maa allerede sidst paa Aaret 1697 være blevet gift, da hun først paa Aaret andrager Kongen om nogle Mænds Beskikkelse til at foretage Skiftet mellem hende og hendes Børn (Smaaland. Miss. 24. April 1697 Nr. 9), og hun sidst paa Aaret 1697 anføres i Halsted Kbg. som M d. K i r s t i n e S c h r ø d e r. Hun ægtede nemlig Forp. p. Thurebyholm, F r i d e r i c h S c h r ø d e r, der flyttede til Halsted Kloster, hvis Ladegaard J o c h u m B o l d t i sin Tid havde haft i Forpagtning, hvilken Forpagtning hans Enke fornyede paa 4 Aar fra 1697; c. 1704 flyttede de til Sortebrødregaard (i Forbindelse med Fodbygd), som var købt af Søkapt. Erik Olsen Leegaard († c. 1716 som Kommandant paa Fortet Christiansborg paa Guineakysten). Her døde hun rimeligvis sidst paa Aaret 1710, (Bekendtgørelse af Skiftet efter hende er dateret 14. Jan. 1711), og ved Auktionen efter hende 1711 købte F r. S c h r ø d e r Gaarden.
3. Ved Lollands-Falster Landsting blev 1. Aug. 1712 læst
 - 1) F r i d. S c h r ø d e r s og Medarvingers Skøde til Provst Math. Atke i Stokkemarke paa V. Ulslef Kongetiende »som os paa min sal. Kærestes Vegne efter min sal. Svigerfader, Kammerraad Amtsf. F r i d. S u h r er retmæssig tilfalden«.

Underskrevet af F r i d. S c h r ø d e r, samt hans Stifsønner, A d a m L e v i n B o l d t og F r i d. B o l d t med deres Curatorer og

Morbørdre, Spr. B e n t S u h r i Købeleev og Spr. P. S u h r i V. Ulslev. — Sortebrødregaard d. 8. Marts 1712.

- 2) Kammerraad S u h r s Arvingers Transport til Deres Svoger, F r i d. S c h r ø d e r paa V. Ulslev Kongetiende, som F r i d. S u h r havde købt af M a r g. G e d e, sal. Kansler H o l g e r W i n d s ved Skøde, dat. Kbhavn 19. Juli 1699.

Riserup Præstegaard 16. Septbr. 1711.

Paa min kære Dt., Md. Marie B. T. Suhr. Paa Md. Anna Marie, sal. Elisabeth sal Mag. Joh. Claus Suhrs Vegne som Christof Suhrs Vegne som P. Suhr. Laugværge. Laugværge.

O l u f L u n d t.

J. R a h r.

G. Z i m m e r. H a n s H o r n a m a n d.

Efter disse ovennævnte Oplysninger synes det vanskelig at forklare, dels at hverken Svigersønnen F r i d. S c h r ø d e r eller hans Hstr. K i r s t i n e S u h r med 2 Sønner ved Skiftet efter hendes Fader nævnes mellem Arvingerne, ej heller findes som Underskrivere paa Andragendet til Kongen 1707 fra F r i d. S u h r s Arvinger, dels at de øvrige Arvinger først efter hendes Død transporterer hendes Arvepart over paa Svogeren og hendes Sønner af 1. Ægteskab.

Erh. Quistgaard.

von Soehenthal.

Til den af Dr. L. B o b é (Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familie-kreds VIII., Tillæg S. 140) offentliggjorte Stamtavle over Slægten v. S o e h l e n t h a l kan jeg særlig ved Arkivar W. K. v. A r n s w a l d t s imødekomende Bistand føje følgende Oplysninger om Slægtens ældste Led.

U l r i c h S o e h l e (n), Raadmand i Goslar, 13. Juli 1578 Medlem af det derv. Købegilde, død før 1612 (?) g. m. C a t h a r i n a v o n U s l a r af den goslarske Patricierslægt af dette Navn.

Søn:

J o h a n n e s S o e h l e (n), hertugelig brunsvigsk Kammerskriver (Kammerier) i Wolfenbüttel, senere Amtmand i Herzberg i Harzen, f. i Goslar, død i Herzberg 1628/30, g. i Hannover (Torvekirken) 11. Juli 1619 m. E l i s a b e t h v o n A n d e r t e n, f. i Hannover (eller Minden i Westph.), begr. 12. April 1663 i Herzberg (g. 2° m. Amtmand H e i n r i c h G i e s e k e i H e r z b e r g).

Søn:

F r i e d r i c h U l r i c h S o e h l e n, døbt i Wolfenbüttel, (B. Mariae V.) 6. Sept. 1621 † 2. Febr. 1683 i Blankenburg i Harzen, først Løjtnant, saa brunsvigsk Overførster i Blankenburg, g. i Herzberg 25. Sept. 1649 m. C a t h a r i n a E l i s a b e t h P a u l o n (P a u l a n d, posthuma) d. 18. Juli 1630 i Nordhausen i Harzen, begr. 17. Febr. 1684 i Blankenburg.

Sønner (bl. andre):

- 1) R u d o l p h C a s p a r S o e h l e n, Friherre v. S o e h l e n t h a l, døbt i Herzberg 22. Januar 1654, død 4. Aug. 1706 i Wien.
- 2) F r i e d r i c h U l r i c h S o e h l e n, Friherre v. S o e h l e n t h a l, født 23. Decbr. 1658 i Blankenburg, død 10. Marts 1721 i Halberstadt (Vor Frue Kirke).

P. H.

Vort Søsterselskab i Sverrig, Personhistoriska Samfundet, har lidt det smertefulde Tab, at Arkivar ved det svenske Rigsarkiv, lic. phil. I v a r S i m o n s s o n, der kun i 3 Aar havde været dets Redaktør, den 5. Januar i Aar er død kun 33 Aar gammel efter et langt Sygeleje. Skønt endnu saa ung kunde Simonsson se tilbage paa et ikke helt ubetydeligt Forfatterskab af litteraturhistorisk og personalhistorisk Art; — men det, som han selv tænkte sig som sit Livs Hovedværk, Skildringen af Carl Michael Bellmans Liv og Digtning, det naaede ikke videre end til Forberedelsens Stadium. Personhistoriska Samfundet havde, da det vandt ham som Redaktør, sat store Forhaabninger til hans udmærkede Personlighed, hans stærke personalhistoriske Interesse, hans Kundskaber, historiske Sans og aabne Blik for det sandt menneskelige. Det er et sørgeligt Faktum, at han blev revet bort, just da han havde begyndt at indfri disse Forhaabninger.

Indtil videre har Første Arkivar i Det svenske Rigsarkiv S i x t u s H u m b l e overtaget Redaktionen af Personhistoriska Tidsskriftet.

P. H.

Den 17. Januar 1925 har Generaldirektionen for de preussiske Statsarkiver — der, som det vil være vore Læsere bekendt, aldrig har vist den private Forstertrang paa langt nær den Interesse og Imødekommenhed, som vi møder i vore hjemlige Arkiver — udstedt en Forordning, ifølge hvilken der fremtidig for Benyttelse af et Arkiv skal betales følgende Gebyrer:

for et helt Aar.....	300 RM
for et halvt Aar.....	150 —
for en Maaned.....	40 —
for en Uge.....	15 —
for en Dag.....	3 —

samt for en Oplysning, alt efter Undersøgelsens Omfang, 3—20 RM. Ganske vist hedder det, at Benyttelsen af Arkivet til v i d e n s k a b e l i g e F o r m a a l — derunder ogsaa Stedshistorie — er gratis; men dette vil kun sige, at man i Preussen endnu ikke er naaet længere end, at man finder, at den mulig usagkyndige Udarbejdelse af en eller anden ligegyldig Landsby- eller Sognehistorie bør støttes, medens en slægtshistorisk Udarbejdelse — uden Hensyn til om Forfatterens Navn er en Borgen for, at det bliver et Arbejde af høj kulturel Værdi — altid betragtes som Geschæft, der skal beskattes og boykottes.

P. H.

Paa W. Mühlhaus Forlag i Kiel er af Statsarkivraad, Dr. H. K o c h e n d ö r f f e r udgivet et 40 Sider stort Hæfte, betitlet »Das Archivwesen Schleswig-Holsteins«, der er et noget udvidet Særtryk af en Artikel i det her lidet kendte historiske Skrift »Nordelbingen«. Uden naturligvis paa en saa begrænset Plads at kunne give nogen Registratur over det Kielske Statsarkivs Indhold, orienterer den dog fortræffelig om, hvad man kan vente at finde i Arkivet. Det er ikke Hvermands Sag at være inde i den saa hyppigt sig gentagende Deling af Hertugdømmerne under forskellige Fyrster, der er bestemmende for, hvor disse Landsdeles Arkivalier maa søges, og her er Dr. Kochendorffer en kyndig Leder; ogsaa af de danske Arkiver giver Bogen paa et Par Sider en kort Fremstilling. Forfatteren er en Mand, der til Bunds kender det, han taler om, og hans Kildehenvisninger i Hæftet er fortrinlige.

P. H.

Kammerjunker O. v. Munthe af Morgenstierne har i Kommission hos Høst og Søn udsendt en smukt udstyret Bog om Oberst og Hofbygmester Nicolai Eigtved. Om Bogens Betydning for dansk Bygningshistorie skal ikke tales her; det skal blot nævnes, at Forf. har konstateret, at Eigtved, hvad man ikke tidligere har vidst, er Christiansborgs skønne Marmorbros Bygmester. Som personalhistorisk Arbejde indtager Bogen en smuk Plads. Den skildrer i fire Kapitler Eigtveds Herkomst, Ungdom og private Liv samt hans Virksomhed ved Opførelsen af Christiansborg Slot, bringer dernæst Oplysninger om hans forskellige Byggearbejder, ordnede kronologisk, og endelig en Omtale af hans i Rigsarkivet bevarede Tegninger og Planer. Bogen er forsynet med adskillige Tegninger og Planer samt med gode Kildehenvisninger.

Der er i vor Hovedstad bevaret saa mange smukke Vidnesbyrd om Eigtveds Virksomhed som Arkitekt, at man hilser denne udførlige Skildring af hans Liv og Arbejder med Glæde.

H. Hj.-N.

Byretsfuldmægtig Chr. Petresch Christensen har udsendt anden Del af sin Nørresundbys Historie, Aarene 1701—1850. Bogens første Del er omtalt i nær v. Tidsskrifts 8. R. 1. B. S. 197. Indeholdt denne Del meget personalhistorisk Stof, er dette i endnu højere Grad Tilfældet med den nu udkomne Del. Forf. gør her ikke alene i selvstændige Biografier Rede for Byens Embedsmænd, saavel gejstlige som civile, men kommer ogsaa stærkt ind paa Byens Slægter, og den indeholder herigennem meget Stof af Interesse for Personalhistorikere. Særlig Afsnittet »Nogle gamle Sundbyslægter« er en lille Guldgrube, der bærer stærke Vidnesbyrd om Forf.s dybtgaaende personalhistoriske Forarbejder.

H. Hj.-N.

Postmester C. Klitgaard, Brønderslev, har vist Samfundet den Velvillie at tilbyde Medlemmerne det af ham i Aarene 1914—1918 udgivne Værk »Kjærlufske Studier« for den meget billige Pris 5 Kr. pr. Eksemplar + Porto. Bogladepriisen er 23 Kr. Medlemmerne opfordres til at gøre Brug af dette Tilbud, idet Bogen er et af dansk Personalhistories betydeligste Samleværker, der paa sine omtr. 500 store Sider bringer en meget stor Mængde Oplysninger om den stærkt udbredte Slægt og dens mange Forbindelser. Bestillinger sendes til Forfatteren.

Opmærksomheden henledes paa, at Krak's Forlag tilbyder Samfundets Medlemmer Krak's Blaa Bog 1925 for halv Bogladepris, 11 Kr. Bestillinger indsendes til Forlaget, Nytorv 17, København B.

I »Verein für hamburgische Geschichte« har Dr. A. Dreyer i Fjor holdt et Foredrag om de Danske Belejring af Hamborg i August og September 1686. Han fremhævede, at Hamborg ofte havde været et Annexionsmaal for Danmark. Christian V belejrede først i 1679 Byen; men den tyske Kejser greb ind, hvorefter Christian V mod at faa en Pengesum drog bort med Løfte om ikke mere at angribe Byen. Allerede i Juli 1686 vendte han dog tilbage. Hamborg var den Gang en af de stærkeste tyske Fæstninger med 22 Bastioner og den stærke »Sternschanze«; men Besætningen bestod kun af 3600 Mand Infanteri og 5 Regimenter Borgervæbning, fordi Datidens Demokrater havde nægtet at træffe Forholdsregler mod en ny Belejring, som de ikke troede paa. Lüneborgere og Svenskere kom dog Hamborg til Hjælp, og i Slutningen af August var der derfor samlet 14000 Mand i Hamborg, medens de danske Belejrer bestod af 18000 Mand. Det første Angreb paa »Grindelhof«

afværgedes ved et Udfald af den hamburgske Besætning. Den 23. August rettede Danskerne nu et hæftigt Angreb paa »Sternschanze«, denne holdt Stand, men blev stærkt beskadiget af Bombardementet. Efter Natten til den 25. August var den saa stærkt medtaget, at et Krigsraad under Kommandant v. Uffeln's Forsæde besluttede at foretage et Udfald, og med dette havde Hamburgerne saa stort Held, at Danskerne erklærede sig beredt til at indgaa paa en Vaabenstilstand, der førte til, at de drog bort, da Rigsfyrsterne imidlertid intervenerede, og Christian V maatte frygte for at faa hele Tyskland imod sig.

P. H.

Det er ikke hyppigt, at danske, historiske Personligheder af Udlandet behandles i romantisk Form. Den tyske Forfatter Albert Petersen, der er blevet bekendt ved sin store Roman »Arnold Amsinck«, har for nylig gjort Caroline Mathilde til Genstand for en romantisk Behandling i stor Stil, og hans Bog har vundet megen Anerkendelse i Tyskland. Han har forstaaet at gøre de historiske Skikkelser interessante, men med den historiske Sandhed stemmer de ikke. Over Caroline Mathildes Personlighed har han kastet Elskelighedens Kaabe, medens Struensee kort og godt er Eventyren. Trods Manglen i historisk Henseende fortjener Bogen at blive læst herhjemme.

P. H.

Et Medlem af den norske Slægt Kræfting — der i al Beskedenhed skjuler sig selv under Anonymet A. K. — har udgivet et 43 Sider stort Hæfte, trykt som Manuskript for Slægtens Medlemmer, hvilket paa Titelbladet betegnes som første Del af Slægtshistorien.

Slægten — der saavidt det af denne Indledning kan ses blomstrer i Tyskland, Norge, Lifland og i en kognatisk Linie, som bærer Navnet Kræfting, i Danmark — har det Held, at der i Bremens Arkiv findes en haandskreven af Købmand Herman Krefting (1528—1607), sig fra 1592 daterende Slægts-historie, og ved Hjælp af en gammel Familiebibel (det andet Held!) synes det, som om det indvendingsfrit lader sig dokumentere, at Slægten kan føre sin Stamtavle tilbage til den nævnte Købmand Herman Krefting, idet det er Sønesønnen af denne, ogsaa en Herman Krefting (f. 1592, død 1651), der indvandrer til Norge, hvor 4 Generationer af Slægten efter hinanden har været knyttede til den norske Jernindustri. — En anden Sag er, om man kan stole paa Optegnelserne fra 1592, der udleder Slægtens Oprindelse fra et i Egnen ved Wesel liggende Gods, der tilhørte en adelig Slægt Krechting. Jeg er ikke tilbøjelig dertil, og Oplysningerne, som nu er tilvejebragt, er lidet overbevisende. Rent bortset fra, at Navneforvanskningen sproglig set synes mærkelig, maa Skriveren af Slægtsuddragene i 1592 selv erkende, at hans Bedstefader, der var Sekretær og Organist i Byen Schoppingen »havde glemmt sin Herkomst og sit Land og var tilfreds med sin nye Stand«. For mig er den Omstændighed, at den nu levende Slægt Krefting lige fra ca. 1600 har ført et Vaaben med 3 Nældeblade i gyldent Felt, som er ganske uligt det af den adelige Slægt førte Vaaben 10 Sølvringe (3-3-3-1) i sort Felt — i alt Fald indtil videre — et afgørende Bevis imod den paastaaede Slægtsforbindelse.

P. H.

Spørgsmaal.

Søger oplyst:

- a. Stifandinspektør Stockfleth's (f. $\frac{2}{9}/7$ 1747 i Ascheim, Norge, † $\frac{23}{3}$ 1822 i Kjøbenhavn). Børn: fødte i Tidsrummet 1775—1790, — naar og hvor fødte? (En Søn Eggert Gabriel, f. $\frac{3}{9}$ 1779 — hvor? — † $\frac{13}{4}$ 1853 i Kbhvn. og en Datter Anna Dorothea Sandrine Florentine, f. $\frac{13}{2}$ 1787 — hvor? — † $\frac{12}{4}$ 1843 — hvor?). — Der er Tale om 9 Børn, Stifandinspektørens øvrige 16 kjender jeg. —
- b. Typograf og Bogtrykker Emil Wilhelm Stockflet's (f. $\frac{10}{3}$ 1819 i Kjøbenhavn, † s. S. $\frac{7}{3}$ 1867). Børn (to kjender jeg: Fritz Florian Ferdinand S., f. $\frac{14}{5}$ 1855 i Kjøbenhavn og Johan Georg Hannibal S., f. s. S. $\frac{6}{11}$ 1861, men ved ellers intet om dem). —
Takker for enhver Oplysning! —

Ruds-Vedby i Juni 1925.

v. Eyben,
Postmester.

Admiral C. C. Zahrtmanns Optegnelser om Kong Christian VIII.

Ved **Louis Bobé.**

I Admiral C. C. Zahrtmanns, paa Holsteinborg opbevarede, men nu til Rigsarkivet afgivne Privatarkiv findes nedenstaaende Begyndelse til en efter Planen bredt anlagt Skildring af Kong Christian VIII., som Forfatteren beklageligvis ikke naaede at fortsætte, end sige fuldføre. J. M. Thiele omtaler i »Af mit Livs Aarbøger« (udg. 1917 af C. Dumreicher, II 97), at Zahrtmann havde efterladt sig Optegnelser om Kongen, hvem han stod saa nær og beundrede saa meget. Da Zahrtmanns Papirer ved hans Død fandtes nøjagtig registrerede med den for ham egne Ordenssans, tør man gaa ud fra, at der her ikke kan være Tale om andre Optegnelser, end de her meddelte.

Den 3die December 1839 Kl. 9 F. M. døde Kong Frederik den 6te, og Prinds Christian Frederik besteg som Kong Christian den 8de Thronen; han blev proclameret som Konge samme Dags Middag Kl. 12 af Statsminister Greve Otto Moltke fra Balconen af Prindsens Palais paa Amalienborg. Som Curiosum anføres, at Gulvet i den store Sal paa Palaiet netop var bleven parketteret og dette Arbeide fuldført, saa at det ny Gulv første Gang blev betraadt ved denne Høitidelighed.

Allerede i mange Aar havde jeg havt den Ære at være kiendt af den ny Konge, især fra Aaret 1824, da jeg var 3die Kommanderende ved Fregatten »Freia«, i hvilken Prindsen besøgte Bornholm og Christiansø, og han havde altid viist mig stor Naade, Bevaagenhed og Tillid, ja det var mig endog bekiendt, at Prindsen engang havde yttret, at han, naar han atter gik paa Reise, kunde ønske at have mig til Ledsager; jeg vidste, at han havde megen Tillid til mig som Officer og som Sømand, hvilket især skrev sig fra den nys omtalte lille Søreise og de paa den indtreffende Tilfælde. Da vi nemlig i haard Kuling dreiede til under Hammeren for at indtage sidste Reeb i Mersseilene, brækkede Bergine Raaen i Rakken; jeg havde Vagten og stod ved Mesanmasten lige under den, og da jeg vidste, at der var faste Toplenter paa den, som forhindrede at den kunde gaa til Dæks, blev jeg rolig staaende, da de forskrækkede Kadetter løbe derfra henover Skandsen, og kaldte dem tilbage. Prindsen, som stod i luv Faldereeb, saae med Forfærdelse, at Raaen sank, uden at jeg forlod Pladsen lige under den, hvilket han tilraadte mig at gjøre. Dette ubetydelige Tilfælde, der aldeles ingen Fare medførte for mig, foraarsagede imidlertid, at Prindsen for Livstid vedblev at tiltro mig en ualmindelig Kulde og Aandsnærværelse under Fare, og denne hans

Tillid har han ofte senere beviist mig. Det var mig saaledes ikke uventet, da Grev Blücher Dagen efter Thronbestigelsen overbragte mig det Forslag fra Kongen, at være hans Adjutant for Marinen, dog uden at opgive nogensomhelst Deel af min hidtilværende videnskabelige Virksomhed. Jeg udbad mig Betænkningstid, hovedsageligen paa Grund af den Upopularitet, hvorfor Kong Frederik d. 6tes Adjutant Stab havde været udsat. I det bestemte Haab, at kunne i denne min ny Stilling blive til Gavn for Marinen, bestemte jeg mig imidlertid til at antage den, og modtog jeg derfor Ordre at tiltræde denne Tieneste, hvilken jeg afskriver her som et Vidnesbyrd for at det ikke var Admiralitetet, som havde udvalgt mig hertil:

Ifølge allerhøieste Parolbefaling af 9de dennes commanders Hr. Capitainen herved til at forrette Tieneste som Adjutant hos H. M. Kongen. Adm. og Commiss. Collegiet d. 10. Dec. 1839.

Da Major Bruhn alene var til Tieneste hos Kongen, saa tiltraadte jeg allerede den — Jan. Tienesten, og forblev jeg fra den Dag hos Kongen indtil hans Død. Adjutanterne var Oberstlt. Ewald, Major Bruhn, Capitain Fensmark, Lieutenant Blücher og jeg; da Oberstlt. Ewald i Slutningen af December blev Gen. Adjutant, indtraadte i hans Sted Capitain Irminger. Alle var saa brave og retskafne Mænd, at det var og maatte være en Glæde, at tiene med dem; som Beviis paa den Aand, der besieledede Alle, og den Attraae, der var almindelig, at stille Adjutanterne ubetinget i det reneste Lys, nævner jeg ikkun, at Alle paa min Opfordring gave hinanden Æresord paa, ikke at modtage nogensomhelst Skienk eller Gave af H. M. Kongen uden med alle Adjutanternes Samtykke. Førend jeg nu skrider videre i at skildre de Begivenheder, der have funden Sted under min 8aarige Tieneste hos Kong Christian 8de, maa jeg imidlertid først giøre et svagt Forsøg paa den næsten umuelige Ting, at skildre denne udmærkede Fyrstes Personlighed med streng Upartiskhed, thi sieldent optraadte der vistnok nogen udmærket Personlighed, om hvilken Verden behagede at have saa aldeles urigtige, forudfattede Meninger, som om hans. Jeg overdriver ikke, ved at kalde det næsten umueligt, at afgive en saadan Skildring, thi hans Hoved-Særkiende var, at Ingen kiendte ham, uden at jeg derfor bestemt tør sige eller endog troe, at dette var Plan og Hensigt hos ham. Der gives ikkun een Mand i Live, hvem jeg tiltroer at have kiendt ham ligesaa godt som jeg, fordi han nemlig kiendte ham tidligere, men med denne min Kundskab til Kongen er det dog vist, at jeg aldrig havde en Dags Tieneste, og sielden et Quarteers Samtale med ham uden at faae Spor eller Vink om en mig hidtil ukiendt Egenskab og uden at gientage for mig selv: det er dog aldeles umueligt, aldeles at giennemskue Kongen.

Dette danner en saa paafaldende Kontrast med hele hans Karac-teer, at jeg vil begynde med at udhæve, hvorledes jeg ved Efter-tanke har forestilt mig, at han har faaet denne Retning.

Født den 18de Sept. 1786 mistede Prindsen allerede i 1794, altsaa 8 Aar gammel, sin høit begavede, kloge og aandrige Moder, medens Faderen, som bekjendt, var et Ordsprog som Nullitet. Det skarpe Forhold, der siden 1784 fandt Sted mellem Kron-prindsen og Arveprindsen, gjøre det forklarligt, hvorfor der ikke fra Statens Side skete det allermindste, for, ved en dygtig Gouver-neurs Ansættelse, at sikkre den eventuelle Thronarvings Opdragelse, hvorimod man formodentlig med mueligst Lethed er gleden hen over den Muelighed, at det kunde blive en Arving til Thronen. Ligesaalidt som Arveprinds Frederik selv er det bekjendt, at der ved hans Hof eller i hans Intimitet fandtes nogen Mand, der egnede sig til at vaage over en ung Prindses Opdragelse, og den meget formaaende Hofchef Kherre. Blücher var navnlig en Mand, der, endskiønt vel begavet af Naturen, dog aldeles manglede den hertil fornødne, høiere Dannelse. Jeg veed saaledes vel, at Prindsen ingen Gouverneur havde, men jeg ahner ikke, hvem der har valgt hans Lærere, om hvem han i senere Dage aldrig talte, hvilket ogsaa forekom mig betydningsfuldt. Hans Lærer var S c h o u¹⁾, Thyge Rothes Svigersøn, og om ham har nok Verden seenere været eenig i, at han var en stor Stakkel. At T h o n n i n g²⁾, seenere i Gen. Told Kammeret, ogsaa havde været hans Lærer, synes utroligt, men det var dog Tilfældet. Derimod var hans Lærer i Mathe-matik en saare dannet og genial Mand, D e g e³⁾, senere Professor ved Universitetet, men som nok netop manglede Talent som Lærer. Af disse forskellige Dele drager jeg den Slutning, at Prindsen, uden ældre Ledere eller Venner har opdraget sig selv, saaledes at han selv uden ydre Indvirkning har dannet sig sine Begreber om Verden og Mennesker, og at der paa den Maade har kunnet dannes en Mand som Kong Christian den 8de, er vel vanskeligt at fatte, men kan ikkun forklares ved den udmærket fine Forstand, hvor-med Naturen havde udrustet Prindsen. I hvilken Grad han var begavet, veed ikke mange, thi faa forstode ham, men vel det er at beklage, at slige Naturgaver ei vare blevne udviklede ved en omhyggelig og planmæssig Opdragelse. Det er bleven min Skiæbne, senere ofte at maatte høre Kritiker om Kongens Politik, Handle-maade etc., usle Myg, der summede om hans Rygte uden tilsammen at besidde saamegen Forstand, som han i sin lille Finger. Besynder-

¹⁾ Niels Iversen Schow, 1754—1830, Filolog og Arkæolog. udnævntes i 1792 til Direktør for Prins Christian Frederiks Opdragelse.

²⁾ Peter Thonning, 1775—1848, Botaniker, Kollegiedeputeret.

³⁾ Carl Frederik Degen, 1766—1825, Prof. i Mathematik.

ligt nok har jeg funden dem blandt alle hans Undersaatter, der vare ham mest utaaelig, at være dem, der stod ham nærmest saavel i Forstand som i Art af Forstand.

Prindsen har saaledes, efter min Mening, havt saa overveiende Anlæg, at han har kunnet uddanne sig selv. Sammenligner man det Trin, han havde naaet i Dannelse, med det, hvorpaa hans, ogsaa vel begavede, men ligeledes, dog ikke saa systematisk forsømte Sødskende staae, saa viser det sig tydeligst, hvor uendelig overlegnere hans Aand og Forstand var. Som Exempel paa, i hvormange forskellige Retninger denne arbeidede, anføres, at jeg i Göttinger gelehrte Zeitung har funden et Brev til Blumenbach fra Prindsen, af 1802 eller 3, hvor han giver B. Meddelelse om de Natur-Phænomener, han havde været Vidne til ved en Morgen tidlig at rykke ud med sit Regiment til Exercitz, og spørge om hans Mening derom, vistnok betydningsfuldt for en Prinds i den Alder uden videnskabelig Veiledning. Historien godtgjør som almindelig Regel, at den Prinds, der staaer nærmest Thronen, altid er liberal, altid mere eller mindre er i Opposition. Betænker man nu derhos den Anskuelse, der som Følge af den franske Revolution havde gjort sig almengieldende ved dette Aarhundredes Begyndelse, saa fatter man let, at denne Selvopdragelse maatte give Prindsen mere end almindelig liberale Anskuelser, og disse beholdt han, lidet paavirkede af forandrede Forhold til hans Livs Ende. Denne heldige Retning var imidlertid forbunden med andre, for en Tid mindre heldige og som have øvet en afgjørende Indflydelse paa mange af Kongens Handlinger. Historiens Studium synes nemlig at have ledet Prindsens Opmærksomhed paa den allerede fjerne Tid, da de lavere Klasser voldeligen undertrykkedes af de høiere Stænder, og da samvittighedsløse Ministre og Favoriter i høi Grad misbrugte svage Fyrsters blinde Tillid. Dette maa han have foresat sig, skulde ikke blive Tilfældet med ham, saafremt han besteg Thronen, og det havde til Følge, at han ikke havde ubetinget Tillid til nogensomhelst dannet Mand, og at han altid var tilbøielig til med Velvillie at høre Angivere af de lavere Klasser, naar deres Angreb gialdt høit betroede Embedsmænd. Dette sidste bragte ofte Kongen i de besynderligste Forlegenheder ved at see ud som en Medskyldig med de Vagabonder, der paa Speculation spillede Angivere. Hans Mistillid derimod er unægtelig en sørgelig Egen-skab for Enhver som skal herske og befale, og som derved bedre forledes til i Detail at ville overbevise sig selv om enhver enkelt Gienstand, med andre Ord, det leder til Umuelighed.

Disse Ufuldkommenheder vilde sandsynligviis have været faldne bort under Veiledning af en fornuftig Gouverneur, men hvad derimod Kongens Force eller Fuldkommenheder angaaer, da

er det et stort Spørgsmaal, hvorvidt de vilde have udviklet sig bedre ved en mere systematisk Opdragelse. Kongens Styrke bestod i en næsten utrolig Flersidighed i Kundskab uden at man med Rette kunde beskylde ham for Overfladiskhed; var end hans Dannelse ikke classisk, var han end ikke gaaet til Bunden i Videnskabelighedens forskiellige Grene, saa kunde derfor hans Kundskab ei kaldes overfladisk, men burde snarere kaldes kongelig, thi en Konge bør ei være en Lærd, men derimod en flersidig dannet Mands, og Kong Christian 8de var en alsidig dannet Mand med den ubegribeligste, varmeste Interesse for enhver Gren af Videnskab og Kunst og med et Overblik over den hele menneskelige Videns Sammenfletning, saaledes som saare faa nogensinde besad den. Man har bebreidet ham Ucorrecthed i Sprogene; man kan vel fordre, at en tysk Forbundsyrste skulle tale og skrive aldeles correct Tydsk, men hvem vil gaae i rette herom. Det for Verden fremlagte Brev til Hertug Decazes skrev Kongen paa Føhr, hvor man altsaa ikke kan sige, at Nogen har rettet deri; skulde det være fornødent eller endog passende for en Konge at udtrykke sig bedre, ædlere og tydeligere paa Fransk. Den Interesse, Kongen havde for hele Naturen, var utroelig; hvad Insekter, Conchylier, Mineralier etc. angaar, da er dette velbekiendt, men at ingen Astronom i Europa i samme Grad som han var opmærksom paa enhver ny Komets Gang, det ahner man neppe. Hans Glæde over Leverriers Opdagelse af Neptun forestiller man sig ikkun, man maa have været Vidne dertil; hans høje Aand frydede sig uvilkaarligen ved en saadan vældig Erobring i Aandens Gebeet. Corvetten Galatheas Expedition gav mig den fuldstændigste Leilighed til at lære Kongens Overblik over Videnskabernes Standpunkt at kiende, og hans Kundskab til Lacunerne deri, og den Mand havde opdraget sig selv! Han alene havde levende Sands for alt det, der var mørk Nat for hans Ungdoms Omgivelser.

Hvad Hiertets Egenskaber angaar, da vare de hos Kongen udviklede paa den skønneste Maade; jeg veed ikke at give noget bedre Beviis paa den Humanitet, Opmærksomhed for Enhver og Selvopofrelse, der besølede ham, end det Factum, at alle Børn følte sig som ved en magnetisk Kraft trukne til ham og aldeles glemte hans Stilling, naar han gav sig af med dem; hvem der erindrer de saa kaldte Prinds Christians Børneballe, ville mindes dette Billede af en hiertensgod, i høieste Grad elskværdig Mand, som Prindsen afgav, naar han bevægede sig med en Hale af Hundreder ham følgende Børn.

Troefasthed imod Venner, Bekiendtere, Tilhørende og Underordnede udmærkede i høi Grad Kongen, som det ogsaa er et Familietræk, hans Sødskende havde tilfælleds med ham. Kongens

Frygt for at krænke eller saare Nogen, og hans denne følgende Opmærksomhed og Hensyn for Enhver grundede sig i hans Hiertensgodhed, men jeg indrømmer, at den gik forvidt og stundum har forledet ham til Svagheder, hvorpaa jeg senere skal anføre Exempler.

Kongen var en saare friesindig tænkende Mand, men giennemtrængt af sand, dyb religiøs Følelse, grundet paa Overbeviisning. Han var meget mere orthodox, end man kunde formode, og ihvor fuldkommen Samvittigheds Frihed han end indrømmede Enhver for sin egen Deel, saa hadede han dog Proselytmagere og dømte strengt de Geistlige og Skolelærere, der i deres Forretning aabenbart afvege fra Statskirken og dens Læresætninger, thi han foragtede ved dem, at de med saadanne Grundsætninger vilde vedblive at beklæde Embeder, i hvilke de havde aflagt Eed til Stat og Kirke, den han ansaae det som en Forbrydelse at de brød.

Hans Hiertens Godhed havde til naturlig Følge, at alle hans Omgivelser havde den største personlige Hengivenhed og Kierlighed for ham, hvilket allermeest godtgjorde sig ved den største Discretion med Hensyn til alt hvad Kongen foretog sig; denne Følelse gik fra den Høieste til den Laveste uagtet det maa indrømmes, at Kongen imod disse ikke sieldent blev heftig og da tillod sig haarde Udtryk imod dem, en Heftighed, der dog i høi Grad aftog efter at han var bleven Konge. Som Særegenhed bemærkes, at han endnu tiltaler sine egne Domestiker med »han«, men ingen Anden, ei heller andre Domestiker.

Det laa i Kongens Karakter at kunne udelukkende beskæftige sig med den Person eller den Gienstand, han havde for sig uden at lade sig distrahere af andre maaske meget nyttigere Gienstande, der paa samme Tid kunde være paa Tapetet. Det var derfor ikke paa Skrømt, men i Virkelighed at Kongen i Almindelighed viste saa stor Deeltagelse med enhver deres Sorger, der stededes til Audienz hos ham, og vistnok opfyldte dette som oftest Hensigten, at yde nogen Trøst, uagtet det ofte senere blev udlagt som Falskhed, naar det havde vakt Forhaabninger, som ikke kunde realiseres.

**Uddrag af Danske Kancellis Registranter.
Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1681—90.**

Ved **H. C. Roede.**

(Fortsættelse),

- 1685.
13. Jan. Truelsen, Mads, ∞ Else Tronsdt. U. B. V.: Byskr. Mogens Laur.sen og Hdlsm. Ped. sen Møller. Udst. Chr.ia 27. Aug. 1684. N. R. 3.
17. — Willadsen, Christen, i rum Tid ∞ Maren Jac.dt. U. B. V.: Bager Math. Bysing og Bernh. Thomas. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 8. Jan. 1685. S. R. 19.
17. — Dalbye, Christina, Enke e. Ulrik Luft og død før 12. Jan. 1685. Arvinger: Ulrik Lufts Ss.: Sofie L., Oluf Laur.sen og Ahasverus Bartholin. Legatarer: Test.'s Ss.: Karen, ∞ Mr. Joh.s i Køge og Magd., Enke e. Hr. Niels i Vallebye, Ahasverus Beck, Henrik Først i Fr.borg og Bodil Nielsdt. Ulrik Lufts Ss: Pr.enke Magd. Sibylle L. skal nyde Renten af et Legat. V.: Sv.: Laurids Bech, Oluf Laur.sen, A. Bartholin, Joh.s Bache og Sør. Rasmussen Hjortshøj. Indl. 7 U.skr. og Segl: Test., V.e samt Sofie Luft. Udst. Kbhvn. 8. Jan. 1685. S. R. 20.
24. — Grüner, Henr., Felbereder, ∞ Ingeb. Ped.dt. M.: Anna Margr. G. V.: Abrah. Gras, Nathangel (!) Chårsten og Jokum Kretlov. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test., A. G. og N. C. (laant Segl: D. F.?) samt Not. publ. 1 U.skr.: J. K. Udst. Kbhvn. 15. Jan. 1685. S. R. 21.
31. — Rasmussen, Isbrandt, Blokkedr. paa Holmen, i lang Tid ∞ Anne Laur.sdt. U. B. V.: Fyrbøder Christen Bryne og Skipper Hans Bendixen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 27. Jan. 1685. S. R. 26.
31. — Bay, Hans Laur.sen, ∞ Anne Ped.sdt. U. B. Test.'s Ss. lever og har Børn. V.: Kgl. Fgd. Philip Adolph Pauli, Joh. Christoph Nebenlang, Kir. Chr. Jonæssen Rafn og Not. P. Laur.sen. Udst. Skien 22. Jan. 1685. N. R. 10.
10. Mts. Kummer, Michael, Apot., i rum Tid ∞ Agnete Marie Moth. U. B. V.: Gen.aud. Zach. Lemfort og Kr. fiskal Joh. Gustav Riedeman. Udst. Chr.ia 6. Maj 1684. N. R. 33.
24. — Mathiesen, Povl, Lds.dommer, ∞ Ide Jensdt. U. B. V.: Amtm. Simon Claus Schwartz, Provst Fr. Brandt og Borgm. Jac. Madsen. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. 3 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Nykøb. 31. Okt. 1684. F. R. 14.
28. — Piilgaard, Niels, Tolder i Langesund, ∞ Anne Adelaers. U. B. V.: Chr. Phunt og Gerh. Hansen. Udst. Porsgrund 8. Jan. 1685. N. R. 45.

28. Mts. Lydt, Claus Dan.sen, i rum Tid ∞ Lisbeth Olsdt. U. B. V.: Dirich Justsen og Joh. Brummer (Brümmer). Udst. Bergen 3. Mts. 1685. N. R. 46.
2. Maj. Thorstensen, Oluf, Hdlsn., ∞ Maren Ottisdt. Nordrehaa. Gavebrev. V.: Hdlsn.e Jac. Hansen og Hans Ped.sen Macherup. Udst. Chria 19. Dec. 1683. N. R. 63.
5. — Ped.sen, Aaster, f. i Skaane, Ridefgd. fra 1. Maj 1684 hos Ingeb. Krabbe (Enke e. Ob. Holger Trolle t. Rygd.), trolovet med Maren Hansdt., Pige hos Fru Margr. Bartholin t. Kattrup. V.: Pr. Esbern Madsen og Ped. Mogensen i Halleby. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 2 U.skr.: V.e. Udst. Rygd. 5. Maj 1684. F. R. 22 f.
5. — And.sen, Christen, ∞ Margr. Ped.dt. S.: Sivert Fris og endnu et Barn. V.: Høj.r.ass. Bartholem. Jensen og Raadm. Hans Stampe. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. 2 U.skr. og Segl: V.e Udst. Kbhvn. 9. Apr. 1685. S. R. 91.
5. — v. Lübeck, Chrf. Albert, Ltn. i Art., død 2. Paaskedag 1685, ∞ Margr. Dor. Høyers. Børnene er døde. Sv.: Jac. Jac.sen, ∞ Test.s afd. Ss., der har efterladt sig Børn. V.: Kpt. i Art. Corf. Nummensen (Numsen) og Ltn. i Art. Thomas Müller (Møller). Indl. 3 U.skr.: Test. og V.e. M. D. A. (Hustruen). 1 U.skr. og Segl: Not. publ. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 7. Apr. 1685. S. R. 92.
9. — Wechle, Offind Erlandsen i Qvams Annex til Froens Pr.-gæld, ∞ Anne Olufsd. U. B. Br.: Torger Løchren. Br.s.: Ped. Iversen Wechle. V.: Chrf. Stoeche, Iver Segelstad, Ped. Kiørom, Jens Leene og Fr. Teie. Udst. Hofve Tingstue paa Froen 29. Mts. 1676. N. R. 64.
12. — Madsen, Laurids, f. i Aunslev Sogn i Fyn, ∞ Gundel Ped.dt., f. i Øxnis By, Skiøe Sogn i Bohus Len. Ingen af Ægtef. før gifte. U. B. V.: Bøssem. Hans Boring og Brygger Sør. Ped.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. 28. Apr. 1685. S. R. 105.
14. — Reichau, Anna Sophia, Enke e. Gen.maj. t. H. Ditlev Rantzau t. Vinderslevgd., død før 24. Apr. 1685. U. B.: Eneste Arving: hendes Br.dt., adopteret: Dor. Reichau. Tidl. Test. oprettet 2. Maj 1678. Udst. paa Tysk. J. R. 45.
16. — Rantzov, Jørg., Maj. v. Livg. t. H., ∞ Marcella, f. Gabel. V.: Sv.: Gehr. Didr. Schult. Indl. 1 U.skr.: Test., 1 U.skr. og Segl: V. t. Udst. Kbhvn. 11. Apr. 1685. S. R. 122.
26. — Robbens, William. F.br.: Assess. Edv. Kruse, ∞ Anne Sophie Kr. Test. har Halvsøskende. V.: Kancr. Bolle Luxdorph og Assess. Heinr. Høyer. Indl.: 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 17. Nov. 1683. S. R. 140.
9. Juni. Hammer, Brede, Pr., ∞ Marthe Mort.sdt. U. B. Han har Børn af forr. Ægtesk. Hendes Ss.børn: Christen Jensen Bøald og Anne Mort.sdt. V.: Raadm. i Chria, Christen Hansen Smit og Gregers Jensen Plade sm.steds. Udst. Froens Pr.gd. 3. Juni 1685. N. R. 94.
16. Juli. Philipsen, Jørgen, Laugm., i rum Tid ∞ Anne Bendsdt. U. B. Hendes Børn af forr. Ægtesk.: Chrf. Stochfleth, nu død, Hannibal, Eggert, Sophie og Marie (Maren) S. Eggert

*) [t. (il) H. (est)].

- Sts. Søn: Jørg. S. Sophie St.s. Dt.: Else Catr. Hansdt. Rosen-
torn. Maren St.s. Dt.: Anne Sophie. V.: Hendes 4 Børn.
Udst. Chr.ia 1. Juni 1685. N. R. 127.
16. Juli. Kalchmann, Henr., Hdlsn. i Amsterdam, ∞ Clacie Govers.
Hendes Ss.: Maria G. Arvinger: Morten Govers, Gert G.
og afd. Lucas G.'s Børn. V.: Pet. Hogeboom og Jan Osen-
brug. Udst. paa Hollandsk (oversat til Dansk) Amsterdam
20. Spt. 1666. N. R. 128. Helmiche Welding af Bergen
søger Konf. herpaa.
16. — Clausdt., Anna, i 36 Aar Enke e. Sander Joh.sen af Bergen.
U. B. Arvinger: Hendes afd. Br.: Thomas Clausens Børn,
Jørg. Thomassen, Anna og Karen Thomasdt. Enkens
Lavv.: Raadm. Zach. And.sen. V.: Kpl. Joh. Carstensen
Wildenradt og Mikkel Kock. Udst. Bergen 15. Juni 1685.
N. R. 129.
16. — Dorn, Pet., i rum Tid ∞ Maren Eskildsd. U. B. V.:
Pr. Albert F. With og Kpl. Povl And.sen Holm. Indl.
4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Juni
1685. S. R. 146.
25. — Lüttermann, Hans Jac.sen, ∞ Maren Ped.dt. U. B. V.:
Provst Villads Olufsen og Pr. Niels Christensen [Skræm
(Beuster)]. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst.
Køge Kro 10. Okt. 1684. S. R. 152.
25. — Kaas, Envold t. Liungholm, i lang Tid ∞ Mette Ulfeldt.
U. B. V.: Jørg. Scheel Due t. Sønderkov og Niels Lange t.
Kjølbygd. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst.
Liungholm 29. Juni 1685. J. R. 62.
12. Spt. Dreyer, Hans, ∞ Elisab. Hansdt. U. B. Test. har i 8
Aar indsamlet kgl. Kontributioner i Sjæll., Jyll., Fyn og
Loll.-F. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. Kbhvn. 24. Aug.
1685. S. R. 186.
12. — Olufsd., Bodil, Enke e. Jens Ped.sen. U. B. Afd. Ss.:
Magd. Olufsd., ∞ Jens Jac.sen. En af deres Dt.e: Apolona
Snistorph, ∞ Nic. Klauman, og deres Sønner er: Oluf og
Jens Jensen Snistorph. Test. oprettet 16. Jan., konf. 2.
Apr. 1677. V.: Raadm.e Hans Jensen Stampe og Laur.
And.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst.
Kbhvn. 21. Maj 1685. S. R. 187.
19. — Ped.sen, Knud, Birkefgd., ∞ Maren Andr.sdt. Zitzmans.
U. B. V.: Birkeskr. Ped. Laur.sen Stub og Christen Christen-
sen Roed. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.:
Hustruen. Udst. Nibe 8. Aug. 1684. Kasseret og et andet
konf. 12. Juli 1698. J. R. 83.
29. — Ped.sen, Henr., i rum Tid ∞ Anna Hansdt. U. B. V.:
Kpl. Claus [Mikkelsen] Mule og Byskr. Mads Hansen.
Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen.
Udst. Nyborg 19. Spt. 1685. F. R. 40.
3. Okt. Laur.sen, Christen, Hdlsn., i mange Aar ∞ Maren Ped.dt.
U. B. V.: Hans And.sen Normand og Peder Bech. Indl.
4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Spt.
1685. S. R. 213.
16. Nov. Christensen, Laur. i Næskil (Tromø Sogn), i rum Tid ∞
Maren Ped.sdt. U. B. V.: Søren Hansen Holst (Holt?) og
And. Nielsen. Udst. Næskil 8. Okt. 1685. N. R. 172 f.

8. Dec. Smidt, Hans, Ritm., ∞ Anne Margr. Felthuss. U. B. Test.s M. lever. V.: Jens Povlsen Kolding og Jac. Fogh. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Dallerup 24. Apr. 1684 med Paat. af 1. Dec. 1685. J. R. 127.
17. — Broberg, Kirstine Marie, ∞ Hans v. Lossov. Hendes F. er død. Hendes Br.: Rasmus B. Hans Ss.: Maren v. L. Hans Sv.: B. (?) Lange. V.: Pr. Ped. Nielsen [Winther] i Skjoldlev og hans Hustru: Kirsten Mog.dt. Indl. 5 U.skr.: Test., R. B., M. v. L. og V.e. Udst. Restrup 21. Dec. 1684. J. R. 130.
29. — Borchers, Henr., ∞ Margr. Elisab. Keerbergs (Kierchberch). U. B. Ægtef. ikke før gifte. V.: Admir.ass. Hans Cracovits og Dr. med. Chr. Richter. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 24. Dec. 1685. S. R. 271.
- 1686.
16. Jan. Jensen, Niels, ∞ Anne Hansdt. U. B. V.: Provst Emmiche A. [Nedergaard] og Byskr. Ped. Christensen Roed. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Køge 13. Jan. 1686. S. R. 7.
2. Fbr. Qvie, Niels And.sen, i 42 Aar ∞ Sidsel Nielsdt., nu begge 70 Aar gl. Børnene er døde for 30 Aar siden. V.: Thue Rasmussen og Hans Jensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Hels.ør 18. Dec. 1685. Indf. i Underskrivelsesbogen. S. R. 24.
2. — Griis, Niels Nielsen, Pr. i Sigdal, ∞ Rebecca Joh.sdt. Steenkul. Han har Børn af forr. Ægtesk. V.: Amtm. Math. Tønsberg og Kommissarius Nicolas Mechelburg. Udst. Holmen Pr.gd. 15. Jan. 1686. N. R. 18.
20. — Albretsen, Povl, f. i Neustadt i Holsten, ∞ Dorthe Mikkelsdt., f. i Sørup i Jyll. Ægtepagt. U. B. V.: Pet. Dorn og Bendix Mortensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 27. Jan. 1686. S. R. 37.
20. — Povlsen, Christen, Grovsm., i rum Tid ∞ Ellen Ped.dt. U. B. V.: Hdlsm. Dines Simonsen og Clemend Nielsen Askund. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 21. Jan. 1686. S. R. 38.
23. — Bertelsen, Niels, ∞ Maren Nielsdt., begge f. i Jyll. U. B. V.: Stads-kammer Chr. Beverlin og Advok. And. Laur.sen Buch. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 3. Fbr. 1686. S. R. 39.
23. — Arenfeld, Hans Mogensen, Hofjægerm., ∞ Helle Urne t. Estvadgd. Morgengavebrev. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. Udst. Kjølskegd. 8. Fbr. 1686. J. R. 22.
27. — Grubbe, Erik t. Tjele. Gavebrev til hans Dt., Marie G., ∞ Palle Dyre af 2. Maj 1685. P. D. søger Konf. paa dette i Skr., udst. Kbhvn. 24. Fbr. 1686. Kongebrev udst. 27. Fbr. 1686 (efter Underskrivelsesbogen).
8. Mts. Hilliger, Sebast., fhv. kgl. Sølvpop, i rum Tid ∞ Ingeb. Børgesdt. U. B. V.: Jost Kørning og Henr. Voltelen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 5. Jan. 1686. S. R. 65.
9. Mts. Sør.sen, Rasmus, Sejlingsm., ∞ Karen Christensdt. U. B. V.: Brygger Christen Olufsen Vig og Vint. Niels Jensen.

- Incl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 27. Fbr. 1686. S. R. 66.
9. Mts. And.sen, Mikkell, ∞ Maren Laur.sdt. U. B. V.: Rensteskr. Laur. And.sen og Brygger paa Chr.havn. And. And.sen. Incl. 2 U.skr. og Segl: Test. og A. A. 2 U.skr.: Hustruen og L. A. Udst. Kbhvn. 4. Mts. 1686. S. R. 67.
20. — Sør.sen, Holger, Betj. ved Toldboden, død før 16. Mts. 1686, ∞ Else Iversdt. U. B. V.: Toldforv. Laur. Eskildsen og Toldbetj. Jens Sør.sen Brok. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Mts. 1686. S. R. 77.
23. — Wellerman, Jonas Hansen, i rum Tid ∞ Sille Nielsdt. Solgaard. U. B. V.: Nic. Flug og Pet. Thiesen. Udst. Chr.ia 13. Mts. 1686. N. R. 59.
23. — Thiesen, Pet., i rum Tid ∞ Gunile Hansdt. Wellerman. U. B. V.: Nic. Flug og Jonas H. Wellerman. Udst. Chr.ia 13. Mts. 1686. N. R. 60.
10. Apr. Wigersted, Niels Jac.sen, i rum Tid ∞ Anne And.dt. U. B. V.: De isl.e Kbm. Ped. Ped.sen Starp og Jens Thomasen Aagaard. Incl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 3. Nov. 1684. S. R. 95.
4. Maj. Røgelheede, Christen Jensen, Kpl., i rum Tid ∞ Joh.e Nielsdt. Kierulf. U. B. V.: Hendes Br.: And. Nielsen Kierulf af Kjærsgd. og Sv.: Ridefgd. paa Vraa, J. Mørch. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Klokkeholm 4. Aug. 1685. J. R. 55.
11. — Brun, Asmus, Sn., ∞ Anne Chrf.dt. Hæring. V.: Kpl. Laur. H. Hylling og Tømmerm. Chrf. Brøchner (Bruchner). Incl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 5. Maj 1686. S. R. 125.
11. — Laur.sen, Ped., i rum Tid ∞ Anne Jeppesdt. U. B. V.: Niels Olsen og Bernh. Thomassen. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 6. Maj 1686. S. R. 126.
29. — Macculloch, Robbert, Hdls.m., i lang Tid ∞ Sophia Cath. Stielcken. U. B. V.: Henr. Schup og Nic. Boye. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Maj 1686. S. R. 136.
29. — Jørg.sen, Jørg., Provst, i 25 Aar, ∞ Karen Madsdt. U. B. V.: Sve Assess. And. Simonsen og Præs. Hans Must. Udst. Chr.ia 23. Apr. 1686. N. R. 100.
1. Juni. Jesp.sen, Bertel, død før 28. Maj 1686. Ingen Paarørende. Legatarer: Henr. Høyer og Kpl. Jørg. Nielsen. H. H. faar Konf. som Legatar. Incl. 1 U.skr. og Segl: Test. Udst. Kbhvn. 10. Maj 1680. S. R. 141 a.
15. — Colerus (Køler), Laur. Dan.sen, Kpl., ∞ Anne Hansdt. U. B. Hans Ss.dt.: Anne Dor. Hansdt. Hendes Ss.dt. Maren Kaisdt. Incl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. Bogense 21. Maj 1686. F. R. 30.
15. — Herløv, Morten [Christensen], Pr. i Aarhus, ∞ Sophia Amalia Weitzl. Deres 8 Børn lever. V.: Sv.: Raadm. i Kbhvn., Laur. And.sen og Stads-kæmner Chr. Beverlin. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Maj 1686. J. R. 77.

28. Juli. And.sen, Torgius, i rum Tid ∞ Valb. Jensdt. U. B. V.: Bertel Norhell og Joen Førreland. Udst. Faret ved Qvinesdal 2. Dec. 1685. N. R. 124 f.
11. Spt. Turman, And. And.sen, i rum Tid ∞ Alhed Hansdt. U. B. V.: Mog. Jensen og Jan Hansen Bacher. Udst. Holmestrand 7. Aug. 1686. N. R. 138.
11. — Nielsdt., Margr., f. i Kbhvn., Enke e. Br.vinsbr. Jens Madsen, død 1686. U. B. Arvinger: Brygger Hans Rasmussen og Hustru. Legatar: Test.'s Plejebarn, Karen Jac.sdt., nu 6 Aar gl. Tidl. Test. konf. 18. Dec. 1678. V.: Kantor Torkil And.sen og Amtsförv.fm. Jokum Fr. Roede. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test., V.e og H. Rasmussen. Udst. Kbhvn. 30. Aug. 1686. S. R. 212.
13. Okt. Bloch, Rasmus Christensen, i rum Tid ∞ Anne Jensdt. U. B. V.: Hdlsme Peder Jensen Dreyer og Thomas Christensen Aasted. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 27. Aug. 1686. S. R. 222.
16. — Gundersen, Aage, ∞ Birg. Nielsdt. U. B. V.: Underfgd. Knud Olsen Fangel og Hans Jørg.sen Colding. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Sept. 1686. S. R. 226.
16. — Lerche, Fr., Volontær ved Maj. de Noy's Kompagni i Holland. Br.: Chr. L. Legatar: hans Tjener: Charle van Poucke. V.: Jan Cocq og Chr. Goseth. 2 Kopier samt Konzept. Udst. paa Hollandsk 4. Juli 1686. S. R. 228.
19. — Nielsen, Jens, i rum Tid ∞ Karen Ditl.sdt. U. B. V.: Hdlsme paa Strømsø, Niels Nielsen Brandt og Niels Madsen Norup. Udst. Sundby 10. Juni 1686. N. R. 147.
19. — Mariager, Hans Christensen, Pr., ∞ Birg. Rich.sdt. Stud. U. B. V.: Provst Christen Christensen Soelgaard og Kpl. Jens R. Stud. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Vindinge Pr.gd. 21. Juni 1686. J. R. 111.
6. Nov. Nordhuus, Rich. Hansen, Pr. Dt.: Maria Kirstine Rich.sdt. Legatarer: Kirsten, Enke e. Ditl. Schröder og hendes Dt. Kirsten Ditl.sdt. samt Test.'s Tj.pige, Bodil Jensdt. V.: Provst Johan Ad. Bornemann og Kpl. Laur. H. Hylling. Udst. Kbhvn. 31. Aug. 1686. S. R. 241.
13. — Nielsen, Oluf, i rum Tid ∞ Anne Sør.dt. U. B. V.: kgl. Sökpt. Antoni Ejlersen og Mastem. And. Bjørnsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 1. Nov. 1686. S. R. 243.
20. — And.sen, Terkel (Torkil), Kantor, ∞ Gundel Nielsdt. Hun før gift. U. B. V.: Peder Ped.sen Starp og Brygger Hans Rasmussen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 16. Okt. 1686. S. R. 254.
27. — Ped.sen, Henr., Skræder, ∞ Maren Mikkelsdt. Hans 2 Børn af tidl. Ægtesk. med Anne Christensdt.: Christen og Anna Maria. Hendes 2 Børn af tidl. Ægtesk. med Niels Erlandsen: Erland Nielsen og Charlotte Amalie. 2 Fællesbørn: Niels og Sidsel. V.: Pr. Michael H. Tisdorph og Hdlsm. Allert Tønsberg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 30. Okt. 1686. S. R. 255.
30. — Tæbring, Christen Mikkelsen, i rum Tid ∞ Mette Sør.sdt. U. B. V.: Provst.e. Søren Hansen Ølgod og Niels Nielsen

- Aarøe. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Mariæ Magdalene Pr.gd. 15. Nov. 1686. J. R. 128.
11. Dec. Thune, Frans, i rum Tid ∞ Heilvig Drubin. U. B. V.: Jørg. Bøfcke og Cornelis Nissen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 29. Okt. 1686. S. R. 269.
18. — Parsberg, Werner, Maj. ∞ Mette Marsvin. U. B. Hendes afd. Br.: Mog. M. Dennes Søn: Mog. M. V.: Kanc.rne Chr. Gedde og Steen Hansen Bille. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Eskjær 21. Spt. 1686. J. R. 138.
31. — Nielsen, And., Pr., ∞ Maren Laur.dt. U. B. V.: Borgm. Jens Hesselberg og Raadm. Jens Nielsen Bitzholt. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Jyderup Pr.gd. 30. Nov. 1686. S. R. 284.
31. — Windelboe, Christen Nielsen, ∞ Marine Mortensdt. U. B. V.: Borgm. Jens Rasch og St.amtskr. Jacob Preus. Udst. Chr.sand 10. Juli 1686. N. R. 193.
- 1687.
4. Jan. Ilsøe, Mikkell Mort.sen, Skræder, ∞ Joh.e Arvedsd. Børnene er døde. V.: Hdls.m. Evert Weinman og Skræder Christen Jensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 29. Dec. 1686. S. R. 2.
4. — Pauli, Joh. Joachim, ∞ Elisab. Tyte. Br.: Holger P. Hustruens Arvinger er: M.: Alice T., Br.: Thomas T. samt 5 Ss.e: Mss. Percy Brooken og Dorothea Harris samt Amy, Cath. og Anna T. Ægtef. er døde i Ostindien, Hustruen først. V.: H. Bouckenhoud, Paulo Paus og Henry Boonsak. Kopi. Udst. Ostindien 15. Fbr. 1680. Holger P. søger Konf. paa Test. ved Skr. af 30. Dec. 1686. S. R. 4 a.
15. — Jepsen, Chr., ∞ Annichen Danqvartsdt. Paaske. U. B. V.: Niels Olufsen og Jens Christensen Frost. Udst. Fr.s-hald 29. Dec. 1686. N. R. 6.
1. Fbr. Svendsen, Bendt, i rum Tid ∞ Bendte Hansdt. U. B. Ægtef. ikke før gifte. V.: Arv Mikkelsen Edelberg og Niels Jacobsen. 3 U.skr. og Segl: Test. (B. S. S.) og V.e. 1 U.skr. (B. H. D.): Hustruen. Udst. Kbhvn. 24. Jan. 1687. S. R. 31.
1. — Eriksen, Laur. paa Estruplund, ∞ Else Eskesdt. af Vivild. Han før gift, hun ikke. Ægtepagt. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. Vivild Pr.gd. 22. Jan. 1687. J. R. 10.
1. — Tostensen, Bendt, Skipper, i mange Aar ∞ Joh.e Ped.dt. U. B. Han ikke før gift. Hendes Børn af forr. Ægtesk. er døde. V.: Kpl. Jens R. Stud og Christen Laur.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 24. Jan. 1687. S. R. 32.
1. — Aalum, Kield Ibsen, i rum Tid ∞ Anne And.sdt. U. B. V.: Andr. Kellinghusen og Ped. Ogelbye. Indl. 4 U.skr. (Hustruen: A. A. D.) og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 29. Jan. 1687. S. R. 33.
4. — Hegeman, Walter, i lang Tid ∞ Marie Negens. U. B. V.: Mønsterskr. Bertel Christensen og Fyrb. Christen Bryne. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 29. Jan. 1687. S. R. 34.

5. Fbr. Trøstrup, Jens Ibsen, ∞ Margr. Christensdt. Holbech. U. B. V.: Skriver ved Gen.komm. Jac. Ped.sen Tønder og Hdlsn. Israel Hansen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 26. Jan. 1687. S. R. 35.
8. — Mandix, Mourits, Enkem. e. Kirsten Mort.sdt. Tunøe. Ejer en Gaard, 5 Huse i Kbhvn. og 6 Vaaninger paa Chr-havn samt Jordegods i Sjæll., Jyll. og Skaane. Eneste Søn: Hans Mouritsen Mandix, f. 27. Apr. 1672. Ss.: Lisbet M., ∞ Ob. S. A. Bille. Hustruens Ss.: Hilleborg Mort.sdt., død 25. Aug. 1675, ∞ kgl. Bryggerskr. Bertel Jensen. V.: Sv.e: Borgm. i Kbhvn., Barthol. Jensen og Ob. Steen And.sen Bille. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Jan. 1679. S. R. 43.
12. — Hansen, Jens, ∞ Engel Leverentz. U. B. V.: Oluf Chr.sen Engelstoft og Oluf Jostsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ribe 7. Jan. 1687. J. R. 14.
15. — Lerche, Peder, Brygger, ∞ Anna Friis. Før ∞ Mette Ped.dt., Enke e. Johan Falck. Deres Søn: Peder F., dennes Ss.dt.: Mette Chrf.sdt. Test.'s afd. Ss.e: Margr. og Karen Mikkels.dt. Tidl. Test., konf. 8. Juni 1683. V.: Pr. Esaias Esaiasen Fleischer og Hdlsn. Ped. Regelsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Jan. 1687. S. R. 55.
22. — Ped.sen, Roluf, Skibskpt., i over 30 Aar ∞ Kirstine Stefflings-(Steffelins) dt. U. B. V.: Kpl. Pet. Clausen Ramløse og Hdlsn. Jac. Jac.sen. Tidl. Test., konf. 20. Febr. 1668. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Fbr. 1687. S. R. 64.
22. — Stipper, Claus, Fyrb. i Raadstuen for Kbhvn's Slot, i rum Tid ∞ Anne Jensdt. U. B. V.: Isl. Kbm. Jac. Sør.sen Graahe og Kanc.bud And. Joensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 7. Jan. 1687. S. R. 65.
1. Mts. Ped.sen, Torsten, f. i Smaalandene (Sverrig), i rum Tid ∞ Maren Madsdt. Børnene er døde. Ægtep. ikke før gifte. Hendes Br.dt.: Mette Nielsdt. V.: Brygger Arv M. Edelberg og Vinhdl. Ebbe Levesen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 26. Fbr. 1687. S. R. 74.
12. — v. Lübeck, Cordt, i rum Tid ∞ Anna Strilleman. Hustruen, men ikke Manden, har før været gift. U. B. V.: Kommercedir. Jørgen Thormøllen og Not. publ. Niels Brun. Udst. Bergen 23. Dec. 1686. N. R. 41.
12. — Hansen, Pet., er 70 Aar gl. En Søn af 1. Ægtesk. er i Udl.; der er intet hørt fra ham i 17 Aar. I 2. Ægtesk.: en gift Dt. Indl. 1 U.skr.: Test. Udst. paa Tysk. S. R. 86.
2. Apr. Urne, Bente, Enke e. Philip Jokum Bastorp t. Lystager. U. B. Br.dt.: Vibeke Urne. Br.s. (Br. til Vibeke U.): Fr. Chr. U. V.: Amtm. Erik Steensen t. Skovsgaard, Maj. i Livg. t. H. Jørg. Rantzov og Test.'s Lavv.: Maj. Niels Mundt t. Rønnebæksholm. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Mts. 1687. S. R. 102.
9. Apr. Rasmussen, Hans, kgl. Hofskr., nu død; i 3 Aar ∞ Agnete. U. B. Paa Enkens Vegne møder kgl. Fodermarskal Sør.

- Joensen [Lund]. V.: Hdlsm. Henr. Behman og And. Hansen. Not. att. udst. Kbhvn. 29. Mts. 1687. S. R. 111.
12. Apr. Mikkelsen, Niels, i rum Tid ∞ Maren Jensdt. U. B. V.: Niels Mikkelsen og Knud Christensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: M. J. D., Hustruen. Udst. Aarhus 2. Apr. 1687. J. R. 33.
19. — Danckwart, Joakim, Maj. t. H., ∞ Anna v. der Wisch. 1. Hustru: Hedvig Magd. Fintzen. I begge Ægteskaber er der Børn. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 6. Apr. 1687. S. R. 120.
19. — Karen, ∞ Joh. Møller, der har været bortrejst i 4 Aar. Tidligere gift med Ankersm. Christen Jensen, død for rum Tid siden, der har efterladt S.r og D.tre af tidl. Ægtesk. Hun u. B. V.: Pr. Michael H. Tisdorph og Prok. Jørg. Simonsen Varde. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Apr. 1687. S. R. 121.
3. Maj. Iversen, Chrf., ∞ Cathr. Jørg.sdt. U. B. V.: Sv.e: Amtsf. Christen Nielsen af Fr.borg og Hdlsm. Henning Jort i Kbhvn. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Jægersb. 28. Apr. 1687. S. R. 137.
3. — Busk, Bagge Knudsen, kgl. Søkpt., ∞ Maren Thomasdt. U. B. V.: Kpt.kommandør Jens Jensen og Skriver paa Holmen, Bertel Christensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 21. Apr. 1687. S. R. 138.
24. — Meyer, Gert [Alb.sen], Pr., død før 23. Maj 1687, ∞ Elisab. Lassen, Enke e. Pr. Rasmus [Ped.sen Scarvin]. Hun har Børn af forr. Ægtesk. V.: Ld.sdommer Jens Lassen og Claus Lund. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Riserup 7. Jan. 1676. F. R. 47.
28. — Rechling (Rehling), Lorents. Ss.: Marie R. Ss.dt.: Margr. Henr.sdt. V.: Vinhdr. Pet. Pechel, Kir. Wilh. Blankenheim og Hdlsm. Nic. Wroe. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Maj 1687. S. R. 150.
11. Juni. Hansen, Oluf, i rum Tid ∞ Anne Hansdt. U. B. V.: Test.'s Br.: Byfgd. i Stubbekøb., Claus Hansen og Chr. Thomesen sm.st. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Stege 10. Maj 1687. S. R. 159.
16. — Mese, Margr. Elisab., Enke e. Provst Christen Nielsen Spend. Dt.: Abel Cath. S., ∞ Kpl. And. Dinesen Mossin. Test.'s Moster var Abel Cath. (v. d. Wisch), ∞ Hans Hansen Osten. V.: Br.: Bendix M. og Thomas Jensen Brun. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test., Sv.sønnen og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Nov. 1681. S. R. 169.
1. Juli. Willadsen, Ped., Byfgd. Br.: Hans W. Br.s.: Hans Hansen, ∞ Anne Christensdt. Legatarer: Anne Chr.dt. og Test.'s Tj.pige Ingeb. Ped.dt. V.: Amtm. Claus Royem, Dr. Nic. Tygesen Kastberg, Karen, And. Hansens Enke og Bodil, Sejr Eriksens. Indl. 3 U.skr. og Segl: P. W. og V.e. C R. og N. T. K. 1 U.skr. H. W. Udst. Kbhvn. 1. Juli 1687. S. R. 183.
9. — Laur.sen, Chrf., Bager, i rum Tid ∞ Gertrud And.sdt. U. B. V.: Kleinsm. Chr. Rasmussen og Joh. Rul. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 23. Juni 1687. S. R. 185.

16. Juli. Olsen (Olufsen), Laur., ugift. Br.: Ole O. af Fr.stad. Hans S.: Axel Olsen. Ss.: Ingeb. Olsdt. Arving: Christen Frandsen, Søn af afd. Frands Qvam. 1. Brev udst. Qvam 6. Okt. 1681. V.: kgl. Fgd. Christen Hansen Smid, Sorenskr. Niels And.sen Cold, Lavrettemændene: Torgier Skalmstad og Trund Moshuus. 2. Brev udst. Skaaden i Øier Sogn 26. Jan. 1683. V.: Lavrettem.e Ole Eriksen og Erik Olstad. N. R. 109.
22. — Jeberg, Jens Pet.sen, død før 8. Juli 1687, i 24 Aar ∞ Anne Sør.sdt. U. B. Hans Søn udenf. Ægtesk. Søren Jensen Jeberg, nu legitimeret. V.: Jens Sør.sen og Thomas Sør.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Skive 16. Juni 1686. J. R. 82.
22. — Lassen, Tøger, Assess., ∞ Magd. v. Ginckel. Begge Ægtef. har Børn af forr. Ægtesk. Har Jordegods og Ejendomme i Aalborg og Viborg. V.: Hendes S.: Chrf. de Hemmer og Test.'s S.: Hans Tøgersen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 27. Maj 1687. J. R. 83.
23. — Rolfsen, Povl, ∞ Helle Chrf.sdt. U. B. V.: Mads Jensen og Laur. Knudsen. Udst. Moss 8. Juli 1687. N. R. 119.
23. — Trampe, Cath., Enke e. Stykltn. Chr. Bismarck. Eneste Arving: Komm.dant paa Fr.sholm, Frands Juel. Udst. Chr.sand 2. Okt. 1682. N. R. 120 f.
30. — Holst, Henr., i 29 Aar ∞ Mette Hansdt. og død før 6. Juli 1687. Legatar: Test.'s Dt.s.: Hans Henr. Slebboe, opkaldt efter Hustruens afd. Fader. V.: Henr. Schrøder og Jørg. Loutrup. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 4. Okt. 1686. S. R. 208.
7. Aug. Pilloy, Dan., ∞ Nicolle Deshais. S.r.: Barthelemi og Fr. samt Dt.e. Hustruen er Enke da. Konzept. Udst. paa Fransk. Kbhvn. 1. Aug. 1687. S. R. 217.
16. — v. Helverschov, Chr. Herm., Viceld.sdommer. Test.t. kaseret, og det originale Test. igen leveret 27. Juni 1693. Ikke indført. Nævnes i Underskrivelsesbogen.
10. Spt. Jensen, Jørg., i rum Tid ∞ Bente Trudsdt. U. B. V.: Brygger Knud Haagensen og Kræmmer Ulr. Sontum. Indl. 2. U.skr.: Ægtep. 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Kbhvn. 3. Fbr. 1687. S. R. 236.
10. — v. Bülow, Chr. Fr., Ritm., ∞ Magd. Charl. de Carisius, død før 21. Aug. 1687. V.: Pr. Rasmus Strangesen i Smidstrup, Herr.fgd. Just Thomesen og Herr.skr. Ped. Jensen Rafn. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. samt R. S. og J. T. 1 U.skr.: P. J. R. Udst. Lille Velling 16. Juli 1686. J. R. 100.
10. — Rasmussen, Sør., i lang Tid ∞ Maren Jensdt. U. B. V.: Hans Benzon t. Skjærsø og Byfgd. i Æbeltoft, Hans Jac.sen. Kopi. Udst. Randers 28. Juni 1687. J. R. 101.
10. — Hobroe, Chr. Laur.sen, i rum Tid ∞ Maren Henr.sdt. Grotum. U. B. V.: »vor kiere broder« Christen Bering og And. Nielsen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Aalb. 24. Aug. 1687. J. R. 102.
13. — Breder, Sør. Anphinsen, Pr., i rum Tid ∞ Ide Christens.dt. Hafve. U. B. V.: Joh. Madsen og Gert And.sen. Udst. Sunds Pr.gd. 17. Aug. 1687. N. R. 137.

13. Spt. v. Massenbach, Philip Adam, Gen.maj. t. H., ∞ Anna Elisab. v. Hardenberg. Ægtep.t. har Børn, hun har Br-børn. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. paa Tysk. Hellestrup den 26. Mts. 1687. S. R. 237.
16. — Jensen, Niels, i rum Tid ∞ Kirsten Sør.dt. U. B. V.: Raadm. Henr. Didrichsen og Hdlsm. Bendix Hansen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Hels.ør 10. Spt. 1687. S. R. 247.
12. Okt. Nielsdt., Maren, død før 11. Okt. 1687. 2 Ss.e: Margr. Nielsdt., død 2. Nov. 1677, Enke e. Dr. Ægidius Jensen og Mette Nielsdt. Br.: Just.r., Licentiat Ped. Lassen, død. S.r. af Margr. N.: Niels og Ped. Ægidisen. Dt.: Magd. Ægidii, ∞ Provst Hans Olsen (Olufsen). Søn af Mette N.: Just.r. Niels Benzon. Indl. 1 U.skr.: Test. Udst. Randers 14. Jan. 1678. J. R. 119.
15. — Jensen, Henr., f. i Haderslev, i 16 Aar ∞ Karen And.dt., f. paa Østergd. i Løjt Sogn, Slesvig. U. B. V.: Gert Meyer og Pet. Jensen Øland. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 28. Spt. 1687. S. R. 257.
15. — Eggers, Gert, ∞ Martha Ped.sdt. Test.'s M. lever. Hustruen har 2 S.r af forr. Ægtesk. V.: Pr. Hans Ped.sen [Halsen] og Byfgd. Jørg. Sør.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Rødby 4 Okt. 1686. F. R. 75.
15. — v. Bergen, Henr. Hansen, kgl. Søkpt., ∞ Margr. Iserberg. U. B. Br.dt.: Lisbeth Tygesdt. V.: Admir. Henr. Span og Provst Gert Mathiesen Winecken. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Fbr. 1687. S. R. 258.
29. — Jæger, Peter, Berider. Eneste Arving: Chr. Bülow, Søn af Amtm. Jokum Chrf. B., ∞ Anna Catr. Walchendorph. Test.'s Slægt bor i Düringen i Tyskland. V.: Christen Nielsen og Mikkell Ped.sen. Indl. 3 U.skr.: Test og V.e. Udst. Sparepenge 6. Spt. 1687. S. R. 273.
31. — Hviid, Hans Laur.sen af Købelev Sogn, i rum Tid ∞ Karen Nielsdt. U. B. V.: Byskr. Sør. Bay og Markus Didrichsen af Nakskov. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Nakskov 25. Okt. 1687. F. R. 77.
5. Nov. Stub, Niels, ∞ Mette Meng, Enke e. Obltn. Ped. Olsen Normand, død 1676 (Test. konf. 14. Juni 1671). U. B. Udst. Fr.shald 22. Dec. 1686. N. R. 169.
12. — Busk, Fr., i 19 Aar ∞ Sus. Magd. Rasbech. U. B. V.: Marcus Nielsen Angel og Christen Jensen Herslib. Udst. Throindhj. 21. Apr. 1687. N. R. 170.
6. Dec. Büchner, Math., 27 Aar og 7 Md. gl. F.: Adam B. M.: Maria B., død for mange Aar siden i Halle. Ss.: Maria Elisab. B. V.: Vinhdl. Thomas Jansen Fischer og Prok. Jørg. Simonsen Varde. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og F. 3 U.skr.: Ss. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Dec. 1687. S. R. 300.
17. — Christensen, Jørg., Bager, i rum Tid ∞ Anne Haagensdt. Børnene er døde; hun har Børn af tidl. Ægtesk. Ss.: Karen Christensdt., boende i Broager i Slesvig. Legatar: Niels Jørg.sen af Kbhvn. V.: Pr. Albert F. With og Kpl. Poul And.sen Holm. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e.

- samt A. G. Rask. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 14. Dec. 1687. S. R. 313.
20. Dec. Laur.sen, Christen, Hdlsn., ∞ Sidsel Mikkelsdt. U. B. V.: Kpl. Nic. H. Tisdorph og Skipper Hans Steensen Malmøe. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 12. Dec. 1687. S. R. 314 a.
24. — Krabbe, Otto t. Holmegd., ∞ Birg. Scheel. Test.'s afd. Br.s Børn lever. V.: Fr. Gersdorff t. Ravnholt og Maj. Jørg. Rantzow. Konzept. Udst. Kbhvn. 5. Dec. 1687. S. R. 322.
24. — Svendsen, And., ∞ Anne Hansdt. Hun har Børn af tidl. Ægtesk. V.: Ass. Chrf. Heideman og Ped. Regelsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Okt. 1687. S. R. 323.
- 1688.
14. Jan. Storm, Knud Ped.sen, ∞ Joh.e Sør.sdt. U. B. V.: de isl. Kbm. Ped. Riegelsen og And. Larsen Bech. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 10. Jan. 1688. S. R. 7.
17. — Iversen, Gyde, i rum Tid ∞ Maren Christensdt. U. B. V.: Christen Laur.sen og Christen Mouritsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 30. Dec. 1687. J. R. 8.
24. — And.sen, Tord, f. i Klastrup By, Træsløf Sogn, ved Varberg i Halland, i rum Tid ∞ Maren Rasmusdt., f. i Gjerrild Sogn ved Grenaa. Børnene er døde. Eneste Arvinger: hendes Dt. i 1. Ægtesk. med Portner i Vesterport, Ped. Nielsen: Elisab. Ped.sdt., ∞ And. Børresen Nygaard, som er Test.'s F.br.s Søn. Legatarer: hans Br.e, Oluf A. af Klastrup By og And. A. af Træsløf By samt hans afd. Br.: Svend A.s Dt.: Gundel Svendsdt., ∞ Murm.sv. Zander Hansen Bang. V.: Knapm. Hans Holst og Skræder Hans And.sen Rosenfeld. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Jan. 1688. S. R. 24.
4. Fbr. Christensen, Laur., ∞ Sidsel Olufs (Ols) dt. U. B. Hendes Halvbr.e: Hans Olsen og Ped. O., nu død; dennes Dt.e: Ragnhild og Beritte Ped.sdt. V.: Assess. Bernhardus Cramerus og Pr. Laur. Jensen Dall. Udst. Chr.ia 13. Jan. 1688. N. R. 15.
11. — Brandt, Fr., ∞ Agnete Jens.dt. Ægtepagt. Han har været gift 3 Gange før. V.: Pr. Claus Heiche og Raadm. Hans Elers samt hendes F.: Tolder i Nakskov, Jens Jac.sen og Test.'s Sv.: Ld.sdommer Poul Mathiesen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e C. H., H. E. og P. M. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Nykøb. 2. Jan. 1688. F. R. 7.
3. Mts. Ped.sen, Iver, Tømmerm., i rum Tid ∞ Anne Hellesdt. U. B. V.: Renteskr. Math. Rasmussen og Jesper Rasmussen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 24. Febr. 1688. S. R. 58.
10. — Morbech, Iver Hansen, Pr. i Aarsmarke (Aremark) Pr.-gåld, ∞ Maren Clemendsdt. U. B. Hans Børn af forr. Ægtesk.: Hans og Chrf. Iversen samt Maren og Pernille Iversdt. V.: Raadm. Engelbrecht Eriksen og Jens Christensen Hæss af Fr.hald. Udst. Arestad Pr.gd. 3. Fbr. 1688. N. R. 26 f.

17. Mts. v. Rocheling, Martin Georg, ∞ Margr. Lirken. Morgen-gavebrev. Han har 2 Børn. V.: Feltmarskal G. F. v. Wedel, Gen.maj. J. C. v. Cicignon og Assist.raad Niels Stub. Udst. Fr.hald 19. Spt. 1682. N. R. 29.
17. — Birg., Enke e. Borgm. i Hels.ør, Hans Hansen. 6 Sr.: Bartholom. Jac., Hans, Joh., Fr. og Mathies H.; 3 Dt.e; Stiftdt.: Joh.e, Enke e. Joh. Enne, der bor i Landskrone. V.: Pr. Gert Schumacher, Willum Fahrenhuusen og Niels Hansen Brügman. Indl. U.skr. og Segl: Test. (Mandens S.). 7 U.skr.: V.e og S.ne: Jac., Hans, Joh. og Fr. H. Udst. Hels.ør 27. Fbr. 1688. S. R. 71.
31. — Adelaer, Severin, Vicelagm. i Tønsberg, i rum Tid ∞ Anne Margr. Roll (Røllen). U. B. Udst. Kragerø 4. Fbr. 1688. N. R. 44.
10. Apr. Feiga, Joh. Elter (d. æ.?), forlovet med Maria Ambro.sdt. Hjort, Enke e. Pet. Rasmussen, der har 3 Børn. Ægtepagt og Test. Hun skal have et Hus med Have i Holbæk, før beboet af Joh. Eggers. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. paa Tysk. 8. Mts. 1688. S. R. 95 f.
10. — Ped.sen, Niels, i rum Tid ∞ Lisbeth Trane. U. B. V.: Provst Jens Hansen Winther og isl. Kbm. Chr. Rasmussen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Fbr. 1688. S. R. 97.
29. Maj. Berndrup, Christen, Stud. theol., død før 21. Maj 1688. F.br.e: Urtekr. Jørgen B. og Morten B., der begge har Børn. V.: Pr. Gert M. Winecken, Jac. Schalhorn og Jonas Mik-kelsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: V.e. Not. attest. Udst. Kbhvn. 22. Okt. 1687. S. R. 133.
29. — Schütz, Elias, i rum Tid ∞ Joh.e Knudsdt. U. B. V.; Gabriel Hass og Joh. Schulenburg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 26. Maj 1688. S. R. 134.
2. Juni. Jørg.sen, Marcus, ∞ Gundel Nielsdt. Han har 3 gifte Dt.e af forr. Ægtesk., hun u. B. Sv.sr.: Bryggerne Hans Ped.sen Korsør og Oluf And.sen og Br.vinsbr. Ped. Jørg.sen. V.: Brygger Hans Rasmussen og Skom. Erik Rasmussen (Jørgensen?). Indl. 7 U.skr. og Segl: Ægtep. (Hustruen med afd. Mands Signet), Sv.sr. og V.e. Udst. Kbhvn. 23. Maj 1688. S. R. 140.
9. — Ped.sen, Niels, i rum Tid ∞ Anne Ped.dt. U. B. V.: Assen. i Komm.koll., Henr. Ehm og Stykgietm. Ahsverus Cøster v. der Hart. Indl. 2 U.skr.: N. P. S. og A. P. D. 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Kbhvn. 6. Juni 1688. S. R. 150.
7. Juli. Glob, Christen [Christensen], Pr., ∞ Elisab. Nielsdt. Knoph. U. B. Ss.: Anne Catr. Steensen, ∞ Chr. Fr. Thommesen. V.: Povl Nielsen Rosenpalm t. Brørupgd. og Pr. Jac. Bor-chardsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og J. B. 1 U.skr.: P. N. R. Udst. Bringstrup 30. Maj 1688. S. R. 161.
7. — Tyrsted, Jens Rasmussen, i 25 Aar ∞ Kirsten Ped.sdt. U. B. V.: Radm. Urban Jac.sen og Tommas Povlsen Vendelboe. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Horsens 12. Juni 1688. J. R. 76.

17. Juli. Ped.sen, Ped., f. i Høverts (Højer) Hrd. i Tønder Amt, i 14 Aar ∞ Anne Ped.sdt., f. i Ringkøb. U. B. Ægtef. før gifte. Hendes M.: Maren Jensdt., nu død. Hendes Ss.: Margr. Ped.sdt. Hans Dt.e af forr. Ægtesk.: Ellen og Anne Ped.sdt. V.: Provst Sør. Ankersen Colding og Borgm. Christen Winther. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ringkøb. i Aaret 1688. J. R. 85.
4. Aug. Brinck, Niels Joh.sen, Pr. til Biri, ∞ Anne Maria Handingmand, Enke e. Provst Mads Ped.sen Aalborg (død 16. Maj 1685). Ægtepagt. V.: Ped. Laur.sen Bratberg, Knud Ammundsen Sem, Pr.e Hans Hansen og Diderich Muus. Udst. Biri Pr.gd. 23. Juni 1686. N. R. 124.
14. — Aarøe, Niels Nielsen, Pr., i rum Tid ∞ Mette Focksdt. U. B. V.: Kmj. Jørg. Christensen Skeel t. Estrup. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 1 U.skr.: Vidnet. Udst. Fausing Pr.gd. 17. Juli 1688. J. R. 106.
11. Spt. Lindenfeld, Casp. Ped.sen, Pr., ∞ Mette Ped.sdt. Asferg. U. B. V.: Hendes Br.: Provst Sør. Ped.sen Asferg og Test.'s Br.: Huslærer paa Stenalt, Ped. Mikkelsen L. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Borup Pr.gd. 28. Maj 1688. J. R. 119.
22. — Vissing, Rasmus Sør.sen, Isl.farar, i rum Tid ∞ Catr. Anthonisdt. U. B. V.: kgl. Blyt. Sør. Jensen og kgl. Glarm. Lorents Povlsen Berger. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 5. Spt. 1688. S. R. 230.
22. — Godske, Joh., i rum Tid ∞ Sophia Elisab. With. U. B. Han gift 3 Gange før, hun ikke før gift. V.: Pr. Ole Alter og Hdls.m. Andr. Kellinghuusen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Chr.havn 19. Spt. 1688. S. R. 231.
20. Okt. Moss, Ped. Henr.sen, Kpt. i Sætaten, ∞ Joh.e Jensdt. U. B. V.: Kpt.komm. Niels Larsen Barfod og Kpt. Joh. Sivertsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 8. Okt. 1688. S. R. 249.
20. — Ped.sen, Mads, en Tid lang ∞ Vibeke Jensdt. Biørn. U. B. Ss.dt.: Maria Sophia Mavors. V.: Pr. Albr. Villadsen Grove og Knud Hansen Rafn paa Østertoft. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Brunbjærg 7. Aug. 1688. J. R. 133.
30. — Emmerich, Joh., kgl. Søkpt. i ostindisk Komp.'s Tjeneste, død før 27. Okt. 1688, i rum Tid ∞ Gertrud van Dyck (Decken). U. B. V.: Hdls.m.e Joh. Mooch og Christen Madsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test., V.e og Not. publ., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 14. Nov. 1683. S. R. 258.
10. Nov. Anne, Enke e. Chrf. Niendorph. Sv.s.: Raadm. Bendix Mese, nu død. V.: Oberzalm. Oluf Hansen og Vicepræs. Chr. Schønning. S. R. 268.
17. — Feltman, Jac., f. i Pöetnetz i Mechlenburg, ∞ Dor. Kruse, f. i Kbhvn. Han før gift, hun ikke. U. B. V.: Hdls.m.e Joh. Issing og Jokum Suntum. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Nov. 1688. S. R. 275.
24. — Clemendsen, Mads, Hrr.fgd. i Sønder Hrd. i Lolland, ∞ Maren Eriksdt. Helmers. Alle Børnene er myndige. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Vols-hauge 8. Maj 1688. F. R. 66.

18. Dec. Nielsen, And., i 11 Aar ∞ Joh. Steph.sdt. U. B. V.: Stads-kæmner Chr. J. Beverlin og Brygger Jens Bendsen Brun. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 4. Dec. 1688. S. R. 315.
24. — Drejer, Hans, ∞ Joh.e Maria Povlsen. U. B. V.: Kanc.-sekr. Laur. Wendelin og Kanc.forv. Sør. Vestesen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 15. Dec. 1688. S. R. 320.
29. — Gillis, Joh., fhv. Overkbm. i ostind. Komp., ∞ Elseb. Nielsdt. U. B. V.: Bogh. ved ostind. Komp., Gerhardus Ens og Peter Friborg. Indl. 2 U.skr. og Segl: V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 22. Dec. 1688. S. R. 321.
- 1689.
15. Jan. Raaager, Hans Hansen, i 19 Aar ∞ Maren Christensdt. Friis. U. B. Han har af forr. Ægtesk. 1 Dt.: Anne Hansdt. R. og 2 Sr.: Hans Hansen R. og Rasmus Hansen R. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og S.rne. Udst. Ribe 28. Dec. 1688. J. R. 12.
19. — Espensen, Ped., i rum Tid ∞ Anne Ovesdt. Børnene er døde. V.: Kpl. Jens R. Stud og Kir. Chr. Franch. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og J. R. S. 2 U.skr.: Hustruen og C. F. Udst. Kbhvn. 16. Jan. 1689. S. R. 14.
9. Fbr. Christensdt., Karen, Enke e. Chrf. Hering af Kbhvn. Dennes 3 Børn af forr. Ægtesk.: Baltzer H., Anna H., ∞ Asmus Brun og Hans H., der er eneste Arving. Test. konf. 22. Mts. 1679. Konzept. S. R. 31.
9. Mts. Magnusdt., Anne. Arvinger: Hendes afd. Ss.: Torun Magnusdt.s Sr.: Magnus, Arne og Gudni Thorleifson. V.: Arne Jac.son, Eiulfur Jonson, Wilhialmur Jonson og Olafur Thorleifson. Indl. 5 U.skr.: Test. og V.e. Udst. Island 14. Juli 1688. N. R. 26.
12. — Tulsen, Steen, i rum Tid ∞ Maren Temsdt. U. B. V.: Kpl. Jens R. Stud og Peder Jensen Stierresundt. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 10. Mts. 1689. S. R. 64.
26. — Byssing, Claus, Hdlsn., ∞ Margr. Sr.: Claus og Jac. B. Dte: Helena og Margr. B. samt af forr. Ægteskab: Catr., ∞ Markus Kurts og Anne B. V.: Sv.: Viceadm. Iver Hoppe og Hdlsn. Lor. Kreyer. Indl. 7 U.skr. og Segl: Test., V.e, Sr.e: C. og J. B. Sv.s.: M. K. og Not. publ. Udst. Kbhvn. 25. Fbr. 1689. S. R. 76.
6. Apr. de Fine, Hans, Lavm. o. Nordlandene og Finmarken, en rum Tid ∞ Margr. Smit. U. B. V.: Sv.: Just.r. Jens Rosenheim og Amtm. Jonas Lillianschild. Udst. Kbhvn. 20. Mts. 1689. N. R. 50.
13. — Rosholm, Christen And.sen, en Tid lang ∞ Kirsten Christensdt. Sommer. U. B. V.: Underfgd. paa Chr.havn, Seyer Eriksen Grøn og Tue Olufsen Ringkøbing. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Apr. 1689. S. R. 83.
20. — Jøns, Volkert. U. B. Stifsøn: Joh.s Brun. V.: Assess., Bergtiendeinsp. Jens Hansen og Joh. Molman. Udst. Røraas 12. Mts. 1689. N. R. 62.

14. Maj. Ankersen, Anker, Provst, ∞ Anne Nielsdt., Enke e. Jens Jørg.sen t. Laage Hovedgd. V.: Tolder Hans Ped.sen og Amtskr. Henr. Hansen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kolding 28. Aug. 1688. J. R. 66.
18. — Christensen, Jac., en rum Tid ∞ Martha Rasmusdt. U. B. V.: Not. publ. N. Brun og Hdsm. Rasmus Jensen. Udst. Bergen 23. Apr. 1689. N. R. 76.
18. — Viborg, Oluf Ped.sen, en rum Tid ∞ Kirsten Nielsdt. Muhle. U. B. V.: Christen Vittrup og Niels Jac.sen Bering. Udst. Chr.ia 8. Mts. 1689. N. R. 77.
18. — Budde, Jonas, Kpt., i 20 Aar ∞ Alhed Nielsdt. Viborg. U. B. V.: Not. publ. Jac. Jensen Rømer. Udst. Chr.ia 1. Fbr. 1689. N. R. 78.
11. Juni. Trolle, Herlof, ∞ Elisab. Krabbe. Har smaa Børn. Ejer Gaarde og Gods paa Sjæll., i Fyn og Jyll. samt i Norge. V.: Otto Krabbe til Holmegd. og Ob. Joh. Rantzow t. Frydendal. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Snedinge 17. Maj 1689. S. R. 147.
15. — Hiort, Hans Chr.f.sen t. Steen, Landkommis. nordenfjelds, ∞ Anne Maria Heidemand. Gavebrev paa en Gaard. Udst. Bergen 22. Jan. 1689. N. R. 88.
6. Juli. Glud, Sør. Sør.sen, Bisp, i ca 28 Aar ∞ Ide Christina Moth. 2 S.r. og 2 gifte Dt.e. En Søn Kanc.sekr., den anden design. Prof. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. Udst. Viborg 7. Juni 1689. J. R. 85.
16. — Boesen, Morten, Birkefgd. i Dragsholm B. 2 Br.: Jørg. B. af Bergen, hvis Enke, Ingeb. Nielsdt. Loss, har styret Test.'s Hus i 10 Aar samt And. B. V.: Pr. And. Nielsen Chrystalsin og Forv. Jac. Borthig. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Egebjerg 7. Maj 1689. S. R. 169.
23. — Torbjørnsen, Niels, Sejl.sm., f. i Auste (Aarstad?) Sogn i Halland, ∞ Karen Christensdt., f. i Gederup (Gjottrup?) i Han Hrd. i Jyll. U. B. V.: Overform. Morten Munck og Brygger Henr. And.sen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 13. Juli 1689. S. R. 170.
17. Aug. Stegman, Chr.f., i rum Tid ∞ Marie Mathiesdt. Ægtef. før gifte. U. B. Hans Søn udenf. Ægtesk.: Chr.f. Chr.f.sen, nu adopteret. Tidl. Test. konf. 2. Apr. 1677. V.: Pet. Holsteiner og Chr. Carstensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtesk. og V.e. Udst. Kbhvn. 24. Juli 1689. S. R. 184.
17. Spt. Munchgaard, Fr., ∞ Birg. Schøller. V.: Casp. Schøller t. Lellinge og Pet. Hiort t. Bonderupgd. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 14. Spt. 1685. S. R. 210.
17. — Mette, Enke e. Niels Ped.sen. U. B. Br.s.: Elias Brun. Der testes til: Pr. Oluf Torm, Kpl. Sør. Sør.sen [Vegerslev?], Fr. Chr. Skermacher, Mette Nielsdt., Dt. af afd. Skovrider, Mette Krøyer, Mester Thomas Badskær og hans Kone, Kirsten, Ped. Scheffs [Schæffer's?] Enke, Wibeke, Chr.f. Spyrstrups Enke, Beate Nielsdt., Ingeb., Brygger Jac. Joh.sens Enke, Amtsf. Christen Nielsen, Else Catr. Christensdt., Anne Joachim Christensdt. V.: Skifteskr. Mikkel Ped.sen og Kaj Hartman. Indl. 1 U.skr. og Segl:

- Test. (Mandens Segl). 2 U.skr.: V.e. Udst. Fr.borgs Oldfrustue 19. Aug. 1689. S. R. 211.
28. Spt. Rode, Agnete Steensdt., i 19 Aar ∞ Stykkpt. Chr. Broch. U. B. Arving: Sophia Wissing, ∞ Ob. Hans Rasmus v. der Pfort. Udst. Fr.stad 4. Juni 1689. N. R. 132.
19. Okt. Rytter, Ole (Oluf) Rasmussen, Pr., ∞ Boeld Ped.sdt. U. B. V.: Jens Krabbe og Oluf Pind. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Elbæk Pr.gd. 5. Aug. 1689. J. R. 119.
22. — Frich, Pet. Mort.sen, Murm., i 24 Aar ∞ Karén Hansdt. Deres 3 Børn er døde. V.: Kpl. Laur. H. Hylling og Garver Ped. Valentinsen Høppel. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 17. Okt. 1689. S. R. 226.
29. — Pet.sen, Henr., Bødker, i nogle Aar ∞ Margr. Peters. U. B. V.: Kpl. Ole Alter og Joh. Gotsche. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Chr.havn 21. Okt. 1689. S. R. 232.
9. Nov. Arentsen, Cort, Pr., i 18 Aar ∞ Anna Jensdt. [Zeuthen]. U. B. Hendes Søn af forr. Ægtesk., Jens Henriksen. V.: Sv.: Pr. Christen Laur.sen Cullerup og Flm. paa Ørbæk-lunde, Niels Nielsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Frørup 24. Okt. 1689. F. R. 47.
12. — Ped.sen, Math., f. i Kbhvn., ∞ Kirstina And.sdt., f. i Haderslev. U. B. V.: Amdi Christensen af Ørsted og Bertel Fribert af Kbhvn. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Strandkjærholm 23. Okt. 1689. J. R. 123.
16. — Steenersen, Iver. U. B. Hustruen er død. Arving: hans Ss.dt.søn: Gaute Aslachsen. V.: Sorenskr. Jens Tygesen Lund, Tolluf Storløe, unge Arne Golberg, gl. Arne Golberg, Iver Golberg, Knud Olsgaard og Helge Lavmandsgaard. Udst. Kinneberg i Næs Pr.gæld 23. Juni 1689. N. R. 140.
19. — Marschalk, Judithe Augusta, ∞ Herm. Fr. v. Boynenburg, gen. v. Hounstein. Udst. Moss. 10. Nov. 1689. N. R. 143.
7. Dec. Glässer, Marie, Pr.enke fra Tyskland. Eneste Arving: Pr. Chr. Fr.sen Bremer, i hvis Hus Test. har været i 5 Aar, og som efter hendes Død søger Konf. V.: Prof. H. G. Masius, Abrah. Gras, Herm. Lindeman og Niels Nielsen Weldor, alle af Kbhvn. Indl. Attest af 30. Nov. 1689 med 4 U.skr. af V.e. S. R. 259.
10. — Jesp.sen, Niels, Dr. med., ∞ Margr. Eriksdt., død før 30. Nov. 1689, Enke e. Raadm. Christen Henr.sen. U. B. Han har Børn af forr. Ægtesk. Hendes Br.e: Jens Eriksen, nu død, Henrik og Knud E. Hendes Ss.: Abel Eriksdt. V.: Assess. Ped. Hofman og Borgm. Harmen Werchmester. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 1. Jan. 1689. J. R. 128.
17. — Meyer, Anne, død før 16. Dec. 1689, Enke e. 20 Aars Ægtesk. med Præsid. Peder Reesen. U. B. Arving: Garlof Schröder i Hamborg. Enkens Lavv.: Kanc.r. Jørg. Elers. Tidl. Test. konf. 26. Dec. 1676. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og J. E. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 6. Fbr. 1689. S. R. 267.

24. Dec. Simonsen, Gudman, i rum Tid ∞ Ingeb. Svendsdt. U. B. V.: Hdlsme And. Svendsen og Hans Nielsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 12. Dec. 1689. S. R. 268.
- 1690.
4. Jan. Sessemann, Georg, fhv. Møntm., Enkem. S.r.: Martin og Anthon S. m. fl.; Dt.: Maria S. Legatar: Susanna Margr. Karfacken. V.: Dre: Joh. Lassenius og Ph. Hacquart, Claus Reimers, Møntguardein Conr. Ludolph, Jost Schram og Gotfried John. Indl. 7 U.skr.: Test. (G. S.) og V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 1. Jan. 1690. S. R. 1.
14. — Stipper, Jac., tidl. Hdlsm. i Kbhvn. Ss.e: 1. Edel Povels, ∞ Chrf. Bartholomæus, deres Børn: Povl Heerst og Rebecca Heertjes; 2. Pietertien Povels, dennes Børn: Rebien Entes, Grietien Entes, Reinder Cornelisen, Cornelis Cornelisen og Ranche Cornelisen; 3. Ranche Povelsdt., død, dennes Dt.: Anna Meynders samt 4. Fochel Povels, dennes Barnebarn: Trintjen Sirichs Jannetjen Povels, Dt. af afd. Povl Woutersen. Afd. Br.: Berent Povlsen, dennes Børn: Geertjen og Jannetjen Berents. V.: Cornelis Martensen van Fogh og Volchart Peters. Kopi med U.skr. og Segl: af Not. publ. Udst. Enchuysen i Holland 15. Okt. 1689. S. R. 9.
25. — Knudsen, Thue, Skipper, i mange Aar ∞ Ellen Christensdt. U. B. V.: Mourits Mandix og Hans Mikkelsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 20. Jan. 1690. S. R. 20.
15. Fbr. And.sen, Christen af Drabantgarden, en Tid lang ∞ Joh.e Hansdt. Munk. V.: Kornet Hans Frigast af Drab.gd. og Thue Olufsen (Ringkøbing). Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 6. Fbr. 1690. S. R. 35.
15. Mts. Jensen, Niels, Tømmerm., i 16 Aar ∞ Karen Mikkelsdt. Ægtef. ikke før gifte. U. B. V.: Rektor i Roskilde, Peder Skade og Økonom i Duebrødre Kloster, Hans Jac.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Svogerslev Mølle 3. Mts. 1690. S. R. 61.
15. — Krukov, Andr., i nogen Tid ∞ Anna Ped.sdt. U. B. Hustruen har før været gift. V.: Amtskr.e: Fr. Suhr og Hans Ravn. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Stubbekøb. 25. Fbr. 1689. F. R. 14.
31. — Eriksen, Ped., ∞ Margr. Sidenborg. U. B. V.: Pr. Christen Eriksen [Frisenberg] og Oluf Eriksen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Viborg 22. Mts. 1690. J. R. 38.
8. Apr. Loldrup, Jens Ped.sen, i rum Tid ∞ Anne Sør.sdt. U. B. V.: Tøger Ostenfeldt og Chr. Berthelsen Dons. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Viborg 28. Mts. 1690. J. R. 43.
12. — Hogendorf, Frands Frandsen, Hdlsm. Hustruen og deres eneste Søn er døde, denne døde 6 Uger efter sin Mor. Arvinger: Hustruens Søkendebørn: Anne Catr. og Sofia Hansdt. V.: Pr. Alb. F. With og Kpl. Povl A. Holm. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 14. Mts.

- 1690 med Tilføjelse af 7. Apr. 1690 med Test.'s U.skr. og Segl. S. R. 91.
19. Apr. Friedlieb, Dav. Lor., Hdlsm., ∞ Sophie Nielsdt. Hees (Hes). U. B. V.: Thue Christensen og Ped. Ennersen. Udst. Fr.stad 5. Apr. 1690. N. R. 61.
26. — Jensen, Niels, f. i Dødensig, Hornum Hrd. i Jyll. og død før 15. Apr. 1690, ∞ Sidsel And.dt., f. i Haslev Sogn i Sjæll. U. B. V.: Henr. Jensen og Gert Meyer. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 6. Juli 1687. S. R. 102.
26. — Rue, Mikkel Jensen, i rum Tid ∞ Sidsel Christensdt. U. B. V.: Casp. Nielsen Brandt og Hans Sør.sen Gylling. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Aarhus 27. Fbr. 1690. J. R. 52.
3. Maj. Thurán, Christen Hansen, Pr., ∞ Sofie Christensdt. Gunderslev. U. B. V.: Pr. Oluf Laur.sen og Borgm. i Næstved, Henr. Pohlman. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Sorterup 1. Mts. 1690. S. R. 107.
20. — Steen, Hans Olufsen, Pr., i rum Tid ∞ Else And.sdt. Børnene er døde. V.: Pr.e Laur. Knudsen Trøstrup og Rasmus Bertelsen Haddrup. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Trøstrup Korup Pr.gd. 10. Maj 1690. F. R. 23.
20. — Aale, Jac. Olufsen, Pr., i rum Tid ∞ Karen Jensdt. Ægtef. ikke før gifte. U. B. V.: Ridefgd. Wogen Jensen og Rasmus Jensen i Enemærkegd. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Barrits Pr.gd. 10. Fbr. 1690. J. R. 61.
31. — Borris, Mikkel Nielsen, i rum Tid ∞ Catr. Nielsdt. U. B. V.: Pr. Alb. F. With og And. Svendsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 24. Maj 1690. S. R. 134.
3. Juni. Fr.dt., Karen, Enke e. Pr. Laur. Nielsen [Roholt]. Br.dt.: Karen Jensdt., ∞ Borchart Rosenfeld. Ss.dt.: Karen Lerche, ∞ Pr. Hans Mule. V.: Pr. Oluf Lundt og Amtskr. i Nykøb., Hans Ravn. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 2 U.skr.: V.e. Udst. Sønder Kirkeby Pr.gd. 26. Maj 1690. F. R. 26.
7. Juni. From, Margr., f. Schrøder, Enke e. Maj. Hans F. Afd. Dt.: Anna Christence ∞ Kpt. Eggerich Nic. v. Issen. V.: Ltn. Joh. Dickhof og Auditor Jordan Lüders. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 2 U.skr.: V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 30. Maj 1690. Tilføjelse af s. D. med 1 U.skr. og Segl: v. Issen og 2 U.skr.: V.e. S. R. 142.
7. — Grave, And. Mog.sen, Post.m., i rum Tid ∞ Sophia Ped.sdt. U. B. V.: Provst Hans Dinesen Mossin og Apot. Joh. Reimer. Kopi. Udst. Randers 19. Maj 1690. J. R. 63.
14. — Ellers (Eilersen, Ehlers), Jan, Schoutbynacht, ∞ Anne Madsdt. Ss.: Gertrud E. V.: Richert Jorisen og Frands Albertsen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Juni 1690. S. R. 145 a.
17. — Adeler, Maria, ∞ Jægerm. René Gallichon de la Roche. U. B. V.: Pr. Alb. F. With og Sekr. Jac. Sidenborg. Indl.

- 2 U.skr.: Test. og A. F. W. 1 U.skr. og Segl: J. S. Udst. Kbhvn. 9. Juni 1690. S. R. 147.
24. Juni. Rostgaard, Jens, Amtskr., ∞ Else Iversdt. U. B. V.: Br. Fr. R. Hustruens Ss.: Dor. Iversdt., ∞ Amtsförv. Christen Nielsen. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kronborg Ladegd. 21. Okt. 1689. S. R. 148.
1. Juli. Meinhart, Joh. Jac., ∞ Margr. Adams. U. B. V.: Fændrik Fr. Meinhart og Diderich Markussen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 10. Apr. 1690. S. R. 158.
5. — Jørg.sen, Tønnes, Koff.-skipper, f. i Tanderup paa Samsø, i 11 Aar ∞ Gjørild Olufsd., f. i Randers. Deres Børn er døde. Ægtef. ikke før gifte. V.: Pr. Alb. F. With og Svend Hansen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 30. Juni 1690. S. R. 159.
15. — Steph.sdt., Anne, Enke e. Raadm. Lyder Gierken og ca. 80 Aar gl. U. B. Søskendebørn i Skaane: Else Joensdt., ∞ fhv. Ridefgd. t. Ousbygd., Gert Hansen og Anna Christensdt., ∞ fhv. Lds.t.skr. i Skaane, Jens Nielsen Fabricius med 2 Børn: Pr. t. Børringe Sogn i Skaane, Niels Jensen F. og Stud. Chr. F. i Nykøb. Eneste Arving: hendes Lavv.: Hans Elers. V.: Pr. Fr. Brandt og kgl. Husfgd., Ped. Jac.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Nykøb. 25. Aug. 1688. F. R. 34.
19. — Rauch, Gotfried, Obltn., død efter at være saaret foran Chr.stad, ∞ Anna Margr., f. Deelin. Hun har Børn af 1. Ægtesk. Ss.: Christine R. Br.s.: Gotfried R. V.: Kr.r. Tscherning, Ob.e Jacob Geveche og Andr. Wilchen. Udst. paa Tysk 18. Fbr. 1661. Indl. Udskrift af Not. prot. i Kbhvn. af 5. Apr. 1678 med U.skr. og Segl: Not. publ. samt Paategning af V.e af 20. Maj s. A. med 1 U.skr. og Segl: A. W. 1 U.skr.: J. G. Endvidere Paat. med U.skr. af Not. publ. S. R. 170.
16. Aug. Bielke, Chr. Fr. Chr. t. Næsbyholm, Fændrik i Garden t. Fods. Br.: Ob. Chrf. B. V.: Fr. Gersdorph t. Ravnholt og Maj. ved Livg. t. H., Jørg. Rantzou. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 21. Mts. 1687. S. R. 181.
21. — Knudsen, Niels, i rum Tid ∞ Sus. Christensdt. U. B. V.: Kpl. Laur. H. Hylling og Hdlsm. Christen Laur.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 7. Aug. 1690. S. R. 182.
9. Spt. Kierulf, Mort. Nielsen, Bøssem., i 15 Aar ∞ Joh.e Laur.dt. U. B. V.: Jens Rasmussen og Markus Rasmussen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 7. Spt. 1690. S. R. 205.
9. — And.sen, Zach., ∞ Gunild Evensdt. U. B. V.: Hdlsm.e Mads Truelsen og Jørg. Povlsen. Udst. Chr.ia 27. Spt. 1689. N. R. 132.
9. — Pop, Laur. Jensen., ∞ Birg. de Hemmer. Begge Ægtef. før ugifte. Ægtepagt. V.: Sv.: Assess. Chrf. de Hemmer og Pr. Jac. And.sen Langebech. Kopi. Udst. Aalb. 26. Aug. 1690. J. R. 87.
27. — Larsen, Jesp., Flm. hos Etr. Niels Krag, ∞ Margr. Ibsdt. U. B. Legatarer: Br.s.nen Lars Lange samt Agn:te og

- Vibeke Larsdt.e. V.: Christen Larsen Krarup t. Mullerup og Borgm. i Svendb., Jens Madsen. Indl. 3 U.skr. og Segl. Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Egeskovgd. 31. Juli 1690. F. R. 52.
27. Spt. Lyng, Corn. Povlsen, Pr., ∞ Alhed Joh.e Edinger. U. B. M.: Margr., Enke e. Povl Cornelissen. V.: kgl. Kælderm. Wigant Michelbecher og Mort. Mouritsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 8. Spt. 1690. S. R. 206.
11. Okt. Hansen, Niels, i 16 Aar ∞ Anne Ped.sdt. U. B. V.: Pr. Chr. Laurenberg og Jac. Sør.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Roskilde 25. Juni 1690. S. R. 225.
17. — Ped.sdt., Margr., Enke e. Hans Nielsen. U. B. Eneste Arving: Test.'s Tj.pige, Ellen Olufsd., Dt. af Oluf Sør.sen Anker, der er Test.'s Søkendebarn. Enkens Lavv.: hendes Søkendebarn, Hdls. Laurits Sør.sen Anker. V.: Samme og E. Povelsen Fyen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. (Mandens S.) og L. S. A.. 1 U.skr.: E. P. F. Udst. Kbhvn. 28. Okt. 1689. S. R. 231.
25. — Baur, Mort., Glarm., ∞ Joh.e Ped.sdt. U. B. V.: Pr. Chrf. Poulsen Danchel og Urtekr. Rasmus Jensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Chr.havn. 16. Okt. 1690. S. R. 236.
25. — Nissen, Claus, Vinhdl., i rum Tid ∞ Ingeb. Børgesdt., hvis M. lever. U. B. V.: Kir. Henr. Voltelen og Just Kørning. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 9. Spt. 1687. S. R. 237.
28. — Fædder, Berthel, ∞ Gedske Lucasdt. U. B. V.: Pr. Jens Krabbe og Mads Nielsen paa Aakjær. Kopi. Udst. Stensballegd. 7. Okt. 1690. J. R. 120.
1. Nov. Steenholt, Hans Jensen, ∞ Margr. Jørg.sdt. U. B. Hans Br.s.: Jens Laur.sen Steenholt. V.: Amtskr.e Fr. Suhr og Hans Ravn. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Nykøb. F. 10. Okt. 1690. F. R. 65.
1. — Ovensen, Chr. Adolf paa Ravnsborg v. Kbhvn., i rum Tid ∞ Marie (Maren) Olufsd. U. B. V.: Kpl. Povl A. Holm, Bryggerne And. And.sen og Isak Jac.sen. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Okt. 1690. S. R. 241.
11. — Høfding, Oluf Jørg.sen, Pr., i rum Tid ∞ Dorthe Christensdt. U. B. V.: Pr.e Jac. Fribert og Christen Willumsen [Lemvig]. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Uby Pr.gd. 31. Okt. 1690. F. R. 69.
18. — Kier, Thomas And.sen, i rum Tid ∞ Maren Sør.sdt. U. B. V.: Pr. Michael H. Tisdorph og Hdls. Andr. Kellinghusen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Okt. 1685. S. R. 254.
2. Dec. Bartholomeisen, Laur., Hdls., i rum Tid ∞ Maren And.sdt. U. B. Event. Legatar: Kirsten Sør.sdt., ∞ Jens Bendtsen. V.: Garver Hans Rohde og Bager Mads Knudsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 29. Nov. 1690. S. R. 263.

20. Dec. Vind, Kirsten (Kirstina), Enke e. Tage Krabbe, ∞ Ob. Otto Fr. v. Gam t. Grundet og Højgd. Har Børn af 1. Ægtesk. V.: Key de Lemarac t. Agersbøl og Pet. Ferd. v. Hougwitz t. Stovgd. og Alsted. Kopi. Udst. Grundet 11. Aug. 1690. J. R. 153.
20. — Farber, Chr. Chr.sen, ∞ Ingeb. Christensdt. Hun gift i Løbet af 20 Aar med 2 Mænd. U. B. Hendes Br.: Hdlsm. Jes Christensen. Denne har en Dt.: Dorethe Jesdt. og 7 andre endnu smaa Børn. Hustruen har 6 Søkende. Kopi. Udst. Ribe 28. Nov. 1690. J. R. 154.
-

Præsterne Peder Christensen Kragelunds og Hans Schack Kragelunds levnedsskildringer.

Af afdøde Dr. med. **K. Carøe's** efterladte Papirer.

Disse biografier, der findes i rigsarkivets »Privatarkiver«, bringer vel ikke noget væsentligt nyt, men fuldstændiggør på flere punkter, hvad der om disse to præster og deres slægt findes anført i Wibergs Præstehistorie, samtidigt med at de giver et fyldigere billede af deres liv.

P. C. K r a g e l u n d s biografi udgør et hæfte på 11 blade i kvart, er skrevet på ombøjede, sortrandede folioblade og udgør vistnok den biografiske del af ligprækenen over ham. Derefter følger på et kvartblad hans hustrus egenhændige biografiske meddelelser.

H. S. K r a g e l u n d s egenhændige biografi udgør et hæfte på 4 blade i kvart; den standser 1782 eller i alt fald før 4 Marts 1785, da han blev sognepræst i Herfølge og Sædder, hvor han døde 19 Maj 1792; hans hustru døde 5 Jan. 1805.

Salig Hr. PEDER CHRISTENSEN KRAGLUNDS

Levnets Beskrivelse,

som var fød d. 8 Augusti 1681 og døde d. 28 Junij 1751; han havde været Provst i 18 Aar, været Sogne Præst næsten 49 aar og havde levet 70 aar mindre 1 Maaned og 10 dage.

Hvad sig anbelanger at melde om den i livet Velærværdige og Høylærde, nu hos Gud salige Mand, Hr. P e d e r C h r i s t e n s e n K r a g l u n d¹⁾, fordem velfortiente Provst over Gram Herred og troelittige Sogne Præst for Gram Meenighed, Hans Hæderlige Indgang i verden, hans Christelige og exemplariske fremgang og forhold i livet og hans Salige udgang af verden, da har alt sig, som følger.

Han er fød i Riber Bispegaard Aar 1681 d. 8 Augusti om eftermiddagen klokken 2 af Høyfornemme Christelige Forældre og forfædre baade paa Fædrene og Mødrene side.

¹⁾ Wiberg I s. 469.

Hans Fader var den i livet velærværdige og Høylærde Hr. Magister Christen Lauritzen Wellejus¹⁾, Velfortiente Provst over Frøs og Calslund Herreder, og i 51 aar velfortiente Sogne Præst for Lintrup og Hierting Menigheder.

Hans Moder var den Hæderbaarne og Dydædle Matrone Lene Peders Datter Kraglund

Hans Far-Fader har været den Høylærde Hr. Magister Lauritz Wellejus²⁾, fordem Stifts Provst i Odense, hvis Frue var den dydædle Matrone Karen Sperlings.

Hans Faders Far-Fader var den Høyædle og Høyærværdige Hr. Christen [Jensen] Wellejus³⁾, S. S. Theologiæ Doctor og Professor i Kiøbenhavn og Christiani 4ti Hof Præst.

Hans Mor-Fader var den Høyædle og Høyærværdige Hr. Doctor Peder Kraglund⁴⁾, Høymeritered Biscop over Riber Stift, og hans sidste Frue, Den Dydædle og Velbyrdige Frue Lene Thomasdatter.

Af disse Fornemme Forældre og forfædre har den Salige Mand sin oprindelse efter kiødet. Da Hans Kiere Forældre 4re uger før hans fødsel ved en ulykkelig ildsvaade, som overgik Lintrups Præstegaard, var berøvet deres huus, fandt Hans Høy Elskelige Moder fri adgang til sin Sal. Hr. Faders, Sal. Doctor og Biscop Kraglunds huus i Ribe, hvor Hun og holdte sin Barselseng.

Der Gud midt i denne store Sorg havde glædet Hans Forældre og velsignet dem med denne Søn, har de igien givet Gud Herren ham i den hellige daab, hvor han ikke allene fik navn efter sin Sal. Morfader, i hvis arme han laae faa minutter, før han døde, men fornemmelig fik et Guds barns navn og blev en arving til det evige liv.

I hans barndom er han bleven opdraget i Guds frygt og oplært i alt det, som got og Gudeligt var, og efterat han først hiemme i sine Forældres Huus havde lært at kiende Gud sin skaber, Igienløser og Helliggiørere, blev han, da han var 4 aar gammel, ført til Ribe og i sal. Biscop Lodbergs Huus blev tillige med hans yngste Søn, fordem Medicinæ Doctor Jens Lodberg i Aalborg, informeret i det latinske sprogs første elementer af adskillige lærde og skikkelige Studiosis.

Siden er han og nogle aar hiemme i sine kiere Forældres huus informeret med hans yngre Sødskende af Monsr. Albert Chrystalsin, indtil han blev sat i Rectoris Classe i Riber Cathedral Skole under Rector, Magister Jørgen Seerup, som siden

¹⁾ Wiberg II s. 317.

²⁾ Wiberg II s. 252.

³⁾ Biogr. Lex. VIII s. 399.

⁴⁾ Biogr. Lex. IX s. 447.

blev Professor og Medicinæ Doctor og berømmelig Practicus i Kiøbenhavn, og Conrector, Magister J e n s B r a s e n, fordom Sogne Præst paa Fanøe, og avancerede saa vel ved læreres fliid som ved egen lærvillighed, at han i sit alders 15tende aar 1696 blev med et got testimonio dimitteret til Academiet i Kiøbenhavn, hvor han efter overstanden examen stili et artium blev indskrevet i de Hæderlige Studenteres tal, Decano Doct. C a s p. B a r t h o l i n o, Rectore Magnif. P. W i n d i n g i o, og udvaldte til sin Privat Præceptor J o h. M u l e, Ethices Professor.

Derpaa tog Hans Salige Fader Ham hiem med sig og førte Ham need til Aalborg, saasom den Høyærværdige Doctor B i r k e r o d, Biscop over Aalborg Stift, som altiid var Hans Salige Faders store Velyndere og intime Ven fra barndom af, havde tilbudet Ham sit Huus og Bibliotheque fri og uden nogen betaling, hvor han og paa andet aar opholdte sig, indtil den bekjendte store Sag med de falskelig angivne Tistedske besatte var indstevnet for Høyeste Ræt og forarsagede, at samme Salige Hr. Biscop med sin Frue en lang tiid maatte opholde sig i Kiøbenhavn; derover han begav sig hiem til sine kiere Forældres Huus og forblev der hiemme, indtil næstfølgende 1699 aar, da han tillige med sin Sal. Broder Hr. L a u r i t z W e l l e j u s reiste i foråret til Academiet og sustinere examens philosophicum og ved Baccalauri graden var den øverste; da han strax fik stæd ved ellefte bord paa det kongel. Communitet og ey længe derefter fik platz i Collegio Mediceo, hvor han næsten i 4 aar forblev og med andre alumnus exercerede sig i at disputere og andre Academiske Øvelser. Imidlertid har han underkastet sig examen Theologicum og Theologorum Censur over Hans Prædiken pro dimissione.

I værende tiid, han laae paa Collegio Mediceo, blev ham adskillige Conditioner foreslaget, især fra Sal. Biscop, Doct. J o h. B r a m i Aarhus til at antage Hans eneste Søn under information; men som Han nødigt quiterede Academiet, tog han hellere imod en anden Condition, som ham blev offereret til opvartning i Hans Excellence, Hr. Geheimeraad M a t h i a s M o t h i s Huus med at arbeide paa det danske Lexicon, som den salige Herre da havde under hænder og tænkte at lade befordre til trykken. I samme Høye Herres Huus nød han paa andet aar den største Gunst og godhed, Som og i sær bar den bevaagenhed for ham, at Han havde i sinde at befordre Ham til et Præste Kald.

Dog saaes Guds forsyns veie at være anderledes med ham, i det Han Aar 1703 i Februario blev kaldet af Hendes Høy Grevelige Naade, Høybaarne Frue Grevinde S o p h i a D o r o t h e a M a r s c h a l k, Enke Grevinde af S c h a c k til Schackenborg og Gram, til at være Sogne Præst for Fohle Menighed udi Frøs Herred og

erholdt in Martio Kongelig Allernaadigste Confirmation saa vel som veniam ætatis til at betiene det Hr. (!) Lære Embede.

Efter saadan lovlig erholdte vocation quiterede han Academiet og Collegium Mediceum og begav sig paa reisen til Jylland, da han strax ved sin hjemkomst aflagde en Prøve Prædiken for sit Høye Herskab i Fohle Kirke og blev derpaa i Riber Domkirke ordineret af daværende Høyædle og Høyærværdige Hr. Biscop, Mag. Christian M u s d. 8 Majj og siden Dominica Exaudi indsat af Provsten, Velærværdige og Høylærde Hr. Mag. J ø r g e n F o g.

Udi samme sit Embede har han beviist sig stedse som en troe, flittig og retsindig Jesu Christi tienere og i 26 aar med megen vindskibelighed og aarvaagenhed forestaaet det samme, Indtil Han aar 1729 blev forflyttet derfra, da Hendes Høy Grevelige Naade, Høybaarne Frue Geheime Raadinde og Enke Frue Grevinde af S c h a c k til Schackenborg, Frue til Gram, Giesegaard, Spanager og Ottestrup, uden hans egen ansøgning tilbød ham, efter Sal. Hr. Provst B l e c h i n g b e r g s død, at være Sogne Præst for Gram meenighed, hvilket høje og naadige tilbud, som Han saae at være af Gud, Han da og med underdanigste taksigelse tog imod, og efter erholdte Kaldsbrev af 19 Julij og Allernaadigste Kongelige Confirmation af 1 Augusti og Biscopelig Collatzbrev af Provsten Sal. Hr. L a u g e W e d e l forestillet meenigheden i Gram og indsat Dominica 11 post Trinitatis, da Han samme dag begyndte sit Hellige arbeide i denne Herrens meenighed, hvilket arbeide Han med en utrættet flid, den redeligste aarvaagenhed og mueligste forsigtighed, sagtmødighed og kierlighed og ikke uden velsignelse indtil Hans sidste Ende i Herren har fortsat og næsten i 22 aar har arbeidet i denne Herrens meenighed.

Aar 1733 blev Han udvaldt til at være Provst for Gram Herred og blev dertil creeret af Hans Høyædle Høyærværdighed Hr. Biscop A n c h e r s e n i Warde Landemode.

Den Salige Mand begierede aar 1707 Sal. Hr. Magister M i c h a e l S t i c h e l i i¹⁾, Præpositi og Pastoris Primarii i Hadersleb, Hans Elskelige Kiere Jomfrue Datter M a r i a E l i s a b e t h S t i c h e l i a til en kierlig Ægtefælle, hvilket og efter Guds forsyn, saasom det var en Handel af Herren, blev samtykt og ved en Christelig Copulation i Hadersleb d. 12 Majj fuldbyrdet. Samme kierlige og fornøielige Ægteskab, som har varet 44 aar og næsten 2 maaneder, har Gud velsignet med 7 børn, 3 sønner og 4 døttre, hvoraf den eene Søn og 2 døttre i deres spæde aar ere bortkaldede fra dette liv; den anden Søn, Sal. M i c h a e l L u d o v i g S t i c h e l i u s, som for sin Gudfrygtighed og skikkelige forhold var

¹⁾ Født i Düsseldorf, adjungeret præst i Haderslev 1680, sognepræst 1681, afsked 1714, død 15 Juni 1715.

elsket af alle retsindige, og ved sin flittighed havde bragt det saa vit, at Han havde absolveret sit biennium academicum og var færdig at sustinere examen Theologicum, er i Kiøbenhavn 1737 ved en salig død i hans alders 22 aar gaaet for i veien.

Den Ældste Efterlevende Datter, Birgitte Maria, har siden 1737 været i Ægteskab med Velærværdige og Høylærde Hr. Mathias Worm Seerup¹⁾, Sogne Præst for Faaborg og Diernisse meenigheder i Fyhn, og i sit ægteskab er velsignet med 5 børn, som alle ere i live.

Den anden Datter, Helene Christiana, holdte aar 1736 Bryllop med Velærværdige og Høylærde Hr. Marcus Buch²⁾, Sogne Præst for Østerlinnet meenighed, hvilket Ægteskab Gud har velsignet med 8 børn, hvoraf de 6 endnu ere i live.

Den yngste Søn, Hans Sack Kraglund³⁾, er den 8tende Maj sidstleden af Hans Majestet, vores Allernaadigste Konge, allernaadigst kaldet til at være Medtiener i ordet til Gram meenighed, og da Han d. 18 Junij dertil af Hans Høyædle Høyærværdighed, Hr. Biscop Brorson, Høymeritered Biscop over Riber Stift, var ordineret, blev Han af sin Sal. Hr. Fader paa afvigte St. Hansdag indsat, hvilket var hans salige Faders sidste Embedsforretning, da han fire dage efter døde.

Hvad Denne Sal. Mands forhold og omgængelse i Livet er angaaende, da havde Gud ikke allene givet Ham en ædel siel Men endog givet Ham forstands oplyste øine og et lydigt hierte imod Evangelium, hvilket han og prydede med et Christeligt og Gudeligt liv og levnet saavel i Guds som i sit eget Huus. I sin Guds Huus var Han troe imod Gud, som havde sat Ham i Embedet, hvilket Han med en bestandig lyst, fliid og aarvaagenhed opvartede.

Sin meenighed elskte Han som en retsindig Sielesørger og saavel kundgiorte dem Guds raad til Deres salighed og foregik dem med et godt exempel. Han lod ikke af at formane de gienstridige med en sammenføiet alvorlig nidkierhed og sagtmødighed og trøstede enhver nødlidende i deres bedrøvelse, og i alle sine Embeds forretninger beviste sig som en God Jesu Christi tienere, der ikke allene var opfød i troens og god lærdoms ord og vidste at dele Sandheds ord rettelig, men endog bestandig vaagede i bønnerne til Gud for sin meenighed.

I særdeleshed giorte Han sig den største umage med den opvoxende ungdom at undervise dem i Herrens sande kundskab og formanede dem alvorlig i ald deres omgængelse at efterfølge den

1) Wiberg I s. 331.

2) Wiberg II s. 316.

3) Wiberg I s. 601.

sandhed, som hører til Gudfrygtighed, og at adlyde den lærdom, i hvilken de mundtlig vare underviiste.

I sin omgængelse var Han ærbødig imod sine overmænd, mild og beleven imod sine ligemænd, venlig, sagtmødig imod alle og redelig i ald sin omgængelse. Han søgte fred med hver mand og var villig til heller at eftergive end at føre trette med nogen, og i særdeleshed vogtede Han sig for at trænge sig ind i fremmede bestillinger og befatte sig med saadanne ting, som kunde forhindre Ham i sit Embede. I sit eeget Huus var han en god hosbonde, som vel forestoed sit Huus. Han elskte sin kiere Ægtefælle med en oprigtig og reen kierlighed som sit eeget hierte. Han var en from og kierlig Fader imod sine børn, som han stedse opfødde i Tugt og Herrens formanelse, og beviste ald Faderlig kierlighed, ømhed og godhed imod dem, og derfor des mere i Hans død beklages af dem. Han oplevede den glæde at see af sine tvende Døttre 13 børnebørn, hvoraf de 11 endnu efterlever. Dog behagede det Gud og tillige at prøve ham med Korset og at øve Hans taalmodighed, som Han i en høy Grad var begavet med, i det Han ikke allene maatte tage deel i den bedrøvelse, som Hans kiere Forældre anden gang blev fristede ved en ulykkelig ildsvaade, da de bleve berøvede deres huus og Gods, men og var i fare for fienden, da den Svenske Generalissimus var faldet ind i landet og stod ved Flensburg. Gud bedrøvede Ham og, da Han bortkaldede Hans meget elskelige Søn M i c h a e l L u d o v i g S t i c h e l i u s ved en salig død fra verden, hvis død Han endnu kort for sin død ikke uden graad kunde tænke paa. I sær behagede det Gud i hans sidste tiid at paa legge Ham legems svaghed, og endskiønt den saavel var meget besværlig som smertelig, saa bar han den dog med den største taalmodighed.

Hans Sygdom og sidste salige Ende anlangende, da har det behaget Gud for en 3 aars tiid at besøge ham med legems svaghed, som syntes at være Dysuria eller Calculus renalis, hvorimod Hand ikke allene her hiemme consulerede adskillige forfarne Doctores, men som hans Søn var i Tydskland, lod han og de erfarneste Medicos consulere, især den meget berømte Hofraad og Professor H e i s t e r i Helmstæd, som og meddelte ham sit Consilium medicum og forordnede de tienligste Medicamenter.

Men som den salige Mand ved alt dette ikke fandt nogen lindring, saa vel fordi alderdommen tillige trykte Ham, som han og idelig maatte reise ud i Sognet at betiene de syge, forøgedes Hans sygdom mere og mere, hvorved kræfterne meget bleve svækkede, især for en 3 ugers tiid siden, da Hans helbred meget aftog og næsten aldeles formindskedes, det mand mærkelig kunde kiende paa sidst afvigte St. Hansdag, da han sidste gang med stor mattighed forrettede Prædiken og Gudstieniste, hvorpaa Han dagen der-

efter lagde sig til sengs, da og døden dag fra dag kiendelig begyndte at nærme sig indtil sidstleden mandag 8te dage d. 28 Junij 1751, da han og slog alt det iordiske af sit sind, tog kierlig afskeed med sin Efterlevende Kiere Hustrue og samtlige sine børn og tilstædeværende Svogre og derefter trøstede sig selv med mange delige Skriftens sprog og adskillige vers af Gudelige Psalmer, med hvilke Hans tilstædeværende børn og opmuntrede og tiltalede Ham, det han og selv igientog efter dem, og omsider blev han efter sin villie overleveret i den naadige Guds Haand med Herrens velsignelse, som Hans Søn læste over Ham. Hvorpaa den Gode Gud, som havde givet Ham liv og aande, om eftermiddagen klokken 3 quarter til 3 hiemkaldede Hans dyrekiøbte Siel af legemet og samlede den i de levendes knipper at skue Gud ansigt til ansigt, som Han her i troen havde tient.

Den salige Mand har da bragt sine livs aars dage til 70 aar mindre 1 maaned og 10 dage. Han har arbeidet i herrens tjeneste næsten i 49 aar, og nu har Herren givet Hans legeme hvile i graven, hvorfra det i Christi tilkommelse igien skal opreises. Hans Siel hviler i Abrahams skiød og glædes for Guds Throne.

IM NAHMEN GOTTES

bin ich gebohren und zur welt gekommen Anno 1684 d. 13 September am einen freytag des morgens klocke 6. Des Mitwogens als den 18 bin ich mit dem Nahmen Maria Elisabeth getauft; meine gefattern waren Fr. probstin Krochin, die trug mig, Fr. Oberinspecktrin Kein hilv mig, Fr. borgemeisterin Schröderin war gefatter, M. Hindrich Bahnsen gefatter. In meinem 13 ihar kam ich zum heiligen abendmahl.

Anno 1707 d. 3 Februari bin ich auf befehl und mit willen meiner lieben Seeligen Eltern in Gott mit mein brautigam Hr. Peter Kraglund versprochen worden; d. 24 (?) darauff hatten wir öffentlig verlöbniss und d. 12 May im Selben iar haben wir hochzeit.

Anno 1708 worde unser erstes kindt gebohren, nemlig eine Tochter d. 1 May des nachts klock eins, und ihr der nahme Brigitta beigelegt. Starb d. 1 Juli im Selben iahr.

Anno 1709 worde uns ein Sohn gebohren d. 8 April des morgens klocke 6 und ihm der Nahme Christian gegeben. Starb den 28 May.

Anno 1710 den 13 Julii worde uns eine Tochter gebohren des mittags klocke 1 an einem Sontag und ihr der Nahme *L e h n e* gegeben. Starb den 4 October.

An[no] 1711 d. 15 November gab uns der liebe Gott eine Tochter *B r i g i t t a M a r i a* und worde an einen Sontag des abends klock 4 gebohren, welche noch im leben. Gott wolle Sie zu Seiner Ehren und ihrer Selegkeit erwachsen lassen.

Anno 1715 d. 15 Juni Starb mein lieber Seliger Vatter, und d. 14 Julii darauff Starb meine liebe Selige Motter.

An[no] 1716 d. 4 September des Mittagdes halb eins gab uns der liebe Gott einen Sohn, und bekam er den Nahmen *M i c h a l L u d e v i g*. Der frome Gott lasse ihn auch zu Seiner Ehr und Selbsteigen Seligkeit aufwachsen.

A: 1718 gebahr ich d. 19 November des abends klock 6 eine Tochter und ihr der Nahme *L e h n e C h r i s t i a n a* beigeligt. Der liebe Gott wolle Sie auch erwachsen lassen zu Seines hl. Nahmens ehre.

Anno 1720 d. 19 Octobr. gebahr ich zum letzten und 7 mahl einen Sohn, der *H a n s S c h a c k* getaufft worde. Gott lasse ihn erwachsen zu seines nahmens Ehre.

HANS SCHACK KRAGLUND

er fød i Fohl Præstegaard Aar 1720 d. 19 Octobr. Hans Fader var den Velærværdige og Høylærde Hr. *P e d e r K r a g l u n d*, for-dum Sogne Præst for Gram Meenighed og Provst over Gram Herred, som var en Jubel Lærer. Hans Moder var den Dydædle Matrone *M a r i a E l i s a b e t h S t i c h e l i a*. Hans Farfader var . . .¹⁾.

Hans Moders Moder var *B i r g i t t a S c h m i d t i n*, en Datter af den gamle *V a l e n t i n S c h m i d t v o n E y s e n b e r g*²⁾, som var Kirchen Probst og Haupt Pastor i Hadersleb Bye og Amt, som af Keiser Ferdinand den tredie blev ophøiet i Adelstanden. Af disse Forfædre har han sin oprindelse.

Hans kiere Forældre har ikke alene strax efter fødselen med den hellige Daab ladet ham indpode i den rette viinstok Christo Jesu, men og i hans spæde aar opofret ham til Gud i deres bønner. I hans Barndom er han ikke alene bleven underviist i sin Christendom, men og tidlig kaldet til boglige konster og er først bleven under-viist af sin Fader, siden af andre Studentere hiemme i hans kiere

¹⁾ Manuskriptets Anførsler om hans Forfædre forbigaaes, for saa vidt de er Gentagelser af det oven for under Faderen anførte.

²⁾ Født i Cørbitz i Sachsen, præst i Haderslev 1635 til sin død 22 Nov. 1681.

Forældres huus. Derefter har hans kiere Forældre sat ham i den Latinske Skole i Ribe, hvor han forblev til Aar 1739, da han blev dimitteret med den vit berømte Rectors Mag. Christian Falsters Testimonio til Academiet i Kiøbenhavn, hvor han efter overstanden Examen Stili et artium er bleven indskreven i de Hæderlige Studenteres Tal. Han forblev ved Academiet for at høre Collegia Philosophica, og aaret derefter sustinerede Examen Philosophicum og tog Baccalauri Graden. Efter en kort Reise hjem til sine kiere Forældre forføiede han sig igien til Kiøbenhavn og hørde Collegia Theologica hos Deres Høyærværdigheder Hr. Doctor Wøldike og Hr. Doctor Meuss og aar 1742 d. 30 April underkastede sig Examen Theologicum under begge foranførte Theologis og obtinerede Haud illaudabilem og prædikede d. 13 Junij for Dimiss under Doctor Wøldike og erholdte Laudabilem; hvorpaa han strax forlod Academiet og var siden den tiid hiemme hos sine kiere Forældre og øvede sig i at prædike og catechisere og at være sin gamle Hr. Fader til hielp i sit Embede, saavit han kunde.

Aar 1748 gav Hendes Høy Grevelige Naade Frue Geheimeraadinde og Enke Grevinde af Schack ham Exspectance paa at være Sogne Præst til Fohl Menighed, naar det blev ledig. Han havde længe ønsket at kunde være ved et academie for des bedre at kunde fortsætte sine Studeringer. Dette hans ønske blev og fuldkommet i aaret 1749, da han med sine kiere Forældres villie begav sig udenlands for at besee nogle af de tydske universiteter, og reiste da først til Helmsted og ikke alene frekventerede baade Collegia Theologica og Philosophica men og gjorde sig bekiendt med de der værende Professorer Hr. Doct. Schubert og Hr. Doct. Bertling og Professor Frobesse; især nød han megen Venskab af den da værende Magister Chrysaander, som tillige forrettede Præste Embedet der ved Kirken, men siden blev Philosophiæ og Theologiæ Professor i Rinteln og nu er Theologiæ Professor i Kiel. Imidlertid han var der, gjorde han en Reise til Braunschweig og Wolfenbüttel og besaa der det store Bibliothek og de Fyrstelige Slotte ligesom ogsaa Lyst Slottet Salzthal og de deri befindende Rariteter. Efter at have opholdt sig et aar i Helmsted reiste han derfra til Halle, da han paa veien noget opholdte sig i Magdeburg, hvor hans Sal. Moders Morfader Sal. Valentin Schmidt von Eysenberg havde været Præst, da Grev Tilly med storm erobrede og afbrændte den. I Halle søgte han fornemlig at gjøre sig bekiendt med Doctor Baumgarten og opholdte sig der et halvt aar. Imidlertid reiste han til Leipzig for at besee denne berømte Handelsstad og Universitetet og at have den ære at gjøre sig bekiendt med nogle af Professorerne, besynderlig den gamle

Salomon Deyling, som tog meget vel imod ham. Paa hjemreisen gik han over Jena, Erfurt, Veimar, Göttingen og Hanover, og paa et hvert sted opholdte sig en kort tiid for at see Academierne og tale med de berømteste Professorer og lærde Mænd.

Efter at han saaledes vel havde fuldendet sin udenlands Reise, var han sin gamle Fader bestandig til hielp med at prædike for ham. Men da hans Høyelskelige Fader formedelst legems Svaghed nødvendig behøvede mere hielp i sit Embede, var det langt fra, at han ville undslaae sig for at fyldestgiøre sin Faders Villie at være personel Capellan hos ham, hvortil Hans Kongel. Majestet d. 8 Maj 1751 Allernaadigst kaldede ham; og da han dertil d. 18 Junij af Hans Høyædle Høyærværdighed Hr. Biscop Doct. Hans Adolph Brorson var ordineret i Riber Domkirke, blev han af hans Sal. Fader selv St. Hansdag d. 24 Junij indsat til dette Embede at være Capellan pro persona til Gram Meenighed. Men hvor stor forliis var det for ham, da hans Fader døde fire dage efter, at han havde indsat ham, nemlig d. 28 Junij 1751, ikke alene at han blev berøvet saa elskværdig en Fader, af hvilken han kunde ventet den beste Raadførelse i sit Embedes begyndelse, men og nu maatte være hos en fremmed Præst, som succederede hans salig Fader, hvilket varede næsten 5 aar, i hvilken tiid han ikke nød Indkomsterne, som var Capellanerne tillagt, men maatte nøies med en liden vis løn og derhos forrettede alt det, som blev forlanget.

Aar 1756 i December blev han af Hendes Høy Grevelige Naade Frue Geheimeraadinde og Enke Grevinde af Schack kaldet til at være Sogne Præst til Lidemark og Bieverskou Menigheder i Siælland, hvorpaa han erholdte Hans Kongel. Majestets Confirmation af 28 Januarij 1757 og derimod leverede den 1748 erholdte og kongel. confirmerede Exspectance paa Fohl Præstekald tilbage.

I dette Embede i Lidemark og Bieverskou, som han søgte med al fliid ved Guds Naade at forrette til Meenighedens opbyggelse i Guds sande frygt, forblev han indtil 1761, da det, efter aflagde Prøve Prædikener paa Christiansborg Slot, baade i det danske og tydske sprog Allernaadigst behagede Hendes Majestet den Allernaadigste Enke Dronning Sophia Magdalena som Stifterinde for det kongel. Stift Walløe at kalde ham til tydsk og dansk Præst ved det kongel. Stift Walløe, hvilket tilforne havde været samlet med Walløe bye og Taarn bye Meenigheder, men nu blev adskilt derfra, saa han alene blev kaldet til Stifts Præst og derpaa erholdte Hendes Høyfyrstelige Durchlauchtigheds Frue Æbtissens vocation af d. 13 Julij og Kongel. Allernaadigste Confirmation af d. 14 Augusti 1761. Dette hellige Embede betiente han med al muelig redelighed, flittighed og forsigtighed og søgte at omgaaes baade i og uden Embedet saaledes, at han kunde have en uskad Samvittighed og være uden

forargelse i alle ting. Han nød og megen Naade og Yndest, saa længe han var ved Stiftet, og samme Naade vises ham endnu, saa ofte han har den ære at komme til Stiftet. Det behagede og Hendes Høysalige Majestet Enke Dronning Sophia Magdalena, da hun aar 1763 var paa Walløe, og han Domin. III p. Trin. havde prædiket for hende, at Allershøystsamme lod Ham kalde op til Sig og mundtlig gav ham forsikring om Hendes Høye Velbehag over denne hans Prædiken, at hun deraf var bleven opbygget og om Natten havde opbygget sig med at eftertænke den og Allernaadigst befalede den opskreven at leveres Hende, som og skeede. Samme aar 1763 d. 11 Augusti indviede han en Nye Kirke Gaard, som for Betienterne ved Stifts Meenigheden var indrettet i Dyrehaven, da de tilforne vare blevne begravede paa Walløe bye kirkegaard, som nu ikke kunde skee, fordi Meenighederne vare blevne skilte fra hinanden.

Paa dette behagelige Walløe har han været som Stifts Præst paa tiende Aar indtil Aar 1770, da Hendes Majestet Allershøystbemeldte Enke Dronning Sophia Magdalena efter Sal. Hr. Jørgen Fogs dødelige afgang behagede at kalde ham til Sogne Præst til Høyelse og Lellinge Meenigheder. Da han Domin. Judica havde taget afskeed fra Walløe, blev han Domin. Palmarum indsat her i Meenighederne og holdte sin første Prædiken Festo Viridium.

I alle disse forandringer, som det har behaget Guds viise forsyn at foretage med ham, kan han ikke andet end beundre Guds Naadige bestyrelse; thi ihvorvel hans hovedtilbøjelighed ikke var at trage efter et Geistligt Embede, saa syntes forsynet at have bestemt ham dertil. Allene kierlighed til hans Fader, hvis eneste Søn han var, bevægede ham til at blive Capellan pro persona. Ham blev givet Exspectance paa Fohl uden hans ansøgning. Han vidste aldrig, at Lidemark var til, eller at det var ledig, før det skriftlig blev ham tilbudet. Til at søge Walløe Stifts Meenighed blev han af saa mange tilskyndet, at han syntes at misbruge sine velynderes bevaagenhed, dersom han havde efterladt det; og ligeledes føiede Gud denne hans forflyttelse til Høyelse, at samme strax blev accorderet. Han priser og i alle ting Guds naadefulde varetægt og beskiermelse over sig og sine, thi endskiønt han paa Walløe tvende gange har udstaaet dødelige Sygdomme, saa har Gud dog igien givet ham sine kræfter, som han ved Guds Naade med al redbonhed skal opofre til Guds og hans Menigheds tjeniste.

Da han aar 1757 var kaldet til Sogne Præst til Lidemark og Bieverskou Meenighed, veiledede Guds Forsyn ham hen til en dydig og elskværdig Ægtefælle, idet han blev forlovet med den Dydædle Jomfrue Sophia Hedewig von Eynen, en datter af Hr. Theodorus Henrich von Eynen, som var Haupt Pastor i Heiligenhaven; hendes Moder var Helene Kobak; og d. 30

April samme aar holdte Bryllup med Hende; hvilket Ægteskab er af Gud velsignet med 6 børn, nemlig 4 Sønner og 2 Døttre, hvoraf den ældste Søn kort efter fødselen døde; de andre 5 børn, 3 Sønner og 2 Døttre ere endnu i live.

1778 i St. Hans Landemode blev indvied til Provst i Ramsøe Herred.

Han lever endnu med sin dydige Sophia, gid længe lyksalig og vell!!

Aar 1764 lod han under navn af Randsageren indføre en afhandling i Adressecontoirets aviser om Kobberslangen imod en ubenævnt Autor, som ville gjøre Kobberslangen til et billede paa Dievlen; hvilken siden er oversat paa latin under titel *Serpens æneus Typus Christi non imago Diaboli*.

1778 udgav han en Prædiken: *Die kurze Dauer aller sigtbaren Dinge als eine Reizung zur wahren Gottseligkeit*. Octav.

1776. Hr. P. Rhodes injuriale og usandfærdige Beskyldninger imod Sal. Mag. Michael Stichelius og hans efterladte Arvinger med flere, fremlagte og besvarede af Hans Schack Kraglund. Khavn. Octav.

1781. *Tentamen exegeticum, qvo Hircum emissarium non esse typum Christi sed hominum per Christum salvandorum demonstrat* Joh. Schack Kraglund. 1781. 4to. Med en dedication til Sal. Biscop Harboe.

1782. *Epistola de Armis Justitiæ, qva viro S. T. Nicolao Edinger Balle novam nuper acceptam Provinciam Episcopi Diocleseas Siælandiæ gratulatur* Joh. Schack Kraglund. 1782.

Et nyt Rigtigere udtog af Catechismi Forklaring, kaldet Sandhed til Gudfrygtighed, er indsendt og ventes at blive trykt.

Sommersted Latinskole.

Af Dr. phil. **T. O. Achefis**, Haderslev.

I Aaret 1680 var Peter Wøldike blevet Konrektor i Haderslev.¹⁾ Af hans Kaldsbrev skal her anføres: »In Nahmen Dero zu Dennemarck Norwegen Königlicher Majestät wird hiermit und kraft dieses der wohlehenveste und wohlgelahrte Herr Petrus Wöldicke zum ConRectore der königlichen Schule alhier zu Hadersleben vociret und bestellet und weil er seine studia ad altiora gerichtet, dem Grossen Gott in seiner Kirche dermahleins zu dienen, so versprechen Wir ihm, so viel uns möglich ist, dass wann er in X oder XII jahr seinem Schullampt treulich und fleissig vorgestanden, wir oder unsere Successores bey ihrer Königlichen Majestät ihme behülflich seyn wollen, dass er zum heiligen Predigambt könne befodert werden. . . .«

Skönt der i hans Kaldsbrev stod, at han skulde faa et Embede som Præst efter 10 til 12 Aars Tjeneste, saa syntes han ikke om, at blive saa lang Tid i Skolens Arbejde, han kunde nok tænke sig et Liv med Kone og Børn. Dette var umuligt under de smaa Kaar i Byen, hvorunder Konrektorerne i Haderslev levede efter den forfærdelige Krigstid. Huset, som Hertug Hans havde bestemt til Konrektorens Bolig,²⁾ var ødelagt, Byen kunde eller vilde ikke bygge et nyt³⁾, og i Erstatning fik Konrektoren blot 8 Mark.

Wøldike søgte derfor allerede i 1682 et Præstekald. Forældrene var imidlertid godt tilfreds med ham og søgte at beholde ham, og Christian V opfyldte da paa en Maade begge Parters Ønske, idet han $\frac{2}{5}$ 1682⁴⁾ gav Wøldike en »Ekspektance« paa det første efter tre Aar vakantblivende Pastorat i Amtet, saaledes at han i de første Aar altsaa vedblev at være Konrektor.

¹⁾ Udkast i Kirkearkivet, dateret Had. Anno 1680. Ogsaa benyttet ved Udfærdigelsen af Konrektor Dreyers Kaldsbrev 1685 — jævnfør P. T. 1921, Side 131; en Kopi af Dreyers Kaldsbrev findes i Skolearkivet.

²⁾ Original i Skolearkivet, dateret $\frac{18}{4}$ 1571. R. Dipl. 2729, hvori nævnes »dem Conrectorj dass haus vff dem Kirchhoue« — jævnfør P. T. 1921, Side 118, hvor der dog er anført Aar 1572.

³⁾ Grunden blev $\frac{8}{11}$ 1671 solgt af Borgmester og Raad til Borgmester Gottfried Schumacher. Skøde (original og Genpart) i Raadstuearkivet Acta XI, 1 Bilag. — Jævnfør Magistratens Skrivelse til Amtmanden 1703, Acta XIII, B. 21, og Relationsprot. for 21. III. 1725, samt 1738, Side 449.

⁴⁾ Ikke 1683 som hos Rhode, ejheller efter to Aars Forløb, thi Kopi i Statsarchiv Kiel Acta A XVII, 797 viser, at Kongen krævede, at han »seinen Conrektorat bey ermelter Schulen noch d r e y Jahr wird vorgestanden haben.«

Peter Wøldike var da 29 Aar gl. og havde da allerede et Liv med mange mærkelige Hændelser at se tilbage paa. Han var født 1654 i Ahrensberg Præstegaard, der laa i en lille Landsby paa en Ø i den smalle, lange Drewen-Dam i det sydlige Mecklenborg¹⁾. Som Søn i en lærd Familie²⁾ havde den unge Peter ogsaa stor Lyst til Læsning. Den gik saa vidt, at han som Student næsten altid levede af Professorernes Naade, idet han ikke havde Lyst at antage Børn »i Information«, som andre Studenter gjorde den Gang, men af Trang til at lære Verden at kende, rejste han fra By til By, fra Land til Land.

Han havde besøgt Skolerne i Wesenberg, Güstrow i 5 Aar, Stralsund i 2 Aar og Danzig, blev derefter indskrevet i Universitetet i Königsberg³⁾ $\frac{6}{5}$ 1675⁴⁾, senere i Wittenberg, siden gik han til Holland og England. I England maatte han lide stor Nød, og kom tilbage til Wittenberg. Der var han nær kommen i Militærtrøjen. I Byens Port blev han opsnappet af Hververe, men da disse vilde bringe ham til Kommandanten, mødte de en af hans gamle Venner, der rev Wøldike ud af deres Magt og viste sig slagfærdig i Ordets egentlige Betydning. Kort efter, i 1680, blev han, som alt nævnt, ansat som Konrektor ved Skolen i Haderslev, hvor han 1682 fik det omtalte Expectancebrev.

I 1684⁵⁾ døde Sognepræsten i Sommersted H a n s J a k o b s e n B u c h⁶⁾. Saa fik Wøldike dette Kald — større var hans Lykke ikke, siger Rhode —, idet han $\frac{28}{12}$ 1684 tilskrev Kongen herom, skønt Fristen da ikke var udløbet, og blev bønhørt. $\frac{1}{10}$

1) Wilhelm Raabe: Mecklenburgische Vaterlandskunde 2den Udgave ved Gustav Quade I 1894, Side 1135 ff.

2) Ret udførlige Oplysninger om hans Forfædre og Ungdom i Giessing: Jubellære I, 529 ff. (1779). — Jævnfør Peter Wöldicke: Sammlung Neun Heiliger Reden 1763, Side 237 ff.

3) Biografi af Sønnen sendt O. H. Møller I. VI. 1747 (Staatsarchiv Kiel MS 174).

4) Univ. Matr. udgivet ved Georg Erler i Publikationen des Vereins für die Geschichte von Ost- und Westpreussen I (1908), II (1912), III (Register 1917). II, 87: »Woldeke Pe., Arensberg Megapolitanus.«

5) Ikke 1685 som hos Rhode: Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse 1775 Side 253 ff. Wøldike skrev: »Eure Königliche Majestät ist so gnädig gewesen, dass Sie vor drittehhalb Jahren mir durch einen königlichen Gnaden-brief allergnädigst die exspectanz ertheilet, auff ein Pastorat im Ampte Hadersleben, so nach drey Jahren, von dem alsdan zuerst vaciren würde.« Sommersted 28. XII. 1684. Vedlagt er en anbefaling fra Provst Christoph Krahe. 6. 1. 1685 befaler Kongen Generalsuperintendenten Dr. Schwartz at examinere og ordinere Wøldike (som saavidt vides er den eneste i Tyskland fødte Landsbypræst, som inden 1864 er blevet ansat i Haderslev Provsti). Originaler i Staatsarchiv Kiel A XVII. 797.

6) Sognevinde ved hans Vokation 9. VIII. 1646 i Raadstuearkivet, Acta Haderslebiensia V, 22.

1685 ægtede¹⁾ han sin Forgængers Datter *Catharina Magdalena Buch*.

Med hende fik han 10 Børn, af hvilke 5 Sønner blev voksne, og som Rhode siger: »Saa lille Wøldikes Embede var, saa store blev hans Sønners.« *Andreas* blev Biskop i Viborg, *Johannes* Præst i Odense, *Peter* Faderens Efterfølger i Sommersted og senere Provst i Haderslev, *Jørgen* Rektor ved Frederiksborg Skole og *Markus* Professor i Teologi ved Københavns Universitet.

Om den sidste hedder det i »Dänische Bibliothek« 1738²⁾, at han til Lærer havde den salige Herr Peter Wøldike, Præst i Sommersted »einen recht grossen Schulmann unserer Zeiten den wir mit niemand besser als mit den berühmten Mich. Neander vergleichen können«. Og jeg tænker, at Børnenes Skæbne giver et godt Vidnesbyrd om Faderens Dygtighed.

I Begyndelsen var Wøldike vistnok selv ikke rigtig tilfreds i Sommersted. I en latinsk Ansøgning, dateret »Sommerstedæ Ao 1687 d. 18. Febr.« klager han³⁾: »Quam sit miserum, miseræ non adsuevisse, ex tranquillo Hatterslebiensis Scholæ portu, in dubium hoc Sommerinæ ecclesiæ salum⁴⁾ conjectus, non sine gemitu paulatim disco«, men efterhaanden som hans Børn voksede til, er han blevet mere og mere tilfreds.

Samtidig med, at han underviste sine egne Børn, sendte efterhaanden adskillige Folk i Haderslev og andetsteds deres Børn til Sommersted, hvor de fik Undervisning og Bolig i Præstegaarden. De første, der med Sikkerhed kan paavises som dimitterede af Wøldike, er Sønnen *Andreas* i 1702, men i Aarene 1697—1699 vides han tillige at have undervist en Søn af en Nabopræst. Efterhaanden blev Antallet, som den efterfølgende ikke fuldstændige Fortegnelse over Dimitterede fra Skolen viser det, større og større.

Sønnen *Peter* forlod i 1712 tyve Aar gammel sit Barndomshjem for at studere Teologi, og kom 1722 tilbage for at være Faderens Medhjælper i Skolevirksomheden. Det vides, at fem af Sønnenne ved denne Lejlighed besøgte Hjemmet, medens den sjette Søn, *Jacob*, i 1716 til Forældrenes store Sorg var død i Wittenberg som

¹⁾ Aastrup Kirkebog meddeler: 1685: »d. I. 8 br. Nuptiæ Dn. Petrj Wöldicke Pastoris zu Sommerstet.« Samme Dato har Giessing Jubellærere I, 531, med en Del Oplysninger om hendes Forfædre.

²⁾ Zweites Stück (1738) S. 420. Sammenligningen med Michael Neander (1525—1595) er helt passende, idet Neander var Forstander af en stor Kostskole i Ilfeld.

³⁾ Original i Raadstuearkivet Acta XIII B 18.

⁴⁾ Den urolige Sø i Modsætning til Havnen, den vel sikrede Skole i Haderslev.

Student. Faderen var ved denne Lejlighed 68 Aar gammel, men døde allerede 3 Aar efter, og blev begravet 1725 $\frac{1}{2}$.¹⁾

Han fik da Sønnen, den unge Peter Wöldike, til Efterfølger baade som Præst og Lærer. Thi Elevernes Forældre ønskede ingen Afbrydelse i Undervisningen. De bad den unge Præst om at fortsætte i sin Faders Spor, og han opfyldte deres Ønske med stor Glæde og for mange Børns Vedkommende med et særdeles godt Resultat. Især hans Kundskaber i Latin og Græsk blev meget rost. I over 26 Aar har han med stor Flid og Energi fortsat sit Arbejde, aarligt underviste han 20 til 26 unge Mennesker, alle med meget forskellige Kundskaber og Evner og i forskellig Alder²⁾. Han havde i det hele efter samtidiges Udsagn over 100 Elever. Eleverne kom ikke blot fra Haderslev Amt, men langvejs fra, vi finder f. Eks. Børn fra Helsingør, men Hovedparten er fra Østkysten af Jylland. Først 1750, da Peter Wöldike den yngre blev Provst i Haderslev, sluttede denne betydelige Privatskole³⁾.

Det er klart, at denne Skole var en betydelig Konkurrent til Latinskolen i Haderslev. Allerede i 1712 sendte derfor sidstnævnte Skoles Rektor Conrad Michael Overbeck⁴⁾ et Bønskrift til Amtmand Christian Detlef Reventlow og udvirkede, at Amtmanden skrev til Provst Stichelius, at han skulde sørge for, at Skolen i Haderslev ikke blev ødelagt: »Weil die Schule nicht bestehen kan, ohne dass die Jugend aus der Stadt und Amte, und insonderheit die, welche

¹⁾ Aastrup Kirkebog 1725: »d 1 feb: Sepultus est Dn: Petrus Woldicke Pastor emeritus Sommerstedensis.« Den af Rhode angivne Dødsdag, 31te August 1725, er gal, men 31. August 1725 blev Sønnen hans Efterfølger.

²⁾ Aastrup Kirkebog 1736, 14. VIII ved Provst Arend Fischers Begravelse: »Nach der Leichpredigt hielt Hr Peter Wöldicke aus Sommersted in der Kirchen die abdanckung in lateinischer Sprache memoriter.« Anton Friedrich Büsching fortæller om ham i »Beyträge zur Lebensgeschichte denkwürdiger Personen« VI (1789) S. 228: »Als ich zu Hadersleben von dem Postwagen gestiegen war, begab ich mich erst zu dem Probst Peter Wöldicke, und nachden ich mich mit demselben über den Zustand der theologischen Gelehrsamkeit in Kopenhagen unterredet hatte . . . (1754).

³⁾ Kaldsbrev som Provst dat. 19. X. 1750 i den Neuhöfelseske Samling V 321/7, som Præst ved Fruekirke af samme Dato, sstds. V 329/333. Til hans Evner havde Provst Joh. Tycheen allerede tidligere lagt Mærke, thi i en »Catalogus translocandorum« fra omtrent 1739 staar som Nr. 1: »der gelehrte und begabte Petrus Wöldicke Pastor in Sommerst.« (Løst Blad i Protocollum consistorii examinarii 1732—77, Kirkearkivet).

⁴⁾ Se P. T. 1921 S. 126 ff., hvor Citat Side 127, Linie 1 f. o.: »rect. 29« skal rettes til »rect. 24«, hvorefter den følgende Sætning udgaar. Hans Moder hed Anna Elisabeth Zimmermann, hendes Bryllup fandt Sted 15. IV. 1675 (Ligtale i Kirkearkivet, Acta 7 c), og hun var Datter af Rektor i Lüneburg Mag. Nicolaus Zimmermann — jævnfør Görge & Nebe: Geschichte des Johanneums zu Lüneburg (1907) Side 35, 74.

schon hiesige Schule frequentiret, bey derselben bleiben, als wird der Königl. H. Præpositus darüber gelieben zu halten, indehm der H. Pastor zu Sommerstedt auff der Art, zugleich mit der Schule subsistiren kan¹⁾. Men Provsten tav eller gav Fortrøstninger, han havde ligesom Borgmestrene nemlig selv en Søn der.

I 1713 tordnede Rektor Overbeck i en Tale, han holdt i Skolens Festsal, mod Skolens Fjender og truede dem med Ødelæggelse: »Regium hoc lyceum, tantorum virorum auctoritate munitum, omnes malevolorum vuculas retundet, æmulorum contemnet invidiam eorumque ex manibus extorquebit falcem huc usque in suam messem temere immisam²⁾).

Rektorens Ord rettede intet; gamle Wøldike blev ved med sin Latinundervisning, »Eine lateinische Schule en miniature« kalder E. Lautrup³⁾ den, og der var til Tider over 20 Elever.

1725, da Faderen var død, og Sønnen fortsatte med Undervisningen, sendte Lærerne et nyt langt Bønskrift til Amtmanden, som giver særdeles gode Oplysninger om Sommersted og Haderslev Skoler. Bønskriftet er dateret 18/9 og lyder: ⁴⁾.

Untherthanigste Supplique an Ihre Hoch-Gräfliche Excellence zu Reventlau, Abseiten der sämtl. Schul-Collegen zu Hadersleben, Um Hemmung der dem Aufnehmen der Haderslebischen Schule in Wege stehenden Hindernissen: bevorab der Sommerstedtischen Winkel-Schule. . . .

Die Haupt-Uhrsache des Verfalls und der abnehmenden frequency ist sonder einigen Zweifel die Sommerstädtische Neben-Schule, welche von der Zeit an, da sie errichtet worden, hiesigem Trivial wider den klaren Buchstab der fundation, den grössten Schaden gethan und noch diese Stunde zu thun nicht aufgehört. Der neulich verstorbene H. Pastor Wöldicke hatte

1) dazu die bequeme Gelegenheit, dass er von hiesigem Conrectorat zur dortigen Pfarre vociret wurde, da er dann einen grossen numerum seiner damahligen Schüler mit sich hinaus führete, welche folglich als eine in Gang gebrachte Flut, mehrere nach sich gezogen. Wie hernach

2) die vornehmsten der Stadt, als der seel. H. Præpositus und die Herren Bürgermeister ihre Söhne gen Sommerstädt santen, veruhrsachte deren Autorité, dass andere desto fleissiger blind-

1) Ikke bevaret, men citeret i Bønskrift af 1725, se Note 4.

2) Overbeck: Oratio de officio Discipulorum 1713 (Skolearkivet). Den sidste Talemaade er maaske taget fra Ciceros »Tusculanæ disputationes V 23, 65, hvor Cicero (ed. C. F. W. Müller pag. 448) om den af ham opdagede Archimedes Grav i Syrakus siger: »Immissi cum falcibus multi purgarunt et aperuerunt locum.«

3) Lautrup: Chronik und Monographie der Stadt Hadersleben (1844), Side 75.

4) Acta Haderslebensia V Nr. 75 a i Raadstuearkivet.

lings nachfolgeten, in Meinung weil solche Leute die Neben-Schule wählten, so müste die dortige information besser seyn. Ja einige machten gar eine pique d'honneur draus, dass sie eben wohl das Vermögen hätten ihre Söhne in Sommerstädt zu halten. Da auch

3) der seel. H. Past. Wöldicke, in dessen Fusstapfen nunmehr sein Sohn, der junge H. Pastor tritt, sich in den Ruff gesetzt, dass er die Knaben von dem frühen Morgen an biss in den späten Abend, in ihren lectionen exercire, welches sich also in öffentlichen Schulen, und da wir die Kinder nicht im Hause haben, nicht thun lässt, weil uns gewisse Stunden angewiesen sind; wiewohl wir in derselben unsern Schülern schon so viel zu thun vorgeben, dass sie nicht Ursache haben, zu Hause müssig zu seyn, so giebet doch jenes, vielen der Sache unkündigen an die Hand zu glauben, dass bey einer solchen vorgegebenen unaufhörlichen Aufsicht, die Knaben nothwendig besser zunehmen müssen. Da sie vielmehr bedenken solten, dass der Mann ja auch, als ein Mensch, zu seiner Erquickung einige Stunden werde nehmen, ja zu Abwartung seines Predig-Amts, und Sorge für so viel Seelen, wo er sonst derselben gebühlich vorstehen wil, viele Zeit werde abbrechen, und der Information entziehen müssen: es also daselbst unmöglich so richtig, als in einer ordentlich eingerichteten Schule hergehen könne. Wie sich dann auch im Wercke selbst erfinden würde, wan diejenigen, so von uns nach Universitäten dimittirt werden, mit denen, so aus der Sommerstädtischen Schule kommen, compariret werden solten, dass jene nicht allein diesen leicht die Wage halten, sondern auch dasjenige mit aus unserer Schule nehmen, was diese erst auff Academien zu erlernen anfangen müssen. Da sie dann wenn ihnen die Augen geöffnet werden, zu erkennen beginnen, wie wehning sie der vorgegebenen unnachlässlichen Aufgebessert sind. Ja es habens einige noch ehe sie auf Universität gezogen erkannt, und sich deswegen von Sommerstedt in unser Information zu guten Vortheil ihrer Studien begeben. Wan inzwischen

4) einige Eltern sind denen es beschwerlich fällt, auf ihre Kinder, wie doch ihre Schuldigkeit ist, zu Hause selber Aufsicht zu haben, vermeinen sie derselben sich nicht besser, als durch die Sommerstetische Schule entschütten zu können. Denn ob sie zwar nicht wissen, wie es daselbst, sonderlich, wenn d. H. Pastor Amthalber nicht zugegen ist, unter so vielen Kindern zugehe, sind sie doch schon damit vergnügt, dass ihnen hievon nichts vor Augen und Ohren kommt, und achten solcher Gestalt die ihrigen gar gut verwahret zu seyn. Wie dann im Gegentheil

5) auch wohl einige Eltern sich gefunden, welche, wann man ihren Söhnen nicht diejenige Freiheit und exemption verstatten wollen, so sie präetendiret, oder sie in ihrem Unfug gestrafft, oder wann man sie nicht gleich nach ihrer caprice von einer classe zur andern translociret, solches für einen tort aufgenommen, und deswegen die Sommerstedische Schule wehlen zu wollen, sich verlauten lassen. Woraus aber

6) anders nicht entstehen kan, als eine schädliche Hemmung unser Schul-disciplin, als welche nur durch eine egale administration zu führen ist, und dennoch bey so mangleley

(sic!) Unterschied der Gemüther, da einige ihre Kinder lieber scharff, Andere gelinder wollen gehalten wissen, unmöglich nach eines jedes Sinn kan eingerichtet werden. Zwar

7) hat die Schule den daher entstehenden Schaden, anfangs in den ersten Jahren, nicht so gar mercklich empfunden, als noch die meisten Bürger ihre Kinder zur Latinität anzuhalten Belieben trugen, und also der Abgang der nach Sommerstedt entwichenen desto leichter kunte verschmerztet werden; wiewohl die Klagen über die abnehmende frequenz von der Zeit her angegangen sind. Hingegen itzt da der mehrere Theil der Bürgerschaft ihre Kinder so fort zur Feder oder zur Kaufmannschaft, oder einer andern profession appliciren, wie dann itzt nicht über 6 aus den Bürger-Söhnen der gantzen Stadt, die hiesige Schule frequentiren, muss nothwendig der coetus bald verschmelzen, wann aus so wehniger Anzahl, auch nur wehnige abgehen.

8) Es haben zwar bereits im Jahr 1712 Eurer Hochgräflichen Excellence H. Vater, unser gnädigster Herr, auf mein des Rectoris und meiner damahligen Colleggen unterthänigstes suppliciren, ein nachdrückliches rescript, sub dato Hadersleben d. 1 Augusti A. 1712 an den damahligen Herrn Præpositum Stichelium ergehen lassen. Dieses lauts: »Weil die Schule nicht bestehen kan, ohne dass die Jugend aus der Stadt und Amte, und insonderheit die, welche schon hiesige Schule frequentiret, bey derselben bleiben, als wird der Königl. H. Præpositus darüber geliebet zu halten, indehm der H. Pastor zu Sommerstedt auff der Art, zugleich mit der Schule subsistiren kan«, welches Hochgräfl. rescript auch damahls so fort dem Herrn Præposito von dem sämtlichen Collegio gebührend insinuiret, und überliefert ist mit Bitte, solches zur execution zu bringen. Es ist aber ungeachtet der von dem Herrn Præposito geschehenen Vertröstungen, einen Weg wie den andern verblieben, und hat sich der H. Pastor Wöldicke so wehnig davon gekehret, dass er vielmehr seinen numerum zu vermehren und mannigmal denselben über 20 zu bringen beständig fortgefahren. Nun hätte man

9) wohl gehoffet, es würde, nachdem oftgedachter H. Pastor Wöldicke fürm Jahr verstorben, der unbefugte Eingriff endlich einmahl aufhören, wie dann sein Sohn, der itzige H. Pastor, bey Antritt seines Amts, sich an unterschiedlichen Orten herausgelassen, Er wäre garnicht willens mit der Information der Kinder zu continuiren, massen er die Sorge für so viel ihm anvertraute Seelen schon für so schwer and wichtig erkannte, dass er alle seine Kräfte daran würde zu wenden, und nicht Ursache haben, ausser seinem Amte Arbeit auff sich zu laden: welches in der That eine löbliche, und Gewissenhaftem Prediger wohlhanständige Erklärung gewesen, und wäre zu wünschsen, dass er in solchen Gedanken beharret; Aber es ist zu bedauern, dass das Interesse auch zuzeiten ein sonst wohlgesetztes Gemüht von seinem guten Vorsatz abwendig machen kan. Denn er treibet es itzt ebenso starck wie sein seel. Vater, und fraget wehnig darnach wie sehr wir gleich darunter leiden müssen. Wann auch

10) wohlgeachter H. Pastor etwa einwenden mag: Er halte keine öffentliche Schule, sondern er halte nur Kostgänger in

seinem Hause, die er dabey *privatim informire*, und meinet es könne ihm solches nicht gehemmet werden, so hat doch diese Ausflucht gantz keinen Grund. Dann, hält er gleich keine öffentliche Schule, so hält er doch eine Neben- und Winckelschule, und solches wider den klaren Buchstab der *fundation* als in welcher ausdrücklich versehen, dass alle Winckel-Schulen wodurch dieses *Trivial* möchte geschwächt und verhindert werden, verboten und abgeschafft seyn solten. Kostgänger zu halten würde ihm, dem *H. Pastor* wohl niemand disputiren, aber das ist nicht zu dulden dass die Kost zu dem Ende gereicht wird, eine Winckel-Schule zum Nachtheil des Königlichen *Trivials* zu unterhalten. Solte nun die angeführte Ausflucht gelten, so würde einem jeden auch allhier mitten in der Stadt erlaubt seyn, eine *privat information* zu *établiren*, und viel Kinder an sich zu ziehen, wenn er nur neben der *information* ihm auch die Kost zu reichen *resolvirte*. Und würde solcher Gestalt die Königliche Schule ihres habenden *privilegii*, wehlig oder nichts verbessert seyn.

Heller ikke denne Klage førte til nogen Bedring. Skolen i Sommersted eksisterede videre, skønt Lærerne i Haderslev vedblivende var utilfreds dermed. Saaledes giver Rektoren i forskellige Skoletaler sin Misfornøjelse Udtryk, og i 1734, da den nye Skolebygning i Smedegade blev indviet, holdt han en lang fri latínsk Tale om Fordelen af de offentlige latinske Skoler for Privatskoler, hvorved han naturligvis sigtede til Sommersted Skole¹⁾.

En af Rektor Overbecks Efterfølgere, Lorenz Bjørnsen²⁾, som selv havde været Elev i Sommersted Præstegaard, priser derimod i høje Toner Pastor Wøldikes Gerning som Lærer og Præst: »Grosser Gott!«, siger han, »was war Sommersted damals für ein gesegnetes Ort. Da suchten zehne hin, wenn Hadersleben kaum eines einzigen habhaft werden konnte.«

Bjørnsen havde ikke noget mod Skolen i Sommersted, han tænkte med Glæde tilbage til sine Ungdomsdage i den kønne gamle Præstegaard, og kunde ogsaa roligt gøre det, da Konkurrencen fra Skolen i Sommersted var ophørt, 2 Aar før han blev Konrektor ved Skolen³⁾.

¹⁾ Talen er ikke bevaret. Sønnen Nicolaus Georg Overbeck gav den til Rektor Adolph Rudolph Brincken, som siger, at den aflægger Vidnesbyrd om »einen achtungswürdigen Schulmann«. Niemanns *Miscellaneen* I (1798), 188 A og »Der Sammler« 9. Stück (1798) S. 929.

²⁾ Se P. T. 1921 S. 127. Hans Hustru hed Barbara og blev begravet 21/8 1761.

³⁾ En Slags Fortsættelse fik Skolen dog i Stepping i Aarene 1760 til ca. 1764, — jævnfør J. Brodersen: *Fra gamle Dage* (1913) Side 108.

Fortegnelse over Dimitterede fra Sommersted.

Nogen samtidig Fortegnelse over de herfra dimitterede kendes ikke, og har vel heller aldrig eksisteret. Præstegaardens Arkiv er brændt i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede¹⁾. Nedenstaaende Fortegnelse kan ikke gøre Regning paa Fuldstændighed, thi selv om Københavns Universitets Matrikel, der er Hovedkilden til vor Viden, som Regel anfører Skolens Navn, saa kan adskillige fra Sommersted skjule sig under Anførslen »privat dimitteret« eller først have været immatrikuleret i Udlandet.

Den derefter vigtigste Kilde til vor Viden er Rhodes »Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse«. Kbhvn. 1775, og det er i Virkeligheden fra dette Værk, at de dimitterede kendes, som kun eller først har været immatrikuleret i Udlandet eller i Kiel. I selve Matriklerne findes ikke Oplysninger om de indskrevnes tidligere Skolegang, og der kan efter velvillig Meddelelse fra Stadtarchivar Dr. Gundlach i Kiel ejheller i Kieler Universitetets Arkiv ses at findes Oplysninger herom.

Biografiske Oplysninger, der let kan faaes andetsteds, er ikke anført, kun Vedkommendes Dødsaar og Stilling, hvorfra der da let kan gaaes videre. Derimod er Oplysningerne om Skolegang og Universitetsuddannelsen gjort saa fyldige som muligt, og navnlig er der overalt gjort Rede for den Hjemmel, der haves for at medregne vedkommende under de fra Sommersted dimitterede.

Listen omfatter 22 Navne fra den gamle Peter Wøldikes Tid. Af disse kan de 21 med Sikkerhed og 1 — Nr. 3 — med meget stor Sandsynlighed henføres til Sommersted. Af disse 22 Elever — af hvilke Nr. 1 dog dimitteredes fra Haderslev Skole — er mindst de 20 født i Haderslev Amt, og de 17 er Præstesønner. Med Hensyn til Universitetsuddannelsen, da er 14 først gaaet til København, 8 først til Udlandet eller Kiel, og af de 14 har mindst 6 senere besøgt Udlandet, medens kun 3 af de 8, der først gik til Udlandet, ikke senere har besøgt Københavns Universitet. Af disse 22 blev 4 senere Præster, 2 døde i Skolegerning, 2 som Jurister, 1 døde ung og om 3 vides ikke Besked.

Fra den unge Peter Wøldikes Tid anføres 44 Navne, af hvilke 2 — Nr. 28 og 41 — ikke er helt sikre, og 1 — Nr. 50 — tvivlsom. De 3 sidste — Nr. 64—66 — er ikke dimitteret fra Skolen, men ved Wøldikes Forflyttelse til Haderslev overgaaet til anden Undervisning. Med Hensyn til Afstamning og Livsgerning er Billedet her et noget andet end i Faderens Tid. Kun ca. 11 er født i Haderslev Amt, 8 kan Fødestedet ikke opgives for, og af de resterende 25 er

¹⁾ Jævnfor W. Jensen & H. Kochendörffer: Schriften des Vereins für Schleswig-Holst. Kirchengeschichte 2. R. VII. (1923), S. 330.

kun 6 født i Hertugdømmet, men 18 i Nørrejylland og 1 i Helsingør. Kun ca. 15 synes at have været Præstesønner, om 8's Forældre kan der ikke siges noget, de resterende 21 er fra Borgerhjem og Guds-ejerhjem. Der kendes kun 4, som først har været i Udlandet eller Kiel, og af dem har kun 1 ikke senere besøgt Københavns Uni-versitet. Af disse 44 blev 19 senere Præster, 2 fik civile Embeder, 2 blev Officerer, 4 Godsejere, og om 17 vides ikke Besked.

Disse Oplysninger svarer forøvrigt godt til hvad der vides om Universitetsbesøg af Haderslev Skoles Dimittender.

1. ca. 1700. Ikke dim. Jørgen Monrad, født $19/6$ 1684 i Aastrup Præstegaard, imm. Rostock $7/5$ 1702: Georgius Monradus Hatherslebensis, Kapellan i Aastrup 1705, død $21/7$ 1762 som Sognepræst sstds.¹⁾
2. 1702. Andreas Wøldike, født $29/8$ 1687 i Sommersted Præstegaard, imm. Kbh. $20/7$ 1702: »Andreas Wøldiche (var: Wøldicke) 15 aar«, baccalaur sstds. $16/5$ 1703: »Andreas Wøldick«. Wittenberg 1703, Feltpræst 1709, død $13/10$ 1770 i Viborg som Biskop.
3. 1708. Jens Jakobsen Hygom, født $8/11$ 1690 i Hygum Præstegaard²⁾. Imm. Kbh. $17/7$ 1708: »Jensenius Jacobæus (K. M.: tilføjer: Hygum) 17 Aar. E. pri-vata« (sammen med 4 andre), baccalaur sstds. $16/5$ 1711: »Janus Jacobæus Hygum«, nævnt lige før Broderen (se Nr. 5), kand. theol. $30/3$ 1714, død $8/2$ 1763 i Randrup (Ribe Stift) som Sognepræst.
4. ca. 1708. Hans Wøldike, født 1689 i Sommersted Præstegaard, imm. Kbh. $21/1$ 1713: »Johannes Woeldike, Haderslebia Cimper«, kand. theol. $14/3$ 1713, uden-lands, Feltpræst 1715, død 1754 som Sognepræst i Odense S. Hans, hvor han siden 1722 tillige var Garnisonspræst »ej alleene i det danske, men endog ... i det tydske Sprog« (Kirk. Saml. 3. R. V, 162).

¹⁾ Jævnfør Aastrup Kirkebog $11/5$ 1697: »kom min Søn Jørgen til Sommersted, Gott gebe zur glücklichen Stunde« og Selvbiografi i Staatsarchiv Kiel. MS Nr. 174 (O. H. Møller: Collectanea 1754), hvor det hedder: »wie mich denn mein seliger Vater bis in mein elftes Jahr selber unterrichtet hat; hernach aber nach Sommersted auf 3 Jahr in die Unterweisung des H. Pastor Petri Wöldicke gethan, und darauf in die Königliche Schule zu Hadersleben geschickt« Han er altså ikke dimitteret fra Sommersted.

²⁾ Hans Moder Karen Jensdatter Buch var Søkendebarn til Wøldikes Kone, og hans Broder (Nr. 5) dimitteredes 1710 af Wøldike.

Faderen Jakob Pedersen Hygom (1657—1755) var Student fra Ribe (Indbydelsesskrift Ribe 1920, Side XXXIX).

5. 1710. Peder Jakobsen Hygom, født $^{22}/_{11}$ 1692 i Hygom Præstegaard, Broder til Nr. 3. »St. priv. af Wøldike i Sommersted« (Wiberg I, 25)«. Imm. Kbh. $^{22}/_{7}$: »Petrus Jacobæus Hygom, e privata 18 Aar« (sammen med 6 andre) baccalaur sstds. $^{16}/_{5}$ 1711, Kiel $^{30}/_{3}$ 1715: »Petrus Jacobi Hygom Slesvicensis«, pers. Kapellan i Lintrup $^{5}/_{12}$ 1718, død 1765 i Aarhus som Biskop.
6. 1710. Christian Outzen, født ca. 1692 i Roest, Søn af Ridefoged Ditlev Outzen. »Fra Sommersted rejste han 1710 til Universitetet i Jena« (Rhode S. 486). Imm. Jena $^{11}/_{5}$ 1710: »Christian Autzen Hadersleben«, Halle, Kbh. $^{1}/_{5}$ 1713: »Christianus Autzen Haderslebia-Holsatus 21 an«. Kompastor Toftlund 1723, død 1758 i Toftlund i sit 68de Aar som Sognepræst.
7. 1711. Joachim Bruhn, født $^{20}/_{6}$ 1692 i Haderslev, Søn af Borgmester Arend Bruhn¹⁾. Undervist hjemme af kand. theol. Peter Schneider²⁾, og fra 1701 i over 9 Aar i Sommersted, hvor han »profectus in latinitate, sowohl als auch in studio theologico gemacht.« Studerede Wittenberg 1711—14. $^{26}/_{2}$ 1723 4de Lærer i Haderslev³⁾. Død 1728⁴⁾.
8. 1712. Claus Schumacher, født i 1693 i Stepping Præstegaard. »Af den bekendte Hr. Wøldike i Sommersted informeret« (Rhode S. 346). Imm. Jena $^{25}/_{5}$ 1712, Wittenberg, Kbh. $^{27}/_{4}$ 1723: »Claudius Schumacherus Haderslebiensis, ætat. 30« adjungeret Faderen 1724, død 1738 som Sognepræst i Stepping.
9. 1712. Gottfried Schumacher, født ca. 1695 i Stepping Præstegaard, imm. Jena $^{25}/_{5}$ 1712, og Wittenberg. Adjungeret Herredsfoged i Tyrstrup Herred $^{21}/_{12}$ 1726, død 1746 (Rhode S. 533, Pers. Tids. 17, 301 og Familien Jantzen S. 39)⁵⁾.

¹⁾ Døbt $^{26}/_{6}$ ifølge Aastrup Kirkebog 1692: »Dom. V. Trinit liess hr Burgermeister Arend Brun seinen Sohn Jochum tauffen, welchen Ich bey der Tauffe gehalten. Joachim.«

²⁾ Se Achelis: Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneums I, S. 40 Nr. 237.

³⁾ Indsat $^{23}/_{4}$ ifølge Aastrup Kirkebog 1723 $^{23}/_{4}$: »Am jährlichem Busstage (Store Bededag) loco Soltwedelij introductus est quartus Conradus Brun,« hvor Fornavnet dog er galt anført.

⁴⁾ Ligtale i Haderslev Kirkearkiv Acta 7 c Nr. 2, jævnfør Acta 7 b Homagiald 2. 4. 1723. . . . og Pers. Tids. 42, 139.)

⁵⁾ Farfaderen til disse 2 Brødre, Gottfried Schumacher — jævnfør Note 3 Side 1 — døde 1675 som Postmester og Borgmester i Haderslev. Enken, Salome Jansen, ægtede 1677 med kgl. Tilladelse af $^{14}/_{4}$ Efterfølgeren Arend Brun, død 1705, og blev i et senere Ægteskab med Anna Eleonora Hoyol, Datter af Amtsskriver Boldewin Hoyol og Elisabeth Ludolf, Fader til ovennævnte Joachim Bruhn (Nr. 7).

10. 1712. Peter Wøldike, født $17/10$ 1692 i Sommersted Præstegaard. Imm. Wittenberg 1712, ikke i Leipzig, men baccalaur sstds. Vinter 1714: »P e. Woldicke Hatterslebia Holsat.«, Kbh. $3/2$ 1717: »Petrus Woldiche Holsatus, antea civis Wittenbergensis 25 Aar.« Huslærer Frederiksborg 1717—22, kand. theol. 1722, adjungeret Faderen 1722, alene $31/8$ 1724, og fortsatte Skolen til $9/10$ 1750, da han blev kaldet til Haderslev, som Præst ved Fruekirken og Provst. Død $14/5$ 1759 i Haderslev som Provst.¹⁾
11. 1714. Jakob Wøldike, født 1694 i Sommersted Præstegaard, imm. Kbh. $14/7$ 1714: »Jacobus Woldiche, 18 Aar, e privata« (sammen med 4 andre), baccalaur sstds. $5/6$ 1715: Jacobus Woldiche (var: Wøldike), imm. Wittenberg 1716, og død der 1716.
12. 1714. Godske Eskildsen Müller, født 1699 i Haderslev²⁾, og »fra Hr. Wøldikes Information rejste han paa tyske Universiteter, og efter tre Aar til Kiøbenhavn« (Rhode S. 358), hvor han imm. $13/7$: »Gotskiaus Eskelinus Müller 18 Aar. E Privata« (med 7 andre), baccalaur sstds. $28/5$ 1718: »Gotschius Eskelinus Müllerus«. Samme Aar Hofmester paa Schackenborg, $14/5$ 1729 Sognepræst i Vonsild, død $10/1$ 1741 i Møgeltønder som Sognepræst.
13. 1715. Otto Christensen Riese, født 1697 i Agerskov Præstegaard, »Gik i sin Ungdom fra Hr. Wøldikes Information i Sommersted 1715 til Universitetet i Kiel.« (Rhode S. 481), imm. Kiel $28/7$ 1715: »Otho Riese Haderslebiensis novitius«. Jena (ikke i Matriklen), Kbh. $27/7$ 1921: »Otho Risius, iam antehac in aliis academiis sex annorum studiosus«. Kapellan hos Faderen $9/2$ 1729, død $/10$ 1779 i Agerskov som Sognepræst.
14. 1716. Georg Eichel, født $29/3$ 1697 i Beftoft Præstegaard. Egenhændigt latinsk Anbefalingsbrev fra P. Wøldike til Københavns Universitets Rektor og Professor i Hostrup Kirkearkiv³⁾. Imm. blandt de 11 bedste Kbh. $11/7$ 1716: »Georgius Eichel 19 Aar. (D. M. tilføjer: e privata institut.)« Pastor i Hostrup (Slux Herred, Tønder Amt) 1721, død 1767 i Hostrup som Sognepræst.

¹⁾ Jævnfør Begråbnis Matricul 1781 Nr. 68 i Kirkearkivet.

²⁾ Wibergs Oplysninger II, 417 skyldes vist en Forvekslingsfejl. Jævnfør Aastrup Kbg. $15/6$ og $9/10$ 1729.

³⁾ Anbefalingsbrevet er dateret: »Sommerstedæ IX Cal. Jan. A. O. R. MDCXVII«, men Aarstallet er fejlskrevet for MDCCXVII, hvilket blandt andet ses af, at Brevet er skrevet paa Stempelpapir 1716. Det gengives fuldstændigt i Tillæget (S. 21—22).

15. 1716. Marcus Wøldike, født $\frac{25}{11}$ 1699 i Sommersted Præstegaard, imm. Kbh. $\frac{11}{7}$ 1716: »Marcus Wøldiche 16 Aar, e privata« sammen med Tvillingbroderen og 6 andre), baccalaur sstds. $\frac{13}{5}$ 1717: Marcus Wøldiche (da nævnt efter broderen), imm. Wittenberg, Jena, kand. theol $\frac{9}{12}$ 1720, Famulus paa det kgl. Bibl. 1722, Sognepræst i Varde $\frac{13}{7}$ 1728, død $\frac{26}{9}$ 1750 i København Frue, som Dr. theol, Professor og en af Danmarks lærdeste Theologer.
16. 1716. Jørgen Wøldike, født $\frac{25}{11}$ 1699 i Sommersted Præstegaard, Tvillingbroder af foregaaende, med ham imm. Kbh. $\frac{11}{7}$ 1716: »Georgius Woldiche (ikke Wøldiche) 16 aar«, ligeledes baccalaur sstds. $\frac{13}{5}$ 1717: »Georgius Wøldiche.« Imm. Wittenberg, Jena $\frac{23}{10}$ 1719, Lærer ved Metropolitanskolen, som saadan Magister $\frac{19}{6}$ 1726: »Georgius Wøldicke, supremus scholæ Havniensis collegæ«, død 1730 i Hillerød som Rektor ved Frederiksborg Skole.
17. 1719. Johan Anton Bertelsen, født ca. 1699, maaske Søn af Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred Lorens Bertelsen, (hvis Søn Anton, født $\frac{7}{1}$ 1718, 1746 blev Præst i Tyrstrup), imm. Kbh. $\frac{17}{7}$ 1719: »Johannes Antonius Bartholinus 20 Aar, blandt 3 Sommerstadienses Nr. 1.«
18. 1719. Claus Blekingberg, født ca. 1701 i Gram Præstegaard, imm. Kbh. $\frac{17}{7}$ 1719: »Claudius Blechingberg 18 Aar, blandt 3 Sommerstadienses Nr. 2,« baccalaur sstds. $\frac{13}{6}$ 1720: »C. B.« Praktiserede som stud. jur. i Norge, hvor Faderen var født i Blecken ved Bergen, ifølge Rhode S. 399.¹⁾
19. 1719. Bent Kjeldsen Jerne, født ca. 1700, vel i Jerne, imm. Kbh. $\frac{17}{7}$ 1719: »Benedictus Chilianus Iernæus, 19 aar, blandt 3 Sommerstadienses Nr. 3.«
20. 1722. Niels Jensen Høstmark, født $\frac{30}{10}$ 1704 i Urlev Præstegaard (Vejle Amt). »Hans Informatoreres vare den lærde Pastor Owe Guldbierg i Barret og siden Hr. Wøldike i Sommersted« (Rhode S. 456), imm. Kbh. $\frac{17}{7}$ 1722: »Nicolaus Jani Høstmarck 19 Aar e priv.« (med 4 andre), baccalaur sstds. $\frac{13}{5}$ 1723, kand. theol. $\frac{22}{6}$ 1724, Sognepræst i Skodborg 1730²⁾, død 1772 i Pjedsted (Vejle Amt) som Sognepræst og Provst for Holmans Herred.

¹⁾ Broderen Frederik Danielsen B., født 1702, er Student fra Ribe (Indbydelseskraft Ribe 1920, Side XXXXI).

²⁾ Ikke 1723, jævnfør Aastrup Kbg. 1730: $\frac{4}{10}$ ordineret i Haderslev.

21. 1724. J e n s J a k o b s e n B u c h, født $\frac{6}{10}$ 1704 i Skodborg Præstegaard. Hans Fader var Sødskendebarn af Wøldikes Hustru, og han selv maa, saaledes som han er indskrevet i Matriklen, have faaet samme Undervisning som efterfølgende Broder. Imm. Kbh. $\frac{15}{7}$ 1724: »J a n u s J a c o b i B u c c h i u s 20 Aar, sammen med Broderen e p r i v a t a«, baccalaur sstds. $\frac{6}{7}$ 1725: »J a n u s B u c h i u s«, kand. theol. $\frac{1}{9}$ 1728, Kompastor Hjarup og Vamdrup $\frac{27}{6}$ 1732, død 1759 i Hjarup som Sognepræst og Provst for Anst Herred.
22. 1724. M a r k u s J a k o b s e n B u c h, født $\frac{30}{3}$ 1708 i Skodborg Præstegaard, og Broder til foregaaende. »Fra Hr. Wøldikes Information blev han i sit 16 Aar Student« (Rhode S. 442). Imm. Kbh. $\frac{15}{7}$ 1724: »M a r c u s J a c o b i B u c c h i u s 17 Aar, sammen med Broderen e p r i v a t a«, baccalaur sstds. $\frac{6}{7}$ 1725: »M a r c u s B u c h i u s«, Kapellan Øster Linnet (Ribe Stift) $\frac{17}{12}$ 1734, død $\frac{4}{5}$ 1764 i Øster Linnet som Sognepræst.
23. 1727. O l u f B a g g e, født ca. 1708 i Linnetskov Skovridergaard i Højrup Sogn. Imm. Wittenberg $\frac{17}{2}$ 1727 fra Sommersted, ifølge Anførsel af $\frac{23}{8}$ 1732 i Prot. Cons. exam. Had. 1732—77 i Kirkearkivet: »O l u f B a g g e L i n n e t s h o v i e n s i s.«
24. 1727. K r i s t i a n F r i i s M ø l l e r, født $\frac{17}{2}$ 1713 paa Møllergaard i Bryrup Sogn, Søn af den store Industrimand Palle Møller og Ide Nikkelsdatter Seidelin, imm. Kbh. $\frac{5}{12}$ 1727: »C h r i s t i a n u s M ø l l e r u s F r i e s 17 Aar. (D. M. tilføjer: e p r i v. Sommersted)«, kom i kongelig Tjeneste 1735, adlet Tuxen $\frac{31}{3}$ 1749, titulær Generalmajor 1775, død 17...
25. 1729. T y g e T h o m a s L o r e n z e n, født $\frac{30}{9}$ 1710 i Oxevad Præstegaard, imm. Kiel $\frac{25}{4}$ 1729: »T y c h o T h o m æ u s L o r e n t z e n O x e n w a d e n s i s S c h l e s w i c e n s i s n o v i t i u s« og Kbh. $\frac{8}{10}$ 1733: »T h y c o T h o m æ u s L o r e n t z e n, H a t t e r s l e b i e n s i s, O x e n w a d a S l e v i c e n s i s a n t e a c i v i s K i l o n i e n s i s«, adjungeret Faderen 1739, død 1758 i Oxevad som Sognepræst.¹⁾
26. 1730. L a u r i d s S ø f r e n s e n W o r s ø e, født ca. 1709 paa Sødringholm, som Søn af Forpagter af Sødringholm, senere Ejer af Vaarsø ved Horsens Søfren Larsen, imm. Kbh. $\frac{16}{8}$ 1730: »L a u r e n t i u s S e v e r. W o r s ø e, e p r i v a t a S o m m e r s t e d i e n s i i n f o r m a t i o n e 21 Aar.« Vice-

¹⁾ Elev i Haderslev og senere i Sommersted, ifølge Prot. cons. exam. Had. 1737—72, 1737 Nr. 4, fol. 17. Jævvnfør Quellen und Forschungen VIII, S. 43, Nr. 311.

- pastor Trige $23/3$ 1736, hvor Præstens Søn var for ung til at faa Embedet (se Nr. 28 Hans Jørgen Bøgh), død $12/7$ 1780 i Blegind som Sognepræst og Provst i Hjlemslev Herred.
27. 1732. Christopher Elias Morville, født ca. 1715, Søn af Krigsraad, Kirkeinspektør Niels Frederik Morville til Branthbjerg (1676—1754), imm. Kbh. $2/8$ 1732: »Christoph. Elias Morville, e priv. Sommersted 17 Aar«, senere Løjtnant og død i Krigen (Lengnick: Morville).
- 28.? 1733 Hans Jørgen Bøgh, født 1714 i Trige Præstegaard, imm. Kbh. $31/7$ 1733: »Johannes Georgius Bøgl 19 Aar. E privata«. Ved hans Faders Død blev hans Svoger Vicepastor i Trige $23/3$ 1736, indtil han $12/12$ 1738 blev kaldet til Trige. Han var da endnu saa ung, at Bispen først ordinerede ham $1/5$ 1739, og $2/5$ samme Aar blev Svogeren Præst i Bleking. Selv døde han $9/8$ 1773 i Trige som Sognepræst.¹⁾
29. 1735. Thøger Hofman, almindeligt kaldet Tycho de Hofman, født $15/11$ 1714 paa Skjærrildgaard i Nebsager Sogn, imm. Kbh. $30/7$ 1735 som Nr. 11 blandt de 17 bedste: »Theocarus Hofman, e Sommersted 19 Aar«, baccalaur sstds. $14/6$ 1736: »Theocarus Hoffmann«, kand. theol. 1738, imm. Göttingen $21/10$ 1738: »Theocharus Hoffmannus in Jutia in prædio Schierildgr. Danus, studio juridico operam do ex Academia Hafniensi«. Død $14/2$ 1754 i København som Højesterets-assessor og kendt genealogisk Forfatter.
30. 1735. Andreas Kønig, født $10/9$ 1716 i Helsingør, Søn af Færgemand Kønne Andersen, imm. Kbh. $30/7$ 1735: »Andreas Kønig 19 Aar. Af 3 e Sommersted Nr. 1«, baccalaur sammesteds $14/6$ 1736, kand. theol. $1/8$ 1740, resid. Kap. Viborg Domkirke $25/8$ 1741, magister $30/7$ 1748: »Dn. Andreas Kønig, pastor Gemmingentis et Lemmensis, ac symmysta ecclesiæ d. Martini civitatis Randrusiensis«. Død $14/3$ 1776 i Aalsø (Randers Amt) som Sognepræst og kendt historisk Samler.
31. 1735. Søren Anker Munk, født $30/11$ 1716 (ifølge Wiberg, men vist snarere 1714) i Horsens, Søn af Købmand Niels Munk, imm. Kbh. $30/7$ 1735: Severinus Ansgarius Munch 21 Aar. af 3 e Sommersted Nr. 2«, kand. theol.

¹⁾ Da Svogeren er dimitteret fra Sommersted 1730 og en yngre Broder i 1735, er der god Grund til at antage, at ogsaa Hans Jørgen Bøgh er dimitteret herfra.

- $\frac{1}{7}$ 1738, Sognepræst Børglum $\frac{1}{5}$ 1741. Død $\frac{13}{2}$ 1787 i Kornum (Aalborg Amt) som Sognepræst.
32. 1735. Nikolaj Sejdelin Bøgh, født $\frac{17}{8}$ 1717 i Trige Præstegaard¹⁾, imm. Kbh. $\frac{30}{7}$ 1735: »Nicolaus Seidelinus Bøg 20 Aar. Af 3 e Sommersted Nr. 3«, baccalaur sstds. $\frac{23}{6}$ 1738: »Nicolaus Seidelin Bøg«, kand. theol. $\frac{1}{12}$ 1738, Skibspræst til Algier $\frac{6}{7}$ 1743. Død $\frac{23}{8}$ 1778 i Kjertemindes som Sognepræst og Provst over Bjerger Herred. Hans »Lykønskningstale for Kong Christian den Syvendes Regering« blev trykt i Haderslev 1764 (Worm I, 128, jvnf. Biogr. Lex. III, 320 og Saml. til Fyens Hist og Top. III, 26).
33. 1737. Laurits Damstrøm, født ca. 1718, maaske i Gudum Præstegaard (Ringkøbing Amt), imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1737: »Laurentius Damstrøm 19 Aar. Af 4 ex Sommersted Nr. 1.«
34. 1737. Clavs Petersen, f. ca. 1718, imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1737: Claudius Petri filius, 19 Aar. Af 4 ex Sommersted Nr. 2.«
35. 1737. Frederik Christian Carl Holm, født ca. 1718, imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1737: »Fridericus Christianus Carolus Holm 19 Aar. Af 4 ex Sommersted Nr. 3.«
36. 1737. Tønnes Rasmussen Lihme, født 1719 i Tem Præstegaard, imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1735: Antonius Lime, 18 Aar. Af 4 ex Sommersted Nr. 4, kand. theol. $\frac{17}{2}$ 1744, Sognepræst i Seiling (Viborg Amt) $\frac{29}{11}$ 1748. Død $\frac{5}{4}$ 1766 i Seiling.
37. 1738. Markus Mørch, født 1718, imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1738: Marcus Mørch 20 Aar. Af 2 Sommerstedensses Nr. 1«, baccalaur sstds. $\frac{30}{6}$ 1739.
38. 1738. Andreas Christian Winding, født $\frac{27}{9}$ 1720 i Storning Præstegaard (hans Moder var født Lihme og vist Søskendebarn til Tønnes Rasmussen Lihmes Fader), imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1738: »Andreas Christianus Winding 18 Aar. Af 2 Sommerstedensses Nr. 2«, baccalaur sstds. $\frac{30}{6}$ 1739, kand. theol. $\frac{1}{2}$ 1743, Kapellan hos Faderen $\frac{28}{11}$ 1749. Død $\frac{1}{4}$ 1786 i Storning som Sognepræst.
39. 1740. Niels Langballe, født ca. 1720 i Aarhus, Søn af Købmand Niels Langballe og Vitte Nikkelsdatter Seidelin, altsaa Fætter til Nr. 28 og 31, imm. Kbh. $\frac{17}{12}$ 1740: »Nicolaus Langballe, 21 Aar. Af 2 e privata Sommerstadiensi Nr. 1.« baccalaur sstds. $\frac{1}{7}$ 1741, kand.

1) Fætter til Nr. 28.

- theol. $\frac{5}{9}$ 1744, Kapellan i Ousted (Gl. Skanderborg Amt) $\frac{26}{3}$ 1746. Død $\frac{23}{3}$ 1790 i Ousted som Sognepræst.¹⁾
40. 1740. Søren Langballe, født ca. 1722 i Aarhus, Broder til foregaaende, imm. sammen med ham Kbh. $\frac{17}{10}$ 1740: »Severinus Langballe 19 Aar« og ligeledes baccalaur $\frac{1}{7}$ 1741, vistnok ikke den Søren Langballe, som blev exam. jur. 1754 II og døde $\frac{27}{3}$ 1774 i Hobro som Byfoged og Kammerraad.
- 41.? 1742. Johan Stephan Lorentzen²⁾, født ca. 1717 i Oxevad Præstegaard, imm. Rostock $\frac{3}{2}$ 1742: Ioan Steph. Lorenzen Oxemunda Holsatus«. Kbh. $\frac{28}{8}$ 1742: »Johannes Stephanus Lorentzen, Oxenwada-Slesvicensis, hactenus civis academiae Rostochiensis 25 Aar«, kand. theol $\frac{19}{2}$ 1748. Kateket ved Holmens Kirke i København $\frac{6}{7}$ 1750, afsat 1760 som 4de Præst sstds.
42. 1743. Andreas Petersen, født ca. 1722, imm. Kbh. $\frac{30}{7}$ 1743: »Andreas Petersen 20 Aar. Af 2 eschola Sommerstedensi Nr. 1.«
43. 1743. Jens? Møller eller Müller, født ca. 1723, imm. Kbh. $\frac{30}{7}$ 1743: »Ioannes Müller 19 Aar. Af 2 eschola Sommerstedensi«, vistnok baccalaur sstds. $\frac{28}{6}$ 1747: »Johannes (Janus Nicolai filius) Møller.«
44. 1744. Andreas Holm, født 1728 i Løgumkloster, imm. Kbh. $\frac{16}{7}$ 1744: »Andreas Holm, natus in Lygum Closter, eschola Sommerstediensis priv. dimissus, d. 7 Julii a dn. decano D. Ancher senio examinatus«. Imm. Wittenberg 1747—51, konrektor i Haderslev 1757—74 (se Pers. Tids. 42, 132). Død 1790 (ikke 1798) i Løgumkloster som Sognepræst.
45. 1745. Markus Paulsen Markussen, født ca. 1726, vist paa Drenderupgaard i Ødis Sogn, Haderslev Amt, Søn af Forpagter der Poul Markussen, senere Ejer af Ørumgaard i Vejle Amt 1739—1769, død 1775. Imm. Kbh. $\frac{31}{7}$ 1745: »Marcus Pauli Marcussen 19 Aar. Af 11 privat indskrevne, hvoraf 3 e privata Sommerstadiana, Nr. 1«, Ejer af Krastrup i Aalborg Amt 1757—1794, af Vaarsstds. 1760—1794, af Aggersbøl i 1798. Død $\frac{24}{1}$ 1812 hos en Søn paa Høegholm som Justitsraad.

¹⁾ Jævnfør Giessing: Jubellærere II, 2, 308.

²⁾ Tvivlsom. Broderen Niels Lorentzen er imm. fra Haderslev Skole (Nr. 322), men Broderen Tyge Thomas L. har været i begge Skoler, jfr. S. 14 A. 1.

46. 1745. Peter Poulsen Markussen, født ca. 1727 vist paa Drenderupgaard, imm. sammen med Broderen Kbh. $31/7$ 1745: »Petrus Pauli Marcussen 18 Aar«. Død 1779 paa Agersbøl som Ejer af Ørumgaard og Agersbøl.
47. 1745. Christopher Winding, født ca. 1727, antagelig i Storning Præstegaard, hvor Andreas Christian Winding, der 1738 dimitteredes fra Sommersted, er født, imm. Kbh. $31/7$ 1745: »Christophorus Winding 18 Aar. Af 11 privat indskrevne, hvoraf 3 e privata Sommerstadiana Nr. 3.«
48. 1746. Jørgen Hansen, født ca. 1726 Pamhul i Hoptrup Sogn, Søn af Hans Petersen, imm. Kbh. $30/7$ 1746: »Georgius Hansen, Pamhoela Slesuicens. 20 Aar.« Opføres under Randusienses, men Rhode S. 390 siger: »Fra Sommersted Skole«, baccalaur Kbh. $3/7$ 1750: »Georgius Hansen«, Kapellan i Hoptrup $12/9$ 1760. Død $27/2$ 1799 i Aller som Sognepræst.
49. 1746. Christian Michael Folsach, født ca. 1726, Søn af Ejer af Giessinggaard i Randers Amt fra ca. 1733 Etatsraad Hans Folsach (død 1758). Imm. Kbh. $16/12$ 1746: »Christianus Michael Folsach, e priu. Sommersted, 20 Aar«, adlet 1760, Ejer af Giessinggaard 1758—1793, af Skavngaard i Viborg Amt 1793—1795, Krigs- og Landkommissær, Etatsraad.
- 50.? 1746. Johan Christopher Vogelius, født ca. 1727. Imm. Kbh. $16/12$ 1746: »Joh. Christophorus Vogelius, e priuata, 19 Aar« mellem 2 fra Sommersted, baccalaur sstds. $23/6$ 1747: »Johannes Christophorus Vogelius.«
51. 1746. Knud Jørgen Harlev, født ca. 1728 i Bjerregrav Præstegaard (hans Farmor var fra Storning og i Slægt med Bøgh'erne og Winding'erne), imm. Kbh. $16/12$ 1746: »Canutus Georgius Harleu, e priu. Sommersted 18 Aar.«
52. 1748. Christian Ouw?, født 1728 i Højer¹⁾, imm. Kbh. $8/7$ 1748: »Christianus Auv, Hoiero-Tundero-Slesvicensis, nat. ann. 20. E schola privata d. n. pastoris Sommerstadiensis.«
53. 1748. Lorentz Bjørnsen²⁾, født 1728 i Sønderborg, Søn af Transportforvalter, imm. Kbh. $29/7$ 1748: Lauren-

¹⁾ Kirkebog Højer 1701—1734 mangler.

²⁾ Hans Moder var Datter af Præsten Andreas Peterren Arnkiel i Moltrup og Søster til den yngre Peter Wøldikes Hustru, hvilket forklarer, at han gik i Skole her istedetfor i Sønderborg.

- tius Biørnsen, Sommerst. 20 Aar, blandt de 24 bedste Nr. 24«, baccalaur sstds. $\frac{30}{6}$ 1749, konrektor Haderslev 1752 (se Pers. Tids. 42, 127). Død 1784 i Stenderup som Sognepræst.
54. 1748. Ulrik Adolf Warming, født ca. 1726 vistnok i Seem under Ribe, imm. Kbh. $\frac{29}{7}$ 1748: »Ulricus Adolphus Warming 22 Aar. Af 3 Sommerstadienses e ducatu Nr. 1.«
55. 1748. Jens Petersen, født ca. 1728, imm. Kbh. $\frac{29}{7}$ 1748: »Jensenius Petri filius 20 Aar. Af 3 Sommerstadienses e ducatu Nr. 2.«
56. 1748. Henrik Lange, født ca. $\frac{31}{3}$ 1730 i Maltbæk Præstegaard Malt Sogn, imm. »Efter 5 Aars Information i Sommersted« (Rhode S. 458) Kbh. $\frac{29}{7}$ 1748: »Henricus Lange 18 Aar. Af 3 Sommerstadienses e ducatu Nr. 3«, Huslærer i Øsby Præstegaard 1749, Kapellan i Stenderup 1760—61 Pastor Skodborg $\frac{5}{8}$ 1763. Død 1789 i Skodborg som Sognepræst.¹⁾
57. 1750. Hans? Trellund, født ca. 1731. Imm. Kbh. $\frac{29}{7}$ 1750: »Iohannes Trellund 19 Aar, af 3 Sommerstadienses Nr. 1.
58. 1750. Fredrik Holst, født ca. 1725. Imm. Kbh. $\frac{29}{7}$ 1750: »Fridericus Holst 25 ar, af 3 Sommerstadienses Nr. 3.«
59. 1750. Knud Rasmussen Storm, født ca. 1731 i Hornslet Præstegaard, imm. Kbh. $\frac{29}{7}$ 1750: »Canutus Storm 19 Aar af 3 Sommerstadienses Nr. 2.« Sognepræst i Feldballe (Randers Amt) $\frac{5}{3}$ 1762. Død $\frac{16}{5}$ 1799 i Feldballe som Sognepræst.
60. 1751. Martin Friedrich Lihme, født $\frac{20}{12}$ 1733 i Haderslev, Søn af Guvernør i Guinea Fredrik Lihme (1695—1747), imm. Kbh. $\frac{10}{5}$ 1751: »Martinus Fridericus Lihme, natus Hatherslebiæ a. 1733, filius beati Friderici Lihme gubernatoris olim castri della Mina in Guinea, civibus nostris juxta novellam anni 1743 adscriptus fuit (se under Peter Wedel Nr. 61) commendatus testimonio plurissimo reverendi domini Petri Wøldike dato Sommersted ipsis nonis Aprilis proxime præteritis. $\frac{1}{4}$ 1751. Feltpræst.

¹⁾ Hans ældre Broder Johannes ($\frac{21}{8}$ 1722) imm. Kbh. $\frac{30}{7}$ 1744 e schola Haderslev (Nr. 337), var fra 1755—1759 Sognepræst i Halk.

- Præst Tøstrup, Sli Herred i Angel Gottorp Amt 1764—1777. Død 1807 som Forfatter og Privatlærer i Pløen¹).
61. 1751. Peter Laugesen Vedel, født 1730 i Nustrup Præstegaard (Ribe Stift), imm. Kbh. $^{10}/_5$ 1751: »Petrus Wedel, in Hatherslebiensis præfecturæ pago Nustrup natus a. 1730, filius pastoris ecclesiæ, quæ Christo illic dicata est, adscriptus est numero civium nostrorum juxta constitutionem regiam anni 1743 d. 15 martii, commendatus sc. testimonio sæpe laudati viri, domini Petri Wøldike, dato ipsis Nonis Aprilis proxime præterlapsis«, kand. theol. $^{15}/_9$ 1753, Sognepræst i Vollerslev (Præstø Amt) $^3/_10$ 1760. Død 1796 i Vollerslev som Sognepræst.
62. 1751. Gotthardt Hansen, født $^{15}/_6$ 1731 paa Kogsbøl Ladegaard i Emmerlev Sogn, Tønder Amt, imm. Kbh. $^{23}/_6$ 1751: Gotthardus Hansen Emmelevo-Slesvicensis, commendante tabula publica Latina elegantissima viro plurimum venerabili domino Petro Wøldike nomarchiæ²) Haderslebiensis præposito etc. ætatis XXI, kand. theol. $^{12}/_1$ 1754 Kapellan i Visby (Lø Herred, Ribe Amt) $^{12}/_{11}$ 1756. Død 1815 i Mjolden (samme Herred) som Sognepræst fra 1759.
63. 1751. Jens? Outzen, født ca. 1730, maaske i Toftlund Præstegaard³), imm. Kbh. $^{30}/_7$ 1751: Ioannes Outzen (e. priv.) Sommerstadiensis 20 Aar«, baccalaur sstds. $^9/_8$ 1753: »Johannes Outzen.«
64. 1752. Johan Quedensen Harboe, født $^2/_2$ 1732 paa Vesterlands Før i S. Laurentii Præstegaard, Søn af Philip Quedensen, opkaldt efter Morfaderen Johan Harbo, Sognepræst i Broager, Provst i Sønderborg Provsti, som »lod ham undervise af Hr. Wøldike i Sommersted, siden af Pastor Oest i Neukirken (Husby Herred) i Angeln og satte ham endelig i Schlesvig Domscole« (Rhode S. 329). Stud. Rostock 1752 (ikke i Matriklen), Wittenberg, og Kbh. $^{13}/_{10}$ 1757: »Johannes

¹) Hans Skrifter findes opregnet i B. Kordes, Lexikon der Schleswig-Holsteinischen und eutinischen Schriftsteller (1797) S. 209.m

²) Var ikke Herredsprovst, men præposituræ Haderslebensis præpositus.

³) Præsten i Toftlund Christian Outzen var imm. fra Sommersted (Nr. 6). Sønnen Ditlev Christian Outzen er dog imm. 1744 fra Ribe. Og en anden jævnaldrende Ioannes Outzen er imm. fra Ribe $^{29}/_7$ 1752 »i 22de Aar«. En Christianus Outzen imm. fra Haderslev $^{29}/_8$ 1753 »29 Aar gl.« kan maaske snarere være Broder, og mindre sandsynligt den Georgius Outzen, som imm. fra Altona $^{13}/_{11}$ 1753 »23 Aar gl.«

- Quedensen Harboe, in insula Føer natus 1732, academiæ Rostockiensis et Wittenbergensis civis«. Kand. theol., Præst i Hoptrup (Haderslev Amt) ^{17/7} 1761, død 1789 i Hoptrup som Sognepræst.
65. 1752. Claus Jessen Thomsen, født ca. 1730 i Klixhøl, Tønder Amt, imm. Kbh. ^{12/8} 1752: »Nicolaus Iessen Thomsen, Clixbula-Tonderensis, qui informatione usus viri plurimum reverendi, præpositi nunc Haderslebiensis, domini Petri Wøldike a. 1748 in gymnasium regium Altonaviense abiit, ubi studiorum causa per biennium commoratus est. 1773 Pastor paa den lille Hallig Grøde i Husum Amt, død 1780 paa Grøde som Sognepræst.
66. 1757. Peter Wøldike, født 1738 i Sommersted Præstegaard, imm. Kbh. ^{30/7} 1757 blandt de 14 bedste som Nr. 5: Petrus Wøldike, e priv. cum testimonio rectoris Fridericoburgensis¹⁾ 19 Aar,« baccalaur sstds. ^{28/7} 1758: »Petrus Petri filius Wøldike«. Død i København som Postforvalter.

Tillæg.

Magnifice²⁾ Dne. Rector, Magistri atque Doctores artium celeberrimi, Patroni atque Fautores Maximi.

Ardus pronos relabi posse montibus rivos, et Tiberim reverti, se credere velle, Lyræ Latinæ Princeps³⁾ minatur, quando libros Panæti Socraticamque domum mutare loricis, pollicitum meliora Iccium, comperit. Eheu quoties id evenit, sit, qui in Scholis enutriuntur ad artes, cum capax ingenium quoque (Arcades enim et Boeotii, quid nostrâ?) inde â teneris, plurimis ditarentur opibus, in patentes Academiæ auras emissi, ad hunc finem, ut landabili illustrium Virtutis Censorum calculo, non esse â se profusos inutiliter studiis impensos nummos, tandem aliquando comprobent, nihilo tamen minus, licet longè meliora pacis studia, quàm militiæ, cognatis et informatoribus promiserint, sublimen omnino de se spem decoquant, Cereris Bacchique succis suffocatas Musas consapelire Martio pulvere sustinentes, quasi pulcrum putarent, pro salute Patriæ pugnando in se sui generis grassari viscera. Furfuris hujus jam septem, nisi calculum notitia fallit, umbris quoque meis egressos, ad infernales belli flammæ, ex Apollinis ad Gradivi castra transfugas deploro.

Verum enim verò ducta longe multoque meliori metallo præcordia secum ad Vos defert Juvenis egregius, patrii non degener animi,

¹⁾ Som var hans Farbroder, ovennævnte Nr. 16.

²⁾ Original i Hostrup Kirkearkiv. Venlig meddelt af Pastor Jørgen Hansen i Hostrup til Forfatteren.

³⁾ Horats, Carm. I 28, 10—16.

qvem pulvinaribus Vestris cultorem admoveo. Ille est *Georgius Eichelius* inclyti Vestrae Urbis Consulis Dn: D: *Johannis Eichelii*, patruelis. Patre usus est, dudum ad superos recepto, Viro pl. *Reverendo Clarissimo doctissimo: Dno Christiano Eichelio*, Pastore ad gregem Christi in Boeftoftanis ac Thueslundis sub dioecesi Ripensi, indelibis memoriae. Qvi et ipse qvondam cum recens in has oras concederem, torno nostro scholastico sublimioribus ornamentis suscipiendis exasciatus fuit.¹⁾ Cujus in vacuas sedes, post fata Viri missus est loco vitâque prolixâ dignissimus pl. R. Dn. *Paulus Christianus Boldichius Helsingâ-Seelandus*.

Mater verò, qvæ peperit hunc meum *Eichelium*, erat gloriosa sui sexus gemma, Dna *Christina Boëthia*. Hi celebres apud nos huic suo filio Parentes primum (anteqvam luctum ambo pro risu relinqverent) A. O. R. *MDCXCVII*. Die *XXIX Martii*.

Ortu tam præclaro, ingenioque neutiquam spernendæ capacitatis exornatus, abundare artibus ac circumfluere literis longè ditioribus potuisset, qvi præsertim hoc breve biennium, qvod me teste et monitore ad Parnassi radices egit, non segniter transegit, nisi â nuptiis et funeribus cognatorum, nec non â proprii corporis debilitatibus, plurimum remorâ pertulisset. Assecutus est nihilo secius in trivio nostro fundamenta, qvibus sublimia qvæque superstrui posse sperem. Haud enim intermissum est qvicqvam earum rerum, qvibus puerilis ætas instrui solet. Profecit in Latinitatis ligato solutoque stylo, ex præceptis et utriusque ævi scriptoribus. Nec nulla fuit ejus industria in Græcis et Hebraicis. Addidit stylo auxilia ex Rhetoricâ, rationi ex Logicâ, prudentiæ ex Ethicâ, Scientiæ ex Geographiâ et Historiâ. Omnibus tamen vilioribus merito divina anteposuit eloqvia. Cumque literæ sint ejusmodi, animus est longe ante literas. Nec enim qvod â bonis moribus ac pietate deflecteret, ullum notare hoc biennio datum est vestigium. Præterea tantis Deus naturæ vocisque donis eum ornavit, ut latere non possit. Nec seductores ad eum corrumpendum valebunt, qvem ingenita mentis constantia tuebitur, qvi sub oculis tam Illustris patruï versabitur, qvi ab ore nutuque Vestro, purioris doctrinæ per totum arctoum orbem antistitum celeberrimorum, pendeat. [Su]scipite igitur, benedicente Domino Jesu, optimi voti juvenem [i]n clientelam obseqviumque vestrum, nec suscepisse unqvam fraudi, sed emolumento sit, ac patriæ ornameto eveniat! pr.

Illustrium nominum Vestrorum Patroni *Maximi Venerator* humillimus
*Petrus Wöldicke Eccl. Sommerstedicæ ad Hatterslebiæ præco.*²⁾

Sommerstedæ IX: Cal: Jan: A. O. R. *MDCXCVII.*³⁾

¹⁾ Christian Eichel blev Kapelan i Beftoft 24. 4. 1688; i Foraaret 1685 kom Wöldicke til Sommersted (jfr. S. 2 A. 5). Eichel har derfor sandsynligvis været Wöldickes Elev (torno nostro scholastico) i Haderslev, ikke i Sommersted. En bestemt Afgørelse kan ikke gives, da Wittenberg Matriklen kun er trykt indtil 1602.

²⁾ Derefter er tilføjet med en anden Haand, først et gennemstreget »Petrus Wöldicke« og derunder »E privata/Georg Eichel«.

³⁾ Aarstallet galt for MDCXVII, hvilket blandt andet fremgaar af, at Brevet er skrevet paa Stempelpapir 1716.

En Ansøgning fra Johan Ludvig Heiberg.

Meddelt af E. Marquard.

Nedenstaaende Ansøgning fra Johan Ludvig Heiberg om Stillingen som Chargé d'Affaires ved det portugisiske Hof i Brasilien findes i Rigsarkivet i Departementet for udenrigske Anliggender: Brasilien I d. Korrespondancesager vedrørende det danske Gesandtskab i Brasilien. Til Forstaaelse af den meddeles følgende:

I Portugal var efter Kong Josef I.'s Død i 1777 hans Datter Maria I. kommet paa Tronen. Hun blev imidlertid sindssyg i 1792 og maatte overlade Landets Styrelse til sin Søn Johan som Prinsregent. Under Napoleonstidens Uro rykkede Junot i Spidsen for en fransk Hær i 1807 ind i Portugal for at afsætte Huset Bragança, men forinden havde Hoffet allerede begivet sig til Brasilien, hvor Johan VI. blev, først som Prinsregent og fra sin Moders Død i 1816 som Konge af Portugal og Brasilien, til 1821.

Danmark havde dengang i en Aarrække ikke haft nogen diplomatisk Repræsentant i Portugal, idet den danske Chargé d'Affaires C. H. Stub, der var bleven accrediteret den 31. Maj 1805, var afgaaet ved Døden i Lissabon den 12. Marts 1806. Den 22. August s. A. blev Kammerjunker Christian Baron v. Bülow accrediteret som Chargé d'Affaires ved det portugisiske Hof, men han tiltraadte ikke Posten, og hans Udnævnelse annulleredes ved kgl. Resolution af 26. Februar 1808.

Pladsen henstod saa ubesat i en Aarrække. Først den 23. April 1816 blev ved kgl. Resolution fhv. Konsulatssekretær i Filadelfia Christian Lauritz Jeger udnævnt til Chargé d'Affaires ved Hoffet i Rio Janeiro med Forpligtelse til tillige at fungere som Generalkonsul. Allerede faa Maaneder efter søgte han af Helbredshensyn om Afsked fra denne Stilling og fik den tilstaaet ved kgl. Resolution af 14. August 1816.

Paa dette Tidspunkt, i September Maaned, er det, at Heiberg søger Embedet. Heiberg nærede jo i Aarene omkring 1816 stærk Interesse for italiensk og spansk Digtning; hans Doktordisputats, der udkom i 1817, handlede »om spansk dramatisk Litteratur, fornemmelig om Calderon«, og samme Aar skrev han under Paavirkning af denne Digter Dramaet: »Dristig vovet halvt er vundet«. Men med Hensyn til sin fremtidige Løbebane stod han ganske usikker. Han nærede et vist Ønske om at søge ind i den diplomatiske Karriere og havde maaske haabet at finde Støtte for dette hos Faderens gamle Ven Udenrigsminister Niels Rosenkrantz, og Posten i Rio Janeiro var ingenlunde daarligt aflagt; Jeger var bleven ansat med en aarlig Gage af 6000 Rbdlr. rede Sølv og 3000 Rbdlr. i Rejsepenge. Iøvrigt gør han selv paa en i en Embedsansøgning ikke helt almindelig Maade rede for sine Motiver. Helt beskedent var det jo heller ikke straks at søge om en saa høj Post som en Chargé d'Affaires'.

Han havde ikke Held med sig. Ansøgningen bærer den korte Paategning: »Lægges bort«. Man kommer til at tænke paa den i Biografisk Leksikon i Heibergs Biografi omtalte, tilsyneladende spøgende Ytring af Udenrigsminister Niels Rosenkrantz til Heiberg om, at det, naar det gjaldt om at komme ind i den diplomatiske Karriere, mindre kom an paa Sprogfærdighed og andre Kundskaber end paa at være af god gammel Adel. Paategningen er i sin Knaphed ganske i samme Aand som Rosenkrantzes Ytring. Han har sikkert ikke betragtet Heiberg som egnet til at være Diplomat, og har temmelig sikkert haft Ret heri. Det kan vel nok betragtes som ret givet, at den i Diplomatiets Kunst ganske uskoledede unge Heiberg, der tilmed selv indrømmer sine utilstrækkelige Kundskaber i Fransk, næppe paa tilfredsstillende Maade kunde have bestridt denne ingenlunde helt uvigtige Post.

Stillingen blev Aaret efter ved kgl. Resolution af 1. Marts 1817 besat med Legationsraad, Kammerherre Olinto Dal Borgo di Primo.

Til Kongen.

Allernaadigste Konge!

Den Pligt, der allerede som Borger i Staten paaligger mig, den at stræbe efter en Embedsstilling, i hvilken jeg kan anvende de mig forundte Evner, ihvor ringe de end maatte være, til min Konges og mit Fædrelands Tilfredshed; denne Pligt har dobbelt Gyldighed for mig, hvem Deres Kongelige Majestæts Mildhed allernaadigst har tilstaaet en Understøttelse til Hjælp under mine Studeringer, en Understøttelse, som jeg bør stræbe at gjøre saa kort som muligt, ved at danne mig for et Kongeligt Embede, i hvilket jeg ikke skal vedblive at tage uden at give, men tør gjøre mig Haab om, ved Flid og Bestræbelser at tilbagebetale noget af min Gjæld til Deres Kongelige Majestæts Naade.

Men da den gode Villie mægtigen lettes ved Lyst og Tilbøielighed til den Gjenstand, saa vil det ikke kunne ansees for egenkjerligt, naar jeg attraaer en Stilling, som tillige smigrer min Tilbøielighed, og hvis Vanskeligheder kunde lettes ved min Lyst til at overvinde dem. Det vil derfor ikke undre Deres Kongelige Majestæt, at jeg, som et ungt Menneske, der især har Lyst til at gjøre Bekjendtskab med fremmede Folkeslag og Lande, allerunderdanigst vover at ansøge Deres Majestæt om en Post, til hvilken desuden neppe nogen af Landets ældre eller allerede fortjente Mænd maatte have Lyst at concurrere, nemlig den nu ledige Plads for en Kongelig Dansk Chargé d'Affaires ved Hoffet i Rio Janeiro.

Jeg tør smigre mig med, at det Yndlingsstudium, som jeg med Lidenskab har dyrket, det spanske Sprog, vil være mig en ikke aldeles ubetydelig Anbefaling. Det portugisiske, hvilket jeg

mindre har lagt mig efter, er meget hurtigt lært ved Hjælp af det Spanske, Italienske og Latinske, hvilke jeg iforveien besidder. Den diplomatiske Correspondance i det franske Sprog frygter jeg ikke for at paatage mig, og hvad der ellers kunde mangle mig i Henseende til et nøiere Bekjendtskab med Forretningernes Gang, deri skulde jeg med største Flid øve mig i forestaaende Vinter, ifald jeg turde gjøre mig Haab om at opnaae det tilsigtede Formaal.

Hvad der dobbelt bidrager til, at jeg netop vil finde mig lykkelig ved denne fremfor ved nogen anden diplomatisk Post, hvorom jeg for Øjeblikket kan gjøre mig Haab, er den Omstændighed, at jeg med den Gage, som Deres Majestæt allernaadigst har tillagt Embedet, kan føre min Moder med mig til Stedet, og sørge for hendes Udkomme, hvilket under hendes nuværende Stilling, uagtet den hende allernaadigst tilstaaede Pension, er forbundet med megen Næringsorg. Denne Grund, endskjøndt den ikke er hentet af den Søgendes Duelighed, vil dog ikke desto mindre være en talende Anbefaling hos den Monark, hvis Regjering er en Velgjørers og en Faders.

Gjentagende mit allerunderdanigste ivrige Ønske, anbefaler jeg mig i Deres Kongelige Majestæts Naade.

Allerunderdanigst

Johan Ludvig Heiberg.

Kjøbenhavn den 18de September 1816.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalthistoriens Verden.

Om Familien Lakjers franske Oprindelse.

Blandt Indkomne Sager til Kronprinsens civile Departement 1804 (Nr. 82) i Rigsarkivet findes fra Præst i Ramløse og Annisse Peder Bagesen Lakieren til Kongen stilet Ansøgning (dat. Ramløse 8. Jan. 1804), hvori Supplikanten fremfører følgende:

»Jeg nedstiger fra et gammelt og rigt Huus i Normandiet i Frankrig — min Oldefader Pierre Basile de la Qvièrre gutterede i den Grad for Hugonotismen, at han gjorde de største Opofrelser i sit Fædreland for at finde Lye i det ædle danske Folks Skiød og Religion. Jeg er den eeneste, som er bleven offentlig Lærer i denne i en Tidsrum af 150 Aar. Min Sal. Fader, som og hedde Pierre /: som Søn efter Fader opad /: anvendte 10 Aar af sin Ungdom paa Reyser og gjorde saadan Brug af sine Kundskaber og udenlandske Bekiendtskaber, at han stiftede det største Handels Contoir vester paa Jylland i Byen Ringkiøbing strax efter Freden 1719. Hans Oplags og faktorsk Handel for Holstebro, Lemvig og Wiborg var betydelig, men 1727 afbrændte Wiborg total, og hans Tab skal have været mod 30000 Rdr. Inden 2 à 3 Aar derefter havde han mistet 4 af sine bedste Skibe og paa 2 store Ladninger Staldstude — /: som i Holland styrtede af Smitte saa snart de bleve udskibede /: — en meget stor Capital. Skiæbnen blev ham ret tung — han saae sig Fader til 7 Børn —, men tabte Modet, uagtet hans udenlandske Correspondenter tilbøde broderligen nye Credit, men solgte den sidste Kiøl, søgte Kiøbenhavn for derfra at gaae til Indien 1730.

Banqven skulde oprettes — Grev Gyldensteen og Desmercières, Otte Thotto. f. lærte ham at kiende (og vidste at gjøre Brug af hans Bogholderie Kundskaber og Sprog og paalagde ham at gjøre baade den generale og specielle Indretning og engagerede ham tildeels som Translateur. Han døde 1748, 53 Aar gammel og var uden Caution det Heele betroet. Gamle Thott kaldte ham Banqvens Fader og sagde mig siden hvor høyt han agtede hans Talenter og elskede hans Hierte. Samme Aar 1748 blev jeg Student inter Nobiles, 15 Aar gammel. 1774 brændte min Præstegaard, efter at jeg havde Aaret før bygt den som faldefærdig op af nye, og efter at jeg 2 Aar før havde mist over 3000 Rdr. ved en Stiffaders Bankerot og har maattet underholde min gamle Moder i mere end 10 Aar derefter etc. etc.

Ramløse Byes og begge Sognes mislige Udskiftninger, som de første, de Fattiges Mængde, og Tilstand, Skolernes Trang, en Fæstejords saavel som Præstegaards Jordernes Grundforbedringer, 3de nye Familiers Etablissemets med Nærings Veye, Annexgaardens Istandsættelse og 3de Fattighuses Stiftelse, og alt dette uden een Splindt af Skoven eller Skilling af Eders Majestets Casse, har sat mig i een Gield over 2 600 Rigsdalere og dybe Bekymringer; idet jeg nedlægger dette allerunderdanigst for Cronen uden Dag og Klaring, meget trættet og svag i mit 71. Aar og formedelst lang, kold og besværlig Sognevej, meget trængende til en Capellan, maa jeg uden Eders Majestets særdeles Naade dog renoncere paa denne saa nødvendige Lise. Jeg tæller nu 18 deylige Døttre Børn og takker Gud for 3 værdige Sviger-Sønner, der alle 3 gjøre deres Embeder Ære, men have for liden Evne at betale min saa uskyldelige Gield — og for megen Character, ikke at gjøre, hvad de formaae, om Gud skulle kalde mig, inden jeg faaer noget mere betalt derpaa end hidindtil skeet er.

Min Bøn bestaaer deri, at Ds. Maj. ville tillægge mig aarlig 300 Rdr. af det nu vacante Domprovsties rige Indkomster — mine Dage er vist ikke mange, noget kunde det soulagere, min Enkes og Børns gode Hierter saae i saafald Udvejene muligere at hver kunde faae sit. En uforsørget og eneste Søn skulle mindre rødme ved den Kaadmundes Kritik, at hans Fader havde givet saa længe til de Fattige og giordt Forbedringer i sin Sirkel, hvortil han ingen Evne havde og ingen Foretjeneste uden en taabelig Godvillighed, indtil han døde.

I et meget helligt Haab nedlægger jeg dette Bønskrift umiddelbar for min Konges Øyne og netop, fordi jeg undseer mig, igiennem Eders Majestets Cancellie at giøre dette Skridt, da jeg hverken har litterære Fortjenester eller Grunde af anden Natur end Alder, Svaghed, Gield, men ingen Hylde fyldt af selvskevne Bøger.

Brevskriveren Peder Baggesen Lakier, f. 9. Okt. 1732 i Ringkjøbing, blev 1749 Student, udgik 1758 som Kinapræst, 1765 Sognepræst i Skjelskør, 1769 i Ramløse og Annisse, afgik 1809 med 600 Rdlr. og Pension og fik Annisse Kirkejord, 40 Tdr. Land, paa hvilken han byggede Petershvile † 8. Febr. 1820, 87 Aar gl. Han ægtede 31. Jan. 1766 i Kbhvn. Lucie Thomine Borthig (Forældre: Frederik Vilhelm Borthig og Margrethe Catharine Bech), dbt. 30. Aug. 1737 i Vordingborg † i Hillerød. I sine senere Leveaar skal han have vist et besynderligt Væsen, prædikede ofte flere Timer i Træk og foredrog Kants Filosofi i Stedet for at tale over Evangeliet; han oprettede Spinde- og militære Skoler, som Kronprinsen bærede med sin Nærværelse, og blev paa forskellig Maade begunstiget. Lakiers Børn med L. Th. Borthig var: Johanne Marie, døbt 19. Jan. 1767 i Skjelskør † 12. Sept. 1818; g. 25. Sept. 1796 m. Ekvipagemester, Kommandør Sivert Urne Rosenvinge, f. 28. Apr. 1758 † 10. Sept. 1820; Christiane Wilhelmine, døbt 24. Decbr. 1768 † 8. Nov. 1817 i Christianssand, g. i Christianssand m. Claus Petersen, f. 4. Marts 1762 i Holbæk † 1823; Petrine Sophie, f. 5. Febr. 1771 † 22. Maj 1846; g. 19. Sept. 1794 i Ramløse m. Stutmester Frederik Carl Emil Nielsen.

Pastor Lakiers Fader Købmand Peder Lakier i Ringkøbing var født i denne By 2. Sept. 1698.

Louis Bobé.

K. L. Rahbeks Ansøgning til Finanskollegiet om et Laan af 16,000 Rdlr. til Indretningen af en Undervisnings- og Opdragelsesanstalt paa Bakkehuset.

Efter at have under den 22de f. M. erholdet det anordnede Samtykke paa den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler til mit Forhavende, næstkommende Octobermaaned at aabne en Underviisnings og Opdragelses Indretning paa min Gaard, det gamle Bakkehuus, i Nærheden af Kiøbenhavn, er det jeg vover at henvende mig til D. M. med mine Ønsker og Forhaabninger i saa Henseende.

Allerede for flere Aar siden var dette min Tanke, og i de syv Aar, jeg som Overlærer og Medbestyrer af H. H. daværende Hofpræst Christianis just da meget blomstrende og af meere end 60 Elever bestaaende Institut havde en meget betydelig Deel i disse unge Menneskers Underviisning og Dannelse, har jeg saavel af den Hengivenhed og Godhed, de selv og deres Forældre og Foresatte viste, og for en stor Deel efter flere Aars Forløb vedblive at viise mig, som af mine daværende Lærlinges Held med

offentlige Prøvelser og Examina, og tildeels allerede i D. M.s Tjeneste, havt nogen Føye at smigre mig, ikke at være uskikket til dette vigtige Arbeide.

Vel indseer jeg tilfulde, hvor ugunstigen i meere end een Henseende de nærværende Konjuncturer for alle slige Foretagender ere, men da der just nu, saavidt mig vitterligt, er i D. M.s Riger aldeles intet saadant Institut, i det mindste ikke hertillands findes, og altsaa de Forældre, eller Foresatte, der maatte ønske at faae Deres Sønner opdragen og underviiste paa saadan et Sted, vilde være i den Nødvendighed at sende dem ud af Riget, hvilket i mere end een Henseende neppe torde være ønskeligt, da ydermeere min ovennævnte Eyendomsgaard i denne Henseende giver mig et Locale, der fra mange Sider har dertil ualmindelige Beqvemmeligheder. Da saa vel Standsningen af al saakaldet litterarisk Virksomhed, som min øvrige personlige og Embeds Stilling lover mig en overflødig Fritid, som jeg ikke nyttigere veed at anvende til D. M.s og Fædrelandets Tjeneste, og da jeg tillige i den øvede og duelige Ungdomslærer, Secondlieutenant Adler af D. Majs. Livcorps har været saa lykkelig at finde en nidkiær og paalidelig Medarbejder, med hvem jeg uden at behøve synderlig megen anden Hjælp, seer jeg mig istand til at bestide Undervisningen og Opsynet for det middelmaadige Antal Lærlinge, hvortil det er mit Forsæt at indskrænke mig, er det, jeg vover at udbede mig D. M.s naadigste Understøttelse til at iværksætte denne min Plan.

I min ovennævnte Gaard Bakkehuset har jeg for nærværende Tid paa tre forskellige Prioriteter den Summa af 11000 Rigsdaler, men samtlig private Penge, der altsaa hvert Øjeblik kunne ventes opsagte, da det i Følge Gaardens Beliggenhed udenfor Byen ikke er gjørligt at faae offentlige Penge deri, imidlertid vilde det for en Indretning af denne Natur, der ikke taaler Flytning, være af yderste Vigtighed, at Prioriteten deri var fast, hvilket ikke uden ved Ds. Maj.s personlige Naade er at haabe. Dertil kommer, at ligesom en saadan Indretning vilde fornødige adskillige, i nærværende Øjeblik bekostelige Forandringer og Forbedringer i Bygningen, vilde den og udkræve et Inventarium, som jeg, hvis Formue er tilsat paa at dannes mig til Ds. Maj. og Fædrelandets Tjeneste, og hvis Erhverv paa de seneste Aar er sunket lærgt under det Halve, ikke er istand til at udrede.

Hertil er det, jeg til næstkommende 11te Juni Termin ansøger om et Laan af 16 000 Rdl., for hvilke da tilligemed første Prioritet i min Gaard, der alt for adskillige Aar siden er assureret i Brandcassen for 12500 Rdlr., og hvis Leye, skøndt af mig ikke forhøyet i de Aar jeg har beboet den, kan anslaaes til 800 Rdlr., ogsaa min Indbo, der i Brandassurancen for Meubler har været forsikret for 3600 Rdlr., og naturligvis ved det tilkommende Inventarium vil blive betydelig forøget, er, som jeg haaber, Ds. Maj.s Casse tilstrækkelig Sikkerhed, ligesom og, hvad jeg af Ds. Majs. Naade, være sig som Gage, Vartpenge, eller paa anden Maade, maatte være eller vorde tillagt, ydermere hæfter for, hvad i Renter eller i aarligt Afdrag deraf bliver at betale.

Skulde D. M. bevilge denne min Ansøgning, vover jeg at ønske, at saasart de af mig ved Bygningen og videre Indretning forehavende Forandringer og Forbedringer vare istand, det Hele af dertil Tilforordnede maatte blive beseet og vurderet, paa det at, hvad ikke med fuld Sikkerhed i selve Eiendommen skulde befindes at kunne blive staaende, ved aarlige Afdrag, som da af D. M. nøyere bliver at bestemme, alt under ovennævnte Sikkerhed kunde blive D. M.s Casse tilbagebetalt.

At D. M. ved at lægge den her ansøgte Naadesbeviisning til saa mange foregaaende, vilde gjøre mig til den helligste og dyrebareste Pligt, af yderste Ævne at stræbe for saaledes at anvende denne høikongelige Velgierning, at

de unge Mennesker, der dannedes i dette Institut, der skyldte D. M.s Naade sin Tilværelse, kunde og skulde, saa forskiellig end i øvrigt deres Bestemmelser torde blive, opelskes til Kongens tro og gode Mænd, Fædrelandets dueelige og værdige Sønner, vover jeg, i Tillid til det hæderfulde Omdømme, D. M. saa nylig over mine Forhaabninger har æret mig med, til Slutning at forsikre og love.

Gamle Bækkehuus, d. 14. Marts 1810.

Orig. i Indk. Sager til Finanskollegiets Journal 1810, 1700 (797). — I sit Svar paa denne Henvendelse meddelte Kollegiet, at det gerne ønskede at kunne bidrage til at fremme hans Hensigt, hvis Nytte man indsaa, men kunde af Hensyn til Tidsomtændighederne og de for den kgl. Kasse gældende Regler ikke anbefale hans Andragende. Rahbeks Ansøgning til Direktionen for Universitetet, dat. 16. Febr., dækker sig i Indholdet med ovenstaaende Andragende (Universitetets Sager 1810 E 130).

Louis Bobé.

Slægtskabet mellem Niels Stensen og Jacob Winsløw (P. T., 8. R. 4. B. 186) er blevet paavist i Hist. Meddelelser om Kbhvn., 1921, S. 52—54, hvor Lægen M. K. Zahrtmann har godtgjort, at Niels Stensens Farfader Peder Nielsen, Præst 1568—99 i Kviinge og Gryt Sogne i Østskaane, var Fader ikke blot til Guldsmed Sten Pedersen (død 1644) i København, men ogsaa til Præst Claus Pedersen Qviding (o. 1577—1642), som arvede Faderens Sognekald, og hvis Datter Karine (1603—73), i sit Ægteskab 1631 med Præst Jacob Hansen Colding, i de nærliggende Sogne Vinsløw og Neflinge, blev Moder til Peder Jacobsen Winsløw, den lærde Anatom Jacob Benignus Winsløws Fader. Niels Stensen var følgelig Fætter til Jacob Winsløws Farmoder; med Undtagelse af hende laa deres Slægtforbindelse helt inden for Mandslinjerne.

Alsen—Falsen.

Foranlediget ved en fra Frk. Helene Höhnk indgaaet Forespørgsel om Personer af Navnet Alsen: Heinrich Christian (1777 Stud. i Kiel) og Notar Enevold Christian Alsen har jeg sammenstillet følgende.

Johan Jakob Gabel, f. 7. Maj 1730 i Colmar i Elsass, tjente i Frankrig som Lieutenant, hvervet 1749 i Mühlhausen, afsk. 1753, Korporal ved Livkompagniet (Musketerer), 1757 Værtshusmand i Ny Kongensgade 35, overtog derefter Proviantleverancer til St. Germain's Tropper, led ved deres Tilbagemarsch betydelige Tab, boede 1762 St. Annæ Vester Kvarter 35, derefter til 1767 l. Pikør ved Landevejene, 1768 ridende Postmester i Hamborg, havde 1771 Privilegium paa at holde Skænk i Rosenborg Have, fik s. A. af Grev U. A. Holstein og Struensee overdraget at indrette et Hus til Bevartning af Standspersoner, købte den Schulinske Gaard (Efterslægtsens) paa Østergade, der ødelagdes ved Pøbeloptøjerne 17. Jan. 1772, blev 1773 adj. og senere virkelig Toldforvalter i Glückstadt † 16. Juni 1815 i Glückstadt. Gift o. 1752 m. Catharine Elisabeth, D. af Ludvig Jorisson i Helsingborg, f. dersteds 1719, døbt 7. Jan. † 22. Okt. 1801 (?¹). Børn:

¹) Hist. Tidsskr. 3. IV. 441. Persh. Tidsskr. 3. IV. 287; 4. III. 157. C. D. Biehls Breve om Christian VII. ved Louis Bobé, 1919, 114, 183 f. Reverdil, Struensee (ved P. Læssøe Müller og Louis Bobé), 1916, 144, 292. Ny Enkekasse 1556.

1. Sara, f. 24. Okt. 1753, Kammerjomfru hos Dronning Caroline Mathilde, beskyldtes for at have været Struensees Elskerinde, klagede 1772 til Kongen over at hun ikke vidste det Sted, hvor hun kunde være, gift 1° 10. Okt. 1773 (St. Petri) m. Bernhard Dragun, Student, 1771, 2. 10. Insp. ved den nyoprettede Realskole, 1773, 8. 9. Sekretær ved den almindelige Plejeanstalt † 29. Dec. 1775 34 Aar gl.¹⁾, 2° 2. Maj 1783 i Rendsborg med Rektor Friedrich Gabriel Stempel. Hun havde af 1. Ægteskab Døtrene Engelke Johanne Christiane Dragun † 1829, bgr. 7. April; g. m. Overretsprokurator, Kancelliraad Rasmus Cornelius Friis † 13. 1. 1828 i Helsingør — og Charlotte Cathrine Dragun, dbt. 24. 11. 1775 † 21. 3. 1846, g. n. Major Carl Ludvig Ernst Hagensen, f. 10. Febr. 1777 i Glückstadt † 14. 9. 1851. (Ny Enkekasse 12113).
2. Esther, f. 21. Sept. 1755.
3. Georg Nicolai, f. 6. Dec. 1758.

Om Sara Gabel giver en Ansøgning til Kronprins Frederik fra 1806 fra Enevold Christian Alsen (if. Schlesw. Holst. Schriftstellerlexikon født 12. Nov. 1777 i Gross Wittensee, Bünstorf Sogn, Hütten Amt, 1804 Cand. jur. paa Gottorp, Advokat i Flensborg og fra 1811 Notar i Sønderborg † der 1833) følgende mærkelige Oplysning:

»Min Moder, en født Gabel, skriver A., »havde den Lykke, at staa i Dronning Caroline Mathildes Tjeneste, blev senere gift med en Sekretær Dragun, af hvilket Ægteskab fødtes en Datter, der for nogen Tid siden blev gift med en fhv. Lieutenant ved slesvig-holstenske Bataillon lette Infanteri, nu Kaptajn ved Landeværnet og Magasinforvalter i Itzehoe. Efter Draguns Død forlovede min Moder sig med nuværende Højesteretsjustitiarius Etatsraad de Falsen. Hans Forældre modsatte sig Forbindelsen og traf deres Forholdsregler saa godt, at Falsen, omendskønt Bryllupsdagen allerede var bestemt og Ægtefællernes Ret allerede var anticiperet, pludselig forlod min Moder, der allerede bar Frugten af Omfavnelserne under Hjertet og maatte opgive alt Haab om ægteskabelig Forbindelse«.

Alsen opdroges hos Morfaderen J. J. Gabel²⁾.

Enevold de Falsen (1755—1808), i Literaturen kendt som Forfatteren af »Dragedukken«, blev 1777 Overhofretsassessor i Kristiania.

Louis Bobé.

von Eldern.

Paa en Forespørgsel fra Bureauchef, Artillerikaptajn C. M. Munthe, Oslo, om Familien von Eldern har Samfundet givet følgende Oplysninger:

Militærslægten von Eldern, hvis Vaaben viser i Skjoldet 5 bjelkevis sammentillede, aflange Solvruder i Rødt, paa Hjernen en opvoksende Gedebuk, stammer fra Lifland.

Gotthard von Eldern aus dem Lande Golich. — Søn: Reinhold von Eldern, g. m. Dorothea von Vietinghof fra Øsel. — Søn: Mathias Ernst von Eldern, havde Sønnerne A—B.

A. Reinhold Johan, f. 23. Febr. 1652 paa Gerafer i Lifland, 1676 Fændrik i Prins Georgs Reg., 1678 Kaptajn, 1690 Major, 1702 i Braband, g. 13. Aug. 1692 m. Christiane Sybille von Worgewitz, f. 29. Juni 1670 † 1727.

¹⁾ Kanc. Brevb. 1773, 78. Frederikke Brun, Ungdomserindringer, 1917, 11 f.

²⁾ Kronprinsens civile Departement Ans. 1806.

B. **Woldemar Ernst**, 1693 Fændrik i Bat. Prins Georg, 1695 Sekondtlnt., 1701 Premierltnt., 1704 ved Höchstädt, 1708 Kaptajn i jyske hvervede Infanterireg., 1710 Kaptajn i Livgarden t. F., saaret ved Gadebusch 1712; 1714 Oberstltnt., 1718 Overfører for Drabantgarden og Chef for Landkadetkomp., 1720 kar. Oberst † 10. Okt. 1731 i Kbh. G. 1701 m. Margrethe Christiane Boye, f. 17. Sept. 1685 † 11. Febr. 1776, 91 Aar, Datter af Oberstltnt. B. — Deres Børn: 1—5.

1. **Erik Christian**, f. o. 1705 † 5. Okt. 1721, Landkadet.
2. **Gottfried Wilhelm**, f. 1710 i Rendsborg, 1724 Kadet, 1733 Korporal, 1734 Fændrik i Dombroicks Reg., 1737 Sekondtlnt., 1744 Premierltnt. i Prins Frederiks Reg., 1756 kar. Kapt. af Inf., afsk. 1764 † 8. Marts 1776 i Helsingør. G. 12. Marts 1755 i Kbh. (St. Petri K.) m. Maria Friderica Keil, Datter af Borgmester Keil i Glückstadt.
3. **Christiane Charlotte Wilhelmine**, f. 23. Okt. 1711 i Glückstadt † 1793, g. 22. Aug. 1732 i Kbh. (St. Petri) m. Major Isbrand von Holten † 1. Jan. 1742.
4. **Friedrich August**, f. 1713 i Rendsborg, døbt 21. Jan., 1730 Landkadet, 1732 Sergeant, 1733 Fændrik, 1756 Kaptajn i thronhjemske nationale Infanterireg., afsk. 1767, g. 1765 m. Anna Martine Bull † 1767.
5. **Waldemar**.
6. **Catharine Dorothea**, f. 29. Okt. 1718 † 13. Juli 1790 i Roskilde, g. 18. Dec. 1737 m. Generalmajor Friedrich Gottschalck Haxthausen, f. 4. Sept. 1705 † 4. Jan. 1770.

C. **Wolter**.

D. **Gotthard**.

E. Datter g. m. Oberstltnt. Conrad von Büchner.

Louis Bobé.

Til Slægten Haffners Genealogi.

I sine personalhistoriske Samlinger i det kgl. Bibliothek har T. Becker en Notits om at »den rimelige Stamfader til Familien Haffner er den Mand af dette Navn, der lod sig høre for Frederik III.s Hof med kunstige Nattergale. Han fører i Vaabenet en Mand med en Jægerhue«.

Om Slægtens eftervislige ældste Stamfader, Mag. **Reinhold Haffner**, vides følgende. 1688 indgiver han en Ansøgning til Kongen, hvori han beretter, at han har betjent Militien senest for Hamborg ved Artilleriet, hele Armeen til venstre Fløj og i denne Sommer i Lejren paa Amager; han nyder kun 8 Rdl. mdl. Naadespenge. Han beder om at faa Titel af Vicefeltsuperintendent fordi han har tjent 10 Aar i Felten og bleven Mag. phil. ved Universitetet og for Theologiens Skyld regnet blandt candidati doctoratus; sluttelig beder han om fuld Gage, som Regimentspræster tilkommer i Felten. H. kalder sig »von Ewer Königl. Mayts. bey dero Leibgarde zu Fuss aller gnødigst verortneter Pastor«.

Mag. Reinhold Haffner viedes 9. April 1686 i Frelsers Kirke i Kbhvn. til Catharine von Stello. Han var Præst i Waddens i Oldenburg, da han 1695, 30. Marts, fik Bestalling som Præst i Seefeld i Butjadinger Land (Patente 1695, Rigsark.).

Jens Harboe.

I dette Tidsskrift 2. Række, 5. Bind, S. 1 ff. gør Oberst Harbou Rede for en lille Harboe-Slægt, som hverken i opad- eller nedadstigende Linje kan knyttes til nogen anden Harboe-Slægt; han kalder Artiklen efter Slægtens

mest fremtrædende Mænd: Overkrigssekretær Jens Harboe og Generallejtnant Andreas Harboe. I opadstigende Linje har han dog Oplysninger om Faderen og Bedstefaderen. Kilden hertil er Helsingør Mariæ Kirkebogs Tilførsel ved Overkrigskommissærens Daab 1646, hvor det siges, at Overkrigskommissærens Fader er Ridefoged Christopher Haarboe, der er født i Kjøbenhavn af Jens Haarboe og Metta Jensdatter. Ud fra Christopher Haarboes Fødested Kjøbenhavn slutter han saa, at Faderen maa være en af de to paa denne Tid i Kjøbenhavn forekommende Jens Harboer, enten Skomagermesteren eller Sangeren i kgl. Tjeneste; jeg skal henlede Opmærksomheden paa en tredje samtidig Jens Harboe, som ligesaa godt kan være Faderen, thi den Omstændighed, at Christopher Harboe er født i Kjøbenhavn, er jo ikke ensbetydende med, at hans Fader har haft fast Bopæl der; det kan have været et ganske midlertidigt Ophold i de unge Aar. Den tredje Jens Harboe »paaholden i Suinsund i Norge« mødte $\frac{25}{4}$ 1635 paa Vordingborg Raadstue »for velagte Søffren Lauridtz en, Kong. May.t. Foged over Idde og Markerlen og var begærende paa fornævnte Søffren Lauridsens Vegne, som haver til Ægte Salig Maren Laursdatters Søster ved Navn Else Laursdatter, begge fødte i Kjøbenhavn, at han maatte bevilges at tage sin Hustrus Søsterdatter Mallene Christensdatter med sig til Norge, hvilken de hos dem vilde have og forsyne med kristelig Optugtelse og Lærdom saavelsom nødtørftig Underholdning med Kost og Klæde¹⁾ hendes fædrene og mødrene Arv ubeskaaret og fri udi alle Maader som de vilde ansvare for Gud og være bekendt«. Herpaa gik Borgmester og Raad ind, da Søffren Lauritsen »skal være en fornemme Mand«, og bedre kan tage sig af Hustruens Søsterdatter end fremmede og samtykkede derfor i, at Jens Harboe maatte tage Pigen med til Søffren Lauridsen. »Belangende huis hinde arvelig kan være tilfalden efter Fader og Moder, det kunde ej af Byen udstedis uden nøjagtig Forsechring, som dog skal blifve hos hendis Verge [Hans Steen] at fordre, naar louglig paakreffuis«.

Naar jeg mener, at den her nævnte Jens Harboe kan være Slægtens Stamfader, skyldes det nærmest, at Christopher Harboe 1647 blev ansat i Norge, og en Slægtsforbindelse der giver en rimelig Grund til en saadan Ansættelse.

Hauch-Fausball.

Edouard Du Puy's Musikhandel.

I Persh. Tidsskrift V, 6, pag. 37 har Prof. H. Weitemeyer meddelt, at Komponisten og Sangeren Edouard Du Puy i Februar 1792 søgte Magistraten om Tilladelse til at aabne en Nodehandel i Kjøbenhavn. Ved Undersøgelsen af Kilden i Raadstuearkivet viste det sig imidlertid, at Ansøgeren hed Pierre Dupuis, og at Bevillingen ikke drejede sig om en Nodehandel, men om en Modehandel. Weitemeyers Meddelelse beroede altsaa paa en let komisk Fejllæsning.

Dette har jeg allerede oplyst i min Bog »Ungdom og Galskab« (1923). Men siden har Forfatteren Hr. Carl C. Christensen gjort mig opmærksom paa denne Annonce, som findes i »Adresseavisen« 16. Jan. 1806:

»Undertegnede har overdraget Hr. Friling Oplaget af min Musikhandel, ligesom jeg er overbevist, at jeg, da bemeldte Handel af mig blev ført, har vundet det musikelskende Publikums Biefald ved mit Valg af gode og yndede Musikalier, saaledes tvivler jeg heller ikke paa, at jo og Hr. Friling, som kyndig Musikus, vil vide at forøge Oplaget med saadanne Musikalier,

¹⁾ Vordingborg Raadstuebog 1633—39, fol. 104.

der kunne være saavel overensstemmende med Smagen som med den Interesse, de bør have for Kunstneren. Jeg anbefaler derfor Hr. Friling til mine Venner og Velyndere og haaber, at de ville bæere ham med den samme Tillid, hvormed de forhen har bæret mig.

Du Puy,
Concertmester.

I Følge af foranførte anbefaler jeg mig det musikelskende Publikum. At Hr. Concertmester Du Puy forhen tilhørende og af mig tilkjøbte Musikoplag stedse skal blive forøget saaledes, at hos mig altid skal kunne findes et udvalgt Assortiment Musikalier tør jeg forsikre og haaber herved og ved billig og redelig Behandling at vinde mine Velynderes Biefald, hvilket i Særdeleshed skal blive Maalet for mine Bestræbelser.

E. Friling,
boende paa Nyetorv ved Siden af
Vaisenhuus-Apotheket 139, 2den Sal. ◊

Det fremgaar altsaa heraf, at den berømte Komponist alligevel har drevet en Handel med Musikalier omend adskillige Aar senere, end Weitemeyer formodede. Du Puy gjorde sig dog ikke den Ulejlighed at søge Borgerskab, men nøjedes formodentlig med at sælge Noderne fra sit Hjem, som iflg. Vejviseren 1805 fandtes paa Amagertorv. Hans Efterfølger, E. O. Friling, var Klaverinformator og meddelte fra 1807 i Vejviseren, at han drev et »musikalsk Leie-Bibliothek«.

Robert Neiiendam.

Steuben.

Paa en til Samfundet af Cornelis de Min, Notary Public of the State of Pennsylvania, rettet Forespørgsel om Familien Steuben har Samfundet svaret ved at meddele nedenstaaende Oplysninger:

Johann Daniel Steube, tjente 1715—31 ved Rytteriet i Danmark, nedsatte sig 1731 som Borger i Fredericia og blev 1750 Borgerkaptajn, ansøgte 6. April 1760 om Karakter som Kaptajn af Infanteriet, hvilket bevilgedes ham, angiver da sin Alder til 76 Aar, begravet 13. Juni 1770 i Fredericia, 86 Aar gl. — Søn:

August Ludvig, 1744 Apotekersvend, s. A. Apoteker i Grenaa, 1750 i Aarhus, 1761 Hospitalsskriver ved Feltlasarettet i Foggebæk, boede her som Pensionist til sin Død. — Børn 1—4.

1. Johann Daniel, f. 8. Juli 1740 i Fredericia † 8. Sept. 1766 paa Frederiks Hospital, Pageinformator.
2. Bernt Orning til Eskemosegaard, f. 1746, døbt 25 Sept. † 17. April 1800, Major, gift med Susanne Christensen † 7. Sept. 1833, 74 Aar.
3. Peter Martinus, f. 1748 i Grenaa, 1766 Bartskærsvend † 1814 i Eaton, Pennsylvania.
4. Mette Hedevig Meinhardt, f. 13. Juli 1753 i Aarhus † 18. Okt. 1754.

Bernt Orning Steubes Søn var:

Johann Ludvig »von Steuben«, f. 14. Aug. 1793, 1808 Fændrik i norske Livregiment, 1809 Sekondltnt., 1817 Premierltnt., 1828 Stabskaptajn, 1841 Major, afg. 1845 † 30. Juni 1869, 76 Aar; g. 1° 1821 m. Mary Elisabeth Silberschildt; 2° Nicoline Christine Steen, f. 19. April 1815 † 19. Aug. 1875.

Louis Bobé.

Indskrifter paa Kisteplader fra helsingørske Kirker.

Hr. Ingeniør F. Kaas har velvilligst henledt min Opmærksomhed paa en Del paa Karmeliterklostrets Loft opbevarede Kisteplader, som jeg har havt Adgang til, og hvis rent genealogiske Udbytte her meddeles.

Jørgen Bihlfeldt † 30. Jan. 1769, 47 A. — Mdr., Fuldmægtig ved Translationen ved Øresunds Toldkammer.

Anna Cathrine Bihlfeldt, f. Clausen, Enke efter forr. † 12. Dec. 1792.

Jess Wester Biørnsen, f. 29. Jan. 1737 i Apenrade † 8. Dec. 1786, Præst.

Peter Bülge, f. i Aarhus 27. April 1646 † 9. Maj 1707, Kammertjener hos Prins Christian, Kæmmerer.

Eva Dorothea von [Dessin], f. von Oldenburg, f. 2. April 1690 paa Lalendorf i Meklenborg † 26. Febr. 1726, g. 1720 m. fyrstelig slesvig holsten-eutinsk Kammerjunker Hans Ernst von Dessin. — Datter: Sophia Maria Elisabeth gift von Dehn.

David Fischer, f. 15. Apr. 1660 † 14. April 1731, kgl. Postforvalter.

Elisabeth Garben † 29. Febr. 1760, 70 A. 6 Md.

Carl Friderich Godenius, f. 11. Aug. 1713 i Kbh. † 11. Dec. 1784, kgl. Agent, g. 9. Okt. 1771 m. Maria Elisabeth f. Brügman.

Volrath Levin von Grambow, f. 25. Juni 1689 paa Wiltkuhl i Meklenborg, 1709 i dansk Tjeneste † 19. Juni 1761 i Hels., Generallieutenant, g. 12. Juli 1730 m. Barbara Sophia von der Lühe, 6 Børn: 1 S. 5 D.

Andreas Günther, f. 30. Nov. 1635 i Halle † 28. Dec. 1698, Justits-Kancelli- og Admiralitetsraad, Dir. for Øresundstolden.

Magdalene Margrethe f. Hauszmann, f. 15. Okt. 1654 i Segeberg † 22. Nov. 1687; g. 1669 m. A. Günther; 6 S. 4 D.

Nicolai Christian Nissen, f. 23. Juni 1695 † 26. Apr. 1779, Justitsraad og Toldkæmmerer.

Christiane Rebecca Nissen, f. 10. Okt. 1746 i Slesvig † 11. Febr. 1764 i Hels. D. af forn. N. C. Nissen og Anna Magdalena Strucmann.

Eleonora Francisca von der Osten, D. af Wilhelm August von der Osten og Friderica von Lüttau, Hofdame hos Prinsesserne og Dronningen, f. 5. Juni 1737 i Sorø † 18. Jan. 1765 i Aarhus, g. 17. Dec. 1763 m. Oberstlieutenant Friderich von Numsen; en Datter Friderica Juliana Maria f. 24. Sept. 1764.

Johan Adam Spät, f. Marts 1702 i Anhalt Zerst, kom til Kbh. 12. Maj 1729, til Helsingør 12. Maj 1730; g. 1° Eleonore Winter, 1° Son Jacob, f. 3. Marts 1738; 2° Elisabeth Bache fra Drammen; Børn: Birgitte Euphrosina, f. 29. Marts 1741; Johann Andreas, f. 22. Marts 1742; Eleonora f. 20. Jan. 1744; Jens Peter, f. 20. Jan. 1745; 3° 15. Apr. 1746 m. Hedewig Klycker; 4° Maria Margaretha Mattissen.

Christian Friderich Walther, f. 17. Apr. 1724 † 22. Maj 1775, Sekr. i T. Kanc., Kabinetsekretær og Kasserer hos Dr. Sophie Magdalene, Kæmmerer o. Øresundstolden, g. 26. April 1754 m. Susanna Dorothea Kønemann (2 S.).

Anna Hedewig Wøldike f. Jacobsen, g. m. Præst Andreas Wøldike, f. 8. Jan. 1751 † 16. Okt. 1788.

Cai Burchard Zwergius, Præst † 5. Dec. 1739.

Th. Thaulow: Lillie-Juulernes Slægtbog. V. Tryde. Kbhvn. 1925.

Indledningen er kort og klar. Forfatteren støtter sig til Thisets Udviklinger om den gamle danske Adel og slaar fast, at da Slægtsnavne ikke kendes før i det 15de Aarhundrede, og Slægtsvaaben overhovedet ikke eksisterer før i det 13de Aarhundrede, er denne Grænse for at følge en Slægts Historie uoverstigelig; han falder ikke for Lyst til dristige Kombinationer og ubeviste Hypoteser, men slaar fast, at Slægtens Genealogi ikke med Sikkerhed kan føres længere tilbage end til 1450, selvom det er en Kendsgerning, at Slægten alt lang Tid forinden har indtaget en fremtrædende Stilling i Landet og i Kongens Følge.

Naar Forfatteren siger: Hvad Fornavnene angaar, er Navneskikken konsekvent gennemført i ældste Hovedlinie o. s. v., er jeg bange for, at Forfatterens paa denne Navneskik, — som han ikke omtaler nærmere, men som vel er den: først opkaldes Barnets Farfader (Farmoder), derefter Barnets Morfader (Mormoder) og videre Oldefaderen (Oldemoderen), først paa fædrene, saa paa mødrene Side, — opbyggede System, hvorefter han placerer Personerne i de ældste Slægtled, vil falde, naar man gaar det efter i Sømmene; Forfatteren ved aabenbart ikke, hvad allerede for et Aarti siden Postmester C. Klitgaard har paavist, at denne »almindelige« Opkaldelsesregel er meget usikker, idet paa Landet i Jylland fortrinsvis afdøde Slægtninge opkaldtes saaledes, at man altsaa, hvis Barnets Bedsteforældre levede, først opkaldte Oldeforældrene. — Hvor har Forfatteren iøvrigt det fra med den konsekvente Gennemførelse? Er det ikke nærmest ham selv, der gennemfører den konsekvent? F. Eks. om Niels Maltesen siger han dog S. 43, at han efter Navneskikken maa t æ n k e s at være ældste Søn.

Forfatteren har i Hovedsagen indskrænket sig til fra Tiden før 1450 at biografere de Personer, der baade har ført Lillievaabnet og kaldet sig Juul; thi her er Sandsynligheden for, at de virkelig har hørt til Slægten, stor, selvom jeg ikke tror, at Forfatteren har Ret i sin Paastand om, at et bestemt Slægtsvaaben i de Tider, her er Tale om, saa godt som udelukkende blev brugt af en Slægts Agnater; Undtagelserne var flere, end Thiset, der byggede sine Stamtavler paa Vaabnene, vil være ved, (Forfatteren maa iøvrigt ikke stadig kalde Thiset Dr.! Han burde have været det, men var det ikke og var stolt af at være Autodidakt).

Saasart Vaaben og Navn ikke falder sammen, kan man i alt Fald rolig sige, at enhver Antagelse om Slægtskab beror paa en (maaske rigtig!) Fantasi, og naar Forfatteren derfor antager, at Niels Crove, 1268, hører til Slægten, har han heller ikke anden Begrundelse derfor, end at N. C., der førte det saa uendelige almindelige Vaabentegn Lillien, ejede Gods i Hornum Herred.

Det er øjensynlig et indgaaende Arbejde baade med trykte og utrykte Kilder, som Forfatteren har bygget sine Biografier af Slægtens enkelte Medlemmer paa. Slægten kan være tilfreds med sin Biograf; det er gode Skildringer, han f. Eks. giver af Erkebiskop Esger Juul og af Gehejmeraad Ove Juul, Slægtens ypperste Repræsentant; vel byder denne sidste ikke paa nævneværdigt Nyt fra Juul's Statsmandstid, men hans Dagbog har Forfatteren kunnet benytte og har derved kunnet skabe et virkelig fortræffeligt Billede af denne værdige Repræsentant for den gamle Adel, der, da Suveræniteten indførtes, forstod at finde sig i det uundgaaelige og se at faa det bedste ud deraf for sig selv, sin Slægt og sin Stand. At han ogsaa var en habil Tegner, derom vidner et sikkert vellignende Selvportræt, der er afbildet i Værket.

I de nyeste Generationers Biografier breder Anekdotestoffet og Bagateller sig vel rigeligt; Bogen bliver her mere en privat Familiebog, end den i sit Anlæg er tænkt at være og burde være.

Mange Kildehenvisninger, en god Oversigtstavle, et fortræffeligt Register og et stort, interessant, ret ukendt Billedstof smykker Værket.

Skæmmende for Bogen er det, at Forfatteren S. 230—81 mener at gengive Kammerherre Sehestedt-Juuls »Stamtavle«, skønt det er hans Ahnetavle. — Jeg formoder, at det er en Trykfejl; men den er hæsliq —, netop fordi Ukyndigheden bruger disse to saa saare heterogene Begreber i Flæng!
P. H.

Gustav Elgenstierne: Den introducerede Svenska Adelns Ättar Taflor. P. A. Nordstedt & Sønner. Stockholm.

Af dette Værk er I. Bind, omfattende Slægterne Abrahamsson—Celsing for kort Tid siden udkommet. Den indfødte Adel har i Sverrig en Særstilling og et fasttømret Sammenholdsgrundlag i Ridderhusinstitutionen, noget tilsvarende findes nu næppe andre Steder, kun heraf spirer Mulighederne frem for at udgive et saa betydeligt Værk som det, hvoraf første Bind nu foreligger.

I hvor høj Grad Ridderhusinstitutionen og dens Gøremaal respekteres af de svenske Myndigheder, ses af, at en Forordning af 18. Maj 1861 paa-lagde det svenske statistiske Centralbureau at give Ridderhuset Uddrag af alle Landets Kirkebøger vedrørende Fødsler, Vielser og Dødsfald for Ridderhusslægter. Aar efter Aar ofrer den svenske Adel betydelige Penge-beløb paa sine Stamtavlearbejder, medens vi herhjemme maa se den ud-mærkede Danmarks Adels Aarboq, som saa vist ikke koster Adelen synderlig mange Penge, kæmpe med de største økonomiske Vanskeligheder. Siden Anreps bekendte Ættetavler fuldenndes 1864, er der gjort et mægtigt Arbejde med Komplettering af Ridderhusets Stamtavler ved Gennemgang og Uddrag af Kirke- og Dombøger, og da det sidste halve Aarhundredes historiske, slægthistoriske og topografiske Litteratur ogsaa har bragt et Utal af nye Oplysninger om den gamle svenske Adel for Lyset, er Anreps Arbejde nu saa foreldet, at det har været paatrængende nødvendigt at erstatte det med et nyt. Grundlaget for det foreliggende Værk er Anreps Arbejder samt F. U. Wrangel og O. Bergstrøms Fortsættelse deraf (1897—1900), sammenholdt med de reviderede Ridderhusgenealogier. Denne Grundstamme — særlig Oplysninger om Slægternes Oprindelse — har Udgiveren ikke kunnet prøve, naar der ikke foreligger særlige Slægtsmonografier, som han har kunnet ty til, men saa snart der er Tale om Afvigelse fra den nævnte Grundstamme, er Kilderne stadig angivet. Stamrækken føres tilbage til den ældste kendte Mand af Slægten (ikke alene til den først adlede); fra den først adlede er Stamtavlerne fuldstændige med biografiske Oplysninger om Slægtsmedlemmerne. Systemet for Genealogien er det herhjemme lidet benyttede at dele Slægten i »Tavler«, saaledes at hver Gang et mandligt Medlem af Slægten stifter egen Familie og faar Afkom, opføres han kun under Faderens Børn ved en Henvisning til en ny Tavle, hvor han opføres som Hoved; saaledes kan en Slægt have over 100 forskellige Tavler. Er disse talrige, indledes Slægtns Genealogi med en Oversigtstavle med Angivelse af de enkelte Familiestifteres indbyrdes Slægtsforhold.

Naturligvis har Udgiveren benyttet Danmarks Adels Aarboq, men iøvrigt viser han lidet Kendskab til udenlandske Kilder, hvilket tilfulde fremgaar af den Litteraturfortegnelse, han giver.

Der er taget skyldigt Hensyn til Heraldiken, idet alle Slægtsvaabnene er afbildede ved hver enkelt Slægts Genealogi.

Elgenstiernas fremragende Forskerevne og Flid, der er kendt ogsaa udenfor Sverrigs Grænse, har i dette stort anlagte Værk, efter det Vidnesbyrd, som Iste Bind aflægger, sat sig et nyt, for svensk slægthistorisk Forskning uvurderligt Minde.

Det første Bind er paa 330 Sider (Pris 60 Kr.). Værket vil komme

til at omfatte 8—9 Bind og vil blive udgivet med 1 Bind aarlig og til Slut bringe et Register over alle i den svenske Adel indgiftede Personer.

P. H.

Georg Bruun: Jens Wissing. En Koldingborger. V. Schæfers Forlag. Kolding 1925.

Det er en kultiveret Pen, Rektor Georg Bruun fører, og derfor er ogsaa det ikke helt ufarlige Eksperiment at skrive en Bog — selv om den kun er paa nogle og tresindstyve Sider — om den halvgale Koldingenser, Kgl. Agent Jens Peter Wissing, virkelig lykkedes, skønt han først døde 1867 og derfor endnu saa at sige hører vor Tid til. — Billedet, han op-ruller for os, af denne efter Forholdene rige Særling, der var sin Bys Vel-gører i ikke helt almindelig Stil for senere at blive en Gnier og Spektakel-mager af Rang i samme lille fredelige By, er ikke uden Værdi, saavist som Wissing spillede en betydelig Rolle og satte sit Præg paa Byen igennem en lang Aarrække. — Bogen er — som Bruun selv siger — et Udsnit af Kolding Bys Historie i de syv første Tiaar af det 19. Aarhundrede, og har derfor med fuld historisk Ret set Lyset.

Haanden i Bogen er Rektor Bruuns, men det er den historisk saa interesserede Kæmner J. O. Branddorff, der har Æren af dens Ud-givelse, og Udarbejdelsen er sket paa Grundlag af det af Branddorff gennem 30 Aar indsamlede Materiale; det skyldes ogsaa ham, at Udstyrelsen — bl. a. bringer den mange Billeder — er blevet saa tiltalende, som Tilfældet er.

P. H.

Stamtavle over Familien Göttsche. Af M. Göttsche og P. Göttsche. Fredericia 1925. 80 Sider.

Udarbejdelsen af Stamtavlen over denne talrige Slægt, der afløser den Stamtavle, som Bibliothekar C. V. Langkilde i 1886 udgav, er baade dygtigt og paalideligt udført; men da det i Anlægget er en Descendens-tavle over Efterkommere efter Slægtens tyskfødt Stamfader, Forvalter paa Saltø m. v. Henrik Göttsche, der døde 1755, har Udgiverne unægtelig gjort sig skyldige i en Inkonsekvens, naar de kun har medtaget de to første Generationer i Spindeliniere; det havde været at foretrække, om de havde ladet Arbejdet være en egentlig Stamtavle og kun give Oplysninger om Spindelinen i Noter.

Kildeangivelser er maaske ikke ubetinget nødvendige i et Arbejde som det foreliggende, da der kun er Tale om de sidste to Aarhundreders Slægtled, men der savnes i alt Fald i omfattende Grad Angivelse af Fødsels-, Vielses- og Dødssteder.

Der synes ikke at være gjort noget Forsøg paa at finde Stamfaderens Ascendens; naar det angives, at denne er født i Krempe i Holsten, burde hans Daab kunne findes, da denne Bys Kirkebøger gaar tilbage til 1633.

P. H.

Eiler Nystrøm: Den grevelige Hielmstjerne-Rosen-croneske Stiftelse. Et historisk Tilbageblik. Kbhvn. 1925.

Det er et virkelig pragtværk, der her har set Lyset. Udmærket typo-grafisk udstyret og forsynet med smukt Billedstof, tildels i Fototypi, fore-ligger der her en fuldstændig Redegørelse for denne store Stiftelses Til-blivelse og hele Virksomhed, der med sin nu 3¼ Million store Formue, uden at forsømme sine humane Formaal, har haft saare stor Betydning for de historiske og kunstneriske Studiers Fremme i Norge og Danmark.

Af Bogens 500 Sider optages de 350 af Aftryk af Stiftelsens Fundats, Stiftelsens testamentariske Bestemmelse og af Fortegnelse over Legat-nyderne med Angivelse af Formaalet i hvert enkelt Tilfælde, hvortil Be-løbene er givet.

Hovedinteressen maa dog selvfølgelig samle sig om den ca. 160 Sider store historiske Indledning. I Skildringen af de to Mænd, hvis Navne er foreviget i Stiftelsen, Henrik Henriksen, adlet Hielmstierne og hans Svigersøn, Marcus Gerhard Londemann, adlet Rosencrone, der endte sit Liv som Greve og Elefantridder, maa Dr. Nystrøm siges at have ydet et fortjenstfuldt Arbejde.

Han karakteriserer dem begge paa en Maade, der sikkert er træffende, uden at være overlegne Begavelse (Rosencrone var det i alt Fald slet ikke!) var de begge kundskabsrige og ærgerrige Mænd, der naaede op til Samfundets Top og her ydede en betydelig Indsats paa den Plads, hvor Forholdene satte dem.

Det Minde, som her er sat dem, er i høj Grad fortjent! P. H.

F. Ahlefeldt-Laurvig: Prins Carls Røjse. Kbhvn. 1925.

Christian den V. tes og Charlotte Amalies Børn, Prins Carl og Prinsesse Sophie Hedvig har i højere Grad, end det ellers plejer at hælde med yngre Skud af en Kongefamilie, været Genstand for Historikernes Interesse, skønt ingen af dem kom til at spille en fremtrædende Rolle, og begge forblev ugifte; men der er ogsaa noget særlig tiltalende ved dette Søskenepar, der uden Intrigeren mod Broderen Frederik IV. dog holdt sig stærkt tilbage ligeoverfor den illegitime Dronning Anna Sophie Reventlow, og levede et af virkelig Fornemhed, stræng Religiositet og stærk Søskenekærlighed præget Liv paa Vemmetofte fuld af Omsorg for deres Undergivnes Ve og Vel.

Bogens Titel er ikke helt passende, al den Stund Prins Carls Røjse i Aarene 1696—1698 til Sydeuropa, — der heller ikke frembyder særlig Interesse, idet den i intet adskiller sig fra de Rejser som alle Datidens Fyrstebørn foretog, — kun fylder 20 Sider af Bogens 100 Sider, men Bogen har Værdi ved de i denne gengivne Breve fra Dronning Charlotte Amalie til Prins Carls Ledsager paa Rejsen, den senere Statholder, Grev Carl Ahlefeldt.

Vi lærer i disse fra Fransk oversatte Breve et fra Hjærtets Side saare elskværdigt Menneske at kende, en Dronningemoder, der i Omsorg for sin Søns sjælelige og legemlige Vel i intet adskiller sig fra enhver god Moder; det karakteriserer hende ganske, naar hun i Brevet af $\frac{22}{3}$ 1698 skriver:

»Jeg har glemt i mit tidligere Brev at sige Eder, at jeg er meget glad over, at Karnevalslystighederne i Venedig kun har skaffet min Søn liden Glæde; dette lader mig haabe, at denne Sjælsretning altid vil føre ham til med alvorlig Flid at lægge sig efter noget nyttigt og nødvendigt, der er hans Byrd værdigt.«

Disse Dronningens Breve og Beretningen om Rejsen indledes med sympatetiske og fyldige Skildringer af Dronningen, Prinsen og Carl Ahlefeldts Liv.

P. H.

V. Brücker. Mit Livs Vej. Barndom og Ungdom. Kbhvn. 1925.

Det er en velskrevet, utvivlsom sandhedskærlig Bog, som Yndere af Memoirlitteratur vil have Glæde af. — Fordringsløst og fornøjeligt skildrer Forfatteren i denne første Del af sine Livserindringer sin Barndom i Borgmesterhjemmet i Nakkov, sin Skolegang i Haderslev Læreres Skole — som han ingen Ære levner — og sine mange Aars Studier, først som Polytekniker, senere som Theolog. — For det ikke altid lette Forhold til sine Forældre finder han et sandt og dog smukt Udtryk, og Skildringen af Studenterlivet sammen med en Kres af Venner, der var lidet flittige, men velbevagede, er baade fornøjeligt og usnobbet fortalt.

Det er vist saare sandt og saare sørgeligt, naar han fortæller, at Nakkovs Arkiv, der for en Del laa paa Sprøjtehusets Loft, blev benyttet af en

af Byens Købmænd til Kræmmerhuse; hans Karl gik simpelthen op paa Loftet og hentede en Forsyning, naar han havde Brug derfor.

Forfatteren helliger de første 35 Sider af Bogen til en Udredning af Biografier af alle sine kendte Ahner (Slægterne Brück er, Castonier, Hegelund, Brandt, von Meley o. a.) og viser herigennem stærk genealogisk Sans. — Jeg finder i denne Del af Bogen en Betegnelse for Ascendenter i længere tilbageliggende Led, som jeg ikke mindes at have set før. Forfatteren kalder nemlig sin Tipoldefaders Bedstefader for Tip³ oldefader, dennes Bedstefader igen for Tip⁵ oldefader o. s. v. — Det er en kort Betegnelse for et Begreb, hvorfor Sproget intet specielt Udtryk har, og det forekommer mig tiltalende.

Bogen har en Række gode Billeder og et Register. *P. H.*

Postmester C. Klitgaard har igen fuldført et anseeligt og godt Arbejde: Hjørring Bys Historie indtil det 19. Aarh. Midte. Denne Bog har ligesom sine topografiske Forgængere, Hvetbo Herred og Nibe, ikke mindst Interesse ved et særdeles fyldigt personalhistorisk Indhold, saa at enhver, der vil søge Oplysning om Personalial indenfor dansk-norsk og særlig nordjysk Omraade, ikke bør undlade at raadspørge saavel disse som K.s mange andre Værker. — Bogen om Hjørring, — der er udkommen i 2 Halvdele, — bringer mangfoldige Oplysninger om Personer af alle Samfundsklasser og er foruden med et godt Personregister forsynet med omhyggelige Kildeangivelser, hvorved senere Forskere kan drage Nytte af K.s udmærkede Kendskab til, hvad der gemmes i vore Arkiver og Biblioteker. Ogsaa i kulturhistorisk Henseende frembyder Bogen meget af Interesse (Sagregister forefindes); den er i det hele et Værk af blivende Værd, en Haandbog, som ikke er fyldt med gammelt Opkog o. l., men hvori man kan vente at faa den fyldigst mulige og paa alideligste Besked.

C. P. C.

Forfatteren Carl C. Christensen har under Titlen: Hotel d'Angleterre 1755 — 5. Maj — 1925 udsendt et Arbejde om dette, naar Gæstgivergaardene i Vestergade undtages, Byens ældste Hotel. Bogen rummer ikke saa lidt Personalhistorie, idet Hotellets Grundlægger, Franskmanden Jean Maréchal, og dets senere Ejere er udførligt behandlere. Om Maréchal bringer Forf. den Oplysning, der vistnok her fremkommer for første Gang, at han havde været Kammertjener hos Grev Christian Conrad Danneskiold Laurvig, og det var derfor neppe uden Grund, at denne holdt det lille Aftenselskab, hvortil Skuespiller Christopher Pauli Rose var indbudet, netop i Maréchals Hotel, medens Roses Fraværelse fra Hjemmet benyttedes af Danneskiold til at etablere Bortførelsen af Roses Datter. Ogsaa flere andre nye Oplysninger bringer Forf. i Skildringen af dette Midtpunkt i Københavnerlivet, og der er derfor god Grund til at henlede Opmærksomheden paa Bogen. Hvad Billedstoffet angaar, da er den Del af det, som vedrører den nyere Tid, absolut Bogens uheldige Del.

Under Titlen: Slægten Bom fra Kjertemind med Sidelinier har Ove Hansen og E. Juel Hansen udgivet en 124 Sider stor Stamtavle i Kvartformat. Den behandlede Slægt frembyder i sig selv ikke nogen større Interesse, men der findes i den indgiftet Familier som Ammitzbøll, von Bergen, Bless, Blædel, Claudi, Feldthusen, Møhl m. fl., der gør, at Bogen alligevel har sin Interesse. Stamtavlen, der rækker tilbage til sidste Halvdel af det 17. Aarh., er udarbejdet med en Grundighed og Paaalidelighed, der gør Forfatterne stor Ære. — Bogen tilbydes Samfundets Medlemmer til halv Pris, d. v. s. 5 Kr. Bestillinger tilsendes Assistent E. Juel Hansen, Ny Vestergade 29, 4, Odense.

Bibliotekar Chr. Heilskov har i »Mindeblade om Gerhard Faye, Amtmand og Digter« oprisket Mindet om den gamle, af sit Amt og sin By saa højt fortjente Embedsmand, om hvem nu kun et saare beskedent Mindesmærke i Byens Anlæg og hans Gravsted paa Thisted Bys nedlagte Kirkegaard er de synlige Minder. Bogens væsentligste Indhold er de Mindeblade, som Fayes Ven, Provst Djørup i Thorup, har nedskrevet i 1845 og som indledes med en Selvbiografi af Faye. Selvbiografien gaar til Fayes Tiltrædelse af Amtmandsembetet i Thisted. I Forordet gør Udgiveren Rede for Fayes nu ganske glemte digteriske Virksomhed. Mindebladene er vel værd at stifte Bekendtskab med; kønt og nænsomt sammenføjede, som de er, er de et smukt og prunkløst Minde over den gamle, fordringsløse Amtmand og Digter.

Det er efterhaanden blevet Skik, at Institutioner ved deres Jubilæer udsender Mindeskrifter, men det er endnu forholdsvis sjældent, at private Firmaer bringer det økonomiske Offer at offentliggøre et saadant, skønt det er umuligt at rejse sit Livsværk et smukkere og variger Minde.

Kontorchef H. G. Orlrik har øjensynlig med stor Kærlighed til Emnet skrevet et saadant Mindeskrift for Murerfirmaet C. Licht i Anledning af dets 50-aarige Bestaaen. — Orlriks gode Pen og hans personhistoriske Interesse, har gjort det foreliggende Skrift til en personalhistorisk set værdifuld Levnedsskildring af Murermester Christian Licht, der, da han døde i 1902, stod for Samtiden som Indbegrebet af de Haandværkere af den gode, gamle Skole, hvis Minde det vel er værd at bevare og stille den opvoksende Slægt før Øje til Efterfølgelse.

P. H.

Spørgsmaal.

I. I »Politiken« for $30/2$ 25 findes en Artikel af Hr. Hauch-Faustbøll betitlet »En mærkelig Afstamning«. Det gøres heri gældende, at Familien de Thurah nedstammer fra Gorm den Gamle gennem Erik Sjællandsfar, idet det bemærkes, at »der har været rejst Tvivl om, hvorvidt E. S. virkelig var en Søn af Kong Valdemar Atterdag og Tovelille, uden at der dog er fremført noget Faktum, der giver Grund til at tvivle om Rigtigheden af den gamle Beretning«.

Det forekommer mig at være et noget spinkelt Grundlag for en Stamtavle, at der ikke foreligger noget, der giver Grund til at tvivle om dens Rigtighed, — en nærmere Dokumentation af Rigtigheden vilde være at foretrække, saa meget mere som en saa anset Forsker som Prof. Johs. Steenstrup i Biogr. Lex. meddeler, at det »beror udelukkende paa en Misforstaaelse, naar Huitfeldt, P. Syv og den nyere Tids Digtere henføre Tove til Valdemar Atterdags Historie.«

Det vilde interessere mig meget at faa oplyst, hvorledes det virkelig forholder sig med denne »mærkelige Afstamning«, da jeg selv nedstammer fra Erik Sjællandsfar.

O. Arends,

Kommunelæge, Overby pr. Nykøbing Sj.

- II. 1. Oplysning søges om Hans Thomsen Lange † 1699, Fader til Chr. Krarup, som er Stamfader til den Krarup'ske Slægt. Spørgsmaalet er forgæves søgt løst af F. Krarup, den første Red. af nærværende Tidsskrift.
2. Kan nogen meddele noget om Johan af Danmark (= Jan Dønnemark) alias Hans Larsen Krarup, som kæmpede paa polsk Side mod Tyrkerne 1672?
3. Til Brug for nogle dansk-norske Stamtavler søges Oplysning om: I. Niels Christian Lerche († paa Ejdsvold) g. m. Maren Jacobsdatter. En Datter er født 1797 $10/12$, II. Ole Wold, hvis Datter Martha f. $11/10$ 1819, III. Forældrene Peder og Marit Vol den fra Faaborg Sogn i Gudbrandsdalen. C. Krarup,
Sognepræst i Tjustrup pr. Fuglebjerg.

Bidrag til dansk Theaterhistorie III.

(Se 6. Række III 71 ff og 7. Række III.)

Af **Louis Bobé.**

I de ovenanførte Aargange af Tidsskriftet har jeg paa Grundlag dels af katholsk Menigheds Ministerialbøger, der den Gang blev gjort tilgængelige gennem Arkivar F. J. Wests kyndige og omhyggelige, i Landsarkivet beroende Afskrifter,¹⁾ dels af mine gennemrum Tid foretagne Optegnelser meddelt genealogiske Oversigter over de til Holbergs Scene knyttede Slægter Pilloy-Coffre, hvis indviklede Familieskab ikke tidligere havde været udredet. Det er disse Genealogier, som Theaterhistorikeren Hr. Eiler Nystrøm i sit Arbejde »Den danske Komedies Oprindelse 1918, 174 saa velvilligt betegner som »Bobés mindre gode Stamtavler«, uden dog at kunne rokke ved eller øge de af mig fremførte Resultater, hvilket sidste man kunde vente i et specielt og stærkt detailleret Arbejde om Holbergs Skueplads og Skuespillere. Af Spørgsmaal, som jeg den Gang maatte lade staa aabne, var frem for alt den bestemte Paavisning af, hvem den bekendte Aktrice Helene le offre, Maleren Bendix Coffres Hustru var Datter af. Jeg fremsatte som Formodning, at hendes Pigenavn maatte være la Croix. Saavel i det nævnte Skrift som i Dsk. biogr. Haandlex. I. 338 (kort Biografi af hende af E. Nystrøm) henstaar Sagen uafgjort, skønt en saa nærliggende Kilde som Sjæll. Registre løser Gaaden.

Jean la Croix, ældste Kammertjener hos Kurfyrsten af Sachsen, kom med denne 1688 til Danmark, hvor han besøgte sin Svigermoder Nicole des Hayes, der sad som Enke efter Dansemester Daniel Pilloy, med Børnene Frederik Pilloy, Helene Pilloy, gift med Jacques Desarcis, og Elisabeth Pilloy, gift med Samuel Choquet. Mellem disse Søkende og Jean la Croix paa sin Hustrus, deres tidligere afdøde Søster Anna Sophies Vegne udbrød der Trætte ved Moderens Død i Febr. 1691. La Croix, der endnu 9. Juli s. A. befandt sig i den kurfyrstelige Lejr i Franckenthal, hvorfra han ansøgte Kurprinsen af Sachsen om Støtte hos den danske Konge i sine Arveprætensioner overfor Svogeren F. Pilloy, døde 18. Aug. i Frankfurt.²⁾ Han efterlod Enke af 2. Ægteskab og tre umyndige Døtre, af hvilke de to en Tidlang havde boet i Huset

¹⁾ Udtog Persh. T. 6 R. I 1 ff., se S. 10, 25.

²⁾ Danske Kancellis Res. 1688, 22. 9., 1—3, 1691, 16. 5., 1—10. Ausländ. Reg. 1691, 19. Sept.

hos Desarcis i Kbhvn., da de sammen med Tanten Helene Desarcis efter deres Stifmoders Ønske begav sig til Frankfurt for at dele Arven efter Faderen. De to Søstre vendte tilbage til Danmark, hvor Descarcis under 2. April 1692 blev beskikket til deres Formynder, ved hvilken Lejlighed disse hans Hustrus »Søsterbørn« nævnes Marie Helene og Susanne Elisabeth la Croix.¹⁾ Den 26. Marts 1701 fik Marie Helene Tilladelse til at være sin egen Værge.²⁾ 1707 siger B. Coffre, at han med sin Pensel har maattet ernære bl. a. Mad. la Croix' Børn,³⁾ af hvilke Helene vel ikke længe efter blev hans Hustru og gjorde sig bekendt som Fremstillende af Holbergske Skikkelser.

Oversigt:

Daniel Pilloy, kgl. Dansemester, † 1679. ∞ Nicole des Hayes † 1691.		Claude le Coffre, kgl. Stukkator, † 1690. ∞ Marie Trouillet de la Briere.		
Frederik Pilloy, † 1729, kgl. Danse- mester.	Anne Sophie. ∞ Jean la Croix, † 1691.	Benedict le Coffre, Maler, f. 1671, † 1722,	Cornelia Anne le Coffre, f. 1669, gift 21. November 1686.	Martha le Coffre, f. 1673. ∞ Jean Baptiste la Croix.
	Marie Helene la Croix, † 1728, g. m. B. le Coffre.			Marie Madeleine † 1736. ∞ René Magnon de Montaignu.
Frederik Daniel de Pilloy, f. 1702 † 1755.				

Jeg benytter Lejligheden til at meddele et Brev fra Bendix Coffre til Storkansler Reventlow, som giver Oplysning om hans Arbejder paa Clausholm(?). Det er dateret Copenhague le 18. juin 1701 og lyder:

Puisque V. E. m'ordone de luy mander les prix des ouvrages qu'elle m'a commandés, je prendray la liberté de luy dire que pour les panneaux de la chambre du grand plafond j'avois demandé a V. E. elle mesme la somme de cent ecus; elle a trouué la chose trop forte, et moy pour luy montrer l'envie que j'ay de la servir je veux bien prendre moins gardes a mes interets et les faire pour le dernier prix que je le puisse faire et ou j'ose assurer V. E. qu'à peine je gagne les frais, c'est pour quatre vingts ecus. Je prens la

¹⁾ Sjøll. Reg. 1692, 66.

²⁾ Sjøll. Reg. 1701, 69.

³⁾ Rentøk. Part. Pers. 1707.

liberté de joindre icy le reste du memoire des ouvrages qui me restent a faire et que j'ay mis au plus modique prix qu'il m'a esté possible.

Premièrement pour les panneaux de la chambre du grand plafond qui sont commencés	80 R.
Plus pour les panneaux du petit cabinet qui doivent estre rechaussés d'or fin comme est le plafond.....	50 —
Je ne m'engage point à dorer les listes des panneaux car en ce cas je ne pourois pas le faire pour ce prix là, la dorure montant plus haut que les cinquante ecus que je demande.	
Plus pour le plafond de la chambre où Madame doit coucher ou il y a au milieu vn tableau d'histoire de Mars et de Venus.....	90 —
<u>Somme... 220 R.</u>	

Je puis par avance assurer V. E. que les ouvrages dont il est question satisferont V. E. aussi bien que tous ceux que j'ay eu l'honneur de faire pour elle jusqu'icy et que le prix que je luy demande est le plus juste que je puisse luy demander.

Je prens en meme tems la liberté, Msgr., de supplier V. E. de songer au petit memoire de vieux que je la supplie de vouloir bien me faire payer savoir deu de reste pour les plafonds de marché fait: Premièrement 10 R. Plus pour avoir doré les listes de la corniche du grand plafond et ouvragé les autres listes d'ornemens ce qui n'estoit point compris dans le marché 30 R. Plus pour les ornemens de la frise du petit plafond 10 R..... Somme 110 R.

J'attens avec respect etc.

Coffre.

Om Montaignus Herkomst har Rob. Neiiendam meddelt nye værdifulde Oplysninger i Holberg Aarbogen for 1923. Hans Svoger Maleren Frederik la Croix (6. III, 84), f. 1691, maa være identisk med den Friderich la Croix, der sammen med sin Hustru Sophia Amalia Cloppenburg, og deres Søn Henning Friderich la Croix indsattes til Arvinger i den 1738 ved Døden afgangne Marie Sybilla Kehlets Testamente.¹⁾ En senere Frederik la Croix var 1787, 45 Aar gl. Vært i det borgerlige Selskab Østergade 52 og gift med Gundel Pedersdatter, da 54 Aar gl.²⁾

¹⁾ Sjøll. Reg. 1738, 268.

²⁾ Folketælling 1787.

Lidt om den norske Slægt „Grønvold“.

En kritisk Undersøgelse.

Af **E. A. Thomle.**

Forhenværende kgl. Fuldmægtig F. J. Grønvold har i sin høie Alder — 85 Aar — følt sig opfordret til at berige Literaturen med nogle »Slægts-Kroniker« om Familierne Orning og Grønvold, hvortil han selv hører. Oprindeligt havde det været Forfatterens Mening kun at trykke Bogen som Manuscript for Familiens Medlemmer. Men han har desværre — efter Paatryk fra forskjellige Kanter — opgivet denne fornuftige Tanke og ladet Bogen udgaa i den almindelige Boghandel, hvad man meget maa beklage saavel for Forfatterens egen Skyld, som for Familiens, der vel næppe kan være tjent med saaledes at sættes i Gabestokken.

Saavel Bogens Titel som Forfatterens Indledning viser nok, at det ikke har været hans Hensigt at levere et historisk Arbejde, men kun en Samling »Anekdoter« eller »Curiosa«, der paastaas overleveret ham gjennem Traditioner inden Familien. Havde han ogsaa i Virkeligheden indskrænket sig hertil og ikke forsøgt at hævde Traditionernes Overensstemmelse med den historiske Sandhed, kunde Arbejdet maaske have passeret upaaagtet af Fagmænd. Men da han ikke har gjort dette og derved ogsaa givet Anledning til, at en Del mere velvillige og digterisk begavede end synderlig sagkyndige og kritiske Anmeldere — selvfølgelig uden at anse nogen Slags Undersøgelse paa Forhaand fornøden — har fundet Grund til at rose Arbejdet og anbefale andre Slægtshistorikere at tage det til Forbillede, er det nødvendigt i enkelte Punkter af særlig genealogisk og personalhistorisk Art at belyse »Kronikernes« Værdi for den historiske Forskning, skjøndt Arbejdet etter sin hele Art egentlig ellers slet ikke har Betingelser for Omtale i et genealogisk-personalhistorisk Fagskrift.

De genealogiske Data, Arbejdet indeholder, er i det væsentlige samlet paa de to Oversigtstavler bag i Bogen: den ene over den adelige Slægt Orning — der ganske uden enhver historisk Hjemmel sættes i Slægtskabsforbindelse med en anden dansk Adelslægt Bølle — øiensynlig kun for at give sin egen Nedstamning større Glands og Ælde —, men som forøvrigt intet nyt indeholder,

og en meget defekt og urigtig Stamtavle over den borgerlige Slægt Orning og Grønvold, der kunde suppleres og forbedres ved forskellige haandskrevne Samlinger, som Forfatteren ikke synes at have kjendt eller i alle Fald ikke benyttet.

De personalhistoriske Data synes væsentlig eller udelukkende at være hentet fra de saakaldte »Traditioner« og fra Oberstlieutenant Hirschs's bekjendte Værk over danske og norske Officerer i Kjøbenhavn.

Det siger sig selv, at et saa løst og uvederhæftigt historisk Arbejde saa langt fra bør tjene andre slægtshistoriske Forskere til Forbillede, at det billigen bør opstilles som et Exempel andre til Skræk og Advarsel.

Det er klart, at der altid blandt de inden en Familie bevarede Traditioner kan være dem, der ogsaa virkelig indeholder en sand historisk Kjerne. Men enhver, som har det mindste Kjendskab til disse Ting, vil ogsaa paa Forhaand være paa det Rene med, at Traditioner, der ere hundreder af Aar gamle og som gennem Generationer ere gaaede fra den ene til den anden, ikke er af synderlig Værdi og derfor ogsaa maa benyttes med den største Varsomhed. Efter Forfatterens Oplysninger er hans Fremstilling væsentlig baseret paa mundtlige Traditioner fra de 3 »Saga-Stierner« Fru Sidsel Børgesdatter Juel, Fru Justine Cathrine Grønvold, født Reichwein og »Tante Lisa« : Anna Elisabeth Nilson, født Grønvold. Derhos paastaar Forfatteren i Kronikerne, at han har været i Besiddelse af en Del skriftlige Familieoptegnelser (navnlig fra »Saga-Stiernen« Nr. 2, hvis Optegnelser Forfatteren endog Side op og Side ned citerer i hendes egen underlige Form) og Fru Anna Holter Rosing samt en Del originale Breve og Documenter. Men om disse Aktstykkers Art bevarer Forfatteren en ganske paa-faldende Taushed, og man faar ingen Oplysning om, hvorvidt det virkelig er bevarede Originaloptegnelser eller om det kun er slette Afskrifter. Af den Masse Citater, med hvilke Fremstillingen er spækket, og de mange overflødige Parenteser og Forklaringer, som gjør Læsningen tung og Teksten uklar, er det ikke godt at skjønne, hvad der paastaas hentet fra den ene Kilde og hvad der skal være taget fra en anden, ligesom det ogsaa er meget vanskeligt at afgjøre, hvad og hvormeget, der er Forfatterens egne Fantasier og om overhovedet noget og i Tilfælde hvad der er hentet fra originale historiske Documenter og Aktstykker. At en slig Benyttelse af et historisk Materiale er lidet tilfredsstillende, siger sig selv. Det giver ikke noget som helst Begreb om Kildernes Beskaffenhed, deres Sandhed og Paalidelighed og ingen Adgang til Control med deres Benyttelse fra Forfatterens Side, som nok kunde være paakrævet, eller til kritisk Bedømmelse af Kildernes Værdi. Af langt større

Interesse vilde det unægtelig have været, om Forfatteren havde indskrænket sig til at a f t r y k k e de skriftlige Familieoptegnelser, som han paastaar, han er i Besiddelse af, men som rigtignok aldrig noget Menneske før har hørt Tale om og som det derfor nok ogsaa kunde have været paakrævet, at Forfatteren havde gjort nærmere Rede for.

Grunden til, at Forfatteren overhovedet slet ikke har indladt sig paa en sliq Fremgangsmaade, ligger dog snublende nær. Thi efter hvad Capt., Bureauchef C. M. Munthe har oplyst i det norske Morgenblad for 2. April d. A. (Nr. 104), er Forfatteren — hvor utrolig det end høres — i k k e i Besiddelse af en eneste Familieoptegnelse, hverken i Original eller Afskrift. Han har overhovedet slet ingen Bønnebøger, Bibler eller andre Andagtsbøger, der indeholder Optegnelser om eller af Familiens Medlemmer, han har ingen bevarede gamle Breve eller andre historiske Aktstykker. Alt, hvad der engang har været, er borte og ødelagt af Familien selv. Den e n e s t e Kilde, Forfatteren har havt til sine høist mærkelige, men lidet sandsynlige »Krøniker«, er de Historier, han i sin Ungdom for 50 à 60 Aar siden har hørt af »Tante Lisa«, som igjen har faaet Krønikerne fra ældre Familiemedlemmer. Og det er et paa et saa skrøbeligt Grundlag opbygget historisk Arbeide, der roses som et personalhistorisk Mesterværk andre til Efterfølgelse, og det endog af Anmeldere, som man dog skulde tro ikke kan mangle ethvert Begreb om, hvad der maa forlanges af et historisk Arbeide. Det kan — med Forfatterens mange uanstændige og giftige Anmærkninger — maaske være en »pikant« og »mosom« Lecture for mange, der sætter Pris paa den Slags lavtliggende Historier. Men som et personalhistorisk Kildeskrift er det selvfølgelig blottet for enhver virkelig Betydning. At Forfatteren dog alligevel maa have været i Besiddelse af enkelte Extracter af de tilintetgjorte Documenter, er vistnok overveiende sandsynlig. Thi han kan f. Ex. næppe citere hele Intimationen af Skrifterne 1803 og 1809 efter Oberstlieut. Grønvold paa Gullaug med Angivelse af Sølvgjenstandene i Boet, deres Vægt og Taxtsum etc. — i det Hele taget ganske correct — a l e n e efter Hukommelsen uden nogensomhelst skriftlig Optegnelse. Rigtignok er Fremstillingen af Skriftets Indhold ikke ganske correct eller paalideligt. Han oplyser saaledes ikke, at den værdifuldeste Sølvgjenstand i Boet, en Ølkande med Fad, bar Ole Olsen og Elisabeth Hansdatters Navn og Aarstallet 1670, hvilket viser, at Kruset ikke har været et Familiestykke, men øiensynlig er erhvervet af en eller anden i Slægten, og at det Sølvtoi, der forøvrigt angives at være i Boet og efter Forfatterens Paastand kun skulde være det »d a g l i g e« Sølvtoi, er alt det Sølv Boet overhovedet eiede. Thi vistnok fandtes

der i et aflaaet Chatol et Gulduhr, forskjellige Mynter, Penge og Skuepenge, et Sølvkruslaag, 2 Par ganske smaa Sølvspænder, 1 Par Sølv-Kappe Hager i Form af et Hjerte og et Fingerbøl. Men alt dette er dog ikke, hvad der i Almindelighed forstaar ved Sølvtoi og kan næppe tilsammen have været værdt mere end c. 50 à 100 Rdlr. Skiftet begyndte 22. Decbr. 1803 samme Dag Oberstlieut. Grønvold var død om Morgenen. Men blev 9. Januar 1804 igjen extraderet Enken, da hun 7. Januar s. A. havde faaet kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo. Efter en Aftale mellem Enken og Børnene af 6. Januar blev der dog forinden optaget en Fortegnelse over det værdifuldeste af Boets Effecter, for at man for Fremtiden kunde have den fornødne Oversigt over, hvad der fandtes. Her nævnes Intet om, at noget af Boets Eiendele forhen var skjænket de enkelte Arvinger eller deres Børn, ikke heller noget om, at Boet var i Besiddelse af »det gamle Rosensværd-Rytterske« eller det »Reichweinske« Guld og Sølv, saa det hele øiensynlig er den rene Fabel. Thi naar Forfatteren mener, at »det betragtedes som Slægtarv, der eiedes af den hele Slægt og af ingen hver især« og derfor undtoges fra Registrering, saa vilde selvfølgelig en sliq Fremgangsmaade være ganske utilladelig. Enten var Gjenstandene i Boet og da vilde det være en Embedsforseelse af Sorenskriveren ikke at registrere det, eller ogsaa maatte Arvingerne have fordulgt Gjenstandene. Men da gjorde de sig skyldige i en Forbrydelse og det kan man vel heller ikke godt antage, saa meget mere som Enkefruen udtrykkelig paa Forespørgsel erklærede, at Boet intet mere eiede end det, der var opgivet. Man maa derfor saavel for Sorenskriverens som især for Enken og Arvingernes Skyld haabe, at Paastanden er fuldstændig falsk og at Skatten kun har existeret i Forfatterens eller »Tante Lisas« Fantasi, men aldrig har været til i Virkeligheden. Naar Skiftet igjen blev optaget til Behandling den 13. April 1809 var det fordi Boets Eiendom Gullaug adelige Sædegaard med Ødegaarden Hochelien og Kværnebruget i Linnæsækken ifølge Skjøde af 29. April s. A. underhaanden af Enken og Arvingerne var solgt til Procurator Thor Rogstad for 18000 Rdl. og de derfor ifølge Rekvisition af 7. s. M. ønskede Indboet solgt og Boet skiftet mellem Arvingerne. Løsøret blev ved Auction i Boet 20. og 21. April s. A. udbragt til 2224 Rdl. 3 Ort. At de af Forfatteren nævnte enkelte antikke Møbler, der fandtes i Boet, ved Registreringen, værdsattes til »en latterlig liden Taxt«, var derfor ikke af nogen som helst Betydning for Boets Størrelse. Nogen »Riddersal« nævnes ikke, men vel en »Storstue«, der havde nogen faa gamle Møbler, der delvis solgtes til Bønder. Nogen Rustning findes heller ikke nævnt og andre Vaaben end et Par Pistoler fandtes ikke i Boet. Af Billeder var der kun et Portræt af Fredrik II af Preusen og 7 smaa og et større

»Skilderi«. Nogen Lysekrone findes ikke omtalt, men vel nogle Speiler. Besætningen udgjorde 4 Hester, 14 Fækreaturer, 3 Kalve, 10 Sauer og 3 Svin. Der var 2 Hester til, men det bestemtes, at disse udenfor Registreringen skulde tilfalde 2 af Sønnerne, fordi de andre Børn i Faderens Live var skjænket 200 Rdl. hver. Gaarden Nyhus i Næs paa Romerike overtoges af Enken efter Taxten 600 Rdl. Det hele Bo, der sluttedes 15. Juli 1809, udgjorde 21 600 Rdl., hvoraf Halvparten tilfaldt Enken og Resten Børnene. Det mest bemærkelige under Skiftet var, at den ældste Søn selv androg om, at han »paa Grund af svagelig Sindsforfatning« for ikke i Fremtiden at falde sine Venner og Slægt til Besvær maatte gjøres umyndig, idet Arven med Fradrag af den Gjæld, han og hans Frue havde, men som dog ikke var over 100 Rdlr., maatte sættes fast, saa at han ikke uden Samtykke af en af Øvrigheden beskikket fornuftig Mand som Værge skulde kunne disponere over sin Formue. Han forbeholdt sig dog, at han, om han »kort eller længere frem findes ved Sindskræfter til med fuldkommen Overlæg at kunne selv disponere« sine Handlinger, kunde faa Formuen tilbage. Salget af Gullaug m. v. synes at være foretaget efter Enkens og Arvingernes Initiativ. og der er derfor liden Grund til at tale om nogen »slu Procurator«. At Sønnen Helle senere har ønsket at faa Gaarden tilbage, er forklarlig. Men at Kjøberen af den Grund skulde have nogen Forpligtelse til uden Gevinst at lade Handelen gaa om igjen, er vel meget forlangt. Familien Grønvold maa vel som alle andre underkaste sig de almene Love for al Handel.

Efter Forfatterens Fremstilling maa Slægten have været høist mærkværdig. Mændene ere gennemgaaende over sine 3 Alen høie, med lyse, vakre Ansigter, deilige blaa Øine, vel proportionerede med en fænomenal legemlig Styrke, vældige Nimroder, dygtige og dristige Ryttere, galante og riderlige i al sin Færd — men neppe ganske fri for at være brutale, letfærdige og fordrukne. Og de kvindelige Medlemmer af Slægten giver ikke Mændene noget efter. De ere uden Undtagelse høie, af et imponerende Ydre og en Række straalende Skjønheder. Til Gjengjæld kan de neppe — »Saga-Stiernerne« in specie — have været begavet med nogen synderlig stærk kritisk Sands, hvad Mændene øiensynlig har faaet paa sin Part. Om Slægtens aandelige Evner forøvrigt har staaet fuldt paa Høide med deres legemlige Fuldkommenheder, synes ikke ganske klart. Men det kan vel neppe have været Tilfældet. I alle Fald vidner ikke Mændenes militære Carriere om særlig fremragende Egen-skaber. Af de 35 Officerer, Slægten har frembragt, naaede Brodersparten — nemlig hele 28 — ikke ud over de subalterne Officerers Række og kun en eneste blev Oberst. Forfatterens Morfader var en »liden kortbenet Nurv« og han mener, at naar de yngre Gene-

rationer af Slægten ikke fremviser de samme legemlige Fuldkommenheder som Forfædrene, er dette begrundet deri, at Slægten indgik Ægteskab med »vistnok intelligente og ansigtsvakre Damer, men af ordinær Figur med mørke Øine, mørkladen Hy og meget mørkebrunt Haar«, som Forfatteren øiensynlig helst vilde have gjort til gammel Adel, men som — desværre — viser sig at stamme fra en ganske ordinær norsk Bondelensmand paa Hedemarken. Men Forfatteren giver sig ikke saa let. Han etablerer for Anledningen noget, han kalder »adopteret Adelsmand«, idet Lensmandens Enke skal have været gift med en Chirurg Flor, der — selvfølgelig — hører til en af Christopher af Bayeren adlet — men utvivlsomt for mange hundrede Aar siden fuldstændig uddød — adelig Slægt Flor. Og h a n skal have »adopteret« Enkens Børn af 1ste Ægteskab. Det bliver nok desværre alligevel ganske haabløst at gjøre Enkens Børn til Adel.

Her er vi imidlertid ved en Side af Slægts-Krønikerne, som viser, hvor fuldstændig Forfatteren mangler sine hensøvede Fædres kritiske Sands. Det er jo et for alle Genealoger velkendt Factum, at alle Amatører paa Omraadet har en ren sygelig Trang og Tilbøielighed til at fremstille sin egen Slægt som en særlig stor og berømt Æt og om det paa nogen mulig Maade gaar an først og fremst at paastaa, at den hører til en gammel — helst urgammel — adelig Slægt. Og har man dertil et Familienavn, som bæres eller nogensinde tidligere har været baaret af en saadan Slægt, er der ingensomhelst Tvivl om, at ens egen Slægt er en Gren af hin. Og Forfatteren af Krønikerne giver forsaavidt slet ikke andre Amatører noget efter hverken i den ene eller i den anden Henseende. Selvfølgelig heder hans Familie oprindelig slet ikke »Grønvold«. Nei! den er egentlig en urgammel baltisk Baronslægt »von Grünwald«. Og da dette Spørgsmaal: om Slægten Grønvolds Oprindelse nok kan have nogen historisk og genealogisk Interesse, skal jeg i det Følgende se lidt nærmere paa Forfatterens Fantasier, som efter hans Paastand oprindelig skal skrive sig fra hans »Saga-Stierner«, men nok desværre maa siges liden Rod at have i Virkeligheden og neppe heller kan tilskrives Familietraditionen, men for hvilken nok Forfatteren selv alene maa bære Ansvar.

Forfatteren antager altsaa, at Slægten Grønvold oprindelig var en urgammel liflandsk Adelslægt »von Grünwald«, der skal have levet længe før 1500, ja endog have hørt til de tyske Sværdriddere omkring Aaret 1200. Imidlertid findes der ingen liflandsk Adelslægt af Navnet »von Grünwald«. Men Slægtens Navn skrives »von Grünwaldt«. At denne Slægt har været baroniseret kjender hverken svenske eller tyske Heraldikere eller Genealoger noget til, saa det vistnok er helt urigtigt. Der findes nok en t y s k adelig

Slægt »von Grünenwald« eller som Gauben skriver Navnet »von Grünwald«. Men denne Slægt har intet med Lifland at bestille. Den sidste Slægt hed egentlig Klinckebeil eller Klingenbeil og blev først adlet af Keiser Leopold I. (tysk Keiser 1658—1705), idet Jacob Klingenbeil (f. 1627, †1694) til Bresen i Nedre Lausitz i Sachsen, hertugelig merseburgsk Amts-Kammerraad, der var bekendt for sine trykte Poesier, særlig »den Heilig loberschallenden Grünwald« af Keiser Leopold I 3. Mai 1661 blev adlet under det sidste Navn.

Morten Grønvolds Farfaders Fader (o: hans Oldefader), der maa have levet c. 1530, skal fra »Baltien« o: Lifland være kommen til Skaane, hvor det ældste kjendte Medlem af Slægten her i Landet Fenrik Morten Grønvold skal være født og opvoxet og hvorfra han som 7 Aars gammel Gut med nogle Slægtninge af den adelige Familie Maaneskiold i Aarene 1658—59 skal have draget til Norge, da Skaane afstodes til Sverige og de ikke vilde finde sig i at staa under den svenske Krone. Stamfaderen skal have deltaget i Slaget ved Lund 1676 under General v. Arensdorffs Rytter-Regiment og senere som Fenrik være kommen til det bergensiske nationale Infanteri-Regiment. Forfatteren har rigtignok — efter hvad han forklarer — selv altid holdt af den Tanke, at han ogsaa paa fædrene Side var af ren nordisk Æt. — Men — siger han i Krønikerne — af de mange Data ser det ud til, »at man formelig nødes« til at mene, at den maa være af tysk Herkomst. Men han trøster sig dog med, at han heldigvis er »af germansk Race«. Det maa vel derfor glæde ham, hvis det kan paavises, at Stamfaderen sandsynligvis hverken er Liflænder eller Tysker, men kun en ganske ordinær indfødt Nordmand. Rigtignok synes Forfatteren ikke at sætte synderlig Pris paa, at hans »Frænde« afd. Rigsarkivar Huitfeldt-Kaas — der efter Forfatterens »Sigelse« skal have været tilbøielig til at erkjende Slægtens baltiske Oprindelse — har tilladt sig at kalde Stamfaderen Morten »Grønvold« og ikke »von Grünwald«, som Forfatteren paastaar var hans rette Navn, og at han udtrykkelig gjør opmærksom paa, at Stamfaderens Søn, den fordrukne Capt. Fredrik Christian Grønvold, i k k e brugte Slægten von Grünwaldts, men Slægten Ornings Vaaben, hvad ogsaa Sønnen Cornet Haagen Otto Grønvold gjorde, men hvad ingen af dem selvfølgelig havde nogensomhelst Ret til. Allerede den Ting, at Slægtens Stamfader her i Landet Morten Grønvold hverken selv vides at have brugt det grünewaldtske adelige Vaaben eller dens rette Navn — han skriver sig selv »Morten H. Grønwall« — og den Ting, at heller ikke nogen af hans Efterkommere brugte Vaabenet, men de fleste endog bortkastede Faderens Familienavn og istedet tog Moderens Slægtsnavn Orning, skulde gjøre det meget

betænkeligt at hævde Slægtens baltiske Oprindelse. Thi det er jo en Kjendsgjerning, at en Adelsslægt vel kunde forandre sit fædrene Slægtsnavn. Men at den ogsaa kunde tage en anden adelig Slægts Vaabenmærke er saa godt som ukjendt. Og det kan derfor heller ikke være nogensomhelst Tvivl om, at det ogsaa har været Rigsarkivar Huitfeldt-Kaas's Mening, at den Ting, at Slægten Grønvold benytter Familien Ornings og ikke den baltiske Slægt von Grünewaldts adelige Vaaben, er et stærkt Indicium mod at Slægten Grønvold har noget med denne baltiske Adelsslægt at gjøre.

Forfatteren af »Kronikerne« synes mærkelig nok slet ikke engang at kjende den baltiske Adelsslægt von Grünewaldts Vaaben, der heller aldrig har været brugt af nogen af hans Forfædre her i Landet, skjøndt han selv paastaar at være i Besiddelse af Slægtens Signet, hvad der imidlertid heller ikke medfører Sandhed. Han vil ogsaa vide, at Vaabenet fandtes i Riddersalen paa Gullaug — hvor det i intet Tilfælde kunde være anbragt før ved Slutten af det 18de Aarhundrede, da Gullaug adelige Sædegaard ikke før ved Skjøde af 24. Juli 1790, thigl. 7. Oct. 1793, kom i Familien Grønvolds Besiddelse. — Det skal imidlertid have været saa medtaget ved Ild, at man ikke kunde se, hvad det forestillede. Men desuagtet blev det dog »for første Gang« benyttet ved Oberstl. Grønvolds Begravelse i 1803. Hvorledes Forfatteren egentlig kan vide, at det var Slægten von Grünewaldts Vaaben, der fandtes paa Gullaug og blev benyttet 1803, er rigtignok ikke ganske godt at forstaa, naar han slet ikke har nogetsomhelst Kjendskab til dets Udseende og det kan man efter hans egne Oplysninger anse som en sikker Kjendsgjerning. Ifølge C. A. Klingspor's: *Baltisches Vappenbuch* (Stockh. 1882, 4to) er Slægten von Grünewaldts Vaaben en grøn Gran i Sølvfeldt og paa Hjelmen et lignende Træ. Klingspor angiver vistnok Slægten som »Uradel«, men han meddeler i Teksten, at Slægten skriver sig fra Svensketiden og blev først indført paa Ridderhuset i Midten af det 18de Aarhundrede. Selve Vaabenet synes ikke at tyde paa, at Slægten hører til Uradelen, men kun til en langt senere Tid og til den af Forfatteren saa høit foragtede Brevadel. Ellers giver Klingspor ingen Oplysning om Slægtens Oprindelse. I. J. Siebmachers store Værk B. III Abt. 9 S. 306 (der omfatter den baltiske Adel) hedder det, at om end Slægten »von Grünewaldt« forekommer tidligere i Estland og i Omegnen af Reval, saa skriver dens Anerkjendelse som Adel sig dog først fra det 17de Aarhundrede. Den første, som kjendes af Slægten Jürgen von Grünewaldt skal mellem 1624—31 være naturaliseret af Gustav Adolph, da han fik et adeligt Gods i Estland. Noget saadant Naturalisationspatent kjendes imidlertid ikke. Men Siebmacher antager, at det formodentlig dog maa have existeret, eftersom

Slægten 9. Febr. 1745 blev introduceret paa det liflandske Ridderhus som Adel fra Svensketiden. Rigtignok skal der allerede 1538 nævnes en »Frans Grünwald«, men om hans Existense og Adelskab vides intet. Slægten kan derfor neppe have været meget fremstaaende og under ingen Omstændigheder have noget med de tyske Sværdriddere at gjøre og heller ikke være kommen til Skaane omkring 1530. Den kan derfor heller ikke have det mindste med den norske Slægt Grønvold at skaffe. Den hele Historie er vist det rene Opspind; maaske af den fantasirige Capt. Kalckreuth, der jo var bekjendt som en stor Skrønemager, eller sandsynligvis fra Forfatteren selv, der synes at være en lige saa stor Digter som Captainen. Naar man kan drage i Tvivl, at der overhovedet i Slægten Grønvold kan have existeret nogen gammel Tradition om Slægtens baltiske Oprindelse, er dette grundet paa, hvad der oplyses i den bekjendte norske Genealog afd. Bureauchef W. Lassens genealogiske Samlinger, nu i det norske Rigsarchiv. Her findes ogsaa en Stamtavle over Slægten Grønvold, der først indeholder en Oversigtstavle, der viser, hvorledes Admiral Bernt Ornings Hustru Sidsel Børgesdatter Juel nedstammer fra Kong Sverre. Bernt Ornings Datter var — heder det — Else Elisabeth Orning »gift c. 1690 med Kapt. Morten Orning, kaldet Grønvold«. Og Lassen fortsætter derefter: »Hvad der paa første Blad af dette Hefte er anført om Familien Grønvolds Udspring og de første Par Generationer af den har jeg (W. L.) efter en af den paa S. V. (under A. 5.) nævnte Fredrik Johan Grønvold (Forfatteren af »Krønikerne«) forfattet Stamtavle, som jeg har havt til Laans 1862. Alt det øvrige er mig i Julen 1854—55 mundtlig meddelt af Frk. Nathalie Grønvold i Gran og blot nu (1862) bleven completeret efter den nævnte Stamtavle, forsaavidt den maatte indeholde noget, hun ikke havde vidst at opgive«. Og i denne Forfatterens Stamtavle hedder det: »Den første, som her i Landet skal have antaget Navnet Grønvold (eller Grønnevald) sees at have været Morten Orning omkring Aar 1660. Han skal have været en Søn af Jørgen Orning og Anne Maaneskiold«. Hertil har Lassen føiet en Note, hvori han ganske rigtig bemærker: »det synes vanskelig at forklare sig Aarsagen til, at en Indehaver af et saa gammelt og anset Familienavn som Orning, skulde ville ombytte dette Navn med et Navn af forholdsvis saa simpel Klang som »Grønvold«. Mon man ikke heller kunde antage, at Grønvold har været hans rette Navn og at nogle af hans Børn paa Grund af, at han blev indgiftet i Familien Orning, har antaget dette Navn«. Som man heraf vil se synes »Krønikernes« Forfatter endnu i Aaret 1862 intet Begreb at have om, at Familien Grønvold skulde være identiske med den baltiske Adelslægt von Grünwaldt, men tværtimod stod i den Formening, at Morten

Grønvold var en Søn af Lieutenant Jørgen Eriksson Orning, noget han nu i Krønikerne bestemt bestrider, og Forfatteren vil neppe kunne høres med den Indvending, at »Tante Lisa«, der skulde være hans Kilde, endnu levede 17 Aar efter Lassens Laan af Stamtavlen i 1862 og at han af hende s e n e r e har faaet meddelt Traditionen om Slægtens baltiske Oprindelse. Thi det er ganske utroligt, at en Mand, der interesserer sig for sin Slægts Historie og giver sig i Kast med at forfatte dens Stamtavle, ikke først og fremst skulde søge Oplysning om Slægten hos den sidste levende »Sagastierne«, som han dog dengang maa have vidst sad inde med de rigeste Oplysninger om Slægtens tidligere Generationer.

Maa det derfor i Virkeligheden antages, at der aldrig i Familien Grønvold kan have existeret nogen gammel Tradition om Slægtens »baltiske« Oprindelse, maa selvfølgelig ogsaa den af Forfatteren meddelte Historie fra Selskabet hos »Haandværksmatadoren« — alle, der kommer i nogen Slægtskabsforbindelse med Familien Grønvold bliver selvfølgelig »Matadorer« — Bagermester Schiøberg paa Grønland — en som det forresten synes temmelig raa Person († 1805) — om et fra en Biskop Orning i Reval modtaget Brev om Slægtens »baltiske« Oprindelse m. v. bortfalde. Hele Historien er ogsaa lidet sandsynlig. Thi at en Mand i den angivne Stilling, der kjendte »Baronslægten« von Grünwaldt i Lifland, ikke skulde vide, at der inden Landet selv levede andre Linier af Slægten og forstaa, at disse i ethvert Fald maatte være langt nærmere baade til »Barontitelen« og til Godserne end de formentlige Slægtninge i Norge, hvis Forbindelse med den baltiske Slægt von Grünwaldt i bedste Fald maatte ligge over 300 Aar tilbage, er vel ikke meget sandsynlig. Og at der ogsaa paa Biskop Ornings Tid maa have levet andre Linier af Slægten von Grünwaldt i Lifland, maa jo i alle Fald Forfatteren af »Krønikerne« være fuldt paa det Rene med. Thi h a n paastaar jo, at Keiser Nicolay I (russisk Keiser 1825—55) tilbød »Baron von Grünwaldt« paa Grund af hans Fortjenester Fyrstetittelen, hvad han dog skal have afslaaet.

Der findes overhovedet intetsomhelst, der tyder paa, at Fenrik Morten Grønvold har været født i Skaane eller at han har faaet sin Opdragelse der, og naar Forfatteren anser dette for at være »vitterligt«, saa har han — saavidt jeg har kunnet finde — ikke fremlagt nogetsomhelst Bevis herfor. En Familietradition — selv om der virkelig har existeret en Tradition herom, beviser naturligvis Intet. Ifølge det i 1701 optagne Mandtal over Mandkjøn i Norge (i det norske Rigsarkiv) var »forrige Fenrik« Morten Grønvold dengang bosat paa Gaarden Høiland paa Stord og 43 Aar gl. Han maa saaledes være født c. 1658 og kan derfor ikke have været 7 Aar gammel, da Skaane ved Freden til Roskilde 26. Febr. 1658

afstodes til Sverige, ja han kan neppe engang da være født. Det er vel ogsaa lidet sandsynlig, at han straks efter Fødselen skulde have mistet begge sine Forældre, saa det skulde være nødvendigt for hans Slægtinge at tage sig af ham. Det vides heller ikke, at Slægten Maaneskiold har staaet i noget Slægtskabsforhold til Slægten von Grünewaldt. Det angives jo rigtignok, at Morten Grønvold skulde være en uægte Søn af Lieutenant Jørgen Eriksen Orning og Anna Maaneskiold. Men denne Version af Historien benægter jo nu Forfatteren paa det bestemteste — skjøndt han i 1862 mente den var rigtig. Den er imidlertid — som vi senere skal se — utvivlsomt ogsaa urigtig. I Mandtallet opføres Morten Grønvold blandt »Husmænd og Strandsiddere« og han betegnes her som »fattig«, saa det vel ikke kan have været saa ret stort bevendt med Manden. At han skulde have deltaget i Slaget ved Lund 1676, er vistnok ogsaa lidet sandsynligt og i alle Fald ganske ubevisligt. Han vilde i 1676 være 18 Aar gammel og det kunde vel forsaavidt intet være til Hinder for at han kan have deltaget i Slaget. Og da General von Arensdorff med sit Rytteriregiment virkelig ogsaa deltog i samme og derunder blev dødelig saaret, er det vel ikke u m u l i g t, at Morten Grønvold kan have været med som menig Soldat. Men da Oberstlieut. Hirsch, hvis Personalialia om norske Officerer man dog ikke tør stole ubetinget paa, men som i alle Fald har haft god Anledning til at benytte danske Kilder, intet Kjendskab har til, at han har været med, kan man vistnok i alle Fald gaa ud fra, at han ikke har været i nogen Officers eller Underofficers Stilling. De norske Regnskaber fra denne Tid giver ingensomhelst Antydning om, at Morten Grønvold har været i militær Tjeneste før han 7. April 1679 blev ansat som Fenrik ved Capt. Couchérons Søndhordlandske Comp. af Bergenh. nat. Inf. Reg., som fra 1693 blev commanderet af Capt. Peter Montagne Lillianskiold. Den 24. Marts 1680 opholdt han sig i Christiania og kvitterer da for en Forstrækning af 10 Rdl. paa sin Gage, for at faa Reisepenge til Bergen. Her underskriver han sig selv Morten H. Grønwall, men benytter intet Segl, hvilket nærmest skulde tyde paa, at han intet saadant har havt og derfor heller ikke har prætenderet noget Slags Adelskab. I Regnskaberne 1680—81 opføres han under Navnet »Morten Haagensen« og med dette Navn findes han ogsaa indført i de militære Etater i Rigsarkivet 1680—84. Senere kaldes han: Morten Grønnevold, Grønvold, Grønvald, Grønwall og Grønnewald, saa at Navnet varieres paa forskellig Maade. At lægge nogen særlig Vægt paa Skrivemaaden, er dog lidet tilforladeligt. Thi Familienavne radbrækkes paa denne Tid ofte paa den mest forunderlige Maade og vedkommende selv skrev tildels sit eget Familienavn paa en meget forskellig Vis. Det er derfor liden Grund til at betragte

Navnets Bogstavering som nogetsomhelst Bevis hverken i den ene eller anden Retning. Naar Forfatteren finder en Bestyrkelse i det paastaaede Adelskab deri, at han kunde indgaa Ægteskab med Admiral Bernt Ornings Datter, der hørte til en gammel adelig Slægt, glemmer Forfatteren fuldstændig, at Slægten Ornings sociale og økonomiske Stilling paa denne Tid var yderlig reduceret og at Bernt Ornings skandaløse Liv neppe kunde friste virkelig høiættede Personer til at søge sig ind i Familien. Efter 1660 var det jo heller intet til Hinder for Ægteskab med ufri, hvorfor saadanne Ægteskab ogsaa i stor Udstrækning fandt Sted og Bernt Ornings ældste Datter var jo netop gift med den ufri Jyde Lieutenant David Andersen, saa det vel heller ikke kunde være saa særdeles mere 'graverende naar den yngste gjorde et lignende ikke synderlig daarligere Parti. Fra Morten Grønvolds Ægteskab lader det sig derfor ikke udlede nogetsomhelst Bevis for Slægtens baltiske Oprindelse. Morten Grønvold blev dimitteret som Fenrik 18. Oct. 1699. Han kan da ikke have været Lieutenant og kan heller ikke ved sin Afgang fra Krigstjenesten have erholdt Lieutenants Character, hvad der ofte hændte, da han i Mandtallet af 1701 kaldes »forrige Fenrik«. Imidlertid indtraadte han igjen 17. Oct. 1702. i Bergenhusiske Inf. Reg. som Corporal ved 4. Compagni. Som Corporal var han blot Underofficer, medens Fenrik var den laveste Officersgrad. Det kan derfor synes underligt, at Morten Grønvold ved sin Gjenindtræden i Armeen er sat i lavere Charge. Men det hændte ikke saa sjældent, at Officerer, der vare dimitterede af Tjenesten, for igjen at faa noget at leve af, traadte ind i en lavere Stilling. I Regelen beholdt de dog sin høiere Titel. Morten Grønvold har vel ogsaa af økonomiske Grunde været nødt til paany at søge en Stilling i Regimentet, selv om han derved maatte nøies med en lavere Grad. Han blev imidlertid allerede igjen dimitteret 15. Marts 1705 og han kunde muligens ved denne Anledning have været tillagt Lieutenants Character, eftersom Hirsch kalder ham »Lieutenant«. Men dette kan dog heller ikke have været Tilfældet. Thi da Morten Grønvold i 1708 førte Proces med sin tidligere Compagnichef Oberstlieut. Peter Montagne Lillienschiold om Orninggaard kaldes han i Søndhordland Thingbog stadig uden Undtagelse »Fenrik Morten Grønvold«. Han har derfor aldrig været andet end Fenrik og hans Familienavn har paa Hjemstedet Storøen vistnok altid været anset for at være »Grønvold«. Ogsaa Sønnen, der en enkelt Gang mødte i Faderens Sted, skrives »Haagen Grønvold«. Naar Hirsch kalder Morten Grønvold »Lieutenant« kan Grunden hertil kun være den, at Fenrik var den laveste Officersgrad i Armeen og denne Grad s e n e r e gik over til at kaldes »Lieutenant«. I 1708 synes Morten Grønvold at have været bosat paa Orninggaard eller muligens paa

Ødegaarden Kathvet, da han under 1. Juni d. A. sammen med Svogeren Lieutenant Daniel Andersen blev indstævnet til den 20. s. M. at overvære Besigtelse og Taxationsforretning over Orninggaard med den derunder liggende Ødegaard Kathveit, som var Oberstlieut. Lillienskiold pantsat for 192 Rdl., der var misligholdt, hvorfor denne agtede at erhverve Eiendomsdom over Gaarden. Grønvold protesterede mod Forretningens Fremme, da de paa-beraabte Obligationer ikke vare fremlagte i Retten, men Besigtelsen blev desuagtet fremmet og herunder oplystes følgende angaaende de nævnte Eiendomme.

B o r g e s t u e n (Drengestuen) »er ganske fordærvet baade udi sit Tømmer, Spærrer og Tag«, saa den »ganske i Grund (maa) nederrives og igjen af ny opføres«.

S t a b u r e t »er af Gaarden bortsolt af Fenrik Morten Grønvold« efter at Gaarden var pantsat Lillienskiold.

V e d s k u r e t »er nedfalden og forraadnet«.

F l o r e n (Fjøsset) maa »borttækkes paa alle Sider« og »Taget at forbedre«.

H ø l a d e n. »Hele Taget maa rives, da den ene Side er helt forraadnet«.

E n l i d e n S t u e ved Borgestuen maa »tækkes med 4 Tylter Bord«.

Endnu findes paa Gaarden »en liden Stuebygning, af Hr. Bernt Orning opbiugt, bestaaende udi en Stue, derudi en gammel Jern-Kakkelovn, et Kjøkken og et Spiskammer, ovenpaa tvende Kammere, det ene over Stuen og det andet over Kjøkkenet, nok et Ildhus med Loft over. Men samme Hus eller Vaaning er saa ganske fordærvet, at det hver Dag ventes at nedfalde. Taget paa Ildhuset er allerede nedfalden, Spærrer, Træer og Tømmer forraadnet, Golf (Gulv) og Tag med Døre og Vinduer ganske borte. Det øvrige af Huset er Taget i lige Maade i Grund bortraadnet, alle Spærrer sønder og raadne, hvorfor under hver Spærre er sat Støtter, som dennem opholder, Væggene inde i Stuen er ganske forskjødte den ene udenom den anden, saa lidet af Huset, naar det rives, er tjenlig til nogen Nytte«.

Flere Huse fandtes ej paa Gaarden.

S a u g e n, tæt ved Gaarden, »bestaar af en Flomsaug, hvilken i lige Maade er fordærvet. Stemmen vil i Grund nedrives, idet den lækker og alt Vandet rinder neder udi Grunden under Stemmen ud, saa at der, naar der ei er stor Vandflom, gaar alt Vandet under Stemmen, saa Saugen af det Aarsags Skyld lidet kan bruges«.

Q v æ r n e h u s e t »er ganske til Intet, staar øde og er ubrugeligt.
(Kværne) Kallen og alt Træfang borte og isønder, saa den er
af ganske ingen Værdi«.

Ødegaarden K a t h v e i t, »hvis Huse var nogenledes ved Magt«
kunde repareres.

S k o v e n indeholdt kun saameget Tømmer, at nye Huse paa Eien-
dommen kunde opføres.

Resultatet af Besigtelsen blev at Eiendommen, 2 Løber Smør
i aarlig Landskyld, taxeredes for 104 Rdl. Løben og det hele med
Mark, Skov, Sag, Kværnebrug og Huse for tilsammen 260 Rdl.

Den »saare skjønne« Orninggaard med sine »herlige« Frugt og
Urtehaber, fremmede Træer og hollandske Urtepotter, med Fiske-
damme og Værelser med gyldenlæders Stole og Malerier paa Væg-
gene« i det Vaaningshus »Hr. Bernt lod opføre og i en Beretning
(formentlig Besigtelsen foran) omtales som en stor Stue-Sahl med
Kakkelovn, et Kjøkken og et Spisekammer nedenunder og ovenpaa
tvende Kamre samt i Enden af Stuen »et tømret Ildhus med Loft
over«, var — som det af Besigtelsen sees — i Hr. Mortens Tid »en
Saga blot«. De forfaldne Rønner og de ynkelige Bygninger uden
Vinduer og Døre, som hver Dag truede med at falde sammen, kan
nok ikke have været noget imponerende eller tiltalende Syn for
Morten Grønvold. Han havde saavist heller ikke hverken Hr. Bernt
Ornings Guld-Lysestager eller noget andet overflødigt Sølv eller
Guld i sit Belte. Og havde han havt noget af det Orningske Guld
havde han nok havt det mere nødvendigt til andet Brug end til at
gjemme paa Kistebunden til sine Efterkommeres Glæde.

Samtidigt med Berigtelsen udtog Lillienkiold ogsaa Stæv-
ning mod Morten Grønvold for at faa sig tildømt de pantsatte
Eiendomme. Sagen blev opsat til 27. Novemb. s. A., da Lillien-
kiold fremlagde en Obligation af 24. Febr. 1684 fra Fru Sidsel Juel
til Svigersønnen Morten Grønvold paa 100 Rdl. med Pant i Øde-
gaarden Kathveit og halve Orninggaards Sag, hvilken Obligation
24. Januar 1702 var transporteret Lillienkiold, og en anden Obliga-
tion af 12. Juli 1699 til ham selv fra Fru Sidsel paa 92 Rdl. med
Pant i selve Orninggaard med Bygsel og Herlighed. Grønvold frem-
lagde en Skrivelse af 26. Oct. s. A. fra Kjøbmand i Bergen Søren
Seehuusen, hvori denne tilbød sig at betale Obligationerne med
Renter. Ved Sorenskriverens Dom af 15. Novbr. 1708 blev derfor
Morten Grønvold tilkjendt Orninggaard »med alt hvis under Pante-
brevene omformeldes baade som en Pantsætter og som en ret Odels-
mand« mod at betale Capitalen 192 Rdl. med Renter 77 Rdl. 4 Ort
12 β, ialt 269 Rdl. 4 Ort 12 β. Men da Grønvold var Skyld i Sagens
Ophold, blev han paa den anden Side ogsaa ilagt 6 Rdlr. i Proces-

omkostninger. I Dommen heder det, at der ikke var betalt Oberstl. Lillieskiold ringeste Rente af Pengene fra Obligationernes Datum og at han, skjøndt han havde faaet Orninggaard og Kathveit med alt tilhørende til »brugeligt Pant«, havde han dog ikke tiltraadt Pantet, men »ladet det forblive under den salig Frues og hendes Børns Disposition, saa han ikke havde oppebaaret nogen Rente af Gaarden, hvorimod han under 20. Juni efter N. L. 5—7—11 havde ladet Gaarden taxere, førend han søgte Eiendomsdom paa samme, ved hvilken Fremgangsmaade Grønvold imidlertid forment sig fornærmet, fornemmelig fordi han havde tilbudt Lillieskiold Pengene. Men da Grønvold ingen Penge havde anvist hverken i Oberstl. Lillieskiolds Hus eller i Retten, men alene fremlagt en Beskikkelse og en Skrivelse fra Seehuusen, hvori denne tilbød at betale Pengene uden i Virkeligheden at gjøre dette, var Lillieskiold i sin gode Ret, naar han ikke lod sig tilfredsstillende paa dette Vis. Men da Indstævnte i sidste Retsmøde ved Seehuusens Tjener eller Fuldmægtig i Retten var fremkommen med Pengene, som Lillieskiolds Tjener Lars Handeland ikke vilde modtage, da han ingen Bemyndigelse havde hertil, fandt Retten det utvivlsomt, at Citanten maatte være pligtig til at tage mod dem.

Saaledes slap Morten Grønvold ved »Slyngelen« Severin Seehuusens Hjælp for denne Gang ud af Klemmen. Herligheden varede naturligvis ikke længe. Det gik her, som det i Regelen pleier at gaa i slige Tilfælde og som man paa Forhaand maatte vide, det vilde gaa. Grønvold kunde selvfølgelig endnu mindre opfylde sine økonomiske Forpligtelser mod Seehuusen end tidligere mod Lillieskiold, hvilket allerede efter et Par Aars Forløb førte til, at han ved Skjøde af 14. Juli 1710 (thingl. 21. Novbr. s. A.) saa sig nødt til at overdrage denne Orninggaard, Kathveit og »underliggende Grunde paa Lervig med Saug og Saugbrug, Lotter og Lunder, Qværn og Qværnsteder med alt, hvis dertil hører«. Hermed var Morten Grønvolds Befatning med Orninggaard og vistnok ogsaa hans Ophold paa Stordøen endelig afsluttet. Hvor han siden blev af er vistnok meget tvivlsomt. I Søndhordlands Fogedregnskaber for den følgende Tid nævnes han ikke og han synes heller ikke, som »Krønikerne« antager, senere at have havt sit Ophold i Bergen, hvor han skulde være død i Aarene mellem 1715—17. Familien har øiensynlig ingen Rede paa hans senere Skjæbne og det er formentlig bare en Hypothese, naar den antager, at han er død i Bergen.

Morten Grønvold levede vistnok endnu 1713, da Sønnen Cornet (Captain blev han aldrig) Haagen Otto Grønvold fik sit førstefødte og eneste levende Barn med sin første Hustru Marthe Christine Steenshorn, der hørte til en forlængst i Bondestanden nedsunken

yderlig reduceret Gren af den adelige Slægt Tordenstjerne, eftersom dette Barn Sønnen Jørgen Christopher hverken blev opkaldet efter Farfaderen eller Morfaderen, der saaledes begge dengang utvivlsomt vare i Live. Det var nemlig paa denne Tid ikke almindeligt at opkalde i Live værende Slægtninge, selv ikke de aller nærmeste.

Efter hvad der foran er oplyst, maa Morten Grønvold have været en Søn af en Haagen (Grønvold), hvilket Navn ogsaa hans næstældste Søn Haagen Otto, der var født c. 1687, erholdt. Faderen er vel derfor død før 1687. Men forøvrigt kjender man intet til ham. Der findes her i Landet en stor Del Gaarde og Pladse af Navnet Grønvold, saavel i det vestenfjeldske som paa Østlandet og nordenfjelds og fra en saadan Plads har sagtens Morten Haagensen været. Man skulde nærmest tro, at han havde været fra Bergens Stift, dá han var ansat ved det bergenske Infanteriregiment. Men det behøver vel ikke at have været Tilfældet. Da Faderen som anført hed Haagen (Grønvold) er det vel klart, at han heller ikke godt kan have været nogen uegte Søn af Lieutenant Jørgen Eriksen Orning. Thi vel kunde det nok tænkes, at der ogsaa i det 17de Aarhundrede kunde opgives falske Barnefædre. Men det er dog neppe nogen Grund til at formode noget sligt i nærværende Tilfælde. Man kan derfor med Sikkerhed gaa ud fra, at hans Fader virkelig har baaret Navnet Haagen (Grønvold).

Det er ogsaa en anden Omstændighed, der er meget paafaldende. Samme Aar (1699), som Morten Grønvold blev dimitteret som Fenrik, blev der under 1. Decbr. i Regimentet ansat en Corporal ved Navn Jørgen Christoffer Grønvold. At disse 2 Personer har staaet i Slægtskabsforhold til hinanden, er i sig selv overmaade sandsynlig og det er vist al Grund til allerede paa Forhaand at formode, at den sidste har været en yngre Broder af den første. Da Jørgen Christopher Grønvold allerede 17. Oct. 1702 afgik ved Døden, bliver Morten Grønvold fra Dødsdagen af igjen i hans Sted ansat som Corporal ved 4de Compagni. Denne Succession i Regimentet tyder dog ubetinget paa et nært Slægtskab. Endnu mere paafaldende er jo da ogsaa, at Morten Grønvolds Søn Cornet Haagen Otto Grønvold (Haagen Skakke) netop opkalder sit førstefødte Barn Sønnen Jørgen Christopher efter den i 1702 afdøde Corporal. Det kan derfor næppe være nogensomhelst Tvivl om, at Corporalen har været Morten Grønvolds Broder og Cornet Haagen Grønvolds Farbroder og at det netop er af denne Grund at han har opkaldt sin førstefødte Søn efter ham.

I den bekjendte Historiker Justitiarius J. Chr. Bergs genealogiske Samlinger (idet norske Rigsarkiv) anføres det, at en Datter af Admiral Bernt Orning og Sidsel Juel var gift med »Fenrik og Notarius publicus i Bergen Grønvold«. Hvor Berg har dette fra,

at Morten Grønvold skal have været Notarius i Bergen, oplyser han ikke. Men det kan neppe være rigtigt. Thi 11. Juni 1698 blev Hans Teiste Notarius i Bergen og da han døde 13. Oct. 1709 blev Johan Barth straks constitueret igjen af Stiftamtmand M. de Tønsberg og derefter under 4. Januar 1710 kgl. udnævnt til Embedet. Rigtig nok var Hans Teiste fra 12. Juni 1702 af Vicestatholder Gabel constitueret som Sorenskriver i Nordnordland, medens Sorenskriveren der Christian Abo var suspenderet. Men da Morten Grønvold netop 1702 igjen indtraadte i Armeen som Corporal, kan han neppe have bestyret Embedet for Teiste i denne Tid. Og senere vides der ingen Anledning hertil at have været. Men han kunde jo muligens have været ansat paa Notarialkontoiret, da han i alle Fald efter 1708 maa have havt noget at leve af med sin store Familie. Ogsaa Forfatteren af Krønikerne nævner Paastanden om, at Morten Grønvold har været Notarius publicus i Bergen, og at han skulde have været en født Bergenser, som formentlig skulde skrive sig fra et Sted, som laa mellem Marken og Kaigaden i Bergens By og som kaldtes Grønnevold«. Men Forfatteren mener, at denne Paastand er »absolut umulig«, da Fenrik Morten Grønvold »vitterlig var født i Skaane« og derfra udvandrede til Norge og senere kom til Bergen. Det har heller aldrig været antydnet, at Slægtens Stamfader paa sine gamle Dage skulde være gaaet over i en civil Stilling,

Hvorvidt Morten Grønvold har indehavt nogen civil Stilling eller ei, faar staa derhen. Han kan imidlertid neppe have tilbragt sine sidste Dage i Bergen. Thi i Bergens Skattemandtaller findes han ikke og saa maatte dog vistnok have været Tilfældet, om han som paastaaet skulde have levet der. Derimod findes der 16. Juni 1725 begravet en »Lieutenant Grønvold« paa Kongsberg og det synes ikke umuligt at dette kan være Fenrik Morten Grønvold, der ogsaa ellers kaldes »Lieutenant«, skjøndt han i Virkeligheden kun var Fenrik. Thi der findes i den norske Arme paa denne Tid ingen anden Lieutenant Grønvold, det skulde kunne være. Det kan derfor være muligt, at Morten Grønvold efter at have mistet Orninggaard for at faa noget at leve af, har draget til Østlandet og bosat sig paa Kongsberg. Jeg skulde være tilbøielig til at antage, at han ogsaa oprindelig har været fra Østlandet, ikke alene fordi han først optræder der, flere af hans Børn have søgt tilbage derhen, men ogsaa fordi Fornavnet Haagen er saagodtsom ukjendt paa Bergenskanten, men saameget hyppigere paa Østlandet, specielt paa Romerike og Eker. Det er derfor ikke usandsynlig, at Slægten oprindelig skriver sig herfra og at det ogsaa er af denne Grund, at Sønnen Haagen har havnet paa Eker.

Hvormange Børn Morten Grønvold har havt i sit Ægteskab er meget tvivlsomt. Efter »Krønikerne« skal han mindst have

havt 13 Børn, 4 Døtre og 9 Sønner. Men hertil kommer en Datter, der angives død som ganske lidet Barn, saaledes at der i alt skulde være 14 Børn. Den i »Krønikerne« opførte Søn Otto Marquard Grønvold, der angives falden i Slaget ved Malplaque maa imidlertid udgaa af Rækken. Thi i 1701 havde Morten Grønvold ingen Søn af dette Navn. Har han havt en saadan, maa han enten være død før 1701 eller være født efter 1701 og kan derfor ikke i noget Tilfælde have deltaget i Slaget ved Malplaque 1709. Hele Historien om den Hepburnske Guldkjæde, som han her skal have baaret over sin Rustning og som ved Leiligheden blev sønderhugget og senere omgjort til en Uhrkjæde, der tilsidst kom tilbage til Familien Grønvold i Norge, maa selvfølgelig bortfalde. Hvis man overhovedet kan antage, at der i Slægten har været en saadan Tradition, kunde den muligens i Tilfælde gjælde Bernt Ornings Broder Otto Orning, der skal være falden i en Duel i Frankrige. Men i saa Fald ligger Historien adskillig længere tilbage i Tiden. Det er forøvrigt vistnok lidet sandsynlig, at den medfører nogen Rigtighed.

Efter dette skulde altsaa Morten Grønvold og Elisabeth Orning have havt følgende 13 Børn:

- 1) Bernt Orning, f. 1681 (var i 1701, 20 A. gl.), † 24. Juni 1729 som Oberstlieutenant. Han boede paa Thesen i Næs Prestegjeld paa Øvre Romerike, men døde muligens i Christiania. I alle Fald findes han ikke begravet i Næs. Han var gift 2 Gange.
 - Gift 1) (i Frederiksborgs Slotskirke?) 14. Marts 1705 med Anna Lange, født (i Karlebo paa Sjælland) 25 Februar 1687, † paa Thesen 2. April 1725 (begr. 13. s. M.), Datter af Stiftsprovst i Christiania, Mag. Peder Willumsen Lange og 1ste Kone Mette Hedevig »Meiners« (o: Meinertz?). Hun havde mindst 11 Børn.
 - 2) i Frederiksstad 5. April 1727 med »Fru« Birgitte (Berte) Hedemark, født c. 1692, † i Christiania 28. Mai 1770 (begr. i Slotsmenigheden 2. Juni s. A.), 78 A. gl., Datter af Cornet Jacob Nilsen Hedemark og Kirsten Pedersdatter Baar, samt Enke efter Kommandant paa Akerø Skandse Major Jacob Andersen Cold, begr. paa Hvaløerne 27. Decbr. 1726. Med hende have Oberstl. Orning 2 Børn.
- 2) En Datter (Blanceflor?) Orning, f. c. 1683, † c. 1685.
- 3) Blanceflor (Cathrine) Orning, f. c. 1685, muligens den »Fru Blanceflor Cathrine Orning« efter hvem Skifte holdtes i Bergen 7. Aug. 1761. Hun skal være løben bort med

Skjædder Knag, der hørte til den samme Slægt, hvortil Familien Knagenhielm hører.

- 4) Haagen Otto Grønvold, f. 1687 (var 14 A. gl. i 1701), † paa Steenshorn paa Eker 26. Decbr. 1743 (begr. Circ. Christi (c: 1. Januar] 1744), »50 A. gl.«. Han var Cornet og fik Afsked som saadan 30. Juni 1727 og 29. Decbr 1729 fra 1. Januar 1730 en Pension af Kvæsthuskassen. Han eiede til kort før sin Død $\frac{1}{4}$ af Steenshorn, som han imidlertid kort før havde solgt til en Bonde. Boet var fallit.
 Gift 1) i Eker Maria Purific. (2. Febr.) 1713 med Martha Christine Tordenstjerne, døbt i Eker 9. Sept. 1691, † p. Rolfsrud i Eker 26. Juli 1714 (begr. 1. Aug. s. A.), 23 A. gl. paa Barselseng med en dødfødt Datter, Datter af Gaardbruger Christopher Svendsen Tordenstjerne paa Steenshorn. 2 Børn.
 2) i Tune 1719 med Abigael Dop, født i Tune c. 1698, † paa Steenshorn 1736 (begr. 13. April s. A.), Datter af Provst og Sogneprest til Tune Johan Dop og Karen Thune. 6 Børn.
 3) c. 1740 med Johanna Samuelsdatter Heiden, der overlevede Manden. Ingen Børn.
- 5) Karen Mouatt Orning, født c. 1689; levede 1732 paa Bryn i Romedal, da hun 20. Aug. fik Pension af Kvæsthuskassen. Var 1748 hos en Søn i Bergen, hvor hun levede endnu 23. Juni 1763, da hun mødte paa Skiftet.
 Gift c. 1720 med Premierl. ved Motszfeldts Dragonregiment Andreas Høeg, født i Danmark c. 1691, † paa Bryn i Romedal 1732. Angives at høre til den adelige Slægt Høeg, men findes ikke i Danmarks Adels Aarvog. Han havde mindst 5 Børn.
- 6) Frederik Christian Grønvold, født 1691 (var 9 A. gl. 1701), † i Tune 27. Juli 1757 som forhv. Capt. ved Dragonerne.
 Gift i Tune før Marts 1720 med Justine Catharina Reichwein, født 1688, † paa Ulleberg i Brunlanæs 1783 (begr. 2. Juli s. A. ved Tanum Kirke), 97 A. gl. (ikke 1784), Datter af Capt. Fredrik Christian Reichwein og Else Kirstine Bildt. 5 Børn. Stamfader for Familien Grønvold.
- 7) Margrethe Juel Orning, født 1693; levede 1730 ugift i Bergen. Skal være død ved et Ulykkestilfælde med sin Hest.
- 8) Wilhelm (Willum) Orning, født 1695 (var 6 A. gl. 1701), † i Etne (?) 1751 som afsked. Lieut. i vestre vesterl.

nat. Infrg. Han hed ikke Fredrik Wilhelm, havde aldrig staaet ved Dragonerne og er selvfølgelig heller ikke den Lieut. Orning, der nævnes i Oberst Gulowsens Bog »Fra Dragontiden«.

Han skal have været gift 3 Gange, men »ingen Børn efterladt«. Enken Birgitte Margrethe levede imidlertid 1751, da hun 3. Marts fik Pension af Kvæsthuskassen, med 2 s m a a D ø t r e i Etne, hvor hun vistnok døde 1758, da hun fra dette Aar er strøget i Pensionslisten.

- 9) Martine (Tina) Orning, født 1697. Hun var ugift. Skal være druknet paa en Reise paa Bukkenfjorden, idet en Seilbom slog hende overbord.
- 10) Ludvig Christian Orning, født 1701, † paa Pladsen Holen under Holåker i Lesje Prestegjeld 2. Febr. 1779 (begr. Dom. Reminisc. (c.: 28. Februar) s. A.), 77 A. gl. som forhv. Major. Han havde Afsked fra 7. Mai 1757. Skifte efter ham holdtes paa Holen fra 7. Mai 1779 til 27. Decbr. 1780. Der nævnes hverken paa Skiftet eller i Kirkebogen, at han blev klemt ihjel af en Bjørn og heller ikke fandtes der i hans Bogen Uhrkjæde af Guld. Han havde i sit Egteskab i n g e n Sønner, men k u n 2 Døtre, af hvilke den ene var gift med Hans Olsen paa Levanger i Trondhjems Stift.

Har de 3 i »Krønikerne« nævnte Officerer været hans Sønner, har de i alle Fald ikke været hans æ g t e Børn.

Gift i Stange 18. Aug. 1746 med Anna Cathrina Lange, f. 1713, † paa Holen 4. April 1789 (begr. 11. s. M.), 76 A. gl., Datter af Foged Erik Lange og Riise Mortensdatter Schultz. Nogen Fredrik Christian Orning findes heller ikke begravet i Lesje i 1781. Men da han druknede, er Liget maaske aldrig fundet.

- 11) Ove Erik Orning, født c. 1703, † antagelig før 1742. Var 7. Febr. 1734 Fadder i Næs paa Romerike. Erholdt i 1739 Afsked som Cornet og fik 13. April s. A. Pension af Kvæsthuskassen. Men da han aldrig hævede Pensionen, blev han i 1742 udslettet af Pensionslisten, da han antoges død. Han maa ikke forveksles med Fætteren Ove Erik Orning, † i Oct. 1748 i Strandebarm, 57 A. gl., Søn af David Andersen, efter hvem Skifte holdtes paa Husmandspladsen Fosland under Lille Fosse, hvor han boede og døde. Han blev gift i Strudshavn 9. April 1739 (trol. 14. Januar s. A.) med Gjerthrud Ovesdatter Treubler, Datter af Lieut. Ove Treubler, der 2) blev gift i Strandebarm 31. Mai 1748 (trol. 12. April s. A.) med Klokker til Strandebarm Ole Samuelsen Brygmänn.

- 12) Bernt Martin Orning, født 1703 (Tvilling af Foregaaende), † 1732 som Lieutenant.
 13) Morten Orning, f. c. 1705, † ung som Capt. des Armes i en Duel. Ugift.

I »Krønikerne« er gengivet et Portræt, der angives for at være Slægten Grønvolds Stamfader her i Landet Fenrik Morten Grønvold. Indskriften paa Billedet skriver sig imidlertid øiensynlig fra en langt senere Tidsperiode og maa derfor være anbragt paa Portrætet længe efter Morten Grønvolds Død, hvilket ogsaa viser sig deri, at Inscriptionens Indhold er urigtig. Thi at man ikke i Morten Grønvolds Levetid skulde vide, at han var Fenrik og ikke Captain er ganske uantagelig. I Paaskriften har man derfor intet Bevis for, at dette Portræt forestiller Slægtens Stamfader. Uden Kjendskab til og nøiere Undersøgelse af selve Maleriet er det vistnok vanskeligt at opgjøre sig nogen sikker Mening om fra hvilken Tid, det skriver sig og hvem det forestiller. Men det giver i alle Fald ikke noget ganske paalideligt Indtryk og synes ikke at kunne skrive sig fra Morten Grønvolds Tid. Mon det ikke skulde være en helt anden Person end den angivne Stamfader og fra en langt senere Tid?

Hr. Holger Lauritssøn, sognepræst til Aafjorden 1562—1612, tilhørte han en slegt av navnet Buck eller Buch?

Av Olaus Schmidt.

Hr. Holger Lauritssøn var iflg. Erlandsens »Biographiske Efterretninger om den nordenfjeldske Geistlighed« pag. 209 den tidligst kjendte sogneprest til Aafjorden (i det nuv. Sør-Trøndelag fylke), et embede som han beklædte i femti år fra 1562—1612. Han var Jubellærer og omtales i Treschows samling (pag. 236—237). Ifølge oplysning i sønnens nedenfor omtalte »Stambog« døde han i Aafjorden 21. februar 1612; han blev iflg. samme Kilde begravet (nedsat under kirkens gulv) 1. mars s. å. »Han levede i 80 Aar, var Menighedshyrde i Aafjorden 50 Aar; res. Kapell. i Nærøe 6 Aar, begyndte sin geistlige Virksomhed 24 A. gl.« anfører sønnen videre. I hr. Holgers gravskrift oplyses det at han var prestesøn, men noget kjendskap til hans oprindelse utenom dette findes ikke. »Trundhiems skole til disciplin holt hand dog sig med flid og Vind« heter det i gravskriften. Sandsynligvis har hans far da været prest nordenfjelds. Hvem hr. Holgers hustru var, vet man heller ikke.

Om hr. Holger Lauritssøns efterslegt oplyser Treschow og efter ham Erlandsen at han hadde syv barn av hvilke man dog kun kjender de to sønner, Hans og Laurits, som begge blev prester nordenfjelds. I likket med så mange av sine landsmænd fra »de arktiske egne« hadde disse hr. Holgers to sønner fra sin universitetstid i »det lærde tidsrum« beholdt betegnelsen »Arctander« som slegtsnavn. Dette var også tilfældet med hr. Holgers sønnesøn, Holger Hanssøn Arctander, hvis digt *Encomiolon Norvegianum*¹⁾ har bevaret hans navn fra forglemmelse tiltrods for at hans skjæbne ellers er ukjendt.

De mange enkelte prester og presteslegter Arctander som i det 17de og 18de århundrede forekommer særlig nordenfjelds og i Nordland har fristet til forsøk på at finde indbyrdes forbindelse mellem disse og deres tilknytning til den yngre, endnu eksisterende familie av dette navn. I dette tidsskrift I R. III B. pag. 163 f. har historikeren O. A. Øverland offentliggjort den ovenfor citerte gravskrift over hr. Holger Lauritssøn og i forordet hertil skriver Øverland bl. a.: »Hans (o: hr. Holgers) Sønnesøn antog Navnet Arctander, men Forbindelse mellem ham og den nulevende Familie af dette navn kan ikke paavises (se Stamtavler over Familierne

¹⁾ Jfr. Roar Tank i festskr. til Ludv. Daae, s. 132 flg.; Yngvar Nielsen i Norges Historie IV. 2. s. 153 flg. og Francis Bull i Norsk Biografisk Leksikon, I s. 204.

Breder, Preus og Arctander udg. af M. Arnesen og I Hesselberg, Chr. a. 1876 S. 163)«. Et fælles »slegtsnavn« av den art som Arctander etc. og som forekommer i de her omhandlede tidsrum berettiger selvfølgelig ikke til nogen antagelse om genealogisk forbindelse mellem de respektive personer og slechter i sin almindelighet.

Oplysningerne om hr. Holger Lauritssøns agnatiske descendents forøvrig er meget sparsomme. Hans søn og successor i Aafjordens sognekald, hr. H a n s H o l g e r s ø n¹⁾ var far til den tidligere nævnte Holger Hanssøn Arctander. Hr. Holgers anden søn, hr. L a u r i t s H o l g e r s ø n²⁾, der døde som resid. Kapellan til Trondhjems Domkirke 30. oktober 1629 hadde i sit ekteskap med Birgitte Bernhoft iflg. optegnelserne i hans Stambog³⁾ ialt 12 barn, men det er kun fire av disse hvis livsskjæbne man kjender nærmere. Det er fire døtre hvis descendents er forgrenet i en række av de ældre kjendte nordenfjeldske og nordlandske presteslegter. Om denne hr. Laurits Holgersøns kognatiske descendents, hvori bl. a. Nordlands udødelige digterprest P e t e r D a s s blev indgiftet, vil man i den trykte stamtavle over familien Bernhoft, pag. 108 f. og 235 f., finde fyldige oplysninger.

Støttet til et par fund i Statsarkivet i Trondhjem tror jeg at være blit sat istand til at kaste noget mere lys over hr. Holger Lauritssøns agnatiske descendents. På forskjellige steder finder jeg denne angivelige descendents benævnt med slegtsnavnet B u c k ell. B u c h og de spor dette har ledet mig ind på, gir efter min mening grund til at anta at hr. Holger Lauritssøn har tilhørt en slekt av dette navn.

Mellem årene 1715—1719 verserte der en sak ang. en skattefri gård for kapellanen i Tingvolds prestegjeld på Nordmør. I sakens anledning holdtes der under ²⁵/₉ 1715 åstedssag på gården Hoem i Tingvold⁴⁾ og som vidne her optrær Ole Eriksen Treekrem, 74 år gl., hvis vidnegrov går ut på at han i sin ungdom tjente hos presten J a c o b B u c k som bodde på Hoem. Nogen prest av dette navn anføres ikke i Erlandsens prestehistorie. Derimot anfører han som resid. Kapellan til Tingvold mellom årene ca. 1664—1668 hr. Jacob Hanssøn Hoem som bodde på gården Hoem (hvilket gårdsnavn altså uegentlig er tillagt ham som familienavn) og som blev jordet i Tingvold 31. juli 1668.¹⁾ At han imidlertid er identisk med hr. Jacob Buck, som nævnte vidne har tjent hos, er hævet over tvivl. Erlandsen opplyser videre at hr. Jacob Hanssøn før han kom til Tingvold tidligere hadde været Kapellan til A a f j o r d e n.

¹⁾ Erlandsen, l. c. pag. 209.

²⁾ Erlandsen, l. c. pag. 51.

³⁾ Nu i den Thott'ske samling nr. 563. 8 i det store kgl. Bibliotek i Kbhvn. Jfr. »Om Sten Jakobsen Wirtmann og Holger Lauritssens Stambog« af Bibliotekssekretær C. Behrend, dette tidsskrifts VII R. 5. Bind pag. 111 f.

⁴⁾ Nordmør Tingprotokol Nr. 12, fol. 60.

Sogneprest her var på det tidspunkt hr. Jacob Hanssøn gjorde sådan tjeneste, netop hr. Holger Lauritssøns søn og successor. hr. Hans Holgersen. Efter hr. Jacobs tilnavn Hanssøn og efter hvad jeg her nedenfor videre skal utvikle, er det al grund til at slutte at hr. Jacob Hanssøn (Buck) i Tingvold har været søn av hr. Hans Holgersen i Aafjorden.

I kirkebok for Aafjordens prestegjeld for årene 1750—1779, pag. 149, finder man en oplysning som er av stor interesse i denne forbindelse. Under 3. mai 1761 anføres nemlig:

»Nedsat med jords Paakastelse afg. Mand Ole Hansen Buk (sidste Descendent her p. Stedet af fordums Sogneprest i Kaldet Hr. Holger Lauridsen) gl. 72 Aar.«²⁾

Oplysningen er bemerkelsesværdig i flere henseender. Det var i 1761 et halvandet århundrede siden hr. Holger Lauritssøn var død. Ole Hansen Buch (ell. Buck) har efter alt at dømme, ihvertfald i sine senere år, hat en litet fremtrædende social position idet det i de nærmest foregående år sees at han jevnlig har fåt av kirkens fattigblok. Traditionen om hans nedstamning fra sognets ældste kjendte sogneprest må allikevel ha holdt sig sterk.

Hvordan skal man så få knyttet denne mand til hr. Holger Lauritssøns descendents?

Ved at forfølge hans ascendents, som man finder sikre spor efter i Aafjorden, vil man med en til visshet grænsende sandsynlighet kunne knytte forbindelsen saaledes:

- I. Hr. Holger Lauritssøn, sogneprest til Aafjorden 1562—1612.
- II. Hr. Hans Holgersen, faderens successor i embedet. En søn av ham har utvivlsomt været:
- III. Nathanael Hansen Buch, handelsmand og udliggerborger fra Trondhjem, efter hvem skifte holdtes på Atserø (nuv. Assurøy) i Aafjorden 21. mai 1685. I sit ekteskap med Gjertrud Petersdatter hadde han følgende 3 barn:
 - IV a. Hans Nathanaelsen Buch, handelsmand på Atserø efter faderen. Under $18/8$ 1704 selger han til Lorentz Marcussen Holst i Trondhjem »nogle Strandhuse ved Atserøsjøen i Aafjorden« som er ham tillagt i arv efter faderen¹⁾. Ved folketællingen i 1701 var han 55 år gl. og hadde da to sønner:
 - V 1. Ole Hansen Buch, 15 år gl. i 1701, begravet i Aafjorden 3. mai 1761. Se ovenfor.
 - V 2. Hans Hansen Buch, 4 år gl. 1701. Videre skjæbne ukjendt.

¹⁾ Erlandsen l. c. 454 f.

²⁾ Uthævelserne er gjort av mig.

IV b. Peder Nathanaelsen Buch, capitaine des armes, angives i et skifte i 1699 bosat på Brager næs. Han var fader til løytnant ved kaptein Døderleins kompani Nathanael Pedersøn Buch, gift 1) med Charlotte Amalie Schade, begravet i Akershus Slotsmenighed 29. novbr. 1743 og 2) med Helene Sophie Gutschwager til hvem han var blit viet i nævnte menighet 8. oktbr. 1745. I dette andet ekteskap hadde løytnant Nathanel Buch sønnen Johan Friedrich v. Leben Buch, døpt i Akershus Slotsmenighet 5. mai 1747 og død på gården Torildmoen i Overhallen novbr. 1815. Johan Friedrich v. Leben Buch optrær ikke sjelden som leilighedspoet i Trondhjems Adresseavis i slutn, av 18de og beg. av 19de Århundrede²⁾.

IV c. Kristence Nathanaels dtr. Buch, død i Trondhjem i Oktober 1703.

Gift 1) med foged i Fosen Rasmus Jensen, efter hvem skifte holdtes på Fjeldvær i Fosen 4. oktbr. 1687.

Gift 2) med pastor til Hevne hr. Gjert Mummé død i mai 1691³⁾.

Iflg. den her gjengitte opstilling er altså Nathanael Hansen Buch, III led, søn av hr. Hans Holgersen i Aafjorden. Det som først og fremst støtter denne antagelse er: den genealogiske kronologi mellom disse to led, Nathanaels tilnavn Hansen og hans døpenavn Nathanael som vi træffer på i hr. Holger Lauritssøns mandlige descendets i begge linjer (hr. Laurits Holgersøns og Birgitte Bernhofts søn Nathanael el. Natan, født 8. august 1611. Jfr. bl. a. Bernhoft-stamtavlen pag. 112).

Bruken av familie-navn blir som bekjendt mere og mere almindelig både blandt embeds og borgerstanden i vort land i løbet av det 17de og 18de århundrede. Ad to vejer, til forskjellig tid og sted, tror vi da at kunne knytte navnet Buch el. Buck til hr. Holger Lauritssøns mandlige descendents, en omstændighet hvorav vi vel tør slutte at dette var hr. Holgers eget slektsnavn.

¹⁾ Pantebok og auktionsprot. for Fosen sorenskr. 1704—11, fol. 13.

²⁾ Jfr. Wilh. Lassens stamtavle over familien Wibe-Lund, pag. 39, noten.

³⁾ Erlandsen, l. c. 224. Her er anført at han var gift med Catharina Glad, som må ha været hans første hustru. Ekteskapet med Kristence Buch kjender Erlandsen derimot ikke.

Uddrag af Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1658—1708. Ved H. Hjorth-Nielsen.

Biskop Jens Bircherod, f. 1658, d. 1708, efterlod sig ved sin Død en Række Dagbøger, et Kwartbind for hvert Aar han havde levet. Med Undtagelse af fire Bind, for Aarene 1688—1691, der er gaaet tabt, findes Dagbøgerne nu i det kongelige Bibliotek, Ny kgl. Saml. 4. 1986 c. De begynder, som sagt, med Forfatterens Fødsel og slutter faa Dage før hans Død, er overordentligt smukt skrevne og let læselige. Hver Dato har sin Side, der er delt i tre Rubra fra oven ned efter, hver med sin Overskrift: Res meæ, Res patriæ og Res exteræ, men desuden har Forfatteren som et Appendix til Dagbøgerne ved hver Maanedes Slutning indført adskillige Breve fra forskellige Tidspunkter og af forskellig Art.

Dagbøgerne har ofte været benyttede af saavel Historikere som Personalhistorikere, og C. h. r. M o l b e c h udgav i Aarene 1843—46 med Understøttelse af Videnskabernes Selskab et Bind Uddrag af dem. I sin Fortale til dette Bind siger Molbech, at det »ikke oprindelig var Hensigten at give Uddragene en genealogisk, men snarere en egentlig historisk Karakter«, og han har som Følge heraf udeladt næsten alt personalhistorisk Stof. Dette er imidlertid af en saadan Fylde, og er i den Grad paalideligt, at Dagbøgerne er en overordentlig vigtig personalhistorisk Kilde, saa det er ret uforstaaeligt, at denne Del af Indholdet ikke tidligere er blevet udgivet.

Arkivar i Rigsarkivet C a r l S. C h r i s t i a n s e n offentliggjorde omtrent samtidig i Danske Magazin, 5, R. 3. B. S. 156—182, og i nærv. Tidsskrift, 3. R. 3. B. S. 131—140, 194—214, 4. B. 83—96, 311—317. 5. B. S. 72—92, to Rækker Uddrag af Dagbøgerne, begge Uddrag under samme Titel: »Udsigt over brevstoffet i Jens Bircherods dagbøger«. Den i Danske Magazin offentliggjorte Udsigt omfatter ca. 370 Breve af henved 850. Disse Breve, der vidner om Bircherods store Samlerflid, stammer fra Tidsrummet 1260—1708. De i nærv. Tidsskr. optagne Uddrag omfatter Breve til og fra Professor J a c o b B i r c h e r o d, Fader til Dagbøgernes Forfatter, og omfatter Tiden 1651—1686 (1692)

og udgør 56 (57), samt Breve vedrørende Sønnen. Disse sidste udgør mere end 400, stammende fra Tiden 1683—1708.

Endelig har fhv. Landsarkivar G. L. W a d i nærv. Tidsskr., 1. R. 4. B. S. 290—297, offentliggjort nogle Uddrag af de ovenfor omtalte forsvundne Dagbøger fra Aarene 1688—1691. Udgiveren formener, at disse Uddrag er foretaget med Udarbejdelsen af Blochs: Fynske Gejstlighed for Øje.

Medens Arkivar Christiansens Udsigter kun omfatter Brevstoffet, har Molbech altsaa af de tre omtalte Rubras Indførsler ladet de allerfleste af de »genealogiske« Indførsler ligge, og det Udvalg, han har gjort af dem, er ganske planløst. Saaledes medtager han, for blot at nævne et enkelt Eksempel, Markvor Kaas's Død d. 18. April 1658, medens han udelader Rigsraaden Iver Winds Død d. 17. Februar s. A., der dog har større Betydning. Da Molbechs Uddrag af det 'personalhistoriske Stof er saa forholdsvis faa, og da Bogen nu er ret sjældent forekommende, bringer de efterstaaende Uddrag saa godt som alt dansk personalhistorisk Stof i Dagbøgerne med Undtagelse af periodisk tilbagevendende Begivenheder, særlig indenfor Universitetskredse, saasom Rektor- og Dekanskifter, Meddelelser om, hvem der har talt ved Universitetsfesterne, om Deposits og Creering af Baccalaurer o. a. l., samt ganske betydningsløse Bemærkninger, f. Eks. om, hvilke Tekster der er benyttede ved Ligbegængelser. De i Molbechs Uddrag optagne Notitser er i det efterstaaende betegnede med *) efter Datoen.

Med Hensyn til Gengivelsen af Manuskriptet skal blot bemærkes, at Bircherods Skrivemaade, trods dens ofte meget store og iøjnefaldende Inkonsekvenser, er bibeholdt, idet kun den vilkaarlige Brug af smaa og store Bogstaver er ændret i mere moderne Retning. Den adskillige Steder i Parentes anførte Dato er Datoen efter ny Stil, saaledes som angivet i Manuskriptet. Den er heri langt fra anført alle Steder, og jeg har ikke fundet Anledning til, som Molbech, paa egen Haand at tilføje den, hvor den mangler.

1658.

- 15.(25.) Jan. Blef jeg syndige Menniske føed til denne Verden udi Odense om Natten Klokken henved 2 slet, Parentibus Jacobo Bircherodio et Silla Risbrich Thomæ fil.
17. — Indviede Biskopen af Fyen, Doctor Lauridtz Jacobsen, ud i Odense Hospitals Choor Hr. Rasmus Pedersen¹⁾, Sognepræst til Nørre Widby Meenighed i Falster, som ellers gemeenligen nefnis Riiserup Kald, af den Sted, i hvilken Præsten ibidem residerer.

¹⁾ Rasmus Pedersen Scarvin.

- 20.(30.) Jan. Blef jeg ved den hellige Daab indlemmet i min Frelser
Christo udi Sanct Knuds Kirke. Min Døbefader vaar
M. Jacob Sperling, ædis ejusdem sacræ Pastor prima-
rius¹⁾.
- 27.(6.Fb.) — Hertug Adolphus Philippi, Ducis Slesv. et
Hobsat. lin. Glücksburgens. filius, døde paa sit fæderne
Slot Glücksburg i Hertugdøm. Slessvig, anno ætat. 27.
- 29.(8.Fb.) — I Bogense udj Fyen døde Mag. Hans Bang, Sogne-
præst til samme Bogense Meenighed, og Proust i Skoubye
Herriid.
14. Februar. Døde i Roeskild Hermand Hars, Raadmand udi
samme Bye, der hand vaar 67 Aar gammel.
16. — Døde i Svindinge Præstegaard i Fyen Mag. Hans
Laurentzen Syn der burgen sis²⁾, Sognepræst
til samme Svindinge Meenighed.
17. — Døde i Odense Her Iver Wind til Nørholm, Ridder,
Dannemarkis Riges Raad, og Bcfalningsmand paa
Dalum Kloster.
19. — Holdte min Døbe-Fader M. Jacob Sperling sin
sidste prædiken i St. Knuds Kirke, dog gandske svag
og skrøbelig.
- 21.(3.Mt.) — Døde udi Tønsberg i Norge Fru Lisbeth Krabbe,
Velbr: Jens Bildts til Hestrupgaard i Vendsyssel,
anno ætat. 34, efterat hun, formedelst Fiendens Indfald
i Jylland, vaar tilligemed bemelte sin Mand hid til
Norge overreyst.
- 22.(4.Mt.) — Om Eftermiddagen Kl. imellem 12 og 1 døde i Odense
Mag. Jacob Sperling, Sognepræst til St. Knuds
Kirke sammesteds, og Proust i Odense Herriid, an.
ætat. 67. minist. 30.
28. — Døde paa Sorøe Doct. Joh. Laurenberg, Mathe-
matum Professor publ. in Regia et Eqvestri Academia,
der hand hafde levét i 68 Aar og 2 Dage og med Be-
rømmelse betient bemelte Profession over 34 Aar.
2. Marts. Blef afgangne M. Jacob Sperlings Liig udi
Sanct Knuds Kirke i Odense begravet. Liigprædiken
over hannem holdte M. Niels Pedersen Brun,
templi D. Virginis Pastor.
3. — Døde udi Assens i Fyen Bønde Jacobsen, Borge-
mester der i Byen, og Kongl: Mayestets Tolder samme-
steds, og fik til Successorem in Consulatu Berthel
Jensen, som tilforn vaar hannem viventi adjungerit,
men in Telonatu Christian Hansen Chülen-
brun.
8. — Blef Sal: Dr. Johannis Laurenbergii, Pro-
fessoris Sorani, Liig udi Sorøe Kirke hæderligen be-
gravet. Liigprædiken over hannem holdte Mag. Peder
Mahler, Sognepræst sammesteds.
15. (25.) — Blef Sal: Fru Lisbeth Krabbes, Jens Bildts
Fruis Liig udi St. Laurentii Kirke i Tønsberg paa
adelig Viis begravet. Liigprædicken holdtis af Sogne-

¹⁾ Fadderne udølades her.

²⁾ Wiberg: Johan Lauritsen (Alsus).

- præsten ibidem Hr. Niels Matthiisson Buntzow.
17. Marts. Indviede Episcopus Fionensis Dr. Lafrids Jacobsen i St. Knuds Kirke i Odense tvende Præster, som vaare: Hr. Hans Jacobsen Sperling, Sognepræst i Bogense, og Hr. Jørgen Jørgensen Bang, Sognepræst til Sandager og Holevad i Fyen.
18. (28.) — Døde i Assens Gedske Richers Carstensdaatter, Berthel Jensens, Borgemesters ibidem, Hustrue, anno ætat. 51.
22. — Døde i Odense Hans Brodersen, Stift-Skriver udi Fyen, Fader til de Landorpher, alde brave Mend baade i christlig og verdslig Stand.
26. — Dr. Anders Andersen, Episcopus Alburgensis, indviede i St. Botulphi Kirke Hr. Peder Christensen¹⁾, Sognepræst i Ruberg og Maarup i Vendsyssel, og Hr. Anders Nielsen Ringkiøbing, Sognepræst til Jelstrup og Liungby Meenigheder ibidem.
2. April. Blef Mag. Johan Hendrichsen Gossman, hactenus Scholæ Othenianæ Conrector, ordinert i St. Knuds Kirke ibidem til Sognepræst i Medelfar og Kauslund, af Dr. Laurentio Jacobæo, Fioniæ Episcopo.
3. — Resignerede Mag. Johan Hendrichsen Gossman udi Odense Skole, med en Oratione publica, Scholæ ejusdem Conrectoratum.
5. (15.) — Døde i Biergeby Præstegaard i Wendsyssel Hr. Christen Lafridsen²⁾, Sognepræst sammesteds, saavel som og til det annexerit Sogn Mygdal, og fik strax til successorem sin tilforn indviet Medtiener, Hr. Christen Pedersen Skaubo³⁾.
- Samme Dag døde paa Samsø Christen Carlssen, Borgemester i Aarhus. Hans Liig blef siden hjemført til Aarhus og i Domkirken sammesteds begravet.
- Item døde eodem die i Aarhus Hr. Svend Hansen Arboe⁴⁾, Capellan til Domkirken ibidem og Canonicus, saa og Sognepræst til Weilby, anno ministerii 22, ætatis vero 61.
7. (17.) — Blév Hr. Madtz Jensen, Medtiener, og Pastor designatus til Raaberg Menighed i Vensyssel ordinert i St. Botulphi Kirke i Aalborg af Biscoppen, Dr. Anders Andersen Ringkjøbing.
13. — Blef fød paa Als Frøicken Charlotta Louysa, Hertug Ernst Gunthers, Ducis Slesv. et Holsatiæ, lin. Sunderburgensis, Daatter.
18. — *) Velbr: Marqvor Kaas til Thimandsholm døde paa Lessøe, [hvor hand, formedelst de Svenskes Indfald i Vendsyssel, anno præterlapso vaar med sin Familie overreyst], i sit alders 52 Aar.

1) Wiberg: Olsdorf.

2) Wiberg: Tversted.

3) Wiberg: Scavenius.

4) Wiberg: Arreboe.

- 20.) April. Blef Biscopen i Skaane Doct. Peder Winstrup af Rege Sveciæ Carolo Gustavo i Adelstanden ophøyet, og for sig og sine Descendenter med Skiold og Hielm begavet¹⁾.
21. — I St. Knuds Kirke i Odense blef af Episcopo Dr. Laurentio Jacobæo indviet Hr. Friderich Brandt. Sognepræst til Svindinge udi Fyæn.
15. Maj. *) Døde i Kiøbenhavn den yngste af de Kongl. Danske Printzesser, Dorothea Juliana, Regis Frederici Tertii, et Reginae Sophiæ Amaliæ²⁾, af Smaapokker, der hun hafde levet udi Verden i 5 Maaneder.
19. — Blef Hr. Hans Ovesøn, Sognepræst til Arninge Meenighed i Lolland, indviet in æde Divi Canuti Otheniana af Biscopen Dr. Laurs Jacobsen.
27. — Stod afgangne Hr. Iver Winds, Danmarkis Riges Raads, Liig Begiængelse i St. Knuds Kirke i Odense.
1. Juni. Blef Hr. Clemend Pedersen Haundorph, Capellan til Hackenberg Meenighed paa Alsøe, i Odense Hospitals Choor af Doct. Lafrids Jacobsen indviet.
13. — Hafde H. Hans Nielsen³⁾, Sognepræst til Flødstrup og Ullersløf Meenigheder i Fyæn, Bryllup i Odense med Karen Olufsdatter, Dr. Olai Jonæ, qvondam ad Templum Canutianum ibidem Symmystæ filia.
16. — Blef Hr. Hans Andersen Korsøer⁴⁾, Capellan til Nachskou Meenighed, indviet in templo Canutiano Oth. af loci Episcopo Dr. Laur. Jacobæo.
20. (30.) — Blev Hr. Niels Christensen Lomborg, Capellan og Vice-Pastor til Hassing og Willerslev Sogner i Thy, af Episcopo Alburgensi Dr. Anders Andersen præsteviet.
30. Juni. *) Blef Oberst Jørgen Rosenkrandt, som vaar anno elapso i Octob. Maanet af Fienden skut paa Friderichsodde Vold, og hafde der faaet sin Bane, udi Sanct Knuds Kirke i Odense med adelig proces begravet.
- Indviiede Bispen i Aalborg Doct. Anders Andersen disse tvende Præster: Mag. Bent Hanssen, Sognepræst til Hammer, Sulsted, Aistrup og Horsens i Vendsyssel, og Hr. Lauridtz Jenssen Lemvig⁵⁾, Sognepræst til Hospitalet, eller den Hellig Aands Klosters Menighed, i Aalborg.
- 8.(18.)Juli. I Raaberg Præstegaard i Vendsyssel døde Hr. Claus Nielsen, Sognepræst til bemelte Raaberg Meenighed, og fick til Successorem sin 3 Maaneder tilforn indviet Adjunctum Hr. Madtz Jensen.
- 22.(1.Aug.)—*) Døde paa sit Slot Nordburg paa Als den gamle Hertug Friderich, Dux Slesvici et Holsatiæ, lineæ

1) Wiberg: 21. Adlet m. Navnet Himmelstjerne.

2) I Dagbogen: Amfilia.

3) Viingaard.

4) Ikke hos Wiberg.

5) Wiberg har 1657 for hans Ansættelse.

- Nordburgensis, anno ætatis 77. Thi hand var fød an. 1581 d. 26. Novemb.
29. Juli. In Academia Batavorum Ultrajectina Disputationem publicam inauguralem pro Summis in Medicina Honoribus, et privilegiis Doctoralibus habuit Præses Christophorus Petræus Balzlov, Othinia-Danus. Disputationis materia erat de Nephritide.
Velbr. Anders Kaas døde paa Linderumsgrd. i Vensyssel a. æt. 58. Hans Fader var Niels Kaas til Birchels.
1. August. *) Døde i Odense Doct. Stephan Ram, Stadens og Land-Adelens bestalter Medicus Practicus.
4. — Hans Jensen, Raadmand i Nyborg, døde i Kiøbenhafn, hvor hand vaar i sine ærinde overreyst, og blef 8 Dage der efter [mit i Byens største Hurlumhey]¹⁾ udi Vor Frue Kirke ibidem begravæn.
8. — Hafde Mag. Peder Mehrn, Academiae Vice-Bibliothecarius, Bryllup i Kiøbenhafn med Margrete von Øsede.
9. — I en urolig og bekymmerlig Tiid hafde mine Venner udi Odense i Dag at bestille med min Mosters Mands Sal. Doct. Stephan Rams Liigbegiengelse, som skiedde i St. Knuds Kirke, concionem funebrem habente Pæstore nostro primario M. Laurentio Christiani Vellejo. Bemelte Salig Mand vaar det første Liig, som blef nedsat i min Moders fæderne-graf.
16. — Døde i Odense Barbara Jensdaatter Rosenvinge, Oluf Olufsens, Forvalters ofver Sanct Knuds Kløsters Læhn sammesteds, hans Hustru, men siden, illo defuncto, gift med Ottho von Øsede.
29. — Ordinerede Dr. Laurentius Jacobæus, Fioniaæ Episcopus, udi Hospitals-Kirken i Odense disse tvende Præster: Hr. Søfren Thomassen, Sognepæst til Balsløf og Eybye, og Hr. Jørgen Hansen Søllested, Capellan til Synderby Meenighed i Fyæn²⁾.
3. Septbr. *) Giorde Hafnienses et Udfald, ved hvilket de dog ikke denne Gang Fienden nogen synderlig Skade tilføyede. Da bleve tvende af de danske høye Militair-Betiente, nemlig Hendrich Brehmer og Key Urne, dødelig qvæste.
5. — *) Døde i Kiøbenhafn General Major Hendric Brehmer af den Blessure, hvilken hand 2 Dage tilforn hafde faaet af en Kugle i et Udfald imod Fienden.
8. — Blef fød i Københafn Paulus Vindingius, M. Erasmi Vindingii, Professoris Regii, et Ingeburgæ Jacobæ æ filius, som siden blef illiigemaade Professor Regius in Academia patria.
11. — Døde i Roeskild Mag. Iver Eilersen Schiøler, Matheseos Professor Publicus udi Gymnasio sammesteds, anno ætat. 40.

¹⁾ 11. August naaede Svenskerne København og begyndte den langvarige Belejring.

²⁾ if. Wiberg: til Helnæs.

16. Septbr. Hafde Dr. Peder Lafridsen Scavenius, Juris Professor publicus in Universitate Hafniensi, Bryllup i Kiøbenhafn med Søster Jacobsdaatter, Doct. Jacob Mathiasens, Episcopi Aarhusiensis Datter.
3. October. Novum familiæ nostræ Bircherodianæ lumen infertur, vocato à Sereniss. Reg. Majestate ad Philosophicam in Regia Universitate Hauniaca Professionem Patruo meo svavissimo M. Jano Bircherodio Jani fil.
20. — Døde udi Odense Mag. Hendrich Hansen, Sognepræst i Skamby udi Fyen, og Proust i Skamherred.
1. Novemb. Døde i Kiøbenhafn Else Pedersdaatter, Sal. Mag. Peder Gelstrups, Logices Professoris Enke, anno viduitatis 29. Hun legerede, før sin dødelige Afgang, sin salig Mands Biblioteqve til Universitetit.
6. — *) Blef sal. Else M. Peder Gelstrups Liig i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn ved Klokkers Klang begravet, der mand siden Beleyringens Anfang icke hafde ringet for noget Liig.
10. — Døde i Viborg M. Frands Nielsen Rosenberg, Biskop over Viborg Stift, der hand samme Embede paa det syttende Aar hafde betient.
17. — Døde i Ribe Mag. Rasmus Claussen Hammer, Lector Theologiæ sammesteds.
23. — Døde i Karby paa Morss Mag. Jørgen Nielsen Nestved, Sognepræst til samme Karby, samt de annexerede Hvidberg og Redsted Sogner, og Proust i Sønderherred, anno Ministerii 39.
30. — Om Natten Kl. 2 døde i Odense Anne Jacobsdaatter Hasebarth, Raadmand Peder Pedersen Lerkis Hustrue.
1. Decbr. I St. Knuds Kirke udi Othense indviede Bispen Dr. Lauridtz disse tvende Præster: Hr. Laurids Henriksen Hiort, Sognepræst til Skamby, og Hr. Madtz Gregersen¹⁾, Medtiener til Sønder-Broby Meenighed.
11. — *) Døde i Kiøbenhafn General-Lieutenant Uldrich Christian Gyldenløve, Regis Christiani Quarti filius naturalis, anno ætatis 29, hvis Død meget beklagedis, saasom hand vaar en kiæk og mandhaftig Helt, der lod i mangan noble Action, særdelis i denne Krigstiid, see sin berømmelig Conduite.
12. (22.) -- Blev Hr. Christen Jenssen, Medtiener og Vice-Pastor til Skovlund Menighed i Viborg Stift, af Dr. Andrea Rincopio, Episcopo Vandalico (eftersom Viburgensis vaar død) i St. Botulphi Kirke i Aalborg inaugurerit.
20. (30.) — *) Døde i Kiøbenhafn Velbr. Fru Karen Ulfeld, Oluf Brockenhusis Frue til Urup, og sal. Jacob Ulfelds til Egeskou, fordum Rigens Cancellers Daatter, an. ætat. 48.

¹⁾ Wiberg: Nyborg.

1659.

- 7.(17.) Jan. Døde i Kiøbenhavn Fru Elisabeth Lunge, afg. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Ridders, efterlatte Enke, men Hr. Jørgen Lunges til Odden, fordum Danmarks Riges Marskes, Daatter.
8. (18.) — Døde i Kiøbenhavn Doctor Henrich Fuiren, Medicus Practicus sammesteds, anno æt. 45, en fornemme riig Mand, hvis Nafn staar formedelst hans anseelige Legata til
14. (24.) — Blef Dr. Henric Fuirens Liig udi St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhavn hæderlig begravet. Liigprædiken holdte Sognepræsten ibidem M. Hans Envoldsen Brochmann.
- 27.(6.Fb.) — *) Post meridiem, der voris Pige stod med mig i Vinduet ud til Gaden, fick vi at see den gamel Karen, Johan Borchartsens, hvorledis hun kom løbendis der forbi, fast liig et Menniske, der vilde gaa fra Sinde, saa som hun vaar Moder til Helvig M. Jacobs, hvis Død columna in vicina findis antegnet. Hun søgde lige ind til min Morfaders, hvor hun ingeminerede hanc vocem: Min Daatter svømmede i sit Blod. Og vaar det hendis postulatam, at Bartskeren motte med Stråf anseeis, efterdi han hafde (hvilket og nok vaar en stor Uforsigtighed), strax efter mutilatæ fæminæ Forbindelse, ved sin Bortgang forladt hende, hvorudover venæ sangvineæ dissecti brachii vaare i hans Fraværelse igien opsprungne.
- *) Døde i Odense Helvig Johansdaatter, Sal. Mag. Jacob Sperlings, ad Templum Divi Canuti ibidem Pastoris ac Præpositi, efterlatte Enke. Hendis Død foraarsagedis af en ulykkelig casu, da en brutal Under-Officerer, som vaar i hendes Huus indquarteret, hafde ud i sin Fuldskab og Furie givet hende et Knifslag i den ene Arm, og som der siden slog Kold-fyr til, motte hun lade Armen afsave. Hvorpaa hun i sin Seng nedlagt rykte udi Søvn de Vindeler løs, med hvilke hun vaar forbunden, saaat Blodet hende til Døde forløb¹⁾.
4. Februar. Om Eftermiddagen, da den salig Prouste-Enke Helvig M. Jacob Sperlings blev i St. Knuds Kircke begravet [concionem funebrem habente Episcopo Doct. Laurentio Jacobæo].²⁾.
8. — Hafde Lafridtz Lassen /: postea Senator Alburgensis /: Bryllup i Rønne paa Bornholm med Borgemesters ibidem Nicolaj Wichmands Daatter Catharina Wichmann.
11. — Døde i Kiøbenhavn Johannes Faber J. U. Licentiatius, Eloqventiæ Professor publicus in Regia et Equestri Academia Sorana, anno ætat. 38, der han bemeldte Profession ickun paa andet Aar hafde betient.

¹⁾ Disse to Indførsler har Molbech i sin Udgave samarbejdet til een, betydelig forkortet Optegnelse.

²⁾ Indførslen er ikke fuldendt.

14. (24.) Dec. Om Aftenen Klokken henved 5 fødis i Friderichsborg By min tilkommende Allerkeriste, Søster Bartholin, Parentibus M. Alberto Bartholino et Catharina Bartholomæi F. Vor barmhertigste Gud og himmelske Fader ledsage dette sit kiere Barn ved sin naadige Forsiuns Raad til hendes timelig og ævig Fornøyelsis Erlangelse.
27. (9. Mt.) — Ordinerede Episcopus Fionæ D. Lafridtz Jacobsen i Odense Hospitals Chor Hans Olufsen Fielsted¹⁾ til Capellan i Brenderup og Ore udi Vends Herred.
14. Marts. Døde i Weile Mag. Henrich Erichsen Pontoppidan, Sognepræst til samme Weile Meenighed, og Proust i...¹⁾.
29. — Om Aftenen Kl. henved 8 blev fød i Roskild Dr. Thomæ Bartholini, Medicinæ Professoris celeberrimi udi Kiøbenhafns Universitet, og Else Christophersdatters tredie Søn, Thomas Bartholinus Fil. siden Politices et Eloqventiæ Professor Pub. in eodem Regia Acadëmia, etc. Vid. 5. Nov. 90.
30. — Døde i Kiøbenhafn den velbr. Herre Christian Skeel til Walløe og Fusinge, Dannemarkis Riges Raad, og Befalnings-Mand over Trygevelde Amt.
10. (20.) Apr. Døde i Odense en ung Adels-Person, Arild Steen Sehsted, afg. Hr. Mogens Sehsteds til Holmegaard, Ridders, og Kongl. Befalningsmand paa Bøuling Slot, hans Søn, anno ætatis 15 fere completo.
14. (24.) — Stod afg. Fru Lisbeth Lunges, sal. Hr. Palle Rosenkrantzis til Krenkerup Enckes, adelig Liigbegiængelse i St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn. Liig-Prædicken forrettedis af Sognepræsten ibidem, Mag. Hans Envoldsen Brochmann.
26. — Døde i Kallebo Præstegaard i Selland Hr. Christian Bircherod²⁾, Sogne-Præst til samme Kallebo Meenighed.
6. (16.) Maj. Blef min eldste Broder Thomas fød i Odense, der Klokken vaar ved 11 slet ud paa Natten.
11. — Blef min Broder Thomas Bircherod døbt i vor Sogne-Kirke af loci Pastore Mag. Lauridtz Christensen.
- I St. Knuds Kirke i Odense indvier Episcopus Fionensis D. Lafridtz Jacobsen disse tvende Præster: Hr. Hans Alexandersen, Sognepræst til Brendekiil og Bellinge Meenigheder i Fyen, Hr. Friderich Alexandersen, Medtiener til Ouby³⁾ og Indslev Sogner.
20. (30.) — Døde i Kiøbenhafn om Formiddagen Klokken imellem 9 og 10 Kirstine Buchmann, sal. Mag. Søfren Pedersens, in Academia Hafniaea Ethices Professoris Regii, efterlatte Vidue, an. ætat 46. viduitatis autem secundo.

¹⁾ If. Wiberg allerede 1655.

²⁾ If. Wiberg skudt i Juni paa Prædikestolen af svenske Ryttere.

³⁾ Nørre Aaby.

22. Mai. Knud Sehsted til Tiimgaard, Broder til Arild Steen Sehsted (de qvo. vid supra. 10 April) døde anno ætatis suæ 22 af Sprinklinger, paa det danske Orlog Skib Den hvide Svane.
29. — Døde i Kiøbenhafn Hr. Hans Lindenov til Iversnæs, Ridder, Dannemarkis Rigis Raad og Kongl. Mayts. Befalnings-Mand paa St. Knuds Kloster, an. ætat. 44.
5. Juni. Blev Kongl. Mayts. Hof-Prædikant, Doct Johan Diderichsen Barscher¹⁾ i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn indviet til Biscop ofver Viborg Stift af Sellandiæ Episcopo D. Hans Svane.
Døde i Wiborg Peder Ostenfeld, Borge-
mester der i Staden, anno ætat. 83, der hand 2 Dage
tilforn vaar af en Apoplexie betagen.
8. — Døde i Kiøbenhafn Hr. Friderich Redtz til Tyggestrup, Ridder, Danmarkis Riiges Raad, og Kongl. Maytts. Befalningsmand paa Wordingborg Slot.
16. (26.) — Døde i Ribe Anne Hansdatter, Velfornemme Hans Jenssen Wandels, Raadmand dersammesteds, Hustru, i hendes Alders 44 og Ægteskabs 22 Aar
- 29.(9.Juli)— Døde i Kiøbenhafn udi Barsel-Seng Maren Jørgensdatter, Rente-skrivers Lucas Hanssens Hustru, men Mag. Jørgen Braads, Pastoris ac Præpositi Malmogiensis, Daatter.
- 2.(11.)Juli. Døde i Kiøbenhafn Velbr. Fru Sophia Brahe, sal. Hr. Jørgen Lungis til Odden, for dum Danne-
markis Riigis Raad og Marsk, hans efterlatte Enke-frue,
anno ætatis 71, viduit. 40.
- 3.(13.)— Om Natten Kl. 1 døde udi Kiøbenhafn Mette Win-
strup, Sal. Dr. Niels Pedersens, for dum SS.
Theol. Professoris publici udi det Kongl. Universitet,
efterlatte Enke, an. ætat. 50. Viduit .., der hun lidet
førend sin dødelig Afgang havde legerit til fattige Stu-
diosos og deris Kirke en Capital paa 700 Rix Dl.
8. — Blev sal. Mette Winstrups, Dr. Niels Peder-
sens Enkis Liig udi Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn
hæderl. begravet, concionem funebrem habente Pastore
loci ac Præposito M. Enrico Tormio.
Mag. Knud Pedersen Kragelund, Sogne-
præst i Weile, døde sammesteds, efter 8 Ugers Tieniste.
11. — Niels Pedersen Terpagers, Mercatoris [et
postmodum Senatoris] Ripensis Hustrue, Maren
Rasmusdatter, døde i Ribe anno ætat. 42.
Om Morgenen Kl. 5 døde i Nyborg Fru Jytte
Høgh, afg. Niels Krags til Trudsholm, Lands-
dommers udi Nørre-Jylland, Efterleverske, anno æt.
70, Viduit 10mo.
14. — Blev sal. Christen Skeel til Fusinge, Danne-
marks Riges Raad, i Hellig Geistis Kirke i Kiøben-
hafn more Nobilium begravet. Liigprædikenen over
hannem skiedde ved Bispen Doct. Hans Svane.

¹⁾ Wiberg siger, at han blev Biskop i November 1659.

15. Julij. I Riibe døde Johan Pouch, Apotheker og Raadmand sammesteds, anno ætat. 76. Hand vaar Dr. Ludvig Pouchs, Medici Ripensis Fader, og Pharmacopæus der paa Stæden i 48 Aar, men Senator i 21 Aar.
20. — Carsten Olufsen, Raadmand og Tolder i Ribe, døde udi samme Stad i sit 60 Alders Aar.
22. — Døde i Riibe Lafridtz Christensen Friis, Raadmand der i Staden, af den hidsige Sprinckel-Feber, som sammesteds grasserede, an. æt. 40.
25. — I Wiborg døde Søvren Bøg, Borgemester sammesteds, i sit Alders 49 Aar. Og mistede saaleedis bem: Stad udi tvende Maaneder nest efter hinanden utrumq. suum Consulem ved Døden.
30. — Blef fød i Sønderborg paa Als Froichen Ernesta Justina, Hertug Ernst Gynthers, Ducis Slesv. et Hols. lin Sunderburgensis, Daatter.
- 3.(13.) Aug. Ordineris i St. Knuds Kirke i Odense af Biscopen Dr. Lafridtz disse 2 Præster: Hr. Niels Pedersen, Sognepræst i Norup, og Hr. Hans Jørgensen, Medtiener udi Skibby¹⁾ og Otterup.
8. (18.) — Døde i Ribe Mag. David Lauridtz Foss, Sogne-Præst til Catharinæ Kirke der i Staden, der hand samme Pastorat i 11 Aar hafde betient og levet nesten 56 Aar.
- Samme Dag døde ogsaa i bemelte Bye Ribe Hans Wandel, Raadmand sammesteds, 7 Uger efter sin Hustrue, og af Sprinckel-Siugdum, ligesom hun og mange fleere. Hans Alder vaar 48 Aar.
10. — I den Eyderstediske Festning Tønningen døde den regierende Hertug af Holstein-Gottorp, Fridericus, Dux Slesv. et Holsatiæ, Storm. et Dithm. Comes in Oldenburg et Delmenhorst, an. æt. 62.
12. — Døde i Ribe Slotz-Skriverens paa Riber-Huus Carsten Thønnesens Hustrue, Mette Christensdaatter, anno ætat. 55.
14. — Hafde Tolderen paa Skagen Fæder Hansen Bryllup i Aalborg med Margrethe Thomasdaatter.
24. — *) Maren Madtzdaatter Rhod, afgangne Jens Joensen Trellunds, qvondam Senatoris Ripensis, Enke, døde i Ribe af den lue Epidemica, som i denne Sommer tog mange, baade fornemme og ringe Stands Folk der i Staden bort.
28. — Døde i Ribe Sal. M. Lauge Andersens²⁾ /: for-dum Sognepræstis til St. Catharinæ Kirke sammesteds: / efterlatte Encke, Lisbeth Johannsdaatter, anno ætatis 63, viduit undecimo.
- 5.(13.)Sept. Døde i Odense Erich Jørgensen, Raadmand sammesteds; efterlod sig en temmelig Deel Børn, af hvilke de fleeste bleve hæderligen og vel forseete.

¹⁾ Skeby.

²⁾ Wedel.

9. Sept. I St. Botulphi Kirke i Aalborg blef Hr. Mogens Madsøn, Sognepræst til Ugilt og Taars Sogner i Vendsyssel, af Biscöpen Doct. Anders Andersen ordineret, i Hr. Michel Christensens Sted, hvilken /: formedelst sin Alder og Skrøbelighed:/ Kaldet for hannem afstoed¹⁾.
11. — Hafde Hr. Madtz Schytte, Sognepræst i Karby paa Morsøe, Bryllup ibidem med Antecessoris sui defuncti, Mag. Georgii Nicolaidis filia, Johanne Jørgensdaatter.
18. (28.) --- Blef Sognepræsten til Herlufmagle Meenighed i Selland Hr. Jens Christensen Spend indviet i Odense af Episcopo Fionico Dr. Lafridtz Jacobsen, efterdi hand, for Beleyringens Skyld, ikke kunde komme til Kiøbenhafn at ordineris.
28. — I Riber Domkirke blef af Episcopo D. Petro Kragelundio til det hellige Prædike-Embede indviet Hr. Hans Jeremiasen Wolf²⁾, Sognepræst i Weile.
- 9.(19.) Oct. Bispem af Fyen Dr. Laurs Jacobsen ordinerede i Odense Hr. Jens Andersen Hals, Sognepræst til Førsløv og³⁾.
10. (20.) — Om Aftenen Kl. 7 blef min liden Broder Thomas Bircherod ved den tiimelig Død af Gud bortkaldet, der hand hafde levet i denne Verden udi 5 Maaneder og 4 Dage.
14. (24.) — Blef min sal: Broders Thomæ Bircherodii Liig i St. Knuds Kirke i Odense begravet. Liigprædiken over hannem holdte Mag. Lafridtz Christensen Wellejus, ædis ejusdem sacræ Pastor primarius.
16. (26.) --- Hafde Hr. Anders Christensen⁴⁾, Sognepræst udi Færsløf i Viborg Stift, Bryllup i Aalborg med Gedske Paludan, Sal: Dr. Lucæ Paludani, Medici Viburgensis Daatter.
20. (30.) — I Nykiøbing i Falster døde Doct. Michael Lyserus, Medicus Practicus et Provincialis i Lolland, Falster og Møen, anno ætat 33.
- 26.(5.Nv.) — Blef Hr. Niels Madsen Lørup, Sognepræst til Gudme og Brudager Menigheder i Fyen, ordineret udi St. Knuds Kirke i Odense af Bispem Dr. Lauritz Jacobsen.
Hafde Velbr: Friderich Unger til Egebjerg Bryllup paa samme sin Gaard i Wensyssel med Dorte Galde.
7. (17.) — Hr. Jens Bielke til Østerraad, Ridder, og Norges Riges Cancellar, døde paa sin Gaard Sande i Norge anno ætatis 80. Thi hand vaar føed Aar 1580 d. 1. Februar. Nogle skriver hannem at være død die præcedente, scil. d. 6. Novemb., men urettelig.

¹⁾ if. Wiborg blev han Mikkel Christensens Kapellan 1659, men først Sognepræst ved C.s Død 1662.

²⁾ Wulff.

³⁾ og Snested.

⁴⁾ Finderup.

- 19.(29.)Nov. *) Min Moders Morbroder Hr. Jørgen Otthesen af Stenløse blef i en Vogn ført her ud¹⁾, liggendis i en Dyne, saasom Polakkerne hafde, efter deris Viis, givet hannem mangfoldige Slag under Fødderne, for at afpresse ham de Penge, som hand icke hafde, hvoraf hans Been vaare blefne sorte og opsvolnede. Fra hendes Farbroder, Sognepræst i Gislef, spurte vi de Tiidender, som vaare ey meere behagelige, nemlig at hand vaar kommen ud i en gammel Vadmel's Kiortel til Nyborg, efterat de unilde Folk hafde iliigemaade ilde slaget og udplyndret hannem.
23. (3. Dec.) — Hr. Hans Olufsen Fangel, Sognepræst til Guldbierg og Sandager i Fyen, blef in templo Canutiano Oth. af Episcopo Dr. Laurentio Jacobæo indviet.
26. Nov. Velbr: Erich Krabbe til Alstrup, fordum Kongl. Amtmand over Stiernholms Lehn i Nørre-Jylland /: og nogle Aar tilforn Landsdommer udi Skaane :/ døde i Tønsberg i Norge an. åtat. 66.
- 3.(13.) Dec. Der Klokken vaar 6 om Aftenen blef min Mormoder Birgitte Otthesdaatter Seeblad, Borge-mester Thomas Brodersens, ved en salig Død udi Odense af Gud henkaldet, da hun hafde levet i 40 Aar ringer.
- Om Natten Kl. 1 døde paa Sorøe Doct. Georgius Krugk, Medicinæ et Physices Professor publ. in Regia et Equestri Academia Sorana, saa og Medicus Practicus udi Selland, anno åtat. 62.
10. — Døde i Odense Michel Laubfeld, Keyserlig Major til Hest, af den blessure, hvilken han hafde forleden Maanet bekommen i Feltslaget for Nyborg.
12. (22.) — Blef min Mormoders, Sal: Birgitte Otthesdaatters Liig udi St. Knuds Kirke i Odense hæderligen begravet. Liigprædiken holdtis af vor Sognepræst Mag. Lafridtz Christensen.
- Blef Sal: Dr. Georg Krugks Liig udi Sorøe Kirke til Jorden bestædiget. Liigprædiken over hannem holdte hans Collega Dr. Georg Witzleben, SS. Theologicæ Professor pub. og cætus Germanici Pastor sammesteds.
14. (24.) — I St. Knuds Kirke udi Odense indviiede Bispen Dr. Lafridtz disse tvende Præster, Hr. Niels Krag, Sognepræst i Vislef²⁾ og Veflinge udi Fyen, og Hr. Jens Laurentzen, Personal Capellan hos Hr. Carsten, Diaconum Othenianum ad ædem Divi Johannis.
- 19.(29.) Dec. A Mag. Georgii Joannis Sadolini, primi, post reformationem Evangelicani, Episcopi Fionisium Evangelici excessu [qvi contigit Othenis d. 19. Decemb. an. 1559] primum jam effluxit seculum.

1) til Odense.

2) Vigerslev.

1660.

4. Januar. I St. Knuds Kirke i Odense bleff Hr. Claus Nielsen¹⁾, Sognepr. i Munkebo, og Hr. Anders Pedersen, Sognepræst i Tranekier paa Langeland, af Bispen Dr. Laurs Jacobsen indviet.
8. (18.) — Voris Familie var nu igien med Liig-færd occuperit, der Sal: Birgitte Jacobsdatter Hasebarth, Jørgen Hanes Hustru, som var Nyt Aarsdag forleden ved Døden afgangen, blev hodie i Vor Frue Kirke i Odense begravet. Hun vaar min Sal: Mormoders Halfsyster-Daatter og Morbroder-Daatter og saaledis baade i andet Led saa og i andet og tredie Led, til min Moder beslegtiget. Hafde med Manden boet i Friderichsodde, der Festningen blev af Fienden indtagen og odelagt, og var siden amissis fortunis kommen her did til Byen, saa at jeg saae hendis Øyen mange Gange at felde modige Taare, førend Døden gjorde Ende paa hendes Modgang.
24. (3.Fb.) Ved tolf-slet om Middagen døde i Odense Abel Christensdatter, Sal: Mag. Jens Lavridtzens Zeuthenii, forðum Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense, hans efterlatte Enke, anno Viduitatis 32.
29. — Blef Habacuch Koch, en fornemme Kiøbmand, som nogle Dage tilforn vaar død, i St. Knuds Kirke i voris Stad begravet.
- Blef Hr. Henrich Goische i St. Olai Kirke i Helsingør indsat til at være Meenighedens Sognepræst sammesteds i afgangne Mag. David Christensens Sted, efter at hand paa syvende Aar hafde været ejusdem Ecclesiae Comminister.
28. (9.Mt.) Febr. Døde paa Kiersgaard i Fyen Envold Bilde, Kongl. dansk Major til Hest, under Oberst Christian Urnes Regiment, der hand hafde levet i 22 Aar ringer 9 Dage.
17. Marts. I Odense blef Dines Jenssøn, Raadmand sammesteds, ved Døden bortkaldet. Han lod sin Hustru og eniste Datter efter sig i arm og slet Tilstand. Men inden deris Død blev de begge, Moderen ved en skøn Arv, og Datteren ved 2 fornemme Giftermaal, heel hiulpne og riige Folk.
18. (28.) — Hafde Mag. Christen Mortensen, Rector Scholæ i Aalborg, Bryllup ibidem med Maren Urbansdatter.
23. — Qvitterede M. Rasmus Winding Lingvæ Græcæ Professor Regius, Facultatis Philosophicæ Decanatum in Academia Hafniensi, som hand nesten 2 Aar hafde forvaltet.
5. April. Der Klokken vaar halfgangen elleve ud paa Natten bleff fød i Odense min eldste Søster Birgitte Jacobsdatter Bircherod.
7. (17.) — Døde i Kiøbenhafn Velbr: Frandtzt Brochenhuus, Slots-Herre og Befalningsmand paa Kiøben-

¹⁾ Brochmann.

- hafns Slot og des underliggende Læhn, Proprietarius til Sebber Closter i Jylland.
- 15.(25.)Apr. Samledis Professores Hafnienses efter Prædiken paa Consistorio, hvor Kongens allernaadigste Villie om M. H a n s E n e v o l d s e n B r o c h m a n d, Sognepræst til St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn, dennem blev tilkiendegivet, nemlig, at eftersom hand, for sin Svagheds Skyld, sit besværlige Præste-Embedede med de iidelige Prædikener ej lenger formaaede at betienne, hafde Hans Kongl: Mayt: for got anseet, hannem Facultati Theologicæ at adjungere, saaat hand skulde succedere i den (ved nogens Død eller Bortkomst) først vacerende theologiske Profession, og imidlertid nyde Sæde og Rang med Ordinariis Theologis.
- 7.(17.)Maj. Blef J o h a n R h o d i u s, hactenus supremus scholæ Aarhusianæ Hypodidasculus, til Scholæ Othenianæ Conrectoratum om Formiddagen publice installerit af Biscopopen D. Lauritz Jacobsen, efter at samme Conrectoris Bestilling hafde i 2 Aar vaaren vacant, og Rector M. M a t h i a s B a n g hafde imidlertid allene Scholen forestaaen.
18. — Blev Raadmand H e r m a n H a h n e s Liig i St. Knuds Kirke begravet.
Døde i Nyborg Mag. M a d t z L e r k e, Sognepræst til Vor Frue Kirke sammesteds, og Proust i Windingherred.
19. — *) Om Morgen Kl. halvg. 5 døde paa Ullerupgaard i Thy velbyrdig C l a u s P o r s, prædii ejusd. Dominus, anno ætat. 43. Hand vaar den gamle og velbekynte (!) C l a u s P o r s i s /: som har ladet en Bog udgaa, kaldet Lefnets Compas :/ gnatus posthumus, og er det merkeligt, at samme hans Fader vaar ogsaa død d. 19. Maji, dog for 43 Aar siden.
28. --- I Nyborg Kirke blef Sognepræstens ibidem afgangne M. M a d s L e r k i s Liig begravet. Concionem funebrem habuit Episcopus Fionix D. Laurentius Jacobæus.
- 3.(13.)Juni. Døde i Aarhus D. J a c o b M a t t h i s e n. Diæceses ejusd. Arhusiensis Episcopus et Canonicus, der hand Stiftet med Berømmelse hafde forrestaaet i 15 Aar og levet 58 Aar.
21. — Alligevel jeg endnu intet skiøttede om at viide, hvad Nyt andensteds fra Posten førde med sig, saa kiendte jeg dog meget vel hans Liud, naar hand, ved sin Ankomst og Fremfart igiennem Gaden, blæste i sit Post-Horn. Og sandelig, jeg blef af den Liud lige saa klog, som Læseren kunde blive af de fleeste Tiiderne, hvilke Aviserne frembærer. Thi lad være, at den var ickun en Klang i mine Øren, og intet viidere, saa løy den mig dog icke fuld, som hine ugrundede nouvelles ofte monne giøre ved sine Liebhabere. Naar jeg, ad istius soni auditum, vidste at siige: Nu kommer Posten, da fallerede jeg jo icke, men ved de relationer, som laae i Post-Secken, bleve mange bedragne.

24. Juni. Fr. Margrete Kaas, Lavridtz Belovs, Landsdommer i Nørre-Jylland, og Befalningsmand i Guddom Kloster, hans Frue, døde i Barselseng udi bem. Guddom Kloster an. ætatis 30. conjugii 11mo.
8. Juli. Om Aftenen sildig Kl. 11 døde i Kiøbenhafn Doct. Jacob Knudsen, SS. Theologiæ Professor ordinarius paa det Kongl. Universitet sammesteds anno ætatis 57.
11. — Indviiede Episcopus Fionensis D. Laurs Jacobsen i St. Knuds Kirke i Odense disse tvende Præster Hr. Jens Rasmussen¹⁾, Sognepræst i Espe og Vantinge i Fyen, og Hr. Eskild Rasmussen²⁾, Capellan i Flintinge³⁾ i Lolland.
- 22.(1.Aug.)— Blev Mag. Hans Envoldsen Brochman indviet i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn, af Episcopo Selandiæ Dr. Johanne Svanningio, til at være Biscop over Aarhus Stift, efter at hand i 3 Maaneder hafde været Theologiæ Professor Publicus, men dog ingen Function endnu hafde gjort in Academia.
1. August. I Steenløse Præstegaard i Fyen døde Hr. Jørgen Otthesen Seblad, Sogne-Præst til bem: Steenløse og Fangøl Meenigheder, anno ætatis 42 Ministerii duodecimo.
4. (14.) — Om Middagen, stråx vi hafde spiset, reysde min Moder, som lod mig følge med sig, item hendes Mormoder og Søster, hen til Stenløse-Præstegaard, for at klæde Sal: Hr. Jørgen Otthesens Liig og legge det i sin Kiste. Formedelst den tørre og svare Sommer-Brynde, som vi i disse Dage hafde, vaar der ved det døde Legeme sliig en uliidelig Stanck, at ingen af os kunde være inde i Stuen, men vi motte holde os der uden for i Haugen, hvor putidus ille fætor endda kunde fornemmis. De motte derfor lade Bønder-Qvinder af Sognet hente did til at iføre og nedlegge Liiget, hvilke Qvinder mand omkringbandt med tykke Haand-Klæder for Næsen, at de ibke af den onde Lugt skulde forgivis.
7. (17.) — Blev Morbroder Hr. Jørgen Otthesens Liig udi Steenløse Kirke hæderlig begravet. Og saasom mine Foreldre forføyede sig om Morgenen hen til samme Liigbegiengelse, saa tog Mater mea med sig did hen aldt det lugtendes Vand, som hun hafde i sine Flasker.
10. (20.) — Blev disse tvende Præster, Hr. Rasmus Simonsen Alrød⁴⁾, Sognepræst i Kiettinge i Lolland, og Hr. Morten Grønbech, M. Lafridtz Christensens, Pastoris templi D. Canuti, personal-Capellan, af Episcopo Fionensi, D. Lafridtz Jacobsen i Odense indviiede.
- *) Giorde Hr. Erich Mogensen Grave, Sognepræst till Hornslet Meenighed i Jylland, sin Eed for Kong Friderich den Tredie paa Kiøbenhafns Slot,

1) Kjærumgaard.

2) Rosenquist.

3) Thoreby.

4) Alrøe.

for at være Hans Majestets Hofprædicant sammesteds, efter at Høystbemelte Konge hafde nogle Gange tilførn med stor Fornøiyelse hørt hannem i Slots-Kirken prædike.

12. August. *) Jørgen Rosenkrantz til Krenckerup, afg. Hr. Palle Rosenkrantzis, Ridders, og Fru Lisbeth Lunges Søn, en af de riigeste danske Herremænd, døde paa sin Udenlands-Reyse til Venedien, anno ætat. 24.
- 31.(10.Spt.)-- Blef Hr. Jacob Erichsøn, Sognepræst i Steenløse og Fangel, ordineret udi Odense af Episcopo Doct. Lauritz Jacobsen.
- 4.(14.)Sept. Hafde Jens Frandsen Trojel, Philosophiæ Professor in Gymnasio Roeschildensi, Bryllup i Kiøbenhafn med Margrete Bülche, D. Peter Bülckis Kongl: Mayts: Liff-Medici Datter.
14. — Horis vespertinis hafde Hr. Niels Krabbe Thagesen, Ridder (Kongl: Mayts: af Dannemark forrige Krigs-Commissarius i Skaane, og Amtmand over Sølvisborg Læhn, førend Landet kom under Sverrig,) Bryllup i Kiøbenhafn med Fru Mette Rosenkrantz, afg. Erich Bildes til Løvismose efterlatte Encke.
20. Sept. Qvitterede M. Jacob Finke, Physices Professor Publ. Ædilitatem Templi Divæ Virginis Hafniæ, som hand i 22 Aar hafde administreret, og bleff til samme Kirkis Curator communibus Professorum suffragiis igien antaget og beskikket M. Erasmus Vindingius, Geographie . . . Litterarum Professor pub.
11. October. *) Blev Velbr: Jørgen Rosekrantzis, Palæmonis filii, Liig, som vaar hidført til Vands fra Venedien, i St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn begravet. Liigprædiken over hannem holdte Sognepræsten M. Michael Henrichsen.
14. — I Aalborg hafde Thøger Lassen, forrige Slotskriver paa Aalborg-Huus, Bryllup med Else Hansdatter, S. Hans Søfrensens, fordem Consul Albургensis Datter.
15. — *) Holdtis i Viborg Domkirke tvende unge adelige Personer, Sal. Knud Sehsteds til Timgaard og Salig Arild Steen Sehsteds til Nøragergaard, Brødris, (hvilcke vaare for half andet Aar siden ved Døden afgangen) anseelig Liigbegiengelse. Sognepræsten til Engberg og Harrudboøer, Hr. Henrich Frich, som fordem hafde været deris Informator, prædickede over dennem.
17. (27.) — Indviede Episcopus Fioniaë D. Lafridtz Jacobsen i St. Knuds Kirke i Odense disse 3 Præster: Hr. Anders Rasmussen Skytte, Sognepræst til Ugerslef og Bedesl. ¹⁾, Hr. Abraham Becher, Medtiener i Messinge paa Hintzholm, og Hr. Dinis Hanssen Langeland, Capellan i Sønder-Broby.

¹⁾ Bederslev.

30. October. *) Blef Sellandix Episcopus Doct. Hans Svane af Kongl. Mayt: til en ny Dignitet ophøyet, i det hand bekom Titul af Erche-Biscop, Kongens Raad, Assessor i Collegio Status og Høyeste Ret.
2. Novemb. *) Resignerede Mag. Jesper Lafridtz en Smetius in Regia Schola Sorana med en Oratione publica, Scholæ ejusdem Rectoratum, som hand paa 4 Aars tiid med god Fliid og Frugt hafde forvaltet.
- *) Her paa blef strax Globius Christierni R andrusius ibidem samme Dag installerit til at være igien Rector i bemelte Sorø Skole.
6. (16.) — *) Blef afgangen Hr. Anders Bildes Liig, som en Tiid lang hafde staaen paa Løuismose, med Process indført i Odense og i hans Gaard samme steds ad crastinas exequias indsat
11. — Blef Hendric Müller af Kongl: Mayt: forordnet og beskikket til at være Rentemester, Cammer-Raad og Assessor i Cammer-Collegio.
15. — Om Efterm. Kl. 3 døde i Helsingør Birgitte Willums daatter Rosenvinge, Jonas Heynemarks, Kongl: Mayts: øverst Tolder ved Øresund, hans Hustrue, anno ætat. 49.
- 26.(6.Dec.) Blef den fornemme Matronis, Birgitte Willums daatter Rosenvinges Liig udi St. Olufs Kirke i Helsingør hæderlig begravet. Liig-Prædiken goishte Sognepræsten ibidem M. Hendric Hendricsøn Goische.
- 30.(10.Dec.) — *) Blef Mag. Jesper Lafridtz en Smetius, hactenus Rector Scholæ Soranæ, i St. Knuds Kirke i Odense indviet til Sognepræst i Brenderup og Ore i Fyen aff Episcopo D. Laurentio Jacobæo.
- Samme Tiid bleff og Hr. Niels Madsen, Capellan til Eskildstrup i Falster indviet.
3. Decemb. Døde i sin Præstegaard Hr. Lodvig Joensen, Sogne-Præst til Ingstrup, Hiermeslev og Alstrup Meenheder i Vendsyssel, og Provst i Hvethoherrid.
11. — I Vor Frue Kirke i Aalborg indviede Episcopus Vandalicus Doct. Anders Andersen disse 2 Præster: Hr. Jens Lundsgaard, Sogne-Præst til Hvidberg Kirke paa Thyholm og dends Annex, og Hr. Anders Jenssen Hals, Medtiener til Hellevad Sogn i Vendsyssel og dess annexer.
16. -- Hafde Ulrich Friderich Gyldenløve, Regis Friderici Tertii filius naturalis, Bryllup i Kiøbenhafn med Jomfru Maren Grubbe, Velbr: Erich Grubbes til Tiele og Gammelgaard i Jylland, og afg. Fru Maren Juuls Daatter.
17. — Resignerede M. Peder Jacobsøn Holm i Kiøbenhafns Communitet med en Oratione publica ejusdem Communitatis Regia Præposituram, som hand paa ottende Aar med sær Fliid og Berømmelse hafde forvaltet.
- Om Natten circa hor. 2dam døde paa sin Gaard Grafdall strax ved Bergen meget hastelig og uformodentlig Falqvor Brodersen Rissbrich, som hafde været Kongl. Amtskriver paa Bergenhuus.

19. Decemb. *) Døde i Kiøbenhafn Hr. Ove Giedde til Tommerup, Ridder, Rigens Admiral, og Kongl: Befalningsmand paa Hald Slot, gammel 66 Aar og 2 Dage.
- 23.(2.Jan.) Stod afgangen Falqvor Brodersen Rissbrichs Liigbegiengelse udi Bergens Domkirke.
- 24.(3.Jan.)— Om Eftermiddagen Kl. 4 døde i Kiøbenhafn Catharina Brod Georgii fil. Doct. Johan Borchartsens, forðum Episcopi Ripensis, efterlatte Encke anno ætat ... Viduit 18.

1661.

- 11.(21.) Jan. Blef Hr. Michel Pedersen, Sognepræst i Allerup, af Episcopo Fionix, Dr. Lafridtz Jacobsen i Odense indviet.
12. (22.) — Døde paa sin Gaard Vang i Wensyssel Fru Margrete Holck, afg. Hr. Jens Høgs til Wang, Ridders, efterlatte Enke, anno ætat, 63, Viduit. 13tio.
13. (23.) — Hafde Hr. Anders Christensen, Sognepræst til Odense Hospital samt Porup Meenighed, Bryllup i Odense med Anne Andersdaatter.
19. (29.) — Om Aftenen døde udi Odense M. Peder Nielsen, Sognepræst till St. Hans Kircke sammesteds, og Provst i Odense-Herrid.
- 22.(1.Fbr.)— *) Blef afgangne Lafrids Ulfeld, Kongl: Befalningsmand over Stiernholms Ambt, hvis Liig hafde paa andet Aar i Odense staaen ubegravet, om Aftenen i St. Knuds Kirke ibidem til Jorden bestædiget.
- *) Samme Dag stod Sal. Frue Jytte Høghs, Landsdommer Niels Kraggs Enckis (som ogsaa var død for 1½ Aar siden i Fyen) hendis adelig Liigbegiengelse i Viborg Domkirke, [hvor Sognepræsten til Ubyneder Hr. Willadtz Nielsen forrettede Liigprædicken].
- 27.(6.Fbr.)— Hafde Daniel Calov, Borgemester i Aalborg, Bryllup sammesteds med Elsebe Lauridtz datter, Vidua B. Johannis Severini.
28. — Blef Sognepræstens till St. Hans Kirke i Odense, Mag. Peder Nielsen Falsters Liig udi samme Kirke begravet. Liig-Prædiken ofver hannem holdte Biscopen Dr. Lafrids Jacobsen.
29. — *) Om Morgenen tilig Klok. halvg. 3 døde i Odense paa Slottet Mogens Høg.
- 6.(16.)Febr. I St. Knuds Kirke i Odense indviede Episcopus D. Lafridtz Jacobsen til det hellige Prædike-Embede Hr. Hermant Christensen Bech, Sogne-Præst till St. Hans Kirke sammesteds.

Døde i Viborg Dr. Johan Diderichsen Bardscher, SS. Theologiæ Doctor og Biscop over Viborg Stift, der hand ickun paa andet Aar samme sit biskopelig Embede hafde betient.

Ordinerede Episcopus Aalburgensis Dr. Anders Andersen i St. Botulphi Kirke disse tvende Præster: Hr. Iver Jacobsen Wolf, Sognepræst til Nykiøbing, Lødderup og Elsøe Kirker paa Morsø, og

- Hr. Niels Bodtzøn, Capellan til Hvidberg, Ørum og Lodbjerg i Thye.
13. Febr. Stod Velbyrdig Knud Urnes¹⁾
16. (26.) — *) Hr. Sigvard Urne til Raarup, Ridder, Kongl: Mayts: Geheime Raad, Rigens Staldmester, og Befalningsmand paa Draxholm Slot, døde i Windekilde ved Draxholm an. ætat. 58.
17. — Om Morgen tilig Kl. 3 døde i Kiøbenhavn Hr. Johannes Tarnovius, Medtiener i Ordet til St. Peders Kirke eller den Tydske Meenighed sammesteds, anno ætatis 37, minist. 7mo.
- Blef Hr. Hendrich Pedersøn²⁾, Sognepræst til Agersborg Meenighed i Østerhanherrid, af Episcopo Aalborgensi Dr. Anders Andersen indviet.
21. — Om Aftenen Kl. imellem 7 og 8 døde i Kiøbenhavn Mag. Peder Spormann, Historiarum Professor Publicus udi det Kongl: Universitet sammesteds, og Collegii Consistorialis Assessor, anno ætatis 53.
- 4.(14.)Mrts. Stod jeg hos mine Morbrødre og deris Præceptorem Niels Nielsen paa Peder Pedersen Lerkis Sahl og saae Sal: Hr. Jørgen Brahes Liig (kommendes fra Hvædeholm,) med process at indførís, circa hor. 4tam pomeridianam, i hans Gaard paa Torvet, Bispgaarden kaldet.
7. (17.) — *) Blef Velbr: Sal. Hr. Jørgen Brahis, Danne-markis Riges Raads Liig, efter gammel adelig Viis udi St. Knuds Kirke i Odense hæderlig begravet. Liig-Prædiken bleff holden af Biscopen D. Lauridtz Jacobsen.
- Om Aftenen blef afgangne Mag. Peder Spormands, Professoris Hafniensis Liig i Vor Frue Kirke i Kiøbenhavn begravet.
9. — Vaar jeg en god Deel af Dagen inde til Raadmand Erich Nielsens i Nørregade for at see Lehns-Herrens Mogens Høgs Liigfærd, eftersom bem: Erich Nielsen boede tvert over for St. Hans Klosters Port, hvorfra Liiget blef udbaaren.
10. (20.) -- Hafde Borgemester Jesper Hansen af Ribe Bryllup i Aalborg med Karen Christophersdatter de Hemmer.
19. (29.) — Blef Velbr: Frue Riborg Lindenov til Wor-gaard i St. Botulphi Kirke udi Aalborg begravet.
22. — *) Ankom voris ny Stift-Ambtmand Hr. Henrich Lindenov og hans Frue, Fr. Beata Ulfeld, hid til Odense. Min Fader, med nogle fleere af Byens Geistlighed og Magistrat, gik strax op paa St. Hans Kloster at complimentere hannem.
28. (7.Apr.) — Hafde Episcopus Dr. Lauritz Jacobsen en Deel af Clerosuo Fionensi udi Odense forsamlet, da hand i samme Convent creerede og beskickedede trej novos Præpositos, nemlig sin Broder Hr. Hans Jacob-

¹⁾ g. 13/2 1661 m. Edele Johansd. Brockenhuus. Danm. Adels Aarvog XXI S. 488.

²⁾ Kampmann.

- sen¹⁾, Sognepræst udi Klinte, til Proust i Skamherred, Mag. Berthel Wichmann, Sognepræst i Særsølv, til Proust i Skoubyherr., og Hr. Povel Olfesen Bager, Sognepræst i Kiølstrup, til Proust i Biergerherred.
- 17.(27.) Apr. Hafde Oberst Lieutenant Hartvig Ottho Petersen til Dragsgaard Bryllup paa Linderumsgaard i Wensyssel med Jomfru Anne Urne.
19. (29.) — *) Om Eftermiddagen døde i Kiøbenhafn Her. Jochum Gerstorph, Ridder af Elefanten, Kongl: Mayts: Geheime Raad, og Danmarkis Rigis Drost.
- 24.(4.Maj)— In Synodo Paschali Fionensi blef Sognepræsten til Vor Frue Kirke i Odense, Mag. Niels Pedersen Bruun, eligeret af Episcopo D. Laurentio Jacobæo til Proust i Odense-Herrid udi afgangne M. Peder Nielsens Sted. Men som bem: Mag. Bruun vaar da, propter vaetudinen infirman, icke tilstæde, blef solennis ipsius creatio 6 Uger lenger hen (scil. til Onsdagen efter Pintzedag) differerit.
- 26.(6.Maj)— Blef føed i Fridericia Joha n Dorschæus.
1. Maji. I Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn indviede Erche-Biscopen Dr. Hans Svane til det hellige Prædike-Embede Mag. Hieronymum Buch, Medtiener til den Tydske Kirke ibidem.
2. — Saae jeg i voris Huus første Gang Dr. Christopher Balzlov, som for nogen Tiid siden vaar kommen udenlands fra, og vaar forgangen Maanet med min Moster, Sal: Doct. Stephan Rams Encke, bleven forlovet.
8. (18.) — D. Laurentius Jacobæus, Episcopus Fionensis, in æde Sacra Otheniensi Ecclesiastico muneri inauguravit Dn. Jacobium Canuti Fangelium, Symmystam et designatum Pastorem Tommerupensis Ecclesiæ.
21. — Døde i Kiøbenhafn Friderich Friderichsen, Amtskriver og Ridefoget over Kiøbenhafns Ambt, og blef seq. hebdomada i Hellig Geistes Kirke ibidem begravet.
28. Maji. Vaar jeg i Glædskabsfær til Doct. Christopher Balslavs og min Mosters Karen Thomasdaatters Trolovelse, elder Festendsøll, som holdtis i velbem. min Mosters Huus udi Korsgaden.
29. — I St. Botulphi Kirke i Aalborg bleve disse 2 Præster: Hr. Lafridtz Christensen²⁾, Sognepræst i Sæby i Vendsyssel, og Hr. Lafridtz Willadtzen³⁾ Capellan til Wang og Tvorup Kirker i Thy, af Bispen Doct. Anders indviede.
- 13.(23.)Juni. Stod Rigens Drostis Sal: Hr. Jochum Gerstorphs Liigbegiengelse med anseelig Pomp i St. Nicolaj Kirke i Kiøbenhafn.

¹⁾ Hindsholm.

²⁾ Ruus.

³⁾ Findes ikke hos Wiberg.

16. Juni. Hafde Lucas Hanssøn, Tolder i Aalborg, Bryllup sammesteds med Catharina Calov, Danielis Calovii, Consulis Alburgensis filia.
I Odense hafde M. Berthel Wichmand, Sognepræst til Særsløf Meenighed. Bryllup med Anna Erichsdatter, Erici Georgii, Senatoris Otheniani filia.
Døde paa Birkholm i Selland Fru Anne Ramel, Velbr: Malthé Juuls, fordem Danmarcks Riges Raad, og Befalningsmand i Christianstad, hans efterlatte Enke, anno ætat. 55, viduit. 13.
17. (27.) — Om Aftenen Klokken imellem 8 og 9 døde i Odense Hans Pedersen.....
19. (29.) — I den Aftsgaard Osterndorph ved Beversted in Ducatu Bremensi døde om Eftermiddagen Kl. imell. 4 og 5 meget hasteligen Mag. Simon Hennings, som tilforn hafde været Commminister til den Tydske Meenighed i Kiøbenhafn. og formedelst Corfitz Ulfelds Sag mod Dina og Walther, (i hvilken hand sig for meget hafde indviklet) motte an. 1651 samme Tieniste qvitere, men siden opholdt sig nogen Tiid hen til Stralsund og Stockholm, og vaar omsider paa det siete Aar Pastor secundarius til St. Petri Kirke i Bremen, i hvilket Embede hand blev ved Døden bortkaldet, som sagt er, an. ætat. 54.
21. — Jesper Hanssen, Raadmand i Odense, døde sammesteds meget hasteligen, som hand sad og vilde iføre sig en reen Skiorte.
30. — Om Middagen blef Mag. Jens Gregersen Lemvig i det Kongl: Communitet i Kiøbenhafn af Dr. Thoma Bangio, SS. Theologiæ Professore primario, med en Oratiuncula publica installerit og indsat til ejusdem Communitatis Regiæ Præpositus; hvilken Bestilling et half Aar hafde vaaren vacant.
2. (12.) — *) Indviede Archiepiscopus Doct. Hans Svane i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn tvende velærværdige Mænd til det biscopelige Embede, nemlig M. Peder Willadsen, antehac ad Templum D. Michaëlis Slaglosiæ Pastorem et Præpositum, til Biscop i Viborg Stift, udi afgangne Dr. Johan Bardschers Sted, og M. Christianum Tausanum, hactenus Ecclesiæ Coagianæ Pastorem, til Biscop i Stavanger Stift i Norge, udi afgangne M. Marci Humbleti Sted.
- 10.(20.)Juli. Døde i Lemvig udi Nørre-Jylland Peder Pedersen Lang, som vaar i samme liden Kiøbsted Borgemester, anno ætatis 66.
19. — Ved Middagstiider Kl. 12 døde i Kiøbenhafn Sille Thønnisdatter Blanckenburg, Sal: Doct. Jesper Brochmands, fordem Sellandiæ Episcopi, efterlatte Vidue, anno ætatis 80.
Eodem die døde ogsaa i Kiøbenhafn Hr. Oluff Parsberg til Jernit, Ridder, Kongelig Maytts: og Dannemarks Riiges Raad, saa og Befalningsmand paa Wester Viig Kloster, anno ætatis 72.

20. Juli. M a l t h e S e h s t e d til Ryehave, Kongl. Befalningsmand over Aastrup Lehn i Vendsyssel, døde paa samme sin Gaard Ryhave om Morgenen Kl. 5 anno ætat. 65.
2. August. Blef S i l l e S a l: D o c t. J e s p e r B r o c h m a n d s i V o r F r u e K i r k e i K i ø b e n h a f n b e g r a v e t. L i i g p r æ d i k e n o v e r h e n d e b l e v h o l d t a f P r o u s t e n M. E r i c h O l u f s e n T o r m.
13. (23.) — O m M o r g e n e n K l. v e d h a l f g. 9 b l e f f ø d i O d e n s e m i n k i e r e B r o d e r T h o m a s B r o d e r u s B i r c h e r o d. D ø d e i A a r h u u s M a r g r e t e M o g e n s d a a t t e r, M a g. A n d e r s R e g e l s, C a t h e d r a l i s i b i d e m S c h o l æ C o n r e c t o r i s H u s t r u e.
20. — B l e f V e l b r: M a l t h e S e h s t e d s L i i g i V i b o r g D o m k i r k e h æ d e r l i g e n b e g r a v e t. L i i g p r æ d i k e n f o r r e t t e d e h a n s e g e n P r æ s t H r. K n u d P o v e l s e n K o l d i n g, S o g n e p r. t i l B o r g b e r g o g R y e M e n i g h e d e r.
21. (31.) Aug. B l e f m i n B r o d e r T h o m a s B r o d e r u s u d i S a n c t K n u d s K i r k e i O d e n s e d ø b t a f v o r S o g n e p r æ s t M. L a f r i d t z C h r i s t e n s e n o g k a l d e t e f t e r v o r k i e r e M o r f a d e r T h o m a s B r o d e r s e n.
22. (1. Spt.) — *) D ø d e i K i ø b e n h a f n E c h e r i c h J o h a n L u b b e s, G e n e r a l - W a c h t m e s t e r o g C o m m e n d a n t i s a m m e K o n g e l i g R e s i d e n t z - S t a d, n u p e r c o m p l e t o a n n o æ t a t i s 61. V a a r i k k e a l l e e n i s t e e n d a p p e r S o l d a t, m e n e n d o g e n v e l s t u d e r i t M a n d.
27. (6. Spt.) — R e y s t e m i n k i e r e F a d e r b o r t f r a o s v e d M i d d a g s t i i d, o g k o m s e q u e n t i s d i e i v e s p e r a t i l K i ø b e n h a f n, f o r a t h o n o r e r e i n s t a n t e s F r a t r i s s u i n u p t i a s m e d s i n N æ r v æ r s e l s e.
30. — F r u A n n e S e h s t e d, V e l b r: M o g e n s F r i i s i s t i l F a u r s k o u, K o n g l. R e n t e m e s t e r s F r u e, o g S a l. C a n c e l l e r s H r. C h r i s t e n T h o m e s s e n S e h s t e d s D a a t t e r, d ø d e i K i ø b e n h a f n i s i t A l d e r s 31 A a r.
1. (11.) Sept. H a f d e M. J e n s J e n s s ø n B i r c h e r o d, L i n g v æ G r æ c æ P r o f e s s o r p u b l i c u s i d e t k o n g e l: K i ø b e n h a f n s U n i v e r s i t e t, B r y l l u p i F r i d e r i c h s b o r g m e d E l s e N i e l s d a t t e r, K o n g e n s F i s k m e s t e r s S a l: N i e l s
10. (20.) --- D ø d e i N o r u p P r æ s t e g a a r d i J y l l a n d M a r g r e t e D i d e r i c h s d a t t e r G r a v e, a f g. J e n s M o g e n s e n R o s e n v i n g e s, f o r d u m R a a d m a n d s i O d e n s e, e f t e r l a t t e E n k e, a n n o V i d u i t a t i s 36.
11. (21.) — K o m m i n k i e r e F a d e r f r a S e l l a n d h i e m i g i e n t i l O d e n s e.
22. (2. Oct.) — H o l d t e m i n k i e r e M o d e r s i n K i r k e g a n g p o s t p u e r p e r i u m.
23. (3. Oct.) — J a c o b H a s e b a r t, s o m v a a r (f o r a t s e e, h v o r l e d i s g o d e V e n n e r l i i d e) f r a K i ø b e n h a f n t i l O d e n s e a n k o m m e n, s a a e j e g n u a f a l d e m e d Æ r e s B e v i i s n i n g a t v æ r e o m l a d t, f o r d i m a n d v i d s t e h a n n e m a t h a v e g o d e M i d l e r t i l a t f o r t s æ t t e s i n F o r t u n. M e n e f t e r m a n g e A a r s F o r l ø b (n a a r h a n s P e n g e o g F o r n u e e r s a t o v e r S t y r), d a v i l f a s t i n g e n s e e t i l h a n n e m.
24. (4. Oct.) N a s c i t u r S e e v i æ C i m b r o r u m [P a t r e u r b i s c i v e e t S u t o r e] N i c o l a u s S k i v e, c l a r i s s i m i p o s t e a n o m i n i s V i r, R e c t o r S c h o l æ V i b u r g e n s i s.

- 25.(5.Oct.)Spl.*) Mag. Johannes Rhodius horas apud nos pomeridianas traduxit. Hand begyndte nu ogsaa at lære mig præcipuorum corporis humani membrorum nomina paa Grædsk. Qvæ quidem vocabula psitaci instar proferre didici.
- 11.(21.) Oct. Forkyndede mand mig min Coætenei og Leege-Broders Jacobi Laurentii Welleji dødelig Afgang. Det vaar neppeelig en Snces Dage siden jeg hafde sprungen omkring med hannem, som da vaar karsk og lystig.
13. (23.) — I Aalborg hafde Christopher de Hemmer og Magdalena von Ginckel Bryllup.
18. (28.) — Ankom fra Kiøbenhafn min Farbroder M. Jens Bircherod tilligemed sin Kieriste Else Nielsdatter i voris Huus om Aftenen.
Blef Dr. Johannes Müller, antehac Juris Professor et Facultatis Juridicæ Decanus in Regia Academia Hafniensi, til Borgemesters Embede i Flensburg installeret.
20. (30.) — *) Vaar jeg til min k. Mosters og D. Baltzlovs Bryllup, som udi en stor og fornemme Forsamling holdtis paa Othense Raadhuus, efter at de i Kirken vaare af vor Sognepræst M. Lavridtz Christensen sammenviede. Til denne Festivitet vaare, præter Tubicines nostros Otheniensens, ogsaa Stads-Instrumentisterne fra Hadersleb forskrevne.
*) Hafde Doct. Christoph Baltzlov, Medicus Practicus udi Fyen, Bryllup udi Odense med Karen Thomasdatter Rissbrich. Sal: D. Stephan Rams efterlatte Vidue¹⁾.
- 22.(1.Nov.)— *) Blef Statholder Hr. Niels Trolle ved Kongl: Befalning adjungerit de andre Commissarier, hvilke hafde den Danske Lougs Revision og Forandring under Hænde.
- 27.(6.Nov.)— Om Eftermiddagen Klok. imel. 3 og 4 døde i Kiøbenhafn Doct. Thomas Bangius, SS. Theol. Professor primarius udi det kongl. Universitet sammesteds, Assessor i Consistorial-Collegio, og Academiæ Bibliothecarius. an. ætat. 61.
- 28.(7.Nov.)— Reyste min Farbroder og hans Hustrue bort igien fra os til Kiøbenhafn, og kom efter denne Tiid aldrig tiire til Fyen.
- 31.(10.Nov.)— Blef Doct. Christian Ostefeld, Medicinæ Professor Regius, efter Kongl: Maytts: Befalning ved Cancellarium Magnum, antaget og beskicket til at være Academiæ Hafniensis Bibliothecarius i Sal: Dr. Thomæ Bangii Sted, som samme charge ab anno 1657 indtil sin Døds Dag hafde forvaltet.
- 4.(11.)Nov. I Kiøbenhafn hafde Oberst Friderich von Arensdorph Bryllup med Frue Christentze Lycke, afgangne Frandtzt Brockenhuusis [vid. 20. Apr. 1660] efterlatte Encke.

¹⁾ Disse to Indførsler, der er optagne hhv. under Res meæ og Res patriæ, er i Molbechs Udgave sammenskrevne til een Indførsel.

6. Nov. Blef Sal: Doct. Thomas Bang i Vor Frue Kirke i Kiøbenhafn hæderlig begravet. Liig-Prædiken over hannem holdte loci Pastor et Præpositus M. Erich Olufsen Torn.
- Hafde Mag. Hieronymus Buch, Diaconus til den Tydske Kirke i Kiøbenhafn, Bryllup ibidem med Anna Würgers, Henric Würgers Daatter af Lübeck.
20. (30.) — Hafde Leonhard Lauridtsen Grøtke, Tolder i Bergen og General Told-forvalter Nordenfields i Norge, Bryllup udi Bergen med Bødild Garman, Præsidentens ibidem, Hermard Garmanns Daatter.
22. (2. Dec.) I Riiber Domkirke bl. Hr. Niels Jenssen Othonianus, Sognepræst til Hierum, Giemsing og Wenøe Meenigheder, af Episcopo Dr. Peder Kragelund indviet.
4. (14.) Dec. Ordinerede Biscopen Dr. Lafridtz Jacobsen i Sanct Knuds Kirke i Odense disse tvende Præster: Hr. Jacob Hansen Must, Sognepræst til Allested og og Weile, og Hr. Jacob Jacobsen, Capellan til Synderby og Helegens Meenigheder udi Fyen.
22. (1. Jan. 62.) — Blef Hr. Hermard Rasmussen²⁾, Sognepræst til Fladde og Synder-Draaby Menigheder paa Mors af Bispem i Aalborg Dr. Anders Andersen indviet.
23. (2. Jan. 62.) — Døde i Aarhus Mag. Anders Regel, Conrector Scholæ sammesteds, 19 Uger efter sin Hustru, der hand bem: Skole-Bestilling i 14 Aar hafde betient.
29. (8. Jan. 62.) — Døde i sin Præstegaard Hr. Otthe Jacobsen, Sogne-Præst til Wolstrup og Hørby Menigheder i Vendsyssel og Provst i Børlumherred.
31. (10. Jan. 62.) — Blef Mag. Johan Rhodius, antehac Conrector Scholæ Othinianæ, introduceret og indsat til Conrectoratum udi Aarhus Skole af Rectore M. Nicolao Krogio, som, i Biscopens M. Hans Brochmands Forfald, med en Oratione publica denne Installationsact forrettede.

1662.

3. Januar. *) Saasom Greve, Corfidtz Ulfeld, /: som nu med Rege Daniæ igien vaar forsohnet: /: til Nyborg i Fyen og derfra til den Herregaard Ellensborg, strax derhos liggendis /: hvor Hans K. Mayt. hafde bevilget hannem at residere: /: vaar sub finem anni præcedentis ankommen, saa holdte hand nu sammesteds et kostbar Velkomstbanqvæt for en Deel af Landadelen der omkring, blant hvilke vaare nogle, som hafde af hannem self liid megen Tort i sidste Kriig, da hand vaar Regis Caroli Gustavi /: Daniam hostili manu invadentis: /: Premier-Minister.

1) H. Wiberg blev Niels Hansen 1661 Kapellan i disse Sogne. Sognepræsten, Knud Olsen Ølbye, døde først 1664.

2) Keilgaard.

4. (14.) Jan. Dend første Liig-Stue og Liig-færd, som jeg kand erindre mig at hafve vaaren udi, vaar i Dag, da Jørgen Hanes og Birgitte Jacobsdatter Hasebarts liden Søn, Stephan Hahne blev begravet.
8. (18.) --- Blef Velbr.: Jomfrue Ingeborrig Friisis Liig i St. Knuds Kirke udi Odense begravet
11. (21.) — Om Formiddagen resignerede Mag. Johan Rhodius udi Odense Skole med en Oratione publica Scholæ ejusdem Conrectoratum og reyste derefter bort igien til Aarhus, sin paatagne Bestilling ibidem at administrere.
15. (25.) — Hafde Sognepræsten i Kallundborg, Mag. Hans Clausen Rosing, Bryllup i Kiøbenhafn med sin anden Hustrue Christina Bang, Sal: Doct. Thomæ Bangii, SS. Theol. Professoris primarii in Regia Universitate Hafniensi, og Else Bartschers Daatter.
17. (27.) — Blef Hr. Simon Nielsen Spend, Capellan i Vesterborg i Lolland, udi St. Knuds Kirke i Odense af Episcopo Fionia: Dr. Lafridtz Jacobsen indviet.
26. (5.Fbr.)— I Hospitals-Choret i Odense ordinerede Biscopen Dr. Lafrids Jacobsen Dnum. Christophorum Georgii Rosæum, Ecclesiæ Arrhecopiensis Commi-nistrum.
28. (7.Fbr.)— Ankom til Odense fra Lübeck Grefve Corfitz Ulfelds Børn, Christian, Anna Catharina, Ellen Kirstine, Leon og Leonora og reyste om anden Dagen efter bort igien til deris Forældre paa Ellensborg.
29. (8.Fbr.)— Vaar jeg i Vor Frue Kirke i Odense og saac Jørgen Hanes og Sal. Birgitte Hasebarts liden Søn Hans Hane at begravis paa den samme Sted, hvor hans Broder hoc eodem mense [vid. sup. d. 4. Januar] vaar jordet.
30. (9.Fbr.)— Hafde Niels Rosenkrantz, Kongl: Oberst Lieutenant og Amtmand over Jungshovet Lehn, Bryllup udi Viborg med Jomf. Bærthe Skeel, afg. Christen Skeels til Fusinge og Walløe, Danmarks Riges Raads, og Befalningsmand paa Tryggevelde, samt Fru Birgitte Ruds Daatter.
2. (12.) Febr. Hafde Jørgen Wichmand, Raadmand udi Odense, Bryllup ibidem med Mette Knudsdatter, Borgemester Knud Jacobsen Blankenburgs Daatter.
3. -- *) Grev Corfitz Ulfeld, som vaar præcedente vespera til Odense ankommen, besøgte om Eftermiddagen min Morfader, saavel som og Mormoder Abigail, i hvis Huus jeg, [kiigendis igiennem Stuedøren, som stod paa Klem,] fik hans Gestalt at see. Hand vaar i sin Omgiengelse en hofflig og beleven Mand, og tackede hende endnu for Velgiort; særdelis at hun hafde for mange Aar siden, efter hans Begiering, haft hans Søster, Frue Birgitte Ulfeld en Tiid lang hos sig indlogerit. Hvorfore hand nu igien forsikrede hende om hans

tienst-redebon Affection. Thi samme Mand hafde den Dyd, at hand ey lettelig glemde nogens Velgierning, men og derhos den store Skrøbelighed og Feyl, at hand vaar af Naturen saare hevn-gierrig, og glemde lige saa lidet, hvis Tort eller Fortræd nogen hafde tilføyet hannem.

Blef Sognepræsten til den Tydske Kirke i Kiøbenhavn Mag. Daniel Pfeiffius, Pomernus, af Rege Daniæ Friderico III kalden og beskicket til at være tilligemed SS. Theol. Professor publ. i det Kongl. Universitet sammesteds.

- 9.(19.) Fbr. Forrettede Bispnen over Stavanger Stift i Norge, M. Christian Madtzen Tausan, udi Stavanger Kirke sin første Præste-Ordination, da hand indviæde Jens Sørensen Godson til Medtiener udi Skiold Præstegjeld og dess Annexer.
19. — Døde i Ugilt i Wensyssel Hr. Michel Christensen, Ecclesiarum Ugilt et Taars Pastor emeritus, der hand 2½ [Aar] tilforn hafde, propter valetudinem, afstaaet Præste-Kaldet for Hr. Mogens Madsen.
26. — I St. Botulphi Kirke i Aalborg indviæde Biscopnen Dr. Anders Andersen disse tvende Præster: Hr. Albert Christensen¹⁾, Sognepræst til Wolstrup og Hørby i Vendsyssel, og Hr. Niels Hegelund, Sognepræst til Synderhaa og Hørsted Meenigheder i Thy.
16. Marts. Blef Hr. Christen Søfrensen Hiortsvang, Sognepræst til Nørhaae Kirke i Thy, af Episcopo Aalborgensi Doct. Anders Andersen ordinerit.
19. — Saae jeg et Eg, som Peder Pedersen Lerke for en Raritets Skyld hensendte i mine Forældres Huus, hvilket en Hane udi hans Svogers Jacob Andersens Huus i Nyborg for nogen Dage siden hafde faaet. Om samme Eg, som siden til Kiøbenh. overskickedes, haver Celebrimus Thomas Bartholinus in Epistola ad Marlinum Schockium, Professorem Groningensem d. 15. Juli hujus anni data, [qvæ in ejusd. Bartholini Epistolar. Medic. Centuria tertia reperitur,] skrevet saaledis. . . .²⁾
- 6.(16.) Apr. Hafde Sognepræsten til St. Hans Kirke i Odense, Mag. Herman Christensen Bæch, Bryllup ibidem med sin Formands, Sal: M. Peder Nielsens Enke Maren Krag.
8. (18.) — *) Døde paa Sorø den af Lærdom høyberømte Frue, Fr. Birgitte Tott, Sal: Otthe Giøes til Turrebyholms efterlatte Enke, anno ætat. 52.
13. (23.) — Vaar jeg med mine Foreldre til Peder Fredrichsens, postea Consulis Bogoniensis, Bryllup med Magdalene Jacobsdatter, Sal: M. Jacob Sperlings, qvondam Pastoris et Præpositi Otheniensis, Datter, som holdtis paa Odense Raadhus udi en hæderlig Forsamling.

¹⁾ Olsdorff.

²⁾ Udælades her.

21. April. *) Blef føed i Flensborg Friderich von Ahlefeld, Velbaarne Friderich von Ahlefelds, og Margaretha Dorothea Rantzous eldste Søn, som siden blef, tilligemed sin Her Fader og deris Descendenter i Greve-Standen af Rege Christiano Qvinto ophøyet.
29. — *) Ankom et Skib fra Curland til Kiøbenhavn, som førde med sig Hertug Magni Liig, Kong Frideric den andens Broders, som før .. Aar siden nemlig d. . . .
- 1.(11.) Maj. Iblant anden Tale, som jeg i vor Huus hørde af Klockeren Hans Hebe at fremførte, vaar ogsaa denne: At Jomf. Anna Catharina Krag's uformodentlig Forlovelse med Rud. Abr. v. Putbusch hafde skilt Sl. Knuds Kirke ved en forventet Zirat. Thi hun hafde agtet at lade et smukt og udstaffert Pulpitur paa egen Bekostning i Choret oprette til hendes eget og hendes Families Stole-stade, hvortil Materialier og Handverks-Folk allerede vaar betinget. Men der hendes Stands Forandring og Bortflyttelse her, fra Stæden imidlertid paakom, lod hun saadan sit Forsæt fare.
4. — Hafde Jorgen Skeel Otthesen til Broholm Bryllup i Odense med Jomfru Elisabeth Bilde, afgangen Hr. Anders Bilde's til Daubsho, Danmarks Riges Raads og Marskis, samt Fru Sophie Rosenkrantz's Daatter.
5. — *) Blef Hertug Magni, Regis Christiani Tertii Søns, Liig, [som fra Curland til Skibs vaar ankommen,] fra Kiøbenhavn til Roskild-Domkirke, udi ald Stilhed og foruden nogen Pomp, henført og der udi Kong Christian den fjerdes Begravelse hos de andre kongelige og fyrstelige Liig nedsat. Legemet, [som vaar balsameret og laa i en Kiste, som kunde aabnis,] blef dog først, efter vor regierende Konges Frederici Tertii Befaling, iført en ny Atlaskis Kiortel.
*) Samme Tiid blef og tilligemed fra Kiøbenhavns Slot bortført og i benefinte Begravelse-Sted udi Roskild nedsat den yngste Kongel: Printzesse, Høystbem: Friderici Tertii Daatter, Dorothea Juliana, som vaar 4 Aar tilforn udi hendes spæde Alder og Barndom ved Døden afgangen.
- 6.(16.) — *) Stod Velbr: Byrge Trolles og Jomfrue Pernille Bilde's, Rigens Marsches Sal: Hr. Anders Bilde's anden Daatters Bryllup i Odense. Hendes Moder Fru Sophia Rosenkrantz gjorde, ligesom for 2 Dage siden prioris, saa og posterioris filie nuptialium festivitatem paa Raadhuuset i en stor adelig Frequentz.
7. (17.) — *) Antreffede jeg Mormoder Abigail i hendes Huus saare bekymret og ilde tilfreds, eftersom hun hafde, Matris sponsarum rogatu, gaaen for Borde til de tvende adelige Brylluper, som holdtis paa Raadhuuset Søndagen og Tiirsdagen sidst afviget og hafde da (hesterno scil. die) mist en forgyldt Sølf-Kande, som blev hende frastollen. For hvilken Skade hun aldrig siden fick

ringeste Refusion. Thi ved den føyelig Tienstagtighed, som mine paarørende Venner og andre Gotfolk udviisde i saadanne og fleere Tilfelde mod Adelen, spand de self undertiiden icke Silke, mens tog mangen Gang Skade for deres gode Villie.

- 16.(26.)Maj. Blef Hr. Christen Hendrichsen Frørup, Sognepræst til Dreyøe Meenighed, af Episcopo Fioniae Dr. Laurentio Jacobæo udi Odense ordinerit.
21. — Døde i sin Præste-Residentz Hr. Knud Erichsen Pontoppidan. Sognepræst til Halsted og Aunet Meenigheder i Lolland og Proust i Nørreherred, an. ætat. 65.
29. — *) Eiler Holck, Kongl: Dansk Oberst og Commentant paa Kronborg, nedlagde udi en Duel den hollandske Oberst Capell, da de gick sammen med Pistoler i Sachsen-Lawenburgische Gebiet, et Paar Miile fra Hamborg, saa at dem: hans Antagonist, en half Tiime efter at hand hafde faaet sit Bane-Saar, Aanden opgaf. Holck, som og blef i den cene Arm blesserit, fick siden Kongl: Pardon og forføyede sig hiem til sit Gouvernement paa Kronborg igien.
- 9.(19.)Juni. Tog den nye-gift Frue Anna Catharina Krag, i hvis Huus jeg har haft mangen en glad Stund, bort med alde fra Odense og hiem til novam fortunæ sue eodem Kiørupgaard. Statzen var mindre, end mand hafde ventet.
14. (24.) — Døde i Kiøbenhafn om Morgenen Kl. 8 M. Rasmus Envoldsen Brochmand Eloq. Professor Publicus og Collegii Consistorialis Assessor, anno ætatis 43.
20. (30.) — Bleff af Gud ved den tiimelige Død i Barselseng bortkaldet Karen Bartholomæidatter, M. Alberti Bartholini, Reg. Lycei Fridericiburgensis Rectoris emeriti Hustrue, futura mea (post regos suos) Socrus honoratissima. Hun døde i Kiøbenhafn i sin Mands Moders, Anne, Sal. Doct. Casp. Bartholins Huus, hvor hun kort tilforn vaar forløst med en Søn, som kort efter Fødselen døde.
- Indviiede Episcopus Aalburgensis D. Anders Andersen i sin Hoved-Kirke Hr. Peder Egidii søn, Medtiener til Vester- og Øster Hassinge Meenigheder i Vendsyssel.
21. Juni. Tog M. Jørgen Eilersen, Mathematicum Professor publicus og Rector Scholæ Metropolitanæ, sedem første Gang in Consistorio Hafniensi, udi afgangne M. Rasmus Brochmands Sted.
26. — Blef afgangne M. Rasmus Envoldsen Brochmands Liig i Hellig Trefoldigheds Kirke i Kiøbenhafn begravet.
4. Juli. Fick jeg futurum meum Ludi-magistrum, Nicolaum Andræ Hals, første Gang at see, da han besøgte min kiere Fader, som ved sin velmeenende Recommendation til Biskopen Dr. Lavritz, hafde fornemmelig været Aarsag til hans Vocation og Forfremmelse hid

- til Stæden. Den Mand lærer jeg siden herefter, af plurimorum annorum consuetudine, flux bædre at kiende.
12. Juni. Blef Niels Andersen Hals ud i Othense Cathedral-Skole indsat med en Oratione publica af Episcopo Dr. Laurentio Jacobæo til at være Scholæ ejusdem Conrector.
14. (24.) — *) Dr. Jens Nielsen Nachschov, Medicus Practicus i Trundhiem, en fornemme lærd Mand og vacker Hebræus, styrte sig selv af Melancholi ned i en Brønd og ynkelig druknede.
18. — Blef Hr. Lucas Friis, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Svenborg, indviet in Templo Divi Canuti Othin. af Bispen Dr. Laurs Jacobsen.
19. (29.) — Velbr. Iver Kaas til Ulstrup døde paa samme sin Gaard Ulstrup i Thy.
20. (30.) — Vaar jeg med mine Foreldre paa Othense Raadhuus til Hans Cordes Bryllup med Cathrine Sal. Othe Povendals, hvor vi saae en merkelig og afskyelig Hendelse at tildrage sig, idet at en Mand, som gick hos Brudgommen, ved Nafn David Junghans, saa snart de vaare komne fra Kirken op paa Salen, blef af en heftig Epilepsia angreben og faldt med gresselige Geberder mit iblant Brudeskaren om paa Gulvet til en sær Alteration for Giesterne.
17. August. Ordinerede Bispen af Fyen D. Lafridtz Jacobsen udi Odense Hospitals Kirke Hr. Gregers Madsen Falster, Capellan til Lillebrende Meenighed i Falster.
18. — Om Morgenen tilig Kl. imellem 3 og 4 døde i Kiøbenhafn Mag. Daniel Pfeiffius, SS. Theol. Professor Publ. i det Kongl. Universitet sammesteds og Sognepræst til St. Peders Kirke eller den Tydske Meenighed sammesteds, an. ætatis 44.
20. — Nascitur Lymvici Cimbrorum Janus Jegindus, Dni. Jani Christ. Jegindi, Lymvicensis Pastoris, et Catharinæ Olaidis Filius, futurus Providentia Divina primus eorum, quos sacro Ordinationis meæ ministerio religiosi Mysteriorum cælestium Dispensatoribus olim associabit clementissimum Numinis Supremi arbitrium. Vid. d. 28. Mart. an. 94.
- Hafde jeg en Glædskebsdag udi min Mosters og hendis Kieristis, Dr. Christopher Balslovs Huus, hvor jeg med mine Foreldre og andre paarørende var til Barsel-tractement indbudden, saasom deris første Søn Stephanus Balslov blef Dag christnet.
26. — Blef Sal: Mag. Danielis Pfeiffii Theolog. Professoris et Germanici Liig udi St. Peders Kirke i Kiøbenhafn udi en høy-anselig Forsamling begravet. Liigprædiken holdtis af hans Collega Mag. Hier. Buch.
27. — Hr. Hans Rask, Sognepræst til Halsted Meenighed i Lolland, udi St. Knuds Kirke i Odense af Episcopo Fionæ, D. Laur. Jacobæo, indviet.
- 31.(10.Spt.) — Indviede Episcopus Stavangriensis Mag. Christianus Mathiæ Tausanius udi Stavanger Domkirke Dr. Petrum

Hieronymi Sagittarium, Ecclesie Lundensis et annexarum Comministrum.

- 5.(15.)Sept. Hafde Jacobus Gesius, Apotheker i Aarhus, Trolovelse med Karen Brodersdatter udi min Morfaders, Borgemester Thomas Brodersens hvor jeg mig med de andre Giester udi Festendsølls Traktamenten forlystede.
14. (24.) — Hafde Peder Pedersen Lærke, Raadmand i Odense, Bryllup i Kiøbenhavn med Sophia Pedersdatter, Peder Pedersens Consulis Hafniensis filia.
 Hr. Mogens Madtzen, Sognepræst til Ugilt i Wensyssel, hafde Bryllup ibid. med Anne Christophersd., afg. Hr. Christopher Frandsens, Pastoris Forsleviensis Daatter.
- 22.(2.Oct.)— *) Døde i Helsingør Jonas Heinemærck, Kongl: Maytts: Ober-Toldforvalter ved Øresund, en velstuderet, viidtbereyst og i fremmede Sprog veltalendis Mand.
- 28.(8.Oct.)— Hafde M. Johan Rhodius, Conrector Scholæ i Aarhus, Bryllup ibidem med Sidsel Andersdatter, en Borgers Datter der i Staden.
8. Octobr. I St. Knuds Kirke i Odense indviiede Biscoppen Doct. Lafridtz Jacobsen disse tvende Præster: Hr. Søren Andersen¹⁾, Capellan i Acherup, og Hr. Lauridtz Frandsen, Capellan i Rudkiøbing i Lange-land.
9. — *) Blev afg. Told-Directeurs Jonæ Heinemærchs Liig i St. Olaf Kirke i Helsingør ved Sognepræstens ibidem Hr. Henrich Goisches Liigsernon hæderlig begravet. Saa mange Carmina funebria vaare aldrig tilforn i Dannemark over noget Liig blevne udstædt, som over hans.
12. — Hafde Hr. Iver Jacobsen Wolf, Sognepræst til Nykiøbings Meenighed i Mors, Bryllup i Aalborg med Margrete Jacobsdatter, M. Jacob Hansens, Sognepræstis til St. Botulphi Kirke sammesteds, hans Daatter.
- 19.(29.) Oct. Episcopus Fioniæ Dr. Lafridtz Jacobsen indvier udi Odense Hospitals Chor Gert Frichsen til Capellan i Erindløf i Lolland.
23. — *) Der jeg gick og leedte iblant adskillig Skramleri og Charteqver paa Mormoder Abigails Loft, fandt jeg udi en gammel Tønde nedlagt en codicem Manuscriptum nesten forraadnet, hvor jeg saae alleslags Urter mellem Bladene indlagt. Der jeg mig herpaa icke forstoed, haar jeg det ned til min Fader, som sagde, at det vaar et Herbarium Vivum af Sal: Doct. Jacob Otthesen, Medico Practico Aarhusiensi, fordem med stor Fliid samlet og forfattet. Og beklagede min Fader meget, at dette nyttige Verk vaar, hannem og andre Liebhabere uviidendis, saaledis bleven slængt og af Regn og Forraadnelse plat fordervet.

¹⁾ Haarby Sogn. Præstegaaret i Akkerup.

26. Novemb. Om Natten Kl. 2 døde i Odense M. Jørgen Jørgensen Falster, SS. Theol. et L. Ebrææ Professor meritissimus paa det Kongl. Gymnasio sammesteds, anno ætatis 62.

Der Klokken vaar 7 om Aftenen døde i Odense Karen Hansdatter Brun, M. Jørgen Berthelsens, Eloqvientiæ et Ethices Professoris in eodem Gymnasio, hans Hustru, an. ætat. 54.

*) Blef af Professoribus Hafniensibus paa Consistorio sluttet, at Latinsk Tolprædiken herefter paa alle Fest- og Høytidsdagene skulde holdis i Trinitatis Kirke der i Staden, og at Mag. Jens Bircherod, Lingvæ Græcæ Professor Regius, motte, efter egen godvillig Tilbydelse, sig samme Function paatage.

- 1.(11.) Dec. Blef min kiere Fader, som nu vaar i Kiøbenhavn, af Rege Friderico Tertio, ved Cancellers Hr. Peter Redtzes Befordring, allernaadigst kaldet til Professionem Theologicam in Regio Gymnasio Otheniano udi afgangne M. Jørgen Jørgensens Sted; og M. Mathias Bøng samme Tiid beskicket til at succedere min Fader in Professione Philos. et Mathematica ibidem; og Conector Niels Andersen Hals forordnet igien til Scholæ Rectoratum i dem: Mag. Bangii Sted.
4. (14.) — Blef Sal: M. Jørgen Jørgensens, SS. Theol. Lectoris et Professoris Liig udi St. Knuds Kirke i Odense begravet. Liigprædiken holdte Dr. Episcopus D. Lafridtz Jacobsen.
5. (15.) — I St. Knuds Kirke i Odense bleff Karen Bruns, M. Jørgen Berthelsens Hustruis, Liig begravet, og prædikede ofver det Sognepræsten Mag. Lafridtz Christensen.
6. (16.) — Mag. Gottfried Giesius, Sogneherre til St. Nicolai Kirke i Hamburg, som vaar hidtil Odense, for sin Søns Bryllups Skyld, ankommen
7. (17.) — Vaar jeg til Jacobus Giesius, Apotheker udi Aarhus, hans Bryllup med Karen Brodersdatter, Hr. Broder Brodersen Risbrichs, Sognepræstis i Gislef, min Moders Farbroders Daatter, som holdtis paa Odense Raadhuus (avi mei, Thomæ Broderi impensis) udi en fornemme Forsamling.
19. — Blef fød i Dalby Præstegaard i Selland Søfren Pedersen Glud, siden en berømt lærd Mand¹⁾.
- 26.(5.Jan.)— Døde i Kiøbenhavn Margareta Heinemarck, forrige Told-Directeurs ved Øresund Jonas Heinemarcks Datter, og Johannis Boyssens, Kongl. Hof-Cameriers Hustru.

(Fortsættes.)

1) Død 1705 s. Rektor v. Vor Frue Skole i Kbhvn., se 20. April 1705.

Fortegnelse over den danske og norske genealogiske Litteratur i Aarene 1923 og 1924.

I. Danmark.

Slægtsforeningernes Medlemsblade er kun medtaget, forsaavidt der i Aargangen 1923 eller 1924 indeholdes virkeligt genealogisk Stof. — For de øvrige Tidsskrifters Vedkommende henvises til Svend Dahl og Th. Døssing: Dansk Tidsskrift-Index.

1923.

Danmarks Adels Aarvog. Udgivet af en Forening. Redigeret af G. O. A. von Irgens-Bergh og Louis Bobé. 1924. 41. Aargang. Kbh. (1923). 8vo. XXIV + 520 Sider. Indeholder fuldstændige Stamtavler over de uddøde Slægter: Holsten, Baron Holsten, Landorph, Lehn, Baron Lehn, Lemforth, Leuenfeld, Leyonstjerne, von Lichtenstein, Lindencrone, von Lossow, Luxdorff, von der Lühe, von Löwencrone, von Löwenhielm.

Slægten Adrian gennem 300 Aar. Med særligt Henblik paa de nuværende Bærere af Slægtsnavnet. (Udgivet af Svend Adrian). Trykt som Manuskript. Nakskov 1923. 4to. 24 Sider.

Balleske Familieblade. (Bidrag til Slægten Balles Historie). 1. og 2. Hæfte. December 1923. Udgivet ved Louis E. Grandjean, Holte. Kbh. 1923. 8vo. 15 Sider.

Tillæg til Slægten Berg fra Gaarden »Bjerget« i Aaby Sogn i Vendsyssel. Ved Anton Kjølby. Nykøbing Mors 1923. 8vo. 23 Sider.

Geschichte der Familie Brenner. Verfasst von Siegfried Otto Erenner. 1. Band. Kph. 1923. 8vo. 164 Sider.

Gamle Minder dragne frem i Anledning af Familiesammenkomsten den 17. December 1923. Kbh. Folio. 12 Sider. (Bertel Johansen Bruun. Johs. Iver Bruun, Bertel Bruun og deres Familie).

Stamtavle over Slægten Fogtmann. København, den 1. Juni 1923. J. M. Fogtmann. Kbh. 1923. Fol. pat.

E. Juel Hansen, Slægten Gløerfeldt i Danmark. Odense 1923. 8vo. 16 Sider.

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig. Et Livsbillede af H. Rosendal. 2. Opl. Med Illustrationer. Kbh. 1923. (Ved »Udvalget for Folkeoplysnings Fremme«). 8vo. Side 7 ff.: Grundtvigs Slægt.

Ulrich Frederik Gyldenløve og hans Descendenter (Løvendal, Danneskiold-Løvendal, Løvensøn, Danneskiold-Laurvig). Med 3 Portrætter. Af O. v. Munthe af Morgenstjerne. Udarbejdet med Støtte af den Hiemstjerne-Rosencroneske Stiftelse. Særtryk af »Personalhistorisk Tidsskrift« 8. R. 2. B. 1.—2. H. Kbh. 1923. 8vo. 61 Sider.

Marinus Herskind, hans Slægt og hans Barndomserindringer fra Aalborg. Af Otto Smith. Særtryk af Aalborg Amts historiske Samfunds Aarvog 1922. [Aalborg 1923]. 8vo. 28 Sider uden Titelblad.

Thyboen Lars Bleeg Hesseldahl, hans Liv og hans Slægt, ved Niels Hedin, cand. pharm. (Thisted) [1923]. 8vo. Side 42—48: Den ældre Slægt. — Supplement. Særtryk af »Historisk Aarvog for Thisted Amt«, Aargang 1922 og 1923. Thisted og Aalborg 1922—23. 8vo. Side 49—63: Den yngre Slægt.

Nogle Bemærkninger om Oberstløjtnant Ole Holcks Slægt og dens

Tilknytning til andre Slægter af samme Navn. Af Harald Holck. Særtryk af »Personalhistorisk Tidsskrift« VIII. R. 2. B. 3. H. Kbh. 1923. 8vo. 16 Sider.

Stamtavle over Slægten Holsten. Af Louis Bobé. Særtryk af Danmarks Adels Aarvog 1924. Kbh. 1923. 8vo. 8 Sider.

Medlemsblad for Slægtsamfundet Holten. Nr. 8. December 1923. Kbh. 8vo. Side 29—31: Rettelser og Tilføjelser for 1922 til »Johann v. Holtens Efterkommere«.

Just Johan Holten: I dansk og ægyptisk Statstjeneste. Udgivet ved Carl Dumreicher. Kbh. 1923. 8vo. Side 1—6: Slægten.

Den Hostrupske Slægt. Af Helge Hostrup. Særtryk af »Nordsjællands Venstreblad«. [Hillerød] (1923). 8vo. 23 Sider.

Hvem var Godsejer Hans Christensen Juul til Tyrrestrups Forældre? Af Fr. Grønvald. Særtryk af »Personalhistorisk Tidsskrift« 8. R. 2. B. 1.—2. Hæfte. Kbh. 1923. 8vo. Uden Titelblad. Side 2—4: Oversigtstavle over Familien Juul.

Slægten Jürgensen fra Maugstrup. 1. Udgave ved V. Weyland og J. Wolf-Jürgensen 1893. Paany samlet og suppleret af L. Wolf-Jürgensen. Udgivet af L. & J. Wolf-Jürgensen. Hellerup 1923. 8vo. 114 Sider.

Slægten. Midlertidig Redaktør: Michael Kjeldsen. 8. Aargang Nr. 51. 9. November 1923. Kbh. 8vo. Side 414—415: Optegnelser om Slægten Kjeldsen. Ved Madam Hanne Schou.

Jens Jakob Kjær: Et Liv med Forhindringer. En gammel Skolemands Livserindringer. Udgivet af Forfatterens Sønner ved Kristjan Kjær. Kbh. 1923. Side 3—8: Den fædrene Slægt. Side 8—24: Den mødrene Slægt.

Slægten Lange fra Faaborg ved Magnus Lange. Trykt som Manuskript. Kbh. 1923. 8vo. 59 Sider.

Mine Minder nedskrevne for Slægt og Venner af N. J. J. Lund, Pastor emer., 1913—1919. Udgivne af Clara Lund, f. Kolthoff. Trykt som Manuskript. Flensborg 1923. 4to. Side 1—4: Min Faders Forældre. Side 5—8: Min Moders Forældre. Side 9 ff.: Mine Forældre.

Stamtavle over Efterkommere efter Købmand i Flensborg Christian Ditlev Paulsen og Hustru, Legatstifterinden Ingeborg Sophie Paulsen, f. Gadebusch. Udgivet paa Foranstaltning af det »Ingeborg Sophie Paulsenske Legat«. Kbh. 1923. 8vo. 41 Sider.

Stamtavle over Slægten fra Kællerød. Udgivet af C. Krarup. Slagelse 1923. Tvær-4to. 39 Sider. (Efterkommere af Jens Pedersen, Træskoemand i Eskildstrup, begravet 24. Aug. 1650).

Stamtavle over Slægten Qvistgaard fra Veirum, med Biografier og Billeder. Samlet og udarbejdet af Erh. Qvistgaard, Pastor emer. 2. reviderede og forøgede Udgave. Trykt som Manuskript. Kbh. 1923. 8vo. IV + 78 Sider.

Michael Rosing. En dansk Digtters Livsførelse. Af Andreas Dolleris. Kbh. 1923. 8vo. Side 13—25: Digtterens Slægt.

Pastor (Ludvig Ferdinand) Rømer. En Romantiker blandt Præster. Ved Carl Christensen. Kbh. 1923. 8vo. Side 5: Stamtavle.

Meddelelser om Schröder-Slægten. Nr. 3. 1923. Tillægsblad til Johs. E. Schrøders Slægtebog. Udgivet af Frederik Schröder, Askov. Kolding 1923. 8vo. 1 Blad.

Aufzeichnungen aus der Vergangenheit des Geschlechts Schythe. Gesammelt von Albert Schütte. Wilhelmsburg bei Hamburg 1923. 8vo. 112 Sider.

Jacob Simonsen og Hustru Rose, født Hahn, og deres Forfædre.

Hundrede Aar efter Jacob Simonsens Fødsel udgivet af S. H. Simonsens Børn ved Josef Fischer. Kbh. 1923. Trykt i 400 Eksemplarer. 4to. 87 Sider.

Festskrift i Anledning af Professor David Simonsens 70-aarige Fødselsdag. Kbh. 1923. 8vo. Side 311—379: Professor D. Simonsen's 'Vorfahren. (Übersetzung und Neubearbeitung meines: Jacob Simonsen og Hustru Rose, født Hahn, og deres Forfædre, København 1923). Von Josef Fischer, Kopenhagen.

Memoirer og Breve. Udgivne af Julius Clausen og P. Fr. Rist. XXXIX. (Leo Swane:) Blade af en Familie-Krønike (Slægten Swane). Kbh. 1923. 8vo. Side 182: Slægten Swane. Side 183: Slægten Clausen.

En gammel Fredericiaslægt (Familien Thomsen). Optegnelser efter en Familiebog ved cand. pharm. C. Hahn-Thomsen. (Særtryk af Vejle Amts Aarbøger). [Kolding 1923]. 8vo. 14 Sider.

Slægten Wolsing. Oplysninger fra ældre Tid. Samlede af Jens Wolsing. Nykøbing F. 1923. 8vo. 13 Sider.

1924.

Danmarks Adels Aarbog. Udgivet af en Forening. Redigeret af G. O. A. von Irgens-Berg og Louis Bobé. 1925. 42. Aargang. Kbh. (1924). 8vo. XXIV + 536 Sider. Indeholder fuldstændige Stamtavler over Familiernes Holck af Rønhave (med Mursparren), Greverne Holck og Holck-Winterfeldt og den friherrelige Linje til Holckenhavn, von Holck, von Pentz, Podewils, Qualen, Ramel (den danske Linje).

Balleske Familieblade. 3. og 4. Hæfte. December 1924. Udgivet ved Louis E. Grandjean, Holte. Kbh. 1924. 8vo. Side 15—30.

Meddelelser fra Slægtsforeningen Barfoed, Barfod. Redaktør: Knud V. Barfoed, Helga Barfod og L. F. la Cour. Nr. 1. Februar 1924. Sorø. 8vo. 16 Sider.

Slægten »Dyrhaage« gennem 300 Aar. Med 1 Tavle og 1 Kort. Foreløbigt Arbejde, midlertidigt afsluttet 1915 af O. Dyrhaage. (Viborg) [1924]. 8vo. 20 Sider.

Oplysninger til Niels Hansens og Inger Marie Jensens Slægtstavler. (Af H. P. H. Gjevnøe). (Nykøbing S. 1924). 8vo. 11 Sider og 1 Tavle.

Rasmus Hansen i Ørslev og hans Efterkommere. (Udarbejdet af Karen Kirstine Henriksen). Odense 1924. 8vo. 282 Sider.

En dansk Linje af Efterslægten efter Oberstlieutenant ved 1. Bergenhussiske Regiment Ole Holck (Oluf de Holck). F. 1687. Af Harald Holck. Særtryk af Stamtavlen i Danmarks Adels Aarbog 1925. Kbh. 1924. 8vo. 15 Sider.

Efterslægt af Rasmus Jensen, f. 1663, Rytterbonde og Gaardmand i Stjær ved Harlev St. Samlet af Rasmus P. R. Møller. Aarhus 1924. 8vo. 96 Sider.

Memoirer og Breve. Udgivne af Julius Clausen og P. Fr. Rist. XLII. En Kjøbenhavners Meddelelser om sit Hjem og sin By 1820—50. Kontorchef W. Kornerups Memoirer. Kbh. 1924. 8vo. Side 5—7: Familien Kornerup.

Oplysninger til Hans Larsens og Karen Nielsdatters Slægtstavler. (Af H. P. H. Gjevnøe). (Nykøbing S. 1924). 8vo. 7 Sider og 1 Tavle.

Optegnelser om Lars Lassen og hans Slægt. Samlede for Familien af H. Struer. Trykt som Manuskript Januar 1924. Kbh. 8vo. 23 Sider.

Lauegaards-Familien og den deri indgiftede Slægt. Samlet 1878 af O. E. Sonne. Anden Udgave 1904 ved P. A. Larsen. Tredie Udgave 1924 ved O. E. Sonne. Kbh. 1924. 8vo. 50 Sider.

Optegnelser om Slægten Markussen-Hansen samt om Mødreneslægten Gotfredsen. Samlede af H. P. M. Hansen 1924. Nakskov [1924]. 8vo. 12 Sider.

Søren Olesen fra Mors. En Løvnedstegning efter utrykte Kilder. Af J. P. Wammen. Udgivet af »Kirkeligt Samfund af 1898«. (Odense) 1924. 8vo. Side 9—12: I. Slægt.

Stamtavle over Slægten fra Kællerød (Jens Pedersens Efterkommere). Udgivet af C. Krarup. Tillæg Nr. 1. Marts 1924. Slagelse. Tvær-4to. 8 Sider uden Titelblad.

Stamtavle over Niels Hansen Risegaards Slægt samt nogle indgiftede Familier. Uddrag af Landsarkivets Kirkebøger. Samlede ved Viggo Bay, Lærer i Sønderjylland. Holbæk 1924. 8vo. 27 Sider.

En Gren af Saabye-Slægten. Oberst Ove Christian Frederik von Saabye, hans Forfædre af Christian-Slægten og Saabye-Slægten samt hans Efterkommere. Udarbejdet af Lauritz Maaløe. Kbh. 1924. 4to. 25 Sider.

Slægten Sadolin gennem 300 aar. Skildret af J. Th. Sadolin. Kbh. 1924. 8vo. 217 Sider.

Stamtavle over den danske Gren af Slægten Schram samt foreløbigt Bidrag til en Stamtavle over den norske Slægt Schram. (Udarbejdet af Peder Schram). Trykt som Manuskript. Kbh. 1924. 8vo. 109 Sider.

Efterkommere af Fæstebonden Knud Stephensen i Djeld. Bidrag til en Slægtshistorie ved David Westergaard og Stephan Nyboe. Holstebro 1924. 8vo. 105 Sider.

Arkitekten Lauritz Thura. Af Frederik Weilbach. Udgivet af Selskabet til Udgivelse af Danske Mindesmærker. Kbh. 1924. 4to. Side 193: Stamtavle (efter F. Hjort: Slægten Thura).

Adelsslægten Trappaud i Danmark 1683—1863. Af Detlev Trappaud Rønne, mag. art. Udgivet af Louise Trappaud Rønne. Kbh. 1924. 8vo. 154 Sider.

Stamtavle over Sognepræst til Store Solt Lorenz Tuxens Efterkommere (Mandslinien). Udarbejdet af A. P. Tuxen. Trykt som Manuskript. Kbh. 1924. 8vo. 20 Sider.

Georg Holger Waage og hans Familie. Et utrykt Kapitel af Johannes Fibigers Erindringer. Meddelt ved William Norvin. Særtryk af »Personahistorisk Tidsskrift« VIII. R. 3. B. 1924. Kbh. 1924. 8vo. 67 Sider.

Peder J. Wandal. Et Præsteli i det syttende Aarhundrede. Ved Carsten Petersen. Kbh. 1924. 8vo. Side 131: Om Slægten Wandal.

Eine Karolinger-Kapetinger Abstammungsreihe des Grafen Ferdinand von Zeppelin. Von Obergerichtsanwalt Dr. Paul Hennings, Kopenhagen. (Mit einer Abbildung). Sonderdruck aus der Zeitschrift »Der Deutsche Herold«, 1924, Nr. 3. Berlin. 4to. 1 Blad.

Supplement til Stamtavle-Fortegnelsen for 1922. Se 8. Række, 3. Bind (45. Aargang) 1924, Side 118—119.

Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekreds. Udgivne paa Foranledning af Kammerherre, Lehnsgreve C. E. Reventlow ved Louis Bobé. 9. Bind. Kbh. 1922. 8vo. Side 391—450: Tillæg. Slægtshistoriske Oversigter. Indeholder Stamtavler over Familierne von Bibow, von Blücher, de Briand de Crèvecoeur, von Calneyn, de Cheusses, Schwesinger von Cronhelm, dal Borgo di Primo, de Favin, de Feignet, von Golowin, Holmer, Ysemburg-Büdingen, von Kobbe, von Lambsdorff, le Fèvre de Caumartin,

von Lepel I—II, von Mentzdorff, von Moesting, Pechlin Edler von Löwenbach, Reuss I—IV, von Schleppegrell, Schulin, von Schoenbach, von Stolle, Wibel von Wibelsheim, Numsen, Schubart.

Supplement til Stamtavle-Fortegnelsen for 1921. Se 8. Række, 2. Bind (44. Aargang) 1923, Side 267—268.

Oplysninger om Niels Stensen (hans fædrene Slægt og hans Opvækst i København). Ved M. K. Zahrtmann. Særtryk af »Historiske Meddelelser om København« 1921. Fra Dansk medicinsk-historisk Selskab til dets Medlemmer. (Kbh. 1921). 8vo. Side 51—61. Uden Titelblad.

Supplement til Stamtavle-Fortegnelsen for 1913. Se 6. Række, 5. Bind (35. Aargang) 1914, Side 282—283.

Slægten Tronier ved John M. Møller. Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift 6. R. IV. Kbh. 1913. 8vo. 21 Sider.

II. Norge.

1923.

Arendal fra fortid og nutid.

Arnesen, A. Slægten Münster.

Borgerbog, Bergens 1752—1865.

Bugge, A. Vaaler bygdebok. Hefte 1.

—, Kr. Aalesunds historie. I.

Bull, E. Akershus.

Daae, L. Det gl. Christiania. 1624—1814. Hefte 1.

Dahle, L. Tilbageblik paa mit liv. II—III.

Elephant-Apotheket gjennem to hundrede og femti aar. 1672—1922.

Finne-Grøn, S. H. Slægten Sverdrup.

Fortegnelse over læger, tandlæger og dyrlæger i Norge 1923.

Frølich, F. H. og hans samtid. 3. Del.

Harboe, E. Harboeske slegtsbiografier I.

Historie, Larviks. B. I.

Jensen, E. Christiansands Krønike.

Kalender, Utenriksvæsenets, for 1923.

Langberg, L. K. Oplysninger om Gunder Andersen Langbergs efterkommere.

Lexikon, Norsk biografisk. I.

Lindstøl, T. Risør.

Militærkalender 1923.

Munthe, C. M. Kilderegister til norsk Personalhistorie.

Mørch, G. Familien Mørch fra Melsomvik.

Nordahl-Olsen, J. Bergens Sparebank 1823—1923.

Norges geografiske opmaaling gennem 150 aar 1773—1923.

Petersen, S.: S. E. Petersens slegt.

Refsum, Helge m. fl. Ætten Refsum fra Romerike.

Smith, G. Det norske Havnevæsens historie til 1914.

Stamtavle over slægten Sommerfeldt. Tillæg av 1922.

Steen, S. Kristiania Postvæsen.

Studenterne fra 1898.

— - 1873.

Tidsskrift, Norsk, for genealogi. 13. hefte.

Valders, 100 aarsskrift. 1923.

1924.

Bergwitz,, J. R. Kongsberg I.

Berner, H. Nesodden herred.

Brodahl, J. E. Trondhjems guldsmeder. I.

Bugge, C. A. En sørlandsby (Mandal).

— , K. Aalesunds historie. II.

Bærum. En bygds historie. II.

Daae, L. Det gamle Kristiania.

Frølich, Th. Fjon eller Masfjorden.

Grønvold, F. Slægts-kroniker.

Historie, Kristianas. B. IV. 1814—77 av S. C. Hammer.

Kalender, Udenriksdents. 1924.

Kirke, Holmestrands, er 250 aar gl.

Krag, V. Chr.sands Sparebank 1824—1924.

Leganger, U. F. Norges lensmenn i 1923.

Lindeman, Thv. Den trønderske familie Lindeman.

Parelius, M. Slegten Parelius.

Pikeskole, Nissens, 1849—1924.

Schrøder, H. Oberstl. Jens Chr. Schrøders Erindringer.

Slegten Stenersen.

Sollied, T. Familien Kahrs.

— , O. og P. R. Bergens bartskerere.

Sparebank, Thjems. 1823—1923.

Studenterne 1874.

— 1899.

Tidsskrift, Norsk, for personalhist. III. 4.

Wessel, A. B. Utsjok-presten.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Færch.

I nærværende Tidsskrifts VIII. 2. 79 ff. har jeg meddelt nogle Oplysninger om de ældste Led af den kendte nordjydske Slægt Færch og har, hvad de yngre Led angaar, henvist til Stamtavlen hos Hvas: Personer og Fam. af Navnet Hvas, I. 116.

For »Færchintercesserede« skal jeg endvidere henlede Opmærksomheden paa »Aalborg Amts hist. Aarvog« 1925, i hvilken afdøde Frk. Dagmar Larsen fra Nibe fortæller ret indgaaende om Nibe-Færchernes Stortid i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. Det kan vel ikke antages, at de lokalhistoriske Aarvog'er i Almindelighed benyttes tilstrækkeligt af Genealoger og Personalhistorikere, og jeg har derfor ment at burde henlede disses Opmærksomhed paa nævnte Aarvog, bl. a. ogsaa fordi Frk. Larsen gør Rede for den hidtil ukendte Forbindelse mellem »de rigtige« Færcher (?: Efterkommere af Nibe-Købmændene Anders Nielsen Færch, d. 1800, og Niels Nielsen Færch, d. 1785) og »de andre« Færcher (?: oftest med Fornavnene Rasmus, Søren og Laurids).

Det viser sig nemlig, at den i Personalh. Tidsskr. VIII. 2. 82 nævnte Laurids Andersen Færch i Nibe i Ægteskab med Maren Christensdatter Thorsen havde 3 Døtre, af hvilke Tove Marie Færch f. o. 1743, blev gift med 3 Skoleholdere i Als ved Hadsund, og en af hendes Sønner, Rasmus Sørensen Færch i Nibe, antog Moderens Slægtsnavn og blev Stamfader til »de andre« Færcher, af hvilke særlig Holstebro-Færcherne er almindelig bekendt.

C. Klitgaard.

Rambusch.

Hidtil har Slægten Rambusch, der indkom til Danmark med den 1773 afdøde Justitsraad, Toldinspektør Johann Rambusch, været uvidende om sin Oprindelse. Om Resultatet af mine i Fjor paa Foranledning af nu afdøde Direktør i New-York Frode Rambusch med ret store Vanskeligheder forbundne Undersøgelser kan jeg oplyse følgende:

Navnet er af germansk Oprindelse og udtydes som en Sammensætning af raban (Ravn), (en saadan findes ogsaa i et af Slægten brugt Vaaben) og bausch (Armbrøst). Jeg har foreløbig kunnet forfølge Slægten tilbage til Martin Rambusch, der levede omkring 1600 i Buttenheim i Øvrefranken, hvor Kirkebogen gaar tilbage til 1618. Hans ca. 1612 fødte Søn Hanns Rambusch var Sadelmagersvend og indvandrede ca. 1640 til den hohlenlohiske Residensstad Weikersheim i Würtemberg (ikke langt fra Rothenburg a. d. T.); her arbejdede han successivt hos Sadelmagerne Münch og Höflin og ægtede 4. Febr. 1641 disses Enke Anna, hvorefter han nedsatte sig som Sadelmager i Byen; han døde i Maj 1662 af Kræft (»Hanns Rambusch, Sattler, welcher vor 15 Jahren einen unversehnen Stoß über dem linken Aug mit einem Degen bekommen u. alsbalden auff der linken Seiten lahm worden«). Han havde 3 Børn, hvoraf Johannes Rambusch, døbt 12. Juli 1644 i Weikersheim, efterhaanden blev grevelig hohlenlohisk »Wcingärtner«, »Wiesenknecht« og Hoffisker og døde

2. Jan. 1709 i Weikersheim »an einer hitzigen Krankheit«. Han ægtede 3. Febr. 1667 i Weikersheim Hans Bandschaps Datter Agnes, døbt 1. Febr. 1646 i Weikersheim. Hun døde 15. Jan. 1709 i Weikersheim faa Dage efter sin Mand af samme Sygdom. Af Ægteparrets 2 Børn blev Hanns Wolff (Johann Wolfgang) Rambusch, født 2. Oktober 1671 i Weikersheim, hohlenlohisk Hofjæger; han døde først 3. Marts 1760 i Weikersheim af »Marasmus senilis«. 20. Novbr. 1694 ægtede han i Beerbach ved Dottenheim i Bayern Eva Margareta Beyer, døbt 20. Juni 1673 i Beerbach, død 29. April 1718 i Weikersheim, Datter af brandenburg-bayreuthsk Vildmester i Beerbach Michael Beyer, og efter hendes Død i December 1718 i Wachbach Organistdatteren fra Künzelsau Anna Juliana Schubart (eller Schuppart), f. 17. Febr. 1691, død 3. Novbr. 1765 i Weikersheim, »welche viele Jahr mit einer beschwerl. Milz Krankheit und melanchol. Gedanken zu konfliktieren gehabt, starb, da sie nur 2 Tage etliches Uebelseyn verspühret, plötl.« I disse to Ægteskaber havde Johann Wolfgang Rambusch mindst 12 Børn, deriblandt Johann Rambusch (f. ca. 1702, men ikke i Weikersheim), der ca. 1728 kom til Danmark. Ifølge en i Slægten levende Familietradition var det som Kurer, men Sandsynligheden taler dog snarere for, at det er med Anbefaling fra sin mødrene Familie, der tjente den brandenburg-bayreuthske Fyrsteslægts, at han rejste til Danmark for at opnaa en Stilling ved det kronprinselige Hof. Dette er i alt Fald lykkedes ham, thi i Juli 1728 bliver han Lakaj hos Kronprinsen (Christian VI.) og Januar 1730 Livtjener hos denne. 10. Juni 1737 foretrækkes han for en Række Ansøgere til det indbringende Toldinspektør- og Stempelpapirforvalterembede i Gottorp Amt (Slesvig). Han, der 14. Jan. 1740 blev Kammeraad og 23. Juli 1756 virkelig Justitsraad, drev ved Siden af sin Embedsgjerning en Porcellæns- og Fajancefabrik i Slesvig, der ca. 1755 var bleven oprettet af et Konsortium. 14. Marts 1761 fik de paa Rambusch's Fajanceværk i Slesvig fabrikerede Værer, blaa og hvide Sorter undtagne, Tilladelse til at maatte indføres i Danmark og Norge. Fabrikken vekslede gentagne Gange Domicil i Slesvig By (en Tid lang var den beliggende ved det stumpe Hjørne ved Lollfuss), og da den ikke betalte sig — R. har sikkert tabt mange Penge paa den, — nedlagdes den, hvorefter Arbejderne gik til Porcellænsfabrikken i Kiel, Rambusch døde 3. Maj 1773 i Slesvig; han skal foruden Porcellænsfabrikken have ejet to Ejendomme i Slesvig og 75 000 Edl., men om han ved sin Død virkelig var Ejer af saa betydelige Midler, er dog højest tvivlsomt. I Marts 1738 ægtede han Friederike Christiane Jebens, f. 27. Decbr. 1720 i Meldorf, død 29. Maj 1764 i Slesvig. Datter af Landskriver i Eiderstedt, Kammeraad Hans Jebens og Anna Margrethe f. Hennings. Fra dette Ægtepar nedstammer alle danske Bærere af Navnet Rambusch, men da Kirkebogen for Gottorp Slotskirkes Menighed, til hvilken Toldinspektør Johann Rambusch omkr. 1743 aabenbart sluttede sig, først eksisterer fra 1765, har det, skønt der er ofret betydelig Flid paa at gennemgaa alle de andre Kirkebøger fra Slesvig By (Domkirken, St. Michaëlis og Friedrichsberg) fra denne Periode, ikke været muligt med Sikkerhed at konstatere, hvormange Børn Justitsraad Rambusch har haft; han skal saaledes have haft en Son, der var Købmand og forsvandt paa en Rejse i Frankrig.

Generalkonsul F. H. J. Rambusch, der nærer lige saa levende Interesse for sin Slægt, som sin ovennævnte afdøde Broder, agter i en nær Fremtid at udgive en Slægts historie.

von Eldern.

Ved Bureauchef, Kaptejn C. M. Munthes stillede Spørgsmaal og Dr. phil. L. Bobés ovenfor S. 262—63 givne Oplysninger er Opmærksomheden om denne Slægt blevet vakt, og vort højtskattede, trods sin høje Alder utrætteligt interesserede Medlem, Hofjægermester C. E. A. Schøller har derfor samlet følgende supplerende Oplysninger og stillet disse til vore Læseres Raadighed.

A. Reinholdt Johan, † i Ysendieck i Brabant 8. Aug. 1702¹⁾ g. m. Christiane Worgewitz, f. Glücksborg 29. Juni 1670, † 9. Maj 1727. Boede 1710 i Flensburg og havde da kun en Datter:

Charlotte Sofie.

B. Valdemar Ernst.

Børn:

1. Ernst Christian, Landcadet 1719.
2. Gotthard Wilhelm, † i Helsingør 8. Marts 1771, 61 A. gl.

Datter:

Christine Vilhelmine, dbt. i Kbhvn. 18. Decbr. 1755 (Garnis. K.), † s. St. 17. Decbr. 1838 (Fruc K.). Boede 1779 i Kbhvn. da hun har arvet en Kapital efter sin Morbroder J. O. Keil²⁾. Boede 1790 Roskilde, da hun 18. Marts bliver sin egen Væрге.

3. Christiane Charlotte Vilhelmine, † i Kbhvn. 5. Juli 1793 (Garn. K.). Gift med Major J. Holten † i Christianssand 5. Jan. 1743¹⁾.
4. Friiderich August. Afsked 1. Maj 1765 med 175 Rdr. Pension, da han ved Udkommandoen til Holsten havde faaet Skade i Foden. Blev borte 1787 ((Proclama 19. Juli s. A.). Gift 1° 1765 (kgl. Test. af 17. Octbr. 1764) med Aase Martine Bull, † i Hamland 1767. 2° m. Ester Abel Pereius. der 20. Juli 1787 søger en Understøttelse fra Kvæsthuskassen.
- 5 a. og 5 b. Ulrik Christian og Valdemar skal efter Mollers Saml. i Rigsarkivet være døde unge og ere vel de Sønner af »Oberst Eldern«, der begravnes fra Garnis. K. 1721 og 1726.
6. Juliane (sic.) Dorethea gift m. Gen. Haxthausen Danm. Adels Aarb. 1887, S. 182).

C. Otto Henrik, 1690 Fændrik i Pr. Georgs Regt. i Brabant, Secondl. 1697, Afsked 1699.

D. Gotthard Wilhelm, 1697 Fændrik i Pr. Georgs Regt. i Flandern, 1699 Lieutenant. 1702 til Brabant, 1703 Premierltm., saaret ved Höchststedt 1704, 1706—07 Adjutant hos General Ahleteldt ved Troppern i keiserl. Tjeneste, 1707 Capt. Ltn. i Grenadercorpsen 1709.

Disse A., B., C., D. nævnes udtrykkeligt som Brødre i en Liste over Pr. Georgs Regt. i Krigscanc. Memorialer 1697. Desuden kender Møller:

E. Walter, Cornet 1700, Lieut. 1701, i Brabant 1702, Ritmester 1704, Major 1709, Oberstlieutn. 1713, Afsked 1714. Ugift.

F. Datter gift med Oberstltm. Conrad Büchner. f. i Nyborg c. 1661, † som Commandant paa Hitler Skandse 6. Marts 1734.

Til samme Familie hører sikkert Claus Ernst Eldern, der 1677 er Capitain i Pr. Georgs Regt., men mangler i Etaterne 1678 samt Frk. v. Eldern, der 1746, 21 Aar gl. begravnes fra Kbhvn. Garnis. K.

¹⁾ Krigscanc. Memorialer 1702, Li tr. W.

²⁾ Suppl. t. O. Sectr. 1773, 1ste Halvaar 1369.

³⁾ Ref. Sag. 21/1, 1743.

Teologiske Kandidater ved Konsistoriet i Haderslev 1737—1777.

Ved kgl. Forordning af 6. Aug. 1777 blev indført Eksaminer for de teologiske Kandidater i Hertugdømmerne i Gottorf (for Skesvig) og Glückstadt (for Holsten)¹⁾. Om Kandidaterne fra 1777 indtil 1833 findes personalhistoriske Oplysninger hos F. B. J. Wulff, Verzeichnis der im Schleswig-Holsteinischen Amtsexamen bestandenen Theologen, Kiel 1834, indtil 1864 hos J. M. Michler, Nachträge und Berichtigungen zu dem Wulffschen Verzeichnis..., Kiel 1865. Indtil 1777 blev de teologiske Kandidater prøvet ved Underkonsistorierne, som fandtes i hvert Provsti²⁾.

I Konsistorialarkivet i Haderslev fandt jeg for nogle Aar siden et »Protocollum Consistorii examinatorii«, som indeholder Oplysninger om de 29 Teologer, som bestod den teologiske Eksamen i Aarene 1737—1777.

Jeg meddeler her Navnene, Hjemsted og Skolebesøg, samt Henvvisninger om Vedkommendes senere Skæbne.

Nr.	Aar	Navne	Hjemsted	Skole	Oplysninger
1	1737	<i>Benedictus Cramer</i>	Had.	Had.	† 21. 3. 1753 som Sog præst i Hejls.
2	—	<i>Nicolaus Klincker</i>	Oxbøll	Sønderborg	
3	—	<i>Oluf Bagge</i>	Linnetschau	Sommersted	jfr. Personallist. Tidss S. R. 4. S. 246.
4	—	<i>Tycho Thomæus Lorentzen</i>	Oxenwadt	Had., Sommerst.	jfr. Personallist. Tidss S. R. 4. S. 246.
5	1738	<i>Petrus Bartholinus</i>	Roost	Had.	† 28. 2. 1753 som Sog præst i Gammel I derslev.
6	—	<i>Ivarus Hegelund</i>	Leerschow	Colding	
7	1739	<i>Christophorus Sass</i>	Had.	Had.	† 19. 11. 1766 som Ær diakon i Haderslev
8	—	<i>Nicolaus Lorentzen</i>	Oxenwadt	Had.	† 1786 som Sog præst i Sommerste
9	1741	<i>Henrich Zeise</i>	Had.	Had.	† 16. 3. 1794 som Pr ved Helligaandski i Altona.
10	1742	<i>Claus Henrich Claussen</i>	Stenderup	Had.	† 27. 10. 1775 som Sog præst i Vilstrup.
11	—	<i>Laurentius Petersen</i>	Had.	Had.	*ca. 1717, stud. Jø 1736.
12	—	<i>Antonius Berlelsen</i>	Roost	Had.	† 1775 som Sognepr i Tyrstrup.
13	1744	<i>Andreas Boysen</i>	Mastrup	priv.	† 1. 7. 1790 som Sog præst i Arrild.
14	—	<i>Matthias Meiland</i>	Mastrup	Had.	† 25. 6. 1796 som Sog præst i Fjelstrup.
15	—	<i>Christianus Practorius</i>	Hammelev	Had.	† 1779 som Sog præst i Hammelev.
16	1746	<i>Johannes Christianus Meyland</i> .	Mastrup	Had.	*1720, stud. Jena 17 Præst i Lygen.
17	—	<i>Wilhadus Christianus Zoega</i>	Wilstrup	priv., Plo:n	† 1790 som Sognepr i Mogeltønder.

¹⁾ Systematische Sammlung der .. Verordnungen und Verfügungen IV. (1832) S. 631—643.

²⁾ Jfr. Thomas Matthiesen i Schriften des Vereins für Schleswig-holsteinische Kirchengeschichte, 2. Række, 7. Bd. (1925) S. 461—489.

Nr.	Aar	Navne	Hjemsted	Skole	Oplysninger
18	1749	<i>Kaj Lunding</i>	Iiad.	Iiad.	*1723, stud. Køb. 30. 7. 1744, Rostock 20. 5. 1746.
19	1766	<i>Johannes Klinker</i>	Mastrup	Tønder	Søn af Sognepræst Nicolai Klinkert i Hoptrup. †
20	—	<i>Johannes Christianus Klinkert</i> ..	Hoptrup	Tønder, Iiad.	stud, theol. Halle 1762.
21	1767	<i>Stephanus Henricus Praetorius</i> .	Eiderstad	Iiad.	† 29. 5. 1806 som Sognepræst i Hejls.
22	—	<i>Andreas Praetorius</i>	Eiderstad	Garding	
23	1771	<i>Johannes Samuel Dyrhof</i>	Hafnære	Iiad.	† 1780 som Sognepræst i Østerløgum.
24	1773	<i>Ludovicus Ludwigsen</i>	Døstrup	Tønder	
25	—	<i>Martin Burchard Blendermann</i> .	Iiad.	Iiad.	† 1789 som Sognepræst. i Vesterland paa Silt.
26	1774	<i>Nicolaus Bened. Lange</i>	Iiad.	Iiad.	† 4. 12. 1791 som Privatdocent i Kiel.
27	1777	<i>Erasmus Christian Wagner</i>	Hammelev	Iiad.	stud. Kiel 30. 4. 1772.

T. O. Achelis

Dr. Jes Jessen i Husum har som Særtryk af »Jahrbuch des Nordfriesischen Vereins udgivet en »Enkelliste« der Margareta Dorothea Luther (1682—1730)«.

Udtrykket Enkelliste betegner en Descendenstavle. Begrundelsen til Udarbejdelsen af denne ligger naturligvis i, at hun — iøvrigt hidtil ubeviseligt — antages at være en Descendent af Reformatoren Martin Luther. Det er et stort Antal Personer, der er samlet paa denne Descendenttavle i Listeform; i Hovedsagen tilhører de de frisiske Bondeslægter (næsten alle — sen Navne!), en Del af Slægtsmedlemmerne har iøvrigt ogsaa hjemme i de sønderjydske Landsdele. At Udgifveren er en flittig genealogisk Forsker, fremgaar tydeligt af det foreliggende Arbejde; han synes overalt, hvor det har ladet sig gøre, at medtage Dødsarsager. Til Descendentstavlen i Listeform er føjet Oversigtstavler i Stamtavleform.

P. H.

Tidene har forandret sig, og det hurtigt. For blot 10 Aar siden var der intet Land i Verden, hvor Myndighederne tog sig saa meget af Adels-spørgsmaalet, som Tyskland — og nu! — Jeg har foran mig liggende et Svar fra det preussiske Justitsministerium »als Abwicklungsstelle des vormaligen Heroldsamts«, fra September 1925 til en tysk Statsborger, der ønskede Oplysning om sine Adelsrettigheder, der i al sin illustrerende Korthed lyder som følger:

»Das Heroldsamt ist mit dem 31. März 1920 aufgelöst worden; Auskünfte über frühere Adelsverhältnisse werden nicht mehr erteilt. Die eingereichten Schriftstücke erhalten Sie anliegend zurück.«

Den paagældende, der virkelig havde stærk personlig Interesse i at faa de ønskede Oplysninger, kan jo nok med dette Svar siges at være vel rejst!

P. H.

Edouard Du Puy's Musikhandel.

I Anledning af Hr. Robert Neuenhans Artikel i nærværende Bind Pag. 264 angaaende Du Puy's Nodehandel vil jeg gerne oplyse følgende:

Det er højst sandsynligt, at Du Puy aldrig har haft noget Borgerskab som »Nodehandler«, (Borgerskabsprotokollen kender dog ikke denne Betegnelse, men benytter derimod Ordet »Musikhandler«), thi det var ikke ualmindeligt, at de datidige Kapelmusici havde en Bifortjeneste ved Salg af Musikalier fra deres private Bopæle. Saaledes bl. a. hans Samtidige, Komponisten til »Fanemarschen«, »Tappenstregen« m. m., Kapelmusikus G o t t l o b F r i e d e r i c h K i t t l e r (f. 1780, d. 1819).

Hvornaar Du Puy er begyndt med sin Nodehandel, kan nu neppe oplyses, men sandsynligvis er det sket efter, at han i Maj Maaned 1803 i Brønshøj Kirke var blevet viet til Kobberstikker Müllers Datter Louise.

Da han holdt Bryllup, boede han ifølge Vejviseren i Vimmelskaffet Nr. 48, og Aaret efter anføres han som boende i Skovbogade Nr. 2, men disse tvende Adresser dækker over den samme Ejendom, hvis daværende Matr. Nr. var 26 & 27, saa Vejviseren har det ene Aar henført ham til den ene Gade og Aaret efter til den anden Gade.

I Aarene 1805 og 1806 boede Du Puy paa Amagertor Nr. 48 A., der ved Matrikuleringen fik Nr. 37, altsaa det nuværende Nr. 27 (den samme Ejendom, hvor senere »Jordbar-Andersen« i mange Aar havde sin Frugthandel), og herfra er det, at han den 13. Januar 1806 i »Adresseavisen« averterer om Overdragelsen af sin Musikhandel til Friling.

Overdragelsen sker faa Maaneder før »Ungdom og Galskab« opførtes 1. Gang den 19. Maj 1806, og da Du Puy jo fik Honorar for dette Syngestykke og saaledes paa en Gang fik en for hans Forhold større Pengesum mellem Hænder, er dette rimeligvis Grunden til, at han afstaar Musikhandelen.

I senere Vejvisere anføres som boende paa Østergade Nr. 8 (det nuværende Nr. 3, hvor Trydes Boghandel er): »E. O. Friling, Klaverinformator og har et musikalsk Lejebibliotek.«

Hvor Frilings Musikhandel senere er blevet af, kan man ikke oplyse med Bestemthed, men helt utænkeligt er det dog ikke, at den er havnet som et Led i C. C. Loses Musikhandel.

Sagen er nemlig, at den 5. September 1798 fik E. F. J. H a l y, der var født i Bourgogne, Borgerskab som Musikhandler i København, og denne Forretning overtoges i 1802 af C. C. L o s e (f. 1787, d. 1835). i hvis Firma successive forskellige Nodeforretninger indgik. Umuligt er det derfor ikke at antage, at Frilings Handel ogsaa er optaget i Loses Firma, og saafremt dette Postulat skulde vise sig at være rigtigt, (Beviset mangler dog), saa bestaar Edouard Du Puy's Nodehandel endnu den Dag i Dag, thi i 1879 overtoges C. C. Loses tidligere Forretning (i 1871 overgaaet til C. F. B o r c h o r s t) af W i l h e l m H a n s e n s Musikforlag.

Det kunde være meget interessant, om Beviset for, at Frilings Forretning er overgaaet til C. C. Lose, en Dag maatte kunne føres, thi saa eksisterer jo Du Puy's Nodehandel endnu paa en Maade hos Wilhelm Hansen.

Carl C. Christensen.

I en Artikel »Kommunale Biblioteker og hvad de vil« i Ugeskriftet »Frem« Hefte 53 oplyses, at der fra Københavns Kommunebiblioteker i 1924 udlaaentes godt en halv Million Bind Faglitteratur. For nogle af de stærkest benyttede Grupper stiller Tallet sig saaledes: om København 14 899, Samfundskundskab 16 260, Folkeminder 12 373, Musik 26 579, Geografi og Rejsebeskrivelser 99 288 og Personalhistorie, der uden Sammenligning er den stærkest benyttede faglige Gruppe, ikke mindre end 112 387 Bind.

Dette Tal bringer Vidnesbyrd om det stærkt udbredte Begær efter personalhistorisk Læsning, et Begær, som kun kan glæde enhver, der har

Interesse for dette Fag. Saa meget mere nedslaaende virker da et andet Tal, der kan sættes op mod dette, nemlig vort Samfunds Medlemstal. Det er ganske uforstaaeligt, at dette for hele Danmarks Vedkommende kun udgør **knapt** 300, naar Trangen til personalhistorisk Læsning alene i København giver sig Udslag i saa forbløffende højt et Tal, som foran nævnt. Det kan neppe være andet, end at Medlemstallet vil kunne forøges betydeligt, saafremt Samfundets Medlemmer hver for sig vil virke for Tilgang.

Bergens rørige historiske Forening, der allerede paa mange Maader har vist sin Interesse for personalhistorisk Forskning, har atter ladet høre fra sig, idet den har udgivet de af den udmærkede norske Personalhistoriker A. M. Wiesner gennem en lang Aarrække samlede »Dødsfald i Bergen 1765—1850«. Disse Samlinger af Dødsfald er uddraget af Avertissementer og Sørgedigte, optagne i Bergens Adressekontois Efterretninger fra dette Blads Begyndelse i Aaret 1765.

Det er en Fylde af personalhistorisk Stof, der herved er gjort tilgængeligt for Almenheden. Der er her Tale om ca. 10 000 Dødsfald, men Antallet af personalhistoriske Oplysninger er mange Gange større, idet der overalt kort er gengivet de personalhistoriske Oplysninger, som Avertissementerne indeholder f. Eks. Ægteskaber, Børn o. lign. Oplysningerne er altsaa adskiligt fyldigere end Richters Dødsfald for Danmarks Vedkommende. Det er ved at gennemblade Dødsfaldene let at se, hvor stort et Fremmedelement Bergen har haft.

Maatte dette udmærkede personalhistoriske Værk bidrage sit til, at ogsaa andre Steder de gamle Avisers mange personalhistoriske Oplysninger af lignende Art samledes og offentliggjortes. Museumsinspektør Uldall har for nogle Aar siden paaibegyndt slige Uddrag for Københavns Adresseavis' Vedkommende, og den hyppige Brug, der gøres af disse, der hidtil kun er samlede for enkelte Aar, i det kgl. Bibliotek i København, hvor de er deponerede, vidner noksom om, hvor betydningsfulde de er.

Bergens historiske Forening vil faa Glæde af denne Offentliggørelse.

P. H.

I Admiral C. C. Zahrtmanns Optegnelser om Kong Christian VIII. ved Dr. Louis Bobé (Personalhistorisk Tidsskrift VIII. 4. Pag. 195) findes anført i Omtalen om Prins Christian Frederiks Lærere: »At Thonning, senere i General Told Kammeret, ogsaa havde været hans Lærer, synes utroligt, men det var dog Tilfældet.

Hvorfor Admiralen finder det utroligt, staar mig ikke ganske klart, men formodentlig sigter han til Thonnings unge Alder. Denne kan dog ikke have været nogen absolut Hindring, da han var 11 Aar ældre end Prins Christian Frederik og hans Kundskaber i Botanik vel nok kunde have kvalificeret ham til Lærer i dette Fag, inden han afrejste til Guinea i September 1799.

Noget andet er, at han sikkert ikke har været Prinsens Lærer, da han ellers vilde have nævnet det i sin Indberetning til Ordenskapitlet i Anledning af Udnævnelsen til Ridder af Dannebrog 1826, i hvilken han meget omhyggeligt gør Rede for de Stillinger, han har beklædt paa sin Løbebane.

Admiralens Bemærkning skyldes formentlig en Forveksling med den Omstændighed, at Thonning, efter Hjemkomsten fra Guinea — i Aarene 1806—10 — var Lærer for Prins Christian Frederiks Broder, Prins Frederik Ferdinand.

Netop i denne Periode stod han i Forbindelse med Prins Christian Frederik, hvis Samlinger han ordnede og for hvis Arboret ved Sorgenfri han, paa Prinsens Opfordring, maatte drage Omsorg.

Jean Thonning.

Oversigt over det i de af de historiske Amtssamfund for Aaret 1924 udgivne Aarbøger indeholdte betydeligere personalhistoriske Stof:

Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift XVII. — Edv. Egeberg: Linaa Sogn i gamle Dage. fortsat (Præstehistorie) — Sigurd Elkjær: Præsten Ove Hansen Guldberg (1671—1732).

Aarboeg udgivet af Historisk Samfund for Københavns Amt (med gamle Roskilde Amt) — Carl Neergaard: Ledreborg. (Godsets Besidder.: Henrik Müller, Thomas Fincke, Henrik Fincke, Karen Gyldensparre, Mette Reedtz, Sofie Lindenov og Familien Holstein).

Lolland-Falsters historiske Samfunds Aarboeg for 1924. — Olaf Carlsen: Rentemester Henrik Müller og Nysted Kirke. — Viggo Holm: Nykøbing Hospital II. (heri om Forstanderne).

Aarboeg for Historisk Samfund for Odense og Assens Amter XII. Aarg. — P. E. Jensen: Nikolaj Faber som Skolemand. — Lærer Elling: Præsterne i Sønderø.

Fra Ribe Amt. — J. T. Rode: Biskop Tønne Bloch som Feltpræst i Aarne 1758—62.

Vejle Amts Aarbøger. — Chr. Petresch Christensen: Fredericia Købstad og dens Indbyggere ved Aar 1735.

Vendsysselske Aarbøger. — Chr. Munck Rømer: Bagesvogn. fortsat. — Chr. Petresch Christensen: Vendsysselske Visitatsunderretninger 1738—64, Kjør Herrød.

Hardsyssels Aarboeg. — J. P. Haahr: Enkedronning Caroline Amalies Forhold til Sir Skole og til dens Lærer H. J. Hansen-Sir. — Chr. Jensen: Præsten Jacob Schive (1711—27). — Nogle Notitser om Niels Sehested.

Fra Holbæk Amt. — Højskolelærer J. P. Jensen: Ruds Vedby Kredens Historie. (Folketingsmændene A. C. Gleeup, M. Rasmussen, S. Jensen, L. Dinesen, Tauber, H. Jørgensen, S. Svendsen). — A. T.: Borgmester N. E. Hansen.

Aarboeg for Historisk Samfund for Præstø Amt. 13. Aarg. — fhv. Sognepræst Henning Jensen: En fattig Præst, (Sognepræst til Allerslev F. C. S. Borchsenius. 1777—1840).

Skivebogen. — Jeppe Aakjær: Jebjærg Præster. — Jeppe Aakjær: Fra Taarupgaard. (Gaardens Ejere af Familierne Kaas og Juul).

Fra fimmerland og Kjør Herred. — Chr. Petresch Christensen: Militærvæsen og Militærpersoner i Kjør Herred paa Christian V. Tid. — E. W. Jacobsen: Præsteslægten Wagaard i Skelund og Visborg.

Grotum.

Für den dänischen Familiengeschichtsforscher sind vielleicht folgende — mir in Wege des Tauschs von Herrn Dr. H. F. Beneke, Archivar und Bibliothekar des Kirchenrats in Hamburg gewordenen — Angaben von Interesse.

Henrik Grotum (Grothen), Kaufmann in Aalborg, begraben $2\frac{2}{3}$ 1663 (cf. V. A. Secher, Slægten Secher Nr. 54, fol. 59, und Den Grotumske Legatstamtavle) var nach den dortigen Angaben aus angesehenen Hamburger Patriciergeschlechts. Er ist zweifellos identisch mit:

Henrik Grotohm, der 1657 in den Stadterbebüchern Hamburgs als Erbe seines Vaters auftritt. Hamburger Bürger war er nicht, also ausser Landes. Sein Vater hies Albert Grotohm, Gewandbereiter in Hamburg. Dessen Vater Albert Grotohm kam 1578 nach Hamburg, war ebenfalls Gewandbereiter und ist zufolge der Stadterbebücher 1611 gestorben. Sein Vater Johann Grotohm, Schuhmacher, lebte um 1550 in Rethem an der Aller.

Dr. phil. Ernst Wiedemann.
Nürnberg.

Samfundets Anliggender.

Samfundets danske Afdeling afholdt i Vinteren 1924—25 følgende Møder:

Mandag den 17. November. Raadstuearkivar, mag. art. Axel Lindvald talte om Frederik VI. som Kronprins.

Mandag den 2. Februar. Sekretær i Stednavneudvalget, cand. mag. Gunnar Knudsen talte om den danske Stednavneundersøgelse.

Fredag den 13. Marts. Kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé talte om den tysk-nederlandsk Koloni i København 1575—1848.

Grundlovsdagen, Fredag den 5. Juni, afholdt Afdelingen et Sommermøde paa Bakkehuset. Mødet, der var meget vel besøgt, formede sig i det væsentlige efter samme Program som den to Dage tidligere afholdte Indvielsesfest. Selskabet samledes i Mindestuerne, hvor Formanden for Forfatterforeningen, Hr. Sophus Michaëlis. og Dr. Bobé talte. Imellem Talerne sang Koncertsangerinde Fru Hellemann og kgl. Fuldmægtig, cand. jur. Axel von Späth Sange fra Rahbeks Tid. Efter denne Del af Festen samledes Deltagerne om den uden for Huset rejste Mindesten, og her, hvor Faklerne imidlertid var blevet tændt, læste Fru Astrid Hjorth-Nielsen Rahbeks »Til mit Bakkehus« og Oehlenschlägers Digt ved Kamma Rahbeks Begravelse. Efter denne alvorligere Del af Festen samledes Deltagerne om de under det mægtige Kastanietræ dækkede Smørrebrødsborde. Festen var begunstiget af et overordentligt smukt Sommervejr. Ikke en Vind rørte sig, og Lysene paa Bordene brændte stille og smukt. Efter at Smørrebrødet var fortæret, serveredes gammeldags Punsch, og fra Vinduerne i Dr. Bobés Lejlighed sang, foruden Fru Hellemann og Fuldmægtig Späth, Fru Ellen Rovsing og Koncertsanger Kalom adskillige Sange, der alle paahørtes med Glæde af Deltagerne. Først ved Tolvtiden sluttede den smukke Fest, der altid vil blive mindet af Deltagerne med Glæde, ved, at Sekretæren for Samfundets danske Afdeling paa Deltagernes Vegne bragte en hjertelig Tak til alle, der havde bidraget til Festens smukke Forløb, først og sidst til Dr. Bobé og Fru, der havde aabnet deres smukke Hjem for Festens Deltagere.

Samfundet talte den 1. December i Aar 390 Medlemmer, heraf 281 i Danmark, 98 i Norge og 10 i Udlandet.

Samfundets Bestyrelse betsaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Danske Afdeling:

Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé*, Formand.	Overretssagfører Paul Hennings, Redaktør af Tidsskriftet og Kasserer.
Hofjægermester, Baron H. H. Berner-Schilden-Holsten, Langeso.	Postkontrolør H. Hjorth-Nielsen, Sekretær.
Professor ved Universitetet, Dr. phil. Aage Friis.	Postmester C. Klitgaard, Brønderslev. Tjenstgørende Kammerherre hos Hds.

Majestæt Enkedronningen, Etats- Arkivar i Rigsarkivet *S. Nygård**.
 raad *G. Krag.* Generallojtnant, Dr. phil. *A. P.*
 Ingeniør *Vilhelm Marstrand**. *Tuxen**.

Norske Afdeling:

Statsarkivar *E. A. Thomle**, Formand. Bureauchef, Artillerikaptajn *M.*
 Generalsekretær, cand. i jur. *Harald Munthe.*
*Gram**. Arkivamanuensis *A. W. Rasch**, Se-
 kreterær.
 Godsejer *G. F. Heiberg.* Højesteretsadvokat *A. Skjelderup.*
 Overretssagfører *A. Juel.*

De med * betegnede Herrer danne henholdsvis det danske og norske Skriftudvalg.

Samfundets korresponderende Medlemmer er:

Docteur en droit *Louis Bouly de Lesdain* i Dunkerque, Sekretær i Styrelsen for Genealogiska Samfundet i Finland, Kamrer *Osmo Durchmann* i Helsingfors, Postkontrolør *Gustaf Elgenstierna* i Stockholm, Geheimeraad, Dr. *E. H. H. Grotefend* i Schwerin, Kammerherre, Dr. *Stephan Kekule von Stradonitz* i Berlin, Rigsheraldiker Greve *Adam Lewenhaupt* i Stockholm, Arkivar, Dr. phil. *Hans Kellinghusen* i Hamborg, Forstander for Letlands genealogiske Selskab Friherre *Nicolaj von Rahden* i Mitau, Greve *C. M. Stenbock*. Archivar Dr., *Friedrich Wecken*, Oetzsch ved Leipzig.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Kendes der Portrætter af:

- a. Christian Peter Thorlacius, Rektor i Kolding 1809—17, død i Ringkøbing 1834, og
- b. Johannes Grønlund, Rektor i Kolding 1833—1844, død i Kolding 1859.

2.

Kan nogen give Oplysning om nulevende Slægtninge af disse to Mænd, til hvem der kan rettes Forespørgsel om et Billede.

J. O. Brandorff.

Svar.

Spørgsmaal VIII. R. 4. S. 272. I.

Jomfru Mette Giøes dristige Paastand i hendes Slægtbog (Ny D. Mag. II 345), at Erik Sjølandsfar var Valdemar Atterdags Slegfreds søn, lader sig kun godkende gennem et Brud paa den hidtil ret gængse Forestilling, at en Fader helst maa være ældre end sin Søn. Kong Valdemar Atterdag, født i sit Aarhundreds andet Tiaar, død 1375, var nemlig en halv Snøs Aar yngre end Herr Erik Sjølandsfar. Denne træder ind i Historien allerede 1326, da Ærkebisp Karl den Røde udgav et Brev om, at Erik Sjølandsfar paa Kongens Vegne havde overgivet ham Hammers-

hus (Ældste d. Archivregistraturer, IV. S. 27). Han maa herefter være født senest i Aarhundredets første Tiaar. Fra hans Liv haves kun faa Holdepunkter. Han ejede stort Jordegods og nævntes Erik Sjælandsfar af Oreby. Han døde inden 1371, da hans Enke Margrete Jacobsdatter skænkede det meste af sit Gods til Franciskanerne i Odense og i Nakskov (Scr. Rerum Dan. I 312); hun levede endnu 1379. Hans Datter Bodil, vist af et tidligere Ægteskab, blev gift med Lavrens Jensen (Blaa), der 1394 var Ejer af Oreby (Repert. 3965).

M. K. Zahrlmann.

Trykfejl og Rettelser.

- S. 79. og 80. Hyde, læs Heide.
- S. 81. Wimpffen, læs Wimpffen.
- S. 83. Schaffelitzky, læs Schaffalitzky.
- S. 85. Fudler, læs Fiedler.
- S. 85. Arnodine, læs Arnoldine.
- S. 193. Christitian, læs Christian.

**Fortegnelse over Medlemmerne af
Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.**

(1. December 1925.)

Danske Medlemmer. *)

Hs. Maj. Kongens Haandbibliothek.

Aalborg Stiftsbibliotek, Aalborg.
Adeler, C. H., Baron, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Ahlefeldt-Laurvig, C. J. F., Greve, Hofjægermester, Lundsgaard pr. Kerteminde.
Ahlefeldt-Laurvig, F. W., Greve, cand. polit.
Andersen, A. H., Sognepræst, Sundby pr. Nørre Alslev.
Andersen, I. O., Dr. theol., Professor ved Universitetet.
Antropologiske Komité, Den kgl.
Arctander, Carl, Forfatter.
Arends, Otto Fr., Kommunelæge, Overby pr. Nykøbing S.
Askov Højskoles Bibliotek, Askov pr. Vejen.
Avelsen, M., Frue, Vallerød pr. Rungsted.
Barth, E. D., Overretssagfører.
Bech, Harald, Grosserer, Klampenborg.
Bech, Jørgen, Bankassistent.
Behrens, Carl, Redaktør.
Bentzon, A. Drachmann, Byretsdommer.
Berner-Schilden-Holsten, H. H. A. Baron, Hofjægermester, Langesø.
Biblioteket for Thisted By og Amt, Thisted.
Bie, L., Kontorchef i Landmandsbanken.
Bille-Bræbe-Selby, Ellen, Grevinde.
Binzer, O., Kolonibestyrer, Grønland.
Blangstrup, I. C., Kaptajn, Redaktør.
Blædel, Werner, Kontorchef.
Bobé, Louis, Dr. phil., Kgl. Ordenshistoriograf.
Bojesen, Magnus, Kommandør.
Borberg, L. P., Statens Sygekassainspektør.
Bornholms Centralbibliotek, Rønne.
Brandorff, I. O., Kæmner, Kolding.
Brandt, J., Bankdirektør, Charlottenlund.
Brenner, Franz, Dr. med., Læge, Tønder.
Brenner, S. O., Sekretær.
Bretteville-Plum, F. C., Bankdirektør.
Bruun, A., Dommerfuldmægtig, Køge.
Bryndum, V. G. F., cand. polyt., Stadsingeniør, Horsens.
Buch, W. J., Politinspektør.
Boje, Fuldmægtig.
Caroc, F. C. G., Direktor.
Cederfeld de Simonsen, H. C. F. V., Kammerherre, Erholm pr. Aarup.
Centralbiblioteket for Hjørring Amt, Hjørring.
Christensen, Carl C., Forfatter.
Christensen, Harry Christian.
Christensen, S., Realskolebestyrer, Vandrup.
Christensen, V., Frk.
Christensen, W., Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Classenske Bibliotek, Det, Nykøbing, Falster.

*) Naar ingen Bopæl er angivet, er denne København.

- Clausen, Julius*, cand. mag., Kgl. Bibliotekar.
Clément, Ad., Ingeniør.
Clementsén, O. H., Fuldmægtig i Nationalbanken.
Colding, T. A., cand. polyt., Ingeniør.
de Corinck, Gerda, Frk.
Damm, Harriél, Frue.
Dinesen, B. S., cand. jur., Sekretær i Landbrugsministeriet, Hellerup.
Dovstummeskole, Den kgl., Fredericia.
Ebstrup, H., Overretssagfører.
Eegholm, A. J. P., mag. art., Registrator i Rigsarkivet.
Egede-Glahn, Hans, Sekretær i Indenrigsministeriet.
Egholm, L., Overretssagfører, Hellerup.
Ehrenreich-Hansen, Frk., Randers.
Engelstoft, J. C. T., Politifuldmægtig, Toftlund.
Erslev, K. S. A., Dr. phil., fhv. Rigsarkivar.
Estrup, J., cand. theol., Godsejer, Skafføgaard pr. Morke.
von Eyben, N. C. C. A., Postmester, Ruds Vedby.
Fabricius, F. V., Læge.
Falk-Jensen, A., cand. jur., Fuldmægtig i Finansministeriet.
Finansministeriet.
Finsen, V., Overpostkontrolør, Charlottenlund.
Fischer, Josef, Bibliotekar.
Flensborg, Andreas, Bøghandler, Roskilde.
Fontenay, F. le Sage de, Minister, Reykjavik.
Forplejningskorpsets Bibliotek.
Foss, Frue, Aalsgaarde.
Frederiksberg Kommunalbestyrelses Haandbibliotek.
Frederiksberg Kommunes Folkebibliotek.
Friderichsen, Viggo, cand. jur.
Friis, Aage, Dr. phil., Professor v. Universitetet.
Friis-Petersen, H., Forretningsfører, Aarhus.
Fugl, I. F., cand. pharm.
Fyens Stiftsbibliotek, Odense.
Fyens Stifts Læseforening, Odense.
Galskjøl, J., Overretssagfører, Køge.
Garnisonsbiblioteket.
Geill, H., Overlæge, Viborg.
Gentofte Kommunebibliotek, Hellerup.
Good, A., cand. theol., Hellerup.
Gram, C. H. O., fhv. Kontorchef i Landbrugsministeriet.
Grandjean, P. B., Underarkivar i Rigsarkivet.
Grandjean, Louis, Fuldmægtig.
Grenvop-Castenskjold, C. H. J. P., Kammerherre, Hagedstedgaard pr. Maarso.
Gribsvad, Frode, Underarkivar, Aabenraa.
Grundtvig, S. P., Dommer.
Gronvald, F. C., Direktør i Forsikringselskabet »Danmark».
Gronvald, cand. polit., Sekretær.
Gullach-Jensen, E., Frk., Kommunekererinde.
Gundel, Leif, stud. art., Aarhus.
Gundersen, Ingolf.
Haandværkerforeningen, Aalborg.
Haase, P., Forlagsboghandler.
Hagen, C. A. E., Komponist.
Halvorsen, C. F. S., Ritmester, Korsør.
Handels- og Kontoristforeningen.
Hansen, Andreas, Grosserer.
Hansen, J. H., Overlærer, Borgmester, Køge.
Harbou, N., Dommerfuldmægtig, Aarhus.
Harries, O., Dommerfuldmægtig, Svendborg.
Hartmann, Hjalmar, Grosserer.
Hauch-Fausboll, T., Direktør.
Heilskov, Chr., Bibliotekar, Hellerup.
Helms, G., Overretssagfører.

- Hennings, C. W. C.*, Konsul, Gentofte.
Hennings, Paul de C., Overretssagfører (livsvarigt Medlem).
Henrichsen, Frk.
Herlufsholms Skoles Bibliotek, Næstved.
Helsch, Stephan, Overretssagfører.
Hjorth-Nielsen, H. E., Postkontrolør.
von Holstein, F. A., Oberstløjtnant.
Hollen, K., Kontorchef i Patentkommissionen.
Hornemann, G., fhv. Landsarkivar.
Hostrup, Aage, cand. mag., Vicedirektør, Hellerup.
Hostrup-Schultz, J. V. A. E., Kaptajn.
Howden-Ronnenkamp, P. C., Kammerherre, Næsbyholm pr. Sorø.
von der Hude, E., Kontorchef i Skattedepartementet.
Hvidt, L. N., Dispachør.
Høeg, Eiler, Læge, Jægerspris.
Hørring, J., Landsdommer, Viborg.
Industriforeningen.
von Irgens-Bergh, G. O. A., Oberstløjtnant, Ris Skov.
Jacobsen, Frits, Stabslæge.
Jensen, C. A., Museumsinspektør.
Jessen, L. P., Arkitekt, Løjtnant.
Jonassen, G., Boghandlermedhjælper.
Johannsen, W., Dr. med. & phil. & bot. & zool., Professor v. Universitetet.
Juel-Hansen, E., Assistent, Odense.
Jørgensen, A., Overlærer, Aalborg.
Jørgensen, Chr., Bankdirektør, Aalborg.
Kaae, Ivar, Hellerup.
Kalundborg Centralbibliotek, Kalundborg.
Kierulf, Axel, Redaktør.
Kjølby, Anton, Lærer, Lægind pr. Nykøbing Mors.
Klitgaard, C., Postmester, Brønderslev.
Klubien, Erik, Læge, Helsingør.
Knudsen, Morten, Stabslæge.
Knudsen, P. C., Lærer, Aalborg.
Kolding Bibliotek, Kolding.
Kommunens Folkebibliotek.
Kongstad, E., Handelsrejsende.
Koppel, Henrik, Forlagsboghandler.
Krag, C. M. G. R., Kammerherre.
Krag-Juel-Vind-Frjs, F. Greve, Hofjægermester, Juellinge pr. Aunede.
Krak's Forlag.
Krarup, C., Sognepræst, Tjustrup pr. Fuglebjerg.
Krigsministeriets Arkiv.
Krog, A. C., Læge, Herning.
Kræfting, Aage, Grosserer.
Kvindelig Læseforening.
Køster, Gunnar, Lærer, Kolding.
Laage-Petersen, Frk.
Landsarkivet for Fyen.
Landsarkivet for Jylland.
Landsarkivet for Sjælland.
Lange, N. D. V., Frk., cand. mag., fhv. Arkivregistrator.
Lange, M., Urmager.
Langkilde, C. V., fhv. Bibliotekar.
Larsen, Lauritz, Fuldmægtig.
Lassen-Landorph, Aage, Politifuldmægtig, Skive.
Lauridsen, O. Vang, Fabriksingenør, cand. polyt., Vejen.
Levin, Anna, Frue, Rungsted.
Liebe, C. I. O., Højesteretssagfører.
Liisberg, H. C. Bering, Slotsforvalter.
Linvald, C., Raadstuearkivar.
Lindholm, Paul, Friskolelærer, Aagaard.

- Lissau, L.*, Justitsraadinde.
Lorenzen, Vilh., Dr. phil.
Lütken, V., Sognepræst, Simmerbølle.
Lyngge, H., Boghandler.
Løvenskjold, C. O. H. L. Baron, Hofjægermester, Løvenborg pr. Regstrup.
Malling, Otto, Rodeassistent.
Maribo Stiftsmuseum, Maribo.
Marquard, E., Arkivar i Rigsarkivet.
Marquardsen, Tømremester, Aarhus.
Marstrand, W. N. J., cand. polyt., Ingeniør.
Meyer, Karsten, Højesteretssagfører.
Moltke, Else, Grevinde.
Moltkeske Bibliotek, Del grevelige.
von Munthe af Morgenstjerne, B. O. A., Kammerjunker, Ekspeditionsssekretær.
Müller, Wanda, Fru.
Mons Folkebibliotek, Stege.
Møller, Knud, Købmand.
Møller, T. S., Justitsraad, Sagfører. Randers.
Mørkeberg, H. H., Sagfører.
Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, Del, Hillerød.
Nationalmuseets 2. Afdeling.
Neergaard, C. O., Museumsinspektør.
Neeindam, R., Skuespiller, Forfatter.
Nissen, C. E., Direktør.
Nordjydske Landbibliotek, Del, Aalborg.
Norrie, G., Stabslæge.
Nyebø, Dagmar, Fru, Hellerup.
Nygaard, Georg, Redaktionssekretær.
Nygaard, S., Arkivar i Rigsarkivet.
Olsen, Axel, Overretssagfører.
Ordenskapitlets Sekretariat.
Ostermann, H. P. S., Sognepræst, Taastrup.
Oswald, Johanne, Frk.
Ottesen, C., Forstander.
Paludan-Müller, Astrid, Frk., Fuldmægtig.
Pedersen-Wisbech, A., Kommunelærer, Kgl. Translator.
Petersen, C. C., Boghandler, Lyngby.
Petersen, Carl S., Overbibliotekar.
Petersen, F. J. H., fhv. Apoteker.
Petresch Christensen, Chr., Byretsfuldmægtig.
de Plessen, S. L., Enkebaronesse.
Pontoppidan, Axel, Kaptajn af Livgarden, Kammerjunker, Klampenborg.
Quist, Folmer.
Qvist, C., Murermester, Horsens.
Qvistgaard, Erh., Pastor emeritus.
Raadhusbiblioteket.
Rahbek, O., Apoteker, Hammershøj pr. Viborg.
Ramsing, H. U., Oberst.
Rasch, J. S., Købmand, Helsingør.
Rasmussen, R. A., Sognepræst, Kongerslev.
Ravn, Marie, Frk.
Rehling-Qvistgaard, P. C., fhv. Forpagter, Nyraad St.
Reimer, A., cand. theol., Skoleinspektør.
Reventlow, C. E. Greve, Hofjægermester, Brahetrolleborg pr. Korinth.
Ricard, Fr., Landsdommer, Viborg.
Richelieu, A., du P. de, Kammerherre, Viceadmiral, Kokkedal.
Richter, J. C. L., Sognepræst, Vejen.
Ridiger, H. P., fhv. Kontorchef i Marineministeriet.
Rigsdagens Bogsamling.
Rist, P. F., Oberst.
Ritzau, F. A. N., Bibliotekar.

- Rode, E.*, Overretssagfører.
Roede, H. C., Underarkivar i Rigsarkivet.
Rosenorn-Teilmann, I. C., Frk., Stamhusbesidderinde, Nørholm pr. Sig.
Rugaard, cand. phil.
Rump, C. D., Højesteretsdommer.
Rye, H. J. O., Kaptajn, Kammerjunker.
Rørsig, P. M., Lærer, Hallund pr. Brønderslev.
Saxild, G., Landsarkivar, Viborg.
Saxkjøbing og Omegns Folkebogsamling, Saxkjøbing.
Schack, B. J., Bankassistent, Kgl. Translatør.
Schmit-Jensen, H. O., Dyrlæge.
Schotlländer, Louis, Grosserer.
Schou, H. H., Direktør.
Schulin-Zeulhen, Enkegravinde, Fredensborg.
Schæffer, Aage, cand. pharm.
Scholler, C. E. A., Hofjægermester.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sjællands Stiftsbibliotek, Roskilde.
Skives Folkebibliotek, Skive.
Smith, A. H., Overretssagfører.
Sommer, F. C. W., Kontorchef.
Sommer, O., Sognepræst, Skivum pr. Vægger.
Sortfeldt, Severin Christensen, Førstelærer, Skjoldborg pr. Thisted.
Sorø Akademis Bibliotek, Sorø.
Sprechler, H. W., Direktør, Premierløjtnant, Hellerup.
von Spreckelsen, E., Frue, Viborg.
Statens Lærerhøjskole.
Stein, J. T., Højesteretssagfører.
Stilling-Andersen, Chr., Grosserer.
Studenterforeningen.
Suhr, F., Fabrikant.
Sundbo, Arne, Overretssagfører.
Svendborg By og Amts Bibliotek, Svendborg.
Swane, J., cand. jur., Sekretær i Finansministeriet.
Sønderborg Bibliotek, Sønderborg.
Thaulow, Johs., cand. polit., Toldforvalter, Saxkjøbing.
Thaulow, Th., Kaptajn af Livgarden, Kammerjunker.
Thisel, Olivia, Frue, Klampenborg.
Thomsen, C. J. T., Overretssagfører, Aarhus.
Topsøe-Jensen, Th. A., Kommandør.
Tutein, T., fhv. Godscjer.
Tuxen, A. P., Dr. phil., Generalløjtnant.
Uldall, K., Museumsunderinspektør.
Udenrigsministeriet.
Varder, Inger, Frk., Lærerinde.
Vedel, S. N., cand. phil., Assistent.
Viborg Centralbibliotek, Viborg.
Viborg Katedralskole.
Vejle By og Amts Bibliotek, Vejle.
Vemmetofte Klosters Bibliotek, Faxe.
Vold, Lærer, Hasseri pr. Aalborg.
Voss, A., Frue, Lyngby.
Wad, G. L., fhv. Landsarkivar, Odense.
Weberg, O., Ingeniør.
Werner, Johs., Overretssagfører, Hellerup.
Weerner, Hans, mag. art., Hellerup.
West, F., Jürgensen, Arkivar i Rigsarkivet, Charlottenlund.
Wolff, O., cand. polyt.
Wright, A. C., Politifuldmægtig, Nykøbing F.
Zahrtmann, H. C., Assistent i Generaldirektoratet f. Postvæsenet.

Norske Medlemmer.*)

Aall, Cato, Kammerherre, Ulefos pr. Skien.
Aas, N. R., Distriktslæge, Yttre Enebak.
Ameln, Haakon, Konsul, Bergen.
Amundsen, O. Delphin, Ingeniør.
Andersen, Disponent, Gudolf.
Anker, Direktør.
Aschehoug, H., & Co.
Berge, Abraham, Statsminister, Tønsberg.
Bergens Museum, Bergen.
Bergens offentlige Bibliotek, Bergen.
Bruun, Svend Foyrn, Løjtnant, Sem St.
Bull, Francis, Professor.
Busch, Anthon C. cand. jur.
von Cappeln, E., Kammerherreinde, Ulefos pr. Skien.
Daae, Aagot, Frk., Trondhjem.
Daae, Anders, Apoteker, Skjervoy.
Dannevig, Kommandørkaptein.
Deichmannske Bibliotek.
Den gode Hensigt, Bergen.
Det kgl. Videnskabernes Selskab, Trondhjem.
Drammens Folkebibliotek, Drammen.
Engelstad, Bjarne, Kaptein.
Esmarch, Knut, Overretssagfører.
Finne-Grønn, S. H., Kommunearkivar.
Fredriksstad Folkebogsamling, Fredriksstad.
Generalstabens Bibliotek.
Gram, Harald, cand. jur.
Hals, N., Arkivar.
Hamar Stiftsarkiv, Hamar.
Heegaard, Dr. philos., Professor, Ljan.
Heiberg, G. F., Godsejer, Amble Sogn.
Heiberg, Thv., Dr. philos, Haga St.
Helverschou, Ingeniør.
Hertzberg, N., Sørenskriver, Molde.
Hirsch, Einar, Godsejer, Lilleaker.
Hjelm Hansen, Politifuldmægtig.
Holm-Simonsen, Artillerikaptein, Bergen.
Holmsen, Carlo, Løjtnant, Toldassistent, Drammen.
Holta, O. Th., Grosserer, Notodden.
Homan, C., Ingeniør.
Horn, Kitty, Frk.
Huitfeldt, Carl, Sekretær.
Hvistendahl, Otto, Grosserer.
Jansen, Einar, Arkivar.
Johansen, O. F., Toldkontrollør.
Juel, A., Overretssagfører, Drammen.
Kolsrud, Oluf, Professor.
Kommunebiblioteket, Stavanger.
Krag-Rønne, Cato.
Kristianssands Folkebibliotek, Kristianssand.
Lochmann, A., cand. jur.
Marinens Bibliotek, Horten.
Moss Folkebibliotek, Moss.
Mossin, Georg.
Munthe, C. M., Bureauchef, Artillerikaptein.
Munthe-Kaas, H., Højesteretsadvokat.
Neumann, J. H., Sognepræst, Vestre Toten.
Nordlied, Kr., Sognepræst, Djørnør, Roan.
Odegard, Løjtnant.
Olsen, Johan Nordal, Bergen.

*) Naar ingen Bopæl er angivet, er denne Oslo.

Paus, Chr., Godsejer.
Paus, Chr., Grosseerer.
Pedersen, Tord, Overlærer, Drammen.
Pettersen, Hjalmar, Universitetsbibliotekar.
Prebensen, Minister.
Probst, A., Bundtmager, Bergen.
Prydz, Direktør, Sandefjord.
Rasch, A. W., Arkivamanuensis.
Riksarkivet.
Rynning, Karsten, Departementssekretær.
Sandberg, Oberst.
Schioldborg, Kristian.
Schjøth, E., Dr. philos.
Schmid, Olaus, Postekspeditør, Trondhjem.
Schweigaard, Frue.
Seehusen, Adolf, Ingeniør.
Skiensfjordens offentlige Bibliotek, Skien.
Skiens Latinskole, Skien.
Skjelderup, Arthur, Højesteretsadvokat.
Sollied, Olaf, Overlæge, Bergen.
Sollied, P. R., Ingeniør.
Statsarkivet.
Statsarkivet, Bergen.
Statsarkivet, Trondhjem.
Steenstrup, Carl J. G., Bergingeniør.
Strøm, Fr., Sandviken.
Svendsen, Christian, Notodden.
Tank, Gunnar, Arkivkonsulent, Bygdø.
Thomle, E. A., ihv. Statsarkivar.
Tromsø Kommunebibliotek, Tromsø.
Trondhjems Folkebibliotek, Trondhjem.
Tschudi, Felix H.
Tønsberg Folkebibliotek, Tønsberg.
Ugland, Per, Ingeniør.
Universitetets hist. filolog. Seminar.
Universitetsbiblioteket.
Wedel-Jarlsberg, Mimi, Baronesse.
Wiesener, Anthon Mohr, Bibliotekar, Bergen.

Udenlandske Medlemmer.

Balle, Frue, Stockholm.
Gøteborg Stadsbibliotek, Gøteborg.
Lundquistska Bokhandel, Uppsala.
Nobel, Otto, Vicekonsul, Montreal.
Nordmader, Robert, Uppsala.
Nordstrøm, Jan. Hoga (Tjørn), Sverige.
Stockholms kgl. Bibliotek, Stockholm.
Universitetsbiblioteket, Lund.
Welding, O., Sibirien.
Wretmann, Johan, Raadmand, Lastvinge.

REGISTER.

Af H. C. Roede.

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, o: et saadant, der ikke er opstaaet alene ved at sætte »sen« til Forgængerens Navn, en Skik, der for Landboernes Vedkommende varer til ca. 1828, jfr. Fr. af 30. Maj s. A. Førres et saadant Slægtsnavn ikke, anbringes Vedkommende paa Fadersnavnet eller bliver eventuelt at udelade, naar de ikke i Teksten er nøjere bestemte.

Desuden udelades de Personers Navne, hvorom intet af videre Betydning siges i Teksten, f. Eks. Førere for Hærafdelinger, Konger og Fyrster, i hvis Tjeneste de i Teksten nævnte Personer staar, Forfattere, hvis Værker citeres o. s. v.

Hvad den nyere Tid angaar, — Grænsen kan vel sættes ved ca. 1700 — nævnes Hustruerne paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faar ved Giftermaalet.

For den ældre Tids Vedkommende sættes de kun paa deres Pigenavn; er dette ikke noget egentligt Slægtsnavn, bliver det at udelade.

Er Navnene latiniserede, bibeholdes denne Form i Registret, medmindre Teksten oplyser, hvorledes de skal gengives paa Dansk.

Nævnes en Person flere Gange paa samme Side, antydes det, hvor saadant anses fornødent, i Registret ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Fyrster sættes paa deres Navn, ikke paa Landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpaa.

Sammensatte Efternavne, f. Eks. Lente-Adeler, sættes paa første Dels Begyndelsesbogstav, altsaa i de nævnte Tilfælde paa L.

Partikler, som von, de, des, de la, du, zum osv. ses der bort fra; Eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder Efternavnet med le eller la, sættes det under L. Er Partiklen, f. Eks. du, smeltet saaledes sammen med Navnet, at et nyt Ord er dannet, f. Eks. Dupuy, anbringes Navnet paa Partiklens Begyndelsesbogstav, her altsaa paa D.

Lokaliteter og Institutioner, hvorom Teksten har Bemærkninger af særlig Betydning, er optagne i Registret.

Aagaard, Holg. Halling, Assess. 74.	Aasted, Thomas Christensen, Hdlsm. 106? 204.
— Jens Thomassen, isl. Købm. 203. — Marie 74. — W. H., Kommercer. 70.	Abbestée, Michel 116.
Aalborg, Hans Nielsen, Assess. 114.	Abo, Sorenskr. 292.
— Mads Ped.sen, Provst 212.	Abroe, Joh. Chr. (?), Maler 97.
Aale, Jac. Olufsen, Pr. 217.	Achelis, T. O. 343.
Aalesund 337 f.	Achsen, Broder 106.
Aalum, Kield Ibsen 205.	Adeler, Adelaer, Adler, Anne, 199.
Aarup, Christen Hansen, Hdlsm. 104.	— Anna Beate 85. — Anna Nic.sdt. 89. — Karen Christiane 85.
Aarøe, Niels Nielsen, Pr. 116 204 212.	— Maria 217. — Nic., Justr. 89.
— Sam. Nielsen 116.	— Severin, Vicelavn. 211. — Theodorus, Kmh. 85. — Sekltn. 260.

- Adolph, Hert. af Sl.-H.-Glücksburg 303. — Fr., sv. Kg. 23 f. 28 46.
- Adolph, Anna 5 f. — Chrff., Knapm. 4.
- Adrian, Sl. 333.
- Agrel, Niels And.sen 117.
- Ahlefeldt, Carl, Gr. 270. — Frans t. Königsförde 169. — Fr. t. Se-stermühe 168. — Fr. Fr.sen, d. æ., Gr., 328. — Fr., Fr.sen, Gr. 328. — Heinr. 170. — Henn., gott. Overjæg.m. 157 174. — Joh.s t. Quarnbek 174. — Wolfgang Chr. t. Lammershagen 174.
- Akershus 337.
- Alanus, Joh., Prof. 182.
- Albinus, Carol. Kirstine 85. — Joh. Jørgen Dan., Apot. 85.
- Alexandersen, Fr., Kpt. 309. — Hans, Pr. 309.
- Alfsson, Ped., Dr., Lavm. 87.
- Allerup, Aldrop, Laur., Hdslm. 111.
- Alrøe, Rasm. Simonsen, Pr. 316.
- Alsen, Enevold Chr., Notar 261 f. — Heinr. Chr. 261.
- Alsing, Hans Laur.sen, Pr. 303.
- Alter, Ole, Pr. 212 215f.
- Altevelt, Mette Sigvardsdt. 143.
- Ammitzbøll, Sl. 271.
- Ancher, se Anker.
- And.sen, And., Brygger 105 203 219. — Christen, kgl. Drabant 216. — David, (Dan.?), Ltn. 287 f. 295. — Fr., Hdslm. 106. — Hans, Byskr. 114. — (Hansen) Hans, Skomsv. 7 ff. — H. C., Digter 1—15. — Henr., Brygger 214. — Kønne, Færgem. 247. — Laur., Raadm. 201 203. — Laur., Rentekr. 105 203. — Mog., Værtshusm. 141. — Oluf, Brygger 211. — Rasm., Skipper 105. — Svend, Brygger 141. — Sør., Kpl. 331. — Terkel (Torkil), Kantor 204². — Zach., Raadm. 201. — Frugthdl. 344.
- v. Anderten, Elisab. 188.
- Andreas, Jokum 104.
- Angel, Lor. Mort.sen 114. — Markus Nielsen 209.
- Anker, Ancher, Erik 117. — Laur. Sør.sen, Hdslm. 219. — Oluf Sør.sen 219.
- Ankersen, Anker, Provst 214.
- Anniche Justes 110.
- v. Anthen, Jac. 173.
- Arctander, Hans Holgersen, Pr. 297 f. 300. — Holger Hansen 297 f. — Laur. Holgersen, Kpl. 297 f.
- Arendal 337.
- Arenfeld, Hans Mog.sen, Hofjægerm. 202. — Hylleborg 79. — Sophie Amal. 79.
- Arensberg, Niels Hansen, Pr. 115.
- v. Arensdorph, Fr., Ob. 324.
- Arentsen, Cort, Pr. 215.
- Arentz, Anna Schjelderup 119. — Christiane 131. — Drude 118. — Elisab. 126. — Erik, Gen.konsul 118. — Fr., Bisp 118 120 125 127. — Fr. Chr. Holberg, Rektor, 118 123 131. — Hans, Sorenskr. 120 f. — Hans Hansen, Pr. 126. — Hans Severin, Pr. 121. — Michael Stub, Pr. 118 127. — Pet., theol. Kand. 118—135. — Ped. Henr.sen 127. — Susanne 118.
- Aretecht, Birg. Katr. 150.
- Arnkiel, Andr. Pet.sen, Pr. 250.
- Arnold, Joh., Ob. 103 111.
- Arnskov, Anna 106.
- Arreboe, Svend Hansen, Pr. 304.
- Asferg, Mette Ped.dt. 212. — Sør. Ped.sen, Provst 212.
- Askevold, Christen Jensen, Pr. 120.
- Asklund, Clemend Nielsen 202.
- Aslaccson, Cort, Prof. 182.
- Astrup, Cath. Kirstine 68. — Emilie Carol. Christiane 80. — Jens, Justr. 68.
- Atche, Atke, Carsten Hansen 106. — Hans, Borgm. 106. — Hans Didr. Carstens 106. — Math., Provst 187.
- August Vilh., sv. Prins 44.
- Baar, Kirsten Ped.sdt. 293.
- Bache, Elisab. 266. — Joh.s 199. — Margr. And.sdt. 148.
- Bacher, Jan Hansen 204.
- Badstuber, Lor., Kb.sm. 110.
- Bager, Oluf 186. — Poul Olufsen, Provst 321.
- Bagge, Christen Nielsen 147. — Oluf, cand. theol. 246 342.
- Baggesvogn 346.
- Balche, Hans, Hofsn. 109.
- Ballauf, Charl. Amal. 74.
- Balle, Sl. 333 335. — Nic. Edinger, Bisp 232. — Rolf, Lavm. 89.

- Balslev, Chrf. Pet., Dr. 306 321² 324.
— Stephan 330.
- Bandshap, Agnes 340. — Hans 340.
- Bang, Christina 326. — Hans, Provst 303. — Hedevig Sof. 144. — Jørg. Jørgsen, Pr. 304. — Knud, Pr. 183. — Mathias, Rektor 315 332. — Mikkel Nielsen 112. — Sophie Christensdt. 111. — Thomas, Prof. 324² 325 f. — Zander Hansen, Mursv. 210.
- Barchmann, Anthoni, Reg.skr. 109.
- Bardenfleth, Anna Elisab. 179². — Hans Chr. 179. — Joh. Fr., Gen. 176 f. 179².
- Barfoed, Barfod, Sl. 335. — Niels Larsen, Kpt. komm. 212.
- Barnekov, Chr. t. Vitskøl 157.
- Barner, Nic., Reg.feldsk. 109.
- Barth, Joh., Notar 292.
- Bartskær, Else 326. — Joh. Diderichsen, Bisp 310 319 322.
- Bartholin, Ahasverus 199². — Albert, Rektor 309 329. — Casp. Berthelsen, Dr. 329. — Casper Thomassen 159. — Margr., Frue 200. — Pet., Pr. 342. — Søster 309. — Thomas Casp.sen, Prof. 91 309. — Thomas Thomassen, d. y., Prof. 309.
- Bartholomeisen, Laur., Hdlsm. 219.
- Bartholomæus, Chrf. 216.
- Bastorp, Phil. Jokum 206.
- Battus, Anton, Hofmed. 168.
- Baumgarten, Alex. Gottl., Prof. 132 229.
- Baur, Mort., Glarm. 219.
- Bay, Hans Laur.sen 199. — Sør., Byskr. 209.
- Bech, Beck, Ahasverus 199. — Alb. 155. — And. Larsen 210. — Herm. Christensen, Pr. 105 319 327. — Laurids 113 199². — Laur. Nielsen 114. — Margr. Cath. 259. — Ped. 201.
- Becker, Becher, Abrah., Kpl. 317. — Bodil Elisab. 82. — Jac. 108. — Svend Aage, Pr. 82.
- Behmann, C. F., Pr. 145. — Henr., Hdlsm. 207. — Joh.e Juliane 145. — Sofie Amal. 145.
- Below, Laur. 157 161 316².
- Bendixen, Hans, Skipper 199.
- Bendsen, Sv., Brygger 111.
- Bennik, Nic., Gen.prov. komm. 172.
- Bensen, Naaman, Jurist 172.
- Benzon, Carl, Amtm. 85. — Caroline Antoinette Cath. Elisab. 85. — Hans t. Skjærso 158³ 208. — Niels, Justr. 209. — Soph. Birg. Ementze Elne Karol. 81.
- Berckentin, Chr. Aug., Gr. 20.
- Berg fra »Bjerget«, Sl. 333. — And. Byrgesen, Degn 58. — Byrge And.sen Skipper 58. — Marie 58.
- Bergen 337 f. 345.
- v. Bergen, Sl. 271. — Henr. Hansen, kgl. Søkpt. 209.
- Berger, Lor. Povlsen, kgl. Glarm. 212.
- Bering, Christen 208. — Else 146. — Niels Jac.sen 214. — Ped. Ped.sen, Pr. 146. — Vitus 158.
- v. Beringschiold, Magn. Bering 37 —41.
- Berlin, Maria Maja 80. — Dr. 80.
- Berndrup, Christen, Stud. theol. 211. — Jørg., Urtekr. 211. — Mort. 211.
- Bernhoft, Birg. 298.
- Berregaard, Edel Margr. 85. — Ltn. 85.
- Bertelsen, Berthelsen, Anton, Pr. 245 342. — Jørg., Prof. 332². — Lor., Hrr.fgd. 245.
- Bertling, Prof. 229.
- Beske, And. Madsen 105.
- Bestuscheff-Rjumin, Alexei Petrovitsch 20 f. 28 31 33 f.
- v. Beust, Joach. Fr., Bar. 20 f. 25.
- Beuster, se Skrøm.
- Beverlin, Chr. Joh.sen, Stadskæmner 106 202 f. 213.
- Beyer, Eva Margr. 340. — Michael, Vildtmester 340.
- v. Bibow, Sl. 336.
- Bielefeldt, Bihfeldt, Anna Cath. 266. — Carl Fr.?, Gen.maj. 81. — Jørg., Flm. 266. — Wilh. Charl. 81.
- Biering, Mette Christiansdt. 111.
- Bildt, Else Kirstine 294. — Jens 303².
- Bille, Bilde, And., Rigsmarsk 318 328². — Berthe Sophie 82, 84. — Christiane Mette 84. — Elisab. 328. — Envold, Maj. t. H. 172[?] 314. — Erik 159 172[?]. — Erik t. Løgismose 317. — Hilleb. 109². Knud 109. — Pernille 328. —

- Steen And.sen, Ob. 107 206. —
 Steen Hansen 1097, 205. — Steen
 Knudsen 187². — Vibeke 109.
 Bille-Brahe, Carol. Agnes 78. — Hede v.,
 Bar.se 80. — Henr., Ghm.kfr.
 78 82 84. — Ludv., Bar. 80. —
 Preben, Ghm.kfr. 78.
 Bille-Brahe-Selby, D., Bar. 79 82⁷.
 — Margr. Antoinette, Bar.se 82.
 — Tove Birg. 79.
 Bindesbøll, Anna Carol. 85. — Sever.
 Claudius Wilken, Pr. 85.
 Bircherod, Birg. Jac.sdt. 314. — Chr.,
 Pr. 309. — Jac. Jensen, Prof.
 301 f. 320 323² 331 f. — Jens
 Jac.sen, Bisp, 223 301—332. —
 Jens Jensen, Prof. 104 307 323
 324² 332. — Silla Riisbrich 302.
 — Thomas 309² 312². — Thomas
 Brodersen 323².
 Bismark, Chr., Stykltn. 208.
 Bitzholt, Jens Nielsen 205.
 Bjelke, Chr. 113. — Chr. Fr. Chr.,
 Fæindr. 218. — Chr.f., Ob. 218.
 — Jens, norsk Kansler 312.
 Bjerg, Mour. Christensen 105.
 Bjørn, Vibeke Jensdt. 212.
 Bjørnsen, And., Mastem. 204. —
 Barbara 240. — Jess Wester,
 Pr. 266. — Lor., Rektor 240 250.
 — Transp.forv. 250.
 Bjørnson, Bjørnstjerne 95.
 Blaa, Laur. Jensen 349.
 Blanckenheim, Vilh., Kir. 113 207.
 Blankenburg, Knud Jac.sen, Borgm.
 326. — Mette Knudsdt. 326. —
 Sille Thønnisdt. 322 f.
 Blekingberg, Claus 245. — Dan.,
 Provst 224. — Fr. Danielsen 245.
 — ? 245.
 Blendermann, Martin Burch., Pr. 343.
 Bless, Sl. 271.
 Blichfeldt, Christen, Pr. 104 115.
 Bloch, Block, Rasm. Christensen 204.
 — Tønne, Bisp 346.
 Blom, Blum, Blome, Adolf 169. —
 Didr. t. Testorf 171. — Gustava
 93. — Hans t. Seedorf 169 f.
 — Joh. t. Hornstorf 171.
 Blumenbach, J. F., Naturforsker 196.
 Blumensaat, Nic., Apot. 4.
 Blücher, v. Blücher, Sl. 336. — Fr.,
 Hofchef 195. — Fr. Eman., Ltn.
 194.
 Blædel, Sl. 271.
 Bodtzen, Niels, Kpl. 320.
 Boesen, Mort., Birkefgd. 214.
 Boethius, Christina 254.
 Boldich, Paul Chr. 254.
 Boldt, Adam Levin, Kpl. 187. —
 Fr., Stud. 187. — Jokum, Amtskr.
 187.
 Bom, Sl. 271.
 Bonifacius VIII., Pave 152.
 Boonsak, Henry 205.
 Borch, Caspar Abrah., Prof. 130. —
 Lyder 106. — Ole, Dr. 108 112.
 Borchardsen, Jac., Pr. 211. — Joh.,
 Bisp 319.
 Borchers, Henrik 202.
 Borchorst, C. F., Musikhdl. 344.
 Borchsenius, F. C. S., Pr. 346.
 Bording, Laur. 158 f. 162. — Niels
 158.
 dal Borgo di Primo, Sl. 336. — Elisa
 83. — Olinto, Kmh. 256.
 Bornemann, Henr., Provst 105 108
 111 f. — Joh. Adolf, Provst 204.
 Borregaard, Christine Mort.dt. 116.
 Borring, Hans, Bøsssem. 200.
 Borris, Mikkil Nielsen 217.
 Borse, Halvor Sør.sen 113.
 Borthig, Fr. Vilh. 259. — Jac., Forv.
 113² 214. — Lucie Thomine 259.
 — Margr. Cath. 259.
 Bouckenhoud, H. 205.
 Boye, Adolph 168. — Jørg., Søren-
 skr. 111. — Margr. Chr.e 263. —
 Nic. 203. — Obltn. 263.
 v. Boynenburg, Herm. Fr. 215.
 Boysen, Andr., Pr. 342. — Joh.s,
 Hof-Camerier 332.
 Braad, Jørg., Provst 310. — Maren
 Jørg.sdt. 310. — jfr. Brod.
 Braem, Bram, Corf., Borgm. 104 154?
 — Dor. Fr.e 82. — Gotth. Alb.,
 Præs. 18². — Joh., Bisp 223.
 Brahe, Jørg. t. Hvedholm 320². —
 Karen 77—86. — Preben til En-
 gelsholm 107. — Sophia 310. —
 Sus. 77. — Tyge 157 161.
 Branddorff, J. O., Kæmmer 269.
 Brandt, v. Brandt, Sl. 271. — Casp.
 Nielsen 112 217. — Chr. Pet.
 Nic., Pr. 86. — Christina Elisab.
 114. — Fr. 210. — Fr., Provst

- 199 218? 305?. — Henr., Hat-stafferer 115. — Nic., Pr. 171. — Niels Nielsen, Hdls. 204. — Pet., Oberzahlm. 105 107?. — Thora 86.
- Brasen, Jens, Konrektor 223.
- Bratberg, Ped. Laur. sen 212.
- Breder, Sør., Amphinsen, Pr. 208.
- Brehmer, Henr., Gen. maj. 306².
- Breide, Benedikt t. Donslund 170. — Fr. 170. — Joakim t. Axel-vold 170.
- Breineberg, Poul, Skom. 14. — Mad. 9.
- Bremer, Chr. Fr. sen, Pr. 215. — Fr., Borgm. 111. — Joh. Pet. 111.
- Brenner, Fam. 333.
- de Briand de Crêvecoeur, Sl. 336.
- de la Briere, Marie Trouillet 274.
- Brinch, Brinck, Andrea Christiane Engelbrechtsdt. 144. — Niels Joh. sen, Pr. 212.
- Brincken, Adolph Rud., Rektor 240.
- Broberg, Kirstine Marie 202. — Rasm. 202.
- Broch, Brok, Chr., Stykkpt. 215. — Jens Sør. sen, Toldbetj. 203.
- Brochmand, Casp., Dr. 182. — Claus Nielsen, Pr. 314. — Hans Enevoldsen, Bisp 308 f. 315 f. — Jesper, Bisp 322 f. — Rasm. Enevoldsen, Prof. 329².
- Brockdorf, Benedikt 169. — Ditl. t. Rohlsdorf 172. — Ditl. t. Rosenhoff 170. — Hans t. Rosenhoff 167. — Joakim t. Rixdorf 171. — Ove 171. — gott. Overkmh. 38.
- Brockenhuus, Edele Joh. sdt. 320. — Frants 314 324. — Oluf 109 307.
- Brod, Cath. Jørg. sdt. 319.
- Brodersen, Hans, St. skr. 304. — Thomas, Borgm. 313.
- Brooken, Percy, Frue 205.
- Brorson, Hans Adolph, Bisp 121 225 230.
- Brose, Ole, Borgm. 122.
- Bruchner, Chr., se Brøchner.
- Brummer (Brümmer), Joh. 200.
- Brun, Bruun, Bruhn, And. Sør. sen 139. — Arend, Borgm. 243. — Asmus, Sn. 203 213. — Bertel 333. — Bertel Joh. sen 333. — Carol. Fr. e 80. — Christen And. sen, Herr. skr. 139². — Elias 214. — Else 139². — Ernst Poul, Maj. 194. — Jens Bendsen, Brygger 213. — Joachim, Lærer 243. — Joh. Nordahl, Forf. 121 130. — Joh. Plathe, Pr. 118 123 130 f. — Joh. s 213. — Joh. s Iver 333.
- Karen Hansdt. 332². — Knud Bert. sen 112. — Niels, Notar. publ. 206 214. — Niels Ped. sen, Provst 303 321. — Niels Ped. sen, Rektor 186. — Ped., Pr. 185. — Ped. Hansen, Pr. 186. — Susanne 118. — Thom. Jensen 207. — Kbm. 11. — Kbm. 186.
- Brücker, Sl. 271. — V. 270.
- Brygmann, Gertrud 295. — Homfred, Hdls. 103. — Maria Elisab. 266. — Niels Hansen 211. — Ole Samuelsen, Klokker 295.
- Brümmer, se Brummer.
- Bryne, Christen, Admir. betj. 109 199 205.
- Brøchner (Bruchner), Chr., Tømmerm. 203.
- Buch, Buck, And. L., Prok. 109 113 202. — Anne Margr. 11 f. — Anne Soph. 11. — Cath. 5. — Cath. Magd. 235 242. — Charl. Amal. 300. — Hans Hansen 299. — Hans Holgersen, Pr. 299. — Hans Jak. sen, Pr. 234. — Hans Nathanaelsen, Hdls. 299. — Helene Christiana 225 228. — Helene Soph. 300. — Hieronimus, Prof. 321 325 330. — Holger Laur. sen, Pr. 297—300. — Jens Jak. sen, Provst 246. — Joh. Fr. v. Leben 300. — Karen Jensdt. 242. — Kristence Nathanaelsdt. 300. — Marcus Jac. sen, Pr. 225 246. — Marie Kirstine 11. — Nathanael Hansen, Hdls. 299 f. — Nathanael Ped. sen, Ltn. 300. — Niels, Skom. 11. — Ole Hansen 299². — Ped. Nathanaelsen, Kpt. des armes 300. — ? 246.
- Buchmann, Kirstine 309.
- Buchwald, de Buchwald, v. Buchwald, Casper 169. — Dan. t. Muggesfelde 169. — Dan. t. Schierensee 169. — Ditl. t. Høisbützel 169. — Goske t. Olpenæs 171. — Henr. 171. — Hinr. t.

- Kronsborg 169. — Henr. t. Sierhagen 168. — Joh. t. Borstel 168. — Oswald t. Heisbüttel 171. — Wolfgang t. Pronsdorf 169. — Wolfgang t. Skovbølgd. 171.
- Budde, Jonas, Kpt. 214.
- Bugge, Henr. Laur.sen 114.
- Bull, Aase Martine 341. — Anna Martine 263.
- Bulpontan, Ole And.sen, Degn 67 f. — Sofie Amal. 68.
- Buntzow, Niels Matthissøn, Pr. 304.
- Burmeister, Joakim 106.
- Busch, Busk, Bagge Knudsen, kgl. Søkpt. 207. — Fr. 209. — Jensine 75. — Niels Fr.sen 169.
- Bussius, Aug., Stud. 171.
- Butienter, Joh., Kir. 110.
- Büchner, v. Büchner, Adam 209. — Conrad, Obltn. 263 341. — Marie 209. — Maria Flisab. 209. — Math. Adamsen 209.
- Büchsenstein, Hans Phil., Vintp. 107.
- Bülche, Bülge, Margr. 317. — Pet., Kæmmerer 266. — Pet., kgl. Livlæge 317.
- Bülow, v. Bülow, Chr., Bar. 255. — Chr. 209. — Chr. Fr., Ritm. 208. — Engelchen, Amtm. 64. — Jökum Chrf., Amtm. 209. — Mette H. 65.
- Byssing, Bysing, Anna 213. — Catr. 213. — Claus 213. — Claus, Hdls. 213. — Helena 213. — Jac. 213. — Margr. 213. — Math., Bager 199. — Rasm., Pr. 111 114 116.
- Bøald, Christen Jensen 200.
- Bøcher, Giese Jansdt. 106.
- Böckmann, Henr., Gartner 99.
- Bøfke, Jørg. 205.
- Bøgh, Bøg, Chrf. Nielsen, Pr. 247. — Hans Jørg., Pr. 247. — Nic. Sejdelin, Provst 248. — Sør., Borgm. 311.
- v. Bøie, Margr. Elisab. 179.
- Børresen, And., isl. Kbm. 107 110. — Andr., Brygger 110.
- Bøyesen, Hans, Kæmner 107.
- v. Calneyn, Sl. 336.
- Calov, Cath. 322. — Dan., Borgm. 319, 322.
- Calundan, Charl. Eleon. 126.
- Capell, holl. Ob. 329.
- v. Cappeln, Joh., Fgd. 106.
- Carl XII. 44 46. — dsk. Prins 270. — den Røde, Ærkebisp 348. — Pet. Ulr., Hert. 22 ff 28 f. 35.
- Carlsen, And., Sætøj. 105. — Christen, Borgm. 304.
- Caroline Amalia, Dr. 346. — Mathilde, Drn. 39 f. 191.
- Carsten, Degn? i Odense 313.
- Carstens, Claus, Overinsp. 105. — Lor., Mess.arb. 109.
- Carstensen, Lor., Forp. 116. — Val., Pr. 108.
- Cartouche, Louis Dominique 35.
- Castenskjold, Carol. Antoinette Cath. Elisab. 85. — Fr. L. Wilh.e 79. — Joh. Carl Thuerecht, St.amtm. 79, 85.
- Castonier, Sl. 271.
- de Cederfeld, Charl. Claudine Christiane 85. — Maria Hel. Amal. 81.
- Cederfeld de Simonsen, Carol. Kirstine 85. — Hans Wilh., St.amtm. 81 85². — Joh. Chr., Borgm. 81. — Sophie Elisab. 81.
- Charisius, Charl. Amalie 83. — Christiane 80 83. — Constantinus Augustus, Justr. 80 83. — Kirsten 80 83. — Magd. Charl. 208. — Margr. Dor. 83. — Ped. 157.
- Charl. Louise af Sl.-H.-Sønderb. 304.
- de Cheusses, Sl. 336.
- Choquet, Samuel 273.
- Christensen, And., Byf. 114. — And., Pr. 319. — And., Raadm. 107. — Bertel, Mønsterskr. 108? 205 207. — David, Pr. 314. — J. P., Toldkass. 74 f. — Jes, Hdls. 220. — Jørg., Bager 209. — Lars, Møller 60. — Mikkel, Pr. 312 327. — P. J., Klokker 11 f.
- Chr. V. 155. — VI. 44. — VIII. 193 — 198 345.
- Christiani, H. H., Hofpr. 259.
- Christiana 337 338².
- Christianssand 337 f.
- Chrf.sen, And., Borgm. 103. — Christen, Fattigforst. 111. — Povl, Glarm. 107.
- Chrysander, Pr. 229.

- Chrystalsin, Alb. 222. — And. Nielsen, Pr. 214.
 Chülenbrun, Chr. Hansen, Tolder 303.
 Chärsten, Nathanael 199.
 v. Ciciignon, J. C., Gen.maj. 211.
 Classen, Joh. Fr., Gen.maj. 34.
 Claudi, Sl. 271.
 Claussen, Claus Henr., Pr. 342.
 Clemendsen, Mads, Herr.fgd. 212.
 Cloppenburg, Sophia Amal. 275.
 Cocq, Jan 204.
 Colbjørnsen, Chr., Justitiarius 130.
 Cold, Jac. And.sen, Maj. 293. — Niels And.sen, Sorenskr. 208.
 Colding, Hans Jørg.sen 204. — Jac. Hansen, Pr. 261. — Sør. Ankersen, Provst 212.
 Colerus, (Køller), Laur. Dan.sen, Kpl. 203.
 Collin, Hans, Lavm. 87.
 Cordes, Chr. 111. — Hans 330.
 Cornelissen, Mich., Stadsekr. 106.
 Cracovits, Hans, Admir. Assess. 113^a 2037.
 Cramer, Benedictus, Pr. 342. — Bernh., Assess. 210.
 Crove, Niels 267.
 Cullerup, Christen Laur.sen, Pr. 215.
 Cypræus, Poul, Kansler 155 157 f. 160 168.
 v. Cøllen, Dav., Brygger 104.
 Dahl, Jac. Adamsen, Havnefgd. 112.
 Dahle, L. 337.
 Dalbye, Christina 199. — Karen 199. — Magd. 199.
 Dall, Laur. Jensen, Pr. 210.
 Damm, Heinr. 170.
 Damstrøm, Laur. 248.
 Dan, Knud Ped.sen, Pr. 106.
 Danchel, Chr. Povlsen, Pr. 117? 219.
 Danckwart, Joakim, Maj. 207. — Theodor, Staller 173.
 Dankwerth, Aug. Fr. 158 173.
 Dan.sen, Corn., Skipper 112.
 Danneskjold-Laurvig, Sl. 333. — Chr. Conrad, Gr. 271.
 Danneskiold-Løvendal, Sl. 333. — Kmh. 83 85.
 Danti, Pierre 114.
 Dass, Pet., Digter 298.
 Dauw, Joh. 115.
 Decazes, Elise, Hertug 197.
 Decken, se van Dyck.
- v. Deden, Hartvig Otto Ped.sen t. Dragsgd, Obltn. 321.
 Deelin, Anna Margr. 218.
 Degen, Carl Fr., Prof. 195.
 v. Dehn, Soph. Maria Elisabeth. 266.
 Denner, [Balthasar], Maler 97.
 Desarcis, Jacques 273 f.
 Deshais, Nicolle 208.
 Desmercieres, Joh. Henr., Kollegiedep. 258.
 v. Dessin, Eva Dor. 266. — Hans Ernst, Km.j. 266. — Soph. Maria Elisabeth. 266.
 Dessov, Magd. 142.
 Devitz, Margr., Gen.inde 83.
 Deyling, Salomon, Prof. 230.
 Dickhof, Joh., Ltn. 217.
 Didriksen, Christen, Bagersv. 109. — Henr., Raadm. 209.
 Dinesen, Lars, Folket.m. 346.
 Discher, Birg. 148. — Pet., Pr. 148.
 Djørup, Chr., Provst 272.
 Dobbelsten, Chr. Jensen, Hdls.m. 114.
 v. Donop, Simon Henr., Amtm. 59.
 Dons, Chr. Berthelsen 216. — Jens Bing, Lavm. 87.
 Dop, Abigael 294. — Joh., Provst 244.
 Dorch, Hattem. 9.
 Dorg, Pet., Garver 115.
 Dorn, Pet. 201 f.
 Dor. Juliana, dsk. Prinsesse 305 328.
 Dorph, Frands Olsen, Degn 62. — Maren Frandsdt. 62.
 Dorcheus, Anna Cath. 72. — Hans Ped.sen? St.provst 72. — Joh. 321.
 Dose, Ernst Ulr., Overkm.sekr. 173.
 Dow, Joh.s 170.
 Dragen, Bernh., Sekr. 262. — Charl. Cath. 262. — Engelke Joh.e 262. — Sara 262.
 Dreyer, Abrah., Lavm. 87. — Hans 201 213?. — Henr. 114. — Maria 114. — Pet., Lavm. 87. — Ped. Jensen, Hdls.m. 204. — Konrektor 233.
 Drubin, Heilvig 205.
 Due, Jørgen Scheel 201.
 Dupuy, Dupuis, Edouard, Komponist 264 f. 344. — Louise 344. — Pierre 264.

- Dybvad, Anne 147. — Chr. 158².
— Rasm. Mikkelsen, Købm. 147.
van Dyck (Decken), Gertrud 212.
Dyre, Palle 202. — Thomas 111.
Dyrhauge, Sl. 335.
Dyrhof, Joh.s Samuel, Pr. 343.
Dyssel, Arnoldus, Forv. 112. — Ekhardine Marie 175.
Dysseldorph, Marg. 56.
Dønnich, Poul, Kræmmer 113.
Eckert, Erh., Buntm. 110.
Edelberg, Arv Mikkelsen, Brygger 205 f. — Jac. 56.
Edebeck, Alhed Joh.e 219.
Egebeck, Christian And.sen 106.
Eggeriis, Anna 69. — Dorthe Marie 69. — Kjeld Lassen 69. — Lars Kjeldsen, Hosekr. 69. — Laurits Kjeldsen 69. — Maren 69. — Ped. Kjeldsen 69.
Eggers, Gert 209. — Joh. 211.
Egholm, Armgard Maria 96. — Helene Kirstine 96. — Samuel, Skibskpt. 96.
Ehlers, Elers, Eilers, Eilersen, Antoni Søkpt. 204. — Egg., Borgm. 105. — Gertrud 217. — Hans 108, 218⁷. — Hans, Raadm. 210. — Jan, Schoutbyn. 217. — Jørg., Kanc.r. 105 215. — Jørg., Prof., Rektor 329.
Ehm, Hans, Ldsdomm. 173. — Henr., Assess. 211.
Eichel, Chr., Pr. 254. — Georg, Pr. 244 254. — Joh. 254.
v. Eickstedt, Fredericia (!) Levino 81. — Hans Henr., Gen. 40.
Eidestad, Ivar Sivert 169. — Jac. Sivert 169.
Eigtved, Nic., Ob.. Hofbygm. 190.
Eilersen, se Ehlers.
Eisenberg, Fr., Ridefgd. 105.
Eldern, v. Eldern, Aase Martine 341. — Anna Martine 263. — Cath. Dor. 263. — Christiane Charl. Vilh. 263 341. — Christine Vilh. 341. — Claus Ernst, Kpt. 341. — Erik Chr. 263. — Ernst Chr., Kadet 341. — Ester Abel 341. — Fr. Aug., Kpt. 263 341. — Gottfr. Wilh., Kpt. 263. — Gotthard 262. — Gotthard 263. — Gotthard Wilh. 341. — Gotthard Wilh., Kpt.ltn. 341. — Juliane Dor. 341. — Margr. Chr.e. 263. — Maria Fr. 263. — Math. Ernst 262. — Otto Henr., Sekltn. 341. — Reinhold 262. — Reinhold Joh., Maj. 262 341. — Sophia 341. — Ulr. Chr., Barn 341. — Valdemar, Barn 263 341. — Walter, Obltn. 263 341. — Woldemar Ernst, Ob. 263 341. — Frk. 341. — Frk., g. Haxthausen 341.
Elefant Apot. 337.
Elffers, Gert, Vinhdl. 107.
Elisabeth, russ. Kejserinde 31 33 35 44.
Elliger, Maria 112.
Emmerich, Joh., kgl. Søkpt. 212.
Engberg, And. 159.
Engelhart, Dan. 104. — Dor. Soph. 90. — Hans, Pr. 90. — Nic., Pr. 90. — Sara 90. — Thomas v. Westen, Aud. 90.
Engelstoft, Laur., Prof. 121. — Oluf Chr.sen 206.
Enne, Joh. 211.
Ennersen, Ped. 217.
Ens, Gerhardus, Bogholder 213.
Entes, Grietien 216. — Rebien 216.
Erik Sjællandsfar 272 348 f.
Eriksen, Emmicke, Byfgd. 110. — Engelbr., Raadm. 210. — Gert, Kpl. 331. — Hans, Felber. sv. 5. — Jac., Pr. 317. — Ole, Lavrettem. 208.
Erlandsen, Jens, Tobaksfabr. 147. — Joh.s, Pakhusskr. 147. — Niels 204.
Ernesta Justina af Sl.-H.-Sønderb. 311.
Ernst Fr. Carl, Hert. af Sachsen-Hildburghausen 23. — Gynther, Hert. af Sl.-H.-Sønderb. 304 311.
Ernst, Jokum 115.
Eskildsen, Christen, Raadm. 111. — Laur., Toldforv. 203.
Essenbech, Hans Rasm.sen 113.
Ewald, Carl, Obltn. 194. — Joh.s 121.
v. Eynen, Helene 231. — Sophia Hedeveg 231. — Theodorus Henr., Pr. 231.
Faber, Hans 158. — Joh.s 158. — Joh.s, Prof. 308. — Nik. 346.

- Fabricius, Chr., Læge 170. — Chr., Stud. 218. — Jens Nielsen, Ldst.-skr. 218. — Niels Jensen, Pr. 218.
- Falbe, v. Falbe, Chr. Tuxen, Krigsmin. 86. — Clara Joh. A. 86. — Ida Louise Math. 86. — Nelly 80. — Terence Carol. Wilh. 80.
- Falck, Falk, Chr., Toldskr. 104. — Elisab. 70. — Joh. 206. — Niels, Amtsförv. 70. — Ped. 206.
- Falkenskjold, Arnoldine Elisab. 85. — Christiane Fr.e. 81 85. — Edel Margr. 85. — Ob. 81 85.
- de Falsen, Enevold, Etr. 262.
- Falster, Greg. Madsen, Kpl. 330. — — Jørg. Jørgsen, Prof. 332³. — Ped. Nielsen, Provst 319².
- Fangel, Hans Olufsen, Pr. 313. — Jac. Knudsen, Pr. 321. — Knud Olsen, Underfgd. 204. — Niels Chr.sen, Værtshush. 7.
- Farber, Chr. Chr.sen 220. — Dor. Jesdt. 220. — Jes Christiansen, Hdlsn. 220.
- Farenhuus, Wilh. 104 211.
- Farssøn, Ole, Pr. 181.
- Fasting, Claus, Forf. 130.
- de Favin, Sl. 336.
- Faye, Gerh., Amtm. 272.
- Feiga, Joh. 211.
- de Feignet, Sl. 336.
- Feldthusen, Sl. 271.
- Felthuus, Anne Margr. 202.
- Feltmann, Jac. 114 212⁷.
- Fensmark, Joh. Henr., Kpt. 194.
- Fersløf, Ingeb. Kirstine 63 f. — Otto, Pr. 63.
- Fibiger, Joh.s. 336.
- Fiedler 349.
- Fielsted, Hans Olufsen, Kpl. 309.
- Filosoffow, Michael, russ. Ges. 37.
- Fincke, Finke, Henr. 346. — Jac., Prof. 317. — Thomas 346.
- Finderup, And. Christensen, Pr. 312.
- de Fine, Hans, Lavm. 213.
- Fintzen, Hedv. Margr. 207.
- Fischer, Arend, Provst 236. — Christen, Pr. 106. — Dav., Postförv. 266. — Fr.e. Christiane 88. — Henr. 88. — Jens Henr., Pr. 88. — Joh., Stadsfys. 88. — Nic. Dan., Maj. 88. — Palle Henr.sen, Degn 88. — Thom. Jansen, Vin-
- hdl. 209. — Øllegaard Soph. 88. — Øllegaard Soph. 88.
- Fjon- eller Masfjorden 338.
- Fleischer, Esaias Esaiasen, Pr. 206. — Gregorius 116.
- Flor, Kir. 281.
- Flug, Nic. 203².
- Fog, Jørg., Provst 224 231.
- Fogh, van Fogh, Cornelis Mart.sen 216. — Jac. 202. — Mikael, Kornet 5.
- Fogtmann, Sl. 333.
- Folsach, Chr. Michael, Etr. 250.
- Fornerius, Vilh., Dr. juris 160.
- Foss, And., Bisp 182. — David Laur.sen, Pr. 311. — Magd. And.sdt. 182. — Niels 158². — Ped., Rektor 104.
- Franck, Anna 5 f. — Cath. 5. — Chr., Kir. 213. — Chrf., Knapm. 4 ff. — Dor. 5. — Joh. 5.
- Frandsen, Chrf., Pr. 331. — Laur., Kpl. 331.
- Fredericia 346.
- Frederik V. 23 44. — Arvepr. 195. — Ferd., dsk. Prins 345. — Hert. af H.-Gottorp 311. — Hert. af Sl.-H.-Nordb. 305.
- Fr.sen, Dan., dsk. Skoleh. 54² 55. — Fr., Amtskr. 321. — Henr., Byf. 104. — Ped., Borgm. 327.
- Fribert, Bertel 215. — Jac., Pr. 219.
- Friberg, Pet. 213.
- Frich, Hans 116. — Henr., Pr. 317. — Pet. Mort.sen, Murm. 215.
- Fridlieb, Dav. Lor., Hdlsn. 217.
- Frigast, Hans, Drabant 216.
- Friis, Fries, Fris, Anna 111 206. — Engelke Joh.e C. 262. — Heilvig 116. — Hein Ditlefsen, Købm. 109. — Ingeb. 326. — Jens Jensen, Notar 104 115. — Joh. 116. — Laur. Christensen, Raadm. 311. — Lucas, Pr. 330. — Maren Christensdt. 213. — Mog. t. Favrskov 323. — Rasm. Cornelius, Overretsprok. 262. — Sivert 200. — Sophie Hedv. 81 84 f.? — Thom. 105. — Wincents 115.
- Friling, E. O., Musikhdl. 264 f. 344.
- Frimann, Claus, Digter 119. — Claus, Provst 118 123⁷ 130². — Drude 118. — Ped. Harboe, Digter 119.
- Frischerus, Nic. 172.

- Frisenberg, Christen Eriksen, Pr. 216.
- Frobese, Prof. 229.
- From, Anna Christence 217. — Hans, Maj. 217. — Margr. 217.
- Frost, Jens Christensen 205.
- Fry, Elisab. 93.
- Frølich, F. H. 337.
- Frøling, Just 114. — Povl 114.
- Frølund, Andr., Rektor 58.
- Frørup, Christen Henr.sen, Pr. 329.
- Fudler, Margr. Albertine Charl. 85. — Sekr. 85. — ? 349.
- Fuiren, Henr., Dr. 308².
- Fusman, Pet. Thomesen 89. — Ulr. Eleon. 89.
- Fyen, E. Povlsen 219.
- Fædder, Bert. Hansen, Forv. 115 219.
- Fænold, Thor 115.
- Færch, And. Nielsen, Købm. 339. — Karen Klitgaard 143. — Laur. And.sen 339. — Niels Nielsen, Købm. 143 339?. — Rasm. Sør.sen 339. — Tove Maria 339.
- Føns, v. Føns, H. B. 82. — Nicol. Anna Marie 82.
- Førreland, Joen 204.
- Først, Henrik 199.
- Gabel, v. Gabel, Anna Ernestine Fr.e 19. — Cath. Elisab. 261. — Chr. Carl, Kmh. 59. — Esther 262. — Georg Nic. 262. — Joh. Jak., Toldforv. 261 f. — Marcella 200. — Sara 262².
- Gadebusch, Ingeb. Soph. 334.
- Gagge, Rudbeck t. Skovsg. 173.
- Galde, Dor. 312.
- v. Gam, Otto, Ob. 220.
- Gamborg, Fr. Knudsen 115.
- Gandrop, Jens Madsen 114.
- Garben, Elisab. 266.
- Gardner, Joh. 103.
- Garmann, Bodil 325. — Herm. Præs. 325.
- Gauerdt, Frands Eberhardt, Husfgd. 65.
- v. Gebhardt, Pet., Red. 91.
- Gedske Richers Carstensdt. 304.
- Gelstrup, Ped., Prof. 307².
- Genant, Birgitte 59. — David, Ltn. 59.
- Georg, Pr. af Hessen, Ob. 98.
- Georgius Nicolaidis, Mag. 312.
- Gerber, Anna 114. — Salomon, Postm. 114.
- Gerlach, Rudolf 171.
- Gersdorff, Antoinette Margr. 84. — Fr. t. Ravnholt 210 218. — Jo-kum, Ghr. 321². — Poul Rosen-ørn, Kmh. 84. — ? 170.
- Gesius, Gottfr., Pr. i Hamburg 332. — Jac., Apot. 331 f.
- Gesmels, Joh.e Sam.dt. 112.
- Geveche, Jac., Ob. 218.
- Gierken, Lyder, Raadm. 218.
- Gieseke, Heinr., Amtm. 188.
- Gillis, Joh., Overkøbm. 213.
- v. Ginckel, Magd. 208 324.
- Gjedde, Gedde, Chr., Kancr. 205. — Cath. Elisab. 88. — Fr. Vilh., Ob.ltn. 88. — Fr.e Christiane 88. — Hans Chr.f., Genmaj. 88. — Margr. 188. — Ove, Adm. 319. — Salomon, Genmaj. 88. — Ølle-gaard Soph. 88. — Ølllegaard Soph. 88.
- Gjedsman, Urban And.sen, Ridefgd. 137 f.
- Gjedsted, Anne Ped.sdt. 147. — Joh.e 147. — Ped. Ped.sen, Selvejer 147.
- Gjellebøl, Rejer, Pr. 130.
- Gjelstrup, Joh.e Jensdt. 139.
- Glad, Cath. 300.
- Glahn, Sl. 92. — Alfr., Overlærer 92. — Camilla 93. — H. E., Sekr. 92. — Hans Otto, Maj. 93. — Henr., Kpt. 93. — Henr. Chr.f., Pr. 93. — P. E., Pr. 92. — Paul Egede, Ob.ltn. 93.
- Glantz, Jac., Kpt. 103.
- Gleerup, A. C., Folket.m. 346.
- Glob, Christen Christensen, Pr. 115 211. — Chr., Rektor 318.
- Glorup, Niels Simonsen, Bisp 183.
- Gloxin, David, gott. Raad 170. — Hans Fr., Kanc.r. 159 172.
- Glud, Sør. Ped.sen, Pr. 332. — Sør. Sør.sen, Bisp 115 214. — Kanc.-sekr. 214.
- Glässer, Marie, Pr.enke 215.
- Gløerfeldt, Sl. 333.
- Godenius, Carl Fr., kgl. Agent, 266. — Maria Elisab. 266.
- Godske, Joh. 212.
- Godson, Jens Sør.sen, Kpl. 327.

- Golberg, Arne d. y. 215. — Arne d. æ. 215. — Iver 215.
 v. Golowin, Sl. 336.
 Golske, Jørg., Hdls. 105.
 Gomard, Anne Sofie 11. — Frue 11. — Portner 9—12.
 Gorre, Anne Marie 149.
 Goseth, Chr. 204.
 Gossmann, Joh. Henr. sen, Pr. 304².
 Gotfredsen, Sl. 336.
 Gotsche, Joh. 215.
 Govers, Clasié 201. — Gert 201. — Lucas 201. — Maria 201. — Morten 201.
 Graahe, Jac. Sør. sen, isl. Købm. 206.
 Gram, Niels Hansen, Pr. 114.
 v. Grambow, Barbara Soph. 266. — Volrath Levin, Gen.ltn. 266.
 Gras, Abrah. 115 199 215.
 Grave, And. Mog. sen, Postm. 217. — Erik Mog. sen, Bisp 109 316. — (Grove?), Laur. Willumsen, Pr. 106. — Margr. Diderichsdt. 323.
 Gregersen, Wigél, Raadm. 107.
 Griffenfeld, Ped. 87.
 Griis, Niels Nielsen, Pr. 107 202.
 Grimstad, Jøran Henr. sdt. 149.
 Grotefend, Herm., Ghm. ark. 90.
 Grotum, Groteken, Alb., Klædemager 347. — Alb., Klædemager 347. — Henr., Købm. 346 f. — Joh., Skom. 347. — Maren Henr. sdt. 208.
 Grove, Albr. Willadsen, Pr. 212.
 Grubbe, Erik t. Tjele 202 318. — Marie 202 318. — Sidsel, Hofm. inde 103.
 Grum, Morten Poulsen 158. — Ped. Mort., Lavm. 87.
 Grundtvig, N. F. S. 333.
 Grüner, Anna Margr. 199. — Dankert 159. — Eva Margr. 80 84. — Hans Henr. 110. — Henr., Felber. 199.
 Grysperre, ? 164.
 Grøn, Seyer Eriksen, Underfgd. 213.
 Grønbech, Morten, Kpl. 316.
 Grønlund, Joh. s., Rektor 348.
 Grønvald, Grønwald, Grønvald, v. Grønwaldt, Sl. 276—296 338. — Abigael 294. — Anna Elisab. 277 ff 285. — Frans 284. — Fr. Chr., Kpt. 282 294. — Fr. Joh. 276—297. — Haagen 291. — Haagen 287. — Haagen Otto, Kornet 282 290 294. — Helle 280. — Joh. a 294. — Justine Cath. 277 294. — Jürgen 283. — Jørg. Chr. 291². — Jørg. Chr., Korporal 291. — Martha Christine 290 294. — Morten Haagen sen, Færrik, 282 285 f. 289—293 296. — Nathalie, Frk. 284. — Obltn. 279 283. — Ob.ltn. inde 279 f.
 Grøtke, Leon. Laur. sen, Gen.told. forv. 325.
 Guldbierg, Ove, Pr. 245 346⁷.
 Gumbrecht ? 97.
 Gunderslev, Sofie Christensdt. 217.
 Gunnerus, Joh. Ernst, Bisp 121 127.
 Gunneus, Pet. Poulsen, Kmr. 171.
 Gunnæus, Paul Pet., Dommer 171
 Gustav III. 43.
 Gutschwager, Helene Soph. 300.
 Gutsloff, Joh. Adolf 170. — Jonathan, Dr. 170.
 Gyldenkrone, Chr., Bar. 80. — Kirsten 80 83. — Maria Maja, Bar. se 80.
 Gyldenløve, Ulr. Chr., Genltn. 307. — Ulr. Fr. 318 333.
 Gyldensparre, Karen 346.
 Gyldensteen, J. H., Gr. 258.
 Gyldenstjerne, Helle 109. — Henr. 158. — Predbjørn 109. — Knud 109².
 Gyllembourg, Thomasine Christine 257.
 Gyllenstjerne, Nils, Bar. 40.
 Gylling, Hans Sør. sen 110 112 217⁷.
 Günther, Andr., Dir. 266. — Magd. Margr. 266. — Købm. 98.
 v. Gähler, Sigism. Vilh., Overpræs. 18.
 Gøische, Henr. Henr. sen, Pr. 314 318 331.
 Görtz, Fr. Wilh., hannover. Statsminister 99.
 Gøtting, Poul, Skom. 109.
 Gøtzsche, Fam. 269. — Henr., Forv. 269.
 Gjøe, Anne 77. — Marcus 157. — Otte t. Turebyholm 327.
 Haagen sen, Knud, Brygger 208.
 Hach, Siri And. dt. 111.
 Hacqvart, Phil., Dr. 216.
 Haddrup, Rasm. Bert. sen, Pr. 217.
 Haffner, Reinhold, Pr. 263.

- Hafve, Ide Christensdt. 208.
 Hafvorsen, Niels, Overform. 111.
 Hagedorn, v. Hagedorn, Chr.iane 175
 179². — Philip Joh., Obltn. 179.
 Hagensen, Carl Ludv. Ernst, Maj.
 262. — Charl. Cath. 262.
 Hagerup, Anne Hansdt. 116.
 Haggæus, Martin 168.
 Hahn, Catr. Sus. 107. — Hans 326.
 — Herm., Raadm. 315. — Jørg.
 314 326². — Rose 334 f. — Ste-
 phan 326².
 Halck, Birgitte 70. — Ped. Nissen,
 Amtsforv. 70.
 Halmstad, Jonas Svendsen, Told-
 betj. 115.
 Hals, And. Jensen, Kpl. 318. — Jens
 And.sen, Pr. 312. — Niels And-
 sen, Rektor 105 329 f. 332.
 Halsen, Hans Ped.sen, Pr. 209.
 Haly, E. F. J., Musikhdl. 344.
 Hamborg 190.
 Hammer, Brede, Pr. 200. — Jørg.
 Laur.sen, Komm.provst 108. —
 Lars, Jærnv.sdir. 111. — Rasm.
 Clausen, Lektor 307. — Sire 111.
 Hammershaimb, Armgard Maria 96.
 — Jørg. Frantz, Lavm. 96.
 Hammond, Christiane 70. — Lorents,
 Provst 70.
 Handeland, Lars 290.
 Handingmann, Anne Maria 212.
 Hans Adolf, Hert. af Holsten 167 f.
 Hansen, Aage, Skibskpt. 71. — Alfr.,
 Pr. 93. — And., Skom.sv. 1 10.
 — Arvid, Guldsm. 142. — Ben-
 dix, Hdlsn. 209. — Bent, Pr.
 305. — Carl Chr. Constantin,
 Maler 52. — Christen, Gaardm.
 54. — Christen, Raadm. 105. —
 Chr., Bondefilosof 52. — Claus,
 Byf. 207. — Dan., Pr. 53 56. —
 Fæder, Tolder 311. — Gert, Ride-
 fgd. 218. — Gotth., Pr. 252. —
 H. P. C., Ass. i Magist. 81. —
 Hans, Borgm. 211. — Hans, Por-
 trætm. 52. — Hans, Provst 52
 54 56 66. — Hans, Pr. 212. —
 Hans, Raadm. 112. — Henning,
 Provst 52 64 66. — Henr., Amts-
 skriver 214. — Henr., Provst 307.
 — Israel, Hdlsn. 206. — Jac.,
 Hdlsn. 200. — Jak., Pr. 331. —
 Jens, Amtsforv. 54 66. — Jens,
 Assess. 213. — Jens, Guv. 52. —
 Jesper, Borgm. 320. — Jesper.
 Raadm. 322. — Jørgen, Kirke-
 væрге 56. — Jørg., Pr. 250. —
 Knud, Pr. 63. — Lucas, Rente-
 skr. 310. — Lucas, Tolder 322.
 — Mads, Byskr. 201. — Maren,
 Jordemor 14. — Morten, Karm.
 113. — N. E., Borgm. 346. —
 Niels, Flm. 110. — Ole, Ober-
 zahlm. 52 212. — Ole, Vognm.
 107. — Ped., Pr. 186 f. — Ped.,
 Skytte 65. — Povl, Skoleh. 64.
 Hansen-Sir, H. J., Lærer 346.
 Harboe, Harbo, Sl. 337. — Andr.,
 Genltn. 264. — Chrff., Ridefgd.
 264. — Jens 264. — Jens, Over-
 kr.sekr. 263 f. — Jens, Sanger
 264. — Jens, Skom.m. 264. —
 Joh., Provst 252. — Joh. Que-
 densen, Pr. 252.
 v. Hardenberg, Anna Elisab. 209.
 Harder, Mette 104. — Nicolaus,
 Dr. jur. 163 172.
 Harlev, Knud Jørg. 250.
 Harris, Dor. 305.
 Hars, Herm., Raadm. 303.
 v. d. Hart, Ahasv. Cøster, Styk-
 gietm. 211.
 Hartmann, Antonette 90. — Hans,
 Berider 29. — Kay 214. — Schaa-
 ning Nielsen 90.
 Hasebarth, Anne Jac.sdt. 307. —
 Birg. Jac.sdt. 314 326². — Jac. 323.
 Hass, Gabr. 211. — Hans Nielsen 114.
 Hassing, Anne Elisab. 142 149. —
 Chr., Mat.forv. 149. — Heilig,
 Materialforv. 149. — Jøran 149.
 — Margr. Kristine 149.
 Hauch, Andr., Gen.ltn. 37.
 Haugsted, Marie Cath. 9.
 Haundorph, Clemend Ped.sen, Kpl.
 305.
 Hauszmann, Magd. Margr. 266.
 Haxthausen, Cath. Dor. 263. —
 — Fr. Gottschalk, Gen.maj. 263,
 341. — Greg. Chr., Ghm.kfr.
 85. — Juliane Dor. 341. — Vibeke,
 Christiane, Komt. 85.
 des Hayes, Nicole 273 f.
 Hebe, Hans, Klokker 328.
 Heche, Malene Ditl.dt. 108.
 Hedegaard, Margr. Christoffine Fr.e
 82 84. — Cancr. 82.

- Hedemark, Birg. (Berte) 293. — Jac. Nilsen, Kornet 293.
- Heerst, (Heertjes), Povl 216. — Rebecca 216.
- Hees (Hes), Sophie Nielsdt. 217.
- Hegelund, Sl. 271. — Ivar, cand. theol. 342. — Niels, Pr. 327.
- Hegeman, Walter 205.
- Heiberg, Andr. Pet.sen, Pr. 119. — Joh. Ludvig 255 ff. — Sofie 119. — Thomasine C. 257.
- Heiche, Claus, Pr. 210.
- Heide 349.
- Heidemann, Anne Maria 214. — Chrf., Assess. 210. — Katr. 173.
- Heidemarch, Christen Henr.sen, Borgm. 113.
- Heiden, Joh.a Samuelsdt. 294.
- Heilskov, Chr., Bibliotekar 93.
- Hein, Fr., Etr. 77. — Sus. 77.
- Heinemarck, Jonas, Overtoldforv. 318 331² 332. — Margr. 332.
- Heister, Ida 104. — Lor., Prof. 226. — Willichius, Pr. 171.
- Hellegaard, Kamm.r. 179.
- Hellesen, Conradine 73. — Ped. 73.
- Helmers, Maren Eriksdt. 212.
- Helt, Chr. 105.
- Helverskov, v. Helverskov, Chr. Herm. Henr.sen t. Irup 173. — Chr. Herm., Viceldsdm. 208. — Hans Christensen 157 ff.
- de Hemmer, Birg. 218. — Chrf., Assess. 208? 218 324?. — Karen 105. — Karen Chrf.sdt. 320.
- Hennemark, Olaus 170.
- Hennings, Anna Margr. 340. — Simon, Pr. 322.
- Henrik IV., fr. Kg. 156.
- Henr.sen, Christen, Raadm. 215.
- Hering, Anna 213. — Baltzer 213. — Chrf. 213. — Hans 213.
- Herløv, Mort. Christensen, Pr. 203.
- Herskind, Sl. 333. — Marinus 333.
- Hersleb, P., Bisp 119.
- Herslib, Christen Jensen 209.
- Hersom, Karen 146. — Mikkel Poulsen 146.
- Hes, se Hees.
- Hesse, Conrad, Dr. jur. 172.
- Hesselberg, Jens, Borgm. 205.
- Hesseldahl, Lars Bleeg 333.
- v. Heusinger, Dan. Ehrenfried, pr. Chargé 21 23.
- Hildebrand, D. 92.
- Hilliger, Sebast., kgl. Sølvpop 202.
- Himmelstjerne, Ped. Winstrup, Bisp 305.
- Himmerig, Jens Nielsen 111.
- Himmerland 346
- Hindsholm, Hans Jac.sen, Provst 320.
- Hissing, Hans Nielsen 105.
- Hjelmstjerne, Henr. Henr.sen 270.
- Hjort, Hiort, Jort, Hans Chrf.sen, Ld.kommiss. 214. — Henning, Hdls.m. 207. — Laur. Henr.sen, Pr. 307. — Malene 63 66. — Maria Ambrosiusdt. 211. — Pet. t. Bonderupgd. 214. — Ped., Kanc.-assess. 106. — Severin 159.
- Hjorthøj, Sør., Stads-kammer 107.
- Hjortshøj, Sør. Rasm.sen 199.
- Hiortsvang, Christen Sør.sen, Pr. 327.
- Hjørring By 271.
- Hobro, Christen Laur.sen 111 208.
- Hoe, Jac. 108.
- Hoff, Hof, Anne Margr. 84. — Betty Martine 80. — Ole Hannibal, Provst 181. — Kpt. 84. — Prmlt. 80.
- Hofgaard, Steph. Rasm.sen, Byskr. 114. — Tyge 113.
- Hofmann, Hoffmann, Bodil 148. — Constantin Wichmann 148. — Ferd. Andr. 148. — Henr. Wichmann, Kontrollør 148. — Jens Sør.sen, Pr. 111. — Margr. 148. — Ped., Assess. 215. — Thøger, Høj.r.ass. 247. — Wichmann, Kommander 148.
- Hofin, Sadelm. 339.
- Hofuelsen, Niels, Hdls.m. 106.
- Hogebom, Pet. 201.
- Hogendorf, Frans Fransen, Hdls.m. 216.
- Holbeck, Margr. Christensdt. 206. — Kanonér 71.
- Holberg, Else Marie 148. — Ludv., Digter 52 119 f.
- Holck, Sl. 335³. — Eiler, Ob. 329. — Margr. 319. — Ole, Ob.ltn. 333 335.
- Holck-Winterfeldt, Fam. 335.
- Holderuph, Sør. Jensen, Hdls.m. 108.

- Holm, Andr., Pr. 249. — Fr. Chr. Carl 248. — Ped. Jac.sen, Kom-
munitetsprovst 318. — Pet. Jen-
sen 109. — Povl And.sen, Kpl.
201 209 216 219.
- Holmer, Sl. 336. — Pet. 114.
- Holmestrands Kirke 338.
- Holst, Anna 114. — Else 114. —
Evert 114. — Fr. 251. — Høns 114.
— Hans, Knapm. 210. — Henr.
208. — Henr. 114. — Joh. 169. —
Lor. Marcussen 299. — Maria 114.
— Math. 114. — (Holt?), Sør.
Hansen 201.
- Holstein, v. Holstein, Fam. 346. —
Anna Elisa 68. — Fr. Gunteroth,
gott. Hofmarsk. 172. — Joh.,
Birked. 68. — Joh. Ludv., Gr. 34.
- Holsteiner, Pet. 214.
- Holsten, v. Holsten, Sl. 333 f. —
Anne Margr. 83. — Joh. 158 f.
— Joh. Fr., Obltn. 171.
- Holten, v. Holten, Sl. 334. — Chre
Charl. Wilh. 263 341. — Isbrand,
Maj. 263 341. — Johan 334.
- Hondorph, Steen 116.
- Hopp, Hop, Fam. 50 f. — Ane 51. —
Hans, Brygger 50. — Høns Mad-
sen, Fisker 51. — Jens Jørgen,
Kanc.assess. 51. — Knud, Gaard-
ejer 51. — Mads, Raadm. 51. —
Thom., Rektor 50 f. — Frk. 51.
- Hoppe, Christiane 175 179². — Iver,
Viceadmir. 50 178 f. 213. — Margr.
Elisab. 179.
- Hopstock 124 130.
- Horn, Jokum 116.
- Hornemann, Hans 188. — Henr.,
Hdls.m. 110.
- Hornsgaard (Kjærulf), Sør. 140.
- Horrebow, Chr., Prof. 131. — Pet.,
Prof. 131.
- Hostrup, Sl. 334.
- Hotel d'Angleterre 271.
- v. Hougewitz, Pet. Ferd. 220.
- Howitz, I. H., Stadsmægler 74. —
Øllegaard Christiane 74. — Frue,
f. Repholtz 75. — ? 75.
- Hoyer, Joh.s 169. — Jürg., Købm.
169. — Laur. 169.
- Hoyol, Anna Eleon. 243. — Bolde-
win, Amtskr. 243.
- Hudemann, Henr. 172. — Joh., Pr.
172.
- Huitfeld, Arild 156. — Jac. 156. —
Mørg. 111.
- Huitfeldt-Kaas, Rigsark. 282 f.
- Humble, Sixtus, sv. Arkivar 189.
- Huno Jonas Hunnius 170.
- v. Huth, Dagmar Carol. Cath. 83.
— Viggo Fr. Joh. Theodor,
Mask.ing. 83.
- Huusmann, Casp. H., Ob. 111.
- Hviid, Hans Laur.sen 209. — Jens
Madsen, Herr.fgd. 104.
- Hyde, v. Hyde, Louise Cath. Soph.
80. — Marie Margr. Elisab. 79.
— 349.
- Hygom, Jak. Ped.sen 242. — Jens
Jak.sen, Pr. 242. — Ped. Jak.sen
243. . .
- Hylling, Laur. Hansen, Kpl. 112 114
116 203 f. 215 218.
- Hylseman, Marie 114.
- Hæring, Anne Chris.dt. 203.
- Hæss, Jens Christensen 210.
- Hødsker, And. Tidtkke 106.
- Høeg, Høg, Høgh, Høegh, Andr.,
Prltn. 294. — Anna 109. — Jens
t. Vang 319. — Jytte 310 319. —
Jørg. 109. — Karen Mouatt 294.
— Malene (Magd.) Thomasdt.
113. — Mog. 319 f. — Niels 109.
— Stygge t. Gjorslev 167. — ? 83.
- Høegh-Guldberg, Ove, 40.
- Høemand, Helv. Larsdt. 55.
- Høfding, Oluf Jørg.sen, Pr. 219.
- Høgeli, Anna Margr. 88. — Arne
Jensen 88.
- Høpken, v. Høpken, And. Joh., Gr.
47. — Carl Fr., Bar. 48.
- Høppel, Ped. Valent.sen, Garver 215.
- Hørning, Andr. Jørg.sen, Kmr. 19.
— Cath. Soph. 19. — Christiane
E. 19 22 25 f. 31 35 38 42 f. 46 f.
49. — Christine L. 25. — Soph.
Amal. 20 25 30.
- Hørring, Lilli Margaret 86. — Kvæ-
stor 86.
- Høstmark, Niels Jensen, Provst 245.
- Høy, Hans Hansen, Degn 62. — Ma-
ren 62.
- Høyelse, Andr., Justr. 64.
- Høyer, Feder Hansen, Borgm. 51. —
Henr., Assess. 108 114 200 203.
— Marg. Dor. 200.
- Ild, Sam. Jensen, Pr. 108.
- Ilsøe, Milkkel Mort.sen, Skræder 205.

- Intelman, Poul, Kvæstor 157 f. 160 168.
- Irminger, Joh. Heinr. Georg, Kpt. 194.
- Iserberg, Margr. 209.
- v. Issen, Eggerich Nic., Kpt. 217.
- Issing, Joh., Kræmmer 104 212.
- Iversen, Jørgen, Dragon 2 f. 5 f. — Rasm., Daglejer 2 f.
- Jac.sen?, Berthel, Møller 59. — Bonde, Borgm. 303. — Hans, Byf. 208. — Hans, Raadm. 103. — Hans, Økonom. 216. — Isak, Brygger 219. — Jac., Hdls. 206. — Jac., Kpl. 325. — Jens, Tolder 210. — Knud, Pr. 116. — Laur., Assess. 106. — Laur., Bisp 315 320. — ?, Niels, Forv. 59. — Otto, Provst 325. — ?, Ped., Hdls. 59. — Ped., Husfgd. 218. — Urban, Raadm. 211.
- Jansen, Lor. (Lydert), Skipper 51.
- Jebens, Anna Margr. 340. — Fr. Christiane 340. — Hans, Ldskriver 340. — Jens Pet.sen 208. — Sør. Jensen 208.
- Jebjærg Præster 346.
- Jeger, Chr. Laur., Chargé 255².
- Jegind, Jens 330.
- Jensen, Barthol., Høj.r.assess. 200 206? — Berthel, Borgm. 303 f. — Bert., kgl. Bryggerskr. 206. — Christen, Ankersm. 207. — Christen, Kpl. 307. — Christen, Skræder 205. — Dines, Raadm. 314. — Erland, Skibsf. 147. — Gregers, Købm. 147. — Hans, Raadm. 306. — Hans Jac., Raadstuetj. 5 f. — Jens, Kpt.komm. 207. — Jul., Murm.sv. 108. — Lars, Møller 60 62. — Mads, Pr. 304 f. — Math., Hørkr. 113. — Niels, Sn. 108. — Niels, Tømmerm. 216. — Niels, Vint. 202. — Ped., Gaardm. 56. — Ped., Raadm. 60. — Rasm., Fgd. 300. — Rasm., Gaardm. 335. — Rasm., Hdls. 214. — Rasm., Urtekr. 219. — S., Folket.m. 346. — Sør., kgl. Blyt. 212. — Sør., Fgd. 136. — Tobias, Rektor 58. — Wogen, Ridefgd. 217. — Ægidius, Dr. 209.
- Jeppesen, Styrm. 71.
- Jerne, Bent Kjeldsen 245.
- Jesp.sen, Niels, Dr. med. 215.
- Jessen, And. Pilegaard, Raadm. 72— 76. — Carl And., Læge 74 f. — Hans, Kbm. 73 75. — Hans Medor Laur., Pr. 75 f. — Jes Andr., Pr. 73 75. — Jesse Hannibalsen, Pr. 53.
- Joensen, And., Kanc.bud 206. — Ludv., Provst 318.
- Johan VI., Konge af Portugal 255. — Adolph, Bisp af Lübeck 167. — Fr. af Holsten, Ærkebiskop 167.
- Johannes, Præt i Køge 199.
- Johsen, Joh., Brygger 214.
- John, Gotfr. 216.
- Jonæssen, Jens, Kpl. 111.
- Jorisen, Richert, Bager 110 217.
- Jorisson, Cath. Elisab. 261. — Ludv. 261.
- Jort, se Hjort.
- Josef I., Konge af Portugal 255.
- Juel, Anna Sophia Fr.e Aug. Vibeke 83. — Frands, Kommandant 208. — Henr. t. Lindberg 107. — Niels 158. — Ped. 157. — Sidsel Børgesdt. 277 284 289 291. — Tønne 151 154 162 164 166.
- Juliane Marie, Enkedrn. 39.
- Junghans, Dav. 330. — Fr., Hytte-skriver 104.
- Juul, Fam. 346. — Anna 84. — Berthe Georgine Henriette 85. — Christiane Soph. Magd. 81 84. — Esger, Erkebisp 267. — Hans Christensen, Godsejer 334. — Malthe, Rigsr. 322. — Maren 318. — Ove, Ghr. 267. — Ove, Genltn. 81 84. — Sophie Hedv. 81 84 ff. — Øllegaard Charl. 84.
- Jürgensen, se Jørgensen.
- Jæger, Anna Magd. Dor. 108. — Charlotte Wilh. 108. — Fr. Chr. 108. — Joh., Sl.fgd. 108. — Magd. 108. — Pet., Berider 209.
- Jøns, Volkert 213.
- Jørgen, Joh., Hdls. 108.
- Jørgensen, Jürgensen fra Maugstrup, Sl. 334. — Alb. Viggo, Ovr.sagf. 86. — And., Sn.sv. 9. — Claus, Renteskr. 109. — Engelbrecht, Rektor 182. — Erik, Raadm.,

- 311 322. — H., Folket.m. 346.
— Hans, Forp. 106. — Hans, Kpl.
311. — Jørg., Provst 203. — Ped.,
Br.vinsbr. 211. — Tønnes, Koff-
skipper 218.
- Kaalund, Else 146. — Kr., Pr. 146.
- Kaas, Fam. 346. — And. 306. —
Aug. Math. Andrea 84. — Ene-
vold 201. — Fr. Chr., Admir. 84.
— Fr. Chr., Komm. 84. — Hans
t. Hastrup 116. — Hans t. Lind-
skov 110. — Henriette Valentine
84. — Iver t. Ulstrup 330. —
Margr. 316. — Marquor 302 304.
— Niels t. Birkelse 306. — Sophie
Elisab. 84². — Sophie Hede v. 84.
— Sus. Birg. Sophie 84. — Ulr.
Chr., Komm.kpt. 84. — Frk. 83.
— Frk. 83.
- Kahl, Børge, Borgm. 107.
- Kahrs, Fam. 338.
- Kalchman, Henr., Hdls m. 201.
- Kalkreuth, Kpt. 284.
- Kalundborg, Hans Ped.sen 158 f.
164.
- Kampmann, Henr. Ped.sen, Pr. 320.
- Karen Joh. Borchartsens 308.
- Karfacken, Sus. Margr. 216.
- Karre, Gielsvandt 103.
- Kasbøl, Ped., St.amtskr. 104.
- Kastberg, Nic. Tygesen, Dr. 207.
- Katharine, russ. Kejserinde 28 f.
31 33 35 f. 39.
- Kaufmann, Karen Marie 2 f., 14.
- Kehlet, Marie Sybilla 275.
- Keil, J. O. 341. — Maria Fr. 263. —
Borgm. 263.
- Keilgaard, Herm. Rasm.sen, Pr. 325.
- Kein, Overinspektørinde 227.
- Kellinghuusen, Andr., Hdls m. 116
205 212 219.
- Kelp?, 97 f. 101.
- Kielland, Erling, Fabr.ejer 93. —
Gustava 93.
- Kielman, Fr. Chr. t. Satrupholm 172.
— Hans Henr. t. Quarnbek 172.
- Kielnæs, Anne Soph. 96.
- Kier, Hans Hansen, Tingskr. 104.
— Thom. And.sen 219.
- Kierchberch (Keerberg), Margr. Eli-
sab. 202.
- Kierulf, And. Nielsen 203. — Joh.e
Nielsdt. 203. — Mort. Nielsen,
Bøsssem. 218. — P., Rentier 91.
- Kirchhof, Joh.s, Apot. 104.
- Kirkegaard, Hansine 176.
- Kittler, Gottlob Fr., Komponist 344.
- Kiærulf, Morten, Herr.fgd. 112.
- Kiønig, Fr. 62.
- Kiørom, Ped. 200.
- Kjeldsen, Sl. 334. — Niels, Købm.
146.
- Kjær Herred 346².
- Kjær, Jens Jac. 334.
- Kjærulf, Jens Sør.sen, Købm. 140 f.
— Kirstine Sør.sdt. 140 f. —
Sør. Bertelsen 137 f.
- Kjærumgaard, Jens Rasm.sen, Pr.
316.
- Kjørning, Kiørning, Just. 105 202
219. — Karl 156.
- Klauman, Nic. 201.
- Klein, Anna Margr. 105. — Appo-
lonia 105. — Fr. 105. — Joh.
Dan., Vinhdl. 105. — Joh. Nic.
105. — Joh. Pet.sen, Hdls m. 113.
— Pet., Amtskr. 114. — Ursula
105. — Wilh. Wihrich 105.
- Klenau, Helena Kirstine 79. — Maj.
79.
- Klingenbeil, Jac. 282.
- Klingenberg, Poul 65. — Poul,
Etr. 65.
- v. Klingfeldt, Bened. Cath. 42. —
Claes Gøran, Ob. 42. — Elisab. 42.
- Klinker, Klincker, Joh.s, cand. theol.
343. — Nicol., cand. theol. 342.
— Nik., Pr. 343.
- Klinkert, Johs. Chr., cand. theol. 343.
- Klitgaard, And. Jensen 141. — An-
drea 149. — Andrea Christiane
144. — Andr. Jensen, Underbogh.
150. — Anna Birg. 148. — Anne
Dortea 146. — Anne Elisab.
Jensdt. 142 149. — Anne Jensdt.
147. — Anne Kirstine 148. —
Anne Margr. 150. — Anne Margr.
149. — Anne Margr. 149. — Anne
Marie 149. — Anne Marie 149. —
Anne Marie 144. — Anna Petrea
144. — Birg. 148. — Birg. Katr.
150. — Christiane 146. — Dortea
Kirstine 145. — Dortea Kirstine
145. — Else Jensdt. 146. — Else
Jensdt. 146. — Greg. Jensen,

- Materialskr. 148. — Greg. Svendsen, Barn 142. — Hedevig Sofie 144. — Henr. Jensen, Supercargo 149. — Herm., Flm. 149. — Ide Greg.sdt. 147. — Jens Greg.sen 148. — Jens Greg.sen 150. — Jens Greg.sen, Raadm. 148. — Jens Greg.sen Svendsen, Barn 142. — Jens Greg.sen Svendsen, Barn 142. — Jens Henr.sen 149. — Jens Jensen 141. — Jens Jensen 145. — Jens Jensen, Guldsmed 141. — Jens Jensen, Kbm. 140² 141. — Jens Jensen, Købm. 139. — Jens Mouridsen 139. — Jens Sør.sen, Barn 142. — Jens Sør.sen, Købm. 144 146. — Jens Thomsen 145. — Joh.e Jensdt. 147. — Joh.e Kirstine 143. — Karen 142. — Karen 141. — Karen 146. — Karen Antonette 146. — Karen Greg.sdt. 148. — Karen Jensdt. 146. — Karen Jensdt. 143. — Karen Kirstine 143. — Kirstine 141. — Kirstine Katr. 145. — Kirstine Marie Thomasdt. 144 f. — Kirstine Sør.sdt. 143. — Magd. 142. — Maren Jensdt. 137. — Maren Jensdt. 146. — Margr. 148. — Margr. Kath. 142. — Margr. Kath., Barn 142. — Margr. Kath. Dessov 142. — Marie 144. — Marie Sofie 145. — Mette Jensdt. 139. — Mette Jensdt. 139 f. — Mourids Jensen, Brygger 137 f. 139². — Pet. 149. — Ped. Jensen, Klokker 145. — Sidsel Marie 144. — Sofie Amal. 144. — Svend Jensen 141. — Svend Jensen, Guldsmed 142 149. — Sør. Jensen, Guldsm. 142. — Sør. Jensen, Købm. 143. — Sør. Jensen, Toldskr. 144. — Thomas, Degn 144. — Thomas Jensen 145. — Thomas Jensen 145. — Ursula 146.
- Klog, Jens Jensen 116. — Morten Rasmussen 106.
- Klov, Oluf Jonsen, isl. Købm. 113.
- Klycker, Hedevig 266.
- Kløcker, Abrah., Komm.r. 97 100 102.
- Knag, Skrædder 294.
- Knoch, Andr. 110.
- Knoph, Elisab. Nielsdt. 115 211. — Troels, kgl. Fgd. 107.
- Knudsen, And., Skovfgd. 61. — Jac., Prof. 316. — Jørg., Provst 183. — Mads, Bager 219. — Sør., Handskem. sv. 6. — Thue, Skipper 216.
- Knuth, Adam Levin, Overkmj. 104. — Christiane Sophie Magd. 82. — Egg. Chr. 104. — Marie Elisab., Komt. 82.
- Kobak, Helene 231.
- v. Kobbe, Sl. 336.
- Kobberøe, Christen Jensen, Pr. 110. — Holg. Knudsen 116.
- Koch, Kock, Habakuk, Kbm. 314. — Mikkel 201.
- Koës, Marie 74.
- Kofod, Ellen Jac.sdt. 63. — Ingeb. Kirstine 63 f. — Jac., Pr. 63.
- Kolbye, Hans 103.
- Kolding, Jens Povlsen 202. — Knud Poulsen, Pr. 323.
- Kongsberg 338.
- Koplov, Henr. 103.
- Korff, Joh. Albr., russ. Ges. 21—28 30 34 37. — Nik., russ. Gen. 34.
- Kornerup, W., Kontorchef 335.
- Korsøer, Korsør, Hans And.sen, Kpl. 305. — Hans Ped.sen, Brygger 211.
- Kraa, Laur., Pr. 140.
- Kraas, Anne Poulsdt. 147.
- Krabbe, Betty Martine 80. — Elisab. 214. — Erik t. Alstrup 313. — Ingeb. 200. — Jens 215. — Jens, Pr. 219. — Lisb. 303². — Niels Tagesen, Amtm. 317. — O. J., Kpt. 80. — Otto t. Holmegd. 53 107 210 214. — Otto, Gehr. 53. — Tage 157. — Tage Iversen 220.
- Krag, Anna Cath. 328 f. — Maren 327. — Maren Knudsdt. 105. — Niels, Pr. 313. — Niels Mogsen t. Trudsholm 310 319. — Niels Ottesen, Etr. 218.
- Kragelund, Kraglund, Birgitta 227. — Birg. Maria 225 228. — Chr. 227. — Hans Schack, Provst 225 228—232. — Helene Christiana 225 228. — Knud, Pr. 310. — Lene 228. — Lene Ped.sdt. 222. — Maria Elisab. 224 227 f. — Michael Ludvig Stichelius 224

- 226 228. — Ped., Bisp 222. —
 Ped. Christensen, Provst 221—
 230. — Sophia Hedev. 231.
 Kragh, Rasm. Ped.sen, Stolem. 6.
 Krahe, Christoph, Provst 234.
 Krammer, Gert 103.
 Krarup, Christen Larsen 219. —
 Chr. 272. — Hans Larsen 272.
 Kratzenstein, Chr. Gottlieb, Prof.
 131.
 Krefting, Kræfting, Sl. 191. — Herm.
 191. — Herm., Kbm. 191. —
 Kretlov, Jokum 199.
 Kreutzfeldt, Øllegaard Christiane 74.
 Kreyer, Lor., Hdsm. 213.
 Kroch, Provstinde 227.
 Krog, Fr. Arentz 126. — Niels, Rek-
 tor 325. — Truls Kristian, Pr.
 126. — Tøger 124 130.
 Krone, jun. 98 101.
 Kron, Hdsm. 97 98² 99—101.
 Krugk, Georgius, Prof. 313².
 Krukov, Andr. 216.
 Kruse, Anna Soph., f. Vinterberg
 200. — Dor. 212. — Evert, kgl.
 Køkkeninsp. 117 200. — Simon
 168.
 Krüger, Kryger, Georg, Aud. 110. —
 Konsul 43² 44.
 Krøyer, Mette 214.
 Krøyer, Elisab. 176. — Emilie 176.
 — Georg 176. — Holger Chr.,
 cand. jur. 176.
 Kummer, Michael, Apot. 199.
 Kurtz, (Nold) Chr. 112. — Markus
 113 213².
 Køler, Karen 104.; se Cøler.
 Køller, se Colerus.
 Kønemann, Sus. Dor. 266.
 Kønig, Andr., Pr. 247.
 la Croix, Fr., Maler 275. — Fr., Vært
 275. — Gundel 275. — Henn. Fr.
 275. — Jean, Kmtj. 273 f. — Jean
 Baptiste 274. — Marie Helene
 273 274². — Marie Madeleine
 274. — Sophia Amal. 275. —
 Sus. Elisab. 274.
 Lakier, Chr.e Wilhelmine 259. —
 Joh.e Marie 259. — Lucie Tho-
 mine 259. — Ped., Kbm. 258 f.
 — Ped. Baggesen, Pr. 258 f. —
 Petrine Sophie 259.
 de Lamare (de la Maire), Geromine
 Henriette 83.
 v. Lambsdorff, Sl. 336.
 Landorph, Sl. 333.
 Lang, Ped. Ped.sen, Borgm. 322.
 Langaa, Marie And.sdt. 58.
 Langballe, Niels, Købm. 248. —
 Niels, Pr. 248. — Sør. 249. —
 Sør., Byfgd. 249. — Vitte 248.
 Langberg, Gunder Andersen 337.
 de Lange, Lange fra Faaborg, Sl.
 334. — Anna 293. — Anna Cath.
 295. — B? 202. — Chr. Rasm.sen
 114 116. — Elias, Sn. 107. —
 Erik, Fgd. 295. — Hans Thomsen
 272. — Henr. t. Oldager 168. —
 Henr., Pr. 251. — Johs., Pr. 251.
 — Karen Cornelisdt. 112. —
 Lars 218. — Marie 82. — Max,
 Fabrik. 82. — Nic. 55. — Nic.
 Bened., Priv.docent 343. — Niels
 t. Kjølbjgd. 201. — Ped. Wil-
 lumsen 115. — Ped. Willumsen,
 St.provst 293. — Riise 295.
 Langebech, Jac. And.sen, Pr. 218.
 Langeland, Dinis Hansen, Kpl. 317.
 Langelott, Adolph Conr., Dr. med.
 173.
 Langemarck, Dorthe 69. — Hans
 Chr., Overmaaler 70.
 Langenbek, Licentiat 97 f. 100 ff.
 Larsen, Jesp., Fuldm. 218.
 Larvik 337.
 Lassen, Jens., Ldsdm. 207. — Laur.,
 Raadm. 308. — Lor., Kancr. 69.
 — Niels, Kmr. 69. — Ped.,
 Licentiat 209. — Tøger, Asscess.
 208. — Thøger, Slotsskr. 317.
 Lassenius, Joh., Dr. 216.
 Lasson, v. Lasson, Anna 176. — Anna
 84. — Anna 80 84. — Anna Elisab.
 179. — Anna Elisab. 179. —
 Anna Soph. 175. — Anna Soph.
 Diderikke 176. — Benedicte An-
 thonette 80 84. — Birg. Cath.
 80 84. — Chr.iane 179. — Elisab.
 176. — Emilie 176. — Georg
 Henr., Kmhr., Ob. 176. — Hans,
 Kommandør 178 f. — Hans Fr.
 179. — Hans Pet. 176. — Hansine
 176. — Hedv. Margr. 80 84. —
 Ivar Chr. 179. — Ivar Chr.,
 Gen.maj. 175—179. — Jens, Maj.
 175 178 179³. — Jens, Rentekr.
 178. — Jens Fr., Pr.ltn. 175. —
 Karen 81 84. — Louise 176. —

- Marie 176. — Marie 84. — Marie Elisabeth. 179. — Marie Magd. Elisabeth. 175. — Math. 80 84. — Mette Marie 175. — Ped., Just.r. 178. — Stie Tønsberg, Ob. 179. — Stie Tønsberg Chr., Kbm. 176. — Tøger, Just.r. 80 84. — Ursula Dor. 175 178 f. — Ursula Soph. 175.
- Laubfeld, Michel, kejserlig Maj. 313.
- Lauegaards Fam. 335.
- Laurenberg, Chr., Pr. 219. — Joh., Prof. 303².
- Laursen, Jens, Kpl. 313.
- Laur.sen, Christen, Hdsm. 201 209? 218?. — Chr.f., Bager 207. — J., Red. 8 10. — Mads, Borgm. 104. — Mog., Byskr. 199. — Oluf, Pr. 217. — P., Not. 199. — Ped., Byskr. 104. — Sør., kgl. Fgd. 264. — Sør., Sn. 104.
- Lavmandsgaard, Helge 215.
- le Coffre, Coffre, Bendix (Benedict), Maler 273 274² 275. — Claude, Stukkator 274. — Cornelia Anne 274. — Marie Helene 273 274². — Martha 274.
- Ledreborg 346.
- Leegaard, Erik Olsen, Søkpt. 187.
- Leene, Jens 200.
- Le Fèvre de Caumartin, Sl. 336.
- Lehn, Sl. 333. — Abrah. 97—102.
- Leill, Dankert, Læge 157.
- Leipziger, Kmhr. 98.
- Lemarac, Kay 220.
- Lemforth, Sl. 333. — Zach., Gen.aud. 103 199.
- Lemvig, Christen Willumsen 219. — Jens Gregersen, Kommunitetsprovst 322. — Laur. Jensen, Pr. 305.
- v. Lepel, Sl. 337.
- Lerche, Chr. Corneliusen 103 204?. — Chr. Vincentsen, Gr. 18. — Corn. Ped.sen 103. — Fr. 103. — Fr., Volontær 204. — Jac. 103. — Karen 217. — Mads, Provst 315². — Maren 272. — Niels Chr. 272. — Ped., Brygger 111 206. — Ped., Ldsdommer 104. — Ped. Ped.sen, Raadm. 104? 307 320 327 331.
- Leth, v. Leth, Hans, Dr. 109. — Joh.a 79. — Math?, Genltn. 79.
- Leuenfeld, Sl. 333.
- Leunback, Bodil Elisabeth. 82. — Jørg. Høegh, Pr. 82.
- Leuthenius, Ped. Evensen, Pr. 111.
- Leverentz, Engel 206.
- Levesen, Ebbe, Vinhdl. 115 206. — Hans, Kæmner 116.
- Levetzau, Hans Fr., Gen.maj. 139. — Margr. 83.
- Lewring, Fam. 145.
- Leyonstjerne, Sl. 333.
- Licht, Chr., Murerm. 272.
- de Lichtenberg, Abel Marie 84. — Elisabeth. Cath. 84. — Georgine 84. — Gerdt, Justr. 84.
- v. Lichtenstein, Sl. 333.
- Liem, Joh. 158.
- Lihme, Fr., Guv. 251. — Martin Fr., Pr. 251. — Rasm. 248. — Tønnes Rasm.sen, Pr. 248².
- Lillienkjold, Christiane Lovisa Pauline 85. — Jonas, Amtm. 213. — Pet. Montagne, Obltn. 287—290. — Ritm. 85.
- Linæa Sogn 346.
- Linck, Joh. Gottl., Komm.dep. 92.
- Lindemann, trøndersk Fam. 338. — Herm. 215.
- Lindencrone, Sl. 333.
- Lindensfeld, Casp. Ped.sen, Pr. 212. — Ped. Mikkelsen, Lærer 212.
- Lindenov, Hans, Rigrs. 310. — Hans Chr.f.sen t. Drenderup 168. — — Henr., St.amtm. 320. — Riborg t. Voergd. 320. — Sofie 346.
- v. Linné, Carl 127.
- Lunge, se Lynge.
- Lodberg, Christen Jensen, Bisp 222. — Jens, Dr. med. 222.
- Loldrup, Jens Ped.sen 216.
- Lomborg, Niels Christensen, Kpl. 305.
- Londemann, Marcus Gerh. se Rosencrone.
- Lorentzen, Lorenzen, Joh. Stephan, Pr. 249. — Nicol., Pr. 342. — Tyge Thomas, Pr. 246 249 342. — Pr. i Oxevad 246.
- Lose, C. C., Musikhdl. 344.
- Loss, And. Jensen, Pr. 115. — Ingeb. Nielsdt. 214.
- v. Lossow, Sl. 333. — Hans 202. — Hans Jac.sen 159. — Maren 202.
- Louise, Hert.inde af Sachsen-Hildburghausen 23.
- Loutrup, Jørg. 208.

- Lowson, Andr., Prok. 21 26.
 Lucas, ? 154 156.
 Ludolph, Ludolf, Conr., Møntguard.
 216. — Elisab. 243.
 Ludvigsen, Ludv., cand. theol. 343.
 Luft, Magd. Sibylle 199. — Sophie
 199. — Ulr. 199.
 Luja, Abigael 22.
 Lund, C. M., Etr. 116. — Chr. 158.
 — Claus 207. — Fr. Christiane
 73. — Helene Kirstine 96. —
 Jens Tygesen, Sorenskr. 215. —
 Math. Hansen, Pr. 113. — N. N.
 J. 334. — Sør. Jensen, Foder-
 marsk. 207. — Prisemester 71.
 Lunding, Kay, cand. theol. 343.
 Lundsgaard, Jens, Pr. 318.
 Lundt, Oluf 188. — Oluf, Pr. 217.
 Lunge, Chr. 156 f. 159 161. — Elisab.
 308 f. 317. — Jørg., Rigsmarsk
 156 308 310.
 Lunt, Chr. 159.
 Luth, Ditlev, Pr. 180. — Joh.s.,
 Branddir. 180. — Margr. 180.
 Luther, Margr. Dor. 343. — Martin
 343.
 Luxdorff, Sl. 333. — Bolle, Kancr.
 105 200.
 Lübbes, Eggerich Joh., Gen.vagtm.
 323.
 v. Lübeck, Chr. Alb., Ltn. 200. —
 Cort 206.
 Lüders, Jordan, Aud. 217.
 Lydt, Claus Dan.sen 200.
 v. d. Lühe, Sl. 333. — Barbara Soph.
 266. — Volrad Aug., Overkmj.
 21 26 36.
 Lycke, Christenze 324.
 Lynar, Rochus Fr., Ges. 29 31 f.
 Lyngbye, Sor. Nielsen, Kpl. 103.
 Lyngge, Liunge, Corn. Povlsen, Pr.
 219. — Hans Sør.sen 104.
 Lyserus, Michael, Løge 312.
 Lysgaard, Dan. 69. — Maren 69.
 Lütken, Reg.skr. 62.
 Lüttermann, Hans Jac.sen 201.
 Lüttichau, v. Lüttichau, Adelheid
 Hedev. Margr. 85. — Fr. Lovisa
 Wilhelm. 79. — Hans Helmer,
 Kpt. 85.
 Lützou, v. Lützau, Christine 80. —
 Frederica 266.
 Lützhøft, H. H. H., St.provst 81. —
 Karen Harriet 81.
- Løbner, Anne Soph. 96. — Emilius
 Marius G., Amtm. 96.
 Løchren, Torger 200.
 Lørup, Niels Madsen, Pr. 312.
 v. Løwenrone, Sl. 333.
 Løvendahl, Sl. 333.
 v. Løwenhielm, Sl. 333. — Edel Dyre
 82. — Maj. 82.
 Løvenson, Anna Carol. 85. — Sophie
 Laura 83 85.
 Løvensøn, Sl. 333.
 Løvenørn, v. Løvenørn, Anna Soph.
 175. — Fr., Amtm. 175. — Poul,
 Overkr.sekr. 18 f.
- Maaneskjold, Anne 284 286.
 Macculloch, Rob., Hdlsm. 103 203.
 Macherup, Hans Ped.sen, Hdlsm. 200.
 Madsen, Christen, Hdlsm. 212. —
 Esbern, Pr. 200. — Jac., Borgm.
 199. — Jens, Borgm. 219. —
 Jens, Br.vinsbr. 204. — Michael,
 Pr. 183. — Mog., Pr. 312 327 331.
 — Niels, Kpl. 318. — Ped.,
 Renteskr. 105 f. 110 111?.
- Magd. Wigants 113.
 Magnus, Hert. af Kurland 328².
 Mahler, Joh.s, Kpl. 62. — Ped., Pr.
 303.
 Mallie, Laurs Laursen 140.
 Malling, Mette Cath. 89. — Oluf
 Andreasen, Forv. 89.
 Malmøe, Hans Stensen, Skipper 210.
 Mandal 338.
 Mandel, Lambert 109.
 Mandix, Birg. 105. — Hans Mou-
 ritsen 206. — Lisab. 206. — Mau-
 ritius 105 206? 216?.
- Mangelsen, Markv. Otto 103.
 Marchedanner, Anne 110. — Berthe
 110.
 Maréchal, Jean, Hotelejer 271.
 Margr. Adams, gift Meinhart 218. —
 Lisken, gift Rocheling 211.
 Maria I., Dr. af Portugal 255.
 Mariager, Hans Christensen, Pr. 204.
 Markussen, Markus Paulsen, Justr.
 249. — Ped., Gdm. 59. — Pet.
 Poulsen, Gd.ejer 250. — Poul,
 Forp. 249.
- Marop, Ped. Hansen, Byf. 112.
 Marrois, Jean 163.
 Marschalk, Judithe Aug. 215. — So-
 phia Dor. 223 f.

- Marsvin, Mette 205. — Mog. 205. — Mog. 205.
- Martens, Joh. 110.
- Masfjorden, se Fjon.
- Masius, Hector Gdt.fr., Prof. 215.
- v. Massenbach, Phil. Adam, Gen.maj. 208.
- Mathiasen, Jac., Bisp 307 315.
- Mathiesen, Povl, Ldsdm. 199 210.
- Mavors, Maria Soph. 212.
- Mechelburg, Nicolas, Kommiss 202.
- Mehrn, Ped., Mag. 306.
- Meier, Meyer, A. 103. — Anne 215. — Bendix?, Ob. 98. — Fr., Høj.r.ass. 82. — Gert 209 217?. — Gert Albsen, Pr. 207. — Jenny Sophie 82. — Joh. Fr., Toldinsp. 110. — Ped. Krog, Bisp 120 f.
- Meincke, Heinr., kgl. Fiskem. 19.
- Meiners, Mette Hedeveg 293.
- Meinhart, Fr., Fændr. 218. — Joh. Jac. 218.
- Melchiorson, Chr., Mag. 109.
- Meldal, Christiane 131.
- v. Meley, Sl. 271.
- Melhorn, Mette 105.
- Mellerup, Anne Marie C. 86. — ? 86.
- Meng, Mette 209.
- Mensching, Hans Jørg. 115.
- Mentzdorff, Sl. 337.
- Mercher, Joh. Georg, Hdlsn. 111.
- de Merode, Eleon. Christine 116.
- Mese, Bendix, Raadm. 207? 212. — Margr. Elisabeth. 207.
- Meyer, se Meier.
- Meyland, Meiland, Joh.s. Chr., Pr. 342. — Matth., Pr. 342.
- Meynders, Anna 216.
- Michelbecher, Wigant, kgl. Kælderm. 219.
- Michelsen, Hans, Bisp 186. — Jens, Provst 184.
- Milo, C. L., Toldbetj. 6 11. — Christiane Cath. 6 11.
- Modrach, Prof. 35.
- Mogsen, William, Skipper 112.
- Mohr, Lor. 108.
- Molersens, St. amtskr. 89.
- Molière, J. B. P. 163.
- Molman, Joh. 213.
- Moltke, Adam Gottl., Gr. 27 37. — Aug. Wilh. Thorveiga, Komt. 82. — Ehrenr. Chrf. Ludv., St. amtm. 82. — Marie Elisabeth, Gr. inde 82. — W., Gr. 82.
- v. Moltzahn, Joh. Lotharius Fr., Ges. 29 31 33 f.
- Monrad, Jørg., Pr. 242. — Sør., Prof. 130.
- de Montaigne, Marie Madelaine 274. — René Magnon 274 f.
- Mooch, Joh., Hdlsn. 212.
- Morbech, Chrf. Iversen 210. — Hans Iversen 210. — Iver Hansen, Pr. 210. — Maren Iversdt. 210. — Pernille Iversdt. 210.
- Mortensen, Christen, Rektor 314. — Chr., Delefgd. 147. — Jens, Sn. 104.
- Morville, Chrf. Elias, Ltn. 247. — Niels Fr., Kr.r. 247.
- Moshuus, Trund, Lavrettem. 208.
- Moss, Ped. Henr.sen, Kpt. 212.
- Mossin, And. Dinesen, Kpl. 207. — Hans Dinesen, Provst 217.
- Moth, Agnete Marie 199. — Ide Christine 214. — Joh.s, Rektor 168. — Math., Ghr. 223. — Pet. 172.
- Mule, Muhle, Anna Cath. 72. — Chr. Hansen, Assess. 56². — Claus Mikkelsen, Kpl. 201. — Ellen Christensdt. 54 56 66. — Hans, Pr. 217. — Hans Clausen 158. — Joh., Prof. 223. — Kirsten Nielsdt. 214. — Margr. 56. — Mette Mikkelsdt. 72 f. — Michel Clausen, Pr. 72. — Vilh. 159.
- Mumme, Gjert, Pr. 300.
- Munch, Munk, Anna 104. — Catr. 104. — Eiler Jensen, Pr. 115. — Erik 104. — Joh.e Hansdt. 216. — Margr. 104. — Margr. Rasm. dt. 111. — Mort., Overform. 214. — Niels, Købm. 247. — Ped. Iversen 158. — Sør. Anker, Pr. 247.
- Munchgaard, Fr. 214. — Joh.e 106.
- Mundt, Niels, Maj. 206.
- Munthe, Joh.s, Borgm. 108.
- Musel, Kirstine 112.
- Must, Hans, Præsids. 203. — Jac. Hansen, Pr. 325.
- Muus, Chr., Bisp 224. — Didr., Pr. 212.
- Mylius, Pet. Benzon, Justr. 97—102.
- Münch, Sadelm. 339.

- Münster, Sl. 337.
Mynster, Christence 69. — Olaf, Birkeskr. 69.
Münter, F. C. C., Bisp 23 f. — ? 99.
Møhl, Sl. 271.
Møller, Müller, Adam Gotfred, Garverm. 144. — Anne Dortea 146. — Bened. Cath. 42. — C. F. M., Kobberstikker 344. — (Tuxen), Chr. Friis, Gen.maj. 246. — Chrf. Fr., Kir. 146. — Dan., Købm. 42. — Godske Eskildsen, Pr. 244. — Henr., Rentem. 318 346². — Ide 17 246. — Jens? 249. — Joh. 207. — Joh.s 7. — Joh.s, Borgm. 324. — Louise 344. — Louise Charl., Admir.indc, 16 43. — Magd. Kristensdt. 69. — Niels Ped.sen, Pr. 106. — Pølle, Fabrikejer 17 246. — Pet. 173. — Pet. Ped.sen, Hdlsm. 107 199. — Sidsel Marie 144. — Thomas, Ltn. 200. — Frue 7.
Møller-Friis, se Tuxen.
Mønnichmeyer, Fr. 109.
Mørck, Mørch fra Melsanvik, Sl. 337. — Anna Lorentze 74 f. — J., Ridefgd. 203. — Markus 248.
Moering, C. 116.
Moesting, Sl. 337.
Nachtegall, V. V. F. F. 73.
Nagel, Carl F., Styrm. 71. — Chr. 71. — Kirstine Severine 71. — Marie Elisabeth 71.
Nakskov, Jens Nielsen, Læge 330.
Nannestad, Fr., Bisp 120. — Mathilde 81.
Nansen, Hans, Præsid. 56. — Margr. 56.
Neander, Mich., Skoleforst. 235.
Nebelong, Joh. Christoph. 199.
Nedergaard, Emmike And.sen, Provst 106 159 173 202.
Negens, Marie 205.
Nesodden Herred 338.
Nestved, Jørg. Nielsen, Provst 307.
Niclasen, Nic., Maj. 106.
Nicolaus Henricus Michaelis, Dr. jur. 173.
Niels, kgl. Fiskem. 323. — Pr. i Valleby 199.
Nielsen, And., Pr. 205. — And., Væver 57. — Christen, Amtsforv. 207 214 218. — Chr., Tolder 114. — Claus, Pr. 305. — Erik, Raadm. 320. — Hans, Hdlsm. 108 216². — Hans, Kd.støber 110. — Hans Pet., Mursv. 7. — Jac., Sognefgd. 55 58. — Jørg., Kpl. 203. — Jørg., Raadm. 184. — Knud, Værts-husm. 61. — Niels, Fuldm. 215. — Niels, Præceptor 320. — Ped., Portner 210. — Ped., Provst 321 327?. — Ped., Pr. 261. — Ped., Sporm. 7. — Poul, Hdlsm. 104. — Rasm., Kromand 14. — Willads, Pr. 319.
Nieman, Joh.s 172.
Niendorph, Chrf. 212.
Nilson, Anna Elisab. 277 ff. 285.
Nissen, Claus, Vinhdl. 219. — Nic., Krigskomm. t. Lerbæk 171. — Nic., Ldsdommer 108. — Nic. Chr., Toldkammerer 266.
Nold, Birg. 112. — Chr., se Kurtz. — Chr., Prof. 112. — Ellen 112. — Sidse 112.
Nomens, Numesen, Nommesen, Numensen, Nummesen, Anna Marie 6 8 13. — Catr. 1. — Lars Sør. 6. — Numen, Tambour 1 6 f. — Søren, Musketér 6 8.
Nordenskøld, Aug. 47 f. — C. F. 48 f.
Nordhuus, Marie Kirstine Rich.sdt. 204. — Rich. Hanssen, Pr. 204.
Nordrehaa, Maren Ottesdt. 200.
Norgen, Marie Sofie 145.
Norhell, Bertel 204.
Normand, Hans And.sen 201. — Ped. Olsen, Ob.ltn. 209.
Norup, Niels Madsen, Hdlsm. 204.
Numsen, v. Numsen, Sl. 337. — Corf., Kpt. 200. — Eleon. Francisca 266. — Fr., Ob.ltn. 266. — Fr. Juliana Maria 266.
Nyborg, Mads Gregersen, Kpl. 207.
Nygaard, And. Børresen 210.
Nykøb. Hospital 346.
Nysted Kirke 346.
Nørager, Sofie Amal. 87.
Nørre Sundby 190.
Ogelbye, Ped. 205.
Olau Jonæ, Dr. 305.
Oldeland, Chr. 110. — Hans 110. — Hans, Ldsdm. 110.
v. Oldenburg, Eva Dor. 266.
Olrog, Jens, Pr. 124 133.

- Olsdorff, Alb. Christensen, Pr. 327.
 — Ped. Christensen, Pr. 304.
 Olsen, Olufsen, Børge, Kpl. 106. —
 Carsten, Raadm. 311. — Christen,
 Byskr. 112. — Hans, Provst 209.
 — Ole, Skipper 148. — Oluf,
 Forv. 306. — Steph., Raadm. 110.
 — Villads, Provst 201.
 Olsgaard, Knud 215.
 Olstad, Erik, Lavrettem. 208.
 Olsufiew, Adam, russ. Min. 20 f.
 23 25 30—36. — Sophie Amal.,
 20 25 30.
 Orning, adelig Sl. 276. — borgerlig
 Sl. 277. — Anna 293. — Anna
 Cath. 295. — Bernt, Adm. 284
 287 ff. 291. — Bernt, Obl'n.
 293. — Bernt Martin, Ltn. 296.
 — Birg. (Berte) 293. — Birg.
 Margr. 295. — (Blanceflor?) 293.
 — Blanceflor (Cath.) 293. —
 Else Elisab. 284 293. — Gertrud
 295. — Jørg. Eriksen, Ltn. 284 ff.
 291. — Karen Mouatt 294. —
 Ludv. Chr., Maj. 295. — Margr.
 Juel 294. — Martine (Tina) 295.
 — Morten, Kpt. des armes 296.
 — Otto 293. — Ove Erik, Kornet
 295. — Ove Erik, Kornet 295. —
 — Wilh. (Willum), Ltn. 294. —
 — Bisp 285.
 Ortman, Lyder, Hdls. 105.
 Osenbrug, Jan 201.
 Osten, v. d. Osten, Adolf Siegf.,
 Ges. 35 f. — Elcon. Francisca
 266. — Friderica 266. — Hans
 Hansen, Provskriver 207. —
 Wilh. Aug. 266.
 Ostenfeld, Chr., Prof. 324. — Ped.,
 Borgm. 310. — Tøger 216.
 Ottesen, Jac., Læge 331. — ? Niels
 Jensen, Pr. 325.
 Outsens, Chr. 252. — Chr., Pr. 243. —
 Ditl., Ridefgd. 243. — Georgius
 252. — Jens? 252. — Joannes 252.
 Ouw?, Chr. 250.
 Overbeck, Conr. Mich., Rektor 236 f.
 — Nic. Georg 240.
 Ovesen, Hans, Pr. 305.
 Paaske, Annichen Dankvarsd. 205.
 — Magd. 69. — Margr. 69. —
 Niels, Bisp 182 f. — Ped., Birke-
 skr. 69.
 Pairot, Anne 114.
 Paludan, Gedske 312. — Lucas, Læge
 312.
 Panin, Nikita, russ. Min. 37 ff.
 Parelus, Sl. 338.
 Parsberg, Henrica Amal. 79. — Holger
 104 109?. — Lisabeth 109. — Niels
 109. — Oluf t. Jernit, Rigsr.
 322. — Sus. 79. — Werner, Maj.
 109? 205.
 Pauli, Holger 205. — Jac. 158 163
 171. — Joh. Joakim 205. —
 Phil. Adolph, kgl. Fgd. 199.
 Paulon, Cath. Elisab. 188.
 Paulsen, Chr. Ditl., Købm. 334. —
 Ingeb. Soph. 334.
 Paus, Paulo 205.
 Pechel, Pet., Vinhdl. 207.
 Pechlin Edler v. Löwenbach, Sl.
 337. — Joh., Baron 29 33.
 Pedersen, Petersen, Aaster, Ridefgd.
 200. — And., Lærer 94. — And.,
 Pr. 314. — Christen, Gen.fiskal
 106. — Enevold, Gaardejer 54.
 — Fr., Forv. 114. — Hans, Husm.
 57. — Hans, Skolem. 104. — Hans,
 Tolder 214. — Henr., Bødker
 215. — Henr., Skræder 204. —
 Iver, Tømmerm. 210. — Jens,
 Brygger 114. — Jens, Gaardm.
 55. — Jens, Træskom. 334. —
 Jokum, Gr.sm. 114. — Key, isl.
 Kbm. 110. — Knud, Birkefgd.
 201. — Laurentius, cand. theol.
 342. — Laur., Tjener ved Køkken-
 skriveriet 115. — Michel, Pr. 319.
 — Mikkel, Skifteskr. 214. —
 Niels, Mellemligger 115. — Niels,
 Prof. 310². — Niels, Pr. 311. —
 Ped., Borgm. 331. — Ped., Garver
 108. — Ped., Pr. 183. — Rasm.,
 Væver 110. — Roluf, Søkpt. 109
 206. — S. B. 337. — Sten, Guld-
 sm. 261. — Svend, Pr. 107. —
 Ser., Brygger 107 200?. — Ser.,
 Prof. 309. — Thom., Forp. 111.
 Pentz, v. Pentz, Sl. 335. — Chr. 170.
 — Ide 81. — Joh.e Sophie 81.
 — Marie Hedv. 83.
 Pereius, Ester Abel 341.
 Petersen, se Pedersen.
 Pettkam, Anna Margr. 115.
 Pfeiff, Dan., Prof. 327 330².
 v. d. Pfort, Hans Rasm., Ob. 215.

- Pharo (Farssøn, Farronius), Sl. 180 f.
— Jens, Kpl. 181.
- Philipson, Jørg., Lavmand 200.
- Phunt, Chr. 199.
- Phønixberg, Povl Joh. 141.
- de Pieta, Didr. Roderigo, Maj. 114.
- Pilegaard, Piilgaard, And. Larsen
72 f. — Conradine 73. — Fr.e
Christiane 73. — Mette 72 f. —
Mette 73. — Michel 73. — Niels,
Tolder 199.
- Pilloy, de Pilloy, Anna Sophie 273 f.
— Bartholemy 208. — Dan.,
Dansem. 208 273 274². — Elisab.
273. — Fr., Dansem. 208 273 f.
— Fr. Dan. 274. — Helene 273 f.
- Pilloy-Coffre, Sl. 273 ff.
- Pind, Oluf 215.
- Pisch, Jørg. 65.
- Plade, Greg. Jensen 200.
- v. Platen, Hans Casper, Krigskomm.
66.
- v. Plessen, Carl Adolph, Overkmh.
64² 65 f.
- Plum, Claudine Marie 68. — Cort,
Borgm. 113. — Henriette 68. —
Krigsr. 68.
- Plønnies, Georg 173.
- Podbusk, Henn. 169.
- Podewils, Sl. 335.
- Pogwisch, Powisch, Balthas. 168. —
Bendix t. Stubbe 171. — Dan. t.
Ascheberg 170. — Didrik t.
Petersdorf 168. — Ditl. t. Oevel-
gønne 170. — Melchior 167. —
Sivert Chrfsen t. Haselau 168. —
Wolfgang t. Farbe 170. — Wulf
t. Bukhavn 168.
- Pohlmann, Gert, Krømmer 104 115.
— Henr., Borgm. 217.
- Polhem, Chrf., Ingen. 46.
- Polmann, Henr., Kanc.r. 171.
- Pommer, Jfr. 9.
- Pontoppidan, Erik Eriksen, Bisp 104.
— Erik Ludv.sen, Bisp 120 f.
128 132 ff. — Henr. Eriksen,
Provst 309. — Knud Eriksen,
Provst 329.
- Pop, Laur. Jensen 218.
- Poppe, Hdls.m. 97—100.
- Poppen, Rebekka Elisab. 107.
- Pors, Claus 315. — Claus, d. æ. 315.
- Pouch, Joh., Apot. 311. — Ludv.,
Læge 311.
- van Poucke, Charle, Tjener 204.
- Poul, russ. Storfyrste 39 ff.
- Poulsøn, Nicolau (Niels), Lavm. 87.
- Povendal, Otte 330.
- Povlsen, Christen, Gr.sm. 202. —
Jørg., Hdls.m. 218. — Ped., Hdls.m.
111. — Ped., Klokke 143. —
Ped., Provst 184². — Poul, Oppeb-
betj. 4 ff. — Sør., Købm. 148.
- v. Prehn, Ehrenr., Ob. 114.
- Pretorius, Andr. Aug., Gen. 18.
- Preus, Jac., St.amtskr. 112? 205.
- Preuser, Jac., Kanc.r. 172.
- Prior, D. C., Pr. 82. — Dor. Fr.e 82.
- Prise, Maria Rebekka 103.
- Prætorius, Andr., cand. theol. 343.
— Chr., Pr. 342. — Steph. Henr.,
Pr. 343.
- Puch, Margr. Hansdt. 63.
- de Pudewels, Anselm, Hofmester 171
se Podewils.
- Pugh, (Puggi) Christen 136. — Mau-
rits 136.
- v. Putbusch, Rud. Abrah., Bar. 111
328?
- Qualen, Fam. 335.
- Qvamb, Frans 208.
- Qvedensen, Philip 252.
- Qviding, Claus Ped.sen, Pr. 261.
— Karine 261.
- Qvie, Niels And.sen 202.
- de la Qvière, Pierre Basile 258.
- Quist, Cath. Elisab. 88.
- Qvistgaard, Sl. 334. — Dorthe 67.
— Mikkell Ped.sen 67. — Ped.
Mikkelsen, Forp. 67.
- Quitow, Joh.s Albertus 157 169.
- Raaager, Anne Hansdt. 213. — Hans
Hansen 213. — Hans Hansen 213.
— Rasm. Hansen 213.
- Rabe, Frk. 81.
- Raben, Carol. Agnes 78.
- Radeløf, Chrf. 61. — Gustav, Skovr.
61. — Kirstine 62.
- Radner, Joh., Borgm. 104.
- Rahbek, Knud Lyne 259 ff.
- Rahling, Ped., sv. Gen.konsul 44 f.
- Rahr, J. 188.
- Ram, Chr. Ernest 173. — Stephan,
Læge 306² 321 324.
- Rambusch, Sl. 339 f. — Anna Ju-
liane 340. — Eva Margr. 340. —
— Fr. Christiane 340. — Hans,
Sadelm.sv. 339. — Hans Wolff,

- Hofjæger 340. — Joh., Toldinsp. 339 f. — Joh.s, Hoffisker 339. — Martin 339. — Købm. 340.
- Ramløse, Pet. Clausen, Kpl. 206.
- Rammel, Ramel, Fam. 335. — Anne, Frue 110 332?. — Anne Magr. Ernststdt. 62 f. — Christiane Margr. Ped.sdt. 62. — Dor. 62. — Ernst, Kpl. 62 f. — Ernst, Lds.tgshører 63. — Margr. 63.
- Ramsing, Jens Chr., Kpl. 9.
- Randulf, Niels 158.
- Rantzau, Rantzow, Anne Soph. 20. — Anton t. Ahrensburg 168. — Balthas., Bisp i Lübeck 167. — Chr. t. Breitenburg 67 157 170. — Dan., 157 159 169?. — Detl. t. Breitenburg 173. — Dtl., Gen.maj. 200. — Georg t. Nordsee 168. — Goske t. Westensee 169. — Hans t. Salzau 173. — Heinr. 171. — Heinr. t. Schmol 168. — Joh., Ob. 214. — Jørg., Maj. 200 206 210 218. — Kaj 157 161. — Kaj t. Ahrensburg 169. — Kaj t. Hanrau 168. — Margr. Dor. 328. — Paul t. Stipsdorf 170. — Pet., Rigsgr. 171.
- Rantzau-Ascheberg, Schack Carl 38 f.
- Ranøe, Andr. Broberg?, Prof. 68. — Marie Magd. 68.
- Rasbech, Chr. 111. — Sus. Magd. 209.
- Rasch, Rask, A. G. 210. — Hans, Pr. 330. — Jens, Borgm. 205. — Jens Madsen, Raadm. 109. — Laur., Byskr. 110.
- Rasm.sen, And., Brygger 113. — Andr. Chr., Tømmerm. 6. — Chr., Kl.sm. 207. — Chr., isl. Købm. 211. — Erik, Skom. 211. — Hans, Brygger 204² 211?. — Hans, kgl. Hofskriver 206. — Hans, Tømmerm. 6 11. — Isbrandt, Blokkedr. 199. — M., Folket.m. 346. — Math., Rentekr. 210. — Michel, Forp. 69. — Mikael, Forp. 70. — R. P., Det.hdl. 7. — Rasm., Kanc.forv. 105 110 f. — Sever., Justr. 19.
- Rathlow, Chr. 170. — Moritz t. Lindau 170.
- Rauch, Christine 218. — Gottfr. 218. — Gotfr., Ob.ltn. 218.
- Ravn, Rafn, Chr. Jonæssen, Kir. 199. — Hans, Amtskr. 216 f. 219. — Knud Hansen 212. — Ped. Jensen, Herr.skr. 208. — Salomon 114. — Utilia Maria 114. — Volf 114. — Volf, Ritm. 114.
- Rechling (Rehling), Lor. 207. — Marie 207.
- Reedtz, Fr., Rigr. 310. — Mette 346.
- Refsum, Sl. 337.
- Regel, And., Konrektor 323 325.
- Regelsen, Ped., Hdsm. 206 210.
- Rehling, se Rechling.
- Reichau, Anna Soph. 200. — Dor. 200.
- Reichwein, Fr. Chr., Kpt. 294. — Justine Cath. 277 294.
- Reimer, Joh., Apot. 217.
- Reimers, Claus 216.
- v. Reitzenstein, Joh. Christoph, Overhofm. 21.
- Rents, Antoni 113.
- Repholtz, Anna Lorentze 74. — Anna Lorentze 74 f. — Christiane Marie 74 f. — Math. G. P., Høj.r.assess. 75. — Math. Georg Pet., Pr. 74.
- Resen, Reesen, Ped. Hansen, Præs. 215. — Ped. Povlsen 115.
- Reuss I.—IV., Sl. 337.
- Reutze, Math. Dav.sen, Provst 116.
- Reventlow, Sl. 336. — Henn. t. Hemmelmark 173. — Henr. t. Bienebek 172. — Henr. Bartram Kpt. 106. — Iven t. Stocksee 168.
- Reycker, And. 106.
- Rhod, Maren Madsdt. 311.
- Rhode, Lars Larsen, Pr. 105.
- Rhodium, Joh., Konrektor 315 324 ff. 331.
- Ribolt, Anna Soph. 109. — Cath. 109. — Frands, Kælderm. 109. — Fr. 109. — Hans 109. — Wilcken 109.
- Richter, Chr., Dr. med. 202.
- Riedemann, Joh. Gust., Kr.fiskal 199.
- Riegelsen, Ped., isl. Købm. 210.
- Riese, Otto Christensen. Pr. 244.
- Rigk, (Ricken), Cath. 111.
- Riiber, Evert, Raadm. 87. — Margr. Elisab. 87. — Sofie Amal. 87.
- Riisbrich, Abigael 326 328. — Broder Brodersen, Pr. 332. — Falkvor Brodersen, Amtskr. 318 f. — Karen Brodersdt. 331 f. — Karen Thomasdt. 321² 324². — Zilla

- Folkvarsdt. 108. — Sille Thomasdt. 302 323. — Thomas Brodersen, Borgm. 323 326 331.
- Ring, Chr., Raadstuetj. 4 ff. — Hieronymus, Hosp.insp. 68. — Kirstine 5. — Mette 68.
- Ringkjøbing, And. Nielsen, Pr. 304. — Thue Olufsen 213 216.
- Risegaard. Niels Hansen 336.
- Risør 337.
- Robbens, William 117 200.
- Robbers (Robbius), Cath. 115.
- de la Roche, René Gallichon, Jægern. 217.
- v. Rocheling, Martin Georg 211.
- Rode, Agnete Steensdt. 215.
- Rodsteen, Agathe 116. — Erik 116. — Ingeb. 116. — Vibeke 116.
- Roed, Christen Christensen 201. — Ped. Christensen, Byskr. 202.
- Roede, Jokum Fr., Amtsforv. 204.
- Rogstad, Thor, Prok. 279.
- Rohde, Hans, Garver 219.
- Roholt, Laur. Nielsen, Pr. 217.
- Roll, (Røllen), Anne Margr. 211.
- Rose, Chrf. Jørgsen, Pr. 326. — Chrf. Pauli, Skuesp. 271.
- v. Rosen, Carl, Assistent 81. — Thyra Cath. 81.
- Rosenberg, Frans Nielsen, Bisp 307. — Hans Thøgersen, Pr. 112.
- Rosencrone, (Londeman), Marcus Gerh., Gr. 270.
- Rosenfeld, Borchart 217. — Hans, Amtskr. 104. — Hans And.sen, Skræder 210.
- Rosengaard, Joh. Jørg., Klokker 9 f. 12. — Marie Cathr. 9.
- Rosenheim, Jens, Justr. 213.
- Rosenkrantz, Anne Brahe 79 83. — Anna Sophia Fr.e Aug. Vibeke, Bar.se 83. — Birg. Cath. 80 84. — Christence Soph. 80. — Dorthé Elisab. 80. — Elisab. 109². — Elisab. Bille 83. — Erik 109. — Henrica Sophie 83. — Holg. 109. — Ide Margr. 107. — Jørg. til Liungholm 109. — Jørg. Pallesen t. Krenkerup 217. — Jørg., Ob. 305. — Mette 317. — Mette Soph. 80. — Niels, Obltn. 326. — Niels, Udenrigsmin. 255 f. — Palle t. Krenkerup 308 f. 317. — Sophia 328.
- Rosenkvist, Eskild Rasm.sen, Kpl. 316.
- Rosenpalm, Andr., Admir. 18. — Povl Nielsen 211.
- Rosenstand, Morten 159.
- Rosentorn, Else Catr. Hansdt. 201.
- Rosenvinge, Barbara Jensdt. 306. — Birg. Willumsdt. 318². — Dan. Jørgsen, Pottensv. 2. — Jens Mogensen, Raadm. 323. — Joh.e Marie 259. — Karen Marie 2 f. — Sivert Urne, Komm. 259.
- Rosenørn, de Rosenørn, Adelheide Hedev. Margr. 84. — Antonette Elisab. 84. — Benedicte Anthonette 80 84. — Chr., Kmh. 81 84. — Christine Marie 84. — Eva Margr. 82. — Eva Margr. 80 84. — Ingeb. Christiane 81. — Math. Pet., Kmjkr. 82. — Pet. Otto, Amtm. 80 84. — Sophie Amal. 80 84.
- Rosholm, Christen And.sen 213.
- Rosing, Anna Holter 277. — Hans Clausen, Pr. 326. — Michael 334. — Ulr. Fr., Pr. 175. — Ursula Soph. 175.
- Rostgaard, Fr. 218. — Jens, Amtskr. 218.
- Rosæus, se Rose, C. J.
- Rothe, Clara Johanne A. 86. — Thyge 195. — Kmjkr. 86.
- Rotschild, Jørg. 116. — Laur. Jørgensen 116.
- Royem, Claus, Amtm. 207.
- Rud, Birg. 326.
- Rue, Mikkel Jensen 217.
- Rul, Joh. 207.
- Rumohr, Fr. t. Roest 173. — Otto t. Hohenlied 158? 172. — Theodosius 172.
- Ruus, Anne 107. — Christen Laur.sen, Byf. 112. — Laur. Christensen, Pr. 321. — Ped. Laur.sen 112.
- Rye, Bodil 148.
- Rytter, Ole Rasm.sen, Pr. 215.
- Røgelheede, Christen Jensen, Kpl. 203.
- Røllen, se Roll.
- Rømer, Jac. Jensen, Not. publ. 214. — Ludv. Ferd., Pr. 334.
- Roepstorf, Lovise Henriette 80. — Margr. Cath. Elisab. 80.
- Saaby, Sl. 336. — Anne Marie 144.

- Sadelin, Albr. Christensen, Pr. 53.
— Kirsten Albr.dt. 53.
- Sadolin, Sl. 336. — Jørgen Jensen, Bisp 313.
- Sagittarius, Pet. Hieron., Pr. 331.
- Sahl? 122 128 134.
- v. Saldern, Caspar, holst. Gehr. 37 39.
- Salomonsen, Salomon 76.
- Sand, Anna Jensdt. 69. — Jens 69.
- Sass, Chrf., Ærke diakon 342.
- Scarvin, Rasm. Ped.sen, Pr. 207 302.
- Scavenius, Christen Ped.sen, Pr. 304.
— Morten 158. — Ped. Laur.sen, Prof. 158 307.
- Schach, Schack, Anna E. F. 19. — Anna Sofie 20. — Anthon Clemens 173. — Fr. Ebhard 173. — Gregers, Rytter 60. — Gregers, Etsr. 60. — Hans, Gen.maj. 114. — Kirstine 60 62. — Otto Didrik, Gr. 19 f. — Otto Didr., Gr. 114. — Peiter, Murm. 60 f. — Pet. Greisen, Murm. 60. — Sophie Dor., Gr.inde 223 f.
- Schade, Charlotte Amalie 300.
- Schaffalitzky de Muckadell, Elisa, Bar.se 83. — Wilh. Charl. Henriette Louise, Bar.se 83.
- Schalhorn, Jac. 211.
- Schanke, Sl. 182—185. — Jon Mogenssen, Provst 182. — Jonas Jac.sen, Pr. 182. — Mog., Pr. 183. — Sr., Pr. 182. — Zackarias, Pr. 182—185.
- Scheel, Sl. 77. — Alice Emena, Komt. 82. — Birg. 210. — Juliane Marie, Komt. 82. — Jørgen til Broholm 107. — Lensgr. 82.
- Scheel-Plessen, Fam. 77.
- Scheff, Ped. 214.
- Scheyde, Sl. 88.
- Schiering, Lars 116.
- Schive, Jac., Pr. 346; se Skive.
- Schiøberg, Bagerm. 285.
- Schiøler, Iver Eilersen, Prof. 306.
- Schlaff, Eberhard, Dr. jur. 163 173.
- Schleif, Dan., Barber 112.
- Schlepppegrell, v. Schleppegrell, Sl. 337. — Christ. A. S. 82. — Christine Charl. Louise 82.
- Schmidt, Smid, Smit, Smidt, Birg. 228. — Christen, Not. publ. 26 39. — Christen Hansen, kgl. Fgd. 208. — Christen Hansen, Raadm. 200. — Hans, Ritm. 202. — Hans Hansen, Underfgd. 108. — Jens, Tolder 112². — ?, Jesp. Laur.sen, Rektor 318². — Kirsten 53. — Margr. 213. — ?, Ped. Jensen 53. — Skom. 5. — ? i Leipzig 98 f.
- Schmidt v. Eysenberg, Valentin, Provst 228 f.
- v. Schmittén, Christiane Magd. 82. — Joh. Fr. 82.
- Schneider, Pet., kand. theol. 243.
- Schock, Martin, Prof. 327.
- Schophuus, Anne Martine 68. — Helvig Ped.sdt. 68. — Jac. Larsen 69. — Lars Nielsen, Forp. 67 f. — Niels Jac.sen, Degn 68.
- Schott, Marie Ped.sdt. 144.
- Schow, Niels Iversen, Arkæolog 195. — Ped., Tolder 112.
- Schowert, Hans Pet.sen 113 116. — Just., Hdlsm. 106 115.
- Schram, dsk. Sl. 336. — norsk Sl. 336. — Jost 216.
- Schrøder, Skrøder, Sl. 334. — Abigael 22. — Ditl. 204. — Dor. Thomasdt. 116. — Fr., Forp. 187 f. — Fr. Antonii 172. — Garlof 215. — Hans, Brygger 114. — Henrik 208. — Jens Chr., Ob.ltn. 338. — Joh. Chr., Kab.sekr. 22. — Kirsten Ditl.sdt. 204. — Margr. 217. — Math. Christensen, Sorenskr. 89. — Mette Cath. 89. — Borgm.inde 227.
- Schubart, Sl. 337. — Anna Juliana 340. — Anna Sybille 85. — Benedicte Henriette 85. — Sara Marie 85. — Gen.adj. 85.
- Schubert, Prof. 229.
- Schulenburg, Joh. 211.
- Schulin, Sl. 337. — Joh. Sigism., Oversekr. 18 22 27—30.
- Schult, Didr., Geh.r. 200. — Fr. Ulr. 109.
- Schulten, Gen. 90.
- Schultr., Herm. 111. — Riise Mortensdt. 295.
- Schumacher, Claus, Pr. 243. — Gert, Pr. 211. — Gotfr., Borgm. 233 243. — Gotfr., Hrr.fgd. 243.
- Schup, Henr. 203.

- Schuwaloff, Ivan Ivanowitsch 32
—35. — Pet. Ivanowitsch, russ.
Gen. 30 32.
- Schwabe, Nicolaus 163 172.
- Schwartz, Josva, Gen.superint. 234.
— Simon Claus, Amtm. 199.
- Schwesiger v. Cronhelm, Sl. 336.
- Schythe, Schütte, Schütthe, Schiött,
Sl. 95 334. — Jørg. Eilersen,
Gross. 95. — Mads, Pr. 312. —
— Pet., Postm. 95². — Thomas,
Postm. 95.
- Schütz, Elias 211. — Joh. Joa-
chimus 106. — Jok. 106.
- Schöller, Anne Eilersdt. 104 115. —
Birg. 214. — Casp. 214. — Chrf.
Eilersen 104. — Ivar Eilersen 158.
— Maren Chrf.sdt. 104 115.
- Schoenbach, Sl. 337.
- Schanbuch, Joh.s Chrf. t. Vand-
dingd. 171.
- Schöning, Gerh., Historiker 121.
- Schønning, Chr., Vicepræs. 212.
- Sebalt, Dor. Margr. 110.
- Sechmann, Joh., Sætatskomm. 106
116.
- Seebblad, Birg. Ottes.dt. 313². —
Jac. Ottesen 158. — Jørgen
Ottesen, Pr. 313 316³. — Otte
Knudsen 159 172.
- Seehusen, Seehus, Anna 176. — Morten
148. — Sør. 289 f. — Km.r. 176.
- Seerup, Birg. Maria 225 228. — Jørg.,
Rektor 222. — Math. Worm,
Pr. 225.
- Segelstad, Iver 200.
- Sehested, Anne 323. — Arild Steen
309 f. 317. — Christen Thomessen,
Kansler 323. — Chrf. t. Nislevgd.
171. — Elisab. Nicol. 84. — Jens
Mog.sen 106. — Knud t. Timgd.
310 317. — Malte t. Ryhave 323².
— Margr. Christoffine Fr.e 82
84. — Mog. t. Holmegd. 309. —
Niels 346. — Olga Marie 81. —
Sofie Amal. 82. — Km.h. til
Bjerre 82 84.
- Sehestedt-Juul, Kmhr. 268.
- Seidelin, Cath. Hansdt. 17. — Ide
Nikkelsdt. 17 246. — Nic. Jørg.sen,
Sl.pr. 17. — Vitte Nikkelsdt. 248.
- Selmer, Chr., Landkommiss. 107.
- Sem, Cath. Fr.e 131. — Knud
Ammundsen 212.
- Sessemann, Anthon 216. — Georg,
Møntm. 216. — Maria 216. —
Martin 216.
- Seue, Ursula Dor. 175 178 f.
- Seyffertz, Trabantenhauptm. 98.
- Sidenborg, Jac., Sekr. 217. — Margr.
216.
- Sidenius, Edv., Kbm. 175. — Ekhar-
dine Marie 175. — Marie Magd.
Elisab. 175.
- Sierslev, And. Hansen, Pr. 111.
- Silberschilt, Mary Elisab. 265.
- Simensen, Niels, Byskr. 110.
- Simonsen, And., Assess. 203. — Dav.,
Prof. 335. — Dines, Hdlsn. 202.
- Simonsson, Ivar, sv. Arkivar 189.
- Sir Skole 346.
- Sivert, Dan. Fr., Tromp. 11. — Dav.
Jac., Stadsmusik. 11.
- Sivertsen, Clemens, Skovr. 53. —
Joh., Kpt. 212. — Lyder, Raadm.
106.
- Skade, Ped., Rektor 216.
- Skalmstad, Torgier, Lavrettem. 208.
- Skeel, Berte 326. — Chr. t. Vallo
309 f. 326. — Jørg. Christensen,
Km.j. 212. — Jørg. Ottesen t.
Broholm 328.
- Skermacher, Fr. Chr. 214.
- Skielderup, Jens Ped.sen, St.skr. 109.
- Skinkel, Morten 157 159.
- Skipper, Joh. Christensen, Pr. 114.
- Skive, Niels, Rektor 323. — Skom.
323.
- Skivebogen 346.
- Skræm (Beuster), Niels Christensen,
Pr. 201.
- Skydt, Oluf Ol.sen 103.
- Skytte, And. Rasm.sen, Pr. 317.
- Slange, Chr., se Lange.
- Slebboe, Hans Henr. 208.
- Sletter, Chrf., Bisp 104 115.
- Slutter, Joh. 108.
- Smidt, Smit, se Schmidt.
- Snistorph, Apolona 201. — Jens
Jensen 201. — Oluf 201.
- Soelgaard, Christen C., Provst 204.
- Solberg, Jonas Jensen 110. — Sille
Nielsdt. 203.
- Sommer, Kirsten Christensdt. 213.
- Sommerfeldt, Sl. 337.
- Sommersted Latinskole 233—254.
- Sonne, Christine Louise 25. — Jens
Mich., Gen.fiskal 25.

- Sontum, Ulr., Kræmmer 208.
 Sophie Elisab., dsk. Prinsesse 170.
 — Magdalene, Drn. 47 231. —
 Fr. af Mecklenborg Schwerin 195.
 — Hedvig, dsk. Prinsesse 270.
 Span, Henr., Admir. 209.
 Sparch, Ole, Pr. 185.
 Spend, Abel Cath. 207. — Christen
 Nielsen, Provst 207. — Jens
 Christensen, Pr. 312. — Simon
 Nielsen, Kpl. 326.
 Sperling, Hans Jacsen, Pr. 304. —
 Jac., Provst 303⁴ 308³ 327. —
 Karen 222.
 Spinck, Hans Hansen, Raadm. 110.
 Spliid, Anna Katr. 147. — Pet.
 Chr., Byfgd. 148.
 Sportman, Ped., Prof. 320².
 Sporon, Fr., Amtm. 82 85. — Ge-
 orgine Hansine 82. — Margr.
 Albertine Charl. 85.
 Sprechler, Georg Gerh., kgl. Bro-
 insp. 87. — Margr. Elisab. 87.
 Spystrup, Chr. 214.
 Spät, Birg. Euphrosina 266. — Eleon.
 266. — Eleon. 266. — Elisab.
 266. — Hedevig 266. — Jac. 266.
 — Jens Pet. 266. — Joh. Adam
 266. — Joh. Andr. 266. — Maria
 Margr. 266.
 Stael v. Holstein, Ob. 97 ff.
 Stampe, Hans Jensen, Stadskæmner,
 Raadm. 105 200⁷.
 Starp, Ped. Ped.sen. isl. Købm.
 107 f. 203 f.
 Steemann, Justus Val., Pr. 104.
 Steen, Hans 264. — Hans Olufsen,
 Pr. 217. — Nicol. Christine 265.
 Steenholt, Hans Jensen 219. — Jens
 Laur.sen 219.
 Steenkul, Rebecca Joh.sdt. 202.
 Steensdorph, Joh., Mag. 104.
 Steensen, Erik, Amtm. 206. — Nic.,
 Bager 112.
 Steffens, Henr. 73.
 Stegman, Chr. 214. — Chr. Chr.-
 sen 214.
 Steinmann, Detl., Borgm. 159 172.
 v. Stello, Cath. 263.
 v. Stemann, Chr. Ludv.?, Ghr. 80
 85. — Christiane Lovisa Pauline
 85. — Isab. Eleon. 80 85.
 Stenbock, Magnus, Feltn. 66.
 Stenersen, Sl. 338.
 Steno, Niels, 186 f. 261 337.
 Stephensen, Knud, Fæstebonde 336.
 Steuben, Steube, v. Steuben, Aug.
 Ludv., Apot. 265. — Bernt
 Orning, Maj. 265. — Joh. Dan.,
 Kpt. 265. — Joh. Dan., Pagein-
 formator 265. — Joh. Ludv.,
 Maj. 265. — Mary Elisab. 265. —
 Mette Hedev. Meinhart 265. —
 Nicol. Christine 265. — Pet.
 Martinus, Bartskaersv. 265. —
 Susanne 265.
 Stichelia, Maria Elisab. 224 227 f.
 Stichelius, Michael, Provst 224 228
 232 236.
 Stiersund (Stierresund), Ped. Jen-
 sen, Skipper 113 213.
 Stilke, Steilcken, Jørg., Juveler 103.
 — Sophia Cath. 203.
 Stipper, Claus, Fyrb. 206. — Jac.,
 Hdsm. 216.
 Stockfleth, v. Stockfleth, Anna Dor.
 Sandrine Florentine 192. — Chri-
 stiane Conradine Sophie Elisab.
 95. — Chr. 200. — Eggert 200. —
 Eggert 96. — Eggert Gabriel 192.
 — Emil Wilh., Bogtr. 192. —
 Fritz Florian Ferd. 192. — H.,
 Vicelavm. 116. — Hannibal 200.
 — Joh. Georg Hannibal 192. —
 Jørg. 201. — Maren (Marie) 200 f.
 — Sophie 200 f. — Bar. 92. —
 Kpt. 85. — Landinsp. 192.
 Stolle, Sl. 337.
 Storloe, Tolluf 215.
 Storm, Edv., Digter 119² 130. —
 Joh., Pr. 119. — Jørg., Købm.
 106. — Knud Pet.sen 210. —
 Knud Rasm.sen, Pr. 251.
 Strangesen, Rasm., Pr. 208.
 Stempel, Fr. Gabriel, Rektor 262.
 — Sara 262.
 Strilleman, Anna 206.
 Struch, Joh.e Juliane 145.
 Struensee, Joh. Fr. 38 f 191 212.
 Struckmann, Anna Magd. 266.
 Stræt, Jens Knudsen, Fiskerireder
 143 f. — Kirstine 143. — Kir-
 stine Katr. 145. — Ped. Knudsen,
 Købm. 145.
 Strom, Hans, Pr. 121 127.
 Stub, C. H., Chargé d'aff. 255. —
 Niels, Assist.r. 209 211. — Ped.
 Laur.sen, Birkeskr. 201.

- Stud, Birg. Rich.sdt. 204. — Jens Richardsen, Kpl. 113 116 204 f. 213².
- Stuhr, Eilert 114. — Gregor., Pr. 106.
- Stager, Hertha 83 86. — Martha Corn. Georgine 86. — Rasm. Carl?, Etr. 83 86.
- Støche, Chr. 200.
- Suhr, Anna Maria 188. — Bent T., Pr. 188. — Christine 187². — Claus 188. — Elisab. 188. — Fr., Amtskr. 187 216 219. — Joh. Christof, Mag. 188. — P., Pr. 188.
- Sund, Kirstine 143. — Ped. Sør.sen 143.
- Sundorph, Catr. Hansdt. 17.
- Suntum, Jokum, Hdls. 212.
- Swane, Svane, Sl. 335. — Hans, Bisp 310 318.
- Swedenborg, Eman. 43—49.
- Svendsen, And., Hdls. 216. — Hans, Vejer 109. — Niels, Tolder 114. — S., Folket.m. 346.
- Sverdrup, Sl. 337.
- Svitzer, Henr. 116. — Nic. 113.
- Sylvester, Joh.s, Dr. jur. 158 168.
- Soehle, Soehlen, Fr. Ulr., Overførster 188. — Fr. Ulr., Frih. v. Soehlenthal 188. — Joh.s, brunsvigsk Kammerskr. 188. — Rudolph Casp., Frih. v. Soehlenthal 188. — Ulr., Raadm. 188.
- Søllested, Jørg. Hansen, Kpl. 306.
- Sønderborg, Anna 89. — Anna Margr. Ped.sdt. 88. — Antonette 90. — Cath. Ernestine 90. — Chr. 90. — Dor. Soph. 90. — Ferd. Ped. 89. — Mette Cath. 89. — Mette Soph. 89. — Pet. Math. 89. — Ped. Nic., Stud. 89. — Pet. Pet.sen, Byfgd. 88 90. — Pet. Pet.sen, Justr. 89. — Sophia Cath. 90. — Ulr. Fr., Byfgd. 89 f. — Ulr. Fr., Byfgd. 89. — Ulr. Eleon. 89.
- Sør.sen, And., Degn 144. — Christen, Rytter 54. — Hans, Borgm. 317 319. — Holger, Toldbetj. 203. — Jens, Søkortdir. 51. — Jonas, Lektor 183. — Jørgen, Byfgd. 209. — Ped., Amtskr. 103. — Rasm., Sejlingsm. 202.
- Taarupgd. 346.
- Tarnovius, Joh.s, Kpl. 320.
- Tauber, Folket.m. 346.
- Tausan, Chr., Bisp 322 327.
- Tausen, Sara 90.
- Teie, Fr. 200.
- Teilmann, Margr. Benzon 84. — Kpt. 84.
- Teiste, Hans, Not. 292.
- Tellefsen, Jens, Tømmerm. 112.
- Tengnagel, Maria 116.
- Terk.sen, Hans, Advok. 104. — Mads, Kl.sm. 117.
- Terpager, Niels Ped.sen, Raadm. 310.
- Tessin, Carl Gust., Dipl. 24.
- v. Teutschenbrunn, Joh. Herm., tysk Prof. 132.
- Thangen, Dor. Jac.sdt. 62.
- Thestrup?, Rasmus Olufsen, Kpl. 112.
- v. d. Thic, Agnete 108. — Anna 108. — Elisab. 108. — Else 108. — Maurits, Assess. 108.
- v. Thienen, Claus t. Grünholt 169. — Henn. t. Wahlstorf 169. — Lor., Ritm. 170.
- Thomas, Bernh. 199.
- Thomassen, Ser., Pr. 306.
- Thomsen fra Fredericia, Sl. 335. — Claus Jessen, Pr. 253. — Just, Herr.fgd. 208.
- Thonning, Pet., Kollegiedep. 195 345.
- Thorlachsen, Gisle, Bisp 107.
- Thorlacius, Chr. Pet., Rektor 348.
- Thormøllen, Catr. 109. — Jørg., Komm.dir. 206.
- Thorsen, Laur., Borgm. 115.
- Thorstensen, Oluf, Hdls. 200.
- Thott, Birg. 327. — Otte 258. — Ove t. Irup 157 159.
- Trane, Lisb. 211.
- Thune, Frans 205. — Karen 294.
- Thura, de Thurah, Fam. 272. — Laur., Arkitekt 336.
- Thuran, Christen Hansen, Pr. 217.
- Thybo, Karen 143. — Karen Klitgaard 143. — Mette 143. — Ped. Sør.sen 140 143. — Sigvard Alteveld, Stud. 143. — Sør. Ped.sen 143.
- Thønnesen, Carsten, Slotsskr. 311.
- Tidemand, Charl. Eleon. 126. — Elisab. 126. — Ole, Bisp 126.
- Tisdorph, Michael Henr.sen, Pr. 108 112 204 207 210 219. — Nic. H., Kpl. 210.

- Titley Walter, eng. Ges. 25.
 Tjæreby, Oluf And.sen, Provst 108.
 Tolderlund, Ole 5.
 Toldorph, Chr. Nielsen, Tolder 115.
 Torbjørnsen, Niels, Sejl.sm. 214.
 Tordenskjold, Ped. 97—102.
 Tordenstjerne, Chr., Gaardbruger 294.
 — Marthe Christine 290 294.
 Torm, Erik Olufsen, Provst 323
 325. — Henr., Provst 310. —
 Oluf, Pr. 214.
 Tostesen, Bendt, Skipper 205.
 Trampe, Cath. 208. — Maria, Komt.
 82. — Gr., Overr.sagf. 82.
 Trap, Jac. 99.
 Trapaud, Sl. 336.
 Treekrem, Ole Eriksen 298.
 Trellund, Hans? 251. — Jens Joensen,
 Raadm. 311.
 Trepka, Ida Louise Mathilde 86. —
 Joh. Chr. Math., Kpt. 86.
 Freschow, Anna Elisab. 81. — Anna
 Schjelderup 119. — Christiane
 Conradine Soph. Elisab. 85. —
 Christine Elisab. Helene 81. —
 Fr. Wilh?, Etr. 81. — Gerhard
 119. — Herm., Gen.toldforv. 119.
 — Herm., Prof. 129. — Herm.,
 Pr. 119 124 129 f. 134. — Michael,
 Amtm. 85? 129. — Mimmi 85. —
 Sophie Christine 81. — Kfr. 81.
 — Krigsr. 81.
 Treubler, Gertrud Ovesdt. 295. —
 — Ove, Ltn. 295.
 Trittsler, Hans, Maj. 111. — Hans
 Ernst 111.
 Trinne-Pol, Borgm. 184.
 Trojel, Jens Frandsen, Prof. 317. —
 Pet., Borgm. 108.
 Trolle, Børge 328. — Herlof 214. —
 Holger 200. — Jac. 172. — Niels,
 Stath. 324. — Wibike Charl. 82.
 Tromp, Anne Katr. 147. — Chr.
 Nielsen, Tobakssp. 147.
 Trondhjem 338².
 Tronier, Sl. 337.
 Truelsen, Mads, Hdls.m. 218.
 Trastrup, Jens Ibsen 206. — Laur.
 Knudsen, Pr. 217.
 Tscherning, Kr.r. 218.
 Tulsen, Steen 213.
 Tunøe, Hilleborg Mort.sdt. 206. —
 Kirsten Mort.sdt. 206.
 Turesen, Fr., Ob. 105.
- Turmæn, And. And.sen 204.
 Tuxen, de Tuxen, Chr. 21. — (Møller
 Friis) Chr., Gen.maj. 16—49. —
 Christiane Elisab. 19 22 25 f.
 31 35 38 42 f. 46 f. 49. — Elisab. 42.
 — Lor. 19² 21 29. — Lor., Pr. 336.
 — Louis 36 42 f. 45. — Louise
 Charl. 16 43. — Palle, Admir.r.
 20 30 35 f. 40 42 f. — Sophie Amal.
 19. — Sophie Margr. 19. — Sør.
 Petersen, Pr. 19. — Frk., 43 46 f.
 — se Møller.
 Tversted, Christen Laur.sen, Pr. 304.
 Tychsen, Joh., Provst 236.
 Tyrestrup, Dorte Madsdt. 147.
 Tyrsted, Jens Rasm.sen 211.
 Tyte, Alice 205. — Amy 205. — Anna
 205. — Catr. 205. — Elisab. 205.
 — Thomas 205.
 Tæbring, Christen Mikkelsen 204.
 Tønder, Chrf. Andr.sen, Byf. 112.
 — Jac. Ped.sen, Skriver 206. —
 Oluf Chrf.sen, Pr. 104. — Ped.,
 Kommiss. 115.
 Tønsberg, Allert, Hdls.m. 204. —
 Math., Amtm. 202.
 v. Uffeln, Kommandant 191.
 Ulfeld, Anna Cath. 326. — Beata
 320. — Birg. 326. — Chr. 326. —
 Chrf. 164. — Corfitz 322 325 f.
 — Ellen Kirstine 326. — Jac. t.
 Egeskov 307. — Karen 307. —
 Laur. 319. — Leo 326. — Leonora
 326. — Mette 201. — Ove 157 159
 161 164.
 Ulfsparre, Bened. Cath. 42.
 Ullensvang, Ivar, Redaktør 128 f.
 133.
 Ulrich, Mikkel 111.
 Ulrika, sv. Drn. 44.
 Unger, Fr. t. Egebjerg 312.
 Urne, Amalie 82. — Anne 321. —
 Anna Soph. 79. — Bente 206. —
 Fr. Chr. 206. — Helle 202. —
 Key 306. — Knud 320. — Sigvard,
 Ghr. 320. — Vibeke 206.
 v. Uslar, Cath. 188.
 Waage, Fam. 336. — Georg Holger
 336.
 Vaaler Bygd 337.
 Wagaard, Sl. 346.
 Wagner, Rasm. Chr., cand. theol.
 343.
 Wahl, Martin 127 130.

- Wake, Harder 170.
 Walckendorf, Anna Catr. 209.
 Walde, Joen 115.
 Valders 338.
 Walgesteen, Thom. 105.
 Walthar, Walter, Chr. Fr., Kæmmerer 266. — Joh. Georg, Dr. jur. 173. — Margr. 180. — Sus. Dor. 266.
 Valtersdorff, P., Skom.m. 9 14.
 Waltken, Philip, Silkefarver 115.
 Wandal, Sl. 336. — Ped. J. 336.
 Vandel, Erik 116. — Hans Jensen, Raadm. 310 f. — Frue 311.
 Varbjerg, Guttorm And.sen, isl. Kbm. 104 107.
 Varde, Jørg. Simonsen, Prok. 207 209.
 Warenstedt, Juliane 82. — Ottonette 82.
 Warming, Ulr. Adolf 251.
 Wasmer, Conrad, Vicekansl. 171.
 Wassard, ? 74.
 Wechle, Offind Erlandsen 200. — Ped. Iversen 200.
 Wedel, G. F., Feltmarsk. 211. — Lave, Provst 224. — Lave And.sen, Pr. 311. — Pet. Lavesen, Pr. 252.
 Wedell-Wedellsborg, Fr.e Aug.a, Bar.se 80. — Joakim, Bar. 80.
 Wegener, Wegner, Henr., Postm. 18. — Thomas Cortsen, Bisp 183.
 Vegerslev?, Sør. Sør.sen, Kpl. 214.
 Weiberg, Herm., kgl. Kmtj. 108 f.
 Weidemann, Conr. Poulsen, Købm. 146. — Joh.s Chrf.sen 140. — Maren 146. — Moritz George 98. — Simon Chrf.sen 140.
 Weinman, Evert, Hdls.m. 205.
 Weisbach, Chr., Læge 123 132.
 Weitz, Sophia Amal. 203.
 Welding, Helmiche 201.
 Weldor, Niels Nielsen 215.
 Wellejus, Christen Jensen, Prof. 222. — Christen Laur.sen, Provst 222. — Jac. Lavr.sen 324. — Laur. 223. — Laur., St.provst 222. — Laur. Chr.sen, Pr. 306 309 312 f. 323 f. 332.
 Wellermann, Gunilde Hansdt. 203. — Jonas Hansen 203.
 Wendelboe, Christen Nielsen 205. — Thom. Povlsen 211.
 Wendelin, Laur., Kanc.sekr. 213.
 Wensin, Dan. 169. — Goske t. Rolofstorf 168 169?. — Lor., Hofjkr. 169.
 Werchmester, Harmen, Borgm. 215.
 Werdelmann, Fr., Hdls.m. 111. — Rutger, Postm. 112.
 Wertz, Herman 168.
 Wesling, Hans Mort.sen, Lavm. 87.
 Wessel, A. B. 338. — Anne 103. — Joh. 104 115?. — Joh. Herm. 121 130.
 Wessen, Math., Vinhdl. 113.
 West, Hans, Mursv. 14. — Lars 6. — Stine, Jordemor 14. — Frue 6.
 v. Westen, Thomas 90.
 Vestesen, Sør., Kanc.forv. 213.
 Wibe, M. 107. — Mikkel 164.
 Wibe-Lund, Fam. 300.
 Wibel v. Wibelsheim. Sl. 337.
 Viborg, Alhed Nielsdt. 214. — Anne Margr. 62 f. — Christen Christensen, Degn 63. — Oluf Ped.sen 214.
 v. Vichelen, Hedvig 103.
 Wichmann, Berthel, Provst 321 f. — Cath. 308. — Jørg., Raadm. 326. — Nic. 308. — Pet., Kommissarius 107.
 van Wickevoort, Elisab. 113.
 Widovius, Joh.s 170.
 Vieregg, Carl Henr., Ghr. 61. — Elisab. Helene, Gr.inde 61 f. — Mette Henriette 65.
 Viethen, Georg, Ldfgd. 172.
 v. Vietinghof, Dor. 262.
 Vig, Christen Olufsen, Brygger 202.
 Wigersted, Niels Jac.sen 203.
 de Wiggers, Wilh., Assess. 116.
 Viinggaard, Hans Nielsen, Pr. 305.
 Wilchen, Andr., Ob. 218.
 Wilde, Reimer 109.
 Wildenradt, Joh. Carstensen, Kpl. 201.
 Willadsen, Laur., Kpl. 321. — Ped., Bisp 322. — Ped., Byf. 114 207?.
 Wildschütz, Anne Kirstine 6. — Elisab. Margr. 6. — Jac., Underoff. 6.
 Wille, Hans, St.provst 180 185?.
 Willer, Andrea 149.
 Wimpffen 349.
 Wimpffen, v. Wimpffen 349. — Amal. Carol. 81. — Frih., Overfærster 81.
 Vinche, Margr. 110.

- Wind, Aletta Margr. 80. — Holger, Kansler 188. — Iver, Rigsr. 302 f. 305. — Jørgen, Rentem. 169. — Kirsten 220.
- Winding, Andr. Chr., Pr. 248 250. — Chr.f. 250. — Hans Jensen 115. — Ped. 158 f. — Poul, Prof. 306. — Rasm., Prof. 306 314 317. — f. Lihme, Frue 248.
- Winecken, Gert. Math.sen, Provst 209 211. — Nic., Kir. 105.
- Winsløw, Jac. Benignus, Anatom 186 f. 261. — Ped. Jac.sen 261.
- Winstrup, Mette 310°. — se Himmelstjerne.
- Winter, Winther, Christen, Borgm. 212. — Eleon. 266. — Jens Hansen, Provst 211. — Ped. Nielsen, Pr. 202.
- Vinterfeld, Helm. Otto, Gehr. 110.
- Wirtmann, Sten Jac.sen 298.
- v. d. Wisch, Abel Cath. 207. — Anna 207. — Hans Sivert t. Lützenhorn 174. — Joh. t. Bøsee 171.
- Wissing, Jens Pet., kgl. Agent 269. — Rasm. Sør.sen, Isl.farcr 212. — Sophia 215.
- With, Alb. Fogsen, Pr. 201 209 216 217° 218. — Christence Caroline 70. — J., Pr. 70. — Jens, Amtsf. 70. — Sophia Elisabeth. 212.
- Wittrup, Cath. Fr.e 131. — Christen 214. — Karen 148. — Laur., Kpl. 131. — Mikael Ped.sen, Pr. 148.
- Witzleben, Georg, Prof. 313.
- Wium, Wiimb, Adam Gottlob, Kmr. 68. — And. Ranøe, Kopist 68. — Anna Elisa 68. — Birgitte 70. — Cath. Kirstine 68. — Christence Carol. 70. — Christence Ped.sdt. 69. — Christiane 70. — Claudine Marie 68. — Dorthe 67. — Dorthe 69. — Frederikke 69. — Hedvig 68. — Helvig Ped.sdt. 68. — Henriette 68. — Karen Sophie 69. — Lars Hieronymus, Sprogl. 69. — Maren 69. — Margr. 70. — Margr. Ped.sdt. 69. — Marie 69. — Marie Magd. 68. — Mette 68. — Ped. Christensen, Forp. 67—70. — Ped. Lassen, Birkeskr. 67 f. — Ped. Lassen, Cand. jur. 68. — Ped. Ped.sen, Forp. 67 69. — Sofie Amal. 68. — Sofie Amalie 69.
- Vleugel, Carol. Corn. 81 85. — Maria Soph. 85. — Komm.kpt. 81 85.
- Vogelius, Joh. Chr.f. 250.
- Voigt, Pet., Kanc.r. 170.
- Volden, Wold, Marit 272. — Martha 272. — Ole 272. — Pet. 272.
- Wolf, Dan., Pr. 184 185°. — Iver Jac.sen, Pr. 319 331.
- v. Wolfzeiel, Gen.maj. 176.
- Wolsing, Sl. 335.
- Voltelen, Henr., Kir. 202 219.
- v. Worgewitz, Chr.e Sybille 262 341.
- Worm, Claus 117. — Joh. Olesen 158 f. — Maren Jensdt. 143. — Math. 158. — Math. Olsen 158. — Ped. 158.
- Wormskjold, Christiane Fr.ca Charl. Amal. 81 84. — Christine Marie 84. — Frue 81 84.
- Woronzoff, Mik. Larisnowitsch, Gr. 30 32 ff. 37.
- Worsøe, Laur. Sør.sen, Provst 246. — Sør. Larsen, Forp. 246.
- Wroe, Laur. Olsen, Pr. 115. — Nic., Hdsm. 113? 207.
- Wulf, Wulf, Anne Marie Christine 86. — Hans Jeremiassen, Pr. 312. — Sophie Cath. Emilie 83. — Thora 86. — Kommandør 83 86.
- Würger, Anna 325. — Henr. 325.
- Wøldike, Andr., Bisp 17 235° 242. — Andr., Pr. 266. — Anna Hedevig 266. — Jac., Stud. 235 244. — Joh.s, Pr. 235 242. — Jørg., Rektor 235 245. — Markus, Prof. 17 235 245. — Pet., Postforv. 253. — Pet., Provst 17 235° 236 238—41 244 250 254. — Pet., Pr. 17 233 f. 237 f. 241.
- Ysemburg-Büdingen, Sl. 336.
- Zahrtmann, C. C., Adm. 193—98.
- Zeden, Thor 98.
- Zeidthüeber, Math. 109.
- Zeise, Henr., Pr. 342.
- v. Zeppelin, Ferd., Gr. 336.
- Zeuthen, Anna Jensdt. 215. — Jens Laur.sen, Pr. 314. — Marie 176.
- Zimmer, G. 188.
- Zimmermann, Anna Elisabeth. 236. — Nic., Rektor 236.
- Zitzman, Maren Andr.dt. 201.

<p>Zoega, Willads Chr., Pr. 342.
 Zwergius, Cai Burchard, Pr. 266.
 Ægidius, Ped., Kpl. 329.
 Æreboe, Rasm., Not. publ. 26.
 Øchland, Bjørn 115.
 Ølbye, Knud Olsen, Pr. 325.
 Ølgod, Jens Sør.sen 156 159. — Sør.
 Hansen, Provst 204.</p> | <p>Øland, Pet. Jensen 209.
 Ørbech, Hans Jensen, Raadm. 108.
 Øsede, v. Øsede, Margr. 306. — Otto
 306. — Theodor, Dr. jur. 170.
 Oest, Pr. 252.
 Øyesen, Ped., Pr. 181.</p> |
|---|--|
-

